

**2019 YILI
BAHÇE BİTKİLERİ
ARAŞTIRMALARI
PDT
PROJE ÖZETLERİ**

11-15 ŞUBAT 2019

ANTALYA

BAĞCILIK

**ARAŞTIRMALARI
PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
PROJE ÖZETLERİ**

11-14 ŞUBAT 2019

**SONUÇLANAN PROJELER
(SONUÇ RAPORLARI)**

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P04/04
Proje Başlığı	Bağcılıkta Çoğaltma Tekniklerinin Geliştirilmesi Alt Proje: Asmaların Çoğaltılmasında Hidroponik Kültürden Yararlanılması
Projenin İngilizce Başlığı	Improvement of Propagation Technics in Viticulture Sub Project: Use of Hydroponic Culture in the Propagation of Grapevines
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tekirdağ BAEM Teknoloji Transfer Ofisi Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi TAGEM
Proje Lideri	Bekir AÇIKBAŞ
Proje Yürütücüleri	Gürkan Güvenç AVCI, Dr. Damla ZOBAR, Prof. Dr. Elman BAHAR, Dr. Serkan CANDAR, Koray DOĞU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2017+1 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi	90.000 TL (40.000 TL Trakya Kalkınma Ajansı destekli)
Proje Özeti	<p>Asma baz damızlık materyalinin mevcut sertifikasyon sistemine göre serada kontrollü koşullarda üretilmesi belirli bir sistem alt yapısı gerektirmektedir. Tüm dünyada baz materyalin kitlesel üretiminde, yaygın olarak kullanılan sistemlerin başında 'Hidroponik Sistem' gelmekte, bu sistemle toprak kaynaklı olumsuzluklar ortadan kaldırılarak sağlıklı üretim materyalinin üretilmesi mümkün olmaktadır. Ülkemizde asma fidanı üretiminin yetersiz olduğu ve ihtiyacın artacağı bilinmekte ve tahmin edilmektedir.</p> <p>Çalışmamızda; ıslah edilmiş olan yeni üzüm çeşitleri ile klon seleksiyonlarından elde edilen asma materyallerinin topraksız tarım koşullarında kitlesel ve hızlı üretimi için üretim modeli geliştirilmesi amaçlanmıştır.</p> <p>Proje ile bu kapsamda Kuruma asma sertifikasyon sisteminde asma üretim materyallerinin kontrollü koşullarda üretimi için bilgisayar kontrollü hidroponik sistem alt yapısı kurulmuş ve başarılı bir şekilde asma üretimi test edilmiştir. Enstitümüzde ıslah edilen Güz gülü, Tekirdağ misketi ve Tekirdağ sultanı çeşitleri; torf, perlit ve torf + perlit ortamları kullanılarak iki yıl boyunca hidroponik sistemde yetiştirilmiş, asmalardan daha yüksek miktarda çoğaltım materyali elde edilmiştir. Hidroponik sistemin kullanılmadığı kontrol uygulamasına kıyasla ortalama % 608,7 ile % 644,2 oranında üretim materyali artışı elde edilmiştir.</p> <p>Çalışmamızda yetiştirme ortamı olarak torf ve torf + perlit ön plana çıkmış ancak torf ve perlit yetiştirme ortamlarının olumsuz özelliklerini bertaraf etmek bakımından hacimce 1:1 torf + perlit yetiştirme ortamının önerilebileceği değerlendirilmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Vitis vinifera L., hidroponik sistem, topraksız tarım, hızlı çoğaltım, damızlık baz materyal.

AFA ADI: Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P04/02
Proje Başlığı	Ege Bölgesi Bağcılığında Verim ve Kalitenin Geliştirilmesine Yönelik Fizyolojik çalışmalar Alt Proje: Bazı Sofralık Üzüm Çeşitlerinde Su Stresinin Omca Gelişimi, Verimi Ve Üzüm Kalitesi Üzerine Etkileri (Doktora Tezi)
Projenin İngilizce Başlığı	Effects of water deficit treatments on vine growth, yield and grape quality of some table grape varieties
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	R. Oğuzhan SOLTEKİN
Proje Yürütücüsü	Akay ÜNAL, Adnan ERDEM, Turcan TEKER, Dr. Ali GÜLER, Ahmet CANDEMİR, Prof. Dr. Ahmet ALTINDIŞLI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014 – 31.12.2016+2 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi	2014: 30.000 TL 2015: 10.000 TL 2016:10.000 TL
Proje Özeti	<p>Çalışmada sulama uygulamalarının omca verimi üzerine etkileri çeşitlere ve yıllara göre farklı bulunmuştur. Genel olarak tam sulama konusundan daha yüksek verim elde edilmiş olsa da yıllar ortalamasına ilişkin veriler incelendiğinde Cardinal çeşidinde tam sulama ve stres 1 uygulamalarının aynı seviye grubunda yer aldığı saptanmıştır. Sulamanın tane bileşimi üzerine etkileri incelendiğinde ise önemli farklar olduğu belirlenmiştir. Toplam antosiyanin, toplam fenolik madde, antioksidan kapasite gibi bazı bio-aktif bileşiklerin yanı sıra olgunluk kriterlerinin de su stresi ile artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte CIRG indeksi değerlerinin su stresi ile yükseldiği ve stres dozu arttıkça renklenmenin daha iyi sonuçlar verdiği saptanmıştır. Tüm çeşitlerde gün ortası yaprak su potansiyeli değerlerinin su stresine bağlı olarak azaldığı yani stres düzeyinin arttığı gözlenmiştir. En düşük yaprak su potansiyeli değerlerinin Crimson Seedless çeşidinden elde edildiği belirlenmiş olup bu değerlerin -1.4MPa ile -1.8MPa arasında değiştiği görülmüştür. Öte yandan su stresi dozu arttıkça stoma iletkenliği sonuçlarının azalış gösterdiği belirlenmiştir. Sonuç olarak Manisa koşullarında optimum verim ve kaliteyi sağlamak amacıyla susuz sofralık üzüm yetiştiriciliğinin uygun olmadığı belirlenmiş olup yüksek yaş üzüm verimi için yetiştirme mevsimi boyunca asmanın sulama suyu ihtiyacının tam karşılanması gerektiği saptanmıştır. Eğer su kaynağı kısıtlı ise bu şartlarda %35 düzeyinde su kısıtının uygun olabileceği sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte optimum verim ve kalite birlikte düşünüldüğünde ise Stres 1 uygulamasının daha elverişli olacağı belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kısıtlı sulama, tane kompozisyonu, asma fizyolojisi, sofralık üzüm, kalite.

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P-04/03
Proje Başlığı	Ege Bölgesi Bağcılığında Verim ve Kalitenin Geliştirilmesine Yönelik Fizyolojik Çalışmalar Alt Proje: Ürün Yüğü ve Yaprak Almanın Fizyolojik-Anatomik Etkilerinin, Salkım Ucu Kuruması İle İlişkilerinin İncelenmesi (Doktora Tezi)
Projenin İngilizce Başlığı	Determination Of Effects Of Crop Load And Leaf Removal On Physiological-Anatomical Influence Relations With Bunch Tip Berry Shivel
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Turcan TEKER
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Ahmet ALTINDİŞLİ, R. Oğuzhan SOLTEKİN, Özen MERKEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2017+1 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 20.000 TL 2017: 10.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu araştırma, Merkez, Manisa (Lokasyon 1) ve Alaşehir, Manisa (Lokasyon 2) olmak üzere iki farklı deneme alanında gerçekleştirilmiştir. Deneme alanları birbirinden farklı olup, 1103 P asma anacı üzerine aşılı Sultan 7 üzüm çeşidi ve kendi kökü üzerinde tesis edilmiş Sultani Çekirdeksiz bağlarında altı farklı uygulama konusu çalışılmıştır. Araştırmada, bölge bağcılarının pratikte yaptığı uygulamalara benzer olan ancak kontrollü koşullarda farklı ürün yükleri (15göz/m², 25göz/m², 30 göz/m²) ile yaprak alma (% 25 - % 50) uygulamalarının, asmaların fizyolojisi, gelişimi, verimi ve üzüm kalitesine olan etkileri incelenmiştir. Ben düşmeden bir ay önce, ben düşme ve hasat dönemlerinde üzüm kalitesine yönelik bazı ölçümler ve mineral madde analizleri gerçekleştirilmiştir. Tane analizleri salkımların üst ve alt olmak üzere iki ayrı bölümünden gerçekleştirilmiş, aralarında tane kalitesi açısından farklılıklar elde edilmiştir.</p> <p>Çalışmada yüksek şarj seviyelerinin meydana getirdiği stres faktörleri fizyolojik açıdan başta yaprak su potansiyeli ve stoma iletkenliği olmak üzere bazı ölçümler ile ilişkilendirilerek incelenmiştir. Aşırı ürün yükü ve fazla oranda alınan yaprak miktarının asma gelişimini, verim parametrelerini ve özellikle de tane kalitesini olumsuz etkilediği saptanmıştır.</p> <p>Yüksek şarj seviyesi verilen asmalarda salkım ucu kurumasına neden olan pörsüyen taneler elde edilmiştir. Pörsüyen taneler ile sağlıklı taneler mineral madde kapsamı ve tane kalitesine yönelik bazı bulgular açısından karşılaştırılmıştır. Aralarında önemli ölçüde ağırlık kayıpları tespit edilmiştir. Tespit edilen pörsüyen tanelerde morfolojik çalışmaların yanında sağlıklı, pörsüyen ve kuru tane saplarında anatomik incelemeler gerçekleştirilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Sultani Çekirdeksiz, Sultan 7, pörsüme, tane, morfolojik

ARA SONUÇ + YENİ TEKLİF PROJELER

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI :Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Ekşi Kara (Vitis Vinifera L.) Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu (2.Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü /KONYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mehmet Hüsrev ÖZ
Proje Yürütücüleri	M. Naim DEMİRTAŞ- Bahri Dağdaş UTAEM Sami VURUCU- Bahri Dağdaş UTAEM Osman YENER- Bahri Dağdaş UTAEM Dr. Çiğdem MECİTOĞLU GÜÇBİLMEZ- Bahri Dağdaş UTAEM Prof. Dr. Zeki KARA- Selçuk Ün. Ziraat Fakültesi Prof. Dr.Ali SABİR- Selçuk Ün. Ziraat Fakültesi Arş. Gör. Osman DOĞAN- Selçuk Ün. Ziraat Fakültesi Dr. Öğ. Gör. Kevser YAZAR- Selçuk Ün. Ziraat Fakültesi Dr. Serkan ÖNDER- Bağcılık Araş. Enst. MANİSA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2020: 88 700 TL 2021: 14 175 TL 2022: 20 050 TL 2023: 29 875 TL 2024: 19 900 TL
Proje Özeti	<p>Ekşi Kara üzüm çeşidi, Konya ve Karaman bağ alanlarında yaygın yetiştirilen, yöreye adaptasyonu mükemmel, çok yönlü değerlendirmeye uygun, yerli bir üzüm çeşididir. Bu çalışma ile Ekşi Kara üzüm çeşidinin üstün özelliklere sahip, hastalık ve zararlılardan arı klonu elde edilecektir. Seçilmiş klonlar asma fidanı üretimi yapan kamu ve özel sektör fidancılık kuruluşlarına, buradan da üzüm üreticilerinin kullanımına sunulacaktır.</p> <p>Ekşi Kara üzüm çeşidinde klon seleksiyonu projesine Konya ve Karaman bağ alanlarında sürveye başlanmıştır. Çeşidi iyi temsil eden 17 bağda, omcaların sağlık, verim ve gelişme durumları dikkate alınarak 230 adet klon baş omca adayı belirlenmiştir. Birinci aşama sonucunda, tartılı derecelendirmeye göre doğuş oranı, verim, gelişme kriterleri ve kalite yönünden üstün ve ‘sertifikasyona esas virüs ile bakteri’ testlerinden temiz çıkan 17 klon baş omcası belirlenmiştir. Klon mukayese bağı Bahri Dağdaş UTAEM ile Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi arazisinde tesadüf parselleri deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her parselde 5 omca olmak üzere iki lokasyonda kurulacaktır. Kullanılacak asma anacı sertifikasyona esas hastalık bulaşığı olmayan 110 R ve Fercal asma anaçları olacaktır.</p> <p>Çeşidin fonksiyonel dişi çiçekli olması nedeniyle tozlayıcı olarak Gök üzüm çeşidi kullanılacaktır. Klon mukayese bağında destek sistemi duvar olacak ve çift kollu kordon terbiye sistemi oluşturulacaktır. Gelişme, verim ve kalite verileri beşinci yıldan itibaren alınacaktır.</p>

AFA ADI :Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI :Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Bornova Misketi Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu (2.Aşama)
Projenin İngilizce Başlığı	Clonal Selection in Bornova Misketi Grape Cultivar (2.Phase)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Naci YILDIZ
Proje Yürütücüleri	Dr. Simin ULAŞ, Dr Yıldız DİLLİ, Sermin ÇELİK, Turcan TEKER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	130.000 TL
Proje Özeti	<p>Ege Bölgesinin standart şaraplık üzüm çeşitlerinden Bornova Misketi'nde verim ve kalitenin artırılması amacıyla klon seleksiyonu çalışmalarına başlanmıştır. Proje, klon baş omca adaylarının seçimi ve klon koleksiyon bağı safhaları olmak üzere iki aşamadan oluşmuştur. Projenin ilk safhası itibariyle 2010-2013 yılları arasında Bornova Misketi üzüm çeşidinin yaygın olarak yetiştirildiği İzmir-Menderes'teki 2 adet üretici bağı ile Alaşehir-Kemaliye'de bulunan Kav-Vin A.Ş ye ait bağda yürütülmüştür. Somak, salkım ve sürgün sayımı sonucunda bağ ortalamasının üstünde kalan 31 adet klon adayı belirlenmiştir. 2015 yılında klon adaylarında virüsler ve Agrobacterium vitis analizleri yapılmış ve tamamının virüslerle enfekteli olduğu görülmüştür.11 klon adayının arındırılması amacıyla 2017 yılında meristem sürgün ucu alınarak doku kültüründe çoğaltılmış fakat 4 klon adayı enfeksiyon nedeniyle elemine edilmiştir. 7 adet klon adayı temizlenmiş ve bunlardan 412 adet bitki elde edilmiştir. 2018 yılında ise 7 klon adayından 69 adet bitki alıştırma ortamına aktarılmıştır. 4 klon adayı termoterapi kabinine konulmuş olup projenin ilk 3 yılında arındırma ve alıştırma ortamına aktarım işlemlerine devam edilecektir.Üçüncü yılın sonunda her klon adayından en az 10 adet bitki elde edilip projenin 4. yılında 1103 Paulsen anacı üzerine sözkonusu klon adaylarının sera ortamında göz aşılı yapılacaktır. Klon koleksiyon bağı; 3 tekerrürlü, her tekerrürde 6 asma bulunmak üzere 2,8 m x 1,5 m. sıra-aralık mesafelerinde, tesadüf parselleri deneme desenine uygun çift kollu sabit kordon sistemi ve 4 telli modifiye duvar şekli ile Manisa müessese arazisinde kurulacaktır. Bu çalışma ile İzmir ve Manisa illerinde yetişen Bornova Misketi üzüm çeşidinin verim ve kalitesinin artırılması amacıyla klon seleksiyon metodu kullanılarak ıslahı hedeflenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Bornova Misketi, klon seleksiyonu, şarap.

AFA ADI :Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI :Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Erkenci ve Geççi Üzüm Çeşitlerinin Elde Edilmesi-III
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Onur ERGÖNÜL
Proje Yürütücüleri	Dr. Cengiz ÖZER, Zeliha ORHAN ÖZALP, Tamer UYSAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	75.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje erkenci ve geççi çekirdeksiz yeni sofralık üzüm çeşitlerinin ıslah edilmesi amacıyla 1974 yılında Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü'nde başlatılan çalışmanın devamı niteliğindedir. Proje sürecinde ortaya çıkacak aynı amaca uygun kalite değerleri yüksek çekirdekli ve çekirdeksiz çeşit adayları değerlendirilecektir. Proje uygulama döneminde erkenci veya geççi, çekirdekli veya çekirdeksiz kaliteli yeni sofralık üzüm çeşitlerinin elde edilmesi hedeflenmektedir. Bu proje kapsamında:</p> <ol style="list-style-type: none">1.Klasik melezleme çalışmalarıyla F1 bitkilerin elde edilmesi,2.Embriyo kurtarma tekniği kullanılarak çekirdeksiz X çekirdeksiz ve erkenci çeşitlerin ana ebeveyn olarak kullanıldığı kombinasyonlardan F1 bitkilerin elde edilmesi,3.Elde edilen F1 bitkileriyle birinci aşama parsellerinin oluşturulması,4.Birinci asama parsellerinden kalite parametreleri açısından öne çıkan bireyler ile ikinci aşama parsellerinin oluşturulması,5.İkinci aşama parselindeki yeni çeşit adaylarının belirlenmesi ve tescile sunulması,6.Tescil işlemlerinin takip edilmesi,7.Önceki yıllarda oluşturulmuş birinci ve ikinci aşama parsellerinde öngörülen verilerin alımlarına devam edilmesi,8.Çalışma süresince meydana gelen veri havuzu uygun metotlarla değerlendirilerek bazı karakterlerin kalıtımı ve dağılımları ile ilgili bilgilerin elde edilmesi amaçlanmaktadır. <p>Projede kullanılacak klasik melezleme ve embriyo kültürü çalışmaları sonucunda kalite parametreleri yüksek erkenci veya geççi yeni sofralık üzüm çeşitlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Geliştirilen çeşitler uygun görüldüğü takdirde tescil işlemleri yürütülecek ve tescil edilen çeşitlerin ülke sofralık üzüm piyasasında yer edinmesi için çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Üzüm, ıslah, erkencilik, geççilik.

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI :Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Mevlana Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu Çalışmaları (3. Aşama)
Projenin İngilizce Başlığı	Clonally Selection Studies In Mevlanagrape Varieties (Vitis Vinifera L.)
Proje Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Metin KESGİN
Proje Yürütücüleri	Mahmut AŞIK, Naci YILDIZ, Mustafa Sacit İNAN Ebru Toprak ÖZCAN, Nurdan GÜNGÖR SAVAŞ Dr. Ali GÜLER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	73.500 TL
Proje Özeti	<p>Bitki ıslahının amaçlarından bir tanesi, doğada kendiliğinden (spontan) meydana gelen veya çeşitli yollarla suni olarak elde edilen kalıtsal varyasyonlardan faydalanarak yetiştiriciliği yapılan bitkilerin ekonomik değerlerinin yükseltilmesidir.</p> <p>Çeşit standardizasyonun olmaması, budama, hastalık ve zararlılarla mücadele, gübreleme, sulama gibi teknik ve kültürel uygulamaların yeterince yapılmaması yanında, üretimde ıslah edilmemiş mahalli çeşitlerin kullanılması, düşük verimliliğinin temel nedenleridir. Birim alana düşen verim miktarı; teknik ve kültürel işlemlerin optimum düzeyde yapılması, çeşit standardizasyonunun sağlanması ve yapılacak ıslah çalışmaları ile üstün nitelikli ve sağlıklı çoğaltma materyallerinin elde edilmesi ile artırılabilir.</p> <p>Proje kapsamına klon seleksiyonu I. aşaması bitmiş olan Mevlana üzüm çeşidinde II. aşama çalışmaları kapsamında klon aday bağı tesis edilmiştir. Bu aşamada klon seçimi yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Bağcılık, üzüm çeşitleri, klon seleksiyonu, Mevlana, sofralık,

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI :Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Erzincan İlinde Sarmalık Asma Yaprığı Üretimine Yönelik Bazı Çeşitlerin Performanslarının Belirlenmesi (2.Aşama)
Projenin İngilizce Başlığı	Determining Productivity of Some Cultivars Oriented to Production of Stuffed Grape Leaf in Erzincan Province
Proje Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü / ERZİNCAN
Proje Destekleyen Kuruluş/lar	TAGEM Er-Mina İnşaat San.ve Tic. Ltd. Şti
Proje Lideri	Nalan Nazan KALKAN
Proje Yürütücüleri	Birol Karadoğan, Zakine Kadioğlu, Selahattin Albayrak Prof. Dr. Rüstem Cangı, Dr. Duran Kılıç
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi	33.850 TL
Proje Özeti	<p>Planlanan çalışmada Erzincan yöresinde ticari olarak sarmalık asma yaprağı üretiminin uygunluğu araştırılacaktır. Bu amaçla; Erzincan yöresinde yetiştirilen ve yaprakları taze ve salamura şeklinde değerlendirilmekte olan Karaerik ve Kabuğu yufka üzüm çeşitleri kullanılmıştır. Proje iki aşamalı olarak planlanmış, ilk aşama deneme bağının tesisini içermektedir. Deneme bağı, tesadüf blokları deneme deseninde faktöriyel düzene göre, 3 tekerrürlü olarak planlanmış ve özel sektörün nakti desteği ile 2016 yılında kurulmuştur. Yaprak üretimi amacıyla kurulan bağda 2016-2019 yılları arasında omcalara çift kollu sabit kordon terbiye şekli verilmeye devam edilmektedir.</p> <p>Projenin ikinci aşamasında ise; Omcalar (2020-2022) dört farklı şarj uygulaması yapılarak budanacak, omca üzerindeki somaklar tamamen koparılacaktır. Sadece yaprak üretimi için kurulan bağda yaprak verim değerleri alınacak, çeşitlere ait taze asma yapraklarının özellikleri belirlenecek ayrıca salamura yapılarak, tadım testleri ile çeşitlerin bölgedeki sarmalık yaprak üretimi performansları, saptanmış olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Erzincan, Vitis vinifera L, Asma yaprağı, Salamura

YENİ TEKLİF PROJELER

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Bazı Yerel ve Yeni Geliştirilen Üzüm Çeşitlerinin In Vitro Kuraklık Stresine Dayanımlarının Saptanması
Projenin İngilizce Başlığı	Determination Of In Vitro Drought Stress Tolerance Of Local And Newly Developed Grape Varieties
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Simin ULAŞ
Proje Yürütücüleri	Dr. Serkan ÖNDER, Ahmet CANDEMİR, Halil KAKCI, Pınar DOĞAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 01/01/2022
Projenin Toplam Bütçesi	187.000 TL
Proje Özeti	<p>Asma gen kaynaklarının merkezi konumundaki ülkemiz binlerce yıllık bağcılık kültürüne ve çok zengin bir genetik çeşitliliğe sahiptir. Günümüzde 1200' ün üzerinde yerel üzüm çeşidinin (Vitis vinifera L.) bulunduğu bildirilmektedir. Bu önemli gen havuzunun bilinmesi, saklanması ve çoğaltılması hem gelecekte değişen iklim koşullarına adapte olabilen, hem de yeni ihtiyaçlara cevap verebilen çeşitlerin geliştirilmesi açısından çok önemlidir. Bunun için günümüzde, geleneksel yöntemlerin yanı sıra biyoteknolojik yöntemlerden de yaygın şekilde yararlanılmaktadır. In vitro kültür bu yöntemlerden birisidir. Özellikle bitkilerin biyotik ve abiyotik streslere karşı olan tepkilerini belirlemekte pek çok avantaja sahiptir. Kontrollü çevre koşulları, istenilen tipte eksplant kullanabilme özelliği ayrıca, stresin dozu, süresi ve uygulama şeklini belirleyebilme ve sonuçların daha erken dönemde elde edilebilmesi gibi olanaklar sunmaktadır.</p> <p>Bu çalışmada Ege Bölgesi'ne ait yerel çeşit ve klonlardan; Sultani Çekirdeksiz, Pembe Çekirdeksiz, Bornova Misketi 31, Razakı 16, Çalkarası 12, İpek 13, Osmanca 26 ile Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü tarafından geliştirilerek yakın zamanda tescillenmiş Sultan 7, Spil Karası, Ece, Mesir, Manisa Pembesi, Efem, Lidya ve Beyra çeşitlerinin in vitro kuraklık stresine karşı gösterdikleri tepkilerin saptanması amaçlanmaktadır. Böylelikle, yerel ve aynı zamanda yeni çeşitlerin kuraklığa karşı toleransları incelenerek birbirleriyle karşılaştırması, introüksiyon ve/veya ıslah amaçlarına uygun olarak daha bilinçli değerlendirilmelerine olanak verilmiş olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Üzüm, çeşit, in vitro, stres, kuraklık

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Fercal, 41 B ve 140 Ruggeri Anaçlarının Victoria Üzüm Çeşidi ile Aşı Uyumlarının İncelenmesi ve Bazı Hormon Uygulamalarının Aşı Randımanı ve Köklenme Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü /MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Güzin TARIM
Proje Yürütücüleri	Mehmet Erdem KİRAZ, Mehmet Ali KİRACI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi	30.000 TL
Proje Özeti	<p>Bağcılıkta “Yeni Bağcılık” terimiyle açıklanan, aşılı asma fidanları ile üretim şekli günümüzde maalesef tercih değil, zorunluluk haline gelmiştir. Anaç olarak kullanılan Amerikan asma anaçlarının yüksek kireç gibi abiyotik stres koşullarına tolerans gösterdikleri bilinmektedir. Ülkemiz topraklarının kurak ve kireç bakımından problemlili olduğu düşünöldüğünde, özellikle Akdeniz Bölgesi için, bu anaçlardan 41 B’nin kullanımı mecburi hale gelmektedir. Fakat bu anaçın üzerine aşılana çeşitler ile aşı uyumu iyi olmasına karşın, köklenme randımanı bakımından oldukça problemlidir. Bu durum karşısında hem 41 B’nin köklenme problemine çözüm bulunması hem de kullanılabilen alternatif anaçların da köklenme, affinite ve aşı randımanı bakımından incelenmesi gerekmektedir.</p> <p>Bu sebeplerden ötürü yapılacak çalışmada anaç olarak 41 B, Fercal, 140 Ruggeri ve çeşit olarak bölgemizde yetiştiriciliği artan Victoria sofralık üzüm çeşidi kullanılarak hem affiniteleri belirlenecek ve ardından bu aşı kombinasyonlarında bazı hormon gruplarının (Naftalen Asetik Asit ve Kinetin) farklı doz ve şekillerde (hormon çözeltisine kısmi ve tamamen daldırma) kullanımının köklenme ve aşı tutum randımanı üzerine etkilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Asma, Anaç, Affinite, Aşı Randımanı, Hormon

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI :Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Asmalarda Çeşit x Anaç Kombinasyonlarında, Farklı Su Stresi Koşullarında Gerçekleşen Morfolojik, Fizyolojik ve Biyokimyasal Değişimler (Doktora Tezi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü /MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Güzin TARIM
Proje Yürütücüleri	Mehmet Erdem KİRAZ, Mehmet Ali KİRACI, Evren Çağlar EROĞLU, Yeşim BOZKURT ÇOLAK, Rasim ARSLAN Prof. Dr. Semih TANGOLAR (Tez Danışmanı)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi	70.000 TL

Proje Özeti

Asmalarda gelişimi ve verimi etkileyen en yaygın abiyotik stres kaynaklarından biri olan kuraklık stresi, fizyolojik, mekanik ve oksidatif değişikliklere neden olmaktadır. Kuraklık, stresin seviyesine, süresine, başka stres faktörleri ile etkileşimine, bitkinin yaşına ve içinde bulunduğu fenolojik döneme bağlı olarak, bu stres durumuna adapte olmayı sağlayacak fizyolojik, biyokimyasal tepkileri uyarmakta ve başlatmaktadır.

Yapılması planlanan bu çalışmada 3 farklı Amerikan asma anacı (1103 P, 41 B ve 5 BB) ile Victoria ve Prima çeşitlerinin kendi kökleri üzerinde ve aşılandıklarında kuraklık stresine karşı oluşturdukları morfolojik (fenoloji, odunsu sürgün uzunluğu, 1-9 skalası), fizyolojik ve biyokimyasal (klorofil miktarı, gün ortası yaprak su potansiyeli, elektriksel iletkenlik, bağıl nem içeriği, fotosentetik pigment içeriği, prolin, malondialdehid, hidrojen peroksit, membran zararlanma indeksi, toplam fenolik madde ve mineral element analizleri) tepkilerinin belirlenmesi, bu stres faktörüne karşı oluşturdukları mekanizmaların geniş kapsamlı olarak incelenmesi, ayrıca tolerant ve dayanıklı olan kombinasyonların yetiştiricilikte önerilmesi amaçlanmaktadır.

Denemenin sera koşullarında saksı denemesi şeklinde yürütülmesi planlanmıştır. Kuraklık uygulamaları tarla kapasitesi (TK) düzeyinde (kontrol), elverişli suyun %40'ı (%40 ES), TK+%5 PEG, TK+%10 PEG, %40 ES+%5 PEG ve %40 ES+%10 PEG olacak şekilde 6 uygulama ile gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Asma, Kuraklık, Stres, Anaç, Aşı Kombinasyonu, Polietilen Glikol

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI :Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Marköre Dayalı Seleksiyon Islahı ile Çekirdeksiz Üzüm Çeşitlerinin Geliştirilmesinde Embriyo Kurtarma Tekniğinin Kullanılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü / YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Yeşim DOYĞACI
Proje Yürütücüleri	Dr. Arif ATAK, Gülhan GÜLBASAR KANDİLLİ, Abdalbaki ŞEN, Dr. Yılmaz BOZ, Zeliha ORHAN ÖZALP, Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÇALKAN SAĞLAM
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2024
Projenin Toplam Bütçesi	2020: 45.500 2021: 70.500 2022: 29.500 2023: 19.500 2024: 19.500 Toplam: 184.500 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye sahip olduğu ekolojik koşullar ile dünya tarımında önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda Türkiye asma gen merkezleri içerisinde yer alır. Vitis tür, çeşit ve genotipleri bakımından da oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Dünyada ve ülkemizde en yaygın yetiştiriciliği yapılan çeşitler özel aroma ve lezzete sahip olan Vitis vinifera L. türüne ait olan çeşitlerdir. Taze olarak tüketilen üzümlerde çekirdeksizlik; pazarlama şansını arttıran ve tüketici tarafından arzu edilen önemli bir özelliktir. İç ve dış piyasada çekirdeksiz yaş sofralık üzüm talebi yıldan yıla artmaktadır. Buna rağmen ülkemizde dünya ticaretine konu olmuş çekirdeksiz çeşit sayısı oldukça azdır. İç ve dış pazara sunulan ana çeşidimiz Ege Bölgesinde yaygın olarak yetiştirilen Sultani Çekirdeksiz'dir. Son yıllarda ıslah çalışmalarında marköre dayalı seleksiyon ve doku kültürü uygulamaları da modern teknikler olarak kullanılmaya başlamıştır. Islah çalışmalarında etkinliği arttırmak ve gerekli olan uzun süreyi kısaltmak amacıyla birkaç teknik kombine edilecektir. Çalışmalarda embriyo kurtarma tekniğinden yararlanılacak böylece ana birey olarak çekirdekli çeşitler yerine çekirdeksiz çeşitler kullanılabilir ve çekirdeksiz çeşit elde etme olasılığı artacaktır. Uzun yıllar süren ıslah süresini kısaltmak amacıyla elde edilen melez genotipler içinden çekirdeksiz olanlar çekirdeksizlikten sorumlu olduğu düşünölen VvAGL11 P3 moleküler işaretleyici yardımıyla belirlenecektir. Bu projede öncelikli olarak, farklı çekirdeksiz ve çekirdeksiz kombinasyonların melezlemelerinden elde edilecek melez genotiplerin embriyo rescue tekniği ile başarı oranları karşılaştırılacak ve daha sonrada çekirdeksiz melez genotipler erken safhada marköre dayalı seleksiyon ile tespit edilecektir. Proje sonucunda iç ve dış piyasada rağbet görebilecek, yüksek kalitede sofralık yeni çekirdeksiz üzüm çeşit adaylarının elde edilmesi hedeflenmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Vitis spp., SSR, Çekirdeksiz çeşitler

AFA ADI: Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Asmada (Vitis vinifera L.) Erkencilikten Sorumlu Gen Adaylarının Genom Düzeyinde Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri Bölümü Ankara Üniversitesi Biyoteknoloji Enstitüsü TAGEM
Proje Lideri	Onur ERGÖNÜL
Proje Yürütücüleri	Doç. Dr. İlknur KORKUTAL, Prof. Dr. Ali ERGÜL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 -31/12/2021
Projenin Toplam Bütçesi	93.500 TL
Proje Özeti	<p>Sofralık üzüm yetiştiriciliğinde erkenci ve geççi çeşitler, olgunlaştıkları dönemde piyasaya ürün arzının düşük seviyelerde olması nedeniyle, üreticiler açısından sağladıkları yüksek karlılığa bağlı olarak tercih sebebidirler. Mevcut erkenci ve geççi üzüm çeşitlerinin sayıca yetersizliği ve bazı sıkıntıları nedeniyle üreticiler tarafından, özellikle yeni erkenci çeşitler talep edilmektedir. Ekonomik öneme sahip yeni çeşitler geliştirmek için klasik ıslah metotlarını modern ıslah teknikleriyle kombine eden etkin yöntemlerin kullanılmasına mutlak ihtiyaç vardır. Islah çalışmalarında melezleme ıslahına entegre edilecek moleküler teknikler ile bu sürecin kısaltılabilmesinin önü açılmakta, üzerinde çalışılan özellikler için ürün görmeyi beklemeden aranan karakterin tespitine olanak sağlanmaktadır. Markör destekli seleksiyon (Marker Assisted Selection, MAS) olarak ta adlandırılan bu yaklaşımla ıslah çalışmalarının erken evrelerinde seleksiyona geçilerek hem zamandan tasarruf edilirken üzerinde çalışılacak ıslah popülasyonu küçültülerek başarı şansı artırılmış olmaktadır. Asma ıslahında değişik özelliklere yönelik MAS markırlar geliştirilmiş olmakla birlikte bu markırlar çoğunlukla biyotik özelliklere yönelik oluşturulmuştur. Diğer taraftan geliştirilen bu markırlar gen allellerini seçici boyutta olan SNP (Single Nucleotide Polymorphism) markırlar özelliğinde değildir. Erken olgunlaşma üzerine moleküler çalışmalar ise asmada küresel anlamda sınırlı kalmış ve MAS'da kullanılacak fonksiyonel herhangi bir markır henüz tespit edilememiştir.</p> <p>Projenin temel hedefi üzümde erkenciliği sağlayan moleküler mekanizmaların genom boyutunda aydınlatılmasını sağlamak ve asmada erkencilik ile ilişkili gen adaylarını tespit etmektir. Bu amaçla belirli sayıda erkenci ve geççi çeşitlerin RNA izolasyonları sonrasında RNA dizilemeleri (RNA-seq) yapılacaktır. Elde edilen veriler ile farklı olgunlaşma seyri gösteren çeşitlerin dizileme farklılıklarından erken olgunlaşma üzerinde sorumlu olabilecek gen adayları belirlenecektir. Gerçek zamanlı PCR (RT-PCR) analizi ile gen adaylarının bu karakter üzerindeki etkinlik dereceleri araştırılacaktır. Elde edilen bulgulardaki gen adaylarının farklı zamanda olgunlaşan çeşitlerdeki allelik farklılıkları ileriki dönemlerde erkencilikle ilişkili SNP markırların geliştirilmesinde kullanılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler :	Üzüm, erkencilik, ıslah, RNA dizileme, real time PCR.

AFA ADI: Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Yeni Geliştirilen Sofralık Üzüm Çeşitlerinin Farklı Ekolojilerde Performansının Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Determining the the Performance of Newly Developed Table Grape Varieties to Different Ecologies
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mustafa Sacit İNAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Selçuk KARABAT, Oğuzhan SOLTEKİN, Mahmut AŞIK, Metin KESGİN, Dr. Fadime ATEŞ, Dr. Ali GÜLER, Özen MERKEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin Toplam Bütçesi	290.000 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye yaklaşık 416.906 ha bağ alanı dünyada beşinci., ve 4,2 milyon ton üzüm üretimi ile de altıncı. büyük üzüm üreticisidir. Bağ alanlarının %50,2'u sofralık, %38,2'ü kurutmalık ve %11,6'i şıralık-şaraplık çeşitlerden oluşmaktadır (TÜİK, 2017).</p> <p>Üzüm üretimimizin yaridan fazlası sofralık üzüm çeşitlerinden oluşsa da ancak % 10 bir oranı ihracata söz konusu olabilmektedir. Önemli rakiplerimizden Şili'de bu oran % 91, İtalya'da % 39 ve ABD'de % 52'dir. İhracatta Sultani Çekirdeksiz dışında bir çeşidimizin olmaması ve onun da gerekli standartlarda yetiştirilememesi, hakim çeşitlerin çoğunun yabancı menşeli olması, çeşitlerin boncuklanma, çatlama renklenmeme, hastalıklara hassasiyet gibi sorunları, orta erkenci, orta geççi çeşit bulunmaması gibi nedenlerle ihracatta ve iç tüketimde yeni çeşitlere ihtiyaç duyulmaktadır.</p> <p>Bu çeşitlerin üreticilere benimsetilmesi, üretim deseninde yer alabilmesi için farklı ekolojilerde denenmesi ve performanslarının bilinmesi gerekmektedir. Böylece mevcut çeşitlerden daha iyi performans gösteren çeşitlerin ülkemize ve üreticimize kazandırılması mümkün olabilecektir.</p> <p>Çalışmada Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü tarafından melezleme ıslahı çalışmaları ile geliştirilen Spil Karası, Efem, Beyra, Manisa Pembesi, Mesir, Ece ve Lidya çeşitleri ile bu çeşitlere referans olması bakımından Manisa'ya adapte olmuş ve yaygın yetiştiriciliği yapılan Trakya İlkeren ve Michele Palieri çeşitleri yer alacaktır. Deneme bağı 3 tekerrürlü olarak Tesadüf Blokları Deneme Deseninde tesis edilecektir.</p> <p>Deneme Manisa'nın yanı sıra Tekirdağ, Tokat, Mersin, Niğde ve Adana (Pozantı) ekolojilerinde de eş zamanlı olarak yürütülecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Sofralık Üzüm, Yeni Üzüm Çeşitleri, Ekoloji

**DEVAM EDEN PROJELER
(GELİŞME RAPORLARI)**

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A08/P04/05
Proje Başlığı	Krayotekniğinin Asma Gen Kaynağı Muhafazası Ve Virüsten Ari Fidan Elde Edilmesinde Kullanılma Olanakları (Doktora Tezi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Şermin ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Ahmet ALTINDIŞLI (Danışman), Prof. Dr. Mustafa GÜMÜŞ, Dr. Serkan ÖNDER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2013-31.12.2015+3 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi:	2013: 30.000 TL 2014: 20.000 TL

Proje Özeti

Bu çalışmada Sultan 7, Bornova Misketi ve Crimson Seedless çeşitlerinde ve 1613 C, 1103P asma anaçlarında 3 farklı krayotekniğinin (Enkapsülasyon-dehidrasyon,vitrifikasyon ve Enkapsülasyon-vitrifikasyon) ve sıvı N gazında 3 farklı bekletme süresinin, virüsten ve viroidlerden arındırma etkilerinin belirlenmesi ve 3 ay ve 6 ay sıvı azot tankında muhafazasının optimizasyonu üzerinde çalışılacaktır.Bu çalışma döneminde Sultan 7, Bornova Misketi, Crimson Seedless çeşitleri ve 1613 C ve 1103 P asma anaçlarında serada ve arazide bulunan ana bitkilerden stok bitki üretimleri yapılmıştır.

1613 C asma anacında vitrifikasyon uygulaması ve 1 saat ve 24 saat sıvı N uygulaması sonrası, Crimson Seedless çeşidinde vitrifikasyon uygulaması sonrası 1 saat sıvı N uygulaması sonrası, 1103 P asma anacında vitrifikasyon uygulaması ve 1 saat sıvı N sonrası elde edilen bitkilerde virüs testlemelerinin bir kısmı yapılmıştır. Bornova Misketi çeşidinde; vitrifikasyon uygulaması sonrası 3 ay ve 6 ay, enkapsülasyon-vitrifikasyon uygulaması sonrası 3 ay sıvı azot tankında depolamaya alınmıştır. 1613C asma anacında; vitrifikasyon tekniği uygulandıktan sonra 3ay ve 6 ay sıvı azot tankında , enkapsülasyon-dehidrasyon tekniği uygulandıktan sonra 6 ay sıvı azot tankında depolamaya alınmıştır. 1103P asma anacında vitrifikasyon, enkapsülasyon-dehidrasyon teknikleri sonrası 6 ay, enkapsülasyon-vitrifikasyon uygulaması sonrası 3 ay ve 6 ay depolamaya alınmıştır. Sıvı N tankında depolamaya alınmıştır. Crimson Seedless çeşidinde; vitrifikasyon tekniği sonrasında 3 ay ve 6 ay sıvı azot tankında depolamaya alınmıştır. Sultan 7 çeşidinde de vitrifikasyon tekniği sonrasında 3 ay ve 6 ay depolamaya alınmıştır. Sıvı azot tankından çıkarılan bitkilerde canlılık ve bitki oluşturma oranlarına bakılacaktır.

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/05
Proje Başlığı	Yabancı Kökenli Bazı Üzüm Çeşitlerinin Manisa – Alaşehir Koşullarındaki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Şermin ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Metin KESGİN, Mahmut AŞIK, Turcan TEKER, Ebru TOPRAK ÖZCAN, Naci YILDIZ, Dr. Ali GÜLER, Kadir Emre ÖZALTIN, Dr. Arif ATAĞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 – 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 5000 TL 2018: 5000 TL 2019: 5000 TL
Proje Özeti	<p>Projede yer alan 9 yabancı çeşitten; çekirdekli çeşitler, Prima, Ora, Isa, Carla, Michele Palieri, çekirdeksiz çeşitler; Superior Seedless, Exalta, Danuta, Autumn Royal çeşitleri 1103 P anacı üzerine aşılı olarak 3m sıra arası ve 2 m sıra üzeri dikim sıklığında, Y terbiye sisteminde, tesadüf parselleri deneme desenine göre 4 tekerrürlü her tekerrürde 6 asma olacak şekilde 2013 yılında enstitümüzün Alaşehir – Yeşilyurt işletmesinde kurulmuştur.</p> <p>Bu çalışma döneminde 9 yabancı çeşitte, fenolojik gözlemler yapılarak etkili sıcaklık toplamı ve heliotermal indisi belirlenmiştir. Ayrıca salkımla ilgili olarak asma başına düşen salkım sayısı, salkım ağırlığı (g), salkım genişliği (cm), salkım uzunluğu (cm), tane ağırlığı (g), tane genişliği (mm), tane uzunluğu (mm), tane sertliği (g), tanenin saptan kopma kuvveti (g) ,suda çözünen kuru madde (SÇKM), titre edilebilir asit (g/l), pH ve olgunluk indisi (SÇKM/Asit) gibi kalite parametreleri yanında tanede renk ölçümü, toplam antosiyanin miktarı ve fenolik madde miktarı hesaplanmıştır. Aynı zamanda çeşitlerin verimlilikleri ile ilgili olarak asma başına düşen salkım sayısı, verim (kg/omca) ve pazarlanabilir verim (kg/omca) ve budama artığı (kg/omca) parametresi belirlenerek genetik potansiyelleri farklı olan 9 çeşidin Alaşehir koşullarındaki performansları belirlenmiş olacaktır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A08/P04-07
Proje Başlığı	Türkiye Sofralık Üzüm Yetiştiriciliğine Yeni Çeşitlerin Kazandırılması, Üzüm Üretiminde Verim ve Kalitenin Geliştirilmesi (Entegre Proje)
Projeyi Yürüten Kuruluşlar	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / TEKİRDAĞ Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ahmet Semih YAŞASIN
Proje Yürütücüleri	Ahmet Semih YAŞASIN (Alt Proje Lideri- TBAE) Mahmut AŞIK (Alt Proje Lideri-MBAE) Mehmet Erdem KİRAZ (Alt Proje Lideri-ABKAE)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2013- 31.12.2017 (60 Ay) (Proje 4 yıl uzatıldı)
Projenin Toplam Bütçesi	
Proje Özeti	<p>Proje, Tekirdağ, Manisa ve Mersin İllerinde çardak terbiye sisteminde 4 farklı lokasyonda belirlenen çeşitlerde verim, kalite ve gelişme performanslarının belirlenmesi ve özel uygulamalarla üzüm kalitesinin yükseltilmesi amaçlanmakta olup Entegre Proje olarak yürütülmek suretiyle 2013 yılında başlamıştır.</p> <p>Çalışmada Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü melezleme ıslahı çalışmaları ile geliştirilen ve 1990-2011 yıllarında iki ayrı dönemde tescil edilmiş 8 çeşit, Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü melezleme ıslahı çalışmaları ile geliştirilmiş, 2 tanesi 2012 yılında olmak üzere tescil edilmiş 3 çeşit ve tescile aday 2 çeşit ile Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nce 2012 yılında tescil edilmiş 3 çeşitten oluşan toplam 16 yeni çeşit kullanılmaktadır. Bu çeşitlerin yanısıra üzüm üreticilerince yetiştiriciliği gittikçe artan 2 standart sofralık üzüm çeşidi ile birlikte toplamda 18 sofralık üzüm çeşidinin yer aldığı deneme bağları tesis edilmiştir.</p> <p>2018 yılında tüm lokasyonlardaki eksik fidanların tamamlanmasına çalışılmış; kültürel işlemler yapılmıştır. 2018 yılı program değerlendirme toplantısında alınan karar gereği projenin 3 yıl daha uzatılmasına karar verilmiştir. 2018 yılı içerisinde herhangi bir veri alınmamış olup 2019 yılından itibaren projede yer alan veriler alınacaktır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/06
Proje Başlığı	Tekirdağ Çekirdeksizi, Tekirdağ Misketi, Güz Gülü Sofralık Üzüm Çeşitlerinde Kalitenin Arttırılması Üzerine Salkım Ucu Kesme, GA ₃ ve Bazı Kimyasal Maddelerin Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	KORAY Kimya San.Tic.Ltd.Şti Alltech Crop Science Türkiye TAGEM
Proje Lideri	Ahmet Semih YAŞASIN
Proje Yürütücüleri	Mehmet Ali KİRACI, Onur ERGÖNÜL, Bekir AÇIKBAŞ Gamze UYSAL SEÇKİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2018+1 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi:	2017:10.000 TL 2018:10.000 TL Toplam:20.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu projede Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü tarafından melezleme ıslahı sonucu geliştirilen, 1990 ve 2011 yılında tescil edilmiş 3 adet sofralık üzüm çeşidinin (Tekirdağ misketi, Güz gülü, Tekirdağ Çekirdeksizi) kalitesinin artırılması amaçlanmıştır. Deneme tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak yürütülmektedir. Çalışma, Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü arazisinde tesis edilmiş 41B anacına aşılı 22 yaşındaki parsel ile 5BB anacına aşılı 21 yaşındaki iki parselde yürütülmektedir. Çalışmada kaliteyi arttırmaya yönelik GA₃, salkım ucu kesimi, potasyum humat ve bazı bitki aktivatörleri uygulanmıştır.</p> <p>2018 yılında hastalık ve zararlılardan dolayı kalite problemleri yaşanmış bu nedenle sağlıklı veri alınamamıştır. Tekirdağ Çekirdeksizi çeşidinde olgunluk indisinde istatistiki fark oluşmuştur. Olgunluk indisi Kalsiyum+Aktivatör ve Potasyum humat+Aktivatör uygulamalarında (32) en yüksek değeri alırken Kontrol uygulamasında (25) en düşük değeri almıştır. Tekirdağ Misketi çeşidinde Verim açısından GA₃ uygulaması en yüksek (3.2 kg) değeri almıştır. En düşük değer ise Kontrol (1.6 kg) uygulamasından alınmıştır. Güzgülü çeşidinde ise verim, kalite kriterleri açısından istatistiki bir fark bulunmamaktadır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P04/01
Proje Başlığı	Bazı Sofralık Üzüm Çeşitlerinin Nemli Bölgelerde Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü /YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Gülhan GÜLBASAR KANDİLLİ
Proje Yürütücüleri	Dr. Arif ATAK, Dr. Kemal Abdurrahim KAHRAMAN, Dr. Yılmaz BOZ, Yeşim DOYĞACI, Zühtü POLAT, Dr. Barış ALBAYRAK, Özlem BOZTEPE, Ebru GÜMÜŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016-31/12/2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 30.000 TL 2017:10.000 TL 2018:10.000 TL 2019:15.000 TL 2020: 15.000 TL
Proje Özeti	<p>Külleme ve mildiyö yönünden dayanıklı/tolerant olduğu farklı çalışmalarla belirlenen ve gözlemlenen 11 üzüm çeşidinin 2 farklı ekolojide (Yalova ve Giresun); gelişimi, hastalıklara dayanıklılık/tolerant düzeyleri, meyve özellikleri, verim ve kalite değerleri ölçülerek performansları belirlenecektir. Her bir ekolojide özellikle az sayıda ilaçlama ile ön plana çıkacak çeşit veya tipler belirlenecektir. Üretim sezonu boyunca maksimum 4 ilaçlama ve 5 kültürel uygulama yapılarak çeşitlerin ve farklı ekolojilerin hastalığa dayanıklılık ve kalite parametreleri açısından kıyaslamaları yapılacaktır. Her ekolojinin iklim verileri alınacak ve bu değerlerin hastalık gelişimini ne ölçüde etkilediği de ortaya konulmaya çalışılacaktır. Çalışmanın sonucunda ortaya çıkan verilere göre araştırmada kullanılan çeşitlerden her bir yöre için verim ve kalite değerleri açısından öne çıkan çeşitler belirlenecektir.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A08/P04/01
Proje Başlığı	Göller Bölgesi Koşullarında Red Globe Üzüm Çeşidi için Uygun Terbiye Sisteminin Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	(Determinaton of Suitable Training System for Red Globe Grape Variety in Lakes Region Conditions)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü / Eğirdir-İSPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA
Proje Lideri	Dr. Seçkin GARGIN
Proje Yürütücüleri	Süleyman AKOL, Meltem EMRE, Yusuf ÖZTÜRK, Akay ÜNAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2013 - 31.12.2017+3 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi:	2013: 10.100 TL 2014: 17.000 TL 2015: 6.000 TL 2016: 5.000 TL 2017: 3.800 TL
Proje Özeti:	<p>2013 yılında başlayan proje ile, "Red Globe" üzüm çeşidi için Göller Bölgesi ekolojik koşullarında farklı terbiye şekillerinin verim, gelişme ve ürün kalitesi etkilerini, renklenme ve hastalıklara dayanım durumlarını incelenmektedir. Bu çalışma ile; uygulamalar arasında farklılıklar ortaya konulacak, üç farklı terbiye sisteminde yetiştirilen Red Globe üzüm çeşidi için uygun terbiye sistemlerinin belirlenip, bilgilerin paydaşlara ulaştırılması amaçlanmıştır.</p> <p>Deneme bağı tesadüf parselleri deneme desenine göre 5 tekerrürlü olarak her tekerrürde 5 bitki olacak şekilde 41B anacı üzerine aşılı "Red Globe" çeşidi ile kurulmuştur. Uygulanan terbiye şekilleri ve destek sistemleri; Çift kollu pergola, Rasyonel Pergola (Çardak) ve 4 telli V sistemidir. Tüm sistemlerde sıra arası ve sıra üzeri mesafeler 3x2 m. dir.</p> <p>Çalışmada fenolojik gözlemler, kalite analizleri, verim, vejetatif gelişmenin takibi, budama artığı ağırlığı, meyve kabuk rengi ölçümleri, degüstasyon puanlaması, hastalık ve zararlıların terbiye sistemlerine göre yoğunluğu, güneş yanıklığı oranları ve iklim verileri 2015, 2016, 2017, 2018 yıllarında alınmıştır. Mütakip yıllardaki verilerin alınması ile proje sonucunda uygun terbiye sistemi belirlenmiş olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Bağ, Terbiye sistemleri, Red Globe, Eğirdir (Isparta)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P04/07
Proje Başlığı	Narince Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu Çalışmaları (II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü /TOKAT
Projeyi Destekleyen Kuruluş/ lar	TAGEM Gaziosmanpaşa Üniv. Ziraat Fakültesi
Proje Lideri	Dr. Duran KILIÇ
Proje Yürütücüleri	Yalçın KAYA, Bülent BAŞARAN, Dr. Nurhan MUTLU, Hüseyin TOPAL, Prof. Dr. Rüstem CANGİ, Dr. Öğretim Üyesi Adem YAĞCI
Başlama- Bitiş Tarihleri	2014-2018+3 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi:	2014: 15.000 TL 2015: 9.000 TL 2016: 4.000 TL 2017: 4.000 TL 2018: 4.000 TL
Proje Özeti	<p>Narince üzüm çeşidi (<i>Vitis vinifera</i> L.) Tokat yöresindeki bağlarda yoğun olarak (%90) yetiştirilmektedir. Narince Tokat yöresinin en popüler çeşididir. Bu üzüm çeşidi sofralık, şıralık ve şaraplık olarak değerlendirilmektedir. Narince üzüm çeşidinin asma yaprakları salamuralık yaprak olarak kullanılmaktadır ve salamuralık asma yaprağı üretimi 30 yıldır bölge ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır.</p> <p>Bu projede, Narince üzüm çeşidinde klon seleksiyonunun ikinci aşaması (klon mukayese aşaması) yürütülecektir. Çalışmanın materyali klon seleksiyon çalışmasının birinci aşamasında seçilen 25 adet klon baş omca teşkil edecektir. Baş omca asmaları 2010-2012 yıllarında Erbaa, Niksar, Zile, Turhal ve Merkez ilçelerdeki 9 bağda yapılan gözlem, değerlendirme ve seçim sonucunda seçilmiştir. Klon adaylarında <i>Agrobacterium vitis</i> ile bulaşık yönünden analizler yapılmıştır. Temiz çıkan 20 adet klon adaylarından fidan üretimleri yapılarak iki lokasyonda bağlar tesadüf blokları deneme desenine göre üç tekerrürlü her tekerrürde altı omca, dikim sıklığı 3,0 x 1.50 m olarak tesis edilmiş ve yıllık bakım işlemleri yapılmıştır. Terbiye sistemi çift kollu kordon olacak şekilde tesis edilecektir. Bu çalışmanın sonunda Narince üzüm çeşidinin üstün özellik gösteren klonları seçilmiş olacaktır. Bu materyallerden üretilen fidanlar, hem ülkemizin değişik yörelerinde hem de bölgemizde kurulacak yeni bağların tesisinde kullanılacaktır.</p> <p>Çalışma kapsamında 2018 yılında klon mukayese bağlarında fenolojik gözlemler yapılarak üzüm hasatları gerçekleştirilmiştir. Hasat edilen salkımlarda verim ve kalite kriterleri ölçümleri yapılmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Tokat, Bağcılık, Narince,İslah, Klon seleksiyonu

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	BBMB-10-26
Proje Başlığı	Bazı Üzüm Çeşitlerinin Tokat Ekolojisindeki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü /TOKAT
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Duran KILIÇ
Proje Yürütücüleri	Dr. Nurhan MUTLU, Yalçın KAYA, Serhat EDİZER, Kaya ASTAN, Prof. Dr. Rüstem CANGİ, Dr. Öğretim Üyesi Adem YAĞCI, Prof. Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	2011-2015+3 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi:	2011: 30.000 TL 2012: 12.000 TL 2013: 5.500 TL 2014: 6.500 TL 2015: 5.250 TL
Proje özeti	<p>Ekolojik faktörlerin çok iyi olmasına karşın Tokat yöresindeki bağcılık istenilen düzeye ulaşamamıştır. Başta filoksera zararlısı olmak üzere bunun birçok sebepleri bulunmaktadır. Yörenin çok eskilere dayanan bağcılık kültürü şu anda çoğunlukla salamuralık yaprak üretimine dayanmaktadır. Üreticilerimiz sofralık üzüm üretimi yönünden bir arayış içerisine girmiştir. Fakat hangi çeşidin yetiştirilmesi konusunda akıllarda birçok soru bulunmaktadır. Yöreyle uygun çeşitlerin belirlenmesi beraberinde birçok riskleri barındırmakta ve bu riskin kamu veya güçlü özel sektörler aracılığı ile yapılması gerekmektedir.</p> <p>Bu çalışma ile iç ve dış piyasa tarafından arzu edilen; yöreye uygun olabilecek erkenci, orta mevsim ve geççi; renkli, beyaz, çekirdekli ve çekirdeksiz üzüm çeşitlerinin Tokat merkez ve Erbaa ilçesinde (Özellikle erkenciliğin olabileceği bir ilçedir) performanslarının belirlenmesi amaçlanmıştır.</p> <p>Çalışmada son yıllarda ön plana çıkan ve pazarlama imkânları yüksek olan 19 sofralık üzüm çeşidi kullanılmıştır. Araştırma, tesadüf blokları deneme desenine göre, üç tekerrürlü ve her tekerrürde dokuz omca olacak şekilde planlanmıştır.</p> <p>Çalışma kapsamında 2018 yılında üzüm çeşitlerinde fenolojik gözlemler yapılarak üzüm hasatları gerçekleştirilmiştir. Hasat edilen salkımlarda verim ve kalite kriterleri ölçümleri yapılmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler	: Tokat, sofralık üzüm, çeşit, adaptasyon

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/03
Proje Başlığı	Horoz Karası, Hatun Parmağı ve Besni Üzüm Çeşitlerinde Klon Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü /GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi TAGEM
Proje Lideri	Kürşat Alp ASLAN
Proje Yürütücüleri	S.Yaser KAPÇI, Hakan USANMAZ, Serkan KÖSETÜRKMEN, Ertuğrul İLİKÇİOĞLU, M. Fatih BATMAZ, Cem BİLİM, Dr. Öğretim Üyesi Adem YAĞCI, Prof. Dr. Nihal BUZKAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 15.000 TL, 2018: 9250 TL, 2019:4.500 TL, 2020: 4.000 TL 2021: 4.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile; Horoz Karası, Hatun Parmağı ve Besni üzüm çeşitlerinde klon seleksiyonu çalışmalarında uygulamaya giren yeni yöntemle, üstün özelliklere sahip, hastalık ve zararlılardan arı klondan gelme fertler belirlenecektir. Klondan gelecek bu fertler, asma fidanı üretimi yapan kamu ve özel sektör temsilcilerine ve buradan da üzüm üreticilerinin kullanımına sunulacaktır. Bu şekilde birim alandan daha kaliteli ve daha fazla ürün alınması mümkün olabilecektir.</p> <p>Bu projenin amacı; Gaziantep, Adıyaman, Kilis ve Mardin (Merkez, Ömerli ve Midyat) illerinde sofralık ve kurutmalık olarak yetiştiriciliği yapılan ve bölge şartlarına iyi adapte olmuş ekonomik değeri yüksek Horoz Karası, Hatun Parmağı ve Besni üzüm çeşitlerinde bilimsel metotlarla verimli, kaliteli, sağlıklı ve ismine doğru fertleri seçmek; seçilen bu klonlarla üretimin geliştirilmesini sağlayarak üzüm üretimini ve kaliteyi artırmak, bölgede yaşayan insanların ekonomik seviyelerini farklı değerlendirme şekli uygulayarak artırmalarını sağlamaktır.</p> <p>Söz konusu çeşitlerle ilgili olarak 2012 yılında TÜBİTAK'a sunulan "Horoz Karası, Hatun Parmağı ve Besni Üzüm Çeşitlerinde Klon Seleksiyonu Çalışmaları"(Proje No:1110643) konulu proje ile Horoz Karası, Hatun Parmağı ve Besni üzüm çeşitlerine ait üstün özellik gösteren, klon adayları seçilmiş, hastalık ve zararlı ile bulaşık olan bireyler ile verim ve kalitede düzensizlik gösteren fertler elenmiştir. Her çeşitte üstün özellik gösteren 20-30 fert belirlenmiş olup Agrobacterium vitis testleri yapılarak, klon seleksiyonu yapılmış 1103 Poulsen anacı üzerine aşılansız fidan üretimleri gerçekleştirilmiş "Klon Bağı" kurulmuş ve Seleksiyonun II. aşamasına geçilmiştir. Fidanların kültürel bakım işlemleri uygun bir şekilde yapılmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler	: Horoz Karası, Hatun Parmağı, Besni, Islah

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P6/01
Proje Başlığı	Topraksız Tarımda Sofralık Üzüm Yetiştiriciliğinde Farklı Üretim Modellerinin Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ebru TOPRAK ÖZCAN
Proje Yürütücüleri	Turcan TEKER, R. Oğuzhan SOLTEKİN, Dr. Selçuk KARABAT, Akay ÜNAL, Dr. Ali GÜLER, Özen MERKEN, Metin KESGİN, Dr. Nurdan GÜNGÖR SAVAŞ, Dr. Funda KIDOĞLU, Zübeyde ALBAYRAM DOĞAN, Prof. Dr. Ayşe GÜL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018-31.12.2022
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2018: 100.000 TL 2019: 20.000 TL 2020: 20.000 TL 2021: 20.000 TL 2022: 15.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada, Ülkemiz ve özellikle de bölgemiz için oldukça önemli bir ürün olan üzümün sağlıklı ve kaliteli bir şekilde üretilmesinde topraksız tarım yöntemlerini kullanarak, erkenci sofralık üç üzüm çeşidinin farklı yetiştiricilik modellerinde gelişim performansları izlenerek verim ve kalite üzerine etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır.</p> <p>Proje, topraksız tarımda substrat kültürü şekillerinden biri olan “saksı kültürü ”nde açık sistemde gerçekleştirilmektedir. Bitkisel materyal olarak Trakya İlkeren, Victoria ve Spil Karası üzüm çeşitleri ile substrat olarak perlit (%70) + Hindistan cevizi torfu (%30) karışımı harç kullanılmıştır. Besin çözeltisi olarak topraksız tarım çalışmalarında tercih edilen standart Hoagland çözeltisi uygulanmaktadır.</p> <p>2018 yılı faaliyet döneminde; plastik örtülü gotik tipi topraksız modern üretim serasının kurulumu gerçekleştirilmiştir. Kış budaması sırasında kullanılacak üç çeşidin, çelikleri alınarak köklendirme işlemleri yapılmıştır. Mayıs ayı içerisinde köklenen çeliklerin sera içerisindeki saksılara aktarımları sağlanmıştır. Sulama ve besin solüsyonu uygulamaları için damlama hatları çekilerek, gübreleme bilgisayar kontrollü otomasyon sistemi ile gerçekleştirilmiştir. Omcaların kendi kökü üzerine yetişmesi ve gelişmesini sağlamak ile ikinci yıl başlanacak üretime hazır hale getirmek için bitkilerde gerekli kültürel (sürgün yönlendirme, koltuk alma, uç alma, tepe alma vs.) işlemler gerçekleştirilmiştir. Aralık ayı içerisinde de omcalarda budama işlemleri yapılmıştır. Budama sırasında omcaların 80 cm gövde yüksekliğinden 40 cm uzunluğunda (5-6 göz) bir adet ürün çubuğu bırakılmıştır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/07
Proje Başlığı	Yeni Islah Edilen Bazı Sofralık Üzüm Çeşitlerinin Soğukta Muhafazaya Uygunluklarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü /TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ali İzzet TORÇUK
Proje Yürütücüleri	Dr. Mehmet GÜLCÜ, Gamze UYSAL SEÇKİN, Dr. Cengiz ÖZER, Damla ZOBAR, Dr. Öğretim Üyesi Erdiñ BAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2019
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2017: 32.500 TL 2018: 13.500 TL 2019: 13.000 TL
Proje Özeti	<p>Islah çalışmalarıyla geliştirilmiş yeni sofralık üzüm çeşitlerinin muhafaza süreleri ve bu süreçte kalite değişimleri üzerine çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu proje ile Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünce melezleme ıslahı yöntemiyle elde edilerek tescili gerçekleştirilen, Güz Gülü, Emirali, Tekirdağ Sultanı ve Bozbey üzüm çeşitlerinin soğukta muhafaza kabiliyetlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>2018 yılı çalışmaları kapsamında, hasat olgunluğuna gelen üzüm çeşitleri her tekerrürde 3-5 kg olacak şekilde; Modifiye Atmosfer Poşet (MAP) + Kükürt pedi ve Polietilen (PE) torba + Kükürt pediile ambalajlanarak 90 gün süre ile 0 - 1°C sıcaklık ve % 85-90 nisbi nem içeren soğuk hava deposunda muhafaza edilmiştir. Depolama süresince 15 günlük aralıklarla ve 3 gün 20 °C ve % 70 nem ortamında raf ömrü uygulamasına tabi tutularak, üzümlerde farklı fiziksel ve biyokimyasal bileşiklerin değişimleri takip edilmektedir.</p> <p>Hasat tarihleri; Tekirdağ Sultanı 15.08.2018, Bozbey 04.09.2018, Müşküle 21.09.2018, Güz Gülü 21.09.2018 ve Emirali 26.09.2018 olarak gerçekleşmiştir. Tüm çeşitlerde 90. güne kadar fiziksel ve biyokimyasal analiz yapılabilecek şekilde muhafaza edilebilmiştir. Hali hazırda maya-küf sayımı, toplam fenolik madde miktarı, tanen analizi ve toplam antosiyanin analizleri devam etmektedir. Analizler devam ettiğinden dolayı istatistikî analizler henüz yapılamamıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Üzüm, muhafaza, kalite, MAP

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P6/08
Proje Başlığı	Mersin İlinde Tilkikuyruğu zm eşidinde Klon Seleksiyonu (II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü /MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mehmet Erdem KİRAZ
Proje Yürütücüleri	Güzin TARIM, Mehmet Ali KİRACI, Mustafa BİRİCAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019 - 31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi	60.850 TL
Proje zeti	<p>Proje Mersin ilinde özellikle yayla bölgelerde yoğun yetiştiricilik alanına sahip son turfanda sofralık Tilkikuyruğu zm çeşidinde üstün özellik gösterdiği belirlenmiş olan 22 adet Klon Baş Omcası ile klon seleksiyon bağının tesis edilmesi ve gerekli inceleme, veri alma ve gözlemler neticesinde ne çıkan klonların tespiti amacıyla hazırlanmıştır.</p> <p>Söz konusu çeşit bölgede ekonomik önem arz etmektedir. Hatta birçok üreticinin asli geçim kaynağının Tilkikuyruğu zm yetiştiriciliği olduğu konuyla ilgili literatürlerde belirtilmektedir. Çeşidin ekonomik öneminin olmasının yanı sıra bölgede son yıllarda filoksera zararının artmasıyla birlikte üstün özellik gösteren bireylerin kaybolmadan önce bir an evvel belirlenmesi ve klon çalışmalarının tamamlanması gerekçesiyle hazırlanan bu projede öncelikle popülasyon taranmış, verim, sağlık ve kalite bakımından üstün özellik gösteren bağlar belirlenmiştir.</p> <p>Belirlenen bu bağlarda yine verim, kalite ve sağlık yönünden seçilen 272 adet KBOAları üzerinde 4 yıl süre ile veri alma ve gözlemler gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonunda 22 adet KBO belirlenmiş ve sanitasyon testi aşamasına gelinmiştir. Seleksiyon bağı için çeşidin ekolojisin temsil eden Çamlıyayla (1100 m rakım) lokasyonumuzda arazi hazırlıklıları tamamlanmıştır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Tarsus Beyazı Üzüm Çeşidinde Mutasyon İslahı Yoluyla Tane Dökümüne Dayanıklı Yeni Çeşitlerin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü /MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Tarsus Ticaret Borsası TAGEM
Proje Lideri	Mehmet Erdem KİRAZ
Proje Yürütücüleri	Dr. Güçer KAFA, Güzin TARIM, Mustafa BİRCAN, Haluk İhsan TEKİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	15.01.2015-15.01.2020
Projenin Toplam Bütçesi	45.000 TL (15.000 TL TAGEM, 15.000 TL TTSO, 15.000 TL TTB)
Proje Özeti	<p>İlimizde yaklaşık 30.000 dekarlık bir alanda yılda 45.000 ton üretimi söz konusu olan Tarsus Beyazı çeşidinin ilimizde çok köklü bir geçmişe sahiptir ve yöreye adaptasyon sağlamıştır. Sofralık özellikleri iyi olan, hem iç hem de dış pazarda satılabilecek bir üzüm çeşididir. Ancak tanelenme sorunu ve taşımaya karşı dayanıksızlığından dolayı pazar değerini yitirmektedir. Bu sorun aşıldığı takdirde pazar payının artabileceği ihracat kabiliyetinin yükselebileceği ve böylelikle hem üreticisine hem yöreye hem de bağcılık sektörüne daha fazla kazanç getireceği düşünülmektedir.</p> <p>Mutasyon ıslahı uygulamaları ile tane dökümüne dayanıklı üzüm çeşitlerinin elde edilebildiği farklı kaynaklar tarafından bildirilmektedir.</p> <p>Bu projede Tarsus Beyazı üzüm çeşidinde tane dökümüne dayanıklı bireyler elde etmek amacıyla Gamma ışını etkili doz belirleme çalışması ve belirlenen etkili dozda Gamma ışını uygulaması yapılmıştır. Işınlama sonrasında ortaya çıkan bireyler M1V3 aşamasında araziye aktarılarak öncelikli olarak tane kopma direnci yönünden değerlendirilecektir. Ancak dikkat çeken başka bir kriter (çekirdeksizdik, erkencilik, renk, irilik vb.) tespit edilirse bu hususta değerlendirmeye alınacaktır.</p> <p>2016 yılında Etkili Doz Belirleme çalışmaları tamamlanmış olup, belirlenmiş olan etkili dozda ışın uygulaması gerçekleştirilmiş ve M1V1 bitkileri elde edilmiştir.</p> <p>2017 ve 2018 yıllarında M1V1 bitkilerinin yansira M1V2 bitkileri de elde edilmiş ve bakım çalışmaları yürütülmüştür.</p> <p>2019 yılı itibariyle M1V3 bitkileri elde edilecek olup, materyaller hazır olduğunda araziye dikimi gerçekleştirilecektir. Ayrıca salkımlarda veri alma ve gözlemlere başlanacaktır.</p> <p>2018 yılı Aralık ayında Enstitü Araştırma Komitesi toplantısında Kader ERÇİK'in projeden ayrılması ve Güzin TARIM'ın projeye dâhil edilmesi karar verilmiştir.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P-04-04
Proje Başlığı	Mezleme Çalışmaları ile Sofralık ve Kurutmalık Yeni Üzüm Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Yıldız DİLLİ
Proje Yürütücüleri	Naci YILDIZ, Ahmet CANDEMİR, Ebru TOPRAK ÖZCAN, Metin KESGİN, Özen MERKEN, Şermin ÇELİK, Akay ÜNAL, M. Sacit İNAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 20.000 TL 2017:20.000 TL 2018:20.000 TL 2019:20.000 TL 2020:20.000 TL Toplam:100.000 TL
Proje Özeti	<p>Projenin amacı; üreticilerin daha yüksek gelir sağlayacakları, sofralık üzüm piyasasında ürün arzının az olduğu erken veya geç dönemlerde olgunlaşan, tüketiciler için de alternatif olabilecek, yüksek kaliteli, çekirdeksiz, çekirdekli yeni çeşitler geliştirmektir. Mevcut çeşit zenginliğine rağmen hala bazı dönemlerde pazarda özellikle sofralık amaçlı tüketime uygun üzüm bulunmamaktadır. Bu açığın boşluk olan dönemde olgunlaşan yeni üzüm çeşitlerinin geliştirilmesi ile kapatılması gerekmektedir.</p> <p>Enstitümüzde melez değerlendirmeleri yapılan yaklaşık 4136 adet birey bulunmaktadır. 2018 yılı değerlendirmeleri sonucunda, temmuz ayında olgunlaşan, renkli, iri taneli, seyrek salkımlı, çekirdeksiz, misket aromasına sahip, bunun yanında eylül ayında olgunlaşan gösterişli salkım ve iri taneli olması özellikleriyle öne çıkan bireyler gözlemlenmiştir. Üç yıllık gözlemleri tamamlanan ve istenilen özellikleri taşıyan bireylerin II. Aşama parseline aktarma çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>Ümitvar oldukları belirlenen 4 çekirdeksiz çeşit adayında II. aşama analizlerinde yer alan fenolojik gözlemler, etkili sıcaklık toplamı hesaplanmıştır, çeşit adaylarında yaş üzüm verim-kalite değerlendirmeleri (SÇKM (%), toplam asitlik (%), olgunluk indisi (%), duyusal analiz, omca başına verim (kg), tane şekli, kabuk rengi, tane ağırlık, çekirdek sayısı, tek çekirdek yaş ve kuru ağırlığı, özel tat, tane sap kopma direnci) ve kuru üzüm analizleri (kuruma süresi, kuru üzüm randımanı,100 gramdaki tane sayısı, kurutma sonu nem, homojenlik durumu (renk ve tane iriliği), renk ölçümleri [L* (aydınlık), a*(kırmızılık-yeşillik), b* (sarılık-mavilik), C (Kroma), h° (Hue)], kuru üzüm duyusal testi gerçekleştirilmiştir.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	
Proje Başlığı	Milli Koleksiyon Bağından Seçilmiş Bazı Yerel Şaraplık Çeşitlerin Farklı Terbiye Şekilleri İle Ürün Yükünün Üzüm ve Şarap Kalitesi Üzerine Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
Proje Lideri	Tezcan ALÇO
Proje Yürütücüleri	Dr. Serkan CANDAR, Tamer UYSAL, Dr. Mehmet GÜLCÜ, Gamze UYSAL SEÇKİN, Prof. Dr. Elman BAHAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 - 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi	2017: 47.000TL 2018: 12.000TL 2019: -----TL
Proje Özeti	<p>Milli Koleksiyon bağında toplanmış ve araştırma çalışmalarına kaynak olması için muhafaza altına alınmış üzüm çeşitlerini Yayla (2008), 1997-2008 yılları arasında fiziksel, kimyasal ve duyu analizleri sonucu şaraplık özelliği gösteren çeşitleri tek tek ele alıp şaraplarını yapmış kalite değeri, sınıfı ve bu popülasyondaki şaraplık çeşit sayısını açığa çıkartmıştır. Ancak bu çeşitlerin morfolojik, fenolojik ve fizyolojik özelliklerinin bilinerek amacına uygun bir yetiştirme tekniğinin uygulanması, yapılacak şarabın tipi ve kompozisyonu açısından son derece önemlidir.</p> <p>Bu araştırma, Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü Milli Koleksiyon Bağından seçilmiş kaliteli şarap potansiyeli yüksek olan Karamenüş, Tilkiboğan, Yayla, Beyaz Üzüm ve Aksıdağan şaraplık üzüm çeşitlerinden oluşan bağda yürütülecektir. Şaraplık üzüm çeşitlerinin her birine Çift Kollu Guyot ve Çift Kollu Kordon terbiye şekli verilip her omcada eşit sayıda (20 göz) göz bırakılarak deneme kurulacaktır. Bağda yapılacak budama şekillerinin bir yıllık dal üzerinde bulunan kışlık gözlerin verimliliği ve pozisyonlarının saptanması ile üzüm, şıra ve şarap kalite ve verimliliğine ne derece etkili olduğu belirlenmeye çalışılacaktır.</p> <p>Ayrıca çalışma sırasında toplanacak fenolojik, morfolojik ve fizyolojik parametrelere dair veriler ile bu çeşitlerin daha iyi tanınmasına olanak sağlanacaktır. Bunların yanında öngörülen küresel iklim değişiklikleriyle meydana gelebilecek istenmeyen şartlara hazırlıklı olunabilmesi için Türkiye'nin elindeki zengin asma gen kaynağı potansiyelinin getirdiği avantajların bilinmesine hizmet edebilecektir</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/04
Proje Başlığı	Hönüsü ve Kabarcık Çeşitlerinde Klon Seleksiyonu (II.Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü/ KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Osman ÖZATAR
Proje Yürütücüleri	Dr. Muhammet Ali GÜNDEŞLİ, Serkan ARAS
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017- 2021
Projenin Toplam Bütçesi	2017: 10.000 2018: 5.000 2019:5.000 2020:5.000 2021:5.000 Toplam: 30.000 TL
Proje Özeti	<p>Bağların üstün niteliklere sahip, hastalık taşımayan, çelik, aşı kalemi ve fidanlar kullanılarak tesis edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle standart çeşitlerden elit klonlar seçilerek damızlıkların kurulması büyük önem arz etmektedir. Klon seleksiyonu çalışmaları da bu yönde uygulanabilecek en iyi yöntemler arasındadır.</p> <p>Çalışmaya konu olan Kabarcık üzüm çeşidi şıralık, şaraplık ve sofralık, Hönüsü (Mahrabaşı) üzüm çeşidi ise sofralık olarak Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yetiştiriciliği yapılan iki üzüm çeşididir. Bu proje ile Kabarcık ve Hönüsü üzüm çeşitlerinin Klon seleksiyonu yöntemi ile ıslah edilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Projenin I. Aşamasında Kabarcık ve Hönüsü üzüm çeşitlerinden sürgün/salkım oranına göre 25 adet seçilmiştir. II. aşamada ise üstün nitelikli klonların üzerinde verim, kalite değerleri üzerinde çalışmalar yapılacaktır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P08/01
Proje Başlığı	Organik Sofralık Üzüm Yetiştiriciliği Alt Proje: Organik Sofralık Üzüm Yetiştiriciliğinde Koruyucu Toprak İşleme Yöntemleri ve Yabancı Ot Kontrolünde Yeni Yaklaşımlar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	BÜGEM Ege Üniversitesi (Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü; Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü; Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri Bölümü) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Ortaça Meslek Yüksek Okulu Bitki ve Hayvansal Üretim Bölümü)
Proje Lideri	Dr. Fadime ATEŞ
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Nur OKUR, Prof. Dr. Engin ÇAKIR, Prof. Dr. Harun YALÇIN, Prof. Dr. M. Eşref İRGET, Dr. Öğretim Üyesi Nedim ÇETİNKAYA, Dr. Öğretim Üyesi Koray KAÇAN, Doç. Dr. Hüsnü KAYIKÇIOĞLU, Dr. Mahmut TEPECİK, Özen MERKEN, Dr. Hülya UYSAL, Dr. Selçuk KARABAT, M. Sacit İNAN, Akay ÜNAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	2012-2021
Projenin Toplam Bütçesi	167.200 TL (2012- ; 2013: 17.600 TL; 2014: 17.700 TL.; 2015: 17.700 TL.; 2016: 17.700 TL; 2017: 20.000 TL ; 2018: 19.200 TL; 2019: 19.100 TL; 2020: 19.100 TL; 2021: 19.100 TL)
Proje Özeti	<p>Bu projede farklı toprak işleme yöntemleri ve allelopatiden faydalanılmak suretiyle organik bağcılıkta yabancı otlarla mücadele etkinliğinin sağlanma olanaklarının araştırılması hedeflenmiştir. Ayrıca Organik sofralık üzüm yetiştiriciliğinde yaprak alma, saklım seyreltme gibi kültürel uygulamalardan yararlanılmak suretiyle kalitenin artırılması da amaçlanmaktadır. 2018 yılında tüm uygulamalarda yakıt tüketimi açısından 16 diskli goble diskaro 0,74 l/da en iyi bulunurken, 1,60 l/da tüketimi olan pullukla sürümde ise en yüksek yakıt tüketiminin gerçekleştiği ve en yüksek koni indeksi ise konvansiyonel görülmüştür.</p> <p>Toprak işleme uygulamaları kendi aralarında karşılaştırıldığı zaman en yüksek toprak alkali fosfataz ve glukozidaz Pulluk+diskaro ve toprak işlemez ile konvansiyonel ve zeytin karasuyudaürez toprak işlemez en yüksek diskaro ve çizel ile aynı grupta; pulluk+diskaro; toprak solumunu toprak işlemez x brokkoli ile pulluk+diskaro ve toprak işlemez; mikrobiyalbiyokütle-c çizel x antep turpu ile çizel ve pulluk+ diskda; mikrobiyal biyokütle-N çizel x brokkoli ile toprak işlemez ve çizel değerleri ve allelopatik uygulamalarından elde edilmiştir.</p> <p>OM (%), N (%) ve Mg (ppm) parametrelerinde çizel ile toprak işlemezinde; P (%) ve Fe (ppm) parametrelerinde diskaro ile toprak işlemezinde; K (ppm) ve Mn (ppm) parametrelerinde toprak işlemez uygulamalarında; Zn (ppm) ve Cu (ppm) parametrelerinde pulluk+diskaro (konvansiyonel) ile toprak işlemezinde en yüksek değerler tespit edilmiştir. Verim ve kalite ile ilgili parametrelerde diskaro ile toprak işlemezinde en yüksek değerler saptanmıştır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A08/P04/06
Proje Başlığı	Marmara Bölgesinde Cardinal Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu Çalışmaları
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Zeliha ORHAN ÖZALP
Proje Yürütücüleri	Tamer UYSAL, Onur ERGÖNÜL, Ahmet Semih YAŞASIN, Gürkan Güvenç AVCI, Mehmet Ali KIRACI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2013- 31/12/2018+1 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi	2013: 8.000 2014: 7.000 2015: 4.000 2016: 6.000 2017: 5.000 Toplam: 30.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmaya konu olan Cardinal üzüm çeşidi Tekirdağ ili Merkez ve Şarköy ilçeleri başta olmak üzere Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yetiştirilen erkenci önemli bir sofralık çeşittir. Bu çalışma ile Marmara Bölgesi'nin standart sofralık çeşitlerinden Cardinal üzüm çeşidinin verim ve kalitesinin artırılması amacı ile klon seleksiyonu yolu ile ıslahı amaçlanmıştır. Çalışmanın ilk aşaması olan Cardinal üzüm çeşidinden Klon Baş Omcalarının seçiminin tamamlanmıştır.2013 yılından itibaren klon seleksiyonu çalışmasının ikinci aşaması olan Seleksiyon bağı aşamasına geçilmiştir.</p> <p>2018 yılı Ağustos ayında klon seçimine ait verim, kalite ve gelişme parametreleriyle incelenen özelliklerde veri alımı gerçekleştirilmiştir. Yapılan gruplandırmada kalite bakımından; tane ağırlığında ortalama tane ağırlığı 9,19 g olarak belirlenmiştir. Klon baş omca adaylarının salkım ağırlığı değerleri arasındaki fark istatistiki olarak önemli bulunmuştur. Salkım ağırlığında 29, 132,130, 14, 140, 211, 212, 24, 511, 517, 523 ve 616 noluklon adayları en iyi gruplarda yer almıştır. Olgunluk indisi ortalaması 21,5 olarak elde edilmiştir. 2018 ürün yılı ortalaması olarak seleksiyon bağında ortalama omca başına üzüm verimi 10,6kg/omcadır. Klon baş omcalarının verim değerleri arasındaki fark istatistiki olarak önemli bulunmamıştır. Ancak 132, 415, 128, 130, 14, 211,29 nolu klon adaylarının verim değerleri ortalamanın üzerindedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Üzüm, Cardinal, Klon Seleksiyonu

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/Ü/19/A1/P6/05
Proje Başlığı	Farklı Ploidi Seviyelerindeki Üzüm Çeşitlerinin Resiprokal Melezlenmesiyle Yeni Triploid Üzüm Çeşidi Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / TEKİRDAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Zeliha ORHAN ÖZALP
Proje Yürütücüleri	Onur ERGÖNÜL, Tamer UYSAL, Dr. Cengiz ÖZER, Dr. Arif ATAK, Yeşim DOYĞACI, Prof.Dr. Metin TUNA, Doç. Dr. Murat AKKURT
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019- 31/12/2020
Projenin Toplam Bütçesi	2019: 85.000 2020: 37.500 Toplam:122.500 TL
Proje Özeti	<p>Poliploidi, üzümün daha iri taneli olmasını sağlayabilmekte, triploidi ise çekirdeksizliği sağlamaktadır. Dünyada özellikle Japonya, Çin ve Kore’de iri taneli çekirdekli ve çekirdeksiz sofralık üzüm ıslahında çalışmalar poliploidi ıslahı ile yapılmaktadır. Tane iriliğini tetraploidi sayesinde elde etmişler ve bu şekilde Kyoho, “Pione”, “Olimpia”, “Heukgoosul” gibi çekirdekli tetraploid çeşitler tescil etmişlerdir. Bunların diploidlerle melezlenmesi sonucu da triploid “Honey Seedless”, “King Dela”, “Mirai” gibi çekirdeksiz üzümler elde edilmiştir. Bunlar V. Vinifera L.ve V. labrusca’dan türemiştir. Bu çalışma ile ekonomik değeri yüksek yeni çekirdeksiz iri taneli üzüm çeşitlerinin elde edilmesi için Kyoho ile Yalova İncisi ve Trakya İlkeren üzüm çeşitlerinde resiprokal melezleme kombinasyonu ve in vitro embriyo kurtarma tekniği denemeleriyle triploid bitki elde edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak hem arazi hem de in vitro koşullarda çalışmalar gerçekleştirilecektir. Kromozom sayısının tespiti için flow sitometri yöntemi kullanılacaktır. Ayrıca elde edilen triploid genotiplerde çekirdeksiz bireylerin erken seleksiyonu moleküler markörlerle incelenecektir. Projede 2018 yılında, melezlerin embriyo kurtarma tekniği için hangi haftalarda hasat edilmesi ve embriyo canlılık oranları (%) ile ilgili ön çalışma yapılmıştır. “Kyoho” çeşidinin ana ebeveyn olarak kullanıldığı melezleme çalışmaları hem kurumumuz bağlarında hem de Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü’nde gerçekleştirilmiştir. Kyoho x Trakya İlkeren melezlenmesinde son tozlama tarihinden sonraki 8. ve 9. haftada embriyo kurtarma tekniği çalışmalarına başlanması,</p> <ul style="list-style-type: none">• Trakya İlkeren x Kyoho melezlenmesinde embriyo canlılık oranı düşük (%27) tespit edildiğinden daha fazla salkımda melezleme çalışması yapılması gerektiği,• Kyoho x Yalova İncisi kombinasyonunda embriyo alma zamanının haftalar bazında pek fazla farklılık göstermediği,• Kyoho ile yapılan melezlemelerde çekirdek oluşumu az olduğundan (1-2 adet) daha fazla salkımda melezleme yapılması gerekliliği,• Ön çalışmadan elde edilen ve iklim odasında muhafaza edilen yaklaşık 20 bitkiciğin projenin bundan sonraki aşamasında değerlendirilmek üzere kullanılması sonuçlarına varılmıştır.

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P04/06
Proje Başlığı	Banazı Karası Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu (2.Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü / MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hasan KOÇ
Proje Yürütücüleri	Adil Gezer- Adıyaman Sert Kabuklu Araştırma Enstitüsü Hatice ŞAHİNER ÖYLEK- GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Nihat ÖZKAN- Kayısı Araştırma Enstitüsü Metin KESGİN –Bağcılık Araştırma Enstitüsü/MANİSA Dr. Öğretim Üyesi Adem YAĞCI- Gaziosmanpaşa Üniversitesi Dr. Öğretim Üyesi Hayri SAĞLAM - Şeyh Edebalı Üniversitesi
Başlama- Bitiş Tarihleri	2014-2018+1 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi	2014:10.000 TL, 2015: 15.000 TL, 2016: 5.000 TL, 2017: 5.000 TL, 2018: 5.000 TL Toplam:40.000 TL
Proje Özeti	<p>Çeşit standardizasyonun olmaması, teknik ve kültürel uygulamaların yeterince yapılmaması, üretimde ıslah edilmemiş mahalli çeşitlerin kullanılması, düşük verimliliğinin temel nedenleridir. Bu eksikliklerin giderilmesi ve yapılacak ıslah çalışmaları ile üstün nitelikli ve sağlıklı çoğaltma materyallerinin elde edilmesi sağlanabilir. Bu materyaller de gelişmiş birçok ülkede olduğu gibi Klon Seleksiyonu Çalışmaları ile bilimsel yöntemlerle seçilip tescil edilen üstün nitelikli klonlardan sağlanabilmektedir. Klon seleksiyonu çalışmaları ise, üretici koşullarında çeşidin ekolojisinde yapılan Klon Baş Omcalarının Belirlenmesi ve Seleksiyon Bağ Aşamalarını içeren yöntemin uygulanması ile yapılmaktadır. Ülkemizde ıslah çalışmaları içerisinde yer alan klon seleksiyon projeleri standart bir metot takip edilerek uygulanmaktadır. 2008-2012 yılları arasında geçen beş yıl içerisinde Klon Seleksiyonu çalışmalarının ilk aşaması olan 24 adet Klon Baş Omca belirlenerek çalışmanın son aşaması olan Klon Seleksiyon Bağ tesis edilmiştir. Klon bağ; proje 1. aşamasında seçimi yapılan klon baş omca adayları 110R anacı üzerine aşılansak Çift T telli Terbiye Sisteminde GUYOT terbiye şekline uygun olarak 3 tekerrür ve her tekerrürde 6 omca olacak şekilde tesis edildi. 2018 yılı itibariyle bakım ve kültürel işlemleri yapıldı.Fenolojik gözlemler yapıldı. Projede klon seleksiyonu metodolojisine uygun olarak veriler alınıp kayıt altına alındı. Duyusal analizler yapıldı. Klon seleksiyonunun tamamlanması ile Banazı Karası üzüm çeşidinden yüksek verimli, kaliteli ürün veren ve sağlıklı gelişen klonların seçilerek pratiğe aktarılması sağlanabilecektir. Proje 2018 PDT'lerinde 1 yıl uzatma almıştır. 2019 yılı itibari ile sonuçlandırılacaktır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/09
Proje Başlığı	Köhnü Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu (2.Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü / MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hasan KOÇ
Proje Yürütücüleri	Hatice ŞAHİNER ÖYLEK- GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Nihat ÖZKAN- Kayısı Araştırma Enstitüsü Adil Gezer- Adıyaman Sert Kabuklu Araştırma Enstitüsü Yılmaz UĞUR- Kayısı Araştırma Enstitüsü Oktay Turgay ALTUN-Kayısı Araştırma Enstitüsü Dr. Öğretim Üyesi Adem YAĞCI- Gaziosmanpaşa Üniversitesi Dr. Öğretim Üyesi Hayri SAĞLAM-Şeyh Edebali Üniversitesi
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2021
Projenin Toplam Bütçesi	2017:10.000 2018:7.000 2019:7000 2020:6000 2021:6000 Toplam: 36.000 TL
Proje Özeti	<p>Çeşit standardizasyonun olmaması, budama, hastalık ve zararlılarla mücadele, gübreleme, sulama gibi teknik ve kültürel uygulamaların yeterince yapılmaması yanında, üretimde ıslah edilmemiş mahalli çeşitlerin kullanılması, düşük verimliliğinin temel nedenleridir. Birim alana düşen verim miktarı; teknik ve kültürel işlemlerin optimum düzeyde yapılması, çeşit standardizasyonunun sağlanması ve yapılacak ıslah çalışmaları ile üstün nitelikli ve sağlıklı çoğaltma materyallerinin elde edilmesi ile artırılabilir.</p> <p>Bu çalışma ile başta Malatya ve çevre illerde olmak üzere yurdumuzun çeşitli bağ bölgelerinde yetiştiriciliği yapılan Köhnü üzüm çeşidinden bilimsel metotlarla en verimli, kaliteli, sağlıklı ve ismine doğru klonların seçilmesi amacıyla 2009 yılında ön çalışma yapılmış, 2010-2014 yılları arasında projenin I. Aşaması tamamlanmıştır.Yapılan klon seleksiyonu çalışmaları sonucunda 26 adet klon baş omca adayı belirlenmiştir.</p> <p>Projemizin II. Aşamasında elde edilen 26 adet klon baş omca adayı 110 R anacı üzerine 3,5x2 m. mesafede, tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrür ve her tekerrürde 6 omca olacak şekilde fidanlar aşılınıp koleksiyon bağına aktarılacaktır. Gelişme ve kalite öğelerine bakılarak en üstün özelliklere sahip klon baş omcaları belirlenecektir.2017 yılı itibariyle Enstitümüz Akçadağ kampüsünde klon seleksiyonu parseli seçildi.2018 yılı ilkbahar döneminde fidan dikimi yapıldı. 2019 Yılında eksik fidanlar tamamlanacaktır.</p> <p>Klon seleksiyonunun tamamlanması ile Köhnü üzüm çeşidinden yüksek ,verimli, kaliteli ürün veren ve sağlıklı gelişen klonların seçilerek pratiğe aktarılması sağlanabilecektir.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P6/07
Proje Başlığı	Bazı Sofralık Üzüm Çeşitlerini Yalova Koşullarında Açıkta ve Örtü Altında Bekletmenin Ürün Kalitesi ve Hasat Zamanına Etkilerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü - YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Abdubaki ŞEN
Proje Yürütücùleri	Dr. Arif ATAĞ, Dr. Kemal A. KAHRAMAN, Dr. Filiz PEZİKOĞLU, Dr. Yılmaz BOZ, Dr. Arzu GÜNDÜZ, Onur ERGÖNÜL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019- 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi	2019: 10.000 TL 2020: 15.00 TL 2021: 30.00 TL 2022: 25.00 TL 2023: 20.00 TL Toplam: 100.00 TL
Proje Özeti	<p>Çalışma 2019-2023 yılları arasında Yalova Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü'nde gerçekleştirilecektir. Bu çalışma ile Araştırma Enstitüleri tarafından yeni geliştirilen geçci özelliğe sahip Atak 77, Pembe 77, Özer Beyazı; standart çeşitlerden piyasada yüksek talep gören Red Globe ve geleneksel olarak yetiştiriciliği devam eden Müşkùle üzüm çeşitleri kullanılacaktır. Tüm çeşitlerde iklimin olumsuz etkilerini azaltmak ve salkımları omca üzerinde daha fazla bekletmek amacıyla agril örtü ve polipropilen kanaviçe örtü ile uygulama parsellerinin üzeri örtülecek olup; çeşitlerin maksimum bekletme süreleri tespit edilecek ve açıkta bekletilenler ile karşılaştırılacaktır. Ayrıca değişik zamanlarda alınacak örneklerde yapılacak ölçüm ve analizler ile omca üzerinde muhafaza edilen üzümlerin kalite değişimleri belirlenecektir. Proje henüz resmi olarak başlamamış olmasına rağmen omcaların gelişimini daha erken tamamlaması amacıyla 26-30 Nisan 2018 tarihleri arasında proje parselinde halihazırda bulunan anaçlar (1103 P) üzerine belirtilen 5 çeşitten toplamda 405 adet aşılama yapılmış olup; bu tarihten sonra sulama, gübreleme, yabancı ot, hastalık ve zararlı mücadelesi, herak verme, koltuk alma gibi standart bakım işlemleri uygulanmıştır. Ayrıca 2019 bahar döneminde tutmayan aşılaların yerine yeni aşılalar yapılacaktır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/15/A08/P04/01		
Proje Başlığı	Diyarbakır ve Mardin İllerinde Yaygın Olarak Yetiştirilen Şire (Mazrumi) Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu 2. Aşama		
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma Ve Eğitim Merkezi /DİYARBAKIR		
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi		
Proje Lideri	Murat KAYA		
Proje Yürütücüleri	Kenan ÇELİK, Doç. Dr. Gültekin ÖZDEMİR, Dr. Öğretim Üyesi Adem YAĞCI, Medine TEKİN, Behzat GÜLER, Osman ÇİFTÇİ		
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015 - 2019		
Projenin Toplam Bütçesi	2014: 10.000 TL	2015: 5.000 TL	2016 : 5.000 TL
	2017: 5.000 TL	2018: 5.000 TL	

Proje Özeti

Şire üzüm çeşidi bölgede sofralık olarak en fazla tercih edilen çeşitlerdendir. Salkım şekli kanatlı-konik, çiçek yapısı erdişi, tane şekli küre, rengi yeşil-sarı, çekirdek sayısı ikidir. Meyve kabuğu ince olup meyve eti suludur. Olgunlaşma Eylül'ün ilk haftasında başlar. Çalışmanın materyalini, projenin 1. aşamasında Şire üzüm çeşidinden seçilmiş 22 klona ilave olarak bir şahit klon oluşturmaktadır. Klon Seleksiyon Bağı, ilk aşama sonucunda seçilmiş 22 adet baş omca ve 1 adet şahit klonun 1103 P anacı üzerine aşılanıp üretilen fidanlar kurum arazisinde tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrür ve her tekerrürde 6 omca olacak şekilde 3x2 m. aralık ve mesafede tesis edilmiştir.

2018 yılında yapılan fenolojik gözlemlerde bağda uyanmanın 3 Nisan- 7 Nisan, Tam Çiçeklenmenin 28 Mayıs-3 Haziran, Ben Düşme tarihlerinin 3 Eylül-16 Eylül ve olgunlaşma tarihlerinin 24 Eylül -3 Ekim arasında olduğu belirlenmiştir. Budama sonrası bırakılan ve süren göz sayıları en düşük Ç2-S1/K5 (9,85-9,53), en yüksek ise Ç3-S5/K6 Klon baş Omcasında (14,57-13,64) belirlenmiştir. Salkım ve somak sayımları yapılmış ve en düşük salkım-somak sayıları Ç2-S1/K5 Baş Omcasında 7,46 - 5,77 ve en yüksek Ç1-S9/K20 Baş omçasında (14,92-13,23) belirlenmiştir. Baş Omcalar Tane ağırlığı bakımından kıyaslandığında en küçük taneye sahip SAV-S9/K10 (1,74 gram) ve en iri tane M1-S17/K10 (2,52 gram) Baş Omcasında belirlenmişken, Salkım ağırlıkları 96,93 gr (Ç3-S5/K4) ile 279,22gr (E1-S2/K23), SÇKM 16,35 (Ç3-S5/K4) ile 19,95 (E1-S4/K19), Genel asit M1-S3/K17 (0,45) ile 0,66 (E1-S4/K22) ve olgunluk indisleri 26,22 (E1-S2/K23) ile 36,71 (SAV-S5/K21) arasında değişkenlik gösterirken, Pazarlanabilir ürün miktarları 143,75 kg/da (SAV-S9/K10) ile 497,43 kg/da (Ç1-S9/K20) arasında değişmiştir. 2017 – 2018 Vejetasyon periyodunda alınan meteorolojik veriler incelendiğinde maksimum sıcaklıklar içerisinde en yüksek değer Temmuz ayında 44,2 °C, Minimum en düşük sıcaklıklar ise 2017 Yılı Aralık ayında – 4,9 °C olarak belirlenmiştir.

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P04/06
Proje Başlığı	Malatya Koşullarında Yerel Bazı Üzüm Çeşitlerine Uygun Asma Anaçlarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü / MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hatice ŞAHİNER ÖYLEK
Proje Yürütücüleri	Hasan KOÇ, Nihat ÖZKAN, Oktay Turgay ALTUN, Sinan ÇOLAK, Sibel KILIÇARSLAN, Yılmaz UĞUR, Mustafa Sacit İNAN, Dr. Öğretim Üyesi Hayri SAĞLAM, Dr. Öğretim Üyesi Adem YAĞCI
Başlama- Bitiş Tarihleri	2014-2018+3 yıl uzatıldı
Projenin Toplam Bütçesi	2014:10.000 TL 2015: 15.000 TL 2016: 5.000 TL 2017: 5.000 TL 2018: 5.000 TL Toplam: 40.000 TL
Proje Özeti	<p>Bölgemizde bağcılık yapılan alanlarda filoksera, nematod zararları ve bağ kanseri yaygın olarak görülmektedir. Bu nedenle yöreye çeşitli asma anaçları getirilerek kullanılmaya başlanmıştır. Bu anaçlar filokseraya yeteri kadar dayanım gösterse de, bağ alanlarında mevcut toprak koşullarına uygun anaç seçimi doğru yapılmamıştır. Dolayısıyla bu anaçların yerel çeşitlerle aşılandıklarında affinite yetenekleri ve çeşitlerle olan performansları bilinmemektedir. Bölgemizde bağ alanları azalmış ve verimlilik düşmüştür. Yöremizde bağcılığın korunması ve geliştirilmesi için yerel üzüm çeşitlerimize uygun anaçların belirlenmesi gerekmektedir.</p> <p>Bu çalışma ile Malatya ve çevre illerde yoğun yetiştiriciliği yapılan ve ekonomik öneme sahip Köhnü, Banazı Karası ve Kureyş üzüm çeşitleri,41 B, 110 R, 140 R, 1103 P ve 5BB asma anaçları ile aşılanarak,anaç-çesit kombinasyonlarının gelişme ve kalite öğelerinin belirlenmesi ve yeni tesis edilecek bağlarda kaliteli ve yüksek verimli üzüm yetiştiriciliğinin sağlanması hedeflenmiştir.</p> <p>Projenin 2018 yılı çalışmalarında; anaç-çesit kombinasyonuna uygun olarak elde ettiğimiz fidanlarla, 3.5 m x 2.0 m mesafelerle tesis ettiğimiz bağda kültürel işlemlere devam edilmiştir. Omcalara şekil budaması yapılmıştır. EST değerlerinin belirlenmesi amacıyla Hobo cihazı yerleştirilmiştir. 2019 yılında ise projede yer alan fenolojik gözlemler ve morfolojik ölçümlere ait veriler alınacaktır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/08
Proje Başlığı	Bazı Modifiye Atmosfer Uygulamalarının 'Köhnü' Sofralık Üzümünün Kalitesi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü / MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Yılmaz UĞUR
Proje Yürütücüleri	Hasan KOÇ, Tahir MACİT, Oktay Turgay ALTUN, Sibel KILIÇARSLAN, Hatice ŞAHİNER, Nihat ÖZKAN, Rukiye YAMAN, Sultan NALÇACI, Özgül İyigün ŞAHİN, Prof. Dr. Okan ÖZKAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2017 - 31/12/2019
Projenin Toplam Bütçesi	2017:10.000 TL 2018:10.000 TL 2019:10.000 TL Toplam:30.000TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada, 'Köhnü' üzümünde depo çürümesini önlemek için Etanol ve SO₂ gaz jeneratörleri uygulamalarının etkinliği test edilmektedir. Her iki uygulama ile soğuk depoda muhafaza edilen üzümlerin belirli sürelerde kimyasal, fiziksel, mikrobiyolojik ve duyuşsal özellikleri incelenmektedir. Çalışma materyali, çiftçiden satın alma yolu ile temin edilmiştir. Hasat, proje ekibinin gözetiminde ve beraberinde gerçekleştirilmiştir. Üzüm örnekleri soğutma ünitesine getirilip ön soğutma işlemine tabi tutulmuş ve ilgili uygulamalar eşliğinde ambalajlanarak soğuk hava deposuna konulmuştur. Muhafaza için öngörülen 120 günlük sürenin 60 günlük süreci tamamlanmış ve ilgili analizler yapılmıştır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/01
Proje Başlığı	Kivi Islahı – 2
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü – YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Kemal Abdurrahim KAHRAMAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Arif ATAK, Yeşim DOYĞACI, Gülhan GÜLBASAR KANDİLLİ, Abdalbaki ŞEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 – 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi	2017: 30.000 TL 2018: 30.000 TL 2019: 30.000 TL 2020: 30.000 TL 2021: 30.000 TL Toplam:150.000 TL
Proje Özeti	<p>Proje kapsamında Kivi Islahı – 1 projesinde yapılan 15 farklı melezleme kombinasyonu ve 4 farklı çöğür popülasyonunda seleksiyon çalışmalarına devam edilmiştir. 2017 yılında tesisi yapılan F1 parselinin sulama sistemi tamamlanmıştır. Bu parselde mevcut proje materyalinin fidan dikimi yapılmıştır. 2018 yılı içerisinde ön seleksiyon amacıyla toplam 2011 adet bireyin fidan dikimi yapılmıştır. Dikilen fidanların bir bölümünde kurumalar görülmüştür. Daha önceki yıllarda yapılan fidan dikimleriyle birlikte ön seleksiyonu yapılacak olan popülasyonun mevcut miktarı yıl sonu itibariyle 2427 adettir.</p> <p>Proje materyali içerisinde ümitvar tiplerin, çeşit adaylarının ve 2018 yılı içerisinde tescil edilen “İlkaltın” çeşidinin aşı ile çoğaltma çalışmalarına devam edilmiştir. Bu kapsamda 2018 yılında verim çağındaki omcalara 20 adet, fidanlara ise 270 adet aşılama yapılmıştır. Ancak Fomitophoria sp.hastalığı, bazı gözlerin aşılama öncesi erken kabarması ve aşı ustasından kaynaklanan problemler sebebiyle yapılan aşılama yaklaşık % 30’u tutmuştur.</p> <p>Melez tiplerden alınan aşı kalemlerinin verim çağındaki omcalara önceki yıllarda yapılan aşılamalardan 40 tipte ilk çiçekler gözlemlenmiştir.Bu tiplerde ve önceki yıllarda araziye dikilen kivi tiplerinde fenolojik incelemeler yapılmıştır. Fenolojik incelemelerde 2018 yılında ilk kez çiçek açan tiplerden 25 tanesi dişi, 47 tanesi erkek olarak tespit edilmiştir.</p> <p>Seleksiyonu devam eden kivi tiplerinden ve ümitvar olanlardan meyve örnekleri alınarak hasat ve yeme olumu analizleri yapılmıştır.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P08/01
Proje Başlığı	Örtücü Bitki Ve Malç Uygulamalarının Organik Kivi Üretiminde Verim, Kalite Ve Yabancı Ot Gelişimi Üzerine Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü / GİRESUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	BÜGEM
Proje Lideri	Özlem BOZTEPE
Proje Yürütücüleri	Tuğba ER, Ebru GÜMÜŞ, Dr. Arzu SEZER, Dr. Kemal Abdurrahim KAHRAMAN, Gülşah MISIR, Doç. Dr. Onur KOLÖREN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016-31/12/2020
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 32.500 TL 2017: 7.700TL 2018: 7.700 TL 2019:7.700 TL 2020 : 3.200 TL Toplam:58.800 TL
Proje Özeti	<p>Başta fındık olmak üzere farklı ürün desenine sahip olan Karadeniz bölgesinin, 1988 yılında Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü tarafından 13 ayrı lokasyonda yapılan adaptasyon çalışmaları sonucunda kivi üretimi için ülkemizde en uygun bölgelerden biri olduğu belirlenmiştir. 2013 TUIK istatistiklerine göre halen 21.325 da alanda 41.635 ton kivi üretimi yapılmaktadır. Ve bu üretimin 178 tonunu organik üretim oluşturmaktadır (Anonim, 2014).</p> <p>Organik tarım, yüksek girdi kullanımına dayalı konvansiyonel tarımın aksine, kendi kendine yeterlilik ilkesine dayanan kapalı bir tarımsal üretim sistemi olarak ortaya çıkmıştır (Demiryürek, 1999). Yüksek verim için fazla girdi kullanan tarım sistemleri çevresel problemlere ve doğal kaynakların tükenmesine yol açmaktadır. Entansif tarımın yaygın uygulamalarının zararlı etkilerini azaltmak için, son yıllarda sürdürülebilir tarım ya da organik tarıma olan ilgi artmıştır. Son yıllarda tarım alanlarında sürdürülebilirlik ve çevre kirliliği de en az yapılan üretim kadar önem kazanmıştır. Kimyasal gübrelerin ve herbisitlerin çevreye olan etkileri birçok araştırmaya konu olmaya ve araştırılmaya başlanmıştır. Bu nedenle malç ve örtücü bitki kullanımı organik tarımda bitki besleme ve yabancı ot kontrolü açısından büyük önem taşımaktadır.</p> <p>Çalışma, verim çağına gelmiş üretici bahçesinde yürütülmektedir. Yapılacak olan bu çalışmada örtücü bitki (fiğ + çavdar), malç1(Fındık zurufu+saman), malç2 (Jeotekstil) ve yabancı otların biçilerek toprak yüzeyinde bırakılması şeklinde uygulamalarının, kivi bahçelerinde verim ve kalite üzerine olan etkilerinin yanı sıra yabancı ot popülasyonu üzerine olan etkileri incelenmektedir. Çalışma tesadüf blokları deneme desenine göre 4 tekerrürlü her tekerrürde 4 bitki olacak şekilde yürütülmektedir.</p>

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Bağcılık

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P04/02
Proje Başlığı	Bazı Sarı Meyve Etli Kivi Çeşit ve Tiplerinde Hasat Zamanı ve Muhafaza Koşullarının Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü/YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM Aydoğan Fidancılık-YALOVA
Proje Lideri	Dr. Arzu ŞEN
Proje Yürütücüleri	Dr. Kemal A. KAHRAMAN, Dr. Arif ATAK, Dr. Muammer YALÇIN, M. Cengiz ARSLANOĞLU, Dr. Seçil ERDOĞAN, Dr. Erdiñ UYSAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	2017: 30.000 TL 2018:25.000 TL
Proje Özeti	<p>Dünyada 90.888 ha alanda 1.350.207 ton kivi üretimi yapılmakta ve her geçen yıl bu üretim artmaktadır. Dünya pazarlarında son yıllarda ıslah çalışmaları ile elde edilen farklı kivi tür ve çeşitleri görölmektedir. Bu çeşitler ıslahçılar tarafından farklı meyve eti rengi, farklı aroma, yüksek verim ve hastalıklara dayanıklılık gibi değişik amaçlar için geliştirilmektedir. Başarılı bir muhafaza meyvenin kalitesine bağlıdır. Hasat zamanında kaliteli meyvelerin elde edilebilmesi ve muhafaza sürecindeki kayıpların en düşük düzeye indirilebilmesi söz konusu ürünlerin uygun zamanda hasat edilmeleri ve uygun koşullarda depolanmaları ile mümkündür. Etkin bir depolama açısından hasat olumu önemli bir kriterdir. Bazı fizyolojik bozukluklar erken hasatta bazıları ise geç kalındığında muhafaza sırasında oluşmaktadır. Özellikle optimum zamanda yapılan hasadın muhafaza sürecindeki fizyolojik ve biyokimyasal değişimler üzerindeki etkisi önemlidir. Yeni bir çeşit olan sarı meyve etli kivilerin farklı dönemlerdeki hasat olumu performanslarının belirlenmesi ve farklı hasat zamanlarının, gerek NA, gerekse KA koşullarındaki muhafaza sürecinde kalite değişimleri üzerine olan etkilerinin tespit edilebilmesi bakımından önemlidir.</p> <p>Bu çalışma ile; sarı kivi çeşit ve yerli çeşit adaylarının optimum hasat zamanının belirlenmesi, farklı hasat zamanlarına bağlı olarak muhafaza performanslarının incelenerek, üretici ve soğuk hava depo işletmecilerinin bilinçlendirilmesi, normal atmosfer ile birlikte kontrollü atmosferde muhafazasının meyve kalitesi üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.</p>

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Asma Genetik Kaynaklarının Değerlendirilmesi ve Sofralık Üzüm Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Dr. Arif ATAĞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş/ lar	Atatürk Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü - Kore Cumhuriyeti Gyeongsangbuk-Do Tarımsal Araştırma Ve Yayım Servisi İkili İşbirliği Projesi
Proje Lideri	Abdùlbaki ŞEN, Yeşim DOYĞACI, Gülhan GÜLBASAR KANDİLLİ, Dr. Yılmaz BOZ
Proje Yürütücüleri	Kore Cumhuriyeti Gyeongsangbuk-Do Tarımsal Araştırma Ve Yayım Servisi
Başlama- Bitiş Tarihleri	1 Mart 2018- 31 Aralık 2020
Projenin Toplam Bütçesi	90.000.000 Kore Wonu
Proje Özeti	<p>Proje kapsamında iki kurum arasında bağıcılık alanında kapsamlı bir işbirliği ve ıslah çalışması yapılması planlanmıştır. Bu amaçla Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsünde çekirdeksiz yeni üzüm çeşitlerinin ıslahı için 3 yıl boyunca melezleme ıslahı çalışmaları yapılacaktır. Toplamda 3 yıl sonunda farklı kombinasyonlar kullanılarak çekirdekli (ana) ve çekirdeksiz (baba) çeşitlerin birbiri ile melezlenmesiyle 4500 melez üzüm çekirdeğinin elde edilmesi planlanmıştır. Bunların büyük bir kısmının (Yaklaşık %75-80) Kore’de ve %25 lik kısmının ise Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsünde meyve özelliklerinin değerlendirilmesi planlanmıştır. Melezleme çalışmalarında ayrıca fungal hastalıklar yönünden dayanıklı olan bazı ebeveynlerde kullanılarak hastalıklar yönünden daha tolerant olan yeni çekirdeksiz çeşitlerin elde edilmesi de hedeflenmektedir. 2018 yılında 9 farklı çeşit ana olarak ve 6 farklı çeşit ise baba olarak kullanılarak 24 farklı melez kombinasyon oluşturulmuştur. Bu kombinasyonlar kullanılarak toplam 100 civarında salkımda melezleme çalışmaları yapılmış ve toplamda 4500 melez üzüm çekirdeği elde edilmiştir. Canlılık testlerinde bunların yaklaşık 1500 adedinin canlı olduğu belirlenmiştir. 1100 adet melez çekirdek Koredeki proje ortağına verilirken 400 adet çekirdek ise Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsünde meyve özelliklerinin değerlendirmek üzere katlamaya alınmıştır. 2019 yılında en iyi sonuç alınan kombinasyonlar ile melezleme çalışmalarına devam edilirken 2018 yılında elde edilen melezler ise serada çimlendirildikten sonra alıştırma ortamında bakımları yapılacaktır</p>

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Bazı Vitis labrusca L. tip ve melezlerinin SSR Markörlerle Genetik Çeşitliliğinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Uludağ Üniversitesi
Proje Lideri	Dr.Öğr.Üyesi Figen Ersoy
Proje Yürütücüleri	Dr. Öğr.Üyesi Figen Ersoy, Yeşim Doyğacı
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Uludağ Üniversitesi BAP
Başlama- Bitiş Tarihleri	Mayıs 2017- Mayıs 2019
Projenin Toplam Bütçesi	15.000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz asma gen merkezlerinden birisidir ve zengin bir bağcılık kültürü ile asma çeşit, tip ve gen potansiyeline sahiptir. Asma türlerine ait genetik kaynakların toplanması, koleksiyon oluşturulması ve bunlar içerisinde daha üstün özellikli bireylerin seleksiyonu çalışmaları dünyada ve ülkemizde uzun yıllardır yapılmaktadır.</p> <p>Vitislabrusca L. bilinen meyve türleri içerisinde fenolik içeriği en yüksek olan türlerden biridir. Bu özelliği sebebiyle özellikle Amerika’da meyve suyu ve diğer sanayi ürünlerinde çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Ülkemizin bol yağışlı ve yüksek nemli bölgelerinde hastalıklara dayanıklılığı nedeniyle hemen hemen yetiştirilebilen tek tür Vitis labrusca L. ve onun melezleridir. Doğal tozlaşmalar sebebiyle genetik karışıklıklar mevcuttur ve bu Vitis labrusca L. tiplerinin birbirinin aynı mı yoksa farklı çeşitler mi olduğuna dair moleküler düzeyde bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma ile Vitislabrusca L. tiplerinin birbirlerine ile benzerlik ve farklılıkları ortaya konulacaktır.</p>

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Mersin İlinde Yayla Bağcılığının Geliştirilmesi Alt Proje: Bazı Yeni ve Yerel Üzüm Çeşitlerinin Mersin İli Yayla Koşullarında Performanslarını Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü / MERSİN
Proje Lideri	Mehmet Erdem KİRAZ
Proje Yürütücüleri	Güzin TARIM, Mehmet Ali KİRACI, Mustafa BİRCAN, Doç. Dr. Önder KAMILOĞLU
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Başlama- Bitiş Tarihleri	15.01.2015 – 15.01.2020
Projenin Toplam Bütçesi	45.000 TL

Proje Özeti

Bu proje kapsamında son turfanda sofralık üzüm yetiştiriciliği bakımından ülkemiz genelinde önemli bir potansiyele sahip olan Mersin ilimizde yayla bağcılığının yoğun olarak yapıldığı Çamlıyayla ilçesindeki enstitü arazisinde

- Yeni tescil edilen 14 ve yüksek verimli, kaliteli 4 yerel olmak üzere toplam 18 üzüm çeşidinin,
- Anaç kullanılarak,
- Telli terbiye sisteminde,
- Modern yetiştiricilik teknikleri altında performanslarının belirlenmesine çalışılmaktadır.

Proje sonucunda

- ✓ Yeni ıslah edilen çeşitlerin yöremize kazandırılması,
- ✓ Anaç kullanımının yaygınlaştırılması,
- ✓ Telli terbiye sistemlerinin yaygınlaştırılması,
- ✓ Yerel çeşitlere yeniden önem kazandırılması,
- ✓ Hasat periyodunun uzatılması
 - Pazara daha geniş bir zaman aralığında ürün sunulması,
 - İşgücü kullanımının daha geniş bir zaman dilimine yayılması
- ✓ Yayla bağcılığının daha karlı hale getirilmesi mümkün olabilecektir.

Proje çalışmaları 2015 yılı Ocak ayı itibariyle başlamıştır. 2015 yılı içerisinde çeşitlere ait aşı kalemleri ve anaçlar temin edilmiş ve aşılama çalışmaları yürütülmüştür.

2016 yılı içerisinde ise fidanların dikimi, telli terbiye sistemi ve damla sulama sisteminin kurulumu tamamlanmıştır.

2017 yılı içerisinde afet derecesinde yoğun kar yağışı nedeniyle zarar gören tel ve direkler onarılmış eksik fidanlar için aşılama gerçekleştirilmiş mevcut fidanların bakım çalışmaları yürütülmüştür. 2018 yılında ise fidanların ve bağın bakım çalışmaları yürütülmüştür.

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Mersin İlinde Yayla Bağcılığının Geliştirilmesi Alt Proje: Gülnar Bağcılığında Aşırı Rüzgarların Neden Olduğu Verim ve Kalite Kayıplarının Telli Terbiye Sistemleri ile Azaltılma Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü / MERSİN
Proje Lideri	Mehmet Erdem KİRAZ
Proje Yürütücüleri	Güzin TARIM, Mustafa BİRCAN, Doç.Dr. Önder KAMİLOĞLU
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Başlama- Bitiş Tarihleri	15.01.2015 – 15.01.2019
Projenin Toplam Bütçesi	22.126 TL
Proje Özeti	<p>Gülnar ilçemizde belli dönemlerde esen kuvvetli rüzgârlardan dolayı bağlarda telli terbiye sistemleri kullanılmamakta ve asmaların yörede ‘Salma Sistem’ adıyla bilinen tamamen yerde sürünme şekli ile asmanın tüm yeşil aksamının ve salkımların yerle temas halinde olduğu bir sistemle yetiştirilmektedir. Tabii bu durum hem yeşil aksamda hem de salkımlarda hastalık gelişiminin yüksek olmasına ve zararlıların daha fazla etki yapmasına neden olmaktadır. Ayrıca kültürel işlemlerde güçlük çekilmekte, asmanın havalanması ve salkımların daha az ışıklanması neticesinde de verim ve kalite kayıpları söz konusu olmaktadır.</p> <p>Bu proje kapsamında Gülnar’da aşırı rüzgârdan dolayı telli terbiye sistemine alınamayan bağlardaki verim ve kalite kayıplarını engellemek veya minimuma indirmek amacıyla mevcut durumun koşullarına uygun telli terbiye sisteminin belirlenmesine çalışılmaktadır.</p> <p>Bu doğrultuda Gülnar ilçemizde, kurutmalık Kışniş çeşidinden oluşan bir üretici bağında 1 kontrol ve 3 farklı model olmak üzere toplam 4 uygulamanın verim, kalite, hastalık gelişimi, rüzgârdan etkilenme durumu incelenmektedir.</p> <p>Proje çalışmaları 2015 yılı Ocak ayı itibariyle başlamıştır. Çalışma amacına uygun yöreler içerisinde bağ seçimi gerçekleştirilmiş ve gerekli ön çalışmalar tamamlanmıştır. Bu ön çalışmalar neticesinde kontrolün yanı sıra 3 farklı yükseklik ve ölçüde telli terbiye sistemi uygulanmasına karar verilmiştir.</p> <p>2016 yılında ise söz konusu bağda kontrol dâhil 3 farklı telli terbiye sisteminin kurulumu gerçekleştirilecektir. 2016, 2017 ve 2018 yıllarında 3 yıl süre ile ölçüm, gözlem veri alma ve analiz işlemleri tamamlanmıştır.</p> <p>Verilerin değerlendirilmesi tamamlanmış olup sonuç raporu yazım aşamasındadır.</p>

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER
AVRUPA BİRLİĞİ PROJESİ

Proje Başlığı	Restoring Optimal Soil Functionality in Degraded Areas within Organic Vineyards Bozulmuş Bağ Alanlarında Toprak Fonksiyonelliğinin Organik Bağcılıkla Geri Kazanılması AB 7. Çerçeve (Core Organic Era-Net ReSolVe (ID:99))
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü / MERSİN Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Proje Lideri	Mehmet Erdem KİRAZ Prof. Dr. Semih TANGOLAR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	AB 7. Çerçeve (Core Organic Era-Net ReSolVe (ID:99))
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.03.2015 – 28.08.2018
Projenin Toplam Bütçesi	177.177 TL
Proje Özeti	<p>ReSolVe projesi seçilmiş bazı tarımsal stratejilerin bağcılık yapılan alanlardaki bozunmuş toprakların işlevselliğinin geri kazandırılmasına etkilerinin araştırılmasını amaçlamaktadır. Projede kompost ekleme, farklı türlere ait yeşil gübrelerin uygulanması ve kuru malçlama gibi farklı toprak iyileştirici organik uygulamalar test edilmiştir.</p> <p>Bu tekniklerin etkileri toprak makro, mikro element içeriği organik madde içeriği ve değişimi, topraktaki azot ve su mevcudiyeti, toprak ve bitki kök bölgesinde mikrobiyal biyolojik çeşitlilik, toprak enzimleri, bitki su stresi, bitki fenolojisi, üzüm verimi ve kalitesinin izlenmesi yoluyla test edilmiştir.</p> <p>Proje kapsamında 2015 yılı Mart ayında çalışmalara başlanmıştır. Çalışmalar Tarsus (Yalova incisi) ve Ceyhan (Early Cardinal) olmak üzere 2 ayrı lokasyonda yer alan üretici bağlarında kontrol dâhil 4 farklı bitki besleme uygulaması yapılarak gerçekleştirilmiştir.</p> <p>Uygulamalarla birlikte 3 yıla ait fenolojik takvim takip edilmiş, verim ve kaliteye ilişkin ölçüm gözlem ve analizler tamamlanmıştır. Uygulamaların toprak özellikleri üzerindeki etkilerini görebilmek adına gerekli toprak analiz, ölçüm ve gözlemler yapılarak kayıt altına alınmıştır. Proje sonuç raporunun yazım çalışmaları devam etmektedir.</p>

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Diferansiyel Termal Analiz Yönteminin Optimizasyonu ve Hızlı Soğuma-Erimenin, Asma (<i>Vitis vinifera</i> L.) Don Toleransı Üzerindeki Etkilerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü
Proje Lideri	Prof. Dr. Cafer KÖSE
Proje Yürütücüleri	Dr. Özkan KAYA Prof. Dr. Ökkeş ATICI
Başlama- Bitiş Tarihleri	15.09.2015-15.09.2018
Projenin Toplam Bütçesi	360.700 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmanın amacı test öncesi sıcaklık değişimlerinin asma (<i>Vitis vinifera</i> L. cv. Karaerik) kış gözlerinin don toleransını dolayısıyla diferansiyel termal analiz (DTA) test sonuçlarını değiştirebileceği hipotezimizi doğrulamaktır. Bu amaçla Karaerik üzüm çeşidine ait kış gözleri farklı zamanda alınmış ve farklı DTA prosedürlerine göre test edilmiştir. 2015-2018 dormant dönemleri içerisinde 12 farklı örnekleme sıcaklığında (+8°C, +6°C, +5°C, +3°C, +1°C, 0°C, -1°C, -2°C, -3°C, -4°C, -5°C ve -9°C) alınan kış gözleri hipotezimizi doğrulamak adına tasarlanan iki DTA test yaklaşımı (Test-A ve Test-B) ve standart DTA yöntemine (Test-C) göre don testine tabi tutulmuşlardır. Test-A yaklaşımında DTA testi öncesinde herhangi bir sıcaklık değişimine maruz bırakılmamıştır. Test-B yaklaşımında, kış gözleri, sadece +4°C’de teste başlamanın neden olduğu sıcaklık değişimlerine maruz kalmıştır. Test-C’de kış gözleri hem nakliye-hazırlık aşamasındaki sıcaklıkların hem de +4°C’de teste başlamanın neden olduğu sıcaklık değişimlerine maruz kalmıştır. Test-A, Test-B ve Test-C prosedürüne göre test edilen asma kış gözlerinin, primer tomurcuk ölümlerinin göstergesi olarak düşük sıcaklık exoterm (LTE) sıcaklıkları belirlenmiştir. Kış gözlerinin test öncesinde herhangi bir sıcaklık değişimine maruz kalmadığı Test-A yaklaşımı ile karşılaştırıldığında, kış gözlerinin Test-B yaklaşımında maruz kaldığı hızlı soğuma, ısınma ve erime ile Test-C yaklaşımında maruz kaldığı ısınma-soğuma ve erime-soğuma gibi ısı değişimlerinin, test başlangıçsıcaklığına bağlı olarak kış gözlerinin LTE sıcaklıklarını değiştirdiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, DTA testlerinde doğru, güvenilir ve tutarlı LTE verileri elde edebilmek için, asma kış gözlerinin örnek alma anındaki sıcaklıkları muhafaza edilerek laboratuvara getirilmesi, bu sıcaklık değerinde teste hazırlanması ve DTA testine örnek alma anındaki sıcaklık değerinden başlanmasının daha doğru bir yaklaşım olduğu belirlenmiştir.</p>

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Şanlıurfa Bağcılığının Geliştirilmesi Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü / ŞANLIURFA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi
Proje Lideri	Dr. Aslı POLAT
Proje Yürütücüleri	İsmail RASTGELDİ, Ufuk RASTGELDİ, M. Şeref ŞELLİ, Prof. Dr. Sadettin GÜRSÖZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015 –2018
Projenin Toplam Bütçesi	116,637 TL
Proje Özeti	<p>Yapılan çalışmalar sonucu yörede birçok çeşidin yok olduğu ve bir çok çeşidin de yok olmaya yüz tuttuğu tespit edilmiştir. Şanlıurfa İlinde yetiştiriciliği yapılan ancak zaman içerisinde yok olmaya yüz tutmuş üzüm çeşitlerinin bir koleksiyon bağ oluşturularak koruma altına alınması projenin başlıca amaçlarından biridir. Bunun yanında üreticilerin ve tüketicilerin kaybolan çeşitleri tekrar geri kazanmak istemesiyle birlikte bu çeşitlerden fidan üretimi yapılarak üreticilere dağıtılarak yöre bağcılığının geliştirilmesine katkı sağlanacaktır. Projenin amaçları doğrultusunda kurumumuz bünyesinde asma aşılama ünitesi kurulmuş olup 2016 yılında faaliyetine başlamış ve 20 çeşit/tip (Pozgolluk, Gülgülü, Kabarcık, Su Üzümlü, Tilgören, Çilorut, Çörtük, Çiloreş, Kızıl Banki, Ağ Banki, Heştur, Serenekıran, Tahannebi, Şire, Hasani, Küllahi, Simore, Azezi, Ağ Hönlüsü, Köseni) koleksiyon parseline aktarılmıştır. Çeşit survey çalışmaları ve parsele çeşit aktarım çalışmaları devam etmektedir.</p>

BİLGİ AMAÇLI SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Şanlıurfa İlinde Yetiştiriciliği Yapılan Bazı Yerel Üzüm Çeşitlerinin Çardak Sistemindeki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü / ŞANLIURFA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi
Proje Lideri	İsmail RASTGELDİ
Proje Yürütücüleri	Aslı POLAT, Ufuk RASTGELDİ, M. Şeref ŞELLİ , İsmail TURANOĞLU, Prof. Dr. Sadettin GÜRSÖZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015 –2019
Projenin Toplam Bütçesi	59.772 TL
Proje Özeti	<p>1103 P anacına aşılı 10 üzüm çeşidi (Heştur, Serepenekıran, Çiloreş, Tahannebi, Şire, Hasani, Kızıl Bankı, Elma Üzüümü, Küllahi, Simore) çardak sisteminde (3 m x 3 m) tesis edilerek, sulama sistemi olarak damla sulama sistemi kullanılmış ve 5 yıl boyunca gelişme, verim ve kalite özellikleri belirlenecektir. Proje sonuçları eğitim, yayım çalışmalarıyla teknik elemanlara ve üreticilere duyurulacaktır. Bu kapsamda bağ tesisi gerçekleştirilmiş olup, bakım işlemleri devam etmektedir. Bağdaki fidanlar 1 yaşında olup veri almak için asmaların verime yatması beklenmektedir.</p>

**KKTC TARIM VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE ORTAKLAŞA
YÜRÜTÜLEN PROJELER**

Proje Başlığı	KKTC Asma Genetik Kaynakları
Projeyi Yürüten Kuruluş	KKTC Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	TAGEM Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA
Proje Lideri	Yeşim REHBER DİKKAYA
Proje Yürütücüleri	Hüseyin KARANFİLOĞLU, Konce BAYDAR, Adnan HACIKÜÇÜK
Proje Danışmanları	Dr. Selçuk KARABAT, M. Sacit İNAN, Metin KESĐİN
Başlama-Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 28000 TL 2017: 26000 TL 2018: 28500 TL 2019: 29500 TL 2020 : 35500 TL
Proje Özeti	<p>Kıbrıs; eski ve köklü bir bağcılık kültürüne sahip bir adadır. Gerek sofralık gerekse de Şaraplık üzüm yetiştiriciliği için uygun iklim özelliklerine sahiptir. Kıbrıs adası, üzüm yetiştiriciliğinde batı ve doğu arasında kavşak konumunda olup 4000 yıllık bir tarihe sahiptir.Bu nedenle asmada geniş bir çeşit varyasyonu oluşumu ve yetiştiriciliği yapılan yöresel üzüm çeşitleri bulunmaktadır.</p> <p>Beşer yıllık iki dilim halinde düzenlenen bu projenin birinci beş yıllık diliminde, KKTC'nin mevcut çeşit zenginliğinin değerlendirilmesi amacıyla gen kaynakları bir araya getirilerek öncelikle yöresel bir koleksiyon bağı oluşturulmuştur.</p> <p>Proje kapsamında ümitvar olarak belirlenen yöresel çeşitlerin tescile yönelik bazı ampelografik özellikleri ile teknolojik özelliklerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların projenin ikinci 5 yıllık diliminde gerçekleştirilmesi planlanmıştır.</p> <p>Proje kapsamında ümitvar olarak belirlenen yöresel çeşitlerin tescile yönelik bazı ampelografik özellikleri ile teknolojik özelliklerinin belirlenecektir.</p> <p>2017 yılında Asma Genetik Kaynaklar Parseli'nde Şekil budamaları yapılmış 2014 yılında kurulan destek sistemlerine omcalar yatırılmıŐ, yaz döneminde yeşil budamalar yapılmıştır. Parseldeki eksikler tamamlanmaya devam edilmiştir. Parseldeki üzüm tiplerin ampelografik özelliklerini belirlemeye yönelik analizler yapılmaya devam edilmiştir. 2016 yılından itibaren projenin ikinci dilim çalışmalarına başlanmış olup Üzüm Çeşit Özellik Belgesi'nde olan özellikler ile çeşit belgesinde olmayan tane ve salkım ağırlığı gibi değerler incelenmiş ve üzüm tipleri fotođraflanmıŐtır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Genetik kaynaklar, üzüm, ampelografi, tanımlama

**KKTC TARIM VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE ORTAKLAŞA
YÜRÜTÜLEN PROJELER**

Proje Başlığı	KKTC’de Yetiştirilen Verigo Üzüm Çeşidinde Klon Seleksiyonu Çalışmaları
Proje Lideri	Yeşim REHBER DİKKAYA
İşbirliği Yapılan Kuruluş	Bağcılık Araştırma Enstitüsü / MANİSA
Proje Danışmanları	M. Sacit İNAN, Metin KESGİN, Turcan TEKER
Proje Yürütücüleri	Hüseyin KARANFİLOĞLU
Başlama-Bitiş Tarihleri	2016-2021
Projenin Toplam Bütçesi	2016 : 10000 TL 2017 : 20000 TL 2018 : 20000 TL 2019 : 20000 TL 2020 : 20000 TL
Proje Özeti	<p>Kıbrıs; eski ve köklü bir bağcılık kültürüne sahip bir adadır. Gerek sofralık gerekse de şaraplık üzüm yetiştiriciliği için uygun iklim özelliklerine sahiptir. Kıbrıs adası, üzüm yetiştiriciliğinde batı ve doğu arasında kavşak konumunda olup 4000 yıllık bir tarihe sahiptir. Bu nedenle asmada geniş bir çeşit varyasyonu oluşmuş ve yetiştiriciliği yapılan yöresel üzüm çeşitleri bulunmaktadır. Bu sebeplerden dolayı 2011 yılında KKTC’de de KKTC Asma Genetik Kaynakları çalışmaları yürütülmeye başlanmıştır.</p> <p>Çeşit standardizasyon olmaması, budama, hastalık ve zararlılarla mücadele, gübreleme, sulama gibi teknik ve kültürel uygulamaların yeterince yapılmaması yanında, üretimde ıslah edilmemiş mahalli çeşitlerin kullanılması, düşük verimliliğinin temel nedenleridir. Birim alana düşen verim miktarı; teknik ve kültürel işlemlerin optimum düzeyde yapılması, çeşit standardizasyonunun sağlanması ve yapılacak ıslah çalışmaları ile üstün nitelikli ve sağlıklı çoğaltma materyallerinin elde edilmesi ile artırılabilir.</p> <p>Projenin kapsamına, KKTC’nin en önemli sofralık üzümlerinden olan ve daha önce seleksiyona tabi tutulmamış sofralık Verigo Üzüm Çeşidi girmektedir.</p> <p>Klon Seleksiyonu Çalışmaları; Klon Baş Omca Adaylarının Seçimi ve Klon Bağı Aşamaları olmak üzere 2 aşamada yürütülecektir.</p> <p>Projenin bu safhasında klon seleksiyonunun I. aşaması olan “Klon Baş Omca Adaylarının Seçimi Aşaması”dır. 2018 yılı içinde; seçilen popülasyonun lokasyonlarında ve işaretlenmiş olan klon baş omca adaylarında somak ve salkım sayımları ile hastalık ve zararlı kontrolleri gerçekleştirilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Bağcılık, üzüm çeşitleri, klon seleksiyonu, Verigo, sofralık

SEBZECİLİK
VE
SÜS BİTKİLERİ
ARAŞTIRMALARI
PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
PROJE ÖZETLERİ

11-15 ŞUBAT 2019

SEBZELER

**SONUÇLANAN
PROJELER
(SONUÇ RAPORU)**

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A09/P01/01
Proje Başlığı	İslah Programlarında Kullanılacak Domates Hatlarının Düşük Sıcaklıklara Tolerans Düzeylerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Akın TEPE
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Volkan GÖZEN; Işıl DEMİRTAŞ; Volkan TOPÇU Orçun ÇINAR; Prof.Dr. Nedim MUTLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016 - 31/12/2018
Projenin Toplam Bütçesi	35 500 TL
Proje Özeti Abiyotik stres koşullarından birisi olan düşük sıcaklık stresi bitkisel üretimi sınırlayan en önemli çevresel stres faktörlerinden birisidir. Düşük sıcaklık stresi domateste çoğunlukla 15°C altında ortaya çıkmakta ve özellikle sera koşullarında yetiştirilen domateslerde, ciddi boyutlarda verim düşüklüğüne neden olmaktadır. Bu projede Batem domates gen havuzunda bulunan genotiplerin düşük sıcaklıklardaki performanslarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Projede ilk yıl ve ikinci BATEM gen havuzunda bulunan farklı türlerdeki 300 domates genotipinde ön seleksiyon ile düşük sıcaklık testlemelerinde kullanılacak 20 genotip belirlenmiştir. Her yıl kontroller hariç 20 genotipte vejetatif testlemeler (0-4 skalası, hücre membran geçirgenlikleri, kuru madde verimleri ve MDA analizleri) ve generatif testlemeler (polen canlılığı, polen çimlenmesi ve polen miktarları) yapılmıştır. Ayrıca testlemelere alınan genotipler tek ürün döneminde serada yetiştirilerek arazi performansları değiştirilmiş tartılı derecelendirme metodu ile değerlendirilmiştir. Bu testlemelerde bir tanesi çeri tipinde, iki tanesi salkım tipte olmak üzere üç adet genotip düşük sıcaklığa tolerant olarak bulunmuştur.	
Anahtar Kelimeler: Düşük sıcaklık, abiyotik stres ,domates	

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A09/P04/04
Proje Başlığı	Yazlık Kabaklarda ZYMV'ye (Zucchini Yellow Mosaic Virus) Tolerant Hatların Hibrit Performanslarının Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Determination of Hybrid Performance of Tolerant Linesto ZYMV (Zucchini Yellow Mosaic Virus) in Summer Squash
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Çetin NACAR
Yardımcı Araştırmacılar	Veysel ARAS, Dr. Öğr. Gör. Hakan FİDAN, Prof. Dr. Nebahat SARI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 - 31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	30.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje kapsamında yazlık ZYMV'ye karşı tolerant ve dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi ABKAE Müdürlüğü gen havuzunda bulunan TUBİTAK projeleri kapsamında geliştirilen ZYMV'yetolerant 30 hat ve nitelikli 10 adet yazlık kabak hattı kullanılmıştır. Proje dört ana dönem halinde (2016-2018) tamamlanmıştır. Sırasıyla; 1. Dönem, moleküler karakterizasyon ve heterotik gruplar oluşturulma çalışmaları; 2. Dönem, seçilen hatların melezlenmesi çalışmaları; 3. Dönem, melezlemeler, ZYMV testlemesi ve Özel kombinasyon Yeteneği testi çalışmaları ve 4. Dönemde ise 2018 yılı İlkbahar ve Sonbahar döneminde yapılan Verim Denemeleri çalışmaları ile proje tamamlanmıştır. Verim çalışmalarda iki dönem 9 (dokuz) adet hibrit adayının performanslarına bakılmış kalite, verimlilik ve ZYMV'yetolerantlık bakımından; Z-50XZ-34, Z-35XZ-34 ve 167-A X Z-383 (üç) hibrit adayı ön plana çıkmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Yazlık Kabak, ZYMV, Heterozis, Hibrit

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A09/P04/03
Proje Başlığı	Bazı Biyoaktif Özellikler Bakımından Üstün Karpuz Hibritlerin Elde Edilmesi
Projenin İngilizce Başlığı	To obtain Watermelon Hybrids with Some Superior Bioactive Characteristics
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Veysel ARAS
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Çetin NACAR, Mustafa ÜNLÜ, Zafer Kardeşahin, Çağlar EROĞLU, C.Aylin OLUK, Prof. Dr. Nebahat SARI
Başlama- Bitiş Tarihleri	Ocak 2016–Aralık 2018
Projenin Toplam Bütçesi	38.500 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada, “İleri İslah Programlarında Değerlendirmek Üzere Karpuz Gen Havuzundaki Elit Saf Hatların Hasat Sonrası Biyoaktif Özelliklerinin Karakterizasyonu” projesi sonucunda elde edilen veriler çerçevesinde seçilen 30 adet karpuz hattı 2016 yılında melezlenmiş ve hibrit tohumları çıkarılmıştır. Bu hibrit tohumlar 2017 ve 2018 yıllarında açık araziye dikilmiş ve temmuz ayında hasadları yapılmıştır. 2017 yılında çeşitler arasında L, a, b, C*, Titre Edilebilir Asitlik ve pH değerleri açısından istatistiki olarak önemsiz bulunurken h° değeri önemli bulunmuştur. 2018 yılında ise L, a, b, C*, h°, ve pH değerleri önemli bulunmuştur. Toplam karotenoid, likopen ve β karoten değerleri açısından 2017 yılında hepsi önemli bulunurken, 2018 yılında ise sadece β karoten değerleri açısından önemli bulunmuştur. Hibritlerin 2017 ve 2018 yıllarındaki askorbik asit, toplam fenol, antioksidant aktivite, citrullin, pektinmetilesteraz, kitinaz, fruktoz, glikoz, sakkaroz ve SÇKM değerleri açısından her iki yılda da önemli bulunmuştur.</p>
Anahtar Kelimeler:	Karpuz, biyoaktif özellikler, hibrit çeşit

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A09/P07/(14-02)-01
Proje Başlığı	Proje: Havuç Gen Kaynaklarının Hibrit Çeşitlere Dönüştürülme Potansiyelinin Araştırılması Alt Proje: Mor Havuçlarda (<i>Daucus carota</i> L.) Tohumluk Köklerin Depolanma Şekillerinin, İriliklerinin ve Dikim Aralıklarının Tohum Verim ve Kalitesine Etkisi (Doktora Tezi)
Projenin İngilizce Başlığı	Project: Determination of hybrid potential of carrot germplasm resources in Turkey Subproject: The Effects of Storage Method, Root Size, Planting Interval on Seed Yield and Quality in Purple Carrots (<i>Daucus carota</i> L.) (Phd. Project)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Ziraat Yük. Müh. Nurten LÖKOĞLU
Yardımcı Araştırmacılar	Prof. Dr. Ruhsar YANMAZ (Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	35.000 TL
Proje Özeti	<p>Araştırmanın amacı, tohumluk mor havuçlarda kök iriliği, depo tipi, depoda muhafaza ortamı ve dikim aralıklarının tohum verim ve kalitesine etkilerini belirlemektir. Bu amaçla iki yıllık bir çalışma planlanmıştır. İki aşamalı olarak planlanan projede ilk yıl depo koşulları ve ortamların, ikinci yıl ise dikim sıklığı, depo koşulları ve ortamların tohum verim ve kalitesine etkisi araştırılmıştır.</p> <p>Proje sonucunda, tohum verim ve kalitesi bakımından tohum üretiminde orta irilikteki köklerin tohumluk olarak seçilmesinin gerektiği belirlenmiştir. Köklerin depolanması açısından da soğutuculu depo koşulunda delikli PE torba, soğutucusuz depo koşulunda ise topraksız +talaş ve topraklı+talaş ortamlarının daha uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Dikim aralığı olarak 75 cm X 50 cm, 75 cm X 40 cm ve 75 cm X 30 cm aralıkları tohum verim ve kalitesi yönünden uygun bulunmuştur. Araştırma sonuçları, mor havuç tohum üretimi yapacak üreticilerin daha kaliteli tohum üretmelerine katkıda bulunabilecek ve üretim kayıplarını azaltabilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Mor havuç, tohum verimi, muhafaza

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	BSS-08-08
Proje Başlığı	Ege Bölgesi Sebze Islahı Programlarında Değerlendirilmek Üzere Mevcut Gen Havuzunun Korunması ve Geliştirilmesi
Projenin İngilizce Başlığı	The Conservation and Development of The Gene Pool for The Aegean Region Vegetable Breeding Programs
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Sevgi MUTLU
Yardımcı Araştırmacılar	Uz. Mehmet Asım HAYTAOĞLU, Dr. Seyfullah BİNBİR, Dr. Ayşe KAHRAMAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	100 000 TL
Proje Özeti:	<p>Proje kapsamında domates, biber ve patlıcan türlerinde ıslah hattı, açık döllenmiş ve hibrit çeşit geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. Sanayi domatesi çeşit geliştirme çalışmaları kapsamında 2015-2018 yıllarında yapılan denemeler sonucunda hastalık ve zararlılara dayanıklı, kalite ve verim değerleri açısından öne çıkan 5 adet hibrit çeşit adayının 2019 yılında tescil çalışmaları başlatılacaktır. Patlıcan hibrit çeşit çalışmaları kapsamında 2015-2018 yıllarında yapılan denemeler sonucunda öne çıkan siyah uzun, siyah topan ve pembe uzun tiplerdeki aday çeşitlerin tohumculuk firmalarına tanıtım amacıyla dağıtımını yapılacaktır. Biber çeşit geliştirme çalışmaları kapsamında tatlı sivri tiplerden TS 33/1/1 nolu hat ve salçalık biber tipinde TY 17/2/2 nolu hatlar ümitvar çeşit adayları olarak belirlenmiş ve 2019 yılında tohum çoğaltımları yapılarak tescil çalışmaları başlatılacaktır. Proje döneminde Ege Pembesi 50, MSC 50 (2015), 1915 Çanakkale (2017), Fener F1 Patlıcan (2017) ve MASS 1001 F1 domates (2018) çeşitleri tescil edilmiştir. Ege Pembesi 50 ve MSC 50 domates çeşitlerinin orijinal kademe tohumluk üretimleri yapılarak tohumculuk firmalarına satışı yapılmaktadır. MASS 1001 ve Fener çeşitlerinin yayım çalışmaları devam etmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Domates, biber, patlıcan, ıslah, hat, çeşit.

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A09/P07/01
Proje Başlığı	Trakya-Marmara Bölgesi Çerezlik Kabak Islah Çalışmaları
Projeyi Yürüten Kuruluş	Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Göksel Evcı
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Veli Pekcan, M. İbrahim Yılmaz, T.Hilal Kılıç(hastalık), Banu Tülek(hastalık), Turhan Kahraman(kalite)
Başlama- Bitiş Tarihleri	2014-2018
Projenin Toplam Bütçesi	60 000 TL.
Proje Özeti	<p>Proje kapsamında, yüksek tane verimli, geniş adaptasyon kabiliyetine sahip, bölgede yaygın olan hastalıklara dayanıklı, virüs hastalıklarına dayanıklı, kurağa dayanıklı hibrit çeşit geliştirme çalışmalarını yürütülmüştür. Ayrıca projede, çerezlik kalitesi iyi, iri taneli, iç oranı yüksek, lezzetli, yeni kabuklu ve kabuksuz çeşitler geliştirilmeye çalışılmıştır.</p> <p>Araştırma programındaki ıslah çalışmalarında tek bitki ıslah yöntemi ve geri melez ıslah yöntemi kullanılmıştır. Islah programı kabuklu ve kabuksuz olmak üzere iki bölümden oluşmuştur. Ayrıca çalışma, virüs hastalıklarına dayanıklılık ıslah çalışmalarını da kapsamıştır. Kabuklu çerezlik kabak ıslahı, çalışmaların büyük bölümünü oluşturmuştur.</p> <p>Islah çalışmalarında materyal K10 aşamasına kadar kendilenerek materyal homozigot duruma getirilmiştir. Durulan materyal ile test hibritleri oluşturulmuştur. Bu oluşturulan test hibritleri ile her yıl enstitü arazisinde sulu koşullarda kabak verim denemesi kurulmuştur. Denemeler tesadüf blokları deneme desenine uygun olarak kurulacaktır. Denemeler 2 sıra ve dört tekerrürden oluşmuştur. Denemelerde sıra arası 80 cm. x 80 cm olmuştur ve iki sulama yapılmıştır. İlk sulama meyve teşekkülü başlangıcında ve ikinci sulama ise ilk sulamadan 2 hafta sonra yapılmıştır. İleriki yıllarda daha fazla hibrit tohum üretilerek bölge verim denemelerinin kurulması planlanmıştır.</p> <p>Verim denemelerinde; tane verimi, çiçeklenme zamanı, fizyolojik olum zamanı, genel görünüm, homojenlik, bin tane ağırlığı, tane boyutları ve şekli, bitkide meyve sayısı, meyve rengi ve şekli gözlemi alınacak ve hastalık gözlemi yapılmıştır.</p> <p>Islah çalışmaları sonucunda elde edilen hatlar ile oluşturulan hibrit çeşitler, üretici ve tüketici isteklerini karşılayabilecek özellikler taşıdığı takdirde tescile sunulmuştur. Çalışmanın yürütüldüğü 2015 yılında bir adet, 2016 yılında üç adet çerezlik hibrit kabak çeşitlerinin tescil başvurusu yapılarak üretim izni alınmıştır. 2018 yılında dört çeşitte tescil edilmiştir. Mertbey, Gökselbey, Sena Hanım, Çağlayan isimleriyle çeşitler tescil olmuştur. Tescile sunulan çeşitlerin hat ve hibrit tohum çoğaltımı izole alanlarda yapılmıştır. Üretim izninin alınmasından sonra üç çeşit için toplam 10 ton hibrit tohum üretimi üretici firma tarafından yapılarak çiftçilere dağıtılmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Çerezlik kabak, ıslah, hibrit çeşit, verim, hastalıklara dayanıklılık.

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A09/P07/02
Proje Başlığı	Havuç Gen Kaynaklarının Hibrit Çeşitlere Dönüştürülme Potansiyelinin Araştırılması
Projenin İngilizce Başlığı	Determination of hybrid potential of carrot germplasm resources in Turkey
Projeyi Yürüten Kuruluş	Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Ziraat Yük. Müh. Nurten LÖKOĞLU
Yardımcı Araştırmacılar	Prof.Dr. Ahmet İPEK Dr. Sali FİDAN Ziraat Yük. Müh. Şule KÖKPINAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	77.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu araştırma projesinde, ülkemizden toplanan ve yurt dışından getirilen açık tozlanan havuç gen kaynaklarının hibrit çeşitlere dönüştürülme potansiyeli araştırılmıştır. Çiçek yapısından gözlemlemek daha kolay olduğu için petaloid tipi sitoplazmik genetik erkek kısırlık hibrit havuç tohumu üretiminde daha çok tercih edilmektedir. Hibrit tohum üretiminde gerekli olan ana hatların devamını sağlamak için idameci hatların belirlenmesi gerekmektedir. İdameci hatlar kendine verimli olmasına rağmen erkek kısır bir bitki ile melezlendiğinde, F1 bitkiler kısır olmaktadır. Projenin ilk 5 yıllık diliminde, melezlemeler sonucu elde edilen F1 bitkilerde kısır bitkilerin belirlenmesi bu çeşitlerin F1 hibrit çeşitlere dönüştürülmesinin daha hızlı, etkili yapılabileceğini göstermiştir.</p> <p>Havuç gen kaynaklarının hibrit çeşitlere dönüştürülme potansiyelinin araştırılması adlı devam eden projenin ilk 5 yıllık süresi 2018 yılı Aralık ayında sona ermiştir. Proje devamlı bir ıslah projesidir. Mevcut çalışmalara hazırlanan yeni teklif proje ile devam edilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Havuç ıslahı, erkek kısırlık, hibrit tohum

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A09/P05/05
Proje Adı	Sanayiye Uygun Taze Bezelye (<i>Pisum sativum</i> L.) Yarı Yol Materyalinin Oluşturulması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Oğuz GÜNDÜZ
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Fatih HANCI, Mehmet ŞİMŞEK, Dr. Yasin ÖZDEMİR Aysun ÖZTÜRK, Zühtü POLAT
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2018
Projenin Yıllara Göre Bütçesi (")	
Proje Özeti:	<p>Sahip olduğı büyük ekonomik öneme rağmen, taze bezelyede sanayilik kullanıma (konserve ve dondurulmuş gıda) uygun ıslah çalışmaları oldukça sınırlıdır. Diğer sebze türleriyle karşılaştırıldığında, sanayiye uygun taze bezelye ıslahı bazı özel aşamalar gerektirmektedir. Bu çalışmada, farklı kaynaklardan temin edilen 130 adet yerel bezelye genotipi kullanılmıştır. Projenin ilk iki yılında, uygun ekim zamanına yönelik denemeler yer almıştır. Ayrıca, UPOV kriterlerine göre karakterizasyon çalışmaları planlanmıştır. 30 adet SSR belirteci kullanılarak, hatların genetik benzerlik durumları belirlenmiştir. Nihai tüketim durumlarının belirlenmesi amacıyla, gıda teknolojisi ile ilgili analiz sonuçları, morfolojik ve moleküler karakterizasyon çalışmalarıyla birleştirilmiştir. Proje sonunda, tüm veriler bir araya getirilerek aday ıslah hatları tanımlanmıştır. Bu veriler ve hatlar, gelecek ıslah projelerinde kullanılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler	Bezelye, ıslah, karakterizasyon, konserve.

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	TAGEM–BBAD/16/A09/P10/07
Proje Başlığı	Sebze Olarak Tüketilen Yabani Bitki Türlerinde Çeşit Geliştirme Evelik (Rumex crispus) ve Kuzukulağı (Rumex tuberosus) Türlerinin Teksel Seleksiyon Yöntemiyle Islahı
Projenin İngilizce Başlığı	Development Variety Within Plant Species Consumed As Vegetable Breeding of Evelik (Rumex crispus L.) and Kuzukulağı (Rumex tuberosus L.) by Single Selection Method
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Erzincan
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Kemal ÇUKADAR
Yardımcı Araştırmacılar	Zakine KADIOĞLU Serdar TUNCER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016 31/12/2018
Projenin Toplam Bütçesi	20 000 TL
Proje Özeti	<p>Bölgemizde sebze olarak tüketilen doğal bitkilerin tespiti amacıyla “Doğu Anadolu Bölgesinde Sebze Olarak Kullanılan Yabani Bitki Türlerinin Tespiti” isimli proje kapsamında Erzincan ve Erzurum illerindeki 182 bitki türü tespit edilmiştir. Bu türler içerisinde yer alan Evelik; Rumex crispus, ile kuzu kulağı; Rumex tuberosus’un yoğun bir şekilde tüketildikleri ve sebze olarak değerlendirme potansiyellerinin de yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu türlerin kültüre alınarak yeni sebze türlerinin ülke hizmetine sunulması amacıyla bu proje planlanmıştır.</p> <p>Bu amaçla; Erzurum ve Erzincan il ve ilçelerinde 2016 yılında yapılan survey çalışmaları sonucunda, Erzincan’da 28 evelik ile 21 kuzukulağı, Erzurum’da ise 15 evelik ile 13 kuzukulağı popülasyonu belirlenmiştir. Toplama sırasında her bir popülasyona ait bilgiler toplama formlarına kaydedilmiştir. Populasyonlara ait yaprak ile yetiştikleri alanlara ait toprak numuneleri alınarak laboratuarda analizleri yapılmıştır. Popülasyonlara ait çimlenme süreleri ile oranları katlama gün sayısına bağlı olarak evelikte 1-6 gün, kuzukulağında ise 2-7 gün, evelikte %63-88, kuzukulağında ise %23-74 arasında değiştiği belirlenmiştir. Tohum örneği alınan popülasyonların tohum ekimleri yapılarak 2017 yılında gözlem bahçesi oluşturulmuştur. Her iki türe ait popülasyonlar 22 özellik bakımından karakterize edilmiştir. Yapılan kümeleme analizi sonucu evelikte 5, kuzukulağında ise 3 grup olduğu görülmüştür. Ayrıca oluşturulmuş olan gözlem bahçelerinde bitki gelişimi ile yaprak kalitesi iyi, sürgün sayısı fazla kuzukulağı ve evelik popülasyonları seçilerek kendilemeleri yapılmıştır. Ardından bu popülasyonlarda kendileme yapılarak tohum örnekleri alınmıştır. Kendilenmiş hatlarla oluşturulmuş olan gözlem bahçelerinde ıslah çalışmaları devam etmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Evelik (Rumex crispus) Kuzukulağı, (Rumex tuberosus), Doğu Anadolu Bölgesi, Yabani Bitkiler, Sebze

YENİ TEKLİF PROJELER

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Ege Bölgesi Sebze Islahı Programlarında Değerlendirilmek Üzere Mevcut Gen Havuzunun Korunması Ve Geliştirilmesi
Projenin İngilizce Başlığı	The Conservation and Development of The Gene Pool for The Aegean Region Vegetable Breeding Programs
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Sevgi MUTLU
Yardımcı Araştırmacılar	Mehmet Asım HAYTAOĞLU, Dr. Seyfullah BİNBİR, Dr. Ayşe KAHRAMAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019-31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi	499 600 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde yerli çeşit kullanımını artırmak ve tohumculuk sektöründe daha etkin hale gelmek için ıslah çalışmaları süreklilik arz etmelidir. Islah materyalinin günün koşullarına göre genişletilerek ve değerlendirilerek tohumculuk sektörüne sürekli materyal sağlayan konuma dönüştürülmesi zorunludur.</p> <p>Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü, yerel sebze tiplerini ve çeşitleri kullanarak, domates, biber ve patlıcan türlerinde gen havuzunu oluşturmuştur ve bu türlerde ıslah programı yürütmektedir. Yeni proje döneminde ıslah materyalinde kendileme ve melezleme çalışmaları yanında yeni populasyonlar oluşturulacaktır. Önceki projeden aktarılan 140 adet sofralık domates, 50 adet sanayi domatesi ve 50 adet patlıcan hibrit çeşit adaylarının verim denemeleri ve lokasyon denemeleri yapılarak çeşit adayları belirlenecektir. Bu çalışmada ıslah materyali, açık döllenmiş ve hibrit çeşit ya da yarı yol materyali olarak değerlendirilerek, yerli tohumculuğun gelişmesine katkı sağlayacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Domates, Biber, Patlıcan, Islah, Hibrit, Açık Döllenmiş Çeşit.

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Trakya-Marmara Bölgesi Çerezlik Kabak Islah Çalışmaları
Projeyi Yürüten Kuruluş	Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Göksel Evcı
Yardımcı Araştırmacılar	
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023
Projenin Toplam Bütçesi	2019: 20500TL 2020: 22000TL 2021: 28500TL 2022: 21500TL 2023: 26500TL
Proje Özeti	<p>Proje çerezlik kabakta, yüksek tane verimli, geniş adaptasyon kabiliyetine sahip, bölgede yaygın olan hastalıklara dayanıklı, kurağa dayanıklı hibrit çeşit geliştirme çalışmalarını kapsamaktadır. Ayrıca projede, çerezlik kalitesi iyi, iri taneli, iç oranı yüksek, lezzetli, yeni çeşitler geliştirilmeye çalışılacaktır.</p> <p>Araştırma programındaki ıslah çalışmalarında tek bitki ıslah yöntemi ve geri melez ıslah yöntemi kullanılacaktır. Islah programı kabuklu ve kabuksuz olmak üzere iki bölümden oluşacaktır. Kabuklu ıslahı, çalışmaların büyük bölümünü oluşturulacaktır. Gelecekte ülkemizde kabak yağının kullanımının yaygınlaşacağı düşünülerek, kabuksuz çeşitlerde yağ oranına görede seleksiyon yapılacaktır.</p> <p>Islah çalışmalarında materyal F8 aşamasına kadar kendilenerik materyal homozigot duruma getirilecektir. Durulan materyal ile test hibritleri oluşturulmaya başlanacaktır.</p> <p>Test hibritleri ile verim denemeleri oluşturulacaktır. Denemeler tesadüf blokları deneme desenine uygun olarak kurulacaktır. Bölge verim denemeleri en az iki lokasyona kurulacaktır. Denemeler 4 sıra ve dört tekerrürden oluşacaktır. Denemelerde sıra arası 80 cm. x 80 cm olacaktır ve iki sulama yapılacaktır. İlk sulama meyve teşekkülü başlangıcında ve ikinci sulama ise ilk sulamadan 2 hafta sonra yapılacaktır. Ayrıca Trakya bölgesinde susuz tarımı yapıldığından dolayı, sulamasız koşullarda da verim denemeleri kurulacaktır.</p> <p>Verim denemelerinde; tane verimi, çiçeklenme zamanı, fizyolojik olum zamanı, genel görünüm, homojenlik, yağ oranı, bin tane ağırlığı, tane boyutları ve şekli, bitkide meyve sayısı, meyve rengi ve şekli gözlemi alınacak ve hastalık gözlemi yapılacaktır.</p> <p>Islah çalışmaları sonucunda elde edilen hatlar ile oluşturulan hibrit çeşitler, üretici ve tüketici isteklerini karşılayabilecek özellikler taşıdığı takdirde tescile sunulacaktır. Tescile sunulan çeşitlerin hat ve hibrit tohum çoğaltımı izole alanlarda yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Çerezlik kabak, ıslah, hibrit çeşit, verim, hastalıklara dayanıklılık.

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Havuç Gen Kaynaklarının Hibrit Çeşitlere Dönüştürülme Potansiyelinin Araştırılması -II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Ziraat Yük. Müh. Nurten LÖKOĞLU
Yardımcı Araştırmacılar	Prof.Dr. Ahmet İPEK Dr. Sali FİDAN Ziraat Yük. Müh. Şule KÖKPINAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	358.000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde havuç üretiminde kullanılan hibrit tohum miktarı %100'e ulaşmıştır. Açık tozlanan çeşitlerin tohumunun kilogramı 150-200 TL'den hibrit çeşitlerin tohumunun kilogramı ise 750-1500 TL'den satılmaktadır. Hibrit havuç tohumu yurt dışından (çoğunluğu sadece bir firmadan) ithal edilmekte ve ithal edilen bu tohum için her yıl 15 milyon TL ödenmektedir. Hibrit tohumun tercih edilmesinin nedeni verim artışı sağlaması, şekil, tat ve renk yönünden tekdüze havuçların üretilebilmesidir. Projede, ülkemizden toplanan ve yurt dışından getirilen açık tozlanan havuç gen kaynaklarının hibrit çeşitlere dönüştürülme potansiyeli araştırılmaktadır.</p> <p>Hibrit tohum üretiminde gerekli olan ana hatların devamını sağlamak için idameci hatların belirlenmesi gerekmektedir. İdameci hatlar kendine verimli olmasına rağmen erkek kısır bir bitki ile melezlendiğinde, F1 bitkiler kısır olmaktadır. Melezlemeler sonucu elde edilen F1 bitkilerde kısır bitkilerin belirlenmesi bu çeşitlerin F1 hibrit çeşitlere dönüştürülmesinin daha hızlı, etkili yapılabileceğini gösterecektir.</p> <p>Havuç gen kaynaklarının hibrit çeşitlere dönüştürülme potansiyelinin araştırılması adlı devam eden projenin 5 yıllık süresi 2018 yılı Aralık ayında sona ermiştir. Mevcut çalışmaların devam etmesi istenmektedir. Hazırlanan yeni projede bu projenin devamı niteliğindedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Havuç ıslahı, erkek kısırılık, hibrit tohum

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Adı	Sanayiye Uygun Taze Bezelye (<i>Pisum sativum</i> L.) İslah Programı (2. Dönem)
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Oğuz GÜNDÜZ
Proje Yürütücüleri	M.Melis GÜRSAN, Mehmet ŞİMŞEK, Dr. Yasin ÖZDEMİR, Zühtü POLAT
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi (")	2020:28.500 2021:23.250 2022:27.750 2023:27.000 2024:31.500
Proje Özeti	<p>Sahip olduğu büyük ekonomik öneme rağmen, taze bezelyede sanayilik kullanıma (konserve ve dondurulmuş gıda) uygun ıslah çalışmaları oldukça sınırlıdır. Sanayi tipi sebzelerin ıslahında taze tüketilenlere göre bazı farklı özellikler gereklidir. Bu çalışmanın 1. evresinde farklı kaynaklardan temin edilmiş 100 adet materyalin UPOV özelliklerine göre karakterizasyon çalışmaları tamamlanmış, (30 adet) SSR marker kullanılarak genetik benzerlik durumları tanımlanmıştır. İlk dönemde yürütülen arazi denemelerinden seçilen 14 adet genotipin piyasada mevcut ve yaygın olarak kullanılan 8 adet ticari çeşitle uygun bulunanların melezlenerek öne çıkan genotiplerdeki olumlu özelliklerin aynı şekilde ticari olarak yaygın kullanımdaki ticari çeşitlerde ki öne çıkan özelliklerin kombine edilerek yeni popülasyonların ve bu popülasyonlardan seçilecek olan yeni ileri genotiplerin oluşturulması amaçlanmaktadır. Kullanılacak olan ıslah yöntemi pedigrî ıslah yöntemi olup fenotipik tekrarlamalı seleksiyonla elde edilen F4 ve ileri kademe genotiplerde nihai tüketim durumlarının belirlenmesi amacıyla, gıda teknolojisi ile ilgili analiz sonuçları, ön verim ve bölge verim denemesi çalışmalarıyla birleştirilecektir. Proje sonunda, tüm veriler bir araya getirilerek aday ıslah hatları ile olası çeşit adayları belirlenecektir. Elde edilen materyal mevcut ve gelecek ıslah projelerinde kullanılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler	konserve, ıslah, pedigrî, yerel genotipler

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Sebze Olarak Tüketilen Yabani Bitki Türlerinde Çeşit Geliştirme Evelik (<i>Rumex crispus</i>) ve Kuzukulağı (<i>Rumex tuberosus</i>) Türlerinin Teksel Seleksiyon Yöntemiyle Islahı
Projenin İngilizce Başlığı	Development Variety Within Plant Species Consumed As Vegetable Breeding of Evelik (<i>Rumex crispus</i> L.) and Kuzukulağı (<i>Rumex tuberosus</i> L.) by Single Selection Method
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Kemal ÇUKADAR
Yardımcı Araştırmacılar	Zakine KADIOĞLU Recep KORKUT Veysel DÖNDERALP Serdar TUNCER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi	46 250 TL
Proje Özeti	<p>Bölgemizde sebze olarak tüketilen doğal bitkilerin tespiti amacıyla yürütülmekte olan “Doğu Anadolu Bölgesinde Sebze Olarak Kullanılan Yabani Bitki Türlerinin Tespiti” isimli proje kapsamında Erzincan ve Erzurum illerindeki 182 bitki türü belirlenmiştir. Bu türler içerisinde yer alan Evelik; <i>Rumex crispus</i> L. ile kuzukulağı; <i>Rumex tuberosus</i> L.’nin yoğun bir şekilde tüketildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple bu türlerin kültüre alınarak yeni sebze türlerinin ülke hizmetine sunulması amacıyla bu proje iki aşamada planlanmıştır.</p> <p>Projemizin ilk aşama çalışmaları 2016-2018 yılları arasında tamamlanmıştır. Bu kapsamda Erzurum ve Erzincan il ve ilçelerinde yapılan sürvey çalışmaları sonucunda, Erzincan’da 28 evelik ile 21 kuzukulağı, Erzurum’da ise 15 evelik ile 13 kuzukulağı popülasyonu tespit edilmiştir. Popülasyonların tohum ve yaprak örneği ile yetiştikleri alanlara ait toprak numuneleri alınarak analizleri yapılmıştır. Ayrıca tohum örneği alınan popülasyonlarda gözlem bahçeleri oluşturularak morfolojik karakterizasyon işlemleri yapılmış olup, ıslah çalışmaları devam etmektedir.</p> <p>İlk aşaması tamamlanmış olan projenin devamı niteliğinde olan bu çalışma 2019-2023 yılları arasında yürütülecektir. Bu doğrultuda kurumumuz arazisinde oluşturulacak gözlem bahçelerinde bitki gelişimi ve yaprak kalitesi iyi, sürgün sayısı fazla olan kuzukulağı ve evelik hatları seçilecektir. Seçilen hatlarda saf hatlar elde edilinceye kadar kendileme işlemlerine devam edilecektir. Saf hatlar elde edildikten sonra verim denemeleri ile agronomik çalışmalar yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Erzincan, Erzurum, Evelik, (<i>Rumex crispus</i>) Kuzukulağı, (<i>Rumex tuberosus</i>), Yabani bitki, Çeşit ıslahı

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Biber Islahı Programları için Nitelikli Genitörlerin (yarıyol materyali) Geliştirilmesi ve Tohum Teknolojisi Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Ramazan ÖZALP
Yardımcı Araştırmacılar	İbrahim ÇELİK, Nejla ÇELİK, Doç. Dr. İlknur POLAT, Dr. Akın TEPE, Bengi TOPKAYA, Görkem SÜLÜ, İlker KURBETLİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2015-31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi	2015: 30 000 TL, 2016: 32 500 TL, 2017: 35 000 TL 2018: 37 500 TL, 2019: 40 000 TL TOPLAM: 175 000 TL
<p>Proje Özeti: Dünya biber üretimi 34.5 milyon ton (2016) olup, ülkemiz, biber üretiminde Çin ve Meksika'dan sonra üçüncü sırada gelmektedir. Türkiye biber üretimi 2017 yılında 2 608 172 ton olarak gerçekleşmiş ve bu üretimin 704 293 tonu (% 27) örtüaltı üretiminden elde edilmiştir. Yaş sebze ihracatında domatesten sonra ikinci sırada olan biberden 2017 yılında 95.9 bin ton miktar ile 96.9 milyon \$ gelir elde edilmiştir.</p> <p>Bu ıslah projesi ile; farklı meyve tiplerinde, örtüaltı yetiştiriciliğine uygun, yüksek verimli, hastalıklara dayanıklı (TSWV, PVY), pazar taleplerine uygun, düşük sıcaklıklara tolerant, nitelikli hat ve hibrit çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>2018 İlkbahar Dönemi; Saflaştırma: Farklı kaynaklardan temin edilmiş ve farklı tiplerdeki açılım materyallerinde F₂ kademedede 34, F₃ kademedede 79, süs ve chili tipte 52 materyal ile gen havuzunda mevcut 73 hatta tohum çoğaltımı amacıyla kendileme ve seleksiyon yapılmıştır.</p> <p>2018 Sonbahar Dönemi; Saflaştırma: F₅ – F₆ kademedede 40, F₂ kademedede 4 materyalde kendileme ve tohum yenileme çalışması yürütülmüştür.</p> <p>Verim denemesi: Kıl biber tipinde (48 hibrit+4 şahit) ve üçburun tipte (18 hibrit+5) verim denemesi yürütülmektedir.</p> <p>Dayanıklılık Çalışmaları; İlkbahar döneminde: F₁ ve F₂ kademedede 906 bitkide TSWV için, 80 bitkide PVY için klasik testleme yapılmış, 881 (801+80) dayanıklı, 105 hassas tespit edilmiş, 204 bitki seraya aktarılarak F₂ ve F₃ kademe tohumları elde edilmiştir.</p> <p>Sonbahar döneminde: Çalışma devam ettirilmiş ve F₂ popülasyonda TSWV için 167 bitki testlenmiş, 87 dayanıklı, 80 hassas; PVY için 96 bitki testlenmiş, 41 dayanıklı, 55 hassas tespit edilmiştir. TSWV için 62, PVY için 35 bitki seraya aktarılmış olup, F₃ kademe tohum eldesi sağlanacaktır.</p> <p>Tohum üretimi: 2017 Yılında STK kaydı gerçekleştirilen “Özge” çeşidinde denemeler için tohum üretimi yapılmaktadır. Tanıtım ve yayım çalışmaları: “Özge” sivri biber çeşidinin tanıtımı için, Antalya İl TOM işbirliği ile Kumluca ve Demre (Beymelek) ilçelerindeki çiftçi seralarında 2 demonstrasyon çalışması sürdürülmektedir.</p> <p>Bir sonraki Yıl Yapılacak Faaliyetler: Yarıyol materyallerinde kendileme ve seleksiyon, dayanıklılık amacıyla elde edilen melezlerin klasik ve moleküler testlemeleri yapılacaktır.</p>	
Anahtar Kelimeler	

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Açıkta Yetiştiriciliğe Uygun F1 Hibrit Biber Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Development of F1 Hybrid Pepper Varieties Suitable for Open-Field Culture
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-SAMSUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Hayati Kar
Yardımcı Araştırmacılar	Şenay MURAT DOĞRU, Nur KOBAL BEKAR, Dr. Mehtap ÖZBAKIR ÖZER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi	131.000 TL
Projenin Özeti	<p>Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünde biber ıslahı çalışmaları 2004 yılında kurumumuzun da yer aldığı ve Devlet Planlama Teşkilatı destekli olan “Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Geliştirilmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projesi” ile başlamıştır. Enstitümüzdeki biber ıslahı çalışmaları 2010 yılında Tübitak 1007 destekli ‘Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşit ve Nitelikli hat geliştirilmesi’ projesi ile devam etmiştir. Bu projede kurumumuz ‘Biberde Açıkta Yetiştiriciliğe Uygun Nitelikli Hat ve F1 Hibrit Çeşitlerin Geliştirilmesi’ (Proje No: 109G098) iş paketini yürütmüştür. 2004 yılından bugüne kadar yapılan biber ıslahı çalışmaları ile enstitümüzde geniş ve nitelikli biber gen havuzu oluşturulmuş olup ıslah çalışmaları tüm hızıyla devam etmektedir. Yapılması düşünülen bu proje ile amaçlanan açık tarla biber yetiştiriciliği için verimli, kaliteli ve hastalıklara dayanıklı F1 hibrit biber çeşitleri ile üstün özelliklere sahip (biyotik tolerant veya dayanıklılık özelliğinde olan, kaliteli, heterosis veya heterobeltiosis yönünden pozitif özellik gösteren) hat veya yarı yol materyalleri geliştirmektir. Geliştirilen bu hat veya hibrit çeşit adayları özel sektör tohum firmalarının kullanımına açılarak devredilmesi söz konusu olacaktır. Bununla birlikte yerel çeşitlerin toplanması ve muhafaza altına alınması çalışmalarına devam edilmesi ile mevcut biber gen havuzunun geliştirilip zenginleştirilmesi de projenin amaçları arasındadır. Biber ıslahı çalışmalarının devamını sağlamak amacıyla hazırlanan bu projenin ana hedefi çalışma takvimi sonunda asgari 2 adet hibrit çeşit geliştirmektir. Bunun dışında üstün özellikleri sahip asgari 3-5 adet saf hat da geliştirmek bu projenin hedefleri arasındadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Biber, seleksiyon, kendileme, morfolojik tanımlama, melezleme, genel ve özel uyum yeteneği, heterosis

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Domates Islahı Programları için Nitelikli Genitörlerin (Yarıyol Materyali) Geliştirilmesi ve Tohum Teknolojisi Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü/ ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	İbrahim ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Serkan AYDIN, Dr. Abdullah ÜNLÜ, Emine GÜMRÜKÇÜ, Nejla ÇELİK, Dr. Akın TEPE, Bengi TOPKAYA Kübra YILDIZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015- 2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2015: 30 000 TL 2017: 35 000 TL 2019: 40 000 TL 2016: 32 500 TL 2018: 37 500 TL Genel Toplam: 175 000 TL
Proje Özeti	<p>Domates (<i>Solanum lycopersicum</i> L.), Dünya’da ve Türkiye’de yetiştirilen en önemli sebzedir. Özellikle örtüaltı alanlarımızın % 50’sinden fazlasında domates yetiştirilmekte ve serada yetiştirilen domates çeşitlerinin % 100’ünü de F1 hibrit çeşitler oluşturmaktadır. Bu proje kapsamında yürütülen domates ıslah çalışmaları ile örtüaltı yetiştiriciliğine uygun, yüksek verimli, biyotik ve abiyotik stres koşullarına dayanıklı hibrit ve hat geliştirmek hedeflenmiştir.</p> <p>2018 Yılı Çalışmaları</p> <p>Verim denemesi: İlkbahar döneminde çeşit adaylarıyla verim denemesi kurulmuştur. Denemede, 28 domates çeşit adayı iki tekerrürlü olarak yetiştirilmiş ve tartılı hasat yapılarak verim ve meyve sayıları yönünden değerlendirilmiştir.</p> <p>İlkbahar döneminde verim denemesi, Sonbahar döneminde 50 F3 popülasyonunda bitki gözlemi ve seleksiyon yapılmıştır. Bu hatlarda Domates Sarı Yaprak Kıvrıcıklık Virüsü (Tomato Yellow Leaf Curl Virus=TYLCV), Domates Lekeli Solgunluk Virüsü (Tomato Spotted Wilt Virus = TSWV) karşı klasik ve moleküler testlemeleri devam etmiştir.</p> <p>Saflaştırma: 83 hatta tohum yenilemesi morfolojik gözlemler yapılmıştır.</p> <p>Tohum üretimi: 2016 Yılında STK kaydı gerçekleştirilen “İpekce” çeşidinde denemeler için tohum üretimi yapılmaktadır.</p> <p>Tanıtım ve yayım çalışmaları: “İpekce” domates çeşidinin tanıtımı için, Antalya BATEM iş birliği ile Denizli İl TOM Çal ve Çameli ilçelerindeki çiftçi seralarında 2 demonstrasyon çalışması sürdürülmüştür.</p> <p>Bir sonraki Yıl Yapılacak Faaliyetler: Dayanıklı bulunan hatlarda melezleme çalışmaları yapılarak hibritler oluşturulacaktır. Elde edilen hibrit kombinasyonları ile verim denemeleri kurulacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Patlıcan Islahı Programları için Nitelikli Genitörlerin (Yarıyol Materyali) Geliştirilmesi ve Tohum Teknolojisi Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. H. Filiz Boyacı
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Esra Cebeci, Emine Gümrükçü, Selda Çalışkan, Dr. Aytül Kitapçı, Musa Kırışık, Serap Melike Sülü, Prof. Dr. Şebnem Ellialtıoğlu
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 53500 TL 2021: 64700 TL 2022: 74000 TL 2023: 85000 TL 2024: 97800 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde patlıcan yetiştiriciliğini kısıtlayan en önemli faktörler toprak kökenli patojenler ve böceklerin neden olduğu biyotik streslerdir. Fusarium oxysporum f. sp. melongenae ve Verticillium dahliae'nın neden oldukları solgunluk hastalığı sadece ülkemizde değil, Asya ve Avrupa'da da patlıcan yetiştiriciliğini sınırlandırmaktadır. Hastalık, hem açıkta hem de sera yetiştiriciliğinde önemli verim kayıplarına neden olmaktadır. Ayrıca nematod, kırmızıörümcek ve bakteriyel hastalık etmenleri de bitkilere yoğun baskı yapmaktadır. Bu etmenlere karşı mücadelede kullanılan kimyasal ilaçlar insan ve çevre sağlığı yönünden büyük tehlike oluşturmaktadır. Bu nedenle, hastalık ve zararlılara karşı mücadelede en etkili ve en güvenli yol dayanıklı çeşit kullanmaktır. Patlıcanda hastalık ve zararlılara karşı dayanıklı ticari çeşit bulunmamaktadır. Bu proje BATEM'de yürütülen patlıcan ıslah projesinin devamı niteliğinde olup, amaç patlıcanda önemli hastalık ve zararlı etmenlerine (Fusarium, Verticillium, nematod, kırmızıörümcek ve Clavibacter) dayanıklı ıslah materyallerinin geliştirilmesidir. Geliştirilecek materyaller ıslah programlarında kullanılabilir ve kısa sürede birden fazla etmene dayanıklı çeşitlerin eldesine olanak sağlanmış olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Solanum melongena, Fusarium, Verticillium, Nematod, Kırmızıörümcek, Clavibacter, Dayanıklılık

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Hıyar Islahı Programları İçin Nitelikli Genitörlerin (yarı yol materyali) Geliştirilmesi ve Tohum Teknolojisi Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü- ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Volkan GÖZEN
Proje Yürütücüleri	Nejla ÇELİK, Dr. Mehmet AYDOĞDU, Dr. Akın TEPE, Murat ŞİMŞEK, Yrd. Doç. Dr. Hakan FİDAN, Prof. Dr. Ece TURHAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 81500, 2021: 83500, 2022: 66500, 2023: 69500, 2024: 74800 TOPLAM: 375800
Proje Özeti:	<p>Ülkemizde gerek sera, gerekse açıkta yetiştiriciliği yapılan hıyar yıl boyunca yetiştirilmektedir. Özellikle son yıllarda örtüaltında yoğun yetiştiriciliği yapılan Beit alpha tiplerinin yanısıra mini, slicer gibi tipler de talep görmektedir. Ülkemizde hıyar çeşit ıslahına yönelik araştırma sayısı sınırlıdır. Badem-Silor tipi, Beit-Alpha tiplerine nazaran ekonomik değerinin daha yüksek olması sebebiyle tercih edilmektedir. Mevcut turşuluk çeşitler arasında ise, piyasada hakim olan çeşit sayısının dört-beş adeti geçmediği, alternatiflerinin yetersiz olması sebebiyle tohumculuk-fidecilik sektöründe turşuluk tipte kısır döngünün hakim olduğu tespit edilmiştir. Özellikle sonbahar dönemi yapılan yetiştiriciliklerde abiyotik (düşük sıcaklık) ve biyotik (Külleme (<i>Podosphaera xanthii</i>), Mildiyö (<i>Pseudoperonospora cubensis</i>- Pcu), Hıyar Mozaik Virüsü (CMV), Kabak Sarı Mozaik Virüsü (ZYMV), Hıyar Damar Sarılık Virüsü (CVYV)) stres faktörleri ciddi verim ve kalite kayıplarına neden olur. Bu problemleri çözmek için, abiyotik ve biyotik stres koşullarına tolerant çeşitlerin yetiştirilmesi önemli bir rolle sahiptir. Yürütülecek olan bu çalışma ile hem sera, hemde açık arazi hıyar yetiştiriciliğine uygun abiyotik (düşük sıcaklık) ve biyotik (Külleme (Px), Mildiyö (Pcu), Hıyar Mozaik Virüsü (CMV), Kabak Sarı Mozaik Virüsü (ZYMV), Hıyar Damar Sarılık Virüsü (CVYV)) stres faktörlerine tolerat hat ve çeşit geliştirme hedeflenmiştir. Mevcut gen havuzumuzdaki kendilenmiş materyalin ve hatların elde edilmesinde "Pedigri" yöntemi kullanılacaktır. Hatların ve çeşitlerin belirlemesinde genel ve özel kombinasyon yeteneği testlerinden faydalanılacaktır. Verim denemeleri farklı lokasyonlarda kurulacaktır. Proje sonucunda geliştirilen hat ve çeşitler serada daha güvenli üretim imkanı sağlayacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Hıyar, ıslah, düşük sıcaklık stresi, virüs hastalıklar, fungal hastalıklar,

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Kavun Islahı Programları İçin Nitelikli Genitörlerin (Yarıyol Materyali) Geliştirilmesi ve Tohum Teknolojisi Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü-ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Zir. Yük. Müh. Mine ÜNLÜ
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Rana KURUM, Doç. Dr. İlknur POLAT, Dr. Abdullah ÜNLÜ, ZİR.YÜK.MÜH. Emine GÜMRÜKÇÜ, Zir.Yük.Müh. Serap Melike İÇÖZ, ZİR.YÜK.MÜH. Musa KIRIŞIK, ZİR.YÜK.MÜH. Selda ÇALIŞKAN, Dr. Fatih ERDOĞAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31/12/2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	2020: 37.500 TL 2021: 46.700 TL 2022: 52.200 TL 2023: 51.000 TL 2024: 39.000 TL Toplam:226.400 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde kavun üretiminin % 85'ini oluşturan kışlık kavunlarda küllemeye dayanıklı yerli ticari çeşitler bulunmamaktadır. Küllemeye (<i>Podospaera xanthii</i>) karşı dayanıklılık çalışmalarımızda bugüne kadar yazlık tip kavunlarda tolerant hatlar geliştirilmiştir. Bu nedenle, yerli kışlık kavun çeşitlerinin geliştirilmesinde kullanılacak küllemeye dayanımı yüksek hatlara ihtiyaç vardır. Külleme ülkemizde ve dünyada kavun yetiştiriciliğini sınırlandıran en önemli etmenlerden birisidir. Etmenin kimyasal kontrolünde kullanılan fungusitler çevreye, insan sağlığına zarar vermekte, iş ve zaman kaybına neden olmaktadır. Dolayısı ile hastalığın kontrolünde dayanıklı çeşitler kullanmak en iyi çözüm olarak görülmektedir. Dayanıklı çeşit geliştirmek için öncelikle patojenin bilinmesi ve dayanıklılık testlerinde buna uygun metotların kullanılması gereklidir. Ülkemizde yaygın olarak görülen etmenin <i>Podospaera xanthii</i>'nin 5 nolu ırkına ait olduğu belirlenmiştir (Ünlü vd., 2010). Bu projenin amacı; örtüaltında da bugün ekim alanına sahip olan kışlık tipteki kavunlarda, ilk defa küllemeye dayanımı yüksek kavun hatlarını ve yerli hibrit çeşitlerini ülke ekonomisine kazandırmak olacaktır. Bunun yanında kavun gen havuzunda bulunan materyallerin ciddi ekonomik kayıplara neden olan <i>Fusarium solgunluğu</i> (<i>F. oxysporum</i> f.sp. <i>melonis</i>) karpuz bakteriyel meyve lekesi hastalığına (<i>Acidovorax citrulli</i>), yaprak bitine (<i>Aphis gossypii</i>) ve nematoda (<i>Meloidogyne incognita</i> (ırk 1) karşı dayanım durumları belirlenecek, geliştirilecek materyaller, ıslah programlarına dahil edilerek birden fazla etmene dayanıklı çeşitlerin eldesine olanak sağlanmış olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kışlık kavun, külleme, <i>fusarium solgunluğu</i> , karpuz bakteriyel meyve lekesi, yaprak biti, nematod

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Lahana Islahı Programları İçin Nitelikli Genitörlerin Geliştirilmesi ve Tohum Teknolojisi Projesi
Projenin İngilizce Başlığı	Development of Qualified Genitor for Cabbage Breeding Programs and Seed Technology Project
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-SAMSUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Hayati KAR
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Mehtap ÖZBAKIR ÖZER, Şenay MURAT DOĞRU, Nur KOBAL BEKAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi	141.000 TL
Projenin Özeti:	<p>Beyaz baş lahana (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> subvar. <i>alba</i>), besleyici değeri yüksek olan ve değişik şekillerde değerlendirilebilen kışlık sebze türlerinden biridir. Genellikle sarmalık, turşuluk ve salatalık olarak kullanılan beyaz baş lahana, ülkemiz ve özellikle Karadeniz Bölgesi'nde büyük bir üretim potansiyeline sahiptir. Karadeniz Bölgesi'nin de gerek ekim alanı ve gerekse üretim yönünden en önemli sebzelerinden birisi beyaz baş lahanadır. Türkiye'de 520.796 ton beyaz baş lahana üretilmekte olup bu miktarın % 21'i (107.859 ton) Samsun ilinden (Bafra ovası) sağlanmaktadır (TUIK, 2017). Üretim miktarı artarak devam eden beyaz baş lahananın ihracat potansiyeli de oldukça yüksektir.</p> <p>Her ne kadar ülkemizde yerel çeşitler, standart çeşitler ve F₁ hibrit çeşitler, lahana üretiminde kullanılsa da diğer sebze türlerinde olduğu gibi beyaz baş lahanada da verim ve kalite avantajlarından dolayı F₁ hibrit çeşitlerin kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır. Bununla birlikte ülkemizde geliştirilmiş olan standart lahana çeşitleri olmasına rağmen tescil edilmiş yerli F₁ hibrit lahana çeşidi bulunmamaktadır (Anonymous, 2018). Bu proje kapsamında; beyaz baş lahana gen havuzunda bulunan mevcut materyal saflaştırılmaya devam edilecek ve yüksek oranda saflaşmış hatların morfolojik karakterizasyonu yapılacaktır. Yüksek oranda saflaşmış hatlar arasında melezlemeler yapılarak nitelikli hatlar ve ilk yerli hibrit beyaz baş lahana çeşitleri geliştirilmeye çalışılacaktır.</p> <p>Bu projede ülkemizin lahana gen kaynaklarını da değerlendirerek sebze üretimimizde önemli bir paya sahip olan beyaz baş lahanada pazar değeri yüksek, sarmalık veya sanayiye yönelik nitelikli hat ve yerli F₁ hibrit çeşitlerin geliştirilmesi ve bu çeşitlerinin tohumluk üretiminin erkek kısırılığı sistemiyle gerçekleştirilebilmesi amaçlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Beyaz baş lahana, F ₁ hibrit, çeşit ıslahı, melezleme, erkek kısırılığı

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Kahramankazan Kavununa Fusarium Solgunluğuna Karşı Dayanıklılığın Kazandırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü-ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Zir. Yük. Müh. Mine ÜNLÜ
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Rana KURUM, Doç. Dr. İlknur POLAT, Dr. Abdullah ÜNLÜ, Zir.Yük.Müh. Emine GÜMRÜKÇÜ, Uzman Biyolog Görkem SÜLÜ, Dr. Fatih ERDOĞAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31/12/2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	2020: 8.000 TL 2021: 26.250 TL 2022: 21.000 TL 2023: 20.500 TL 2024: 19.000 TL Toplam:94.750 TL
Proje Özeti	<p>Kavun ülkemizde tüm tarım bölgelerinde, yetiştiriciliği yapılan kültür bitkilerinden birisidir. Dünya kavun üretiminde ülkemiz Çin'den sonra ikinci sırada yer almaktadır ve ülkemiz kavunun ikincil gen merkezidir. Yerel çeşitler gerek kalite özellikleri, gerekse yetiştirildikleri bölge ile gösterdikleri uyum açısından oldukça önemlidir. Ülkemizin önemli yerel çeşitlerinden olan Kahramankazan (Tırtıllı Siyah Kavun) kavunu kendine has kokusu, tadı ve aroması ile bölgede yetiştirilmektedir. Uygun şartlarda muhafaza edildiği takdirde bir sonraki yıl Şubat, Mart aylarına kadar saklanabilmektedir. Bu kavunun yetiştiriciliğini sınırlandıran en önemli sorunu kavun solgunluğu olan <i>F. oxysporum f.sp. melonis</i>'dir. Toprak kökenli olan bu patojen kavunun köklerini enfekte edip, bitkinin su ve besin madde alımını engelleyerek solgunluk meydana getirmektedir. Yapraklarda sararma, iletim demetlerinde kahverengileşme oluşmakta ve gelişmenin ileri dönemlerinde bitkide çökme ve kurumalar meydana gelmektedir. Kahramankazan ilçesinde Fusarium solgunluğu nedeni ile yok olma tehlikesinde olan bu kavununun dağ köylerinde yetiştiriciliği oldukça azalmış, ova mahallelerinde ise tamamen bitmiştir. Üreticiler sorunun bu şekilde gitmesi halinde Kahramankazan'ın meşhur kara kavununun iki yıla kadar tamamen tükenmesinden endişe etmektedirler. Bu noktadan hareketle yerel Kahramankazan kavununa Fusarium'a dayanıklılığın aktararak bölgedeki kavun rekoltesi ve kalitesinin artırılması hedeflenmektedir. Bölge çiftçisinin önemli tarımsal gelir kaynaklarından biri olan Kahramankazan kavununu Fusarium solgunluğuna karşı dayanıklı hale getirmek ve üreticilerine tekrar kazandırmak projenin ana amacıdır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kavun, Fusarium solgunluğu, yerel çeşit, meyve kalitesi

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Osmaniye’de En Çok Yetiştirilen Yerel Kadirli Turpu ile Bölgeye Yeni Giren Turp Çeşitlerinde Karşılaştırmalı Verim ve Kalite Özelliklerinin İncelenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Yağlı Tohumlar Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Mustafa YILMAZ
Yardımcı Araştırmacılar	Didem YILDIZ Prof. Dr. H. Yıldız DAŞGAN Prof. Dr. Nezibe Ebru YAŞA KAFKAS
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	32.000 TL
Proje Özeti	<p>Bitkisel kaynaklı beslenmenin önemi son yıllarda artmış olup özellikle sebze ve meyvelerin antioksidan ve antikanserojen özellik gösteren organik bileşikleri bolca bulundurması sebebiyle üzerindeki araştırmalar yoğunlaşmıştır. Fonksiyonel gıda olarak öne çıkan bitkilerden bir tanesi de turp sebzesidir. İştah açıcı bir sebze olarak tüketilen turplardaki bileşikler yüksek oranda tıbbi nitelik taşımakta ve besleyici özellik bulunmaktadır. Bu çalışmada turp sebzесinin verim ve kalite özellikleri araştırılarak bu önemli sebzенin değerlendirmeleri yapılacaktır.</p> <p>Turp özellikle Çin, Japonya, Kore ve Güney Asya’da geniş yayılma alanı ve üretimi bulunan besin içeriği zengin insanların taze sebze gereksinimini karşılayabilen bir sebzedir. Turplarda tüketilen kök kısmı farklı şekil renk ve iriliktir. Ülkemizdeki turp üretiminin %90’ını Osmaniye ilinde yerel çeşitlerden sağlanmaktadır. Turp sebzесinin verim ve kalitesinde iyi bir ekoloji Osmaniye ili ve Kadirli ilçesinde yalkalamış olup, yoğun bir şekilde üretim yapılmaktadır. Bölgemizde üreticilerimize ve tüketicilerimize yeni ve farklı turp çeşitlerinin verim ve kalite özelliklerinin tanıtılarak kazandırılması sağlanacaktır.</p> <p>Bu amaçla Çin turpu, Kırmızı iri turp, beyaz turp, fındık turpu, siyah turp, Japon turpu ve Osmaniye ili üreticilerinden alınan Köy-1, Köy-2, Köy-3 ve Köy-4 turplarının verim ve kalite özellikleri incelenecektir. Araştırma Osmaniye ili Cevdetiye Kasabasında bulunan Yağlı Tohumlar Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü’ne ait deneme alanında ana ürün koşullarında yürütülecektir.</p> <p>Çalışma sonuçlarına göre Osmaniye Bölgesinde en çok yetiştirilen Kadirli turpu ile bölgeye son yıllarda giren yeni turp çeşitlerinin karşılaştırmalı olarak uyum sağlaması, verim ve kalite özellikleri incelenecektir. Böylece bu çalışma sonuçlarına göre bölge şartlarına uyumlu çeşitlerin kalite ve verim özellikleri ortaya çıkarılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Turp, çeşit, Osmaniye, verim ve verim unsurları, kalite

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Sarı Çayakarına (Polyphagotarsonemus latus Banks) Karşı Dayanıklı Biber Hatlarının Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Atalay KILINÇ
Yardımcı Araştırmacılar	Ramazan ÖZALP, Musa KIRIŞIK, Tuba SEÇMEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	175.000
Proje Özeti	<p>Sarı çayakarı Türkiye’de yaygın bir türdür. Farklı familyalardan çok sayıda konukçusu bulunmaktadır. Biber başta olmak üzere begonya, sıklamen, hıyar, pamuk, krizantem, gerbera, patates, patıcan, tütün, çay ve turunçgiller konukçularıdır. Sarı çayakarı mücadele yapılmadığı takdirde tek başına % 60 oranında zarar vermektedir. Zararlıyı kontrol altına almak için kullanılacak ruhsatlı pestisit bulunmamaktadır. Üreticiler tarafından kullanılan pestisitler ciddi çevre kirliliği ve sağlık sorunlarına neden olmakta ayrıca maliyet çok yükselmektedir. Bu tehdidin üstesinden gelmek için, toleranslı veya dayanıklı bitki, alternatif zararlı yönetimi stratejilerini formüle etmede önemli bir rol oynayabilir. Dünyada Polyphagotarsonemus latus Banks’ a karşı yapılan dayanıklılık çalışmalarından elde edilen sonuçlar yeterli değildir. Ülkemizde bu zararlıya karşı sebzelerde herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu alanda bilgi eksikliği mevcuttur. Bu projenin amacı yeni çeşit geliştirme programlarında değerlendirilmek üzere ıslah hatlarının sarı çayakarına karşı reaksiyonlarının/dayanıklılığının belirlenmesidir. Çalışma sonunda tespit edilecek tolerant/dayanıklı ya da yarı tolerant/dayanıklı hatlar ıslah programlarında çeşit geliştirme amacıyla kullanılacaktır. Bu proje ile ülkemizde ayrıca ilk kez akara karşı testleme yönteminin optimizasyonu sağlanmış olacaktır. Proje kapsamında; akar çoğaltımı, bitkilerde zarar tespiti, fenolik ve flavanoid içerik analizi, morfolojik gözlemler ve tüylülük incelenerek akara karşı biberde dayanıklılıkla ilişkisi araştırılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Şanlıurfa Biberinin (İsot) Seleksiyon Yoluyla Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Erdal KÜÇÜK
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Mahmut BAYRAM, Zir. Müh. Ufuk RASTGELDİ, Atilla ATA, Nihal DENLİ, Prof. Dr. H. Yıldız DAŞGAN, Dr. Öğr. Üyesi Selçuk SÖYLEMEZ, Prof. Dr. A. Ferit ATASOY
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020 – 2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020 : 31.150 TL 2021 : 23.500 TL 2022 : 35.950 TL 2023 : 11.450 TL 2024 : 56.850 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde tüm sektörlerde olduğu gibi, tarımsal alanda da özellikle yerel çeşitlerin korunması, çoğaltılması, işlenmesi ve yaygınlaştırılarak ulusal ve uluslararası pazarda kalkınma aracı olarak kullanılması, son dönemlerde önem kazanmaya başlamıştır. Yerel Urfa biberi yetiştiriciliği bölge tarımında ürün olarak önemli bir potansiyele sahip olup yörede taze olarak tüketildiği gibi, isot (pul biber), biber reçeli (salça) ve kurutmalık olarak farklı şekillerde işlenerek yaygın bir şekilde tüketilmektedir. Bölgede saf formda ve yörenin ihtiyaçlarını karşılayacak yeteri kadar standart biber çeşitleri bulunmamaktadır. Üreticiler tohumlarını kendileri sağlamaktadır veya farklı yerlerden tohum, fide alarak üretim gerçekleştirmektedirler. Bu şekilde yapılan üretimlerde bahçede Urfa biberi ile karışmış çok farklı çeşitlere rastlamak mümkündür. Bu durum bölgeye adapte olamayan çeşitlerin üretimini arttırırken, yerel Urfa biber çeşit verimini ve kalitesini düşürerek birim alandan elde edilen gelirin azalmasına neden olmaktadır. Bölgede yerel Urfa biber çeşitlerinin çiftçi üretim alanlarından seleksiyonu, çoğaltılması ve standardizasyonu ile markalaştırmaya ve katma değerini yükseltmeye yönelik katkı sağlayacak projelerin desteklenmesi önem taşımaktadır. Bu sunulan çalışmada Şanlıurfa biber popülasyonlarından bölgenin iklim şartlarına uygun genotiplerin seleksiyonu, saf hatların elde edilerek uygun çeşitlerin tescil edilmesi, yerel Urfa biber çeşitlerinin muhafaza edilerek yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	isot, urfa biberi, seleksiyon

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Adı	Çermik Biberinin Toplanması, Tanımlanması ve Seleksiyon Yoluyla Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Şükran ATEŞ
Proje Yürütücüleri	Murat KAYA, Kenan ÇELİK, Edip ALAS, Yusuf ÖCAL, Ferhat OĞURLU, Vedat PİRİNÇ
Başlama-Bitiş Tarihleri	2020-2023
Projenin Yıllara Göre Bütçesi (")	
Proje Özeti:	<p>Biber Solanacea familyasının Capsicum cinsine dahil olup ılık iklimlerde tek yıllık, tropik iklimlerde ise çok yıllık bir kültür bitkisidir. Bilimsel adı Capsicum annum L'dir. Denemede kullanılacak olan materyal gevrek, yumuşak dokulu, tadı ve acılığı rahatsızlık vermeyen bir lezzete sahiptir. Pazara ilk çıktığı dönemde yüksek fiyatla satılmakta ve talep çok olmasına karşın ihtiyacı karşılayacak miktarda üretime sahip olmadığı görülmektedir. Tadı ve lezzeti ile yöre ile özdeşleşmiş bir yerel genotip olma özelliği ile yetiştirildiği yörede adı " Çermik Biberi " olarak anılmakta olup " coğrafi işaret " ile patentinin alınarak kaybolmasının önüne geçebilmek ve muhafazası için üzerinde çalışılması gereken bir ıslah materyali niteliğindedir. Bu amaçla yapılacak olan çalışmada bu materyalin ıslah programı kapsamına alınması bölge ve ülke ekonomisine katkı sağlayarak çeşit adayı olarak pazarda hak ettiği alması sağlanmış olacaktır.</p> <p>Denemenin ilk iki yılında morfolojik karakterizasyon yapılacaktır. Kendileme çalışmalarına ikinci yıl başlanacak ve popülasyonlar duruluncaya kadar kendileme işlemine devam edileceği düşünülmektedir. Daha sonra çalışmada elde edilen hatlarla verim denemelerine geçilecektir. Ayrıca morfolojik parametrelerin belirlenmesinde TTSM (Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğü' nün), UPOV (Uluslararası Yeni Bitki Varyetelerini Koruma Birliği) ve biber için geliştirilen diğer tanımlamalardan yararlanılacaktır. Bu tanımlamalardan bitkisel materyalimize uygun olanlar alınacak ve bazı kriterlerin ise uyarlanması yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler	Çermik biberi, genotip,

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Yerel Domates Genotipleri Kullanılarak Yeni Hat ve Çeşitlerin Geliştirilmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Breeding of Local Tomato Genotypes and Development of New Varieties
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Serkan AYDIN
Yardımcı Araştırmacılar	İbrahim ÇELİK, Bengi TOPKAYA, Emine GÜMRÜKÇÜ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020- 31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi	276.000 TL
Proje Özeti:	<p>Örtüaltı alanlarımızın % 50'sinden fazlasında domates yetiştirilmekte ve serada yetiştirilen domates çeşitlerinin % 100'ünü de F1 hibritler oluşturmaktadır. Hibrit çeşit geliştirme çalışmaları ilk olarak 1970'li yıllarda Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde başlamış ve bu güne kadar 30'a yakın çeşit geliştirilmiş, bunlardan bazıları ebeveyn satışı ile özel sektöre aktarılmıştır. Yerli çeşitlerimizin tadı, kokusu, aroması ve benzeri özellikleri iyi olmakla birlikte verimlerinin düşük olması, raf ömrünün kısa, hastalıklara dayanıklılığın az ve meyvelerinin şekilsiz olması gibi olumsuz özellikleri nedeniyle ticari üretim için çok tercih edilmemektedir. Yerli domates genotip ve çeşitlerimizin olumsuz özellikleri giderildiğinde geniş pazarlar bulabileceği düşünülmektedir. Bu sebeplerden dolayı yerel domates genotiplerinin tanımlanması ve kendi aralarında yapılacak melezleme ile özel bir gen havuzunun oluşturulması ve bu havuzun ıslah programlarında kullanılması önemlidir.</p> <p>Bu çalışmada, ülkemizin çeşitli bölgelerinden elde edilmiş farklı tiplerdeki yerel genotiplerin arasından seçilen iri, basık ve dilimli karakterdeki 5 genotip ve Enstitümüz gen havuzundaki dayanıklılıkları bulunan çeşitli kademedeki hatlar kullanılacaktır. Melezleme ıslahı yoluyla, TSWV (Domates Lekeli Solgunluk Virüsü), TYLCV (Domates Sarı Yaprak Kıvrıcıklığı Virüsü) ve Fusarium hastalıklarına tolerant, yerel karakterini muhafaza eden, iri, verimli ve kaliteli yeni hatlar ve çeşitler geliştirilmesi amaçlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Solanum lycopersicum, ıslah, yerel genotip, tolerant

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Nitrik Oksit Uygulamalarının Domates (<i>Lycopersicum esculentum</i> L.) Bitkisinde Soğuk Stresi, Dikim Zamanı ve Vejetasyon Süresi Üzerine Etkisinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Recep KORKUT
Yardımcı Araştırmacılar	Veysel DÖNDERALP, İ.Fatih ÇAKIRBAY, Kemal ÇUKADAR, Zakine KADIOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2022
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2020: 19.400 TL - 2021: 9.850TL - 2012: 11.850TL
Proje Özeti	<p>Soğuk stresi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tarımsal üretimi sınırlayan önemli abiyotik stres faktörlerinden biridir. Özellikle bu durum vejetasyon süresinin kısa olduğu Erzincan ili gibi mikroklima özelliğe sahip bölgelerde bitkisel üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. Domates gibi sebzeler için vejetasyon süresinin kısa olması üretimde istenilen randımanın alınmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle böylesi alanlarda farklı uygulamalar yapılarak düşük sıcaklıklara toleransın artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Buradan yola çıkarak mevcut araştırmada dışarıdan nitrik oksit (NO) uygulamaları yapılarak domates fidelerinde soğuk strese karşı toleransın artırılması amaçlanmaktadır. Bu sayede düşük sıcaklıklara toleransı artan domates fidelerinin daha erken dönemde dikimi ve bitki vejetasyon süresinin uzaması sağlanarak verim artırılabilir.</p> <p>İki aşamada planlanan araştırmanın ilk diliminde (2020-2021); domates fideleri kontrollü koşullarda (iklimlendirme odalarında) yetiştirilecek ve fidelere 4 farklı (0 (kontrol), 10, 50, 100 µM) dozda sodyum nitroprusid SNP (NO donörü) uygulanacaktır. Bir gün sonra farklı sıcaklık segmentlerine ayarlanmış soğuk kontrollü ayaralanabilir iklimlendirme dolaplarında donma sıcaklıklarına maruz bırakılarak canlılık testi, morfolojik ölçümler ve fidelere biyokimyasal (H₂O₂, MDA, APX) analizler yapılarak nitrik oksit uygulamalarının strese karşı hem etkisi hem de etkili dozu belirlenecektir. Projenin ikinci aşamasında ise (2021-2023); ilk aşamada belirlenen nitrik oksit uygulamasının en etkili dozu domates fidelerine uygulanacak ve bu fideler 3 farklı (erken dikim) tarihte seraya dikilecektir. Bununla beraber bu fidelere canlılık testleri ve verim ölçümleri yapıp, örtüaltı yetiştiriciliğinde erken dikim ve vejetasyon süresi üzerine NO uygulamasının etkisi belirlenecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Nitrik oksit, Soğuk stresi, Domates, Dikim zamanı, ROS, Antioksidan enzim aktivitesi

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Sebze Genetik Kaynakları Kapsamında Toplanan Yerel Domates Genotiplerinde Moleküler İşaretleyiciler Kullanılarak Bazı Hastalık ve Zararlılara Toleranslı Genlerin Taranması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Veysel DÖNDERALP
Yardımcı Araştırmacılar	Recep KORKUT, Zakine KADIOĞLU, İ.Fatih ÇAKIRBAY, Kemal ÇUKADAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2021
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2020: 74.000 - 2021: 4.750
Proje Özeti	<p>Bu proje ile Erzincan Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından 2012-2017 yılları arasında genetik kaynakların toplanması ve değerlendirilmesi amacıyla yürütülen proje kapsamında tespit edilen, Erzincan, Kars, Ardahan, Bayburt, Gümüşhane ve Sivas illerinden toplanmış yerel domates tohumlarının potansiyellerini ortaya koymak adına, domateste yüksek verim kaybına sebep olan hastalıklara toleranslı genler, moleküler işaretleyiciler kullanılarak belirlenmeye çalışılacaktır. Bu amaç doğrultusunda 97 yerel domates genotipi ve toleranslı oldukları bilinen Tory F1, Sygenta Lagure F1, Rijk Zwan, TMOS 1038, Sakata Kanay ticari çeşitleri materyalimizi oluşturacaktır. Bu bağlamda markör destekli seleksiyon tekniği (MAS) yardımıyla Kök Ur Nematodu (Meloidogyne spp), Domates Sarı Yaprak Kıvrıcıklık Virüsü (Begomovirus), Domates lekeli Solgunluk Virüsü (Tospovirus), Kök ve Kök Boğazı Çürüklüğü (Fusarium oxysporum f. sp. radices) hastalıklarına dayanıklı oldukları bilinen Mi, TY-1, I-1 ve Sw-5 genler için dizayn edilmiş özel primerler kullanılarak dayanıklı bireylerin tespiti yapılacaktır. Bununla beraber mevcut genetik kaynaklar içerisinde bu hastalıklara toleranslı genlerin tespiti durumunda ıslah çalışmaları için kullanılacak nitelikli donör havuzunun oluşturulması ve Ulusal Gen Bankasının bilgilendirilmesi ile tohumların anlam kazanması da araştırmanın diğer bir hedefini oluşturacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	MAS, R genes, Mi, TY-1, I-1, Sw-5, Meloidogyne spp, Tospovirus, Begomovirus, Fusarium oxysporum f. sp. radices, Lycopersicum esculantum L.

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Patlıcan gen havuzunda yer alan genotiplerin bazı morfolojik, biyokimyasal ve biyotik karakterler bazında genomik seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Aytül KİTAPCI
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. İlknur POLAT Dr. Hatice Filiz BOYACI Görkem SÜLÜ Emine GÜMRÜKÇÜ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 100.000TL 2021: 25.000TL 2022: 40.000TL
Proje Özeti	<p>Türkiye patlıcan üretimi bakımından dünyada önde gelen ülkelerden birisidir. Örtüaltı alanlarımızın yaklaşık % 15'inde patlıcan yetiştiriciliği yapılmaktadır. Yetiştiriciliği yapılan çeşitler hibrit olup, önemli bir kısmı yabancı orijinlidir. Hibrit çeşitlerin tohumunun yer yıl yeniden temin edilmesinin gerekmektedir. Bu durum, ülkemiz üreticisini dışa bağımlı kılmakta ve döviz kaybına neden olmaktadır. Ülkemizde sebze ıslahı konusunda çalışmalar yürüten özel sektör kuruluşları tarafından diğer türlerde çok sayıda çeşit piyasaya sunulurken, patlıcanda sektöre yeni çeşit arzı düşük seviyede kalmakta ve uzun yıllardan beri aynı çeşitler üretilmektedir.</p> <p>Biyotik stres koşullarına dayanıklı/tolerant, istenilen tüketim ve pazarlama özelliklerine sahip çeşit elde etme çalışmalarının en önemli kısmını bireylerin testlenmesi ve sonuçların değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Bitkilerin, klasik olarak test edilmesi uzun zaman almakta, fazla iş gücü gerektirmekte, çevre faktörleri etkilemekte ve inokulasyon sırasında sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu problemler ıslah çalışmalarının yavaş ilerlemesine neden olmaktadır. Son yıllardaki tarımsal biyoteknolojideki gelişmelerle bütün bu olumsuzluklar, istenilen karaktere karşı dayanıklılık sağlayan gene bağlı moleküler markır veya markırların geliştirilmesiyle aşılabilmektedir. Moleküler markırları kullanarak bitkilerin çok erken döneminde (fide dönemi) istenilen karaktere ait geni taşıyıp/taşımadıkları hızlı ve güvenli şekilde test edilebilmektedir.</p> <p>Çalışmamızda; moleküler markırlar yardımıyla BATEM patlıcan gen havuzunda yer alan genotiplerin <i>Fusarium oxysporum</i> Schlecht. f. sp. <i>melongenae</i>, <i>Verticillium dahliae</i> ve <i>Ralstonia solanacearum</i> hastalıklarına karşı tolerant/dayanıklı olup olmadıkları ayrı ayrı belirlenecektir. Ayrıca, <i>F. oxysporum</i> Schlecht. f. sp. <i>melongenae</i> ve <i>V. dahliae</i> hastalık etmenlerine dayanıklılığın multipleks PCR koşulları optimize edilerek eş zamanlı teşhisi yapılacaktır. <i>Verticillium dahliae</i> fungal hastalığına karşı dayanıklı/tolerant hat/çeşit geliştirmek amacıyla başlatılmış ıslah programında yapılan klasik testlemelere ilave olarak moleküler testlemeler yapılacaktır. Bununla birlikte, <i>S. incanum</i> x <i>S. melongena</i> melezlemeleri sonucunda elde edilen genotiplerin F2 aşamasında 1:2:1 oranında ayırımını moleküler markırlarla yapılacaktır. Yine, BATEM patlıcan gen havuzunda yer alan genotiplerin, patlıcanda en önemli morfolojik ve biyokimyasal karakterlerden olan, meyve uzunluğu, eni, tat (miraculin) ve antosiyanin genleriyle ilgili moleküler markırlar yardımıyla testlemeleri yapılacaktır.</p> <p>Böylece elde edilen sonuçlar, gerek kurumumuz gerekse ülkemizde ve yurtdışında yer alan kamu kuruluşları ve özel sektörün ıslah programlarında ve araştırmalarında kullanabileceklerdir. Projeden elde edilecek bilgilerin kongre, sempozyum ve dergilerde bilim camiasıyla paylaşılarak, hem ulusal hem de uluslararası yeni iş birliği imkanları sağlanacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Patlıcan, Fomg gen, Ve gen, ERs1 gen, meyve şekli, antosiyanin, melez

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Hibrit Karpuz Tohum Üretiminde Farklı Anaçlar Üzerine Aşılamanın Tohum Verim ve Kalitesine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Nadide Tarım Toh. Ür. Gıda İt. İh. Pey. Tic. San. Ltd. Şti
Proje Yürütücüsü	Veysel ARAS
Yardımcı Araştırmacılar	Nebahat SARI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 - 31/03/2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 39.000 TL 2020:39.000 TL 2021: 5.000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde kullanılan karpuz tohumlarının büyük çoğunluğu hibrit çeşitlerdir. Ülkemizde hibrit karpuz tohum üretimi seralarda, el ile tek tek melezlenerek gerçekleştirilmektedir. Karpuzun en büyük problemlerinden biri olan Fusariumoxysporumf.sp. niveum hastalığının tüm ırklarına karşı dayanıklı çeşit bulunmamaktadır. Bu nedenle karpuz yetiştiriciliği yapılan yerlerde dört yıl ara ile yapılması veya aşılama pratikte etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Karpuzda kullanılan anaçlar Fusariumoxysporumf.sp. niveum'dan etkilenmedikleri, erkencilik, verim ve meyve kalitesi ile biyotik ve abiyotik stres koşullarına dayanımlarından dolayı kullanımı hızla artmıştır. Çalışmada kombinasyon yeteneği belirlenmiş 187x125 ve 11x162 numaralı hibritlere ait 187 ve 11 numaralı ana hatlar ile 125 ve 162 kod numaralı baba hatlar kullanılacaktır. Karpuzda günümüzde yaygın olarak en fazla kullanılan ticari anaçlar Cucurbitamaxima x Cucurbitamoschata melezi anaçlardan TZ148 ve Nun9075, su kabağı (Lagenariaspp.) olarak Argentariohibrit anacı ve 3335 numaralı hat ve karpuzun yabanisi olan Citrulluslanatus var. citroides grubundan PI296341 anaç olarak kullanılacaktır. Melezlemeler sonucu geliştirilecek tohumlarda ise tohum verimi, toplam tohum sayısı, 1000 dane ağırlığı, tohum başlangıç canlılıklarının belirlenmesi, tohum ortalama çimlenme ve çıkış oran ve süreleri, hızlı yaşlandırma testi, kontrollü bozulma testi, erken çimlendirme (erken sayım) testi ve çimlenme hız indeksi parametrelerine bakılacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Proje: Sebzelerde Anaç Islahı Alt Proje: Hibrit Anaçların Geliştirilmesi Amacıyla C. moschata ve C. maxima Genotiplerinin Toplanması, Saflaştırılması, Morfolojik ve Moleküler Karakterizasyonlarının Yapılması-I
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Çetin NACAR
Yardımcı Araştırmacılar	Sinan ACIÖZ, Dr.Sevinç TEKİN, Dr.Davut KELEŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	123.500 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye, gen kaynakları ve genetic çeşitlilik ve zenginlik yönünden dünyada önemli bir konumda yer almaktadır. Aynı zamanda ülkede yaygın olarak yetiştirilen Cucurbita maxima, Cucurbita moschata türlerinin mikro gen merkezidir. Yabani türler, geçit formları, yerel çeşitler ile ıslahçının elinde bulunan genetic materyaller bitkisel gen kaynaklarını oluşturmaktadır. Aşılama, bitkisel üretimde yaygın olarak kullanılan bir vegetative çoğaltma tekniğidir. Aşılı fide üretimi; hem tohum hem de aşı ile çoğaltmanın beraber planlandığı, bilgi, beceri ve teknolojiyi birlikte kapsayan bir tekniktir. Ülkemizde aşılı fide üretiminde kullanılan mevcut anaçların tamamı yurtdışından ithal edilmektedir. Bu durum, anaç ıslahı ile ilgili çalışmalara ağırlık verilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Ülkemizin kabak genetik kaynaklarını kullanarak karpuz, hıyar ve kavuna yerli Cucurbita cinsi anaç geliştirilmesine yönelik anaç ıslah programları başlatılmalıdır. Aşılı fide üretiminin ilk aşaması ise istenilen bitkisel özelliklere sahip anaç adaylarının tespitidir. Bu adayların F1 hibrit ıslahı çerçevesinde saflaştırılması ve devamında üretimlerine geçilmesi bir dizi anaç ıslah programlarını gerekli kılar. Bu proje kapsamında aşılama amaçlı yerli C.moshata (balkabağı) ve C.maxima (kestanekabağı) genotiplerinin yoğun yetiştiriciliğinin yapıldığı ülkemizin farklı bölgelerinden (Doğu Akdeniz, Marmara İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu) toplanması gen havuzlarının oluşturulması ve zenginleştirilmesi, bu genotiplerin saflaştırılması, gen havuzundaki geneotiplerin morfolojik ve moleküler olarak tanımlanması amaçlanmıştır. Sonuçta daha sonar yapılacak yerli anaç ıslahı çalışmaları için hedeflenen nitelikli hat, C.maxima xC.moshata ve C.moshata x C.moshata anaç hibritlerinin geliştirilmesi ve sayısının artırılması amaçlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Cucurbita moschata, Cucurbita maxima, Seleksiyon, Karakterizasyon

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Yeni Geliştirilen S ₄ Kademesindeki Yazlık Kabak (Cucurbitapepo L.)Hatlarında Hibrit Çeşit Adaylarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Çetin NACAR
Yardımcı Araştırmacılar	Sinan ACIOZ, Mevlüde TATAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	66.000 TL
Proje Özeti	<p>Örtüaltında ve açık arazide yapılan sebze üretiminde kullanılan tohumlukların tamamına yakını hibrit olup, büyük ölçüde yurt dışından ithal edilmektedir. Yazlık kabak yetiştiriciliği bütün bölgelerimizde, özellikle Akdeniz ve Ege bölgelerimizin sahil kesimlerinde açıkta ve önemli ölçüde örtüaltında yapılmaktadır. Yazlık kabak ıslahı ile ilgili Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsünde ülkesel olarak yürütülen DPT tarafından desteklenen “Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Geliştirilmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projesi” ve TÜBİTAK tarafınadandesteklenen“Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşit Ve Nitelikli Hat Geliştirme Projesi (109G029)” adlı iki adet projenin yazlık kabaklarla ilgili bölümü başarı ile yürütülmüş ve Enstitümüz yazlık kabak gen havuzuna 396 adet ayrıca ZYMV’yetolerant 30 saf hat kazandırılmıştır. Yazlık kabak gen havuzlarının stabil olmaması ve sürekli olarak yeni genotiplerle zenginleştirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla yazlık kabak gen havuzuna yeni genotipler kazandırılmış ve S₄ kademesine kadar getirilmiştir. Bu çalışma ile Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitü Müdürlüğü gen havuzuna yeni kazandırılan 96 adet yarıyol materyalinin tanımlanması; açık ve örtüaltı yetiştiriciliği için yeni hibrit çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Yazlık Kabak, Karakterizasyon, Heterozis, Hibrit

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Diyarbakır Yerel Patlıcan Genotiplerinin Yüksek Sıcaklık Stresine Dayanımlarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü (GAPUTAEM) DİYARBAKIR
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, İZMİR
Proje Yürütücüsü	Edip ALAS
Danışman	Doç. Dr. Gölgen Bahar ÖZTEKİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 17.500 TL 2021: 17.500 TL
Proje Özeti	<p>Abiyotik stres faktörleri bitkilerde morfolojik, anatomik, fizyolojik, biyokimyasal ve moleküler düzeyde çeşitli değişikliklere yol açmaktadır. Küresel ısınma ile ortaya çıkan sıcaklık değişimleri ekonomik öneme sahip bitkilerin verimlerini etkilemektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi özellikle yaz aylarında yüksek sıcaklıklarla karşı karşıya kalmaktadır. Yüksek sıcaklık stresinden bölge tarımı olumsuz etkilenmekte ve ekonomik öneme sahip yerel çeşitlerin yetiştiriciliği sınırlanmakta ve verim azalmaktadır. Yürütülecek bu proje ile yerel patlıcan genotiplerinin sıcaklık stresine dayanımlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Proje halihazırda devam etmekte olan “Yerel Patlıcan Genotiplerinin Morfolojik Özelliklerinin Karakterizasyonu ve Seleksiyon Yoluyla Islahı (Proje No: TAGEM/BBAD/17/A09/P02/01)” konulu projenin devamını oluşturacaktır. Bu proje kapsamında toplanan yerel patlıcan hatlarına, gen bankasından alınacak yerel çeşitler ve ticari çeşitler ilave edilecektir. Serada fide aşamasında kademeli sıcaklık artışı uygulamasıyla sıcaklık stresine dayanımları zarar skalasına göre kıyaslanacaktır. Aynı zamanda serada tüm hatlar standart sıcaklıklarda yetiştirilerek fidelerin kalitesi belirlenecektir. Serada fide aşamasında sıcaklık uygulaması sonucunda dayanımları belirlendikten sonra; hem serada hem de tarlada yetiştirilerek verim-kalite ve bitki gelişim değerleri performansları belirlenecektir. Elde edilen sonuçlar araştırmacıların yanında üreticiler, ıslahçılar ve tohum firmaları için ışık tutacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Başlığı	Patlıcanda Türlerarası Melezleme İle Tuz ve Kuraklık Streslerine Tolerant Hatların Geliştirilmesi
Proje Yürütücüsü Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM)
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Esra CEBECİ
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. H. Filiz BOYACI, Dr. Akın TEPE, Dr. Sevinç KIRAN, Prof. Dr. Ş. Şebnem ELLİALTIOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020- 31/12/2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2020: 49.300 2021:57.300 2022: 66.000 2023: 75.000 2024:64.800 Toplam: 312.600
Proje Özeti	<p>Küresel ısınmanın etkisiyle artan kuraklık, sel, toprak tuzlulaşması gibi faktörler tüm bitki türlerinde olduğu gibi, patlıcan üretimini de olumsuz yönde etkilemektedir. Patlıcanın kültür formlarının çoğu birçok abiyotik ve biyotik stres faktörlerine karşı oldukça hassastır. Abiyotik stresler, diğer bazı sebze türlerinde olduğu gibi patlıcanda da önemli verim ve kalite kayıplarına sebep olmaktadır. Patlıcanın bazı yabani akrabalarında, tuz ve kuraklığa karşı yüksek derecede toleransı mevcuttur. Bu proje ile tuza ve kuraklığa en tolerant olarak bilinen Solanum macrocarpon, Solanum incanum, Solanum linneanum türleriyle Solanum melongena'nın melezlenmesinden elde edilen F₂ populasyonu kullanılarak, önemli abiyotik streslere karşı tolerant elit ıslah hatlarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada F₂ populasyonları hem kuraklığa hem de tuzluluğa karşı test edilecek, tolerant bireylerden anter kültürü yolu ile saf hatlar geliştirilecektir. Geliştirilecek saf hatlar hem kültür çeşidi hem de anaç geliştirmede ebeveyn materyal olarak kullanılabilir. Proje kapsamında elde edilecek olan tolerant materyaller, abiyotik streslerin yoğun etkisinin olduğu alanlarda patlıcan üretiminin sürdürülebilmesi için önemli bir kaynak olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Abiyotik stres, anter kültürü, dihaploid, kuraklık, tolerans, tuzluluk

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No	
Proje Adı	Patlıcanda (Solanum melongena L.) Kromozom Eliminasyon Karakterinin Haritalanması için Popülasyon Oluşturulması
Projeyi Öneren Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Atilla ATA
Yardımcı Araştırmacılar	Nihal DENLİ, Mine BULUT, Hüsamettin Aycan ALP, Doç Dr. Mehtap YILDIZ
Proje Başlama-Bitiş Tarihleri	Ocak-2019, Aralık 2022
Projenin Yıllara Göre Talep Edilen Bütçe	2019: 14.500 TL, 2020: 21.500 TL, 2021: 21.500 TL 2022: 10.500
Proje Özeti:	<p>Haploid bitki eldesi ve haploid bitkilerin kromozom katlaması ile dihaploid hale getirilmesi bitki ıslahında zaman ve girdiler açısından önemli derecede avantaj sağladığı gibi % 100 saf hatların eldesi ile safiyet noktasında büyük avantajlar sağlamaktadır. Haploid bitki eldesi, kültürü yapılan bazı bitki türlerinde androgenesis (mikrospor, anter ve shed mikrospor kültürü) ve gynogenesis (ışınlanmış polen, geniş hibridizasyon (türler arası melezlemeler), ovaryum kültürü) yoluyla yapılmaktadır. Biyoteknolojik yöntemler kullanılarak haploid bitki eldesi yöntemlerinde aseptik koşullara ihtiyaç duyulurken, bazı bitki türlerinde geniş hibridizasyon yöntemiyle haploid bitki eldesi laboratuvar koşullarına ihtiyaç duyulmadan gerçekleştirilebilmektedir. Bu yöntemde kültürü yapılan bitki türünün uzak akrabaları baba olarak kullanılarak döllenmiş yumurta hücresinin gelişimi aşamasında ortaya çıkan uyumsuzluklar sebebi ile ana veya babaya ait kromozomların degrades olması ile sadece ebeveynlerinden birinin kromozomunu taşıyan embriyo ve/veya tohumlar elde edilmektedir. Bu yöntem tahıl türlerinde yoğun olarak ıslah ve genetik çalışmalarda kullanılmaktadır. Solanaceae familyasına ait tütün, domates ve patateste bu tip çalışmalar mevcuttur. Patlıcanda ise ülkemizde kültürü yapılmayan fakat Solanum melongena ile melezlemesinde fertil bireyler üreten S. aethiopicum türünde mevcut karakter belirlenmiştir. Bu karakterin haritalanması ve kültürü yapılan Solanum melongena türüne aktarılması bu türün ıslahını oldukça kolaylaştıracaktır. Islahçılar için istenen özelliklerin haritalanması ve bu özelliklerin ıslah edilen çeşit/genotipe aktarılmasında moleküler markırlar büyük kolaylık sağlamaktadır. Bu proje ülkemizde kültürü yapılan patlıcan türü olan Solanum melongena L.'da kromozom eliminasyon özelliğini taşıyan haritalama popülasyonunun oluşturulması ve gelecekte yapılacak olan ıslah çalışmalarında kullanılması amaçlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Patlıcan, haritalama popülasyonu, kromozom eliminasyonu

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	
Proje Başlığı	Farklı Kuşkonmaz (<i>Asparagus Officinalis L</i>) Çeşitlerinin Doğu Marmara Koşullarında Yetiştiricilik Ve Muhafaza Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü - YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Mehmet ŞİMŞEK
Yardımcı Araştırmacılar	Dr.Oğuz GÜNDÜZ, Uğur CAYMAZ, Dr. Arzu GÜNDÜZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 30000, 2021:21000, 2022: 12000, 2023: 12000, 2024:11000 Toplam: 86000 TL
Proje Özeti	<p>Kuşkonmaz (<i>Asparagus officinalis L.</i>), İngilizce “Asparagus”, Almanca “Spargel”, Fransızca “Asperges”, ülkemizde ise yabancı formlarına Bodrum’da “Tilkişen”, İzmir’de “Sarmaşık”, Aydın’da “Kedirgen”, Yozgat’ta “Kalemçe”, Çorum’da “Menevcen” diye adlandırılan ve Anadolu’nun her yerinde farklı isimleri olan Liliaceae familyasından çok yıllık bir sebzedir. Ülkemizde Ticari çeşitler 1960 yıllarda yetiştirilmeye başlansa da tam olarak tanınmayışı ve ihracat imkânlarının kısıtlı olması sebebi ile üretimi çok kısıtlı kalmış ve yaygınlaşmamıştır. Aynı zamanda anavatanı olan Anadolu da yabancı formları doğadan toplanarak tüketilmektedir. Yabancı formlar belki de tüketim ihtiyacını bir nebze karşıladığı için ticari anlamda üretim gelişmemiştir.</p> <p>Proje ile Ülkemiz tarım sektöründe tam bilinmediği için yeteri kadar var olmayan kuşkonmazın tercih edilen, üretimi yaygınlaşan ve ekonomik potansiyeli yüksek bir sebze olarak yer edinmesi için çalışmalar yapılacaktır. Çalışmamızda yurtdışında yaygın olan ticari çeşitler kullanılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kuşkonmaz, yetiştiricilik, çeşit, verim, muhafaza

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU)

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/12/A09/P01
Proje Başlığı	Sanayiye Yönelik Geliştirilen Karaisalı Biber Hatlarına Phytophthoracapsici' ye Dayanıklılığın Aktarılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	ALATA Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Duygu ARGÜN
Yardımcı Araştırmacılar	Mustafa ÜNLÜ, Sevinç TEKİN, Nihal DENLİ, Atilla ATA, Seyfeddin FARUK, Ayşegül ÇOLAK ATEŞ, Yrd. Doç. Dr. Hasan PINAR, Dr. Davut KELEŞ, Prof. Dr. Saadet BÜYÜKALACA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2015-01/12/2018
Projenin Toplam Bütçesi:	2015:2500 TL 2016:10000TL 2017:10000TL 2018: 2500 TL
Proje Özeti:	<p>Özellikle Adana ve Mersin yöresi için önemli bir sanayilik çeşit olan Karaisalı biberinde Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü tarafından geliştirilen verimli ve kaliteli çeşitlere kök boğazı yanıklığına dayanıklılık kazandırılması projemizin amacını oluşturmaktadır. Baba ebeveyn olarak belirlediğimiz 2 adet materyal ile ana ebeveyn olarak kullandığımız 2 adet Karaisalı biberi projemizin materyalini oluşturmaktadır. 2018 yılı içerisinde bir önceki dönemin MAS ve klasik testleme sonuçlarından elde edilen verilere göre melezleme programı oluşturduk, fideler seraya dikildi ve üçüncü aşama geri melez çalışmaları tamamlandı. Buradan elde edilen GM₃F₁ bitkilerinin tohumları viyollere ekildi, yaklaşık 1000 adet bitkide DNA izolasyonu yapıldı, PCR aşaması tamamlandı. MAS sonuçlarına göre klasik testleme için deneme deseni kuruldu, her iki seleksiyonda da dayanıklı olduğu tespit edilen bitkiler seraya dikildi. GM₃F₁ kademesinde hem MAS hem de klasik testlemede dayanıklı çıkan genotipler F₂ kademesine getirilecektir. Dönem itibari ile F₂ de meyve verimi ve kalitesi açısından öne çıkan bitkilerde haploidizasyon tekniği ile dihaploid bitki elde edilmesi hedeflenmektedir.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/A/18/A1/P1/342
Proje Başlığı	Biberde BemisiatabaciGenn. (Hemiptera: Aleyrodidae)'ye Dayanıklılık Kaynakları ve Dayanıklılığın Kalıtımı
Projeyi Yürüten Kuruluş	ALATA Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Çukurova Üniversitesi
Proje Yürütücüsü	Duygu ARGÜN
Yardımcı Araştırmacılar	Prof. Dr. Saadet BÜYÜKALACA (Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018-01.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 8000 TL 2019: 22000 TL 2020: 20000 TL

Proje Özeti:

Beyazsinek ile mücadelede kültürel önlemler ve kimyasal mücadelenin etkin bir mücadele yöntemi olarak kullanılamaması, söz konusu zararlının zirai ilaçların birçoğuna karşı direnç kazanmış olması beyazsineğe dayanıklı biber hat/çeşitlerin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Buradan yola çıkılarak, biberde beyazsineğe dayanıklılık mekanizmalarını araştırmak, dayanıklılık kalıtımını tespit etmek ve ıslah çalışmalarında kullanılma olanaklarını araştırmak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Projemizin ilk yılki faaliyetleri; birinci dönem melezleme çalışmalarına başlamadan önce hem dayanıklı hem de hassas bireylerimizde, yeterli tohum elde etmek adına kendileme çalışması yapıldı. Sitoplazmik etkiyi ortaya koymak adına resiprokal melezleme programı oluşturuldu. Yapılan karşılıklı melezlemeler sonucunda F₁ bitkileri elde edildi ve araziye dikimi gerçekleştirildi. Bazı ana ve baba bireylerin melezlenmesi sonucu elde edilemeyen F₁ bitkileri olduğundan bu melezlemeler tekrar edilecektir. Elde edilen F₁ bitkilerde kendileme yapılarak F₂ bitkilerin tohumları alınacaktır. Yine aynı dönemde F₁ bitkilerde geri melez yapılarak BC₁P₁ ve BC₁P₂ kademesinde tohumlar elde edilecektir.

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/Ü/19/A1/P1/03
Proje Başlığı	Biberde (Capsicum spp.) Türlerarası Melezlemelerle Genetik Tabanın Genişletilmesi(II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Nihal DENLİ
Yardımcı Araştırmacılar	Atilla ATA, Ali TEKİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019-01/01/2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2019:13500TL 2020:28500TL 2021:15000TL
Proje Özeti (200 kelimeyi geçmeyecek şekilde)	<p>İnsanoğlunun yüzyıllardır bitki türlerinde yapmış olduğu seçimler kùltürü yapılan türlerde genetik tabanın daralmasına yol açmıştır. Genetik tabandaki bu daralma bitki türlerini var olan veya olası biyotik ve abiyotik stres koşullarına karşı daha savunmasız bırakmıştır. İslah çalışmalarında mevcut genetik varyasyonun artırılması, gen havuzundaki genetik tabanın genişletilmesi, biyotik ve abiyotik streslere dayanıklılık amaçlarıyla türler arası melezlemeler yoğun olarak yapılmaktadır. Ayrıca F1 çeşit ıslahında kullanılan ebeveynler bir birine ne kadar uzaksa heterosis şansıda o kadar artmaktadır. F1 çeşit geliştirilmesinde istenen karakterlerde yüksek heterosis için türler arası melezlemeler yapılarak genetik tabanın genişletilmesi son zamanlarda yoğun olarak kullanılmaktadır.</p> <p>Yeni ıslah amaçlarından biri geliştirilen çeşitlerin fitokimyasal açıdan zengin olmasıdır. Son zamanlarda tüketicilerin gıdaları seçerken dikkat ettikleri önemli unsurlardan bir tanesi de besin içerikleri yönünden yüksek değerlere sahip olmasıdır. Tüketicilerdeki bu bilinç çeşit ıslahçılarının dikkatini bu yöne çekmiştir. Artık tüketim için tercih edilen çeşitlerin verim ve kalite kriterleri yanında besin madde içeriği de önemli olmaya ve yüksek fiyat bulmaya başlamıştır.</p> <p>Birinci aşamada türler arası melezlemeler yapılarak genetik tabanı genişletilmiş popülasyonlarda (F3 kademesindeki popülasyonlar) kendilemeler yapılarak hatların saflaşması sağlanacak ve saf hale gelmiş genotiplerin bazı biyokimyasal özellikler yönünden potansiyeli belirlenecektir. Proje sonucunda elde edilecek popülasyonlar F1 çeşit ıslahında verim, kalite ve besin madde içeriği yönünden yüksek çeşitlerin geliştirilmesinde kullanılacaktır.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/Ü/18/A1/P1/462
Proje Başlığı	Gaziantep Biberinin Seleksiyon Yoluyla Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Mevlüde TATAR
Yardımcı Araştırmacılar	Atilla ATA, Dr. Çetin NACAR, Ali TEKİN, Dr. Mahmut BAYRAM /GAPTAEM, Dr.Öğretim Görevlisi Bekir Bülent ARPACI /KİLİS 7Aralık Üniv.
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018-31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018:15.000 TL, 2019: 10.000 TL, 2020: 10.000 TL, 2021: 10.000 TL 2022: 10.000 TL
Proje Özeti	<p>Biber ülkemizin her bölgesinde yetiştiriciliği yapılan, taze veya çeşitli şekillerde işlenmiş olarak yaygın kullanıma sahip bir sebze türüdür. Türkiye 2.15 milyon ton biber üretimi ile dünya sıralamasında 3.sırada yer almaktadır. Ülke ikliminin sebze yetiştiriciliğine uygun olması, birbirinden farklı çok sayıda biber genotip ve tiplerin oluşmasını sağlamıştır. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde de farklı genotiplere rastlanmakta hatta bu farklılıklar illere göre de değişmektedir. Bölgede Gaziantep biberi dolmalık tipinde olup, kurutmalık taze, toz, salça, pul biber v.b şekillerde kullanılmakta ve Gaziantep yemek kültüründe önemli bir yere sahiptir. Gaziantep de yoğun olarak tüketildiği gibi dolamlık olarak kurutulmuş olanları ülkemiz genelinde marketlerde ve yöresel ürünler satan işyerlerinde satılmaktadır. Son yıllarda taze olarak tüketime sunulan Gaziantep biberi Gaziantep dışındaki diğer pazarlarda da yer almaya başlamış ve talebi her geçen gün artmaktadır.</p> <p>Bu çalışma, Gaziantep yöresinde yetiştirilen kuru dolmalık tipindeki Gaziantep biber ekiliş alanları gezilerek üstün olanlar seçilerek; seçilen bireyler döl kontrollü teksel seleksiyon yöntemi ile standart çeşit geliştirilecektir. Deneme Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü arazisinde 2018-2022 yıllarında arasında yürütülecektir.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/10-17/A09/P02/18
Proje Adı	Meyvenin Saptan Ayrılma Direnci Düşük Kurutmalık Biber Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Kahramanmaraş
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Abdullah Yasin DALKILIÇ
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. İrfan Ersin AKINCI Yrd. Doç. Dr. Bekir Bülent ARPACI Kerim KARATAŞ Cihan FIRAT
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Yıllara Göre Bütçesi (TL)	2017: 35.000 TL 2018: 8.000 TL 2019: 8.000 TL 2020: 8.000 TL 2021: 8.000 TL TOPLAM: 43.000 TL
Proje Özeti:	<p>Türkiye'nin kırmızıbiber üretiminin % 90'ı Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis ve Hatay illerinin yer aldığı Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılmaktadır. Bölgedeki kırmızıbiber üreticileri ürünlerini işletmelere taze ya da kurutarak yarı mamul halde pazarlamaktadır. Her iki durumda da biber meyvelerinin saplarının meyveden ayrılması için işgücü gerekmektedir. Bu işlem taze ya da kurutulmuş biberlerin yığınlar halinde bekletilmesine neden olmaktadır. Bu proje ile hasat esnasında meyvesi sapından ayrılan ve baharatlık biber üretimine uygun kırmızıbiber çeşidi geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla projenin I. Diliminde Chile Penguin çeşidi (Capsicum chacoense) baba (Capsicum annum) Sena çeşidi ana olarak kullanılarak melezleme çalışmaları tamamlanmış, kendileme yapılarak GM3-F5 kademesine ulaşılmıştır. Projemizin II. Diliminin ilk 3 yılında kendilemelere devam edilerek genetik durgunluğun sağlanması ve homozigot hatların oluşturulması hedeflenmektedir. Son iki yılında ise farklı lokasyonlarda verim ve kalite demeleri yapılarak yeni bir biber çeşidinin ıslahı hedeflenmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler	Saptan ayrılma, Geriye melezleme, Kırmızı Biber

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	TAGEM /BBAD/15/A09/P02/03		
Proje Başlığı	Turşu Sanayisine Uygun Tatlı Süs Biberi Islahı		
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Kahramanmaraş		
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü		
Proje Yürütücüsü	Cihan FIRAT		
Yardımcı Araştırmacılar	Kerim KARATA Dr.Öğr.Üy. B. Bülent ARPACI (Danışman)		
Başlama- Bitiş Tarihleri	1 Ocak 2015 – 31 Aralık 2019		
Projenin Toplam Bütçesi:	2015: 8500 TL	2016: 4.500 TL	2017: 4.500 TL
	2018: 4.500 .TL	2019: 4.000..TL	Toplam: 26.000 TL
Proje Özeti :	<p>Ülkemizde, turşu sanayinde kullanılan süs biberi türlerinin “Biberiye” ve “Yakan” olarak bilinen acı veya çok acı tiplerden oluştuğu ve turşu sanayinde kullanılan tatlı tipte bir süs biberi bulunmamaktadır. Süs biberi varyetelerinin çoğunlukla acı olması maalesef bu imkanı kısıtlamaktadır. Biber meyveleri değişik acılık düzeylerine sahiptir ve taze tüketimde ise tüketicilerin tercihlerinden birini de bu özellik belirlemektedir. Proje ile Ülkemiz turşu sanayinde kullanılmayan yeni bir tatlı süs biberi çeşidi elde edilerek ülke ekonomisine ve tüketicisine alternatif bir ürün sağlanması hedeflenmektedir. Bu açıdan içerdiği değişik mineral ve vitaminler yönünden çok zengin bir sebze türünü, acıyı sevmeyen veya sağlık açısından sakıncalı görülen kişilere ciddi bir alternatif olacağı düşünülmektedir.</p> <p>Ayrıca tek tip tatlı süs biberlerinde kullanılacak salamura içerisine, belli oranlarda acı biber veya suyu ilave edilmesi ile damak zevkine en yakın (az acı, orta acı) acılıklarda biber turşusu elde edilerek, tüketici odaklı bir değerlendirme şekli de sunulacaktır.</p> <p>Bu amaçla 2 adet yabancı orjinli süs biberi çeşidi ile 3 adet tatlı biber genotipi arasında kombinasyon ıslahı ile oluşturulan melez bahçesinden, seleksiyonlar yapılarak; acı olmayan, tek seferde tüketilebilecek boyutta ve verimi yüksek genotipler kendilenecek, açık tozlanan biber çeşitleri geliştirilmektedir.</p> <p>2017 yılında; F3 ve F4 kademedeki bitkilerimiz arazi şartlarında dikimi gerçekleştirilmiş ve seleksiyon kriterleri doğrultusunda kendilemelere devam edilmiştir. F5 kademedeki; 2 si acı olmak üzere 22 Genotip, F4 kademedeki ise 10 genotip olmak üzere toplamda 32 genotip seçilerek tohumları muhafaza edilmektedir.</p>		

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/13/A09/P02/02
Proje Başlığı	1. Domates ve Biber Islah Materyallerinin Bazı Hastalıklara ve Nematoda Dayanımlarının Moleküler İşaretleyiciler Kullanılarak Belirlenmesi II Çerçeve Proje: Ege Bölgesi Sebze Islahı Programlarında Değerlendirilmek Üzere Mevcut Gen Havuzunun Korunması Ve Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Ayşe KAHRAMAN
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Seyfullah BİNBİR, Mehmet Asım HAYTAOĞLU Sevgi MUTLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 20 000 TL 2020: 20 000 TL 2021: 20 000TL 2022: 20 000 TL
Proje Özeti:	<p>Çalışmada ETAE Sebzeçilik Şubesi tarafından geliştirilen sofralık ve sanayilik domates ıslah hatlarında, hibrit ve çeşit adaylarında hastalık ve zararlı dayanıklılık genlerini belirlemeye yönelik olarak moleküler taramalar yapılmaktadır. Moleküler tarama yapılan hastalık ve zararlı dayanıklılık genleri Sw-5 (Domates lekeli solgunluk virüsü), Ty-1 ve Ty-3 (Domates sarı yaprak kıvrıcılık virüsü), Tm2a (Domates mozaik virüsü) virüs dayanıklılık genleri, I2 (Fusarium), Ve (Verticillium) fungal dayanıklılık genleri ve Mi (nematod) dayanıklılık genleridir. Proje kapsamında 2018 yılı için 96*3(288) örnekte analiz yapılması planlanmıştır. Bu örneklerin DNA izolasyonları tamamlanmıştır. 96 örnekten oluşan analizde 85 örnek F2 popülasyonlardan seçilerek oluşturulmuştur. 11 örnek ise farklı hastalık ve zararlılara hassas ve dayanıklı olan kontrol çeşit ve hatlardan oluşmaktadır. Sofralık F2 popülasyonunda Ty-1,Ty-3 ve Sw-5 virüs hastalık genleri için ve nematoda dayanıklı geni Mi için moleküler testleme yapılmıştır. Testleme sonucunda Mi geni bakımından 17 homozigot dayanıklı, Ty-1 için 9 homozigot dayanıklı, Ty-3 için 17 homozigot dayanıklı, Sw-5 için 23 homozigot dayanıklı hat belirlenmiştir.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A09/P06/01
Proje Başlığı	Organik ve Konvansiyonel Koşullarda Yetiştirilmiş Biber (<i>Capsicum annuum</i> L.) Çeşitlerinde Tohum Gelişimi Kurutma ve Depolamanın Tohum Kalitesine Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü / YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Değirmen Eko Yatırım A.Ş.
Proje Yürütücüsü	Dr. Kutay Coşkun YILDIRIM
Yardımcı Araştırmacılar	Prof. Dr. İbrahim DEMİR (Danışman) Dr. İbrahim SÖNMEZ Dr. Gülay BEŞİRLİ Dr. Barış ALBAYRAK Mehmet ŞİMŞEK Aysun ÖZTÜRK Mustafa BIYIKLI Özlem Bengü DAŞ KILIÇ
Başlama- Bitiş Tarihleri	Ocak 2016 – Aralık 2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 49.000 TL 2017: 51.000 TL 2018: 17000 TL 2019: 14.000 TL 2020: 14.000 TL
Proje Özeti	<p>Biber bitkisinin tohumları diğer sebze türlerinin tohumlarına oranla çimlenme ve çıkış yeteneği bakımından daha düşük seviyelerde görülmesi, hasat olgunluğunda yüksek nem içeren biber tohumlarının kurutulması ve depolanması gibi işlemlerin daha dikkatli gerçekleştirilmesi gerekliliği ve organik tarım koşullarında sınırlı girdi kullanılması tohum depo ömründe azalmaya neden olabilmektedir. Çalışma ile tohum gelişimi, farklı kurutma metotları, depolama yöntemleri geliştirilerek tohumların depo ömrünün uzatılması hedeflenmektedir.</p> <p>Projenin dördüncü yılında, üç farklı paketlenme yöntemiyle depolamaya alınan 2015 ve 2016 yılı 2. hasat döneminin ticari yöntemine ait organik ve konvansiyonel tohumlarına 4 ayda bir yapılan çimlenme (ortalama normal çimlenme oranı) ve güç testlerine (ortalama çimlenme zamanı ve kontrollü bozulma güç testi) devam edilmiştir. Aynı zamanda tohumların depolama süresince bünyesinde meydana gelen toplam yağ (%) ve indirgen şeker (mg/100g) içeriklerindeki değişimlerin tespit edilme işlemleri sürmektedir.</p> <p>Gelecek dönemde, farklı paketlenme yöntemleriyle depolamaya alınan organik ve konvansiyonel biber tohumlarının depolanması sürdürülecektir. Depolama boyunca her 4 ayda bir çimlenme ve güç testlerinin yanında tohum içeriğinde meydana gelen biyokimyasal değişimlerin belirlenmesine devam edilecektir.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P1/436
Proje Başlığı	Yüksek Sıcaklığa Toleransı Belirlenmiş Domates Hatlarının Güney Doğu Anadolu Koşullarında Kuraklık ve Tuzluluğa Toleransının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Mahmut BAYRAM
Yardımcı Araştırmacılar	Zir. Yük. Müh. Erdal KÜÇÜK, Zir. Yük. Müh. Akın ÜN, Zir. Müh. Ufuk RASTGELDİ, Zir. Yük. Müh. Davut ŞAHİN, Abdullah ŞAKAK, Osman YENER, Prof. Dr. H. Yıldız DAŞGAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018 – 2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2018 : 60.000 TL 2019 : 5.000 TL 2020 : 5.000 TL

Proje Özeti

Artan dünya nüfusunun gelecekte yeterli beslenebilmesini sağlamanın en iyi yollarından biri, yüksek sıcaklık, kuraklık ve tuzluluk gibi bitkileri strese sokan abiyotik stres faktörlerine toleranslı bitki çeşitlerinin geliştirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda sunulan proje önerisinde daha önceki yapılan çalışmalar sonucunda toplanan yerli domates genotiplerinden yüksek sıcaklıklara toleranslı olarak seçilen hatların, tuzluluk ve kuraklık stresine göre toleranslılık seviyeleri belirlenecektir. Proje çalışmaları, Şanlıurfa GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün araştırma ve uygulama arazisinde ve laboratuvarlarında yürütülmektedir. Bitkilerin tuzluluk ve kuraklık stresinden etkilenme seviyelerini ortaya koyabilmek için bir dizi morfolojik, fizyolojik ve pomolojik parametreler ölçülmektedir. Proje sonucunda abiyotik faktörlerden yüksek sıcaklık, tuzluluk ve kuraklık stresine tolerans seviyeleri belirlenmiş olan domates genotipleri ile ileride yapılacak ıslah çalışmalarında kullanılabilecek, çevresel strese toleranslı, ticari değeri olan çeşitler üretilebilecektir.

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A09/P01/02
Proje Başlığı	Domateste Fusarium oxysporum f.sp. radidis lycopersici'ye Dayanıklı Hatların Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Mine BULUT
Yardımcı Araştırmacılar	Atilla ATA, Mustafa ÜNLÜ, Duygu ARGÜN, Dr. Sevinç TEKİN, Dr. Ayşegül ÇOLAK ATEŞ, Dr. Davut KELEŞ, Yrd. Doç. Dr. Hasan PINAR, Prof. Dr. Nedim MUTLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016- 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 20.000 TL 2017: 10.000 TL 2018: 5.000TL
Proje Özeti	<p>Proje kapsamında ilkbahar döneminde birinci melez kombinasyonunda Mi-1.2, I1, I2, Ve (Ve1 veya Ve 2) lokus, Frl gen bölgelerini taşıyan 540 adet bitki MAS yoluyla seçilmiş ve kendileme işlemi için araziye aktarılmıştır. İkinci melez kombinasyonunda ise MAS yoluyla seçilen Ty-1, Ty-3, Sw-5 ve frl gen bölgelerini taşıyan 153 adet bitki kendileme işlemi için araziye aktarılmış ve arazi gözlemleri sonucu 27 genotip seçilmiştir.</p> <p>Sonbahar döneminde ise birinci melez kombinasyonunda Mi-1.2, I1, I2, Ve (Ve1 veya Ve 2) lokus, Frl gen bölgelerini taşıyan 120 genotip ile ikinci melez kombinasyonunda ise bir önceki dönem seçilen 27 adet genotip kendileme işlemleri için 13.09.2018 tarihinde araziye aktarılmıştır. İkinci melez kombinasyonunda Ty-1, Ty-3, Sw-5 ve frl gen bölgelerini taşıyan ve arazi gözlemleri sonucunda seçilen 27 adet genotipte 22.10.2018 tarihinde klasik testleme denemesi kurulmuş olup genotiplerden 9 adedi hem moleküler olarak hem de yapılan klasik testleme sonucunda dayanıklı olarak tespit edilmiştir.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No	TAGEM /BBAD/15/A09/P02/04
Proje Adı	Lice Domatesinin Toplanması, Tanımlanması ve Seleksiyon Yoluyla Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Proje Lideri	Şükran ATEŞ
Yardımcı Araştırmacılar	Murat KAYA, Kenan ÇELİK, Edip ALAS, Ferhat OĞURLU, Nebahat SARI, Vedat PİRİNÇ
Başlama-Bitiş Tarihleri	2015-2018
Projenin Yıllara Göre Bütçesi (")	
Proje Özeti:	Deneme Diyarbakır GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi arazisinde yürütülmüştür. Bitki materyali olarak Diyarbakır' ın başta Lice ilçesi olmak üzere ilçelerden toplanan 19 populasyon ve iki çeşit kullanılmıştır. Deneme, tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak yürütülmüş olup sıra arası 120 cm ve sıra üzeri 50 cm olacak şekilde kurulmuştur.
Anahtar Kelimeler	

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A09/P02/01
Proje Başlığı	Diyarbakır Yerel Patlıcan Popülasyonlarının Toplanması, Tanımlanması ve Seleksiyon Yoluyla Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü (GAPUTAEM) DİYARBAKIR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Dicle Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü DİYARBAKIR
Proje Yürütücüsü	Edip ALAS
Yardımcı Araştırmacılar	Murat KAYA, Mehmet ÇİÇEK, Şükran ATEŞ, Ceyda KIZGIN ÖZCENGİZ Dr. Öğr. Gör. Vedat PİRİNÇ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 – 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017:5.000 TL 2018:5.000 TL 2019: 5.000 TL 2020: 5.000 TL 2021: 5.000 TL Toplam: 25.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile Diyarbakır yöresinde yoğun bir şekilde üretimi ve tüketimi yapılan, üstün özellik gösteren, yerli patlıcan popülasyonlarının toplanıp, tanımlanarak seleksiyon yöntemi ile ıslahı amaçlanmıştır. 2017 yılı içerisinde proje kapsamında toplanan tohumlar, 2018 yılı mart ayında sera içerisinde viyollere ekimi yapılmıştır. Ancak tohumlar çıkış yapmamış olup, çimlenme göstermemişlerdir. Bu nedenle 2018 yılı içerisinde Diyarbakır yöresinde patlıcan yetiştiriciliği yapılan alanlar gezilerek görülmüştür. Bu çalışmalar neticesinde 18 farklı popülasyondan üretim dönemi sonunda tohumluğa bırakılan patlıcanlardan alınarak, tohum elde edilmiştir. 2019 yılı şubat ayında, toplanan patlıcan tohumları sera koşullarında viyollere ekimleri yapılacaktır. Dikim büyüklüğüne gelen fideler nisan ayında araziye aktarılacaktır. Yerel patlıcan genotiplerinin karakterizasyonları yapılacak olup, ölçümü yapılan karakterlere ait sayısal verilerin değerlendirilmesi için istatistiksel analizleri, SPSS paket programında yapılacaktır.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A09/P01/03
Proje Adı	Sebzelerde Anaç Islahı Alt Proje: Domates F1 Anaç Çeşit Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma İstasyonu
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Atilla ATA
Yardımcı Araştırmacılar	Hasan PINAR, Dr. Davut KELEŞ, Halil GÜR, Doç. Dr.Nedim MUTLU, Prof Dr. Halit YETİŞİR, ProfDr.Saadet BÜYÜKALACA
Proje Başlama-Bitiş Tarihleri	Ocak-2014, Aralık 2018
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2014:20.000 TL, 2015: 20.000 TL, 2016: 20.000 TL 2018:20.000
Proje Özeti	<p>Domates Dünya’da yaş sebze en fazla üretilen sebze türüdür. Dolayısı ile hem insanbeslenmesinde hem de içerdiği bileşikler bakımından insan sağlığına olan olumlu etkisi uzun yıllardır bilinmektedir. Artan nüfus ile birlikte Dünyada olduğu gibi ülkemizde domates üretimi artmaya devam etmektedir. Bu artışa paralel olarak yetiştiriciler özellikle örtü altı yetiştiriciliğinde halen mevcut olan ve yeni ortaya çıkan abiyotik ve biyotik stres koşulları ile mücadele etmektedirler. Bu stres koşulları hem kaliteyi ve verimi düşürmekte hem de girdileri artırmaktadır. Bunun önüne geçebilmek için ya tüm bu koşullara dayanıklı çeşit geliştirmek ya da yine aynı koşullara dayanıklı anaç geliştirmek gerekmektedir. Birçok bitki türünde olduğu gibi domateste de anaç kullanımının yaygınlaşması araştırmacıları stres koşullarına toleran veya dayanıklı aynı zamanda aşılana çeşidi olumsuz etkilemeyen anaçları geliştirmeye yöneltmiştir.</p> <p>2018 yılında Öne çıkan hatlarda melezlemeler yapılmıştır. Yapılan melezlerde aşılama yapılarak verim denemesi kurulmuştur. Verim denemesinin sonuçlandırılması için projenin bir yıl uzatılması..</p> <p>Anahtar Kelimeler: Domates, anaç, ıslah.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A09/P01/03
Proje Başlığı	Sebzelerde Anaç Islahı Alt Proje: Patlıcanda Solanum melongena x Solanum torvum Melez Popülasyonlarının Oluşturulma Olanaklarının Araştırılması ve Patlıcan Anaçlarında Androgenosis Yoluyla Dihaplodizasyon (Doktora Tez Projesi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Atilla ATA
Yardımcı Araştırmacılar	Prof Dr.Saadet BÜYÜKALACA
Başlama- Bitiş Tarihleri	Ocak-2014, Aralık 2018
Projenin Toplam Bütçesi:	62 500

Proje Özeti: Bu çalışmada birçok hastalık ve zararlı yönünden dayanıklılık kaynağı olan yabani patlıcan türü olan Solanum torvum'dan özellikle patlıcan anaç ıslahında kullanılmak üzere bu dayanıklılık genlerinin kültürü yapılan Solanum melongena'ya aktarılması amacı ile Solanum melongena ile melez popülasyonlarının oluşturulması ve bu melez popülasyonlarında Solanum melongena ile Solanum torvum'un melez F1 döllerini genellikle kısır olduğu için ortaya çıkan bu handikap F1 döllerinde kromozom katlaması oluşan tetraploid bireylede anter veya mikrospor kültürleri vasıtasıyla tetradiplod hale getirilerek kısırlığın aşılması planlanmaktadır. İkinci yol olarak S. melongena ile S. Torvum arasında farklı Solanum türleri kullanılarak köprü melezlerin oluşturularak fertil bireylerin eldesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada ayrıca patlıcan anaçlarında anter kültürleri yardımıyla saf hatların elde edilmesi amaçlanmaktadır.

Projenin birinci ve ikinci yıllarında 33 adet Solanum melongena X Solanum torvum melez kombinasyonunda bitki elde edilmiş ve elde edilen kombinasyonlardan 1 tanesi de çiçektozu canlılık ve çimlenmesi düşük oranda bulunmuş ve bu kombinasyondaki bitkiler yardımıyla yapılan geri melez ve kendileme çalışmalarında kendilenmiş veya geri melez yapılmış bitkiler elde edilememiştir.

F1 bitkilerinde kromozom katlaması uygulamasında ise iki kombinasyonda deneme kurulmuş ve sadece 3 kombinasyontetraploid birey (5 adet) elde edilmiş fakat tetraploid hatlardan anter kültürü yardımıyla diploid hatlar elde edilememiştir.

Köprü melez uygulamasında ise sadece Solanum melongana x Solanum aethiopicum melez kombinasyonuna Solanum torvum da çiçektozu getirilerek yapılan melezlemelerden bitki elde edilmiş bu bitkilerde çiçektozu canlılık ve çimlenme değerleri elde edilememiştir. Geriye melezleme çalışmalarında ise meyve tutumu gerçekleşmemiştir. Patlıcan anaçlarında dihaplodizasyon çalışmasında ise toplam 5 farklı ortam denenmesine rağmen olumlu sonuç alınamamıştır.

2017 yılında 3 adet tetraploid F1 bitkisinde Anter kültürü ve Mikrospor kültürü yoluyla diploid hataların eldesi çalışmalarına devam edilmiştir. Ayrıca Köksal çeşidinden elde edilen F3 bitkilerinde İPGRİ göre morfolojik tanımlama yapılmıştır.Tez yazım çalışmaları devam etmektedir.

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Açıkta ve Örtüaltı Sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/10/A01/P01/14		
Proje Başlığı	Hıyar için Anaç Islahı-II		
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü-ANTALYA		
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü		
Proje Yürütücüsü	Dr. Rana KURUM		
Yardımcı Araştırmacılar	Zir. Yük. Müh. Mine ÜNLÜ, Zir. Yük. Müh. Emine GÜMRÜKÇÜ, Zir. Yük. Müh. Selda ÇALIŞKAN, Zir. Yük. Müh. Murat ŞİMŞEK		
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023		
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 14.000 TL	2020:15.000 TL	2021:15.000 TL
	2022:18.000 TL	2023: 18.000	
Proje Özeti	<p>Bu proje kapsamında balkabağı, kestanekabağı (C. moschata, C.maxima) türlerinin ve oluşturulacak farklı hibrit kombinasyonlarının hıyar için anaç olarak kullanılabilme olanaklarının araştırılması amaçlanmaktadır. Projenin ilk beş yıllık diliminin sonuçları 30. Uluslararası Bahçe Bitkileri Kongresinde “Evaluation of Some Qualitative Traits and Yield of Greenhouse Cucumber Grafted on Different Cucurbita Rootstocks” isimli bildiri ile yayınlanmıştır.</p> <p>Projenin ikinci dilimi 2019 yılının Ocak ayında başlayacak olup Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü’nden Fusarium solgunluğu testlemeleri için izolat temin edilmiştir.</p>		

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P1/210
Proje Başlığı	Taze Fasulyede Nitelikli Hat ve Çeşitlerin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, SAMSUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Nur KOBAL BEKAR
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Mehtap ÖZBAKIR ÖZER, Dr. İlyas DELİGÖZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 20.000 TL 2019: 20.000 TL 2020: 20.000 TL 2021: 20.000 TL 2022: 15.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu projenin amacı; hastalıklara dayanıklı verimli, kaliteli bodur taze fasulye, sırik taze fasulye ve taze barbunya fasulye nitelikli hat ve çeşitlerini geliştirmektir. Bu amaçlara yönelik olarak 2018 yılında yapılan çalışmalar aşağıda sıralanmıştır.</p> <p>Amaçlara yönelik olarak 2018 yılında introduksiyon çalışmalarında 5 adet taze, 7 adet barbunya tipinde taze fasulye gen havuzuna dahil edilmiştir. Proje kapsamında yeni getirilen materyallerin fenotipik yapılarını ortaya koymak amacıyla morfolojik tanımlamaları yapılmıştır.</p> <p>2018 yılında 4 adet farklı formlarda (bodur, sırik, bodur barbunya, sırik barbunya) gözlem bahçesi, 2 adet F açılım bahçesi ve 1 adet melezleme bahçesi olmak üzere toplam 7 adet deneme kurulmuştur. Gözlem bahçelerinde materyallerin gözlemsel bakla verimi, bakla tipleri gibi bir çok kriter yönünden gözlemleri yapılmıştır. Bodur ve sırik taze fasulyede toplam 13 adet F₂ ve F₃ populasyonu gözlenmiştir. F₂ ve F₃ bitkilerinde taze bakla döneminde mevcut varyasyonu korumak amacıyla her bitkiden bir bakla hasat edilerek F₃ popülasyonu oluşturulmuştur. F₄ popülasyonunda da 10 adet, F₅ popülasyonunda ise 14 adet popülasyon gözlenmiştir. F₄ ve F₅ bitkilerde ise pedigrisi sistemine geçilmiş ve tek bitki seçimi yapılarak ayrı kod verilmiş ve tek bitki dışında kalan diğer F₄ bitkiler bulk yapılmıştır.</p> <p>Ticari çeşit geliştirmeye yönelik olarak melezleme çalışmaları 19 kombinasyonda yapılmış ve % 22,80 başarı oranı ile 297 adet başarılı melez baklasından 1093 tohum elde edilmiştir.</p> <p>2018 yılında 7 bodur taze fasulye hattı 3 kontrol çeşit ile verim denemesine alınmıştır Verim ve bakla kalitesi yönünden incelemeler yapılmıştır.</p> <p>Projemizde yürütülmekte olan melezleme çalışmaları sonucunda geliştirilen M5 bodur taze fasulye hattımız için Ekim 2018 tarihinde üretim izni ve tescil başvurusu yapılmış olup, 30.10.2018 tarihi itibarı ile Tatlıca ismi ile üretim izni alınmıştır</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No	TAGEM/BBAD/12/AO9/PO7/02					
Proje Adı	Proje: Soğan Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Alt Proje: Eskişehir İli Soğan Populasyonundan Yeni Baş Soğan Tip ve Çeşitlerinin Geliştirilmesi					
Projeyi Yürüten Kuruluş	Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü					
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Zir. Y. Müh. Şule KÖKPINAR					
Yardımcı Araştırmacılar	Prof. Dr. Önder TÜRKMEN Yrd. Doç. Ali Fuat GÖKÇE Dr. Sali FİDAN Zir. Y. Müh. Nurten LÖKOĞLU					
Başlama-Bitiş Tarihleri	2018-2022					
Projenin Toplam Bütçesi:	Toplam: 80.000 TL	2018: 20.000 TL	2019: 20.000 TL	2020: 15.000 TL	2021: 15.000 TL	2022: 10.000 TL
Proje Özeti	<p>Soğan, dünyanın farklı bölgelerinde yetiştirilen ve çok farklı şekillerde tüketilen önemli sebzelerden birisidir. 4000 yıldan fazla bir süredir yetiştiriciliği yapılan kuru soğan, ülkemiz sebze üretiminde önemli bir paya sahiptir. Türkiye, ortalama yıllık 1.9 milyon ton kuru soğan üretimiyle Çin, Hindistan, Amerika'nın ardından 4. büyük üretici konumundadır. 2016 yılı soğan üretimine baktığımız zaman ilk sırada Ankara ili yer almakta olup bunu Amasya, Adana, Hatay ve Eskişehir izlemektedir.</p> <p>Projede genetik materyal olarak; Eskişehir ili sınırları içerisinde toplanan, popülasyon özelliğine sahip soğan materyali kullanılmıştır. Fenotipik Tekrarlamalı Teksell Seleksiyon Metodu ile yürütülmektedir.</p> <p>Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü gen havuzunda 37 hattın tohumları ile Çiftçiden toplanan materyallerden elde edilen 31 hattın tohumları 2018 yılının Şubat ayında serada viyollere ekilmiştir. Elde edilen fideler Nisan ayında araziye dikilmiş sulama ve bakım işlemleri gerçekleştirilmiştir. Baş soğanları hasadı Eylül ayında yapılmıştır. Toplam 68 hattın 47 hattından baş elde edilebilmiştir. Bunun nedeni bu sene fazla yağıştan kaynaklanan soğan hastalıklarına bazı hatların dayanıklı olmamasından kaynaklanmaktadır.</p> <p>2017-2018 üretim sezonunda yaprak gözlemlerinin yanı sıra başlarda en, boy, ağırlık, şekil, boyun genişliği, kabuk kalınlığı, kabukta ana renk, kabuk rengi, kabuk sıklığı gibi gözlemler alınmış, tartılı derecelendirme yapılmıştır. Şekil, kabuk kalınlığı, kabukta ana renk, kabuk sıklığı kriterleri değerlendirilerek yapılan tartılı derecelendirme ortalaması 218, 43 olarak bulunmuştur. 21 hat ise bu ortalamanın üzerinde değer almıştır. Et rengi, et sıklığı, kök diskinin pozisyonu, baskın büyüme noktası sayısı gözlemleri ise başlar dikilirken yapılacaktır.</p>					
Anahtar Kelimeler:	Soğan, seleksiyon ıslahı, çeşit					

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/A/18/A1/P1/07
Proje Başlığı	Marulda (Lactuca sativa var. Longifolia) Mutasyon İslahı Yöntemi Kullanılarak Besinsel Değeri Arttırılmış Hatların Elde Edilmesi (Doktora Projesi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü/ ESKİŞEHİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Zir. Yük. Müh. Şule KÖKPİNAR
Yardımcı Araştırmacılar	Prof. Dr. Ş. Şebnem ELLİALTIOĞLU Dr. K. Yaprak KANTOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	Toplam: 80.000 TL 2018: 30.000 TL 2019: 30.0000 TL 2020: 20.000 TL
Proje Özeti	<p>Yaprağı yenilen sebzeler grubu içinde çiğ olarak tüketilen kültürlerin başında marul (Lactuca sativa L. romana Gars.) ve salatalar (Lactuca sativa L.) gelmektedir. Çin dünyada en büyük marul üreticisi ülkedir. Türkiye ise 8. sırada yer almaktadır. Türkiye 2017 yılı toplam marul üretimi 490.423 ton olup, marul (göbekli) 223.449 ton, marul (kıvrıcık) 185.070 ton, marul (aysberg) 81.904 ton'dur. Türkiye marul tohumu 2015 yılı üretimi 12.965 ton gibi oldukça düşük bir miktardadır.</p> <p>Proje ile marulda ülkemizde yapılacak ilk mutasyon ıslahı programı oluşturularak, farklı ekolojilerde yetiştirilebilecek veya agronomik özellikler bakımından farklılıklara sahip olan yeni ve kalite özellikleri bakımından zengin genotipler ortaya çıkarmak, bu bireylerin gen havuzunda varyasyon kaynağı olarak yer almasını sağlamak amaçlanmaktadır. Projede "Cervantes" ve "Escule" isimli iki marul çeşidine çeşide 8 doz (0-50-100-200-300-400-500-600 Gy) fiziksel mutagen uygulaması yapılarak fiziksel mutagenlerin etkin kullanım dozu (EMD₅₀) belirlenmiştir.</p> <p>Cervantes çeşidinde 254,45 Gy'in etkili mutasyon dozu olarak belirlenmiş ve 225 Gy (1000 adet), 250 Gy (1000 adet), 275 Gy (1000 adet) ve 330 Gy (500 adet) dozlarında tohumlara ışınlanma yapılmıştır. Escule çeşidine 150 Gy (1000 adet), 200 Gy (1000 adet), 250 Gy (1000 adet) dozlarında ışınlanma yapılmıştır. Işınlanma yapılan bütün tohumlardan bitki elde edilememiş olup tarlaya dikilen 1039 bitkinin 174 tanesinden tohum elde edilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Marul, Lactuca sativa, mutasyon, ıslah

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Açıkta ve örtü altı sebze

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P1/02
Proje Başlığı	Bazı Sebze Türlerinin Organik Tohum Üretiminde Verim Ve Kalite Özelliklerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Yalova
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Gülay BEŞİRLİ, Dr.
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. İbrahim SÖNMEZ, Dr. Barış ALBAYRAK, Dr. Kutay C. YILDIRIM, Zühtü POLAT, Dr. Nesrin UZUNOĞULLARI, Nesrin TUNALI
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 75.000.TL 2020: 50.000.TL 2021: 50.000.TL
Proje Özeti	<p>Bu projede domates, bamyaya, soğan, karpuz, marul, lahana ve pırasa sebze türlerinde organik tarım ekim nöbeti koşullarında tohum üretiminin sürdürülebilirliğinin araştırılması ve elde edilen tohumların kalite özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma ele alınan ekim nöbeti programı kapsamında 2008 yılında 3 döngü olarak planlanmıştır. TAGEM projeleri 5'er yıllık dilimler halinde verildiğinden ilk iki döngü tamamlandıktan sonra söz konusu proje kapsamında çalışmanın son döngüsü bu proje sürecinde ele alınmaktadır. Çalışma 2019-2021 yılları arasında Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü organik tarım parselinde yürütülmektedir. Tesadüf Blokları Deneme Deseninde 4 tekerrürlü olarak yürütülmekte olan çalışma, Çakılı Deneme Düzeni prensibiyle yapılmaktadır.</p> <p>Denemede, ele alınan sebze türlerinin tohum verimi (kg/da), 1000 dane ağırlığı (g), 1 g'daki tohum sayısı (adet), çimlenme oranı (%) ve tohumlarda patojen (viral, fungal ve bakteriyel) testleri yapılmaktadır. Elde edilen bulgular (Anonim, 1999) ve ISTA standartları doğrultusunda değerlendirilmektedir.</p> <p>Proje ekim nöbeti programında 2018 yılında pırasa ve lahana türlerine ait bitkiler üretilmiştir. Söz konusu türler iki yıllık sebzeler olduğundan dolayı bitkiler bu yetiştirme döneminde vejetatif gelişimlerini sürdürmüştür. 2019 yılı yetiştirme döneminde generatif faza geçecek olan söz konusu türlerde tohum verim ve kalite özellikleri belirlenecektir. Ekim nöbeti programının bu diliminde üçüncü sebze türü karpuzdur. Tek yıllık bir sebze türü olan karpuzun ait tohumlar 2019 yılı Mayıs ayının ilk haftası deneme parselindeki yerlerine ekilecek ve bu türe ait tohum verim ve kalite özellikleri belirlenecektir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-1
TÜBİTAK 1007

Proje Başlığı	Kışlık Sebze Yetistirciliğinde Hat ve/veya Çesit Gelistirme
Proje Lideri	Dr. Gülay BEŞİRLİ
Projeyi Yürüten Kuruluş	Müşteri Kurum: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Yönetici Kuruluş: Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Yalova
Proje Yürütücùleri (Proje Yürütme Grubu)	Gülay BEŞİRLİ, Dr. -Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Yalova Dr. Öğr. Üy. Ali Fuat GÖKÇE-Ömer Halisdemir Üniversitesi Tarım Bilimleri Ve Teknolojileri Fakùltesi-Niğde Prof. Dr. Ali Ramazan ALAN-Pamukkale Üniversitesi-Denizli Hüsnu EKİZ-Nadide Tohum ve Tarım LTD. ŞTİ-Antalya
Başlama-Bitiş Tarihleri	15 Aralık 2018-15 Aralık 2023
Projenin Toplam Bütçesi	7.532.241,00
Proje Özeti	<p>Proje ùlkemizde yaygın olarak yetistirilmekte olan ve üretiminde yabancı hibrit çesitlerin kullanımının yaygın olduğu sebze türlerinden soğan, havuç, marul ve lahana grubu sebzelerden kırmızı bas lahana ve brokolide yerli açıkta tozlanan çesit ve hibritlerin geliştirilebilmesi amacıyla yürütölmektedir. Projede 6 üniversite, TAGEM'e bağılı 5 araştırma Enstitüsü ve 3 özel sektör görev almaktadır. Proje amaçları doğrultusunda öncelikle gen havuzu bulunmayan türlerde (brokoli) gen havuzlarının olusturulması, olusturulan ve var olan gen havuzlarındaki materyalin morfolojik ve moleküler düzeyde tanımlanmalarının sağlanması, gen havuzlarındaki varyasyonun artırılma çalışmaları, gen havuzları içinden üretici taleplerine uygun erken çiçeğe kalkma özelliği göstermeyen, yaygın hastalık/zararlılardan en azından birine dayanıklı veya tolerant olan (soğan, havuç, marul), hibrit tohum üretimini kolaylaştıracak erkek kısırılığı genlerini taşıyan yerli hatların geliştirilmesi, hibrit çesit adayları için ebeveyn belirleme çalışmaları yapılması planlanmıştır. Ayrıca ışlah çalışmalarının süresini kısaltıcı marköre dayalı seleksiyon ve biyoteknolojik yöntemlerin de ışlah programlarına adaptasyonu da projenin hedefleri arasındadır. Projenin sonuçlanması ile ùlkemiz sebzeciliğinde yerli hibrit çesitlerin sınırlı sayıda olduğu kışlık sebzeler için ileride yapılacak ışlah çalışmalarına temel olusturacak çalışmalarla hibrit teknolojisinin geliştirilmesine katkıda bulunulacaktır. Ayrıca, söz konusu sebze türlerinde yerli hibrit çesitler için saf hatlar geliştirilerek özel kuruluslara ulaştırılarak, ùlkenin tohumda dışa bağımlılığının azaltılmasına katkıda bulunulacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Brokoli, havuç, kırmızı lahana, marul, soğan, ışlah, kışlık sebzeler, çesit

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-2
TÜBİTAK 1001

Proje Başlığı	PMR6 Kavununun RIL Populasyonunda Podospheara xanthii'nin 1, 2 ve 5 Nolu Irklarına Dayanıklılığın QTL Haritalaması ve Dayanımı Yüksek Yerli Çeşitlerin Geliştirilmesi
Proje Lideri	Dr. Abdullah Ünlü
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - ANTALYA
Proje Yürütücüleri	Mine Ünlü, Doç. Dr. İlknur Polat, Dr. H. Filiz Boyacı, Dr. Rana Kurum, Dr. Aytül Kitapçı
Başlama-Bitiş Tarihleri	1.02.2017/1.02.2020
Projenin Toplam Bütçesi	142.563.04 TL
Proje Özeti	<p>Külleme, dünyada ve ülkemizde kavun yetiştiriciliğini sınırlandıran önemli etmenlerden birisidir. Ülkemizde yaygın olarak görülen etmen Podospheara xanthii (5 nolu ırk)'dir (Ünlü vd., 2010). Hastalığa tolerant ticari yerli çeşitlere ihtiyaç vardır. Ancak, etmenin obligat parazit olması nedeniyle saklanması, yapılacak çalışmalarda virüslensliğinin korunması oldukça zordur. Klasik test metotlarında sonuçların alınması uzun zaman almaktadır.</p> <p>Bu projede, Pm-5 geni için geliştirilen RIL populasyonunda SRAP, SSR, ISSR, TRAP, CAPS, SCAR olmak üzere 6 markör sistemi kullanılarak QTL mapping ile detaylı tarama yapmak suretiyle gene yakın markörlerin belirlenmesi ve TÜBİTAK 109G029 nolu proje kapsamında geliştirilen külemeye dayanımı yüksek yarıyol materyalleri kullanılarak örtüaltında en fazla ekim alanına sahip olan yazlık tipte yerli çeşit geliştirilmesi amaçlanmıştır.</p> <p>Projede MAS amaçlı markör elde etmeye yönelik QTL mapping çalışmaları devam etmektedir. RIL populasyonunda 138 genotip üzerinde 6 farklı markör tekniği ile toplamda 352 primer/kombinasyon kullanılmıştır. Değerlendirmeler polimorfizm sağlayan primerler/kombinasyonlar üzerinden yapılmış, her bir markör tekniği için ortalama toplam allel sayısı (adet), ortalama polimorfik allel sayısı (adet), ortalama polimorfizm oranları (%) ve ortalama PIC (Polymorphism Information Content) değerleri hesaplanmıştır. Çeşit geliştirme kapsamında ise, F4 kademesindeki külemeye dayanımı yüksek hatların saflaştırılması için iki dönem kendileme ve gözlem çalışmaları yürütülmüştür. Hatlar her generasyonda P. xanthii'ye karşı klasik metotla test edilmiştir. F6 kademesine gelen hatların morfolojik karakterizasyonları yapılarak, NTSYSpc programı ile genetik akrabalıkları belirlenmiştir. Saf hatlarda yapılan özel kombinasyon yeteneğinin belirlenmesi amacı ile yapılacak melezlemeler için ebeveyn seçimlerinde morfolojik gözlemsel değerlendirmelerin yanında, hatların dendogramda yer aldığı grupları da dikkate alınarak özel kombinasyon testine girecek hatlar belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	P. xanthii, dayanıklılık, ıslah, QTL mapping, MAS

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-3
(AB, İl Özel İdaresi vb.)

Proje Başlığı	Patlıcangil Ürünlerinin Fenotiplerinin, Genomlarının ve Genetik Kaynaklarının Bağlantılandırılması
Proje Lideri	Giovanni Giuliano (Genel koordinatör- Agenzia Nazionale per le Nuove tecnologie, l'Energia e lo Sviluppo Economico Sostenibile (ENEA)) Dr. H. Filiz Boyacı (Türkiye koordinatörü)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (BATEM)
Proje Yürütücüleri	Dr. Abdullah Ünlü, Ramazan Özalp, İbrahim Çelik, Doç. Dr. İlknur Polat, Nejla Çelik, Doç. Dr. Muharrem Gölükçü, Görkem Sülü, Aytekin Aktaş
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	H2020-SFS-2015-2
Başlama-Bitiş Tarihleri	(01/03/2016 – 28/02/2021)
Projenin Toplam Bütçesi	6.891.265,00 €
Proje Özeti	<p>G2P-SOL, Solanaceae familyasının dört ana ürünü olan patates, domates, biber ve patlıcanın yer aldığı Avrupa ve Uluslararası gen kaynakları depoları ile genom, fenotipleme ve ıslahı çalışmalarında faaliyet gösteren kamu ve özel kuruluşlardan oluşan büyük bir araştırma ittifakıdır. Bu dört ürün Avrupa bahçe bitkileri üretim değerinin % 66 oluşturmaktadır ve konsorsiyum içinde 65.000'in üzerinde genotip mevcuttur. G2P-SOL projesi, mevcut küresel biyolojik çeşitliliğin işler hale getirilmesiyle, Solanaceae familyasının biyoçeşitliliğinin altında yatan genetik kod ile insan sağlığı, verimlilik ve adaptasyonu iyileştiren özellikler arasında yeni genotipleme ve fenotipleme kavramları, veri analiz araçlarından faydalanılarak bağlantı kuracaktır. Bu bilgi son kullanıcılar için erişilebilir yapmak suretiyle, mevcut genetik çeşitliliğin farkındalığı artırılabilecek, bu genetik çeşitliliğin ıslah programlarında kullanılması teşvik edilecek, bu da üretim zincirlerinin çeşitlendirilmesi ile sonuçlanacaktır. BATEM'de proje kapsamında patlıcan, biber ve domateste ıslah çalışmaları sürdürülmektedir. 2019 yılında patlıcanda proje kapsamında belirlenen ve 450 adet genotip içeren çekirdek koleksiyon BATEM'e gönderilecek, agronomik özellikleri içeren gözlem çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>Proje ortakları Wageningen UR, The James Hutton Institute, The Hebrew University of Jerusalem, The Leibniz-Institut fuer Pflanzengenetik und Kulturpflanzenforschung, Universitat Politècnica de Valencia, Università degli studi di Torino, Institut National de la Recherche Agronomique, Consiglio per la Ricerca in Agricoltura e l'Analisi dell'Economia Agraria (CREA), The Agricultural Research Organization of Israel – The Volcani Center, European Research and Project Office GmbH, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roslin - Panstwowy Instytut Badawczy, Centro Internacional de la Papa (CIP), Phenome Networks Ltd., Maritsa Vegetable Crops Research Institute, AVRDC - The World Vegetable Center, Blumen Group S.p.A., Consorzio Sativa Società Cooperativa Agricola</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER-4
(Kamu-Özel Sektör İşbirliği)

Proje Başlığı	Çerezlik Kabak Islahı
Proje Lideri	Dr. Sali FİDAN
Projeyi Yürüten Kuruluş	Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Yürütücüleri	Zir. Yük. Müh. Şule KÖKPINAR Zir. Yük. Müh. Nurten LÖKOĞLU Ferzad Nofruzi
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	Ahmet Erkan Tarım Ürünleri
Başlama-Bitiş Tarihleri	2015-2019
Projenin Toplam Bütçesi	2015: 46.500 TL Toplam: 220.600 TL 2016: 41.600 TL 2017: 46.700 TL 2018: 53.500 TL 2019: 32.300 TL
Proje Özeti	<p>Bu projenin amacı; çerezlik kabak yetiştiriciliği için; yüksek verimli, dış görünüm açısından birörnek, çıtlaması kolay ve albenisi iyi F1 çerezlik kabak çeşitlerinin geliştirilmesidir.</p> <p>Proje materyali ve bütçesi proje sahibi Firma Ahmet Erkan Tarım Ürünleri tarafından temin edilmiştir. Materyal Ülkemizde çerezlik kabak yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı Nevşehir, Sakarya, Kayseri, Eskişehir, Kırşehir Konya vd. yörelerinden toplanmıştır. Başlangıç materyali popülasyon özelliğine sahiptir. 2018 yılı çalışmaları II. dilim halinde; Ocak-Mayıs aylarında Mersin’de seralarda, Mayıs-Ekim aylarında ise Eskişehir’de açık arazide yürütülmüştür.</p> <p>I. Dilim: Mersin’ de yürütülen çalışmalarda genel kombinasyon yeteneklerinin belirlenmesi için bir önceki generasyon elde edilen F₁ ler mevcut tohum miktarı dikkate alınarak 3 tekerrürlü olarak denemeye alınmıştır. Bu kademedede amaç; istenilen özellikler yönünden üstünlük gösteren ebeveynleri belirlemek, özel kombinasyon melezlemeleri için en uygun olanlarını seçmektir. Ayrıca saflaştırması devam eden hatlarda S5 generasyonu eldesi çalışmaları da yürütülmüştür.</p> <p>II. Dilim: Eskişehir’de yürütülen çalışmalarda genel kombinasyon testlerinde seçilen, ümitvar olarak görülen ve sayıca azaltılmış olan hatlar arasında yarım diallel melezlemeler yapılmıştır. Aynı zamanda mevcut hatların saflaştırılması çalışmaları da devam edilmiştir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER-5

AFA	Biyolojik Çeşitlilik ve Genetik Kaynaklar			
Program	Genetik Kaynaklar Veri Tabanı Oluşturulması			
Proje No	TAGEM/TBAD/15/A01/P01/003			
Proje Başlığı	Çatı Proje: Yerel Sebze Genetik Kaynaklarının Toplanması Muhafazası Karakterizasyonu ve Değerlendirilmesi Alt Proje: Göller Bölgesinde Yerel Kavun Genotiplerinin Morfolojik ve Moleküler Karakterizasyonu ve Seleksiyon Yoluyla İslahı			
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitü Müdürlüğü - Eğirdir			
Proje Yürütücüsü	Dr. Fatih ERDOĞAN			
Yardımcı Araştırmacılar	Şeyma Reyhan ERDOĞAN, Yusuf ÖZTÜRK, Prof. Dr. Mustafa PAKSOY, Prof. Dr. Önder TÜRKMEN			
Başlama ve Bitiş Tarihi	01.01.2015		31.12.2018	
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2015	2016	2017	2018
	15000	5000	2000	1000
Proje Özeti	<p>Genetik kaynakların yok olmadan gen bankalarında muhafaza altına alınması bir ülkenin sürdürülebilir tarımı için son derece önemlidir. Özellikle gen kaynaklarının toplanması ve tarımsal üretime katkı sağlaması konularında uluslararası düzeyde çok önemli çalışmalar yapılmaktadır.</p> <p>Türkiye, Anadolu'dan Japonya'ya kadar uzanan flora içerisinde genetik kaynakları ile önemli bir bitki olan kavunun ikincil gen merkezleri arasında yer almaktadır (Pitrat ve ark., 1999). Küresel iklim değişikliği ile birlikte oluşan kuraklık gibi çevresel etmenler son yıllarda kavunda verimliliği sınırlandırmaktadır.</p> <p>Göller bölgesi Akdeniz iklimi ile karasal iklim bölgeleri arasında geçit kuşağı özelliğine sahiptir. Pek çok bahçe bitkisinde olduğu gibi kavun içinde uygun ekolojik koşullara sahiptir. Bölgede kavun yetiştiriciliği kısmen ticari kaygılardan uzak yerel çeşitlerle yapılmaktadır. Bu yerel genetik zenginliğin muhafaza altına alınması, tanımlanması ve ıslah programlarına kaynak oluşturması son derece önemlidir. Bu proje kapsamında Göller Bölgesinden derlenen 94 adet yerel kavun genotipi kayıt altına alınmış olup 3 yıl kendileme yapılarak kademe ilerlemesi (S3 kademesi) yapılmıştır. 2019 yılında kalan 11 genotipin kademe ilerlemesi ve 48 IPGR kriterine göre morfolojik ölçüm ve gözlemler yapılacaktır. Ayrıca moleküler yöntemlerle tanımlanması yapılacaktır. Bu çalışmayla, havza yerel kavun genetik kaynaklarının özelliklerinin belirlenmesi ile içlerindeki benzer tiplerin elemine edilmesi sayesinde, gen bankalarının ve ıslahçıların iş gücü ve masraflarını büyük ölçüde azaltılmış olacaktır.</p>			

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER-6
(AB, İl Özel İdaresi vb.)

Proje Başlığı	Evaluation of Genetic Resources of the wild Pleurotus species and Breeding of Pleurotus mushrooms
Proje Lideri	Mustafa Kemal SOYLU
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Yürütücüleri	Min-Gu KANG
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	Gyeongsangbuk-Do Agricultural Research & Extension Services of Republic of Korea
Başlama-Bitiş Tarihleri	01/04/2015-31/12/2018
Projenin Toplam Bütçesi	2015 YILI: 60.000 TL 2016 YILI: 75.000 TL 2017 YILI: 90.000 TL 2018 YILI:155.000 TL
Proje Özeti	<p>Proje kapsamında ülkemizin farklı yörelerinden toplanan Pleurotus ostreatus türüne ait izolatlar, 10-15-25 °C’de test edilerek, verim ve kalite bakımından üstün özellikli izolatlar ebeveyn olarak belirlenmiştir. Belirlenen üstün özellikli ebeveynler çaprazlanmış ve 388 adet melez birey elde edilmiştir. Bu melez izolatların performansları test edilmiştir. Üstün özellikli SC117 melezi çeşit adayı olarak belirlenmiştir.</p> <p>Pleurotus eryngii kompleks türlerine ait izolatlar ise 15 °C’de test edilmiştir. Pleurotus nebrodensis türünde soğuk şoku testi uygulanmaktadır. P. ferula türüne ait izolatların verim ve kalite özellikleri belirlenmiştir. Güney Kore’de yürütülen çaprazlama çalışmaları sonucunda elde edilen üstün özellikli bir izolat Güney Kore’de brother stone adıyla tescil edilmiştir. K20 ve K80 izolatları ise Türkiye’de tescile sunulacaktır.</p> <p>Bu proje ile her iki ülkede de yarı yol materyalleri ve/veya çeşit adayları elde edilmiştir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER-7
(AB, İl Özel İdaresi vb.)

Proje Başlığı	Egzotik Mantar Üretiminde Şişe Kültürü Teknolojisinin Transferi ve Mantar Üretimi Mükemmeliyet Merkezi
Proje Lideri	Mustafa Kemal SOYLU
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Proje Yürütücüleri	Min-Gu KANG, Jo WOO-SIK, Mustafa ÖZTÜRK, Muammer YALÇIN
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	Doğu Marmara Kalkınma Ajansı
Başlama-Bitiş Tarihleri	30/09/2016-30/09/2018
Projenin Toplam Bütçesi	1.200.000 TL
Proje Özeti	<p>Doğu Marmara Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan 2023 yılı hedeflerine göre, Doğu Marmara Bölgesinde, işsizlik oranı %5, ihracat hedefi 75 milyar dolardır. Ayrıca Doğu Marmara bölgesinde köyden kente göçün de azalması hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşmak için, mükemmeliyet merkezli üretim alt yapı projelerine destek sağlanmaktadır.</p> <p>Egzotik mantar üretiminde son teknoloji olan şişe kültürü ve sıvı misel teknolojisi ülkemize ilk defa getirilmiştir. Bu teknolojiler için gerekli olan alet ve ekipmanlar ithal edilmiştir.</p> <p>Proje kapsamında 7 mantar türü (Kayın mantarı (P. ostreatus), Kulacık (P. eryngii), Çaçır (P. nebrodensis), şitake (Lentinula edodes), kırmızı ölümsüzlük mantarı (Ganoderma lucidium), aslan yelesi (Hericium erinaceus), enoki mantarı (Flammulina velutipes) yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Bu mantarların üretimi çalışmaları yapılmıştır.</p> <p>Bu proje kapsamında Mantar mükemmeliyet merkezi oluşturulmuş, bakım ve onarım çalışmaları tamamlanmıştır. Şişe kültüründe mantar yetiştiriciliği ile ilgili mantar eğitimi düzenlenmiştir. Mantarların tanıtım çalışmaları yapılmıştır.</p>

SÜS BİTKİLERİ

**SONUÇLANAN
PROJELER
(SONUÇ RAPORU)**

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A09/P08/01-I
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Dış Mekân Yeni Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi (Entegre Proje: Yeni Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi)
Projenin İngilizce Başlığı	Development of New Garden Rose Cultivars by Crossbreeding
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	İstanbul Ağaç Peyzaj Eğitim Hizmetleri ve Hayvanat Bahçesi İşletmeciliği A.Ş
Proje Yürütücüsü	Dr. Fatih GÜLBAĞ
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Serdar ERKEN, Dr. Kamil ERKEN, Prof. Dr. M.Ercan ÖZZAMBAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2014 – 31/12/2018
Projenin Toplam Bütçesi	46.500 TL (TAGEM) + 64.000 TL Özel Sektör
Proje Özeti	<p>Dış mekân gül, dünya ve ülkemiz süs bitkileri ticaretinde önemli bir paya sahiptir. Son yıllarda şehir peyzajında kullanımının artmasıyla birlikte, ülkemizde dış mekân gül üretimi de artmıştır. Milli çeşitlerin olmaması ülkemiz üreticilerini yurt dışındaki firmalara bağlı hale getirmekte ya da yasal olmayan yollara başvurmasına neden olmaktadır. Dışa bağımlılığın aşılması için, yeni çeşitlerin elde edilmesine yönelik başlatılan projede; tamamlayıcı özelliklere sahip ebeveynler arasında 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında toplam 9.780 çiçekte melezleme yapılmıştır. Melezlemeler sonucu oluşan geniş varyasyon içerisinde (14.304 F1 bitki) ıslah amaçlarına ve seleksiyon kriterlerine (çiçek renk ve şekli, çiçek verimi, koku, yaprak renk ve parlaklığı, bitki boyutu, hastalık) uygun olarak serada ön seleksiyon yapılmıştır. Ön seleksiyon aşaması tamamlanan (1.514 genotip) her genotipten en az 6 bitki R. corymbifera 'Laxa' anacı üzerine aşılanarak çoğaltılmıştır. 2017 yılı melezlemelerinden elde edilen; 2.065 F1 bitki üzerinde ise ön seleksiyon aşaması devam etmektedir. Projenin bir sonraki aşamasında seçilen bireylerin, ıslah amaçları ve seleksiyon kriterleri açısından arazi koşullarındaki performansları tespit edilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Bahçe gülü, Seleksiyon, Melezleme ıslahı, Rosa hybrida L

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A09/P08/01-II
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Yeni Kesme Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi (Entegre Proje: Yeni Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi)
Projenin İngilizce Başlığı	Development of New Cut Rose Cultivars by Hybridization
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Serdar ERKEN
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Fatih GÜLBAĞ, Dr. Öğr. Üyesi Kamil ERKEN, Prof. Dr. Soner KAZAZ, Prof. Dr. M. Ercan ÖZZAMBAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	43.700 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje 2014-2018 yılları arasında Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü'nde (Yalova) yürütülmüştür. Proje ile yüksek verim ve kalitede, çiçek sapı uzun, iri goncalı, petal sayısı çok olan, hastalık ve zararlılara karşı toleranslı, vazo ömrü yüksek, piyasa ve tüketici tarafından talep edilebilecek ülkemiz adına tescilli yerli ve milli kesme gül çeşitlerinin melezleme yoluyla geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2014-2015-2016-2017 yıllarında 53 farklı ebeveyn çeşit/tipte melezlemeler yapılmıştır.</p> <p>Dünyada kesme çiçek sektöründe ticarete konu olan en önemli ürünlerin başında kesme gül gelmektedir. Tüm Avrupa Birliği ülkelerinin en çok talep ettiği kesme çiçek çeşidi gül olmasına rağmen, ülkemizde ise kesme gül ihracatı yok denecek kadar azdır.</p> <p>Ülkemize ait yerli kesme çiçek çeşitlerinin yeterince olmaması, üretim materyalinin dışa bağımlı olmasına ve böylece üretim maliyetinin artmasına sebep olmaktadır. Ülkemiz her yıl üretim materyali ithal etmekte ve bu ürünlere yüksek miktarda ıslahçı hakları (royalite) ödemektedir. Ülkemize ait yerli çeşitler geliştirildiği takdirde ülkemizin dövizini ülkemizde kalacak ve üreticilerimizin dünya piyasası ile rekabet edebilme gücü artacaktır.</p> <p>Yerli ve milli kesme gül çeşitlerinin geliştirilmesi amacıyla başlatılan projenin 5 yıllık bu dilimi boyunca; 12.321 adet çiçek melezlenmiş olup, 91.625 adet melez tohumun çimlendirilmesi sonucu 8.872 adet F1 genotipi elde edilmiş ve proje sonunda 866 adet genotip ön seleksiyon kriterlerine göre seçilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kesme gül, Rosa L., melezleme ıslahı

SONUÇLANAN PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A09/P08/01-III
Proje Başlığı	Mutasyon İslahı ile Gülde Çeşit Geliştirme (Entegre Proje: Yeni Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi)
Projenin İngilizce Başlığı	Development of Rose Variety by Mutation Breeding
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu İstanbul Ağaç ve Peyzaj A.Ş.
Proje Yürütücüsü	Dr. Serdar ERKEN
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Öğr. Üyesi Kamil ERKEN, Dr. Fatih GÜLBAĞ, Dr. Suna BAŞER, Dr. Burak KUNTER, Dr. Yaprak TANER KANTOĞLU, Prof. Dr. Soner KAZAZ, Prof. Dr. M. Ercan ÖZZAMBAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	59.500 TL (TAGEM) + 32.000 TL (Özel Sektör)
Proje Özeti	<p>Bu proje 2014-2018 yılları arasında Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü'nde (Yalova) yürütülmüştür. Proje ile ülkemiz ve dünya süs bitkileri ticaretinde önemli bir paya sahip olan gülde mutasyon ıslahı yöntemi ile dış mekân ve kesme çiçek tipi mutant çeşit adaylarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Materyal olarak dış mekan tipi olarak "Papa Meilland" çeşidi ve Rosa centifolia türü (Okka gülü), kesme çiçek tipi olarak "Magnum" ve "Akito" çeşitleri kullanılmıştır. Mutasyon uygulamaları Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nda yapılmıştır.</p> <p>Türkiye süs bitkileri sektörü son yıllarda hızla büyümekte, istihdam ve ihracattaki payını sürekli artırmaktadır. Buna rağmen sektörün bazı problemleri mevcuttur. Bunlar yerli süs bitkisi çeşidimizin yok denecek kadar az olması, üretim materyali bakımından dışa bağımlılık ve kesme çiçek üretim ve ihracatında çeşitliliğin yetersiz olmasıdır. Ülkemiz her yıl hem kesme gül hem de peyzaj gülü ithal etmekte ve bu ürünlere yüksek miktarda döviz ödemektedir. Ülkemize ait yerli çeşitler geliştirildiği takdirde ülkemizin dövizini ülkemizde kalacak ve üreticilerimizin dünya piyasası ile rekabet edebilme gücü de artacaktır.</p> <p>Bu proje ile, 19.224 adet aşı gözüne fiziksel mutasyon uygulanmış olup, 13.202 adet M₁V₁ genotipinden beş yıllık proje süresi boyunca 53 adet mutant genotip M₁V₄ vejetasyonuna getirilmiş ve seleksiyon kriterlerine göre ön seleksiyonla seçilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Gül, Rosa L., kesme gül, bahçe gülü, mutasyon ıslahı

YENİ TEKLİF PROJELER

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No	
Proje Başlığı	Mezleme Yoluyla Dış Mekân Yeni Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi II (Entegre Proje: Yeni Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi)
Projenin İngilizce Başlığı	Development of New Garden Rose Cultivars by Crossbreeding II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	İstanbul Ağaç Peyzaj Eğitim Hizmetleri ve Hayvanat Bahçesi İşletmeciliği A.Ş
Proje Yürütücüsü	Dr. Fatih GÜLBAĞ
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Serdar ERKEN, Zühtü POLAT, Dr. Öğr. Üyesi Fatih HANCI, Prof. Dr. Soner KAZAZ, Prof. Dr. M.Ercan ÖZZAMBAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2014 – 31/12/2018
Projenin Toplam Bütçesi	255.500 TL (TAGEM) + Özel Sektör Desteği
Proje Özeti	<p>Dış mekân gül, dünya ve ülkemiz süs bitkileri ticaretinde önemli bir paya sahiptir. Son yıllarda şehir peyzajında kullanımlarının artmasıyla birlikte, ülkemizde dış mekân gül üretimi de artmıştır. Fakat ülkemiz adına tescilli çeşitlerin olmaması, üreticilerin oldukça yüksek ücretler ödeyerek yurt dışındaki firmalardan üretim haklarını satın almasına, üretim materyalini ithal etmesine ya da yasal olmayan yollara başvurmasına neden olmaktadır. Dışa bağımlılığın aşılması için, yeni ve yerli çeşitlerin elde edilmesine yönelik başlatılan projenin ilk diliminde; tamamlayıcı özelliklere sahip ebeveynler arasında melezlemeler yapılmıştır. Melezlemeler sonucu oluşan geniş varyasyon içerisinde serada ön seleksiyon yapılmıştır. Bu projede; ön seleksiyon aşamasında seçilen genotiplerin, anaç üzerinde arazi koşullarındaki performansları ölçülecektir. Ara seleksiyon ve tekerrürlü denemeler aşamalarında, ıslah amaçlarına ve seleksiyon kriterlerine (çiçek renk ve şekli, çiçek verimi, koku, yaprak renk ve parlaklığı, bitki boyutu, hastalık) uygun yeni çeşit adayları belirlenecektir. Çeşit adaylarının belirleneceği deneme, tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrür ve her tekerrürde 10 bitki olacak şekilde yürütülecektir. Değerlendirmede dış mekan gül için oluşturulan; “tartılı derecelendirme yöntemi” esas alınacaktır. Seçilen çeşit adaylarının, SSR moleküler belirteçleri kullanılarak DNA parmak izleri çıkarılacak ve morfolojik tanımlamaları yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Bahçe gülü, Seleksiyon, Mezleme ıslahı, Rosa hybrida L

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No	
Proje Başlığı	Kesme Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi-II (Entegre Proje: Yeni Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi)
Projenin İngilizce Başlığı	Development of Cut Rose Cultivars-II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Serdar ERKEN
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Fatih GÜLBAĞ, Zühtü POLAT, Dr. Arzu ŞEN, Prof. Dr. Soner KAZAZ, Prof. Dr. M. Ercan ÖZZAMBAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019-31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi	130.000 TL
Proje Özeti	<p>Dünyada kesme çiçek sektöründe ticarete konu olan en önemli ürünlerin başında kesme gül gelmektedir. Tüm Avrupa Birliği ülkelerinin en çok talep ettiği kesme çiçek çeşidi gül olmasına rağmen, ülkemizde gül ihracatı yok denecek kadar azdır. Ülkemize ait yerli kesme çiçek çeşitlerinin yeterince olmaması, üretim materyalinin dışa bağımlı olmasına ve böylece üretim maliyetinin artmasına sebep olmaktadır. Ülkemiz her yıl üretim materyali ithal etmekte ve bu ürünlere yüksek miktarda ıslahçı hakları (royalite) ödemektedir. Ülkemize ait yerli çeşitler geliştirildiği takdirde ülkemizin dövizini ülkemizde kalacak ve üreticilerimizin dünya piyasası ile rekabet edebilme gücü artacaktır.</p> <p>Önerilen bu projede, 2014-2018 yıllarında yürütülen “Melezleme Yoluyla Yeni Kesme Gül Çeşitlerinin Geliştirilmesi” projesinde ön seleksiyonla seçilen 866 genotip ve “Mutasyon Islahı ile Gülde Çeşit Geliştirme” projesinden ön seleksiyonla seçilen kesme çiçek tipi 43 mutant genotip, seleksiyon ıslahı metoduyla ara seleksiyon ve tartılı derecelendirme denemesine tabi tutulacak, üstün olan genotiplerden yeni çeşitler elde edilecektir. Proje ile yüksek verim ve kalitede, çiçek sapı uzun, iri goncalı, petal sayısı çok olan, hastalık ve zararlılara karşı toleranslı, vazo ömrü yüksek, piyasa ve tüketici tarafından talep edilebilecek ülkemiz adına tescilli yerli ve milli kesme gül çeşitlerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kesme gül, Rosa L., melezleme ıslahı

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	
Proje Başlığı:	Doğu Akdeniz Bölgesinde Yayılış Gösteren Doğal Orkide Türlerinin Süs Bitkisi Olma Potansiyellerinin Belirlenmesi/ Süs Bitkisi Olarak Kullanıma Uygun Bazı Orkide Türlerinin Üretim Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş:	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş:	Ç.Ü. Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü (danışmanlık), ADANA Yenice Seracılık A.Ş (Sarf malzemesi)
Proje Yürütücüsü:	Dr. Ayşen ULUN
Yardımcı Araştırmacılar:	M.Murat HOCAGİL, Dr. Ayhan AYDIN, Tijen BAHAR, Mustafa ÜNLÜ, Rasim ARSLAN, Elif KÖKSALAN, Danışmanlar: Dr. Davut KELEŞ, Prof. Dr. Zerrin SÖĞÜT
Başlama-Bitiş Tarihleri:	01.01.2019- 01.01.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2019:31.200 TL, 2020:30.500TL, 2021:11.500TL Toplam:73.200TL
Proje özeti:	<p>Ara Sonuç:Doğu Akdeniz Bölgesinde bulunan 5 ilde (Adana, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye ve Mersin) arazi survey çalışmaları yapılarak, doğal yayılış gösteren orkide türlerinin yayılış alanları belirlenmiş, bitki materyalleri ve toprak örnekleri alınarak deneme alanına getirilmiştir. Bakım ve gözlemleri yapılan bitkilerin cins ve türleri tespit edilerek kültüre alma ön çalışmaları yapılmıştır.</p> <p>Daha önce alanda yapılan çalışmalarda belirlenen 13 cins ve 75 alt türden, 11cins ve bunlara ait 38 alt tür proje kapsamında toplanmış ve bu bitkilerin performansları gözlemlenerek süs bitkisi olarak kullanıma uygun türler belirlenmiştir. Deneme alanındaki bitkilerin performansları takip edilerek süs bitkisi olarak kullanım kriterlerine uygun;4 cins'e ait, 4'ü yumru lu 1'i rizomlu olmak üzere 5 tür (Orchis punctulata, Orchis coriophara, Anacamptis pyramidalis, Serapias vomeracea, Cephalanthera Kurdica) seçilmiştir.</p> <p>Yeni Teklif: Türkiye' de süs bitkileri sektörü ithalatı ihracatından fazla olan bir sektördür. Zengin doğal kaynaklarımız, biyolojik çeşitliliğimiz ve ülkemizin farklı coğrafi yapıları ile iklim avantajları kullanılarak ihracatımızın ve ürün çeşitliliğimizin artırılması çok uzak bir hedef değildir.Doğamızdaki ekonomik değere sahip potansiyel süs bitkisi olarak kullanıma uygun türler belirlenip kültüre alınarak, süs bitkileri sektörüne yeni türler kazandırılırken, genetik kaynaklarımızın korunması ve sürdürülebilir kullanımı mümkün olmaktadır</p> <p>Bu çalışma ile Doğu Akdeniz Bölgesinde doğal yayılış gösteren ve süs bitkisi olarak kullanıma uygun orkide türlerinin (Orchis punctulata, Orchis coriophara, Anacamptis pyramidalis, Serapias vomeracea, Cephalanthera Kurdica) farklı teknikler kullanılarak yetiştirilmesi ve üretim olanaklarının araştırılması amaçlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Orchidaceae, Doğal Bitkiler, Süs Bitkileri, Doku Kültürleri, Orchis punctulata, Orchis coriophara, Anacamptis pyramidalis, Serapias vomeracea, Cephalanthera Kurdica,

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Elde Edilen Ümitvar Karanfil Genotiplerinin Ticari Performansları ve Çoğaltım Potansiyellerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Ayşe Serpil Kaya
Yardımcı Araştırmacılar	Mehmet Uğur KAHRAMAN, Dr. Köksal AYDİNŞAKİR Prof. Dr. Soner KAZAZ Dr. Cevdet Fehmi ÖZKAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2023
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 88.000 TL 2021: 22.250 TL 2022: 8.750 TL 2023: 2.500 TL
Proje Özeti	<p>Karanfil Türkiye’de yetiştirilen kesme çiçek türleri arasında 4824 dekar üretim alanı ve %94.6’lık (26.4 milyon dolar) ihracat payı ile başta Antalya ili olmak üzere ülkemizde on binlerce kişiye istihdam olanağı sağlayan lokomotif tür konumundadır. Karanfilde en önemli sorunlarımızın başında üretim materyalinde tamamen dışa bağımlı olmamız gelmektedir. Her yıl üretim materyali için yüksek royale ücreti ödenmekte, önemli miktarlarda döviz kaybı olmaktadır. Bu durum sektörün gelişiminin önündeki en önemli engellerden biridir. Bu kapsamda, üretim materyalindeki dışa bağımlılığı azaltmak, verimli, kaliteli yerli karanfil çeşitleri elde etmek amacıyla Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM)’nde 2012-2015 yılları arasında 1110128 numaralı ve ‘Karanfil Çeşit Geliştirme Projesi’ isimli proje yürütülmüştür. Proje kapsamında 50 adet ümitvar genotip belirlenmiş ve bunlar arasından ülkemizde ilk yerli karanfil çeşidi “Likya Kaya” adı ile tescil edilmiştir. Bu projeden elde edilen ümitvar çeşit adaylarının sektör temsilcilerine tanıtımları yapılmış, topraksız kültür koşullarında yetiştiriciliği yapılan genotiplerden 8 adet çeşit adayı ön plana çıkmıştır. Önerilen bu projede bu çeşit adayları ve tescilli çeşidimiz Likya Kaya’nın Antalya’da geleneksel yetiştiricilik biçimi olan örtü altı toprakta yetiştiricilik koşullarındaki performansları (verim ve kalite) belirlenecektir. Sağlıklı, hastalık ve virüs etmenlerinden arı homojen çoğaltım materyali elde etme amacı ile bu genotiplerin doku kültürü ile çoğaltım protokolü belirlenecek. Çalışmada eksplant olarak sürgün ucu ve nodal segmentler kullanılacak ve MS besin ortamına farklı kombinasyonlarda bitki büyüme düzenleyicileri ilave edilip sonuçlar karşılaştırılacaktır. Ayrıca doku kültürü ortamından elde edilmiş bitkilerden oluşan anaçlıkların farklı ortamlardaki (%60 torf+%40 pomza, % 60 torf+ %40 perlit, cocopeat, toprak) çoğaltım potansiyelleri belirlenecektir. Bu proje ile ülkemizde yerli çeşit kullanımını arttırılarak sağlıklı üretim materyali elde edilmesine yönelik bir model oluşturulması hedeflenmektedir. Karanfil yetiştiriciliği sektöründe yerli çeşitlerimizin kullanılmasının sektörün gelişimine olumlu katkılar sağlayacağı ve her yıl önemli miktarda bir döviz kaybının önlenmesinin ülke ekonomisine yararlı olacağı düşünülmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Karanfil, Yerli çeşit, Doku kültürü, Anaçlık, Çelik

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	
Proje Başlığı	Dış mekan Kullanımına Yönelik Palandöken (Muscari) ve Spil (Crocus) Çeşit Adaylarında Zorlama (Forcing) Uygulamalarının Çiçeklenme Zamanı ve Kalitesine Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü - Yalova
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü İstanbul Büyükşehir Belediyesi Avrupa Yakası Park ve Bahçeler Müdürlüğü Emirgan Korusu
Proje Lideri	Halil İbrahim TUZLACI
Proje Yürütücüleri	Erdal KAYA Aysun ÖZTÜRK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 55.500,00 TL 2021: 27.000,00 TL 2022: 26.300,00 TL 2023: 18.000,00 TL 2024: 10.500,00 TL
Proje Özeti	<p>Dünyanın en önemli geofit merkezlerinden olan ülkemizin yerli ve özgün geofit türlerine forsing (zorlama) teknikleri ile katma değer oluşturabilmek amacıyla farklı sıcaklık ve kimyasal uygulamalarının yapılacağı projede TAGEM ve TÜBİTAK destekli (105G068 ve 110G007 nolu 1007 projelerin sonucunda elde edilen 'Palandöken' (Muscari) ve 'Spil' (Crocus) çeşit adayları kullanılacaktır. Aynı zamanda bu proje ile ülkemizde forsing (zorlama) tekniklerinin uygulanması sağlanacak, bu alanda yeni teknolojilerin geliştirilmesi ile beraber bilgi ve becerilerin artırılması sağlanacaktır. Ayrıca ülkemizin birçok ilinde oluşturulacak olan "Millet Bahçeleri" inde doğal zenginliğimiz ile ilgili oluşturulabilecek koleksiyon alanları için farklı dönemlerde geofitlerin sergilenebilmesi sağlanabilecektir.</p> <p>Projede 11 farklı sıcaklık uygulaması ile birlikte 3 farklı hasat dönemi ve 6 farklı sıcaklık ile birlikte 3 farklı GA3 dozu uygulanacaktır. Toplamda kontrollerle birlikte 40 farklı uygulama yürütülecek olup, her bir tür için 3180 adet soğan kullanılacaktır. Proje enstitümüz arazisindeki denemeye ek olarak 3. yılda ek lokasyon Emirgan Korusunda yürütüleceğinden sektör ihtiyaçlarına çözüm üretebilme imkânı sunacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Dış mekân, Geofit, Zorlama, Müşkürüm, Çiğdem, Yerel

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	
Proje Başlığı	Kuraklık ve Kirlilik Koşullarında Kullanılabilecek Bazı Ağaç ve Ağaççıkların Kültüre Alınması ve Süs Bitkileri Sektörüne Kazandırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Ayhan AYDIN
Yardımcı Araştırmacılar	Halil YAŞAR, Serap BALIK, M. Murat HOCAGİL, Engin GÖNEN, Tijen BAHAR, Prof. Dr. Zerrin SÖĞÜT
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31/12/2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 19.200 TL 2021: 18.5000 TL2022: 8.000 TL 2023: 6.000 TL2023: 5.000 TL
Proje Özeti	<p>Hızlı nüfus artışı, endüstrileşme, plansız kentleşme ile arazinin yanlış kullanımının yanı sıra iklim değişikliği ve küresel ısınma sonucundaki düzensiz yağışlar nedeniyle su kıtlığı ve çevre kirliliği sorunlarıyla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde dış mekan süs bitkileri sektöründe kuraklığa dayanıklı ve çevre kirliliğini önlemeye katkı yapan yeni türler ve doğal bitkilerin kullanımı ön plana çıkmaktadır. Bu amaçla kullanılabilecek Acer monspessulanum subsp. microphyllum (Buruk Akçağaç), Celtis tournefortii (Dağdağan), Euonymus europaeus (Papaz Külahı), Quercus suber (Mantar Meşesi), Styrax officinalis (Tesbih Çalısı) türlerinin süs bitkileri sektörüne kazanılması amacıyla bu proje yürütülecektir. Bitkilerin doğadan toplanan tohumları değişik uygulamalarla çimlendirilerek bitkiler elde edilecek ve süs bitkisi olma potansiyelleri değerlendirilecektir. İkinci aşamada elde edilen bitkiler kuraklık testine tutularak kuraklığa dayanıklılıkları belirlenecektir. Son olarak bitkilerin çevre kirliliğine neden olan ağır metalleri biriktirme özellikleri değerlendirilecektir.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Dış mekan süs bitkileri, kurağa dayanıklılık.</p>

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	
Proje Başlığı	Kuraklık ve Kirlilik Koşullarında Kullanılabilecek Bazı Çalıların Kültüre Alınması ve Süs Bitkileri Sektörüne Kazandırılma Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü, Erdemli/ MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	
Proje Yürütücüsü	Halil YAŞAR
Yardımcı Araştırmacılar	Serap Balık, Dr. Ayhan AYDIN, M. Murat HOCAGİL, Dr. Ayşen ULUN, Dr. Yeşim BOZKURT ÇOLAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 25.200 TL 2021: 14.500 TL2022: 8.000 TL 2023: 6.000 TL2024: 5.000 TL TOPLAM: 58.700 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye'nin sahip olduğu çok zengin bitki genetik kaynakları içinde; çeşitli stres faktörlerine dayanıklı, bakım istemeyen, gösterişli form, yaprak, çiçek, meyve gibi hem estetik hem de fonksiyonel yönden çeşitli, özelliklere sahip, dış mekân süs bitkisi olarak kullanılabilecek birçok doğal bitki türü mevcuttur. Ancak bu çeşitlilik, kültüre alınmış bitki materyaline fazla yansımamıştır. Küresel ısınma sonucu meydana gelen küresel iklim değişikliği her geçen gün yaşantımızı daha çok etkilemektedir. Su temini konusunda yaşanan güçlüklerin giderek artması insanları suyun etkin kullanımı yönünde yeni çözüm arayışlarına yöneltmiştir. Su tüketiminin büyük boyutlara ulaşması peyzaj düzenlemelerinde suyun olabildiğince az kullanıldığı yeni peyzaj düzenleme biçimlerinin geliştirilmesini gerektirmiştir. Günümüz dünyasının en önemli endişelerinden biri de su ve toprakla birlikte hava kirliliğidir. Hava kirliliğinin çevresel sonuçları dikkate alındığında, bunun önemi artmaktadır. Farklı kimyasal ve biyolojik aktiviteye sahip, çok çeşitli ekolojik istekleri olan süs bitkileri kirleticilerin izlenmesinde gösterge olarak ve kirlilik tutucu olarak kullanılabilirler. Bu bağlamda kirliliği azaltabilecek bitkisel uygulamalarda günümüzde gündeme gelmiştir. Bu çalışmada çalı grubuna giren <i>Cistus creticus</i>, <i>Cistus salviifolius</i>, <i>Cistus parviflorus</i>, <i>Dorycnium hirsutum</i> ve <i>Fontanesia philliraeiodes</i> subsp. <i>philliraeoides</i> bitkileri kullanılacaktır. Öncelikle lokasyonların belirlenerek bitkilerin toplanması ve kültüre alınarak çoğaltılması yapılacaktır. Kültüre alınarak çoğaltılan bitkilerde kuraklığa dayanım ve kirlilik tutma kapasitelerini belirlemek amaçlı çalışmalar yürütülecektir. Kirlilik koşullarında kullanılabilecek kurakçıl, değerli dış mekân süs bitkileri sektöre kazandırılacaktır. Proje ile yerli bitkilerimiz kullanılarak süs bitkileri ithalatının azaltılarak ihtiyacın yerli üretimden karşılanmasına yönelik bir adım atılmış olacaktır. Ayrıca yetiştirilecek bitki topluluklarının daha sonra yapılacak adaptasyon ve çeşit geliştirme çalışmalarına bir alt yapı oluşturulması amaçlanmaktadır.</p>

YENİ TEKLİF PROJELER (ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	
Proje Başlığı	Kuraklık ve Kirlilik Koşullarında Kullanılabilecek Bazı Sarılıcı ve Yerörtücülerin Kültüre Alınması ve Süs Bitkileri Sektörüne Kazandırılma Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	
Proje Yürütücüsü	Serap BALIK
Yardımcı Araştırmacılar	Halil YAŞAR, Dr. Ayhan AYDIN, M. Murat HOCAGİL, Prof. Dr. Zerrin SÖĞÜT, Dr. Aysen ULUN, Dr. Yeşim BOZKURT ÇOLAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin Toplam Bütçesi:	57.200 TL
Proje Özeti	<p>Dünyada süs bitkileri üretimi 20. yüzyıl başlarında önem kazanmaya başlamıştır. Türkiye'nin sahip olduğu çok zengin bitki genetik kaynakları içinde; çeşitli stres faktörlerine dayanıklı, bakım istemeyen, gösterişli form, yaprak, çiçek, meyve gibi hem estetik hem de fonksiyonel yönden çeşitli, özelliklere sahip, dış mekân süs bitkisi olarak kullanılabilecek birçok doğal bitki türü mevcuttur. Küresel ısınma sonucu meydana gelen küresel iklim değişikliği her geçen gün yaşantımızı daha çok etkilemektedir. Su tüketiminin büyük boyutlara ulaşması peyzaj düzenlemelerinde suyun olabildiğince az kullanıldığı yeni peyzaj düzenleme biçimlerinin geliştirilmesini gerektirmiştir. Bunlardan en yaygın ve uygulamaya geçeni "Kurakçıl Peyzaj Düzenleme" (Xeriscape) dir(Çorbacı ve ark. 2011). Günümüz dünyasının en önemli endişelerinden biri de su ve toprakla birlikte hava kirliliğidir. İnsan ve çevre sağlığı, doğrudan veya dolaylı olarak hava kirleticilerinden etkilenmektedir (Boube et al., 1994). Pek çok faktör, hava kirliliği emisyonlarına yol açmakta, bunların başlıcaları endüstriyel kalkınma ve kişisel faaliyetlerden kaynaklanmakta ve antropojenik kaynaklar olarak sınıflandırılmaktadır (Boube ve diğerleri., 1994; Dursun ve ark. 2015). Bu çalışmada sarılıcı ve yerörtücü grubuna giren Clematis vitalba, Centranthus longiflorus subsp. Longiflorus, Calystegia soldanella, Ipomea stolonifera, Pancratium maritimum L. bitkileri kullanılacaktır. Öncelikle lokasyonların belirlenerek bitkilerin toplanması ve kültüre alınarak çoğaltılması yapılacaktır. Kültüre alınarak çoğaltılan bitkilerde kuraklığa dayanım ve kirlilik tutma kapasitelerini belirlemek amaçlı çalışmalar yürütülecektir. Ayrıca yetiştirilecek bitki topluluklarının daha sonra yapılacak adaptasyon ve çeşit geliştirme çalışmalarına bir alt yapı oluşturulması amaçlanmaktadır. Xeriscape uygulamalarında kullanılabilecek kurakçıl, değerli dış mekan süs bitkileri sektöre kazandırılabilir. Proje ile yerli bitkilerimiz kullanılarak süs bitkileri ithalatının azaltılarak ihtiyacın yerli üretimden karşılanmasına yönelik bir adım atılmış olacaktır.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU)

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A09/P08/01
Proje Başlığı	Sardunya (Pelargonium sp.)’da Gen Havuzu Oluşturulması ve Klon Seleksiyonu ile Çeşit Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü, ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Özgül KARAGÜZEL
Yardımcı Araştırmacılar	M.Uğur KAHRAMAN, Musa KIRIŞIK, Melike S. SÜLÜ, İlker KURBETLİ, Ayşe S. KAYA, Fatma UYSAL BAYAR, Prof. Dr. Soner KAZAZ, Prof. Dr. Ramazan S. GÖKTÜRK, Prof. Dr. Şevket ALP
Başlama-Bitiş Tarihleri	01/01/2016-31/12/2020
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 10.000 TL 2017: 10.000.TL 2018:2.000.TL 2019: 2.000 TL 2020: 500 TL
Proje Özeti :	<p>Sardunya (Pelargonium sp.) bitkisi gerek ülkemiz gerekse dünyada çiçekli süs bitkileri (iç mekan ve dış mekan) içerisinde en popüler ve en fazla yetiştirilen türler arasında yer almaktadır. Sardunya’da gen havuzunun oluşturulması ve melezleme yoluyla istenen varyabilitenin sağlanarak klon seleksiyon ıslahı yöntemiyle yerli sardunya çeşitlerimizin geliştirilmesinin amaçlandığı projeye 01 Ocak 2016 tarihi itibariyle başlanmıştır. Sardunya’da gen havuzunun oluşturulması ve melezleme yoluyla istenen varyabilitenin sağlanarak klon seleksiyon ıslahı yöntemiyle yerli sardunya çeşitlerimizin geliştirilmesinin amaçlandığı projede 01 Ocak 2016 tarihi itibariyle başlanmıştır. 2016 yılında toplanmış olan 2 doğal tür, 150 ticari çeşitte ve yerel çeşitlerde 2017 yılında ve 2018 yılında melezleme çalışmaları yapılmıştır. Nisan ayında başlanan melezleme çalışmaları Haziran 2018 tarihine kadar devam etmiştir. Bu yıl 2017 yılı melezleme ön çalışmasında elde edilmiş olan 1.120 adet F1 bitkisinden, 80 adet birey ön seleksiyon kriterlerine göre seçilmiş, her çeşitten 5’er bitki olacak şekilde çelik ile çoğaltmıştır. 127 kombinasyonda 3296 adet çiçeğin melezlenmesi sonucu elde edilen tohumlar % 5’lik sodyum hipoklorit (NaClO) çözeltisinde 2 dk bekletme + 4 C’de 3 ay bekletildikten sonra Eylül 2018 tarihinde ekilmişlerdir. Yaklaşık 1 ay sonra da ilk melez fidelerin 5 yapraklı olduğu dönemde şaşırtma işlemleri gerçekleştirilmiştir.</p> <p>Bir sonraki Yıl Yapılacak Faaliyetler: Önümüzdeki dönem yine melezleme çalışmalarına devam edilecek aynı zamanda ara seleksiyon, ölçüm-gözlemler yapılacaktır.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P2/01
Proje Başlığı	Kesme Çiçek ve İç Mekan Kalanşo (Kalanchoe blossfeldiana) Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM)
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	M. Uğur KAHRAMAN
Yardımcı Araştırmacılar	Ayşe Serpil KAYA, Dr. Özgül KARAGÜZEL, Dr. Hatice Filiz BOYACI, Aytakin AKTAŞ, Bayram KOLAK, Prof. Dr. Yeşim Yalçın MENDİ
Başlama-Bitiş Tarihleri	01/01/2018- 31/12/2022
Projenin Toplam Bütçesi	2018: 15.000 2019: 15.000 2020: 15.000 2021: 10.000 2022: 10.000 Toplam: 65.000

Proje Özeti :

Yapılması planlanan bu projenin öncelikli amacı, klasik melezleme yöntemiyle hem iç hem de dış pazara uygun kesme ve iç mekan kullanımına yönelik yerli Kalanşo çeşitlerinin geliştirilmesidir. Çeşit geliştirme çalışmalarında dikkat edilecek en önemli hususlardan biri geliştirilecek çeşidin ticari ve ekonomik açıdan ülkemizde ve dünyada en çok talep gören tür/çeşitler arasında yer almasıdır. Dünyanın en büyük çiçek mezatı olan Flora Holland'da, 2015 yılında Kalanchoe blossfeldiana, orkideden sonra en çok satılan saksılı bitki olup 90 milyon adet satılmıştır. Bu satış 62 milyon €'ya tekabül etmektedir. Kalanşo bitkisine olan talep ülkemizde de her geçen yıl daha da artmaktadır. Kalanşo ıslahı ve üretiminde dünyadaki en büyük firmalardan biri İzmir'de 70 dönüm kapalı sera içerisinde üretim yapmaktadır. Firmanın İzmir'deki yetkilileriyle yapılan sözlü görüşmelerde 2015 yılında 3,5 milyon adet Kalanchoe blossfeldiana bitkisinin üretilip iç pazara satıldığı bilgisi alınmıştır. Türkiye'de toplam Kalanşo tüketimi yaklaşık 5 milyon adettir. Tamamı ithal gelen bitki materyalleri sera içerisinde büyütülüp, daha sonra hazır hale gelerek iç piyasaya satılmaktadır. Yapılacak olan çalışma ülkemizde Kalanşo bitkisinde yürütülecek ilk orijinal ıslah çalışması olacaktır. Bitkisel materyal olarak Kalanchoe blossfeldiana 'African Ruby', Kalanchoe blossfeldiana 'LindsayQ3', Kalanchoe blossfeldiana 'Tender White', Kalanchoe blossfeldiana 'Petero', Kalanchoe blossfeldiana 'Leonardo', Kalanchoe blossfeldiana 'Hekla', Kalanchoe laciniata ve Kalanchoe pubescens kullanılacaktır. Çalışmada 3 farklı melezleme programı yürütülecektir. Elde edilen hibritlerde klon seleksiyonu yapılarak çeşit eldesine gidilecektir. Kesme çiçek olarak kullanılacak genotipler için ayrıca vazo ömrü testleri de uygulanacaktır. İç mekanda kullanılacak bitkiler için ise saksıda çiçekli kalma süresi değerlendirilecektir. Yürütülecek olan ıslah çalışması ile Dünyada ve Türkiye'de önemli bir kesme çiçek ve iç mekan bitkisi olan Kalanşoda en az bir kesme bir de iç mekan çeşidinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu sayede materyal bakımından dışa bağımlılık azaltılarak, sektöre yerli çeşitlerin sunulması ve yurt dışına ödenen döviz miktarının önemli ölçüde azalması sağlanacaktır.

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Süs Bitkileri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A09/P08/03-01
Proje Başlığı	Ege Bölgesi Süs Bitkileri Çeşit Geliştirme Projesi (Entegre) Kasımpatı'da Mutasyon İslahı Yöntemiyle Çeşit Geliştirme
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Gülden HASPOLAT
Yardımcı Araştırmacılar	
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2016-31.12.2020
Raporun Ait Olduğu Dönem	2018
Projenin Yıllara Göre Bütçesi (")	2016 2017 2018 2019 2020 20.000 TL 10.000 TL 10.000 TL 10.000 TL 10.000 TL 60.000 TL
Proje Özeti:	<p>Bu projede ülkemiz süs bitkileri sektöründe materyal temininde söz konusu olan dışa bağımlılığı aza indirmek amaçlanmıştır. Bu amaçla yeni renk ve şekil değişimleriyle ortaya çıkacak yerli çeşitler elde etmeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. İn vitro koşullarda beyaz renkli Bacardi çeşidine ait kasımpatı eksplantları, etkili mutasyon dozunda (EMD) 20 Gy olarak ışınlanmıştır. İn vitro materyaller, Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nde (SANAEM) ve Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde (ETAE) ayrı ayrı M₁V₄ dönemine kadar alt kültüre alındıktan sonra dış koşullara aktarılmış ve çiçeklenme dönemlerinde gözlemlenmiştir. Ayrıca ETAE doku kültürü laboratuvarında üretilen toplam 64000 adet materyallerden 36000 adedi iş birliği protokolü hazırlanarak SS. Bademler Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nde bulunan üretici serasına dikilmiştir ve çiçeklenme döneminde gözlemlenmiştir. Mutasyon frekansı %0,8 olarak belirlenen bitkilerde pembe çiçek sayısı 112 adet; sarıçiçek 27; spreyl formdan single forma dönüşen çiçek sayısı 4 adet olmuştur. Dış koşullara aktarılan fidelerin 28000 adedi ise ETAE'de açık arazi koşullarına dikilerek çiçeklenme döneminde gözlemlenmiştir. Değişimler çiçek şeklinde, çiçek çapında, çiçek sayısında, çiçek açma zamanında, bitki boyunda gözlemlenmiştir. Toplamda deformasyona uğramış bitki sayısı 350 adet iken; erkenci bitkiler 265 adet; kısa boylu bitkilerin sayısı ise 209 adet olarak belirlenmiştir. Bu bitkilerin mutasyon frekansı %0,7 olarak belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler	Süs bitkileri, mutasyon, kasımpatı, in vitro

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/A/18/A1/P2/597
Proje Başlığı	Kasımpatı Mutasyon İslahında In Vitro Çalışmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Ümran ŞENEL
Yardımcı Araştırmacılar	Prof. Dr. M. Ercan ÖZZAMBAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2018 ile 31/12/2020 arası
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 19.000 TL 2019: 17.000 TL 2020: 19.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje çalışmasında kasımpatı bitkisinde, yeni tür ve çeşitlerin geliştirilmesi amacıyla mutasyon ıslahı tekniklerinin in vitro teknikler ile beraber kullanımına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.</p> <p>Çalışmanın ilk aşamasında rejenerasyon protokolünün belirlenmesi amacıyla deneme, Pusan ve Miral Yellow kasımpatı çeşitlerinin 4 farklı eksplantı kullanılarak (ray çiçek, yaprak, boğum ve boğum arası), farklı oksin ve sitokin hormon kombinasyonları ile desteklenmiş 10 farklı MS ortamıyla, her petriye 5' er bitki olacak şekilde 4 tekerrürlü olarak kurulmuştur. Gelişme gösteren eksplantlarda yapılan gözlemler ile sürgün, kök ve kallus oluşum süreleri(gün); sürgün, kök ve kallus oluşturma oranları (%) belirlenmiştir. Elde edilen veriler ışığında 4 numaralı ortam (2 mg/L BAP + 0.5 mg/L NAA) rejenerasyon protokolü olarak belirlenmiştir. Projenin ikinci aşaması olan in vitro ışınlamalar için öncelikle her bir eksplant için etkili mutasyon dozunu (ED50) belirlemek amacıyla in vitro şartlarda bulunan yaprak, boğum ve boğum arası eksplantlarına 0, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 Gy dozlarında gama ışını (Co60) uygulaması, her bir uygulama 3 tekerrürlü ve 10' ar adet eksplant bulunduracak şekilde Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nda yapılmıştır. Işınlama sonrasında ilk etapta hormonsuz MS ortamına alınan eksplantlar daha sonra ise rejenerasyon ortamına alınmıştır.</p> <p>Rejenerasyon gösteren eksplantlarda sürgün sayısı ve sürgün uzunlukları gözlemleri yapılmıştır ve elde edilen veriler ışığında belirlenen etkili mutasyon dozuna (ED50) göre asıl ışınlamaların yapılması planlanmaktadır.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P2/04
Proje Başlığı	Allı Gelin (Tchihatchewia isatidea Boiss.) Bitkisinin Çeşit Islahı ve Süs Bitkileri Sektörüne Kazandırılması-II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Meral ASLAY
Yardımcı Araştırmacılar	Serdar TUNCER, Erdal KAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	31.250 TL
Proje Özeti	<p>Allı Gelin (<i>Tchihatchewia isatidea</i>) bitkisi doğal bir türümüz olup hoş kokulu ve gösterişli çiçek durumu, çiçek rengi ve karakteristik tüy örtüsünden dolayı farklı görünüme ve süs bitkisi potansiyeline sahip cins bazında nadir endemiklerimiz arasında yer almaktadır. Bu projeye amacımız; Allı Gelin bitkisinde, seleksiyon ıslahı yöntemleri ile çeşit geliştirilerek, ortaya çıkan çeşit adaylarının süs bitkileri sektörüne kazandırılmasıdır. Teksel seleksiyon ıslahı yönteminin kullanıldığı araştırmada 2013 yılında gen havuzunda mevcut olan 13 Allı Gelin popülasyona ait tohumların ekimi yapılmış ve 2014 yılında amaca uygun (kompakt, piramit, sıkı yayvan kompakt) 9 hat seçilmiş olup kendilemeye tabi tutulmuştur. 2015 yılında seçilen 9 hatta ait fidelerin dikimi gerçekleştirilmiş ve 2016 yılında çiçeklenen bitkiler içerisinde istenen vasıfları taşıyan 5 hat seçilerek kendilenmiştir. Projenin 2017 yılında yeni teklif projesi ve 2018 yılında ara sonuç raporu kabul edilmiş ve 3. aşaması 2018 yılı itibariyle devam etmekte olup projede Nisan ayında çiçek taslaklarını oluşturmaya başlayan 5 Allı Gelin hattına ait bitkiler içerisinde istenen vasıfları taşıyan 35 bitki sinek tülü (9 x 6 (30 mesh)) ile kaplanmış demir kafeslere alınarak kendilenmiştir. Kafes içerisine alınan bitkiler içerisinde istenen formda tohum oluşturan 4 hat seçilmiş ve isimlendirilmiştir. Elde edilen 4 hattın her birinden 200'er adet tohumun ekimi gerçekleştirilmiştir.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A09/P09/05
Proje Başlığı	Türkiye Fritillaria L.(Terslale) Türlerinde Çeşit Geliştirme ve Yeni Çeşitlerin Sektöre Kazandırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM)
Proje Yürütücüsü	Meral ASLAY
Yardımcı Araştırmacılar	Mehmet Nuri ÇAVUŞOĞLU, Erdal KAYA, Doç. Dr. Mehtap TEKŞEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	55.000 TL

Proje Özeti

Fritillaria (Terslale)'lar dünyada 160 tür ile temsil edilmektedir. Türkiye'de ise 43 tür ile temsil edilir ve bunların 21'i endemiktir. Bu proje ile doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve ekonomiye kazandırılması prensipleri doğrultusunda; 106G022 ve 110G007 nolu TÜBİTAK projeleri kapsamında oluşturulan Türkiye Fritillaria genetik havuzundan, dış mekan süs bitkisi ve saksılı süs bitkisi olarak kullanıma yönelik yeni çeşitler geliştirilmesi, süs bitkileri sektöründe iç ve dış pazarda bitkisel çeşitlik sağlanması ve daha sonra yapılacak ıslah çalışmaları için gen havuzunu genişletilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada gen havuzunda mevcut taksonlara ait bireylere, melezleme ve poliploidi ıslahı metotları uygulanarak yeni çeşitlerin elde edilmesi planlanmaktadır. Türkiye terslale koleksiyon ve genetik kaynak bahçesinde bulunan ülkemize ait türler ile yurtdışından getirilen türler ve standart çeşitler arasında oluşturulan farklı kombinasyonlarda melezlemeler yapılmıştır. 2018 yılı itibariyle 30 kombinasyon melezleme programına alınmış 366 adet çiçekte standart kapalı melezleme yöntemi ile melezleme yapılmıştır. Çiçeklerin toplam 331 adedi kapsül oluşturmamıştır. 35 çiçek tohum kapsülü oluşturmuş olup bunlardan 1251 adet tohum elde edilmiştir. Melez tohumların ekimleri ekim ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir. 2017 yılında yapılan melezleme çalışmalarından elde edilen ve aynı yıl ekilen 2166 tohumdan bu yıl Nisan ayında yapılan sayımda 645 adet tohum çimlenmiş ve fide oluşturmuştur. Melez bireylerin gübreleme, ilaçlama ve yabancı otlar ile mücadele gibi rutin bakım işleri yapılmaktadır.

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A09/P09/04		
Proje Başlığı	Lale Islahı Araştırmaları		
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü		
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Asya Lale		
Proje Yürütücüsü	Yasemin İZGİ SARAÇ		
Yardımcı Araştırmacılar	İlyas DELİGÖZ, Ömer SARI		
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2021		
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 20.000 TL	2017: 20.000 TL	2018: 10.000 TL
	2019: 10.000 TL	2020: 10.000 TL	
Proje Özeti	<p>Liliaceae familyası, Tulipa cinsi içerisinde yer alan laleler çok yıllık, otsu ve soğanlı bitkilerdir. Ülkemizde 19 lale taksonu doğal yayılış göstermektedir. Lale çok yönlü (kesme çiçek, saksılı süs bitkisi, park, bahçe ve peyzaj düzenlemelerinde tasarım bitkisi) kullanımıyla dünyada en fazla üretilen ve ticareti yapılan soğanlı çiçeklerin başında yer almaktadır. Lalenin ülkemizde park, bahçe ve peyzaj planlama çalışmalarında kullanımı yaygınlaşmaya devam etmektedir. Ülkemizde sınırlı sayıda lale soğanı üretimi yapılmakta ve yapılan üretim talebi karşılamamaktadır. Son yıllarda artan talep lale soğanı ithalatını da artırmıştır. 2011 yılında 37 milyon 586 bin adet olan lale soğanı ithalatı 2013 yılında % 83.28 oranında artarak 68 milyon 899 bin adete yükselmiştir (Kazaz ve ark., 2015).</p> <p>Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü, lale çeşit ıslahı konusunda ıslah programı yürüten ülkemizdeki tek kurumdur. Özel sektör ya da üniversitelerin bu konuya yönelik olarak çeşit ıslah programları henüz bulunmamaktadır.</p> <p>Bu proje ile lalede devam eden ıslah çalışmalarının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve lale ıslah programının oluşturulması hedeflenmiştir. Dünya ticaretinde en büyük payı alan Tulipa gesneriana türüne ait farklı kategorilerde (Single late, double late ve triumph) bulunan ticari çeşitlerin açılımları kullanılarak çiçeklenme süresi uzun, iri çiçekli, uzun boylu, vejetatif çoğaltım kabiliyeti fazla olan, hastalıklara dayanıklı orta ve geç mevsim farklı renklerde lale çeşitleri ıslah etmek amaçlanmaktadır.</p>		

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A09/P09/04
Proje Başlığı	Türkiye Florasında Mevcut Şakayık (Paeonia spp.) Türlerinin Tespiti İslahı ve Yetiştirme Tekniklerinin Belirlenmesi -IV
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü - Yalova
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Saksılı Süs Bitkileri Derneği - YALOVA Doğa Çiçekçilik-YALOVA Mehmet Zengin (Lezgi Çiçekçilik)-YALOVA
Proje Lideri	Uz. Erdal KAYA
Proje Yürütücüleri	Dr. Suna BAŞER Uz. Murat HOCAGİL Prof. Dr. Neriman ÖZHATAY Prof. Dr. Bilge ŞENER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 - 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 50.000,00 TL 2018: 30.000,00 TL 2019: 30.000,00 TL 2020: 20.000,00 TL 2021: 20.000,00 TL
Proje Özeti	<p>Bu projenin I., II. ve III. dilimlerinde; Türkiye florasındaki mevcut 12 taksona ait şakayık populasyonları tespit edilmiş, tür teşhisleri yapılmış, ümitvar bireyler kültür ortamına taşınmış, adaptasyon ve yetiştirme teknikleri belirlenmiştir. Ayrıca kök ve tohum fitokimyasal içerikleri belirlenmiştir.</p> <p>Türler veya alt cinsler arasında melezleme ve mutasyon ile çeşit geliştirme çalışmaları 15 yıldır sürdürölmektedir. Kullanım amacına uygun; yaprak tipi, rengi ve şekli; çiçek tipi ve büyüklüğü; petallerin büyüklüğü, sayısı ve rengi; gövde boyu ve çiçeklenme tarihi gibi kriterler göz önünde tutularak saksı ve kesme çiçek tipi olarak çeşit seçimi yapılmaktadır.</p> <p>2017 yılı içerisinde önceki dönemlerde geliştirilen çeşit adaylarından ‘Gönülaçan, Süveyda ve Şahika’ çeşit adaylarının ıslahçı haklarının koruması için TTSM’ye başvuruları yapılmıştır. ‘Süveyda’ ve ‘Şahika’ çeşit adaylarının tescil öncesi testlemeleri tamamlanmıştır. Diğer yandan, melezleme ve mutasyon ıslahı sonucu elde edilen bireylerden ön seleksiyonla seçilen 83 adet ümitvar tip içerisinde piyasa tercihleri de göz önünde bulundurularak 3 adet saksı, 24 adet kesme çiçek çeşit adayı seçilmiştir. Ayrıca farklı lokasyon performanslarını belirlemek amacıyla; Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü deneme alanına (0 m) ve Çamlıyayla birimine (1600 m) üç çeşitten, beşer adet bitki konulmuştur.</p> <p>Adaptasyon performanslarını belirleyebilmek amacıyla gözlemlere başlanmıştır. Araştırma sonucunda; şakayık gen kaynaklarının muhafazası, estetik görünümü ve zengin kimyasal içeriği ile süs bitkileri, tıbbi-aromatik bitkiler sektörlerine, yeni tür ve çeşitler kazandırılmış olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Türkiye florası, Geofit, Paeonia L., Şakayık, İslah, Taksonomi, Fitokimyasal.

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A09/P09/03	
Proje Başlığı	Türkiye Florasında Mevcut Hoş Kokulu Süs Soğanı (Allium spp.) Türlerinin Islahı ve İlgili Sektörlere Kazandırılması	
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü - Yalova	
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Tuğtekin Çiçekçilik San ve Tic. Ltd. Şti. Bilgin Çiçekçilik ve Dış Ticaret Ltd. Şti. Flora Marla Ltd. Şti.	
Proje Yürütücüsü	Uz. Erdal KAYA	
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Suna BAŞER N. Dilek SÜMER TÜRELİ Ufuk RASTGELDİ Prof. Dr. Neriman ÖZHATAY Dr. İlker GENÇ	Prof. Dr. Fatih DEMİRCİ Haluk TOKGÖZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 - 31.12.2021	
Projenin Toplam Bütçesi	2017: 50.000,00 TL 2018: 50.000,00 TL 2019: 50.000,00 TL 2020: 50.000,00 TL 2021: 50.000,00 TL	

Proje Özeti

Türkiye florası biyoçeşitliliğinin içerisinde çoğunluğu ekonomik potansiyele sahip; 181'i nadir endemik, 461'i endemik olmak üzere, 1081 geofit taksonu yaşamaktadır. Allium cinsinde çoğu hoş kokulu Subg. Melanocrommyum da 15'i endemik olmak üzere 36 takson bulunur. Türkiye florası % 41,6 endemizm oranına sahip bu türlerin önemli gen merkezlerinden biri konumundadır.

Ülkemiz zengin biyoçeşitliliğinin etkin değerlendirilmesi doğrultusunda hazırlanan bu projede; en uygun tohum ekim zamanını ve tohum ön uygulamalarının bitki çıkışına etkisini belirleyebilmek amacıyla;denemeler kurulmuştur.

Gen havuzunun genişletilmesi amacıyla Türkiye Florası orijinli, koleksiyonumuzda birer adet olan Allium schubertii ve A. karamanoglui türlerinden beşer adet daha temin edilmiştir. Ayrıca ebeveyn potansiyeli yüksek yabancı ülke orijinli A. caeruleum, A. cristophii, A. giganteum, A. schubertii türlerinden ve Allium 'Ambassador', 'Lucy Ball', 'Mars', 'Powder Puff', 'Raund and Purple', 'Globemaster' 'Metalic Shine' çeşitlerinden beşer adet soğan temin edilmiş, koleksiyona eklenmiştir.

2017 yılında melezleme çalışmalarına ağırlık verilerek devam edilmiş; 235 kombinasyon melezleme programına alınmış, 18.250 adet tohum ekilmiş; 12.837 adet fide çıkışı ile %70 çıkış olduğu tespit edilmiştir.

2018 yılında 314 kombinasyon melezleme programı oluşturulmuş; 24.506 adet tohum elde edilmiş, Eylül ayında ekimleri yapılmıştır.

Bu proje ile Allium L. türleri mevcut koleksiyonunun sürdürülebilir muhafazasına katkı sağlanması yanında; geniş kullanım alanına sahip, hoş kokulu süs soğanı türlerinin, yetiştirme teknikleri belirlenmesi ve geliştirilecek olan yeni çeşitlerin sektöre kazandırılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Süs bitkileri, Geofit, Allium L., Soğan, Endemik, Hoş koku, Çoğaltma, Islah

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A09/P09/05-01
Proje Başlığı	Türkiye Florasında Mevcut Hoş Kokulu Müşkürüm (Muscari spp.) Türlerinin Islahı ve İlgili Sektörlere Kazandırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Tuğtekin Çiçekçilik –Yalova Flora Marla - Yalova Bilgin Çiçekçilik ve Dış Ticaret – Trabzon
Proje Lideri	Dr. Suna BAŞER
Proje Yürütücüleri	Uz. Erdal KAYA N. Dilek SÜMER TÜRELİ Prof. Dr. Neşet ASLAN Prof. Dr. Fatih DEMİRCİ Haluk TOKGÖZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 50.00,00 TL 2017: 20.00,00 TL 2018: 20.00,00 TL 2019: 20.00,00 TL 2020: 20.00,00 TL
Proje Özeti	<p>Müskürüm (Muscari Mill.) cinsinin ana gen merkezi olarak kabul edilen Türkiye florasında 20'si endemik olmak üzere 31 tür doğal yayılış göstermektedir. Bu proje ile farklı kullanım alanlarına sahip, Türkiye florasına özgü hoş kokulu Müşkürüm türlerinin çoğaltılması, iç ve dış pazar isteği doğrultusunda yeni çeşitlerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.</p> <p>Farklı tohum ekim zamanlarının belirlenmesi II. yıl denemesinde, en iyi çıkış M.macbethianum ve M.macrocarpum türlerinde Eylül, M.muscarimi türünde ise Ekim ayından elde edilmiştir. Farklı tohum ön uygulamalarının etkisinin belirlenmesi I. Yıl denemesi Eylül ayında kurulmuştur. Vegetatif çoğaltım I. yıl denemesinde M.muscarimi türü soğanları Ağustos'da bazal kesim, dörde dilimleme, sekize dilimleme sonrası nemli perlit arasında 18 °C'de 12 hafta süre ile inkübasyona tabi tutulmuş, Kasım ayında materyalin saksıya dikimleri gerçekleştirilmiştir.</p> <p>Gelişme performanslarının denemesi, değerlendirilmesi amacıyla Ağustos ayında sökülerek elde edilen yavru soğanlarda toplam ağırlık (g) ve soğan adedi belirlenmiş, bu yıl elde edilen materyaller ile deneme genişletilmiştir.</p> <p>Melezleme çalışmalarına devam edilmiş, 2017 yılında melezleme ile elde edilen 243 tohumdan 202 adet fide elde edilmiştir. 2018 yılında 53 farklı kombinasyon melezleme programına alınmış, 2893 çiçek başağı tozlanmış, 41 melez kombinasyonundan 735 tohum elde edilmiş, Eylül ayında ekimleri yapılmıştır, gözlemlere devam edilmektedir.</p> <p>Bu proje tamamlandığında; hoş kokulu Müşkürüm türlerinden yeni çeşitler geliştirilmiş ve kritik yetiştirme teknikleri paketi ile süs bitkileri sektörüne kazandırılmış olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Süs bitkileri, Geofit, Muscari Mill., Müşkürüm, Endemik, Hoş koku, Çoğaltma, Islah

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/A/17/A1/P2/389
Proje Başlığı	Türkiye Florasında Mevcut Bazı Endemik Ve Ekonomik Potansiyele Sahip Siklamen Türlerinde Somatik Embriyogenesis Ve Sentetik Tohum Üretimi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Özay Tarım Ürünleri Ltd. Şti. Çukurova Üniversitesi
Proje Yürütücüsü	Hüsamettin Aycan ALP
Yardımcı Araştırmacılar	Prof.Dr Yeşim Yalçın Mendi
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018 – 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	39.500 TL
Proje Özeti	<p>Kurulmuş olan in vitro rejenerasyon denemelerinde kullanılan tüm türlerde kallus oluşumu sağlanmıştır. Bu kallus yapıları C. persicum türünde hem somatik embriyo hem de organogenik yapılara dönüşmüştür. C. cilicium ve C. coum türlerinde sadece somatik embriyoya dönüşen kallus yapılarından, C. pseudibericum türünde her hangi bir gelişim sağlanamamıştır.</p> <p>Çalışma süresince elde edilmiş olan somatik embriyo yapıları ile sürgün yapıları aljinat kapsülleri ile kaplanılarak sentetik tohum yapıları oluşturulmuştur. Bu sentetik tohumlar, in vitro koşullarda çimlendirilerek başarılı bir şekilde bitkiciğe dönüşümleri sağlanmıştır.</p> <p>Projenin ilerleyen kısmında elde edilmiş olan organogenik yapılar ile somatik embriyo yapıları üzerinde histolojik analizler yapılacak ve gelişim aşamaları detaylı olarak ortaya konulacaktır.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/Ü/18/A1/P2/410
Proje Başlığı	Yerli Gerbera Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Çukurova Üniversitesi Ankara Üniversitesi
Proje Yürütücüsü	Hüsamettin Aycan ALP
Yardımcı Araştırmacılar	Dr Ayşen ULUN, ProfDr Yeşim Yalçın MENDİ, ProfDr Soner KAZAZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018 – 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	85.000 TL
Proje Özeti <p>Projede kullanılacak olan ana ve baba hatlar 2018 yılı ile birlikte temin edilerek çalışmaya başlanmıştır.</p> <p>Öncelikle çeşitlerin polen verimleri, polen canlılıkları ve çimlenme oranları gibi kriterler incelenerek, çeşitlerin ploidi seviyeleri tespit edilmiştir. Polen canlılık oranları çeşitlere göre değişmekle birlikte % 92 ila % 96 arasında tespit edilmiştir. İn vitro çimlenme testlerinde pek çok farklı ortam bileşeni ve sıcaklık kullanılmasına karşın her hangi bir çimlenme gözlenmemiştir. Melez üretimi için kullanılacak tüm hatların flowsitometri cihazı ile yapılan çalışma sonucunda diploid yapıda olduğu tespit edilmiştir.</p> <p>İlk melezleme çalışmalarında kafa başına ortalama 16 adet tohum elde edilmiştir. Bahar döneminde elde edilmiş olan yaklaşık 2.000 tohumun ekimi yapılarak ilk melez bitkiler elde edilmiştir.</p> <p>Çalışmanın ilerleyen döneminde melezleme işlemlerine devam edilecektir. Bununla birlikte elde edilen yeni bitkilere negatif seleksiyon uygulanacak ve negatif seleksiyon ile seçilerek bakımından değerlendirmeye başlanacaktır.</p>	

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A09/P08/02
Proje Başlığı	Süs Bitkileri Olarak Kullanılabilecek Turunçgil Melez ve Mutantlarının Geliştirilmesi (I. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Erdemli/MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Rosland Çiçekçilik Materyal Desteği Yenice Seracılık Materyal Desteği
Proje Yürütücüsü	Mustafa Murat HOCAGİL
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Güçer KAFA Dr. Ayşen ULUN Dr. Ayhan AYDIN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 15 000:TL 2018: 15 000: TL 2019: 10 500 TL 2020: 10 000 TL 2021: 10 000 TL Toplam: 50 500 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde Dünya'daki gelişmeler çerçevesinde süs bitkileri sektöründe önemli bir büyüme söz konusudur. Bu büyümenin dış mekân süs bitkileri kapsamında daha hızlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda dış mekân süs bitkileri olarak 'süs turunçgillerinin' kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Süs turunçgillerinin kullanımında yaşanan bu yaygınlaşmanın aksine farklı tür ve alternatif süs turunçgillerinin yeterli miktarda olmaması ticari anlamda ciddi bir handikap olarak karşımıza çıkmaktadır.</p> <p>Bu sebeple dış mekân süs bitkileri sektörü için ivedilikle alternatif 'Yeni Süs Turunçgil Çeşitlerinin' geliştirilerek ticarete konu edilmesi mecburiyeti vardır. Bu nedenle projede 9 turunçgil tür ve çeşidinin yer aldığı 17 kombinasyonda melezleme ve 8 turunçgil türünde mutasyon çalışması yapılarak, kompakt taç gelişimi, süs bitkileri sektörüne uygun meyve, farklı yaprak morfolojisi, inovatif nitelik, yılda bir kereden fazla çiçeklenme eğilimi, meyveleri dalda daha uzun süre kalması gibi özelliklere sahip bireylerin tespit edilerek süs turunçgil çeşidi olarak tescil edilmesi ve sektörün kullanımına sunulması amaçlanmaktadır.</p> <p>Çalışmada melezleme ve mutasyon ıslahı yöntemleri kullanılmıştır. 2016 yılında belirtilen çalışma programına göre ilk melezlemeler Nisan 2016'da 17 kombinasyonla yapılmıştır. Melezleme sonucu elde edilen meyvelerin 2016 Aralık ayı sonu itibarı ile hasatları yapılmış olup; tohumlar çıkarılarak muhafaza altına alınmıştır. Tohum ekimi işlemi gerçekleştirilmiştir. Mutasyon ıslahı kapsamında etkili dozları belirleme çalışmaları tamamlanmıştır. Elde edilen çeşit adaylarımız tüplere alınmıştır. Yer hazırlığı işlemi tamamlanarak 2019 yılında parsele dikimleri yapılacak ve gözlem alınmasına başlanacaktır.</p>

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU ÖZETİ)

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Süs Bitkileri

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A09/P08/01
Proje Başlığı	Süs Bitkisi Olarak Kullanılan Kamkat'ın (Fortunellamargarita) Mutasyon Islahı Yoluyla Geliştirilmesi(II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Erdemli/MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Balcalı/ADANA
Proje Yürütücüsü	Mustafa Murat HOCAGİL
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Güçer KAFA Dr. Ayşen ULUN Dr. Ayhan AYDIN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 5000 TL 2020: 5000.TL 2021: 5000 TL 2022: 5000.TL
Proje Özeti	<p>Son yıllarda Ülkemizde Kamkat'ın süs bitkisi olarak kullanımında bir gelişme ve yaygınlık görülmektedir. Hali hazırda bu amaçla üretilen Kamkatlarda bir takım sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunların giderilebilmesi, süs bitkisi olarak değerlendirilen Kamkat çeşidinin geliştirilmesi ile mümkün olacaktır. Proje sonucunda, vegetatif olarak zayıf gelişen, daha kompakt taç yapan, daha iri ve daha koyu renkli meyveli saksı performansı yüksek bir çeşit eldesi hedeflenmektedir. Anılan hedeflere ulaşılması durumunda Kamkat'ın süs bitkisi olarak değerlendirilmesi ve pazarlanması hususunda yeni açılım ve kazanımlar elde edilecektir.</p> <p>Projede materyal olarak Fortunella margarita Kamkat türüne ait aşı gözleri kullanılmıştır. Bu gözlere 50 ve 70 gray dozlarında akut Gamma ışını uygulaması yapılmıştır. Işın uygulanan gözler Carrizo sitranjı üzerine aşılanarak M1V1, M1V2, M1V3 bitkileri elde edilmiştir. Elde edilen bitkiler araziye dikilmiştir. Dört yıl gözlemler alınmıştır. Veriler değerlendirilmiş, ikinci aşamada ise bunların tescil işlemleri için umut var görülen çeşit adayların çoğaltma işlemlerine başlanmış ve çoğaltılmıştır. Daha sonra tescil denemeleri kurulması aşamasına gelinmiştir. Bu dönemde tescil denemeleri kurulmuştur. Tescile Müracaat edilmiştir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-8
TÜBİTAK 1007 ve 1001 PROJELERİ

Proje Başlığı	Türkiye Florasında Mevcut Dağ Sümbülü (Hyacinthella Schur) Türlerinin Farklı Yöntemlerle Çoğaltılması
Proje Lideri	Dr. Suna BAŞER
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Yürütücüleri	Uz. Erdal KAYA Prof. Dr. Neşet ARSLAN
Başlama-Bitiş Tarihleri	15.04.2016 – 15.04.2019
Projenin Toplam Bütçesi	310.700,00 TL
Proje Özeti	<p>Dağ sümbülü (Hyacinthella Schur) cinsine ait türlerin % 70'i Türkiye florasında yayılış göstermesine rağmen, bu güne kadar yapılan araştırmalar taksonomi çalışmalarıyla sınırlı kalmıştır. Bu proje ile kültüre alma ve ıslah çalışmalarının başlatılması için farklı çoğaltım yöntemlerinin ortaya konması amaçlanmıştır.</p> <p>2017 yılında doğru tohum ekim zamanlarının belirlenmesi amacıyla, 12 türde, 8 farklı zamanda (Temmuz – Şubat) tohum ekimleri yapılmıştır. Denemenin değerlendirilmesi amacıyla Ağustos ayında sökümleri yapılmış yavru soğan ve toplam ağırlıkları (g) belirlenmiştir. Farklı tohum ön uygulamalarının (Kontrol, 24 saat suda ıslatma, Sıcak suya daldırma, Kuru soğukta bekletme, Nemli soğukta katlama) bitki çıkışı ve yavru soğan oluşumuna etkisinin belirlenmesi II. Yıl denemesi kurulmuştur.</p> <p>Vegetatif çoğaltım II. yıl denemesinin değerlendirilmesi amacıyla Ağustos ayında sökümleri yapılmış yavru soğan ve toplam ağırlıkları (g) belirlenmiştir. In vitro çoğaltım denemesinde proje metoduna uygun olarak Nisan ayı içerisinde denemeler kurulmuştur.</p> <p>Bu proje ile çoğunluğu nadir endemik dağ sümbülü türlerinin süs bitkileri sektörüne kazandırılması için başlangıç materyali temin edilebilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Süs bitkileri, Geofit, Hyacinthella Schur, Endemik, Çoğaltma, İn vitro

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-9

(TAGEM-ARGE PROJESİ)

Proje Başlığı	Türkiye’de Doğal Yayılış Gösteren Bazı Pelemir (<i>Cephalaria Schrad. ex Roem. & Schult.</i>), Adaçayı (<i>Salvia L.</i>) ve Karanfil (<i>Dianthus L.</i>) Taksonlarının Dış Mekân Süs Bitkisi Olarak Kullanımlarına Yönelik Çeşit Geliştirme Çalışmaları
Proje Lideri	Burçin Çingay
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ali Nihat Gökyiğit Vakfı İktisadi İşletmesi
Proje Yürütücüleri	Ayşe Serpil Kaya, Fatma Uysal Bayar, Ebru Akyüz, Nihan S. Muşdal, Belgin Kanoğlu, Aşkın Öykü Çimen, Salih S. Kanoğlu
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	TAGEM
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.08.2017- 01.08.2020
Projenin Toplam Bütçesi	1.341.805 TL

Proje Özeti

Dünya üzerinde kullanılan birçok dış mekân süs bitkisinin ana vatanı ve gen merkezi Anadolu’dur. Floramızda yer alan birçok bitki, Avrupa ve Amerika’daki birçok ülkede süs bitkisi olarak kullanılmaktadır. Buna rağmen ülkemizde özellikle yeşil alan uygulamalarında çoğu zaman egzotik (yabancı kökenli) bitkilerin kullanımına karşı eğilim oldukça yüksektir. Bu proje kapsamında bu alanda çalışılacak bitkisel materyal olarak, ülkemiz doğal florasında yayılış gösteren pelemir (*Cephalaria Schrad. ex Roem. & Schult.*), karanfil (*Dianthus L.*) ve adaçayı (*Salvia L.*) cinslerine ait sultan pelemiri (*Cephalaria tuteliana S.Kuş & Gökürk*), koca pelemir (*Cephalaria balansae Raus*), dev pelemir (*Cephalaria gigantea (Ledeb.) Bobrov*), ganteper (*Cephalaria procera Fisch. & Avé-Lall.*), tarla pelemiri (*Cephalaria transsylvanica (L.) Schrad.*), küme karanfil (*Dianthus erinaceus Boiss.*), samsu (*Dianthus carmelitarum Reut. ex Boiss.*), kaya karanfili (*Dianthus zonatus Fenzl*), bursa karanfili (*Dianthus goekayi Kaynak, Yılmaz & Danış*) yabani karafil (*Dianthus anatolicus Boiss.*), tüylü karanfil (*Dianthus armeria L.*) boz şalba (*Salvia argentea L.*), çoban şalbası (*Salvia bracteata Banks & Sol.*), kara şalba (*Salvia absconditiflora (Montbret & Aucher ex Benth.) Greuter & Burdet*), pas kulak (*Salvia sclarea L.*), şalba (*Salvia tomentosa Mill.*), adaçayı (*Salvia fruticosa Mill.*) türleri ile bu türlere ait 14 adet ticari çeşit kullanılmıştır. Projede piyasa talepleri de göz önüne alınarak, kokulu, yeni renkleri barındıran, bitki ve çiçek yapısı değişiklikleri olan, çiçeklenme zamanında değişiklikler gösteren, uzun ömürlü bitki çeşit ve/veya çeşitler elde edilmesi hedeflenmektedir. Araştırma 2017-2020 yılları arasında İstanbul Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi (NGBB) ve Antalya Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü’nde (BATEM) yürütülmektedir. Melezleme çalışmaları sera koşullarında, ümitvar bireylerin performansları ise dış mekân koşullarında yürütülmektedir.

Bu dönem içerisinde gen havuzundaki bireylerin morfolojik ve fenolojik gözlemleri tamamlanmış ve genotiplerde çiçek tozu canlılık oranları ile çiçek tozu çimlenme gücü testleri gerçekleştirilmiştir. BATEM ve NGBB lokasyonlarında melezleme çalışmalarına devam edilerek bir önceki dönem melezleme çalışmalarından elde edilen tohumların hasat, tasnif ve ekimleri gerçekleştirilmiştir. Her iki lokasyonda elde edilen bireylerin gözlemleri ve kültürel işlemler devam etmektedir. Ayrıca proje kapsamında bu dönem için taahhüt edilen altyapı çalışmaları gerçekleştirilerek, NGBB’de çalışmakta olan proje personeline uygulamalı ıslah eğitimi verilmiştir.

**BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-10
(TAGEM-ARGE PROJESİ)**

Proje Başlığı	Türkiye’de Kesme Çiçek Ortanca Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi
Proje Lideri	Prof. Dr. Soner KAZAZ
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
Proje Yürütücüleri	Elçin Gözde ERGÜR, Tuğba KILIÇ, Özgül KARAGÜZEL
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	İnter Sera
Başlama-Bitiş Tarihleri	1 Temmuz 2015-1 Temmuz 2018
Projenin Toplam Bütçesi	186.913,00 TL
Proje Özeti	<p>Ortanca (<i>Hydrangea macrophylla</i> Thunb.) gösterişli çiçekleri nedeniyle günümüzde birçok ülkede hem dış mekan ve iç mekan süs bitkisi hem de kesme çiçek olarak yetiştirilen önemli süs bitkilerinden biridir. Anavatanı Çin-Japonya olan ve büyük çiçekli ortanca olarak bilinen <i>Hydrangea macrophylla</i> (Thunb.) türü aynı zamanda ülkemizin Doğu Karadeniz Bölgesinde doğallaşmış süs bitkisi olarak yetiştirilen bir türdür. Bu proje ile ülkemizde Doğu Karadeniz Bölgesinde doğallaşmış süs bitkisi olarak yetiştirilen ortancanın ülkemiz kesme çiçek sektörüne kazandırılması, yetiştiriciliğinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.</p> <p>Bitkisel materyal olarak Ülkemizde Doğu Karadeniz bölgesinde Ordu, Rize ve Samsun illerindeki park ve bahçelerde doğallaşmış süs bitkisi olarak yetiştirilen ortanca bitkileri ile Hollanda’da kesme çiçek olarak yaygın yetiştiriciliği yapılan 3 farklı ortanca çeşidi Ankong Blue: mavi, Ankong Rose: pembe, Schneeball: beyaz kullanılmıştır.</p> <p>Çalışmada; Karadeniz Bölgesi’nde doğallaşmış ortanca genotipleri arasında özellikle Ordu ilinden temin edilen 1 nolu genotip ile Rize ilinin Derepazarı ve Pazar ilçelerinden temin edilen sırasıyla 4 nolu ve 3 nolu genotiplerin ticari çeşitlerle karşılaştırıldığında gerek verim gerekse kalite parametreleri bakımından kesme çiçek yetiştiriciliğine oldukça uygun oldukları ve bu genotiplerin mutlaka sektöre kazandırılmaları gerektiği sonucuna varılmıştır. Çalışma sonucunda, incelenen özellikler bakımından değerlendirildiğinde, Karadeniz Bölgesi’nde doğallaşmış süs bitkisi olarak yetiştirilen ortancaların birçok özellik bakımından ticari ortanca çeşitlerinden daha üstün özelliklere sahip olduğu belirlenmiştir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-11

Proje No:	BÜGEM 2016/A
Proje Başlığı	Doğal Çiçek Soğanlı Bitkileri Koruma Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Kalkınma Bakanlığı
Proje Lideri	
Alt Proje Yürütücüleri	Dr. Özgül KARAGÜZEL
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2018
Projenin Toplam Bütçesi:	2016 yılı: 1 milyon TL (BATEM için: 70 bin TL) 2017 yılı:1 milyon 500 bin TL 2018 yılı:1 milyon 650 bin TL <u>Toplam:</u> 4 milyon 150 bin TL
Proje Özeti	<p>İhracatı yapılan doğal çiçek soğanlarının sürdürülebilir kullanımı için; üretimlerinin yaygınlaştırılarak doğadan sökümlerin minimum seviyeye indirilmesi, yöre halkına alternatif bir geçim kaynağı sağlanması, istihdamın artırılması, ülkemizin biyoçeşitliliğinin korunması ve ülke ekonomisine katkı sağlanmasının amaçlandığı projeye 2016 yılı içerisinde BÜGEM tarafından başlanmış, proje başladıktan sonra ise 7 araştırma enstitüsü projeye dahil edilmiştir. Bu dönem proje ekibinin oluşturulması ve proje faaliyetlerinin planlanması, hedef kitlenin belirlenmesi (Projeye dahil edilecek illerin, üretici firmaların, sivil toplum örgütlerinin, belediyelerin belirlenmesi), tüm sektör paydaşları ile toplantıların düzenlenmesi, alt proje hazırlıkları, üretim parsellerinin oluşturulması faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. BATEM’de 2016 yılı Aralık ayından itibaren 3 farklı doğal çiçek soğanı türünde (Leucojum aestivum, Lilium candidum ve Sternbergia lutea) üretim ve deneme parselleri oluşturulmuş olup bu türlerde büyütme ile il müdürlüklerine materyal temini elde edilmiştir. Akseki’de 28 Kasım 2017 tarihinde 2 lokasyonda toplam 10.000 adet kardelen soğanı dikimi yapılmıştır. Nisan 2018’de Muğla Tarım Orman ve Antalya Tarım Orman İl Müdürlüklerine Sternbergia lutea yavru soğanlarının aktarımı yapılarak demonstrasyon alanı oluşturulmuştur. 14 Kasım 2018 ‘de ise yine Muğla Tarım Orman ve Antalya Tarım Orman İl Müdürlüklerine Lilium candidum ve Leucojum aestivum yavru soğanlarının aktarımı yapılarak demonstrasyon alanı oluşturulmuştur. Önümüzdeki yıl üreticilere demonstrasyon alanlarında teknik destek sağlanacaktır.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN DİĞER PROJELER-12

(KKTC TARIM VE DOĞAL KAYNAKLAR VE GIDA BAKANLIĞI İLE ORTAKLAŞA YÜRÜTÜLEN PROJELER)

Proje No	
Proje Başlığı	KKTC Florası' nda Bulunan Potansiyel Süs Bitkileri'nin Saptanması, Tanımlanması, Muhafaza Edilmesi ,Kültüre Alınması ve Etkin Değerlendirilmesi
Proje Yürütücüsü	Zir. Yük. Müh. Konce BAYDAR
İşbirliği Yapılan Kuruluş	Türkiye Cumhuriyeti Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Danışmanları	Peyzaj Yük. Mimarı Dr. Kamil ERKEN Ziraat Yük. Müh. Erdal KAYA Yrd. Doç. Dr. Gül YÜCEL Peyzaj Mimarı Yusuf Evren DOĞAN
Yardımcı Araştırmacılar	Zir. Yük. Müh. Esra SERİNOL
Başlama-Bitiş Tarihleri	Nisan 2013- Nisan 2017 (I.Dilim) Nisan 2017- Nisan 2021 (II.Dilim)
Projenin Bütçesi	55.000 TL
PROJE ÖZETİ	
<p>Ülkemiz ada ülkesi olması nedeni ile biyoçeşitlilik açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Fakat son yıllarda yapılanmanın ve çevre katliamlarının yaşanması nedeni ile birçok tür yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu proje kapsamında KKTC Florası'na ait süs bitkilerini tespit etmek, daha önceden tanımlanmamış türler varsa bunları tanımlamak ve envar oluşturmak amaçlanmaktadır. Bu çalışmalara öncelikli olarak geofit türleri ile başlanması hedeflenmektedir. Doğada bulunan geofitler toplanarak koleksiyon behçesi oluşturulacak ve türlerin koruma altına alınması sağlanacaktır. Daha sonra belirlenen türler çoğaltma programına alınarak doku kültürü yöntemi ile çoğaltılıp yeniden doğaya kazandırılacaklardır.</p>	
DÖNEM BULGULARI	
<p>Projenin birinci alt başlığı olan KKTC Florası' nda Bulunan Süs Bitkileri'nin Tespit Edilmesi, Koruma Altına Alınması ve Çoğaltılması kapsamında survey çalışmalarına devam edilmiştir. Türlerle göre uygun dönemlerde arazi çıkışları yapılarak örnekler toplanmaya devam edilmiştir. Toplanan örneklerin teşhisleri ve bakım işlemleri devam etmektedir.</p>	
<p>Projenin ikinci alt başlığı olan KKTC Florası' ndaki Bazı Potansiyel Süs Bitkileri' nin Kültüre Alınması ve İlgili Sektörlere Kazandırılması kapsamında yer alan Tulipa cypria'nın çoğaltımına başlanmış ve başarı elde edilmiştir.</p>	
Anahtar Kelimeler: Flora, Süs Bitkileri, Tanımlama, Çoğaltma, Etkin Değerlendirme	

ILIMAN İKLİM MEYVELERİ

ARAŞTIRMALARI

PROJE DEĞERLENDİRME

TOPLANTISI

PROJE ÖZETLERİ

11-15 ŞUBAT 2019

YENİ TEKLİF PROJELER

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Bazı Kiraz Anaçlarının Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	İsmail DEMİRTAŞ
Proje Yürütücüleri	Rafet SARIBAŞ, Dilek KARAMÜRSEL, Süleyman AKOL, İrfan NAZLI, Cenk KÜÇÜKYUMUK, Mesut ALTINDAL, Kemal YILMAZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 30.000 TL 2021: 19.000 TL 2022: 21.000 TL 2023: 25.000 TL 2024: 25.000TL Toplam: 120.000 TL
Proje Özeti	<p>Dünya kiraz tarımında önemli yere sahip olan Türkiye kiraz yetiştiriciliğinin, modernizasyonu ve yeniliklerin yakından takip edilmesi önem arz etmektedir. Kiraz üretiminde özellikle hasat aşamasında yoğun işgücü kullanılmakta ve hasat masraflarının üretim maliyeti içerisindeki payı oldukça yüksek gerçekleşmektedir. Bu nedenle ağaç habituslarının küçültülmesi büyük önem taşımaktadır. Klonal anaçlar, yoğun yetiştiriciliğe imkân tanımakta, birim alandan alınan verimi artırmakla birlikte üretim masraflarını da azaltmaktadır. Ancak bu avantajları elde ederken bitkisel materyalin adaptasyon kabiliyeti incelenmelidir. Anaçların farklı toprak ve iklim koşullarında farklı tepkiler göstermesi doğal bir olaydır. Kiraz üretiminde önde gelen ülkelerde anaç ve çeşit adaptasyon denemeleri sürekli olarak yapılmaktadır. Türkiye’de de kiraz anaçlarının performanslarına ilişkin farklı çalışmalar yapılmış olmakla birlikte, son yıllarda geliştirilen anaçlar ile ilgili bilimsel veriler yetersizdir. Bu nedenle yapılacak olan projede, Gisela 6, Gisela 12, P-HL-A, VSL-2, MaxMa-60, MaxMa-14, CAP-6P, Piku-1, Adara ve Kuş Kirazı (kontrol) anaçlarının Davraz ve Regina çeşitleri ile performansları belirlenecektir. Çalışma, çeşit bazında tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 4 bitki bulunacak şekilde planlanmıştır. Ağaçlarda morfolojik ölçümler, meyvede fiziksel ölçümler ve kimyasal analizler yapılacaktır. Bunun yanında anaçların besin elementi alım durumları belirlenecek ve ekonomik analiz yapılacaktır. Proje sonunda elde edilen bulgular konu paydaşları ile paylaşılacaktır. Bu sayede, üreticilerin bilimsel verilere ulaşmaları sağlanıp doğru anaç seçimi yapmalarına katkı sağlanacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Prunus avium, anaç, verim, morfoloji, pomoloji

ARA SONUÇ/YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Bazı Şeftali Çeşit/Anaç Kombinasyonlarının Arazi Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Melike ÇETİNBAŞ
Proje Yürütücüleri	Sinan BUTAR, Dilek KARAMÜRSEL, Kemal YILMAZ, H. Güner SEFEROĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 30000 TL 2021: 20000 TL 2022: 10000 TL 2023: 10000 TL 2024 10000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada armut yetiştiriciliğinde kullanılan BA-29, Quince C ayva anaçları ve OHxF 333 armut anacı ile ülkemizde kullanımı çok az veya daha hiç kullanılmamış yeni armut anaçlarının (Farold-40, OHxF 69, OHxF 87, OHxF 97, Fox 11 ve Fox 9) Deveci ve Santa Maria armut çeşitleri ile farklı iki lokasyonda arazi performansı, erkencilik, verim ve kalitelerine olan etkilerini araştırmak amaçlanmıştır. Bunun için, ön görülen çeşitler ve anaçlar aşılansın ve oluşan çeşit/anaç kombinasyonlarına ait fidanlar Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ile Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü' ne ait arazilere 2016-Mart ayında dikilmişlerdir. 2018 yılı içerisinde, her iki lokasyonda da gerekli olan tüm kültürel uygulamalar (ilaçlama, gübreleme, sulama vb.) gerçekleştirilmiştir. Özellikle yaz budaması işlemleri ve tüm kombinasyonların morfolojik ölçümleri yapılmıştır. 2019 yılı içerisinde, budama, tüm kültürel uygulamalar ile verim ve morfolojik ölçümler yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Armut, anaç, OHxF serisi, Fox serisi, BA-29, Quince C

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Bazı Sert Çekirdekli Meyve Türlerinin Depolanmasında Atmosfer Kontrollü Kasa Teknolojisinin Kullanımı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Seda SEVİNÇ ÜZÜMCÜ
Proje Yürütücüleri	Atakan GÜNEYLİ, Meryem SARI, Ömer Faruk KARAMÜRSEL, Prof. Dr. Mehmet Ali KOYUNCU Arş. Gör. Derya ERBAŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 31.12.2022
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 49.000 TL 2021: 37.000TL
Proje Özeti	<p>Projede; Türkiye’de ticari olarak kullanılmaya başlanılan atmosfer kontrollü kasa teknolojisinin bazı sert çekirdekli meyve türlerinde kullanılabilirliği ve mevcut depolama teknolojileriyle karşılaştırılması amaçlanmıştır.</p> <p>Bu amaçla yurt içi ve dışı ticari öneme sahip Regina kiraz, Aprikoz kayısı çeşidi, Monroe şeftali çeşidi ve Angeleno erik çeşidinin optimum derim tarihinde hasadı yapıp meyvelere hava ile ön soğutma işlemi gerçekleştirilecektir. Meyveler Normal Atmosfer (NA), Modifiye Atmosfer Poşet (MAP), Kontrollü Atmosfer (KA) ve Atmosfer Kontrollü Kasa (AKK) koşullarında 0°C ve %90-95 oransal nem koşullarında muhafazaya alınacaktır. Angeleno erik çeşidi 4 ay süreyle muhafaza edilip, ayda bir kalite analizi yapılacaktır. Diğer çeşitler 2 ay süreyle muhafaza edilip, 15 gün arayla kalite analizi yapılacaktır. Her analiz döneminde raf ömrü çalışmaları için 20 °C ve % 50-60 oransal nemde 2 gün süreyle bekletilecektir. Muhafaza süresince bazı kalite analizleri (ağırlık kaybı, meyve eti sertliği, meyve kabuk rengi, suda çözünür kuru madde, PH, titre edilebilir asitlik, etilen üretimi, solunum hızı) ile ortam içi atmosfer bileşimi, duyu analizler, fizyolojik bozukluklar ve çürüme oranları incelenecektir. Ayrıca muhafazanın başında ortasında ve sonunda toplam fenolik madde miktarı ve antioksidan aktivitesi belirlenecektir.</p> <p>Bu proje ile Türkiye’de ihracat potansiyeli yüksek olan bazı sert çekirdekli meyve tür ve çeşitlerinin depolama koşulları belirlenmiş olacaktır. Dünyada kullanılan, Türkiye’de kullanılmaya başlanılan ve taşıma amaçlı olarak da kullanılabilen AKK teknolojisinin çalışılan tür ve çeşitlere uygunluğu belirlenecektir. Çalışmanın konu ile ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	

ARA SONUÇ /YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Hasanbey Kayısı Çeşidinde Klon Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü ERZİNCAN Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Kemal ÇUKADAR (Proje ve Erzincan Lokasyonu) Selçuk AVCI (Malatya Lokasyonu)
Proje Yürütücüleri	H. Murat ÜNLÜ, Seval TAŞKIN, Cemil ERNİM, A. Rıza ŞAHİNOĞLU, Belgin ÇELİK, Duygu ÖZELİÇİ, Sezai ŞAHİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 31/12/2023
Projenin yıllara Göre Bütçesi	41 250 + 41 250 = 82 500 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje, Erzincan ve Malatya’da Hasanbey kayısı çeşidinin yetiştirildiği alanlar taranarak verimli ve kalitesi üstün olan klon adaylarını seçmek ve seçilen bu klon adaylarıyla sofralık kayısı yetiştiriciliğinde üretimi artırmak amacıyla iki aşamada planlanmıştır.</p> <p>Projenin ilk aşama çalışmaları; 2009 yılında Erzincan ve Malatya illerinde Hasanbey kayısı çeşidinin yetiştirildiği alanlar taranarak başlatılmıştır. Taramalar sonucu tespit edilen Erzincan’da 46, Malatya’da ise 11 klon adayında meyve ağırlığı, verimlilik, albeni ve S.Ç.K.M dikkate alınarak yapılan “Değiştirilmiş Tartılı Derecelendirme” sonucu Erzincan’da 10 (240203, 240403, 240405, 240407, 240408, 240410,240411, 240419, 240904 ve 241101), Malatya’da ise 2 (441402 ve 441403) Hasanbey klon adayı seçilmiştir. Seçilen klon adayları ile standart Hasanbey kayısı çeşidinden alınan aş gözleri ile aşılama işlemleri yapılarak her klona ait fidanlar elde edilmiştir.</p> <p>Projenin ikinci aşama çalışmaları; seçilmiş klon adayları ve standart Hasanbey çeşidi fidanları ile 2017 yılında Erzincan’da, 2018 yılında ise Malatya’da tesadüf blokları deneme deseninde 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 3 fidan olacak şekilde enstitü arazilerinde deneme bahçesi kurularak başlatılmıştır. Fidanların sağlık bir şekilde gelişmesi için gerekli bakım işlemleri yapılmış ve yapılmaya devam edilecektir.</p> <p>Klon adaylarına ve standart Hasanbey çeşidine ait fenolojik gözlemler ile pomolojik ve teknolojik ölçümler yapılacaktır. Klon adaylarına ait verilere varyans analizi yapıp, farklı çıkan ortalamalara çoklu gruplandırma testi uygulanacaktır. Yapılacak değerlendirmeler sonucu, en iyi performans gösteren üstün vasıflı klon adayı veya adayları belirlenecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Hasanbey, Klon Seleksiyonu, Verim, Kalite, Erzincan, Malatya

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Kayısı Çöğür Anaç Adaylarının Düşük Sıcaklıklara Tolerans Dereceleri ile Çeşitler Üzerine Etkilerinin Diferansiyel Termal Analiz Metodu Kullanılarak Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Erzincan Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Seval TAŞKIN
Proje Yürütücüleri	Özkan KAYA, Salih KESKİN, Cafer KÖSE, İbrahim BOLAT
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	112.050 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmanın amacı kayısı çöğür anaç adaylarının düşük sıcaklıklara tolerans dereceleri ile çeşitler üzerine etkilerini belirlemektir. Bu bağlamda çalışmanın materyalini zerdali popülasyonunun yoğun olduğu Erzincan ve Sivas illerinde anaçlık özellikleri dikkate alınarak yapılan seleksiyon (TAGEM tarafından desteklenen “Kayısı Çöğür Anaç Seçimi I- II”) çalışması sonucunda belirlenen genotipler içerisinde seçilen (Erzincan Lokasyonuna ait) 5 ümitvar zerdali çöğür anaç adayları, tescilli 256 çöğür anacı, ‘Hasanbey’ ve ‘Hacıhaliloğlu’ kayısı çeşitleri oluşturmaktadır. Bu genotip ve çeşitlerin arazi koşullarındaki bazı agronomik karakterleri incelenmiş, ancak modern anaç ıslahının temel aşamalarından biri olan düşük sıcaklık stresi koşullarında gösterdikleri performanslara ilişkin ayrıntılı değerlendirmeler yapılmamıştır. Bu nedenle, mevcut araştırmada ilk iki yıl boyunca kendi çöğürleri üzerine aşılı 5 ümitvar zerdali çöğür anacı, tescilli 256 çöğür anacı, ‘Hasanbey’ ve ‘Hacıhaliloğlu’ kayısı çeşitlerinin dona toleransları tespit edilecektir. Daha sonra ise, anaçın çeşit üzerine olan etkisini görebilmek için öne çıkan anaçlar üzerine aşılı ‘Hasanbey’ ve ‘Hacıhaliloğlu’ kayısı çeşitlerinin dona toleransları değerlendirilecektir. Böylece, düşük sıcaklık stresine toleranslı anaçlar ve çeşitler üzerine etkileri belirlenebilecektir.</p> <p>Kullanılacak olan bu anaç adayları ve çeşitlerin düşük sıcaklıklara olan tolerans dereceleri Diferansiyel Termal Analiz (DTA) metodu kullanılarak belirlenecektir. Kış soğuklarına toleransın belirlenmesinde örnekler; dona dayanıklılık terminolojisinde ifade edildiği şekli ile dayanımın kazanılması (aklimasyon), dayanıklılık (hardening) ve dayanımın azalması (deaklimasyon) dönemleri olmak üzere toplam 3 örnekleme zamanında alınarak teste tabi tutulacaktır. Bununla birlikte aynı materyallerin ilkbahar geç donlarına karşı gösterdikleri tolerans dereceleri ise ilkbaharda fenolojinin başlamasıyla 4 örnekleme dönemi olacak şekilde; tomurcuk kabarması, pembe çiçek, tam çiçeklenme ve küçük meyve dönemlerinde alınan örneklerin test edilmesi ile belirlenecektir. Örnekleme tarihlerinde her bir anaç adayı/çeşit için örnekler 3 tekerrürlü (108 adet çiçek tomurcuğu), her tekerrür için 3 Termo Elektrik Modülü (TEM) ve her bir TEM için ise 12 adet çiçek tomurcuğu kullanılacaktır. Bu çalışma 2020-2024 yılları arasında yürütülecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kayısı, Prunus armeniaca L., Zerdali, Anaç, DTA, Soğuğa tolerans, Erzincan

ARA SONUÇ/YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Kabaaşı Kayısı Çeşidinde Klon Seleksiyonu 3. Aşama
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Selçuk AVCI
Proje Yürütücüleri	Cemil ERNİM, Ali Rıza ŞAHİNOĞLU, Belgin ÇELİK, Duygu ÖZELÇİ, Mehmet ÖZELÇİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 11.500 TL 2021: 8.500 TL 2022: 9.500 TL 2023: 10.500 TL 2024: 13.000 TL Toplam : 53.000 TL

Proje Özeti

Bu proje; Malatya'nın en önemli kurutmalık kayısı çeşitlerinden olan ve toplam kayısı varlığının yaklaşık %35'ini oluşturan Kabaaşı kayısı çeşidine ait verimli ve meyve kalitesi yüksek klonlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Projenin birinci aşamasında(2009-2013) Malatya'da Kabaaşı kayısı çeşidinin yoğun olarak yetiştirildiği bahçeler taranarak belirlenen klonlar "Değiştirilmiş Tartılı Derecelendirme Metodu"na göre değerlendirilmiş ve en yüksek puanı alan yedi klon adayı projenin ikinci aşamasının materyalini oluşturmuştur.

Projenin ikinci aşamasında ise; birinci aşamada belirlenen klon adayları ve standart Kabaaşı kayısı çeşidinden kalemler alınarak Myrobolan 29C klon anacı üzerine aşılama yapılmıştır. Yeter sayıda fidan elde edilmesine müteakip, deneme tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 5 bitki olacak şekilde Kayısı Araştırma Enstitüsü Akçadağ Kampüsünde tesis edilmiştir.

Projenin üçüncü aşamasını oluşturacak bu projede, standart Kabaaşı kayısı çeşidi ve klon adaylarına ait fenolojik gözlemler ve pomolojik analizler yapılacak, verim değerleri kaydedilecektir. Elde edilen veriler Duncan Çoklu Karşılaştırma Analizine tabi tutularak en yüksek performansı gösteren klon aday/adayları belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler:

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Kayısı Yetiştiriciliğinde Kullanılan Bazı Anaçların Kontrollü Şartlarda Kuraklık Stresi Toleranslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Çiğdem YAVUZ
Proje Yürütücüleri	Didem KOŞAR, Ali Rıza ŞAHİNOĞLU, Yusuf BAYINDIR, Cemil ERNİM, Rukiye YAMAN, İsmail BİRGİN, Sezai ŞAHİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2022
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 117.050 TL 2021: 32.750 TL 2022: 17.250 TL Toplam: 167.050
Proje Özeti	<p>Kayısı ülkemizde stratejik öneme sahip meyve türlerinden biridir. İstatistikî verilere göre Türkiye 730 bin ton yaş kayısı üretimiyle dünyada birinci sırada yer almaktadır. Ülkemiz açısından büyük öneme sahip olan bu meyve türünün yetiştiriciliğinin gelecek nesillerde de devamı açısından gerek dünyayı gerekse ülkemizi tehdit eden kuraklık faktörüyle mücadele edilmesi büyük önem arz etmektedir. Günümüzde gerçekleşen iklim değişikliği, doğal nedenlerden kaynaklı olmayıp, fosil yakıtlar, yanlış arazi kullanımı, ormansızlaştırma ve atmosfere salınan gazların meydana getirdiği sera etkisinden kaynaklanmaktadır. Bu durum kuraklığın hem süresinin hem de şiddetinin artmasına neden olmaktadır. Bu sebeple tarımsal anlamda kuraklığın etkisini azaltmak için en kısa zamanda ciddi önlemler alınması ve buna yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir. Bu çalışma ile kurumumuzda sonuçlanmış olan “Hacıhaliloğlu ve Kabaası Çeşitlerinde Klonal Anaç Kullanım İmkânlarının Araştırılması” adlı projede kayısı ile aşı uyuşma problemi olmayan Pixy, Myrobolan 29C, Marianna 2624 ve Kayısı Eriği klon anaçları ile Zerdali, Tokaloğlu Erzincan çeşitleri ve Hırmanlı, Tekeler tiplerinin çöğür anaçlarının farklı su düzeyleri altında sergiledikleri morfolojik ve fizyolojik ölçümlerden yola çıkarak kuraklık stresine dayanımları belirlenecektir. Çalışma saksıdaki anaçlara 3 farklı su düzeyi (%100, %50, %25) uygulanması şeklinde gerçekleştirilecektir. Araştırma sonunda anaçların farklı su düzeylerine gösterdikleri tepkiler belirlenecek ve kuraklık stresine toleransı yüksek olan anaçlar üreticilere tavsiye edilecektir</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Malatya ve Elazığ İllerinde Kayısıya Uygun Bodur ve Yarı Bodur Erik Anacı Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Mehmet ÖZELÇİ
Proje Yürütücüleri	Duygu ÖZELÇİ, Erdoğan ÇÖÇEN, Ali Rıza ŞAHİNOĞLU, Selçuk AVCI, Dr. Remzi UĞUR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 26.650 TL 2021: 26.150 TL 2022: 35.800 TL 2023: 18.050 TL 2024: 19.050 TL Toplam: 125.700 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmanın amacı, Malatya ve Elazığ illeri doğal florasında bulunan yabancı erik türlerinden kayısıya anaç olabilecek bodur ve yarı bodur özellikte olan klonal anaç adaylarını seçmektir. Proje beş yıl olarak planlanmış ve üç aşamalı olacak şekilde hedeflenmektedir. Projenin birinci aşaması 2020 ile 2024 yılları arasında uygulanacaktır. Çalışmanın ilk iki yılında Malatya ve Elazığ bölgeleri doğal ortamında yetişen yabancı erik popülasyonu içerisinde kayısıya anaç olabilecek bodur ve yarı bodur klonal anaç adaylarının seleksiyonu yapılacaktır. Seleksiyon sonucu tartılı derecelendirme metodu ile ön seçim yapılacaktır. Daha sonraki üç yılda ise ön seçimle belirlenen bireyler Myrobolan 29C anacı üzerine aşılansarak tesadüf blokları deneme desenine göre gözlem bahçesi kurulacaktır. Gözlem bahçesinde gelişen anaç adaylarında morfolojik ölçümler yapılarak veriler elde edilecektir. Elde edilen bu veriler yeni bir tartılı derecelendirmeye tabi tutularak bodur ve yarı bodur özellikte olan ümitvar anaç adayları belirlenecektir. Projenin ilk aşamasının sonunda kayısıya anaç olabilecek ümitvar klonal anaçları selekte edilmiş olacaktır. Selekte edilecek bu anaçlar projenin ikinci ve üçüncü aşamasında materyal olarak kullanılacaktır. Yeni teklif olarak sunulacak olan projenin ikinci aşamasında klonal çoğaltım imkânları ve önemli kayısı çeşitlerinde aşı uyumsuzlukları belirlenecek, üçüncü aşamasında ise belirlenen bireylerin ülkemiz için önemli olan kayısı çeşitlerindeki verim ve kalite kriterleri araştırılarak bahçe performansları belirlenecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	

ARA SONUÇ/YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Seleksiyon Yoluyla Yeni Sofralık Kayısı Çeşitlerinin Geliştirilmesi Aşama III
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Cemil ERNİM
Proje Yürütücüleri	Selçuk AVCI, Ali Rıza ŞAHİNOĞLU, Belgin ÇELİK, Mehmet ÖZELÇİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 11.500 TL 2021: 10.000 TL 2022: 11.000 TL 2023: 12.000 TL 2024: 15.000 TL Toplam: 59.500 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje ile Malatya ve çevre illerde bulunan sofralık kayısı ağaçları içinden üstün niteliklere sahip, verimli ve kaliteli kayısı tiplerini belirleyip bu tiplerin standart yetiştiriciliğini tavsiye etmek, yaygınlaştırılmasını sağlamak ve üreticilerin sofralık kayısı yetiştiriciliğine yönelmelerini sağlayarak sofralık kayısı yetiştiriciliğinde üretim miktarını arttırmak amaçlanmıştır.</p> <p>Projenin birinci aşamasında (2009-2013) Malatya ili ve ilçeleri, Elazığ ili Baskil ilçesi ile Kahramanmaraş ili Elbistan ilçesinde kayısı yetiştiriciliği yapılan bahçeler taranarak belirlenen genotipler “Değiştirilmiş Tartılı Derecelendirme Metodu”na göre değerlendirilmiş ve en yüksek puanı alan yedi genotip projenin ikinci aşamasının materyalini oluşturmuştur.</p> <p>Projenin ikinci aşamasında (2015-2019) ise; birinci aşamada belirlenen genotipler ve standart Aprikoz kayısı çeşidinden kalemler alınarak Myrobolan 29C klon anacı üzerine aşılama yapılmıştır. Yeter sayıda fidan elde edilmesine müteakip, deneme tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 5 bitki olacak şekilde Kayısı Araştırma Enstitüsü Karapınar kampüsünde tesis edilmiştir.</p> <p>Çalışmanın üçüncü aşamasını oluşturacak bu projede, standart Aprikoz kayısı çeşidi ile denemede yer alan genotiplere ait fenolojik gözlemler ile pomolojik analizler yapılacak ve verim değerleri kaydedilecektir. Elde edilen veriler Duncan Çoklu Karşılaştırma testine tabi tutulacaktır. Standart Aprikoz çeşidine göre üstün özellikler gösteren genotipler belirlenecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	

ARA SONUÇ/YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Çakıldak Fındık Çeşidinde Klon Seleksiyonu II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü GİRESUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Yusuf BİLGİN
Proje Yürütücüleri	Emin TAYLAN, Dr. Fikret TÜFEKÇİ, Prof. Dr. S.Zeki BOSTAN, Prof. Dr. Yaşar AKÇA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019-31/12/2023
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2019: 11.000 TL 2020: 12.500 TL 2021: 21.000 TL 2022: 18.500 TL 2023: 19.000 TL
Proje Özeti	<p>Çakıldak fındık çeşidi, ülkemizde yetiştirilen en önemli ticari çeşitler arasında yer almaktadır. İlkbahar geç donlarına dayanıklılık ve verim dalgalanmasının az olması gibi olumlu özelliklerinin yanında; meyve kalitesi bakımından istenilen özelliklere sahip değildir. Ancak Çakıldak fındık çeşidi, yüksek rakıma sahip fındık alanlarında geç yapraklanma özelliğinden dolayı tercih edilmektedir. Ordu ilinde orta kuşağın üst kesiminde ve yüksek kuşakta Çakıldak fındık çeşidi ile kurulan bahçeler zengin bir varyasyon kaynağı durumundadır.</p> <p>2015-2018 yılları arasında ‘Çakıldak Fındık Çeşidinde Klon Seleksiyonu’ projesi kapsamında 136 adet klon incelenmiştir. SSR moleküler markör yardımı ile klonlar arasından identik ve farklı olanlar belirlenmiştir. 136 klonun 5 gruba ayrıldığı ve 20 adet klonun ümitvar olduğu saptanmıştır.</p> <p>Klonların, Seleksiyon II aşamasında aynı koşullar altındaki performanslarını belirlemek amacıyla hazırlanan bu projede; Fındık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü arazisine tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 3 bitki olacak şekilde dikilecektir. Ardından morfolojik, fenolojik gözlemler yapılacak, meyveye yatmasına takiben pomolojik ve kimyasal analizler yapılacaktır. Standart Çakıldak fındık çeşidinden üstün olan klonların belirlenmesi hedeflenmektedir</p>
Anahtar Kelimeler:	çakıldak, fındık, klon seleksiyonu, SSR

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Trabzon İli Fındıkları (Corylus avellana L.)'nın Seleksiyon Yolu ile Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü GİRESUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Yusuf BİLGİN
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Yaşar AKÇA (Doktora Tez Danışmanı)
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2022
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2019: 24.500 TL 2020: 86.000TL 2021: 19.500TL 2022:13.500 TL
Proje Özeti	<p>Foşa fındık çeşidi, ülkemizde yetiştirilen en önemli ticari çeşitler arasında yer almaktadır. Üretimi yoğun olarak Trabzon İlinde yapılmaktadır. Standart fındık çeşitlerinden Çakıldak fındık çeşidinden önce Tombul fındık çeşidinden geç yapraklanmaktadır. Verimi ve verim dalgalanması orta düzeydedir. Fakat Trabzon ili genelinde standart Foşa fındık çeşidinden verimli, geç yapraklanan, iri meyveli, verim dalgalanması daha az olan, Yomra, Boyhana, Giresun Yabanisi ve Giresun Sivrisi diye adlandırılan bazı genotipler Standart foşa fındık çeşidi ile karıştırılmaktadır. Trabzon İli genelinde 300.000 dekar üretim alanı standart Foşa fındık çeşidi, Yomra, Boyhane, Giresun Sivrisi ve Giresun Yabanisi olarak adlandırılan genotipler zengin bir popülasyon oluşturmaktadır. Bu konu ile ilgili bugüne kadar yeterince ıslah çalışması yapılmamış olması nedeniyle; standart Foşa fındık çeşidinden daha iyi özelliklere sahip klonların/genotiplerin seçilmesi bakımından bahsedilen bölgelerde yürütülecek seleksiyon çalışmaları büyük önem taşımaktadır.</p> <p>Bu çalışma 2019-2022 yılları arasında Foşa fındık çeşidinin yoğun olarak yetiştirildiği, Trabzon İlinin Ortahisar, Yomra, Arsin ve Araklı İlçelerinde yapılacaktır. Çalışmada SSR tekniği ile standart Foşa fındık çeşidinden farklı olan klonlar/genotipler belirlenecektir. Seçilen bitkilerin meyve özellikleri ve verim değerleri incelenecektir. Klon/genotiplerin değerlendirilmesinde 'Değiştirilmiş Tartılı Derecelendirme Metodu kullanılacaktır. Bu proje ile standart Foşa fındık çeşidinden daha üstün özelliklere sahip ümitvar bitkiler belirlenecektir. Ayrıca belirlenen kaliteli ve verimli klon/genotiplerin ekonomik üretime kazandırılması, ilerideki ıslah çalışmalarına materyal olarak sağlanması ve genetik kaynaklarımızın kaybolmasının önlenmesi hedeflenmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	foşa, fındık, klon seleksiyonu, SSR moleküler

ARA SONUÇ/YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Corylus colurna L. Anacı Üzerine Aşılı Tombul ve Palaz Fındık Çeşitlerinde Verim ve Kalite Özelliklerinin Belirlenmesi (3.Dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü GİRESUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Selda KAYALAK BALIK
Proje Yürütücüleri	Dr. Hüseyin İrfan BALIK, Emin TAYLAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	69.000 TL
Proje Özeti	<p>Dünyada fındık üretim alanı, miktarı ve ihracatı bakımından Türkiye lider ülke konumundadır. Ülkemizde TÜİK kayıtlarına göre 33 ilde fındık tarımı yapılmakla birlikte üretimin büyük kısmı Karadeniz bölgesinde gerçekleşmektedir. Karadeniz bölgesinde fındık bahçeler çoğunlukla eğimli, engebeldir. Ülkemizde yetiştiriciliği yapılan fındık çeşitlerinin tamamı çalı formundadır ve orta ve yüksek düzeyde dip sürgünü verme eğilimine sahiptir. Fındık tarımında yılda en az bir kez temizlenmesi önerilen dip sürgünleri, aksi taktirde ana dallarla su besin ve ışıktan yararlanma açısından rekabete girmekte ve ana dalların gerçek verim potansiyelini yansıtmamasına engel olmaktadır. Corylus cinsi türleri içerisinde yer alan 25 kadar türün bir kısmı çalı bir kısmı da ağaç formundadır. Ağaç formunda olan fındık türlerinden Corylus colurna L. literatürde ‘Türk Fındığı’ olarak yer almaktadır ve dip sürgünü vermemektedir. Meyvelerinin ticari değer düşük olmakla birlikte tek gövde fındık yetiştiriciliğinin yapıldığı ülkelerde anaç olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde C. colurna L. anacı üzerine kültür çeşitlerinin aşılınması ile ilgili araştırmalar 2000’li yıllarda başlamıştır. 2009-2013 yılları arasında C.colurna L.anacı üzerine Tombul ve Palaz çeşitleri aşılınarak en uygun aşı metodu ve dönemi tespit edilmiştir. 2. Aşamada aşılı ve aşısız fidanlar verim denemesine alınmış ve bazı morfolojik ve fenolojik özellikleri takip edilmektedir.</p> <p>Corylus colurna anacı ile ilgili olarak 1. ve 2. aşaması sonuçlandırılan projelerin devamı olarak hazırlanan bu projede, aşılı ve aşısız fidanların verim ve kalite özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Corylus colurna, anaç, aşılama, dip sürgünü, tek gövde

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Siirt Çeşidinde Klon Seleksiyonu I. Aşama
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Mehmet ÇALIŞKAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Ajlan YILMAZ, Seyfettin POLAT
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 01.01.2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 20.000, 2021: 20.000, 2022: 20.000, 2023:20.000, 2024:20.000
Proje Özeti	<p>Türkiye coğrafi yapısı itibarı ile birçok meyve türünün anavatanıdır. Bu meyve türlerinin en önemlilerinden biride antepfıstığıdır. Anadolu binlerce yıldır bu türün çok geniş olan genetik havuzuna ev sahipliği yapmaktadır. Bu sebeple geniş bir varyasyona sahip olduğumuz bu türde yapılacak başarılı çalışmalar bir kat daha önemli olacaktır. Türkiye’de yaklaşık 48 milyon fıstık ağacı vardır, bunların 20 milyonu verim çağındadır, 3.288.041 da alanda antepfıstığı üretimi yapılmaktadır. 2016 yılında 4kg, 2017 yılında ise ağaç başı 2 kg ürün elde edilmiştir (TUİK 2017).</p> <p>Türkiye’deki antepfıstığı üretiminin %90’ından fazlası Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılmaktadır. Bölgede en çok yetiştiriciliği yapılan çeşitler Siirt, Uzun ve Kırmızı çeşitleridir. Çalışmamızın materyalini bölgede yetiştiriciliği yapılan Siirt çeşidi ağaçları oluşturacaktır. Yuvarlak grupta yer alan Siirt çeşidi çıtlaklık oranı, verim, erken meyveye yatma, düşük periyodisite göstermesi gibi özellikleriyle öne çıkmaktadır. Öne çıkan bu çeşitte muhtemel iyi vasıflı bireylerin tespit edilerek kayıt altına alınması amacı ile bu proje hazırlanmıştır. Üç aşamalı olarak planlanan projenin 5 yıllık ilk aşamasında üstün özellikli bireyler çiftçi şartlarında belirlenecektir. Bu amaçla üretimin en yoğun olduğu Gaziantep, Şanlıurfa ve Siirt illerindeki üretim alanları taranacak, sonraki aşamalarında ise bu bireylerin özellikleri eşit şartlarda yarıştırlarak belirlenmiş üstün özelliklerin kaynakları tespit edilecektir. Katalog verileri itibarı ile hasat dönemi olan orta geç ’den erken, iç randımanı %42,64’den yüksek, 100 dane ağırlığı 134,38 gr’dan fazla, periyodisite eğilimi olmayan, kemik kabuk ayrılma direnci düşük ve verim durumu standart çeşitten yüksek üstün özellikli bireyler tespit edilecek ardından bu bireylerden alınacak hedef veriler 3 yıl süre ile gözlemlenip kayıt altına alınacaktır. Çalışmamız Siirt çeşidinde genetik varyasyonların tespiti, kayıt altına alınarak muhafazası ve üretimin daha yüksek standartlara sahip bireylerle yapılarak popülasyon kalitesinin, toplam verim-kalite seviyeleri ile üretici gelirlerinin yükseltilmesi amacıyla planlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Antepfıstığı, klon seleksiyonu, Siirt çeşidi

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Gaziantep, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Adıyaman ve Siirt illerinde Bulunan P. khinjuk Stocks (Buttum) Genotiplerinin Seleksiyonu ve Bunların Anaçlık Özelliklerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Mehmet Fatih BATMAZ
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul İLİKÇİOĞLU, Dr. Hatice GÖZEL, Sibel AKTUĞ TAHTACI, Cem BİLİM, Dr. Kamil SARP KAYA, Kürşat Alp ASLAN, Nilgün KALKANCI, Prof. Dr. Safder BAYAZIT
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2022
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 25.505 TL 2021: 22.310 TL 2022: 3.120 TL
Proje Özeti	<p>Meyve yetiştiriciliğinde anaç kullanımının önemi bilinmektedir. Antepfıstığında anaç olarak kullanılabilir birçok yabancı türün bulunduğu Türkiye’de, yetiştiriciliğin büyük bölümünün kıraç, sulanmayan arazilerde yapılması, gerek antepfıstığı çeşitlerinin gerekse ülkemizde doğal olarak yetişen bazı yabancı antepfıstığı türlerinin büyüme ve gelişme güçlerinin istenen düzeyde olmaması nedenleri ve standart bir anacın olmaması ülkemizde antepfıstığı anaç çalışmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.</p> <p>Ülkemiz antepfıstığı yetiştiriciliğinde ağırlıklı olarak P. vera (özellikle Siirt çeşidi) olmak üzere değişik Pistacia türlerine ait tohumlar anaç elde etmek amacıyla kullanılmaktadır. Ancak tohum anacı olarak kullanılabilir bir genotip ıslah edilmiş/belirlenmiş değildir. Bununla birlikte Antepfıstığı fidanı üreticilerinin son yıllarda anaç eldesi amacıyla Buttum türüne ait farklı bitkilerin tohumlarını kullandıkları görülmektedir. Bunun en büyük nedeni ise buttum anacın üzerine aşılardan oluşan çeşidin gelişmesine etki etmesidir.</p> <p>Bu projede Gaziantep, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Adıyaman ve Siirt illerinde doğal olarak yetişen, önceki çalışmalarda P. vera’ ya göre daha iyi geliştiği, verimin artmasında olumlu rol oynadığı belirtilen P. khinjuk türüne ait tipler içerisinde seleksiyon yapılacaktır. Ağaç gelişimi ve meyve tutumuna göre seçilecek genotiplerden toplanacak meyvelerin tohum özellikleri, tohumlarda çimlenme ve çıkış oranları, elde edilecek çöğürlerde çöğür gelişimi, aşı tutma oranı, abiyotik stres koşullarına (tuzluluk, kireç) dayanım gibi özellikler incelenerek üstün özellikteki genotipler belirlenecektir. Bu genotipler antepfıstığı fidanı üreten fidancıların kullanılabilmesi amacıyla standart tohum anacı olarak tescil ettirilip ülke ekonomisine kazandırılacaktır. Ayrıca elde edilecek veriler ve selekte edilen genotipler daha sonra yapılacak ıslah çalışmalarına altyapı oluşturacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Pistacia khinjuk, buttum, Pistacia vera, antepfıstığı, seleksiyon, anaç, ıslah, stres

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Farklı Anaçlar Üzerine Aşılı Bazı Kestane Çeşit ve Genotiplerinin Aydın Koşullarında Performanslarının Karşılaştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Koray KARATAŞ
Proje Yürütücüleri	Mehmet ÖZKUL, Selim ARPACI, Ramazan KONAK, Mesut ÖZEN, Arzu AYAR, Oğuz ALTUNKAYA, Prof. Dr. Engin ERTAN, Prof. Dr. Ümit SERDAR, Burak AKYÜZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020 – 2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 42.000 TL 2021: 12.000 TL 2022: 9.000 TL 2023: 9.000 TL 2024: 9.000 TL Toplam: 81.000 TL
Proje Özeti	<p>Kestane, Anadolu'da pek çok bölgede doğal yayılım göstermiş ve ağırlıklı olarak Ege Bölgesi, Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde ekonomik olarak yetiştiriciliğinde yaygınlaşmıştır. Ege Bölgesinde, Aydın ve İzmir'de, Büyük Menderes ve Küçük Menderes havzaları arasında kalan dağlık alanlarda ve Beydağ eteklerinde kapama meyve bahçesi şeklinde yetiştiriciliğinde yapılmaktadır. Aydın ili sınırlarında İncirliova ilçesinden Buharkent ilçesine kadar olan 700 metre ile 1300 metre yüksekliklerde, özellikle kuzey yamaçlarda yayılım göstermiştir. Kestane yetiştiriciliğinde en önemli sorunlardan biri standart anaç ve çeşitlerin bölgelere göre belirlenmemiş olmasıdır. Her bölgede yöresel olarak yetiştiriciliğinde yapılan çeşit veya tipler bulunmaktadır. Ülkemiz kestane üretiminin %50'sinden fazlasını gerçekleştiren Aydın ve İzmir kestane bölgesi için de tescili yapılmış standart anaç ve çeşitler tespit edilmemiştir. Bu proje ile bölgeye uygun anaç ve genotip/çeşit belirlenerek üreticiye yüksek gelir getirebilecek anaç-kalem kombinasyonunun ortaya çıkarılacaktır. Proje kapsamında anaç olarak A100 ve Marigoule çeşitleri kullanılacaktır. Çeşit olarak 5 Avrupa kestanesi (C. sativa) genotipi (N-3-4, N-20-2, N-23-1, N-7-3 ve EGK1), 3 kompleks hibrit genotip (A25, A14 ve A100), 2 Avrupa x Japon hibridi (Bouche de Betizac ve Marigoule çeşitleri) kullanılacaktır. Çalışma Aydın Efeler İlçesi Eğrikavak Mahallesinde 950 metre rakımdaki İncir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Kestane AR-GE Parselinde yürütülecektir. Anaç-çeşit kombinasyonu ağaçlarında gelişme, verim ve meyve kalite değerleri alınarak karşılaştırma yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Mersin (Myrtus Communis L.) Islahı-I Mersin (MyrtusCommunis L.) Bitkisinin Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Dr.Kader ERÇİK
Proje Yürütücüleri	Hasan ÇELEN, Ali TEKİN, Tijen BAHAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020/31.12.2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2019:.....TL 2020: 45.000.....TL 2021:.....TL 2022:.....TL
Proje Özeti	<p>Myrtaceae familyasına giren mersin bitkisi Akdeniz bölgesinde doğal olarak yetişen bir bitki olup; beyaz ve iri meyveli olanlar ülkemizde ticari olarak yetiştirilmektedir. Siyah mersinin tarımsal özellikleri konusunda çok az bilgi vardır. Son yıllarda yüksek antioksidan özellikleri nedeniyle siyah renkli meyveler popüler hale gelmeye başlamıştır. Ayrıca butik ürün olarak da değerlendirilmektedir. Ayrıca siyah mersinin önemli bir hastalık ve zararlısının olmayışı bu meyvenin organik yetiştiriciliğini cazip hale getirmektedir. Bununla ilgili yeterli ARGE çalışması olmayıp, iri meyveli siyah ve beyaz mersin tiplerinin toplanıp fiziksel ve biyokimyasal özelliklerinin belirlenerek bu bitkinin ekonomiyeye kazandırılması açısından önem taşımaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Bazı Prunus Anaçlarında Kısıtlı Su ve Mikoriza Uygulamalarının Kuraklığa Dayanıklılık Üzerine Etkileri (Doktora Projesi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi AgromilloraFidan Üretim ve Pazarlama Ltd. Şti.
Proje Lideri	Fatma Belkıs ESİMEK
Proje Yürütücüleri	Gülşen DURAKTEKİN, Dr. Ayhan AYDIN, Prof.Dr.Ayzin B. KÜDEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31/12/2023
Projenin yıllara Göre Bütçesi	30.000
Proje Özeti	<p>Bazı sert çekirdekli meyve anaçlarının su stresine verdikleri tepkiler ile bitkinin dayanıklılık mekanizması üzerine temel parametrelerin ortaya konması ve mikorizainokulasyonunun bu parametreler üzerine etkisinin araştırılması amaçlanan buaraştırma, 2020-2023 yılları arasında Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nde yürütülecektir. Saksı denemeleri şeklinde yapılacak çalışmada materyal olarak günümüzde sert çekirdekli meyveler için yaygın olarak kullanılan Rootpac-20, Rootpac-40, Rootpac-R, GF 677, Garnem ve Arda anaçları kullanılacaktır. Bu anaçların, gölgelendirme ve havalandırma yapılabilen sera koşullarında aşısız ve aşılı nektarin olarak kuraklığa dayanıklılık/tolerans durumlarına bakılacaktır. Anaçlara, Akdeniz Bölgesi örtü altı yetiştiriciliğine uygun erkenci bir çeşit olan Carolina nektarin çeşidi aşılanacaktır. Çalışmada 6 anaç, 1 çeşit, 3 sulama dozu kullanılacak olup, mikorizalı(M+) ve mikorizasız(M-) ve aşılı, aşısız uygulamalarda 11 litrelik saksılar kullanılacaktır. Kontrol konusuna (K₁₀₀) ait bitkiler tarla kapasitesindeki su düzeyinin %100'ü olacak şekilde sulanacaktır. K₅₅ konusunda K₁₀₀ konusunun %55'i düzeyinde, K₄₀ konusunda ise K₁₀₀ konusunun %40'ı düzeyinde su verilecektir. Deneme, tesadüf bloklarında bölünen bölünmüş parseller deneme desenine göre 4 tekerrürlü olarak yürütülecektir. Bu tez sonucunda elde edilecek bulgularla, başarılı bulunacak anaçların özellikle erkenci meyve yetiştiriciliği yapılan tarım bölgelerinde kullanımının artırılması tavsiye edilecektir. Bitkilerin verdikleri tepkiler ve dayanıklılık mekanizması ile ilgili temel parametreler ortaya konacaktır. Proje sonucunda mikoriza aşılı fidan üretimi teşvik edilebilecek ve yaygınlaştırılmaya çalışılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Seleksiyon İslahı ile Elde Edilmiş Bazı Ceviz Genotiplerinin (Juglans regia L.) Biyokimyasal ve Moleküler Karakterizasyonu.
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Remzi UĞUR
Proje Yürütücüleri	Yılmaz UĞUR, Sümeyye ADALI, H.Osman ÖZATAR, Öğr. Üy. Dr. Âdem BARDAK, Dr. M.Ali GÜNDEŞLİ, Prof. Dr. Nesibe Ebru KAFKAS
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2021
Projenin yıllara Göre Bütçesi	122.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada, seleksiyon ıslahı ile elde edilmiş 32 adet ceviz genotipinde ve 14 adet standart ceviz çeşidinde biyokimyasal analizler ve moleküler karakterizasyon çalışmaları yapılacaktır. Bu kapsamda; meyvede protein ve yağ analizleri, yaprak ve meyve dış kabuğunda toplam fenolik madde miktarı (TFMM) ve antioksidan aktivite analizleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca genotipler moleküler yönden tanımlanacaktır. Bu çalışma sonucunda; botanik olarak tanımlanmış genotipler, biyokimyasal ve moleküler olarak da tanımlanmış olacaktır. Böylece ceviz çeşit adayları bu genotiplerin moleküler ıslah tekniklerinde kullanımı kolaylaşacaktır. Aynı zamanda tıbbi-aromatik ve besin değeri yönleriyle de kullanım sahalarının oluşabilmesinin önü açılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Doğu Akdeniz Bölgesi Ceviz Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	H. Osman ÖZATAR
Proje Yürütücüleri	Dr. Remzi UĞUR, Sümeyye ADALI
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	69600 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile Doğu Akdeniz (Mersin, Adana, Osmaniye, Hatay) bölgesinden seleksiyon yoluyla ilkbahar geç donlarına ve yüksek yaz sıcaklıklarına dayanıklı, iç kararması yapmayan, meyve verimi ve kalitesi yüksek, ceviz çeşidi ıslah edilmesini amaçlanmaktadır. Çalışmanın materyalini Doğu Akdeniz (Mersin, Adana, Osmaniye, Hatay) bölgesinde yetişen aşısız ceviz genotipleri oluşturacaktır. Bu genotiplerin ceviz kalite kriterleri doğrultusunda yapılan ölçüm ve değerlendirme sonuçları tartılı derecelendirmeye tabi tutulacaktır. Bu değerlendirmelerin en az üç vejetasyon dönemini kapsamı planlanmaktadır. Ceviz ıslahında kullanılan genetik materyallerin aralarındaki genetik ilişkilerin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla selekte edilen en az 10 en fazla 30 adet ceviz genotiplerinde DNA seviyesinde genetik çeşitliliği saptamak için SSR, ISSR ve SRAP teknikleri kullanılarak genotipler arasındaki akrabalık durumları incelenecektir. Çalışmanın 2020-2024 yılları arasında tamamlanması planlanmaktadır. Çalışma sonunda iç kararması yapmayan, meyve verimi ve kalitesi yüksek en az 10 adet ceviz genotipi selekte edilmesi hedeflenmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Ceviz, seleksiyon

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Kahramanmaraş Bölgesi Ceviz Seleksiyonu-III
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	H. Osman ÖZATAR
Proje Yürütücüleri	Dr. Remzi UĞUR
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	50000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje ile Kahramanmaraş yöresinden seleksiyon ıslahı yoluyla elde edilmiş üstün özelliklere sahip ceviz genotiplerinin verim ve kalite değerleri incelenmektedir. Deneme cevizin adaptasyon problemleri de göz önünde bulundurularak Çağlayancerit ve Kahramanmaraş merkez olmak üzere farklı iklim ve toprak özelliklerine sahip iki lokasyonda kurulmuştur. Çalışma tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü, her parselde 3 bitki olacak şekilde planlanmış, kontrol bitkisi olarak da Chandler, Franquette ve Maraş-18 çeşitleri kullanılmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P10/1
Proje Başlığı	Karadeniz Bölgesi Dut (Morus Spp.) Seleksiyonu-I
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü SAMSUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Erol AYDIN
Proje Yürütücüleri	Ercan ER, Dr Nilüfer AKSU USLU, Dr. Ali TURAN, Prof Dr Saim Zeki BOSTAN, Prof Dr Seyit Mehmet ŞEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2018
Projenin yıllara Göre Bütçesi	50000 TL
Proje Özeti	<p>Üzümsü meyve türlerinden biri olan dut, üretimi dünyada ve ülkemizde uzun yıllardır yapılmaktadır. Dut, iklim ve toprak isteklerinin çok seçici olmamasından dolayı ülkemizin hemen hemen her yerinde yetiştirilebilmektedir. İslah çalışmalarının başarısında önemli yeri olan genetik varyasyonlar, ülkemizdeki iklim ve toprak koşullarındaki büyük değişimlerden dolayı çok zengin bir düzeye sahiptir. Bu meyve türlerinden biri olan dut da doğal florada zengin bir varyasyon göstermektedir. Dut üzümü meyve olmasına rağmen, Karadeniz Bölgesinde de geniş yayılım göstermektedir.</p> <p>Ülkemizde meyvecilik yönünden mevcut çeşitliliğin günümüzden geleceğe aktarılması, uygun tiplerin seçilmesi ve korunması ile mümkün olacaktır. Bu amaca yönelik olarak, söz konusu çeşitliliğin tespiti, seçimi ve değerlendirilmesi çalışmalarında materyal olarak kullanılacak olanların belirlenmesi oldukça önemli bir husustur.</p> <p>Araştırma belirlenen seleksiyon kriterlerine göre Artvin, Giresun, Ordu ve Samsun illerinde yürütülmüştür. Seleksiyon-I çalışması ile Artvin, Giresun, Ordu ve Samsun, illerindeki dut tiplerinden tartılı derecelendirme sonucu amaca uygun üstün nitelikli toplam 46 adet dut tipi seçilmiştir. Seçilen tiplerin 36 tanesi beyaz, 3 tanesi kara ve 7 tanesi ise mor duttur. 2018 yılı Ağustos ayının üçüncü haftasında seçilen dut tiplerinden alınan aş kalemeleri Ağustos ayının son haftasında durgun göz aş yöntemine göre bir yıl önceden Karadeniz tarımsal Araştırma Enstitüsü Ambarköprü fidanlık parseline dikilen dut çöğür anaçlarına aşılanmıştır. Seleksiyon-I aşamasından elde edilmiş olan tipler, Seleksiyon-II kısmındaki çalışmanın materyalini oluşturacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Morus spp, seleksiyon, SÇKM ve pekmez

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No:	
Proje Başlığı	Yeni Fındık Çeşitlerinden Meristem Kültürü ile In Vitro Baz Materyal Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü (TARM)
Projeyi Destekleyen Kuruluş	-
Proje Lideri	Dr Nur KOYUNCU
Proje Yürütücüleri	Elif Seda ATABAY, Dr. Aynur KARAHAN, Ali Ferhan MORCA, Sevgi COŞKAN, Ülkem TANIKER, Tülin SARIGÜL ERTEK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/12/2019- 01/12/2022
Projenin yıllara Göre Bütçesi	1.Yıl: 67.600 TL 2.Yıl: 42.600 TL Toplam: 110.200 TL
Proje Özeti	<p>Fındık bahçelerinin yenilenmesi ve yeni geliştirilen yüksek verimli ve kaliteli fındık çeşitlerinin çiftçiye hızlı bir şekilde ulaştırılabilmesi için, fındık fidanlarının kitlesel olarak çoğaltılması gerekmektedir. Geleneksel yöntemde fındık ocaklarında bitkilerin dibinden çıkan yeni sürgünler çoğaltma materyali olarak kullanılmaktadır. Vejetatif olarak çoğaltılması gereken fındık bitkisinde dip sürgünler hızlı çoğaltmayı sağlayamadığı için mikroçoğaltım tekniği alternatif yöntem olarak ele alınmaktadır. Odunsu bitkilerin mikroçoğaltımında, kültüre alma aşamasında çevresel ve endojen kaynaklı patojenler nedeniyle büyük zorluklar yaşanmaktadır. In vitro kültürlerde bulunan endojen kaynaklı bakteriyal patojenlerden latent türde olanlar kallus ve hücre kültürlerinin rejenerasyon yeteneğini düşürmekte, mikroklonal çoğaltımı, sürgün gelişimini ve köklenmeyi baskılayarak materyallerin in vitroda ya da ex vitroda ölümüne dahi neden olmaktadır. Bu araştırmanın amacı fındık bitkisinde bulunan endojen kaynaklı kontaminasyon etmenlerinin ve elma mozik virüsünün temizlenmesi için kimyasal terapi ve meristem kültürü uygulamalarını birlikte kullanmaktır. Bunun sonucunda mikroçoğaltım çalışmaları için aseptik in vitro baz materyali olacak bitkiler elde edilmiş olacaktır.</p> <p>Çalışmalar nodal eksplantların tüplerde kültüre alınmasıyla başlayacaktır. Sürgün gelişimi sağlanan tomurcuklardan sürgün ucu alınarak Ribavirin (virazole) etken maddesi ile farklı doz ve sürelerde kimyasal terapi uygulaması yapılacaktır. Bu uygulamadan sonra meristem kültürü yapılacak materyallerde altkültürleri takiben hastalık testleri yapılacaktır. Doku kültürü çalışmaları Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Biyoteknoloji Araştırma Merkezi doku kültürü laboratuvarlarında; hastalık analizleri ise Ziraî Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Bitki Hastalıkları Birimi laboratuvarlarında yapılacaktır. Fındık Araştırma Enstitüsü materyal temini sağlayacak ve doku kültürü çalışmalarına katılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Corylus avellana L., meristem kültürü, kimyasal terapi, ribavirin, ApMV, bakteri, fungus

SONUÇ RAPORLARI

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/12/A08/P01/02
Proje Başlığı	Farklı Dikim Sıklığı ve Terbiye Sistemlerinin Şeftalide Verim ve Kalite Üzerine Etkileri
Projenin İngilizce Başlığı	Effects of Different Planting Distance and Training Systems on Peach Yield and Quality
Proje Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ISPARTA
Proje Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Melike ÇETİNBAŞ
Proje Yürütücüleri	Sinan BUTAR, Dr.İbrahim GÜR, Meltem EMRE, Figen AKYÜZ, Mesut ALTINDAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	2011-2019
Projenin Toplam Bütçesi	100.000 TL

Proje Özeti

Şeftali yetiştiriciliğinde verim ve kaliteyi artırmak için yeni dikim ve terbiye sistemlerinden önemli derecede faydalanılmaktadır. Böylelikle, çalışmamızda değişik terbiye şekilleri ve dikim sıklıkları ile şeftali ağaçlarında bol ve kaliteli ürün elde etmek ve ağaçların taç gelişimlerini sınırlandırarak, daha sık dikim yapabilme imkânlarını araştırmak amaçlanmıştır.

Bu amaçla, GF-677 üzerine aşılı 'Monroe' çeşidi, 4 terbiye sistemi (goble, merkezi lider, ince iğ ve Y-trellis) ve farklı sıra üzeri mesafeler kullanılmıştır (goble ve merkezi lider terbiye sistemleri için: 5, 4, 3, 2 m, ince iğ ve Y-trellis terbiye sistemleri için: 2, 1.5, 1 m). Proje, goble ve merkezi lider terbiye sistemlerinde desteksiz sistemler ve ince iğ ve Y-trellis terbiye sistemlerinde destekli sistemler halinde 2 deneme şeklinde tesadüf blokları deneme desenine göre, 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 5 ağaç olacak şekilde dizayn edilmiştir.

2012-2018 yılları arasında Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü arazisinde yürütülen bu çalışmada, belirtilen terbiye sistemlerinde şekil budaması ve ürün budaması şeklinde kış budamaları, vegetasyon süresince de yaz budaması yapılmıştır. Diğer kültürel uygulamalar (seyreltme, sulama, ilaçlama vb) da sezon boyunca gerçekleştirilmiş olup, 2014 yılından itibaren verim [ağaç başına verim (kg/ağaç), dekara verim (kg), gövde kesit alanına düşen verim (kg/cm²)] ve bazı meyve kalite parametreleri [(meyve eni (mm), boyu (mm), ağırlığı (g), meyve renk değerleri (L*, a*, b*, C*, hue°), meyve eti sertliği (N), SÇKM, titre edilebilir asitlik değerleri (%)] ile ağaçların morfolojik özellikleri incelenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, dekara en fazla kümülatif verim ince-iğ terbiye sisteminden elde edilmiş olup bunu Y-trellis, merkezi Lider ve goble sistemleri takip etmiştir. Dikim sıklığına göre; 1m ile dikilmiş mesafelerdeki kümülatif verim fazla fidan bulundurmaları açısından ön plana çıkmıştır. Karlılık açısından ise ince iğ sistemi 1m ve Y-trellis sistemi 1m uygulamaları en üst seviyede olurken 2 metreye dikilmiş Merkezi lider sisteminin de ince iğ ve Y-trellis 2m ye dikilmiş ağaçlar ile benzer karlılığa ulaştığı belirlenmiştir.

Meyve kalite özellikleri bakımından önemli farklılıklar bulunmaması genel olarak terbiye şekillerinin ve dikim mesafelerinin bu bakımdan istikrarlı bir etkiye sahip olduğunu göstermekte olup 'Monroe' şeftali çeşidinde tüm uygulamaların meyve kalitesini olumsuz etkilemediği ortaya çıkmıştır. GF 677 anacı üzerine gelişme kuvveti daha zayıf ve yayvan gelişen 'Monroe' şeftali fidanlarında hem kümülatif verim ve karlılık açısından hem de uygulanabilirlik açısından, meyve kalitesi de olumsuz etkilenmeden İnce iğ ve Y-trellis sistemleri ile 1 m dikim mesafesi ile yetiştiricilik yapılmasının uygun olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şeftali, P. persica, Dikim Sıklığı, Terbiye Sistemleri

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/HSGYAD/16/A05/P01/105
Proje Başlığı	Melezleme İslahı ile Elde Edilmiş ve Ateş Yanıklığı Hastalığına Karşı Dayanıklı Armut Genotiplerinin Biyokimyasal İçeriklerinin Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Determination of Chemical Composition of Erwinia Amylovora Resistant Breeding with Hybridization of Pear Genotypes
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Atakan GÜNEYLİ
Proje Yürütücüleri	Kimya Müh. Tuba SEÇMEN, Dr. Gökhan ÖZTÜRK, Zir. Yük. Müh. Cemile Ebru ONURSAL, Zir. Yük. Müh. Seda SEVİNÇ ÜZÜMCÜ, Zir. Yük. Müh. Alamettin BAYAV, Gıda Yük. Müh. Demet YILDIZ TURGUT, Dr. Öğr. Üyesi Alper KUŞÇU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	68.500TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada, Armutta Ateş Yanıklığı Hastalığına Dayanıklı çeşit geliştirmek amacı ile yürütülen ıslah projesi süresince ileri gözlem parseline aktarılan genotip ve ebeveyn meyvelerinin biyokimyasal içerikleri incelenmiştir. Ateş yanıklığına dayanıklı genotipler arasından 68 genotip ve 4 ebeveyn seçilmiştir. 72 farklı ebeveyn ve genotipten elde edilen numunelerin armut sularının fenolik, şeker, askorbik asit ve organik asit içerikleri belirlenmiş ve RID ve UV detektör ile donatılmış HPLC kullanılarak nicelleştirilmiştir. Numunelerin armut sularının antioksidan aktiviteleri ve toplam fenolik içerikleri belirlenmiştir. Proje iki yılda tamamlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Armut, fenolik bileşen, organik asit, şeker, antioksidan aktivite, toplam fenol içerik

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P01/01
Proje Başlığı	Farklı Islah Yöntemleri ile Yeni Kiraz Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Alt Proje Başlığı	Melezleme ve Mutasyon Islahı Yolu ile Elde Edilen Kiraz Çeşit/Tiplerinin Çatlama Durumlarının Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Determination Of Cracking Conditions Of Cherry Varieties/Types Obtained By Hybridization And Mutation Breeding
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü- YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM, TARSİM (Aynı)
Proje Lideri	Selma ÖZYİĞİT
Proje Yürütücüleri	Dr. Mehmet BAŞ, Dr. Adnan Doğan, Dr. Arzu ŞEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016-----31/12/2018
Projenin Toplam Bütçesi	35.000 TL
Proje Özeti	<p>Kiraz yetiştiriciliğinde, çeşit ve anaç seçimi, iklimsel adaptasyon, düzenli verim, hasat periyodunun genişletilmesi, pazar isteklerine uygun yeni çeşit ıslahı çalışmalarının yeterli olmaması gibi sorunların yanında meyvelerde ekonomik kayıplara neden olan yağmurdan kaynaklanan çatlama durumlarının olması önemli sorunlardan biridir.</p> <p>Hasat öncesi ve hasat döneminde yağışlar nedeniyle meyvelerin çatlama durumu kiraz yetiştiriciliğinde önemli bir problemdir. Çatlamış meyvelerin pazar değeri olmadığından önemli gelir kayıplarına neden olmaktadır. Bu nedenle enstitümüzde “Mutasyon ve Melezleme Yolu ile Kendine Verimli ve İhracata Uygun Kiraz Çeşitlerinin Elde Edilmesi” projesi kapsamında geliştirilip tescil edilen 2 çeşit ile öne çıkan mutant ve melez çeşit adayları kiraz tiplerinin çatlama durumları belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kiraz, Çatlama İndeksi, Melez, Mutant

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P01/01
Proje Başlığı	Bazı Melez ve Mutant Kiraz Çeşit ve Tiplerinin Muhafaza Sürecindeki Meyve Kalitelerinin Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Some Hybrid and Mutant Cherry Types and Types Determination of Fruit Quality During of Storage
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Arzu ŞEN
Proje Yürütücüleri	Selma ÖZYİĞİT, Dr. Mehmet BAŞ, Dr. Muammer YALÇIN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016 - 31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 16.500 TL 2017:16.500 TL
Proje Özeti	<p>Dış satımı yapılan çeşitler içinde uzun depo ömrü, sert, aromatik ve sulu yapısı gibi üstün kalite özellikleri ile yoğun talep gören 0900 Ziraat kiraz çeşidi bu üretim miktarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır Ancak Türkiye'nin sahip olduğu yüksek kiraz üretim potansiyeline rağmen, üretilen kaliteli ürün miktarı yeterli olmamaktadır. Bu nedenle 0900 Ziraat kiraz çeşidine alternatif ve ihracata uygun yeni çeşitlerin geliştirilmesine ve meyve kalitesini olumlu yönde etkileyecek çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.</p> <p>Bu nedenlerle Enstitümüzde 2001 yılında başlatılan "Melezleme ve Mutasyon Islahı Yolu İle Kendine Verimli ve İhracata Uygun Kiraz Çeşitlerinin Elde Edilmesi" projesi kapsamında çeşit adayları geliştirilmiştir. Geliştirilen bu tiplerden 2 mutant tip çeşit olarak tescil edilmiştir.</p> <p>Çalışmada, Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü tescili gerçekleştirilen Burak ve Aldamla çeşitleriyle; 30-53, 30-56 ve 50-28 mutant ve B-13, H-38, E-18, 12-33 ve 12-39 Melez tipleri kullanılmıştır. Aynı zamanda 0900 Ziraat çeşidi de çalışmamızda kullanılmıştır. Muhafaza performansları bakımından mutant tiplerin 30 gün, melez tiplerin 45 gün muhafaza edilebildikleri tespit edilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	kiraz, muhafaza, kalite, mutant tip, melez tip

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A10/P02/02
Proje Başlığı	Sulu ve Kuru Koşullarda Badem Yetiştiriciliğine Uygun Anaçların Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Ertuğrul İLİKÇİOĞLU
Proje Lideri	Mehmet Fatih BATMAZ, Cem BİLİM, Hakan USANMAZ Serkan KÖSETÜRKMEN, Dr. Nevzat ASLAN, Dr. Kamil SARP KAYA, Dr. Öğretim Üyesi Halit Seyfettin ATLI, Prof. Dr. Bekir Erol AK
Proje Yürütücüleri	2014-2017
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2009 – 31.12.2017
Projenin Toplam Bütçesi	2014: 14.178 TL 2015: 9.070 TL 2016: 13.705 TL 2017: 6.500 TL
Proje Özeti	<p>Üreticilerimizin badem anaç sorununu çözmek amacıyla uygulamaya konulan bu projede anaç materyali olarak; Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne seçilen <i>Amygdalus orientalis</i> L. badem türünün AB3 ve AB5 tipleri, <i>Amygdalus webbii</i> L. badem türü, Garrigues çeşidi, <i>Amygdalus bucharica</i> badem türü ile klonal anaçlardan GN22 ve GF677 melezleri kullanılmıştır. Anaçlar üzerine Lauranne badem çeşidi aşılansmıştır.</p> <p>Kuru ve sulu koşullarda birer bahçe; tesadüf blokları deneme desenine göre, 6x4 m dikim aralığında, 4 tekerrürlü olacak şekilde, 2009 yılında, Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün Dr. Ahmet Münir Bilgen İşletmesi'ne tesis edilmiştir.</p> <p>Sulanan parselde en yüksek verim GF677 ve GN22 anaçlarından elde edilirken en az verim A. bucharica ve A. webbii anaçlarından elde edilmiştir. Sulanmayan parselde en yüksek verim GN22 ve GF677 anaçlarından elde edilirken en düşük verim A. webbii ve Garrigues anaçlarından elde edilmiştir.</p> <p>En yüksek verimlilik değerleri sulanan parselde A. webbii ve GN22 anacından, sulanmayan parselde GN22 anacından elde edilmiştir.</p> <p>Sulanan parselde en iri meyve A. bucharica anacından, sulanmayan parselde ise Garrigues anacından elde edilmiştir.</p> <p>En yüksek randıman sulanan parselde GN22 anacından, sulanmayan parselde ise A. webbii anacından elde edilmiştir.</p> <p>Morfolojik olarak en iyi anaç-kalem uyuşması sulanan ve sulanmayan parsellerde AB3 anacında görülmüştür.</p> <p>En yüksek taç hacmi sulanan parselde GN22, sulanmayan parselde AB5 anacında ölçülmüştür.</p> <p>Sonuç olarak sulanan ve sulanmayan şartlarda hibrit klon anaçlarının tohum anaçlarına göre öne çıktığı tespit edilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	badem, anaç, sulama, kuru koşul, adaptasyon,

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Diyarbakır ve Malatya Koşullarında Frigo ve Taze Fide ile Yetiştirilen Bazı Çilek Çeşitlerinin Verim ve Kalite Özelliklerinin Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi DİYARBAKIR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Kenan ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Kader ERÇİK, Murat KAYA, Mehmet ÇİÇEK, Medine TEKİN, Nihat ÖZKAN Prof.Dr. Ebru YAŞA KAFKAS(Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2015-31.12.2017
Projenin Toplam Bütçesi	30.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma, Diyarbakır ve Malatya’da lokasyonunda 2015-2016, 2016-2017 yılları arasında yürütülmüştür. Her iki lokasyonda 6 ticari çilek çeşidinin (Kabarla, Sweet Ann, DPI Rubygem, Festival, Amiga, Florida Fortuna), farklı fide tipi ve dikim zamanı uygulanarak verim ve kalite özellikleri üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Denemeler, tesadüf blokları deneme desenine göre 4 tekerrürlü ve her tekerrür 30 bitki bulunacak şekilde oluşturulmuştur. Üçgen dikim şeklinin uygulanıp, frigo fide sıra arası 30 cm, sıra üzeri 35 cm mesafeyle; taze fidede ise sıra arası 30 cm, sıra üzeri 25 cm olacak şekilde dikilmiştir.</p> <p>Diyarbakır ve Malatya lokasyonu olmak üzere iki lokasyonda yürütülen bu çalışmada; en iyi sonuçlar Diyarbakır lokasyonundan elde edilmiştir.</p> <p>Diyarbakır lokasyonunda frigo fide dikim sisteminde en uygun çeşitler verimin yüksekliğine göre; Rubygem, Kabarla, Fortuna ve Amiga çeşitlerinde bulunmuştur. Her iki dikim sistemim de bölge için uygun olmakla birlikte frigo fide dikim sisteminde verimin daha yüksek olması bir avantaj olabilir. Diğer yandan taze fide dikim sistemin de ise meyve kalitesininib daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	

DEVAM EDEN PROJELER

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/HSGYAD/17/A05/P01/124
Proje Başlığı	Deveci Armudunda Soğuk Muhafazadan Sonra Olgunlaştırma Uygulamalarının Kalite Bileşenlerine Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Atakan GÜNEYLİ
Proje Yürütücüleri	Seda SEVİNÇ ÜZÜMCÜ, Kimya Müh. Tuba SEÇMEN, Cemile Ebru ONURSAL, Prof. Dr. Gülcan ÖZKAN, Dr. Ayşe GÜL ÖZAYDIN, Dr. Mustafa YILMAZER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 – 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	70.600

Proje Özeti

Derim sonrasında 10°C’de 24 saat süreyle 0 ve 625 ppb dozlarında 1-Metilsiklopropan (1-MCP) uygulanmaktadır. Hasat sonrası uygulaması yapılan meyveler Normal Atmosfer (NA) ve Kontrollü Atmosfer (KA) (%2O₂ + %1CO₂) koşullarında 0°C sıcaklıkta ve %90±5 oransal nemde muhafazaya alınmaktadır. Meyveler NA koşullarında 6 ay süreyle, KA koşullarında 8 ay süreyle muhafaza edilerek ayda bir raf ömrü çalışması yapılmaktadır. Her dönem soğuk depodan çıkarılan meyvelere 20°C’de 0, 50, 100 ve 150 ppm dozunda etilen 0, 24 ve 48 saat süreyle uygulanmaktadır. Uygulaması yapılan meyveler 10 ve 20°C’de %55±5 oransal nem koşullarında 0, 3, 6 ve 9 gün bekletilmektedir. Bu süreler sonunda meyve örneklerinde; meyve ağırlık kaybı, meyve eti sertliği, suda çözünür kuru madde, titre edilebilir asitlik, pH, meyve rengi, etilen üretimi ve solunum hızı analizleri yapılmaktadır. Meyve örneklerinde uçucu aromatik maddelerin değişimi GC-head space ile; fenolik bileşiklerin, organik asitlerin ve şekerlerin değişimi HPLC ile; toplam fenolik madde miktarının değişimi spektrofotometre ile belirlenmektedir. Her analiz döneminde meyvelerde mikrobiyolojik analizler yapılmaktadır. Ayrıca fizyolojik ve patojenik kaynaklı bozulmalar incelenmektedir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P3/465
Proje Başlığı	Farklı Prunus Anaçlarının Su Stresine Toleranslarının Bazı Morfolojik, Fizyolojik ve Biyokimyasal Parametrelerle Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü EĞİRDİR/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Figen AKYÜZ
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Adnan N. YILDIRIM, Doç. Dr. Cenk KÜÇÜKYUMUK, Turgay SEYMEN, Dr. İbrahim GÜR, Bahar TÜRKELİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 25.700TL. 2019: 16.100TL. 2020: 17.100TL 2021: 17.100TL

Proje Özeti

Bu çalışma ile ülkemizde ve dünyada meyve yetiştiriciliğinde yaygın olarak kullanılan GF 677, Garnem ve Nemaguard anaçları ile son yıllarda üretime sunulan, sık dikime uygun Arda ve Rootpac 20 anaçlarının gelecekte etkisi daha da artacak olan su kısıtı tehdidinde karşı toleransının anlaşılmasına katkı sağlayacak veriler elde etmenin yanısıra, su stresine hassas bir tür olan şeftalide üretimde öne çıkan veya gelecekte önemli olabilecek çeşitlerin bu anaçlarla kombinasyonunun su stresine dayanım düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır.

Projenin 1. dilimi için bitkisel materyal olarak badem, şeftali ve kayısı için pratikte kullanılan GF 677, Garnem 15, Rootpac-20, Arda klon anaçları ve Nemaguard tohum anacının bir yaşındaki bitkileri kullanılmıştır.

2018 yılında stres uygulamaları sonunda, bitki boyu (cm), bitki gövde çapı (mm), sürgün uzunluğu (cm), yaprak alanı (cm²), köklerin kuru ve yaş ağırlıkları (g)'ni içeren morfolojik ölçümler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yaprak oransal su kapsamı (%) ve membran stabilite indeksi analizleri tamamlanmıştır. Stres uygulamalarının sona ermesi ile bitkilerden alınan yapraklardaki mineral madde (N (Azot), P (Fosfor), K (Potasyum), Fe (Demir), Na (Sodyum), Zn (Çinko), Mg (Magnezyum) ve Ca (Kalsiyum)) miktarları yapılan analizlerle belirlenmiştir. 2019 yılında biyokimyasal analizlere devam edilecek, elde edilen verilerde istatistiksel analizler tamamlanacak ve projede yer alan anaçlar üzerine aşılama yapılarak projenin 2. diliminde kullanılacak olan aşılı fidanlar üretilecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P04/02
Proje Başlığı	Bazı Klonal Anaçların Aprikoz (Şalak) Sofralık Kayısı Çeşidi ile Uygun Dikim Mesafesi ve Uygun Terbiye Sistemlerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü EĞİRDİR/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hakkı KOÇAL
Proje Yürütücüleri	Dr.Melike ÇETİNBAŞ, İbrahim GÜR, Ö.Faruk KARAMÜRSEL, Sinan BUTAR, Bilal YALÇIN, Alamettin BAYAV, Murat CANSU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 - 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016-20.000 TL, 2017-30.000 TL, 2018-10.000 TL, 2019-10.000 TL 2020-10.00 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile son yıllarda kayısı yetiştiriciliğinde kullanılmaya başlanan Pixy ve Myrobolan 29-C klon anaçları ile yeni nesil anaçları olarak yetiştirilen Rootpac serisi anaçlardan Rootpac-20 ve Rootpac-R anaçlarının Aprikoz sofralık kayısı çeşidi ile, uygun dikim mesafesi, uygun terbiye şekli, arazi performansı, verim ve meyve kalitelerine olan etkilerini araştırmak amaçlanmıştır. Kombinasyonlar bodur ve kuvvetli gelişen anaçlarda ayrı ayrı tesadüf bloklarında bölünen bölünmüş parseller deneme desenine göre Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü' ne ait arazide 2017 yılında bahçe tesis edildi. Tüm anaçlar için sıra arası mesafeler 5 m, sıra üzeri mesafeler ise; Myrobolan 29-C ve Rootpac-R için 4.5 – 3 – 1.5 m, Pixy ve Rootpac-20 için 2,25 - 1,5 - 0,75 m, olacaktır. Rootpac-R ve Myrobalan 29-C anaçlı (kuvvetli gelişen) fidanlarda değişik doruk dallı ve merkezi lider şeklinde, Rootpac-20 ve Pixy anaçlı (bodur gelişen) fidanlarda da ince iğ ve Y-Trellis şeklinde, terbiye sistemlerinde budanacaktır. Proje süresince, ağaçların morfolojik ölçümleri, fenolojik gözlemleri, pomolojik analizleri, verimleri ve yapraklarda bitki besin elementi içerikleri tespit edilecektir. Proje sonunda, bodur ve kuvvetli anaçlar ayrı ayrı değerlendirilecek ve farklı uygulamalar bazında ekonomik analiz yapılacaktır. 2018 yılında fidanlar uygun terbiye sisteminde budama yapılarak, bodur gelişen anaçlardan rootpac-20 ve pixy anaçlarının bulunduğu deneme parsellerine destek sistemi tesis edildi. Yıl boyunca kültürel işlemler yapılmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Yeni Kiraz Çeşitlerinin Islahı II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	İsmail DEMİRTAŞ
Proje Yürütücüleri	Dr.Hasan Cumhur SARISU, Ömer Faruk KARAMÜRSEL, Dr.İbrahim GÜR, Hakkı KOÇAL, Fatma Pınar ÖZTÜRK, Melih AYDINLI, Figen ERASLAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016 - 2020
Projenin Toplam Bütçesi:	80.000 TL
Proje Özeti	<p>Halen ihraç ettiğimiz kirazın hemen hemen tamamı 0900 Ziraat ve benzerleridir. Bu kirazların yetiştiricilik problemleri yanında dölllenme biyolojisi ile de ilgili sorunları bulunmaktadır. Kiraz yetiştiriciliğini daha ekonomik kılmak ve bu türden daha fazla gelir elde etmek; yetiştirme tekniklerinin geliştirilmesi yanında verimli, çatlamaya dayanıklı, standart çeşitlerle tozlanabilen, meyve kalite özellikleri (renk, aroma, uzun sap, küçük çekirdek, meyve eti sert) iyi, daha erkenci ve geççi kiraz çeşitleri yetiştirmekle mümkündür. Bu özelliklere sahip kiraz çeşitleri ıslah etmek amacıyla 2007 yılında başlatılan bu projede melezlemeler yapılmaktadır. Ebeveyn olarak; 0900 Ziraat, Sweetheart, Regina, Sunburst, Lapins, Prime Giant ve Kordia çeşitleri kullanılmıştır. 2018 yılında melezleme yapılmamıştır. Daha önce yapılan melezlemelerden elde edilen 11.384 adet genotip varyasyon parseline aktarılmıştır. 2015 yılından itibaren ileri seviye gözlem parsellerine üstün bulunan genotiplerin aktarılması devam edilmektedir. Bu yıl ileri seviye gözlem parselinde bulunan 15 genotipten az miktarda meyve alınmıştır. 2018 yılı itibarı ile ileri seviye gözlem parselinde toplam 48 genotip bulunmaktadır. 2018 yılında varyasyon parselinde yapılan gözlemlerde ön plana çıkan 10 genotip aşılansarak fidan elde etme süreçleri devam etmektedir.</p> <p>2019 yılında varyasyon parseli ve ileri seviye gözlem parsellerinde bulunan genotiplerin projede amaçlanan kriterler doğrultusunda değerlendirilmesine devam edilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	BBMB-10-04
Proje Başlığı	Karalekeye Dayanıklı Kaliteli Elma Çeşitlerinin Elde Edilmesi (2. dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Emel KAÇAL
Proje Yürütücüleri	Dr. Gökhan ÖZTÜRK, Yusuf ÖZTÜRK, Melih AYDINLI, İsmail DEMİRTAŞ, Dr. Hasan Cumhuri SARISU, Rafet SARIBAŞ, Meltem EMRE, Dilek KARAMÜRSEL, Recep Ali EMRE, Figen AKYÜZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016-31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 11.850 TL 2017: 33.000 TL: 2018-15.000 TL 2019: 15.000 TL 2020: 15.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje, 2011 yılında başlayan “Karalekeye Dayanıklı Kaliteli Elma Çeşitlerinin Elde Edilmesi” isimli projenin ikinci dilimini (2016-2020) oluşturmaktadır. Proje ile karalekeye dayanıklı ve kaliteli ancak hassas elma çeşit/tipleri arasında, kontrollü melezlemeler yoluyla karaleke hastalığına dayanıklı ve elma ticaretinde rekabet edebilecek, kaliteli yeni elma çeşit aday/adaylarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında bugüne kadar 35 melezleme kombinasyonu oluşturulmuş ve melezlemelerde 17 çeşit/tip kullanılmıştır.</p> <p>2018 yılı proje çalışmalarında kapsamında, yabancı (Redchief ve Enterprise) ve yerli (Coll 22, Tip 15 ve Kalkandelen) çeşit ve tipler arasında kontrollü melezlemeler yapılmıştır. Melezleme çalışmalarında 2547 adet çiçek melezlenmiş, 285 adet meyve hasat edilmiş ve toplam 1724 adet tohum elde edilmiştir. Tohumlar kasım ayında katlamaya alınmıştır.</p> <p>2008 yılı melezlemelerinden elde edilen genotipler içinden 572 adet genotip, meyve kalite özellikleri bakımından değerlendirilmiş, 83 adet genotip tekrar değerlendirmeye uygun bulunmuştur. Yine 2011 ve 2012 yılında kontrollü melezlemelerle elde edilerek karaleke değerlendirmeleri sonucu gözlem parsellerine aktarılan yaklaşık 1189 adet genotipte hasat gerçekleştirilmiştir. Hasat edilen meyvelerin duyu değerlendirmeleri sonucunda 89 adet genotip ümitvar bulunmuş ve aşılacak üzere etiketlenmiştir.</p> <p>2019 yılında da kontrollü melezlemelere ve meyve değerlendirmelerine devam edilecektir. 2018 yılında meyve kalitesi bakımından öne çıkan genotipler, M9 anacı üzerine aşılacaktır. Katlamaya alınan tohumlar şubat ayının ilk haftasında çıkarılarak viyollere ekilecektir. Tohumdan çıkan bitkiler 3-4 yapraklı döneme geldiklerinde inokulasyon yapılacaktır. Hastalık değerlendirmelerinden geçen bitkiler haziran ayında araziye aktarılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P03/03
Proje Başlığı	Melezleme ve Mutasyon İslahı ile Yeni Elma Çeşitlerinin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
Proje Lideri	Dr. A. Nilgün ATAY
Proje Yürütücüleri	Dr. Ersin ATAY, Dr. Melike ÇETİNBAŞ, İbrahim GÜR, Ömer Faruk KARAMÜRSEL, Dr. Şerif ÖZONGUN, Dr. Gökhan ÖZTÜRK, Dr. Cumhuri SARISU, Alametin BAYAV, Dr. Burak KUNTER, Dr. Yaprak KANTOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016-31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 20.000 TL 2017: 15.000 TL 2018: 15.000 TL 2019: 15.000 TL 2020: 15.000 TL

Proje Özeti

Bu çalışmada melezleme ıslahı ile yüksek yeme kalitesine, kendine özgü cazip bir görünüme ve uzun depo ömrüne sahip yeni elma çeşitlerinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Amasya elma çeşidinde mutasyon ıslahı ile genetik varyasyon yaratmak ve bu varyasyon içerisinde ıslah amacına uygun yeni mutantların seçilerek geliştirilmesi hedeflenmiştir. Projenin birinci dilimi olan 2011-2015 yılları arasında, ıslah çalışması için gerekli plantasyonlar oluşturulmuştur.

2018 yılında, elde edilen melez bitkilerde meyve değerlendirmelerine devam edilmiştir. Braeburn X Kaşel 41, Golden Delicious X Kaşel 41 ve Kaşel 41 X Braeburn kombinasyonuna ait yaklaşık 200 civarında bitkinin seleksiyon I aşaması tamamlanmıştır. Görünüm ve yeme kalitesi açısından ümitvar olmayan bireyler elenmiştir. Seleksiyonun II aşamasına geçen bireyler ise M.9 anacı üzerine aşılanarak çoğaltılmıştır.

Mutasyon ıslahı çalışmalarında ise 2018 yılında faydalı mutasyonların tespiti ve seçimi için detaylı meyve gözlemleri alınmış ve morfolojik ölçümler yapılmıştır. Daha önceki yıllarda seçilen bireyler M.9 anacı üzerinde çoğaltılmış ve araziye aktarılmıştır. 2019 yılında da meyve veren bireylerde seleksiyon çalışmalarına sistematik bir şekilde devam edilecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P01/05
Proje Başlığı	Erik Anaç Islahı/Seleksiyon Yolu ile Klonal Erik Anaçlarının Geliştirilmesi (2. Dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir/ ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr.İbrahim GÜR
Proje Yürütücüleri	Ömer Faruk KARAMÜRSEL, Hakkı KOÇAL, Melih AYDINLI, Yılmaz SESLİ, Hasan Cumhur SARISU, Recep Ali EMRE
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 15.000 TL 2018: 10.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL 2021: 10.000 TL

Proje Özeti

Anavatanı Doğu Asya, Orta Asya ve Kafkasya olan *P. cerasifera* Ehrh. türü erikler için çoğur anacı olarak kullanılan en yaygın türdür. *Prunus cerasifera* Ehrh., aynı zamanda şeftali, kayısı, badem ve kiraz gibi meyve türleri için de anaç olarak kullanılmaktadır. Doğal ortamda köklenme yeteneği yüksek olan can eriklerinin, anaç olarak kullanılması bölge ekonomisi için faydalı olacaktır.

Bu çalışmada; zengin can erik popülasyonuna sahip Isparta, Uşak ve Kütahya illerinde şeftali, kayısı ve eriklere anaç olarak kullanılabilir can erik tiplerinin seleksiyonu ve bunların vejetatif yollarla çoğaltılması amaçlanmıştır. Bunun yanında, bazı şeftali, erik ve kayısı çeşitleriyle aşı uyuşma durumları da belirlenecektir. Projenin son aşamasında ön plana çıkan anaç adayları standart anaçlarla performans denemelerine alınarak ümitvar bulunanlar tescil ettirilecektir.

Bu proje 2012 yılında başlamış olup projenin 1. diliminde Isparta (Eğirdir, Keçiborlu ve merkez), Kütahya (Gediz, Simav ve Şaphane) ve Uşak illerinde tür yoğunluğu tespit edilen bazı bölgelerde seleksiyon çalışmaları sonucunda 80 tip seçilmiştir. Seçilen tiplerin tamamı varyasyon parseline aktarılmıştır.

2016 yılı Aralık ayı itibari ile tiplerde vejetatif çoğaltılma çalışmalarına başlanmıştır. Her yıl düzenli olarak çoğaltılma çalışmaları devam etmekte başarı sağlanan tipler araziye aktarılmaktadır. 2018 yılında odun çelikleri Kasım sonu itibari ile alınarak 2500 ppm dozunda hazırlanan IBA' ya 5 saniye daldırılarak kum havuzlarında katlamaya alınmıştır. Çoğaltılma başarısı sağlanan ve araziye aktarılan tipler Ağustos ayı içerisinde T göz aşısı tekniği ile aşılanmıştır. 2019 Şubat ayı içerisinde bu tiplerde aşı uyuşması çalışmaları yapılacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P 03/01
Proje Başlığı	Elma Anaç Islahı Projesi: Ateş Yanıklığı (Erwinia amylovora) ve Kök Çürüklüğü (Phytophthora cactorum) Hastalıklarına Karşı Dayanıklı Bodur ve Yarı Bodur Anaç Geliştirilmesi (2. Dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü Ankara Ziraî Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü
Proje Lideri	Dr. Şerif ÖZONGUN
Proje Yürütücüleri	Turgay SEYMEN, Figen AKYÜZ, Süleyman AKOL, Şeyma Reyhan ERDOĞAN, Hamza ŞENYURT, Burcu YAMAN, Dr. Gökhan ÖZTÜRK, Melih AYDINLI, Dr. H. Cumhur SARISU, Prof. Dr. Hüseyin BASIM
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019-31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2020.....- 2021..... 2022.....
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile ateş yanıklığı (Erwinia amylovora) ve kök çürüklüğüne (Phytophthora cactorum) dayanıklı, bodur ve yarı-bodur gelişme karakterine sahip elma anaçlarının elde edilmesi amaçlanmıştır.</p> <p>2014 yılında başlayan projenin ilk diliminde, Enstitü parsellerinde yer alan elma genetik kaynaklar parseli ve 1998 yılında Karadeniz Bölgesi'nden toplama yapılarak oluşturulan gen havuzundaki tiplerde çalışma yapılmıştır. Çalışma 2 aşamada gerçekleştirilmiş olup, ilk aşamada bu çeşit/tipler M9 anacına aşılınmış ve Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü'nde suni inokulasyon yöntemi ile Ateş yanıklığına dayanıklılıkları test edilmiştir. Aynı zamanda moleküler düzeyde farklı primerler kullanılarak bu bitkiler testlenmiştir. Ateş yanıklığı hastalığına dayanıklı ve orta derecede dayanıklı bulunan tiplerden alınan çeliklerde Phytophthora cactorum için sürgün testlemeleri yapılmıştır. Sürgün testlemelerinde elde edilen ilk sonuçlarda ümitvar olarak görülen tiplerde, kök bölgesinden de hastalık inokulasyonu yapmak için köklendirme çalışmaları devam etmektedir. Elde edilen ilk veriler ışığında, hem ateş yanıklığına dayanıklı hem de kök çürüklüğüne dayanıklı olarak belirlenen 2 tip ile M9 anacında melezlemeler yapılmıştır.</p> <p>Çalışmada, 2018 yılı içerisinde melezleme çalışmalarına (Gen 262 x M9) devam edilmiştir. Ayrıca mevcut melez bitkilerde ateş yanıklığı testlemeleri yapılmış ve 99 adedi yüksek toleranslı bulunmuştur.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P03/02
Proje Başlığı	Elmalarda Farklı Ara Anaç Uygulamalarının Bahçe Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü, Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Şerif ÖZONGUN
Proje Yürütücüleri	Turgay SEYMEN, Figen AKYÜZ, F. Pınar ÖZTÜRK, Burcu YAMAN, Prof. Dr. Fatma KOYUNCU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 20.000 TL 2017: 5.000 TL 2018: 5.000 TL 2019: 5.000 TL 2020: 5.000 TL

Proje Özeti

Bu çalışma, “Elmalarda Ara Anaçlı Fidan Eldesi ve Bahçe Performanslarının Belirlenmesi” isimli 2011-2015 yılları arasında yürütülen TAGEM BBMB-10-05 projesinin devamı niteliğindedir. Projenin 2. dilimi 2017 yılında başlamış olup 2020 yılında sonuçlandırılacaktır.

Fidarlarda ara anaç uygulamalarının bodurluk mekanizması üzerine etkilerinin fizyolojik ve morfolojik olarak incelemelerinin yapıldığı ilk aşamada, aynı zamanda her uygulamadan 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 3 fidan olacak şekilde tesadüf blokları deneme desenine uygun olacak şekilde bahçe tesis edilmiştir. Bahçe tesisinde, projenin amacına uygun olması açısından, ağır toprak yapısına sahip bir parsel seçilmiştir. Tesis edilen bahçe, 2018 yılı sonu itibari ile 7.yaşını doldurmuştur. Bahçede her yıl düzenli bir şekilde fenolojik gözlemler ve morfolojik incelemeler yapılmakta, verim ve meyve kalite özellikleri ölçülmektedir. Proje sonucunda, kullanılan ara anaç kombinasyonları için tam verimdeki uygun dikim sıklıkları belirlenecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P01/06
Proje Başlığı	Yabani vişne (Prunus cerasus L.) Anacı Seleksiyonu ve Çoğaltılabilme İmkânlarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Hasan Cumhur SARISU
Proje Yürütücüleri	Ömer Faruk KARAMÜRSEL, F. Pınar ÖZTÜRK, İsmail DEMİRTAŞ, Dr.İbrahim GÜR, Hakkı KOÇAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL 2021: 10.000 TL

Proje Özeti

Türkiye’de yaygın olarak vişne yetiştiriciliği Konya (Akşehir), Afyonkarahisar (Karacaören, Sultandağı, Dereçine), Ankara (Çubuk), Tokat ve Kütahya illerinde yapılmaktadır. Kiraz yetiştiriciliğinde ise, Kaşka (2001), Kemalpaşa’da (İzmir) başlayan kiraz hasadının Honaz (Denizli), Sultandağı, Dereçine (Afyonkarahisar), Akşehir (Konya), Andırın’a (Kahramanmaraş) kadar birbirini takip eden uzun bir periyoda yayıldığını belirtmektedir. Kiraz ve vişne bölgelerinde anaç olarak kuş kirazı ve idris yaygın şekilde kullanılmaktadır. Yabani vişne bitkileri değişik toprak ve iklim özelliklerine uyum göstermeleri nedeniyle geniş bir yayılım göstermektedirler. Doğal halde yetişen yabani vişne ağaçları farklılık gösterebilmektedir.

Bu çalışma 2002 yılı itibariyle başlamış, geçen süre zarfında fenotipik farklılık gösteren fertlerden anaçlık özellikleri bakımından arzu edilen niteliklere sahip olan 38 tip seçilmiştir. Seleksiyon çalışması Dereçine, Akşehir, Sultandağı, Doğanhisar, Şaphane, Kasımlar ve Yenişarbademli bölgelerinde yapılmıştır. Seçilen fertlerden kalem alınarak Enstitü arazisinde İdris anacı aşılanıp elde edilen bitkilerle seleksiyon bahçesi tesis edilmiştir. Tipler üzerinde vejetatif çoğaltılabilme imkânları araştırılmaktadır.

Projenin 2017-2021 yılları arasındaki bu diliminde çoğaltma, aşılama, aşı uyuşma çalışmalarının yanında bu çalışmaları tamamlanan tipler standart çeşitler ile aşılanarak performans denemesine alınacaktır. Performans denemelerinde; gençlik kısırlığı süresi, meyve kalitesi, verimlilik, fenolojik göstergeler, gelişim kuvveti üzerine anaç adaylarının etkileri standart anaçlarla karşılaştırılmalı olarak belirlenecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P03/03
Proje Başlığı	Ateş Yanıklığı Hastalığına Toleranslı Armut Anaç ve Çeşit Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü, Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	
Proje Lideri	Dr. Gökhan ÖZTÜRK
Proje Yürütücüleri	Dr. Emel KAÇAL, Ö. Faruk KARAMÜRSEL, Dr. H. Cumhur SARISU, Melih AYDINLI, Dr. A. Nilgün ATAY, Prof. Dr. Hüseyin BASIM, Doç. Dr. Esin BASIM, Dilek KARAMÜRSEL, Alamettin BAYAV, F. Pınar ÖZTÜRK, Doç. Dr. Cenk KÜÇÜKYUMUK, Halit YILDIZ, Prof. Dr. Aydın UZUN, İrfan NAZLI, Prof. Dr. Çiğdem Ulubaş ŞERÇE, Kürşat ÖZYURT, Hakkı KOÇAL, Dr. İbrahim GÜR, İsmet BÜLBÜL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 30.000 TL, 2018: 30.000 TL, 2019: 30.000 TL, 2020: 30.000 TL, 2021: 30.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje, anaç ve çeşit ıslahı olarak iki farklı çalışma konusunu içermektedir. Çeşit ıslahı ile ilgili çalışmalar 2006 yılında başlamıştır. Bu yıldan itibaren sürekli olarak melezleme, ateş yanıklığı testlemeleri, ilk meyve gözlemleri ve ileri düzey çalışmaları yapılmaktadır. 2016 yılında 9 farklı kombinasyonda melezlemeler yapılmış ve 4716 adet tohum elde edilmiştir. Bu tohumlardan yaklaşık 2200 adet melez bitki ilk meyve gözlem parseline dikilmiştir. İlk meyve gözlem parselinde yaklaşık 1000 adet genotipte, ileri düzey gözlem parselinde ise 83 genotipte meyve analizleri ve gözlemler yapılmıştır. İleri düzey gözlem parseline geçmeye hak kazanmış genotipler QA/BH anacı üzerine aşılanmıştır. Yeterli düzeyde meyve edilenler depoya koyulmuş olup aylık olarak depo dayanımları değerlendirilmektedir. Ayrıca parselde, doğal olarak ateş yanıklığı hastalığının bulaşma ve gelişme durumu incelenmiştir. İleri düzey gözlem parselinde bulunan ve çalışmaları tamamlanmış 7 genotip tescile sunulmuştur. Anaç ıslah çalışması kapsamında; önceki yıllarda elde edilen köklü çelikler aşı parseline dikilmiş ve aşılama çalışması yapılmıştır. Armut ilk meyve gözlem parselinde çok zayıf ve zayıf gelişen genotiplerden tespiti yapılan 400 genotipten çelik alınmış ve kum havuzuna konulmuştur. Bu çelikler şubat sonunda seradaki tavalara dikilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P01/07
Proje Başlığı	Erik Yetiştiriciliğinde Farklı Dikim Mesafeleri ve Terbiye Sistemlerinin Verim ve Kalite Kriterlerine Etkileri (2. Dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü, Eğirdir ISPARTA Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi ADANA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ömer Faruk KARAMÜRSEL
Proje Yürütücüleri	Dr. Gökhan ÖZTÜRK, Dr. H. Cumhur SARISU, R. Ali EMRE, Hakkı KOÇAL, Dr. İbrahim GÜR, F. Pınar ÖZTÜRK, Dr. Şerif ÖZONGUN, Prof. Dr. Ali KÜDEN, Dr. Burhanettin İMRAK, Abdulkadir SARIER, Sezai ŞAHİN, Erdoğan ÇÖÇEN, Yusuf BAYINDIR, Ahmet ARSLAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 10.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL

Proje Özeti

Türkiye, Dünya erik üretiminde 6. sırada (291.026 ton), birim alana verimde ise 12. sırada yer almaktadır (FAO, 2017). Bu durum, erik üretiminin yoğun yetiştiricilik metotlarına uygun yapılmadığının göstergesidir. Son yıllarda ülke genelinde yoğun yetiştiriciliğe imkan sağlayan klon anaçlarıyla bahçe tesisine talep artmıştır. Nitekim son 10 yılda klon anaçlı erik fidanı üretim miktarı yaklaşık 10 kat artmıştır. Birinci dilimi 2010 yılında başlayan bu proje ile; 3 farklı lokasyonda “Tesadüf Bloklarında Bölünen Bölünmüş Parseller Deneme Desenine” göre üç tekerrürlü ve her tekerrürde beş bitki olacak şekilde kurulmuştur. Projede anaç olarak Myrobolan 29-C, çeşit olarak da Angeleno ve Black Diamond çeşitleri kullanılmaktadır. Projede; 4 farklı terbiye sistemi uygulanmakta olup, terbiye sistemlerinin iki tanesi destek sistemli, diğer ikisi ise destek sistemlidir. Denemede uygulanan terbiye sistemleri ve dikim mesafeleri;

1. “Dört kollu V Terbiye Sistemi” (V Trellis) 80cm-120cm-160cm-200cm
2. “İnce İğ Sistemi” (Slender Spindle) 80cm-120cm-160cm-200cm
3. Merkezi Lider 100cm-200cm-400cm
4. Goble 100cm-200cm-400cm

2018 yılı verileri dikkate alındığında; tüm lokasyonlarda verim değerleri bakımından çeşitler, dikim sıklığı ve terbiye sistemleri arasında önemli farklılar tespit edilmiştir. Çeşitler arasında fenolojik gözlemler dikkate alındığında farklılıklar tespit edilmiş olup, dikim sıklığı ve terbiye sisteminin fenolojide bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. İki lokasyonda da farklı terbiye sistemlerinin ve dikim sistemlerinde verimde farklılıklar tespit edilmiştir. Proje sonunda elde edilen çıktılar, yoğun yetiştiricilik metotlarına uygun erik bahçesi tesisi için yol gösterici olacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Bazı Yerli Ceviz Tiplerinin Seleksiyon-2 ve Bölgesel Adaptasyon Denemeleri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Sinan BUTAR
Proje Yürütücüleri	Dr. Melike ÇETİNBAŞ, Yılmaz SESLİ, Burcu YAMAN, Dr. Ertuğrul ARDA, Prof. Dr. Serra HEPAKSOY
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015-2019
Projenin Toplam Bütçesi:	35.000 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye, ceviz gen kaynakları açısından dünyada önemli bir ülke olarak yer almasına rağmen maalesef bu kaynağı yeterince kullanamamaktadır. Bu sorunun çözümü için son 40 yıldır ülkemizin birçok yöresinde yapılan ve devam etmekte olan ceviz seleksiyon çalışmalarında seçilen üstün tiplerden bir kısmı tescil edilerek, standart çeşit olarak önerilmiştir. Diğer taraftan önemli miktarda materyal ise seleksiyon sonrası üretime yansımamıştır. Bu basamakta en büyük sorun ümitvar tiplerin farklı ekolojilerdeki performanslarının belirlenmemiş olmasıdır. Bu çalışmalar yapılmadan bahçe tesis edildiği için Türkiye’de ceviz üretiminden beklenen ekonomik katma değer verimli ve sürdürülebilir nitelikte olmamıştır. Ceviz yetiştiriciliğinin geliştirilmesinde yeni ulusal politikalar oluşturulması arge kuruluşlarının bölgesel ve ülkesel alanlarda çalışma yapmasının zorunlu olduğunu göstermektedir.</p> <p>Bu Proje, Türkiye ceviz yetiştiriciliğinde; bölgeye uygun tiplerin seçimi, alanında, bölgesel düzeyde sorun çözmek ve ekonomik anlamda da katkı sağlamak, mevcut gen kaynaklarının değerlendirilmesi anlayışını kapsamaktadır.</p> <p>Bu projede 2012-2014 yılında kurulan deneme bahçelerinde yürütülmektedir.2016 yılı itibariyle I. dönem çalışma süresi dolan ancak sağlıklı sonuçlar için çalışmaların devam etmesi gerekliliği nedeniyle 2017 yılında ikinci dönemi başlamıştır. Çalışmada Türkiye’den selekte edilmiş ceviz tipleri bulunmaktadır. Proje Eğirdir ve İzmir olmak üzere iki lokasyonda yürütülmektedir. Araştırmada fenolojik, morfolojik ve pomolojik özelliklerin incelemeleri yapılmaktadır.</p> <p>Proje sonucunda; Ceviz yetiştiriciliğinin geliştirilmesi için bölgesel anlamda gerekli ön bilgiler elde edilecektir. Bu bölgede uygun tiplerin seçimi ile kurulacak kapama bahçeler sayesinde üretime katkı sağlanacaktır. Ayrıca genetik materyal değerlendirilmiş ve ekonomik değer meydana getirilmiş olacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/Ü/18/A1/P3/472
Proje Başlığı	Tüketici Beğenisini Oluşturan Armut Kalite Kriterlerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Eğirdir ISPARTA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Fatma Pınar ÖZTÜRK
Proje Yürütücüleri	Dr. Gökhan ÖZTÜRK, Dr. Emel KAÇAL, Dilek KARAMÜRSEL, Ayşegül SARISU, Meltem EMRE, Recep Ali EMRE, Ömer Faruk KARAMÜRSEL, Turgay SEYMEN, Melih AYDINLI, Mesut ALTINDAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2018-26/12/2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 11.000 TL
Proje Özeti	<p>Dünyada meyvecilik sektörünün önemli rekabet kriterlerinden olan yeni çeşit geliştirme çalışmaları, geç kalınmış olmakla beraber özellikle son yıllarda Türkiye’de de önemli bir ivme kazanmıştır. Yeni geliştirilen çeşitler için tüketici beğenisini oluşturan kriterlerin ve bu kriterlerin öncelik sıralarının bilinmesi, yüksek maliyetlerle sürdürülen, yoğun emek ve gayret gerektiren ıslah çalışmaları neticesinde geliştirilen yeni çeşidin piyasada yer bulması bakımından elzemdir. Meyve ıslahında ileri ülkeler, yeni geliştirilen çeşitlerin başarısında büyük rol oynadığı anlaşılan, tüketici beğenisini tespit etmek amaçlı çok sayıda araştırma yürütmeye devam etmektedir. Türkiye’de ise ıslah çalışmalarından elde edilen genotiplerden seçilecek çeşitlerin piyasada yer bulması bakımından, tüketici beğenisini oluşturan kriterlerin neler olduğunun, bunların öncelik ve önem düzeylerinin, laboratuvar koşullarında yapılan ölçüm ve analizlerin tüketici istek ve beğenileri ile ilişkisine dair konularda bilgi eksikliği bulunmaktadır.</p> <p>Bu projenin amacı, iç pazar, mevcut ve potansiyel dış pazar tüketici talebinin belirlenmesi, bu sayede ıslah çalışmaları sonucunda elde edilen genotiplerin pazar talebi doğrultusunda seçilebilmesini sağlayacak yeni seleksiyon kriterleri belirlemektir. Bu amaçla proje kapsamında; duyusal analiz eğitimleri ve tüketici, eğitimli ve uzman panelist duyusal değerlendirmeleri yapmıştır. İstanbul’da 4 farklı lokasyonda, Antalya ve Isparta’da tüketici anketleri ve eş zamanlı olarak enstrümantal ve duyusal analizler tamamlanmıştır. Veriler bilgisayara aktarılmış, değerlendirme aşamasına geçilmiştir. Sonuçta başta armut ıslahı olmak üzere duyusal özelliklerine göre meyve kalite değerlendirmesi yapılması gereken tüm çalışmalarda kullanılabilecek yeni parametreler elde edilecektir. Çalışma sonuçları, literatürdeki diğer çalışmalar ve ihracatçılardan edinilecek bilgilerle derinleştirilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P01/01
Proje Başlığı	Farklı Islah Yöntemleri ile Yeni Kiraz Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü-YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Mehmet BAŞ
Proje Yürütücüleri	Ayşe FİDANCI, Selma ÖZYİĞİT, Dr. Adnan DOĞAN, Yeşim DOYĞACI, Dr. Burak KUNTER, Dr. Yaprak KANTOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016-31/12/2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 25.000 TL, 2017: 25.000 TL, 2018: 25.000 TL, 2019: 25.000 TL, 2020: 25.000 TL Toplam:125.000 TL

Proje Özeti

Kendine verimli kiraz çeşitleri geliştirmek amacıyla 2001 yılında başlanan çalışmanın ilk aşamasında 0900 Ziraat ve Stella çeşitleriyle oluşturulan ebeveyn kombinasyonlarından 550 melez birey elde edilmiş ve bunların üzerinde yapılan seleksiyonlar sonucu ilk aşamada 7 ümitvar melez ileri düzey denemeye alınmış ve bu deneme geçen yıl sonuçlandırılmıştır. İlgili deneme sonucu melezleme ile elde edilen tipler arasında çeşit olabilecek nitelikte bir kiraz tipi bulunmamaktadır.

Diğer yandan mutasyon ıslahı ile 0900 Ziraat çeşidinden elde edilen mutant bireyler arasından seçilen 10 mutant tip de ileri düzey tekerrürlü deneme parseline alınmış ve ilgili çalışma geçen yıl sonuçlandırılmıştır. Performans denemesinden elde edilen ilk bulgular ışığında 2014 yılı sonunda "Aldamla" ve "Burak" isimli iki yeni mutant kiraz çeşidi tescil edilmiştir.

İlk aşama çalışmasında yer alan tipler içinden seçilen 2 tip (B-13 ve D-2) ve bazı çeşitlerle (Regina, Ferbolus Verdel, Sweetheart ve Canada Giant) yeni ebeveyn kombinasyonları oluşturulmuş ve şu ana kadar süren melezleme çalışmalarıyla elde edilen toplam 1886 yeni melez tipten her yıl yapılan eliminasyon sonucu geriye kalan toplam 1186 tipin 158'inden meyve alınarak pomolojik değerlendirmeleri yapılmıştır. Bu yıl bu tiplerden 82 adedi daha ıslah amaçlarına uygun olmadığı için elimine edilmiştir.

Kalan melez bireyler üzerinde değerlendirme çalışmalarına devam edilecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P3/1098
Proje Başlığı	Melezleme ile Yeni Kiraz Klonal Anaçlarının Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü-YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Mehmet BAŞ
Proje Yürütücüleri	Dr. Adnan DOĞAN, Dr. Nesrin UZUNOĞULLARI, Nesrin TUNALI, Onur DURA, Dr. Barış ALBAYRAK, Selçuk ÇETİNKAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019- 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 40.000 TL 2020: 30.000 TL 2021: 30.000 TL 2022: 25.000TL 2023: 25.000TL Toplam:150.000 TL

Proje Özeti

Meyvecilikte anaçların kullanımı çeşitler kadar önemlidir. Ancak anaçlar üzerindeki çalışmalar çeşitlere göre daha azdır. İklim ve toprak şartlarında meydana gelen sürekli değişimler anaç ıslahı çalışmalarının önemini daha da artırmaktadır. Çalışmada daha önce türler arası ve tür içi melezlemeler sonucu elde edilen toplam 86 melez birey ile doğadan alınan 1 adet sarı mahlep çöğürünün kiraz çeşitlerine anaç olma yetenekleri ve toprak kaynaklı bazı hastalık ve zararlılara karşı hassasiyetlerini belirlemek amaçlanmaktadır.

Birçok türün anavatanı olan ülkemizin anaç konusunda da yeterli doğal kaynağa sahip olduğu bir gerçektir. Ülkemize gelen ve kullanılmaya yakın tarihlerde başlanan farklı Prunus anaçları ile bu çalışma sonucu ümitvar olabilecek anaç adaylarının karşılaştırılması sağlanarak bilimsel altyapının güçlendirilmesi ve yeni anaçların elde edilmesi hedeflenmektedir. Böylece, ıslah edilecek üstün nitelikli Prunus anaç adayları genotiplerinin ileride yapılacak melezleme ıslahı çalışmalarında değerli materyal olarak kullanılması mümkün olabilecektir.

Proje çalışmalarına 2019 yılında başlanacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P3/1131
Proje Başlığı	Seleksiyon Islahı ile Hünnap Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü- YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Mehmet BAŞ
Proje Yürütücüleri	Ayşe FİDANCI, Aysun ÖZTÜRK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019-31/12/2021
Projenin Toplam Bütçesi	2019: 20.500 TL, 2020: 17.000 TL, 2021: 16.000 TL Toplam:53.500 TL
Proje Özeti <p>Hünnaplar bazı hastalık ve zararlıların yanı sıra su kıtlığı ve tuzluluk gibi çevresel streslere karşı toleranslıdır. Daha az pestisit uygulanarak üretim yapılması nedeniyle organik yetiştiriciliğe uygundur. Hünnap meyveleri oldukça lezzetli, diğer meyve türlerine göre C vitamini, şeker, antioksidan ve mineral madde bakımından daha zengindir. Ülkemiz hünnap genetik kaynaklarına sahip olmasına rağmen henüz standart çeşidimiz bulunmamaktadır. Daha önce yapılan seleksiyon çalışmalarında Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinden seçilerek belirlenen tipler ile yurt dışından getirtilen çeşitlerden oluşturulan “Hünnap (Zizyphus jujuba Mill) Genetik Kaynakları” bahçesinde yer alan toplam 36 çeşit/tipler üzerinde ikinci aşama seleksiyon çalışması yapılacaktır. Bu çalışmada ümitvar oldukları belirlenen tipler çeşit olarak tescil ettirilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Proje çalışmalarına 2019 yılında başlanacaktır.</p>	

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Bayramiç Beyazı Nektarin Tiplerinin Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Adnan DOĞAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Mehmet Emin AKÇAY; Übeyit SEDAY; Prof. Dr. Kenan KAYNAŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2021
Projenin Toplam Bütçesi	
Proje Özeti	<p>Türkiye, şeftali yetiştiriciliğinde dünyanın sayılı ülkelerinden biridir ve Marmara bölgesi, Türkiye şeftali yetiştiriciliğinde önemli yere sahiptir. Bu projenin amacı, Bayramiç yöresinde çekirdekten yetiştiricilik sonucu oluşmuş beyaz etli nektarin popülasyonunun taranarak üç farklı dönemde olgunlaşan üstün özellikli bireylerin tespit edilmesi ve tescil aşaması için hazırlanmasıdır.</p> <p>İki yıl boyunca bölgedeki bahçeler gezilerek amaca uygun genotipler belirlenecek ve pomolojik analizlerden sonra çoğaltılacak olan ağaçlardan aşu kalemi alınacaktır. Aşılana bireylerle ikinci seleksiyon parseli oluşturulacaktır.</p> <p>Proje çalışmalarına 2019 yılında başlanacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P3/1309
Proje Başlığı	Eşme Ayva Çeşidinde Klon Anaçların Kullanımı ve Terbiye Sistemlerinin Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü-YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM, Kahraman Fidancılık, Kestel-BURSA
Proje Lideri	Dr. M. Emin AKÇAY
Proje Yürütücüleri	Dr. Adnan Doğan, Dr. Nesrin Aktepe TANGU, Selma ÖZYİĞİT, Mükremin TEMEL, Mustafa BIYIKLI, Cemil HANTAŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 - 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019:40 000 TL 2020:30 000 TL 2021:30 000 TL 2022:25 000 TL 2023:25 000 TL Toplam: 150.000 TL

Proje Özeti

Dünya meyvecilik üretim alanlarının giderek azaldığı günümüzde artık birim alandan daha fazla ürün elde etmek amacıyla entansif tarım sistemlerine yönelim ve bunun sonucunda ileri tarım tekniklerini kullanan ülkelerin sayısında da artış gözlenmektedir. Farklı meyve türlerinde yapılan çalışmalar meyve bahçelerinde daha yoğun dikimlerin birim alandan elde edilen verimlerde artış sağlandığını göstermektedir. Yapılması planlanan bu çalışma ile Dünya tarımında önemli bir üretici ülke konumunda olan Türkiye için farklı klon anaçları ve terbiye sistemlerinin karşılaştırılarak, verim ve kalite açısından en avantajlı anacın, terbiye sisteminin üreticiye tavsiye edilmesi amaçlanmıştır.

Özellikle toplam üretimin %70'e yakını üreten Marmara bölgesinde ve ülkemizin diğer meyvecilik alanlarında kapama bahçelerde yoğun olarak yetiştirilen Eşme ayva çeşidi için BA-29, Quince-A ile Quince-C klon anaçlarının performansları denenecektir. Klonal anaçlar ile birlikte terbiye sistemlerinin de ayvada verim ve kalite üzerine olan etkileri araştırılacaktır. Fidanlar dikilmiş olup veri alımına 2019 yılında başlanacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Şeftali Çeşit Islahı-III
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü-YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Zeynep ÖZDEMİR EROĞLU
Proje Yürütücüleri	Dr. Adnan DOĞAN, Dr. Seçil ERDOĞAN, Dr. Arzu ŞEN, Dr. Nesrin UZUNOĞULLARI, Prof. Dr. Adalet MISIRLI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 - 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 33.380 TL 2020: 33.380 TL 2021: 33.380 TL 2022: 33.380 TL 2023: 33.380 TL Toplam: 166.900 TL
Proje Özeti	<p>Şeftali ülkemizde en fazla yetiştirilen sert çekirdekli meyve türü olmasına rağmen, ıslah çalışmaları yok denecek kadar azdır. 2008 yılında başlatılan “Melezleme Yoluyla Şeftali Çeşit Islahı” projesinin üçüncü dilimi olarak hazırlanan bu çalışmada, birinci dilimde yapılan ilk seleksiyon işleminden sonra seçilen toplam 78 tip, anaç (GF 677) üzerine aşılansmıştır. Ayrıca melezleme çalışmasında ebeveyn olarak kullanılan iki sanayilik çeşit (Fortuna ve Vivian); iki sofralık çeşit (Elegant Lady ve Rio Oso Gem) ve standart çeşitlerden Redhaven anaç üzerine aşılansmış ve melez tiplerin performanslarını belirlemede kontrol olarak kullanılacaktır. Seleksiyon parseline dikilen bu çeşit ve tipler, projenin ikinci aşamasında gerekli bakım işlemleri yapılarak, üçüncü dilim işlemleri için hazır hale getirilmiştir.</p> <p>Projenin bu diliminde, tiplerin bitkisel, fenolojik ve pomolojik özellikleri incelenecek, sanayilik tiplerin işlemeye uygunlukları belirlenecektir. Öne çıkan bazı sofralık tiplerin hasat sonrası özellikleri belirlenecektir. Seçilen tiplerde tescil işlemlerinden önce virüs testlemeleri yapılacaktır. Proje süresince devam edecek değerlendirmeler sonucunda ticari yetiştiriciliğe uygun olan tipler belirlenerek tescile sunulacak ve tescil işleminden sonra üreticilere duyurulacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Türkiye’de Bazı Şeftali Hastalıklarına Tolerant Çeşit Islahına Yönelik Çalışmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü-YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Übeyit SEDAY
Proje Yürütücüleri	Zühtü POLAT, Dr. Adnan DOĞAN, Ayşe FİDANCI, Mehmet Akif GÜLTEKİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019-31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	46.550 TL
Proje Özeti	<p>Şeftali ıslahı, meyve kalitesinin ve dayanıklılığının artırılması başta olmak üzere çeşitli amaçlar doğrultusunda pek çok ülkede uzun yıllardan beri yoğun olarak uygulanmaktadır. Türkiye, dünyanın önde gelen şeftali üreticisi konumunda olmasına karşın, ıslah çalışmalarının yok denecek kadar azlığı nedeniyle üretim bütünüyle yabancı çeşitlere bağımlı kalmaya devam etmektedir. Organik ürünlere talebin gün geçtikçe artması, pestisitlerin yoğun kullanımı sonucu, bunlara dayanıklı hastalık ırklarındaki değişimler ve dolayısıyla üretim maliyetlerindeki yükseklik, hastalıklara dayanıklı/tolerant çeşitlerin geliştirilmesi gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu projenin amacı, Atatürk Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü (ABKMAE)’nde bulunan şeftali genotiplerinin taranarak külleme [<i>Podosphaera pannosa</i> (Wallr.) var. <i>persicae</i>] ve yaprak kıvrıcıklığı [<i>Taphrina deformans</i> (Berk.) Tul.]’na hassaslığı düşük olan bireylerin tespit edilmesi ve bu bireylerle yapılacak kontrollü melezlemelerle olası dayanıklı popülasyonun oluşturulmasıdır.</p> <p>-Proje 2019 yılında başlayacağı için herhangi bir çalışma yapılmamıştır.</p> <p>-Proje personelinde isim değişiklikleri yapılmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/I7/A08/P10/01
Proje Başlığı	Aronya (<i>Aronia melanocarpa</i> (Michx) Elliot) ve Mürver (<i>Sambucus nigra</i> L.) Meyve Türlerinin Farklı Ekolojilerde Yetiştiriciliği, Meyve Karakteristik Bileşenleri ve Biyoyararlılığının İncelenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Sevgi POYRAZ ENGİN
Proje Yürütücüleri	Sevgi POYRAZ ENGİN, Ayşe FİDANCI, Dr. Yılmaz BOZ, Aysun ÖZTÜRK, Seda KAYAHAN, Yalçın KAYA Prof. Dr. Resul GERÇEKÇİOĞLU, Dr.Öğr.Üys. Öznur ÖZ ATASEVER, Doç. Dr. Özlem TOKUŞOĞLU, Dr. Aslı YILMAZ, Remzi AVCI, Çiğdem YAVUZ, Yusuf BAYINDIR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 --- 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 38.500TL 2020: 32.500TL 2021: 15.250TL
Proje Özeti	<p>Bu araştırma, Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü liderliğinde 4 farklı lokasyonda 2017-2021 yılları arasında yürütülmektedir. Projede 4 adet aronya çeşidi, 3 adet mürver çeşidi ve 1 adet mürver genotipi kullanılmaktadır. Tesis edilen aronya ve mürver plantasyonlarında morfolojik, fenolojik ve pomolojik gözlem ölçüm ve değerlendirmeler, duyuşal testler ile aronya ve mürver meyveleri ve mürver çiçeklerinde biyokimyasal analizler (toplam fenolik madde miktarı, antioksidan kapasitesi, antosiyanin miktarı, toplam şeker miktarı, indirgen şeker miktarı, C vitamini, uçucu yağ miktarı ve bileşenleri, antioksidan fenolik madde parmak izi analizleri, kanser hücresi durdurma testleri ve biyoyararlılık analizleri) yapılacaktır.</p> <p>Bu çalışma ile; bazı aronya ve mürver genotip/çeşitleri farklı ekolojilerde yetiştirilerek, ülkemiz tarımına yeni meyve türleri kazandırılacak, böylelikle ürün çeşitliliği sağlanacak ve meyve kültür deseninin değişmesi sağlanarak tarımsal sanayiye yeni ürünler katılacaktır. Gıda ve eczacılık alanındaki çalışmalara ışık tutacaktır. Aynı zamanda ülkemize sosyo ekonomik yönden katkı sağlanmış olacaktır.</p> <p>Proje 2017 yılında başlamış olup 4 lokasyonda da Aronya ve Mürver plantasyonları tesis edilmiştir. Tesis edilen plantasyonlarda 2018 yılında 4 lokasyonda da fenolojik gözlemler ve morfolojik ölçümler yapılmış, ön verim değerleri alınmıştır. Ayrıca 2017 yılından bu yana kültürel uygulamalar 4 lokasyonda da devam etmektedir. Ekolojik farklılıklar nedeni ile 4 lokasyonda fenolojik dönemler ve morfolojik ölçümler arasında farklılıklar söz konusu olmuştur.2019 yılında her lokasyonda fenolojik gözlem ve morfolojik ölçümlerin yanında pomolojik ölçümler, biyokimyasal analizler ve biyoyararlılık analizleri yapılmaya başlanacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A10/P02/01
Proje Başlığı	Bazı F1 Ceviz (<i>Juglans regia</i> L.) Genotiplerinin Değerlendirilmesi ve Melezleme İslahıyla Yeni Genotiplerin Elde Edilmesi (Doktora Tez Projesi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Özlem UTKU
Proje Yürütücüleri	Dr. Erdal ORMAN, Dr. Yılmaz BOZ, Sevgi Poyraz ENGİN, Dr. Nesrin Aktepe TANGU, Prof. Dr. Ümran ERTÜRK (Doktora Tez Danışmanı)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 25.000 TL 2018: 25.000 TL 2019: 20.000 TL 2020: 20.000 TL 2021: 20.000 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye’de yetiştiriciliği yapılan ulusal ceviz çeşitlerimiz, yabancı çeşitlere göre oldukça erken yapraklanmakta ve genellikle uç dallarda meyve vermektedir. Bu nedenle ilkbahar geç donlarından %100’e varan oranlarda zarar görebilmektedirler. İlkbahar geç donlarının yaygın olarak yaşandığı bölgelerde, geç yapraklanan ceviz çeşitlerinin kullanılması önemlidir. Sonbahar erken donları da ceviz yetiştiriciliğini sınırlayan faktörler arasındadır. Vejetasyon süresi uzun çeşitlerin, Türkiye’deki yüksek rakımlı ve kısa vejetasyon periyoduna sahip bölgelerde yetiştirilmesi risklidir.</p> <p>Bu projede, Yalova Lokasyonu’nda yapılan yeni melezleme çalışmalarıyla yeni melez bireylerin elde edilmesi hedeflenmektedir. 2014 yılında Bursa Lokasyonu’nda yapılmış olan melezleme çalışmasının farklı kombinasyonlarından elde edilen melez bireylerin her biri ise doktora tez projesi kapsamında değerlendirilmektedir. Bursa Lokasyonu’nda yapılmış olan melezlemelede kullanılan kombinasyonlar; Fernette x Howard, Fernette x Chandler, Fernor x Chandler, Howard x Chandler, Howard x Fernor, Fernor x Howard, Howard x Fernette’dir. Melez bitkiler, uluslararası geçerliliği olan UPOV kriterlerine göre değerlendirilmektedir. Genotiplerin değerlendirilmesinde fenolojik ve morfolojik gözlemlere dayalı veriler kullanılmaktadır. Özel ıslah amacı olarak dikkate alınan karakterler, geç yapraklanma ve kısa vejetasyon süresidir. Bu iki karakter araştırmanın öncelikli seleksiyon kriterlerini oluşturmaktadır. Aranılan özelliklerden birini ya da her ikisini barındıran ümitvar melez bireylerin moleküler karakterizasyonu da yapılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A10/P02/01
Proje Başlığı	Yerli ve Yabancı Ticari Ceviz Çeşitlerinin Farklı Ekolojilerdeki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Yılmaz BOZ
Proje Yürütücüleri	Özlem UTKU, Dr. Erdal ORMAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/03/2013-31/12/2016 01/08/2017-30/12/2021 (Uzatma)
Projenin Toplam Bütçesi	
Proje Özeti <p>Türkiye, ceviz üretimi açısından istatistiki verilere göre dünyada önemli bir ÷lke olarak yer almasına rağmen üretimde ve ihracatta potansiyelinin gerisindedir. Ülkemizde bahçe tesisi yapılırken, bölgeye uygun çeşitlerin kullanılması çok önemlidir. Yetiştiricilikte ekolojiye uygun çeşit kullanılmadığı takdirde verim ve kalitede büyük sorunlar yaşanmaktadır. Bu nedenle, çeşitlerin değişik ekolojik koşullardaki adaptasyon yetenekleri araştırılarak, bölgeye uygun çeşit seçimine gidilmelidir. Uygun çeşitlerin seçimi ile kurulacak kapama bahçeler sayesinde üretimde verim ve kalitenin artmasına bağlı olarak Türkiye ceviz yetiştiriciliğine katkı sağlanacaktır.</p> <p>Bu projeye fenolojik, morfolojik ve pomolojik çalışmalar yürüt÷lmüştür ve yürüt÷lmeye devam edilmektedir. Projenin 8 yıllık ilk verilerine göre, 10 farklı ekolojide yerli ve yabancı çeşitlerin performansları belirlenmiş, ceviz yetiştiriciliğinin geliştirilmesi için bölgesel anlamda gerekli ön bilgiler elde edilmiştir.</p> <p>Projede farklı lokasyonlarda verim ve kalite açısından öne çıkan çeşitler 8 yaşlı ağaçlar için belirlenmiştir. Buna göre Yalova'da Chandler, Pedro; Adana'da Pedro, Chandler; Bursa'da Howard, Chandler; Denizli'de Chandler, Pedro; Eğirdir'de Chandler, Pedro; Erzincan'da Fernor, Fernette, Franquette, Kaman 1; Gaziantep'de Chandler, Pedro; İzmir'de Chandler, Pedro, Şen 1(taze tüketim); Malatya'da Chandler, Pedro; Tokat'ta ise Pedro, Chandler çeşitleri ilk 8 yıl için ümitvar gör÷lmektedir.</p> <p>TÜBİTAK projesi olarak 2008'de başlayan ve 2012'de süresi dolan; ancak sağlıklı sonuçlar için çalışmaların devam etmesinin zorunluluk arz ettiği bu proje, 2013 yılından itibaren TAGEM projesi olarak devam etmiştir ve 2016 yılında sonuçlandırılmıştır. 2017 yılı AYK kararlarına göre projenin Yalova, İzmir-Menemen, Isparta-Eğirdir, Malatya ve Erzincan Lokasyonları ile 5 yıl daha uzatılmasına karar verilmiştir.</p>	

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A08/P01/02
Proje Başlığı	Kayısı Çöğür Anaç Seçimi (Aşama -3)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü-MALATYA Bahçe Kültürleri Araştırma ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Oktay Taner ALTUN Dr. Özkan KAYA
Proje Yürütücüleri	Dr. Salih KESKİN, Ahmet ASLAN, Hatice Şahiner ÖYLEK, İsmail ESMEK, Nihat ÖZKAN, Remzi KOKARGÜL, Selahattin ALBAYRAK, Sibel SÖYLEMEZ, Emel ÖREN, Prof. Dr. Sezai ERCİŞLİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018 - 2022
Projenin Toplam Bütçesi	Malatya lokasyonu: 2019: 11.120 TL 2020: 11.600 TL 2021: 12.175 TL 2022:12.200 TL Erzincan lokasyonu: 2019: 10.620TL 2020: 11.900 TL 2021: 12175 TL 2022: 13.450 TL

Proje Özeti

Bu proje ile kayısı için anaç olabileceği düşünülen, özellikleri bilinen, standart bir zerdali tohum anacının belirlenerek, üreticinin kullanımına sunulması amaçlanmıştır. Bu amaçla, Erzincan, Sivas, Malatya, Elazığ, Nevşehir, Kayseri illerinde yapılan seleksiyon sonucunda Seleksiyon I aşamasında 26, Seleksiyon II aşamasında ise 7 çöğür anaç adayını ön plana çıkararak projenin üçüncü aşamasına aktarılmıştır.

Üçüncü aşamada ise ilk iki aşamada seçilen tiplerden (58/6, 58/7, 24/25, 24/33, 24/111, 24/7 ve 44/8) tohumla çoğaltım sonucu elde edilecek çöğürler üzerine Hasanbey ve Hacıhaliloğlu kayısı çeşitleri ile aşı yapılarak koleksiyon bahçesi kurulacak ve anaç-çeşit değerlendirme çalışmalarına devam edilecektir. Ayrıca araştırmada 256 tescilli çöğür kontrol olarak kullanılacaktır. Mukayese bahçesinde anaç-çeşit değerlendirmeleri, fenolojik gözlemler, pomolojik analizler, ağaç gelişimi ve taç şekli, taç yüksekliği ve verim değerleri gibi özellikler yönünden değerlendirmeler yapılacaktır. Pomolojik analizler ve verim değerlendirmelerine ağaçlar meyveye yattıktan sonra bakılacaktır.

Malatya ve Erzincan olmak üzere iki lokasyonda yürütülmekte olan bu araştırmanın 2018 yılı çalışmalarında; 58/6, 58/7, 24/25, 24/33, 24/111, 24/7, 44/8 ve 256 tescilli çöğür anacı üzerine Hasanbey ve Hacıhaliloğlu kültür çeşitleri ile durgun göz aşısı yapılmıştır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P03/01
Proje Başlığı	Klonal Elma Anaçlarının Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü -ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hüseyin VURGUN
Proje Yürütücüleri	H.Murat ÜNLÜ, İsmail ESMEK, Prof.Dr. Rafet ASLANTAŞ, Zakine KADIOĞLU, Dr.Salih KESKİN, Tevhit GEÇİM, Özkan BOZBEK
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 20.000 TL 2018: 15.000 TL 2019: 15.000 TL 2020: 10.000 TL 2021: 10.000 TL

Proje Özeti

Elma'nın anavatan bölgeleri içerisinde yer alan ülkemiz, kültür tarihinin çok eski oluşuna bağlı olarak elma popülasyonu içerisinde tür, çeşit, eko-tip ve tip zenginliği ortaya çıkmıştır. Son zamanlarda bölgede yapılan ve planlanan barajlar nedeniyle buralardaki mevcut elma genetik çeşitliliğin yok olma tehlikesi söz konusudur. Bu itibarla da bu çalışmanın gerekliliği düşünülmüş ve planlanmıştır. Bölgede çeşit ıslahına yönelik olarak bazı akademik çalışmalar yapılmasına rağmen, anaç ıslahına yönelik olarak henüz çalışma yürütülmemiştir. Araştırmanın planlandığı ülkemizde, özellikle zayıf gelişme kuvvetine sahip ve klonal çoğaltmaya uygun genotiplerin tespit edilmesi suretiyle elma yetiştiriciliği yapılan yörelerimiz için alternatif yerli anaçlar üreticilerimizin hizmetine sunulmuş olunacaktır. Böylece ülkemiz meyveciliğinde ihtiyaç duyulan kaliteli ve yetiştirme amacına uygun fidan temininde kullanılarak, fidan üreticilerinin yararına sunulacak ve dolayısıyla ülkemiz meyveciliğinin gelişmesine ve ülke ekonomisine katkıda bulunulacaktır.

Modern meyve yetiştiriciliğinin bir gereği olarak kültür çeşitleri ile iyi uyuşan, farklı gelişme kuvvetine sahip (bodur, yarı bodur, kuvvetli), değişik ekolojik şartlara uyum kabiliyeti yüksek, meyve olgunlaşma süresi ve kalitesine olumlu yönde etki eden, biyotik ve abiyotik stres şartlarına dayanıklılığı yüksek anaçlara ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kapsamda, yörenin elma popülasyonu içerisinde anaçlık özelliği üstün genotiplerin tespiti, özelliklerinin belirlenmesi ve genotiplerin planlı ıslah çalışmalarında ebeveyn olarak kullanılmaları için korunmasına yönelik olarak bu proje yürütülmektedir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P10/01
Proje Başlığı	Erzincan ve Gümüşhane İli Dutlarının Seleksiyon Yoluyla Islahı II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Salih KESKİN
Proje Yürütücüleri	Dr. Özkan KAYA Prof. Dr. Yaşar AKÇA
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2019:15000 TL 2020:15000 TL
Proje Özeti <p>Proje; Seleksiyon I aşaması 2011-2015 yılları arasında tamamlanan “Erzincan ve Gümüşhane İli Dutlarının Seleksiyon Yoluyla Islahı” projesinin seleksiyon II aşamasını kapsamaktadır. Seleksiyon I aşamasında seçilen genotiplerin aşılması ile proje başlamıştır. Seçilen, 15 sofralık (GÜM 11, KÜ 7, KÜ 18, KÜ 27, TO 9, TO 18, TO 26, ERCN 28, ERCN 56, ERCN 57, KMH 20, KMH 47, KMLY 37, KMLY 55), 17 pekmezlik (GÜM 2, GÜM 6, GÜM 11, GÜM 12, GÜM 24, GÜM 27, KÜ 17, TO 7, TO 22, ERCN 56, ERCN 57, ERCN 63, KMH 47, KMLY 39, KMLY 40, KMLY 42, KMLY 45) ve 15 kurutmalık (GÜM 20, KÜ 5, KÜ 16, TO 2, TO 18, ERCN 14, KMH 38, KMLY 36, KMLY 40, KMLY 42, KMLY 45, KMLY 54, KMLY 55, KMLY 51, KMLY 52) kullanıma uygun ümitvar genotipten aşı kalemleri alınmış, T göz aşısı yöntemi ile 2016 yılı Temmuz-Eylül aylarında dut çöğürleri üzerine aşılama yapılmıştır. Elde edilen fidanlar 2018 yılı ilkbaharında mukayese bahçesine aktarılmıştır. 2016 yılında yapılan aşılamalardan çeşitli nedenlerle eksik kalan (soğuk zararı vb.) fidanların yerine 2017 yılında, 2017 yılında eksik kalanların yerine de 2018 yılında tekrar aşılama yapılmıştır. Elde edilen fidanlar mukayese bahçesine aktarılacaktır. Değerlendirmeler üç ürün yılı devam edecektir.</p>	

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/19/A1/P3/11
Proje Başlığı	Erzincan İlindeki Sofralık Geçci ve Meyve Suyu Sanayisine Uygun Zerdali Tiplerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hakan Murat ÜNLÜ
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Sezai ERCİŞLİ, Prof. Dr. Rafet ASLANTAŞ, Kemal ÇUKADAR, Hüseyin VURGUN, Dr. Salih KESKİN, Özkan BOZBEK, Hatice ŞAHİNER ÖYLEK
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018 - 2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018:17.800 TL 2019: 8.700 TL 2020: 11.350 TL 2021: 10.100 TL 2022: 12.450 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde önemli zerdali popülasyonuna sahip Erzincan ilinde geç olgunlaşan ve sofralık değeri yüksek zerdali ile meyve suyu sanayisine uygun zerdali tiplerini belirlemek amacıyla proje çalışmalarına 2012 yılında başlanılmıştır. Yapılan seleksiyon çalışmaları sonucunda meyve suyu sanayisine uygun 20 tip ile geç olgunlaşan 9 sofralık tip seçilmiştir. Seçilen tipler ile aşılama yapılmış olup elde edilen fidanlarla mukayese bahçeleri kurulacaktır. Bahçeler tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 3 fidan olacak şekilde 6x6 m aralıklarla kurulacaktır. Çalışmada fenolojik gözlemler, pomolojik ve teknolojik ölçümler yapılacaktır. Geç olgunlaşan sofralık kayısı tiplerinde verim değerleri yanında, meyve ağırlığı, S.Ç.K.M, SÇKM/asit, meyve eti sertliği ve albeni gibi kriterler belirlenecektir. Meyve suyu sanayisine uygun tiplerin seçiminde ise verim, pulp randımanı, suda çözünen kuru madde oranı, asitlik, meyve suyu rengi ve pH gibi değerlere bakılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P01/03
Proje Başlığı	Bazı Kayısı Çeşitlerinin Soğuklama Gereksinimleri ve Büyüme Dereceleri Saatleri Toplamının Çeşitli Yöntemlerle Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Oktay Turgay ALTUN
Proje Yürütücüleri	Cemil ERNİM, Selçuk AVCI, Tahir MACİT, Yılmaz UĞUR, Burak ASLANOY, Ali Rıza ŞAHİNOĞLU, Duygu ÖZELÇİ, Tuğba ÇEVİK AKOĞUL, Prof.Dr. Ayzin B. KÜDEN.
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2017:20.000 TL 2018:10.000 TL 2019:10.000 TL

Proje Özeti

Dünyada ve ülkemizde çok sayıda meyve çeşidi ıslah edilmiş olup, bunların bölgelere uygunlukları konusunda yapılan çalışmaların az olduğu dikkati çekmektedir. Tescil edilmiş çeşitlerin bölgelere ve bölgeler içerisindeki yükselti durumlarına göre yetiştiricilik açısından önerilerde bulunulması gerekmektedir. Meyve çeşitlerinin bölgelere tavsiyesinde önemli parametrelerden biri de çeşitlerin soğuklama istekleri ile büyüme dereceleri saatleri toplamının (BDST) değerlerinin bilinmesidir.

Bu proje ile Ulusal Kayısı Genetik Kaynakları parselinde bulunan 20 çeşit kayısının (Alkaya, Aprikoz, Çataloğlu, Dr.Kaşka, Hacıhaliloğlu, Hasanbey, Kabaası, Levent, Sakıt-2, Turfanda Eski Malatya, Canino, Paviot, Perfection, Precose de Boulbon, Precose de Colomer, Precose de Thyrinte, Roxana, Royal, Stark Early Orange, Zard) soğuklama gereksinimleri ve BDST belirlenmesi amaçlanmıştır.

Projenin 2018 yılı çalışmalarında; proje materyali kayısı çeşitlerinin fenolojik gözlemleri ile bölgenin meteorolojik verileri kayıt altına alınmıştır. Standart ve Chill-Unit yöntemlerine göre soğuklama süreleri hesaplanmıştır ve BDST değerleri belirlenmiştir. 2019 yılında kayısı çeşitlerinin fenolojik gözlemleri ile bölgenin iklim verileri alınacak ve BDST değerlerinin ikinci yıl verileri hesaplanacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Hacıhaliloğlu ve Kabaası Kayısı Çeşitlerinde Hasat Öncesi ve Hasat sonrası Uygulamaların Etkinliği ve Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Belgin ÇELİK
Proje Yürütücüleri	M.ÇALIŞKAN, K.ÖZTÜRK, S.AVCI, S.ESKİGÜN, S.KILIÇARSLAN, Z.Duran, Doç.Dr.Okan ÖZKAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2017:66.500, 2018:4.500, 2019:2.000, 2020:2.000 Toplam:75.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma; Malatya'da yetiştirilen, sofralık tüketime uygun Hacıhaliloğlu ve Kabaası kayısı çeşitlerinin çok sınırlı olan muhafaza ve raf ömrünü uzatmak amacıyla;</p> <p>hasat öncesi ; putresin, metil jasmonat ve salisilik asit, hasat sonrası; CaCl₂ ve 1-MCP uygulamalarının soğuk ortam 0-1 °C sıcaklık ve % 85-90 oransal nemde ve MAP koşullarında, 8 hafta süresince, meyve kalite özellikleri üzerine etkilerini araştırmak üzere hazırlanmıştır. Meyve örneklerinde;</p> <p>fizyolojik (etilen üretimi, solunum hızı, MAP içi atmosfer bileşeni), fiziksel (renk, sertlik, ağırlık kaybı, bozulmuş meyve, iç kararması), kimyasal (pH, titrasyon asitliği, SÇKM, meyve Ca içeriği), mikrobiyolojik (Maya-Küf) duyusal (tat ve aroma, dış görünüş) analizler ile;</p> <p>Uygulamaların kayısıların kalite değişimlerine olan etkileri değerlendirilmektedir.</p> <p>2018 yılı içerisinde deneme planına göre kayıslara, hasat öncesi ve sonrası uygulamalar yapılmış ve soğuk ortamda 8 hafta muhafazaya alınmıştır. MA koşullarından 7 gün arayla alınan meyve örneklerinde ve raf ömrünü belirlemek için oda koşullarında 2 gün bekletilen örneklerde; etilen üretimi, solunum hızı, MAP içi atmosfer bileşeni, renk, sertlik, ağırlık kaybı, bozulmuş meyve, iç kararması, pH, titrasyon asitliği, SÇKM, Ca, maya-küf ve duyusal (tat aroma ve dış görünüş) analizleri yapılmıştır. Veriler kayıt altına alınmıştır. 2019 yılı hasat döneminde proje planına göre uygulamalar tekrarlanacak ve verilerle istatistiksel analizler yapılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Kayısı Çöğür Anaç Seçimi Aşama III
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü ERZİNCAN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hatice ŞAHİNER ÖYLEK, Özkan KAYA
Proje Yürütücüleri	Dr. Salih KESKİN, Ahmet ASLAN, İsmail ESMEK, Oktay Turgay ALTUN, Nihat ÖZKAN, Remzi KOKARGÜL, Selahattin ALBAYRAK, Sibel SÖYLEMEZ, Emel ÖREN, Prof. Dr. Sezai ERCİŞLİ.
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	(KAEM) 2018: 23350 TL 2019: 11120 TL 2020: 11600 TL 2021: 12175 TL 2022: 12200TL (BKAEM) 2018: 26100TL 2019: 10620TL 2020: 11900 TL 2021: 12175 TL 2022: 13450 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje; Malatya, Erzincan, Nevşehir, Sivas ve Elazığ illerinde zerdali yoğunluğu olan yörelerde doğal olarak tohumdan çoğalmış popülasyon içerisinden anaçlık özelliği yüksek üstün vasıflı zerdali genotiplerini seçmek amacıyla hazırlanmıştır. 2007-2011 yıllarında birinci, 2012-2017 yıllarında ikinci aşaması tamamlanmış ve 2018-2022 yılları arasında ise üçüncü aşaması yürütülmektedir.</p> <p>Projenin üçüncü aşamasında; ikinci aşamada ümitvar olarak belirlenen 7 genotip ile kontrol olarak 256 no'lu zerdali anacı üzerine aşılı Hasanbey ve Hacıhaliloğlu kayısı çeşitleriyle tesadüf blokları deneme desenine göre kurulacak mukayese bahçesinde üstün özellikli zerdali tohum anaçları belirlenecektir. Mukayese bahçesinde anaç-çeşit değerlendirme, fenolojik gözlemler, ağaç gelişimi ve taç şekli ve taç yüksekliği gibi özellikler yönünden değerlendirmeler yapılacaktır. Pomolojik analizler ve verim değerlerine ise ağaçlar meyveye yattıktan sonra bakılacaktır.</p> <p>Projenin 2018 yılı çalışmalarında Malatya ve Erzincan lokasyonlarında deneme bahçesi kurulmasında kullanılacak fidanların yıllık bakımları gerçekleştirilmiştir ve Erzincan lokasyonunda deneme parseli kurulmuştur. 2019 yılı ilkbahar döneminde ise Malatya lokasyonunda deneme parseli kurulacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P04/03
Proje Başlığı	Kayısıda Sık Dikim ve Farklı Terbiye Sistemlerinin Meyve Verim ve Kalitesi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Yusuf BAYINDIR
Proje Yürütücüleri	Nedim GÜLTEKİN, A.Rıza ŞAHİNOĞLU, Erdoğan ÇÖÇEN, Yılmaz UĞUR, Tahir MACİT, Abdullah ERDOĞAN, Nihat ÖZKAN, Kadir ÖZTÜRK, Sevgi ESKİGÜN, İsmail BİRGİN, Prof. Dr. Ali KÜDEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 ile 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 20.000 TL 2017: 10.000 TL 2018: 10.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL

Proje Özeti

Türkiye, dünya yaş ve kuru kayısı üretiminde 730.000 ton ile birinci sırada yer almaktadır. 2016 yılı dünya kuru kayısı üretiminin 176 bin ton civarında gerçekleştiği tahmin edilmekte olup, Türkiye bunun % 62'ni tek başına karşılamaktadır.

Bu değer elde edilmesinde önemli payı olan Malatya ili, ülkemiz için kuru kayısı ihracatında vazgeçilmez lokomotif görevini üstlenmiştir. Malatya'nın dünya kayısı üretimindeki bu üstünlüğüne rağmen ağaç ve dekar başına alınan verim istenilen düzeyde değildir. Mevcut plantasyonlarda kayısı bahçeleri kuvvetli gelişim gösteren çeşit – çöğür anaç kombinasyonları ile geniş aralık ve mesafelerle tesis edilmiştir. Bu durum birim alandan yetersiz düzeyde ürün alınmasına sebep olmaktadır. Gelişmiş ülkeler modern meyvecilikte bu sorunu aşmak amacıyla bodur anaç kullanımı ile çeşitli terbiye sistemlerinin birlikte kullanıldığı sık dikim yapma eğilimindedirler.

Bu proje ile kurutmalık ve sofralık kayısı çeşitleri, Pixy anacı üzerine aşılacaktır. Elde edilecek fidanlara üç farklı terbiye sistemi ve üç farklı dikim sıklığı uygulanacaktır. Denemede kayısılarda birim alandan daha fazla verim elde edebilmek amacıyla sık dikim ve farklı terbiye sistemlerinin meyve verim ve kalitesi üzerine etkileri araştırılacaktır.

Proje faaliyetleri kapsamında; 2018 yılında fidanların yıllık bakımları yapılmış olup, sonbaharda fidanlar araziye aktarılmış ve proje parseli oluşturulmuştur. 2019 yılı çalışmalarında ise proje parselindeki fidanların yıllık bakımlarına devam edilecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P3/652
Proje Başlığı	Malatya Yöresi Yerel Armut Çeşitlerinin Seleksiyonu (II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Yusuf BAYINDIR
Proje Yürütücüleri	Nedim GÜLTEKİN, Erdoğan ÇÖÇEN, O. Turgay ALTUN, Ahmet ASLAN, Prof. Dr. Rafet ASLANTAŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018 / 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 25.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL 2021: 10.000 TL 2022: 12.000 TL
Proje Özeti	<p>Malatya Kayısı Araştırma Enstitüsünce 2014 – 2017 yılları arasında yürütülen “Malatya Yöresi Yerel Armut Çeşitlerinin Seleksiyon Yoluyla Islahı-I” kapsamında 4 yazlık, 10 güzlük ve 11 kışlık olmak üzere toplam 25 armut genotipi ümit var olarak belirlenmiştir.</p> <p>Söz konusu projenin II. aşamasında yöre armutlarının ıslahı için ümit var olarak belirlenen genotipler T göz aşısı yöntemiyle OHF-333 armut klon anacına durgun göz aşısı şeklinde aşılansarak fidan üretimi yapılacak ve fidanlar deneme parseline taşınacaktır. Deneme parselleri; tesadüf blokları deneme desenine göre üç tekerrürlü ve her tekerrürde beş bitki olacak şekilde oluşturulacaktır. Aynı sayı ve düzende Akça, Williams ve Deveci Standart çeşitler kontrol amaçlı olarak parselde yetiştirilecektir. Deneme parselinde; fenolojik gözlemler, pomolojik analizler ve morfolojik ölçümler gerçekleştirilecektir. Çalışma sonunda verilerin değerlendirilmesiyle çeşit adayı üstün bireyler belirlenecektir.</p> <p>Proje faaliyetleri kapsamında; 2018 yılında fidanların yıllık bakımları yapılmış olup, sonbaharda fidanlar araziye aktarılmış ve proje parseli oluşturulmuştur. 2019 yılı çalışmalarında ise deneme parselindeki fidanların yıllık bakımlarına devam edilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P3/632
Proje Başlığı	Malatya Yöresinde Yetiştirilen “Karamehmet” ve “Arapkızı” Elma Çeşitlerinde Klon Seleksiyonu 2
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Erdoğan ÇÖÇEN
Proje Yürütücüleri	Cemil ERNİM, Yusuf BAYINDIR, Yılmaz UĞUR, Makbule YANAR, Prof. Dr. Aydın UZUN (Proje Danışmanı)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018 / 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 23.150 TL, 2019: 7.150 TL, 2020: 7.150 TL, 2021: 7.150 TL, 2022: 7.950 TL Toplam: 52.550 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje ile Malatya yöresinde yetiştiriciliği yapılan Karamehmet ve Arapkızı elma çeşitlerinde kaliteli bireylerin belirlenerek ekonomik üretime kazandırılması, bu genetik kaynakların kaybolmasının önlenmesi ve ümitvar klonlar için uygun klon anaçlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Projenin materyalini; birinci aşamada belirlenen ümitvar klonlar, M9 ve MM106 klon anaçları, kontrol olarak Fuji ve Gala ile tozlayıcı olarak Golden elma çeşitleri oluşturmaktadır. Projede belirtilen materyal ile tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 5 bitki olacak şekilde deneme bahçesi kurulacaktır. Deneme bahçesinde fenolojik gözlemler, pomolojik analizler ve morfolojik ölçümler gerçekleştirilecektir.</p> <p>Projenin 2018 yılı çalışmalarında; klon anaçları temin edilerek fidan parseline dikilmiş, ümitvar klonlar durgun T göz aşısı ile aşılanarak fidan üretim çalışmalarına başlanmıştır. Projenin 2019 yılı çalışmalarında ise fidan üretim parselinde gerekli bakımların yapılması ve sonbahar döneminde deneme bahçesinin kurulması planlanmaktadır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Seleksiyon Yolu ile Elde Edilen Bazı Karadut (Morus nigra) Genotiplerinin Bitkisel Özelliklerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mehmet ÖZELÇİ
Proje Yürütücüleri	Duygu ÖZELÇİ, Ali Rıza ŞAHİNOĞLU, Selçuk AVCI, Cemil ERNİM, Dr. Remzi UĞUR, İhsan AKGÜL
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 19.250 TL 2019: 10.750 TL 2020: 10.000 TL 2021: 2.500 TL 2022: 2.500 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz doğal florasında farklı ekolojilerde sağlıklı bireyler halinde yetişmesine karşın standart karadut çeşidi ve kapama karadut bahçeleri bulunmamaktadır. Bunun en önemli sebeplerinden birisi karadutun hasadında yaşanan zorluklar, rekoltenin buna bağlı olarak düşük kalması ve belirli bir piyasaının oluşmamasıdır. Hâlbuki gerek gıda sanayiinde, gerekse sofralık meyve olarak karadut, tercih edilen bir meyvedir. Meyve bileşenlerindeki birçok antioksidan ve yüksek vitamin değerleri bu meyveyi daha vazgeçilmez kılmaktadır. Bitkisel kökenli alternatif tıbbın son yıllarda gelişen ve gelişmekte olan toplumlarda yüksek talep görmesi böyle meyvelerin önemini daha da artıracaktır. Bu Proje ile verim ve kalite özellikleri ile ön plana çıkacak olan genotip veya genotiplerin tespit edilip tescil ve sertifikasyon işlemlerinden sonra üreticilerimizin kullanımına sunulacaktır.</p> <p>2018 yılında Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından Seleksiyon 1 aşamasında tespit edilen 10 ümit var genotipinden aşı kalemleri alınarak kurumumuzda bulunan 1 yıllık dut çöğürlerinin üzerlerine aşılama işlemi gerçekleştirilmiş olup kurulacak olan gözlem bahçesi için yeterli sayıda fidan elde edilmiştir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Serk Kabuklu Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Melezleme Islahı ile Yeni Ceviz Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mustafa AKÇAY
Proje Yürütücüleri	Abdullah ERDOĞAN, Cemil ERNİM, Nedim GÜLTEKİN, Yılmaz UĞUR, İsmail BİRGİN, Yusuf BAYINDIR, Oktay Turgay ALTUN, Prof. Dr. Turan KARADENİZ(Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 15.000 TL 2018: 10.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL 2019: 10.000 TL

Proje Özeti

Ceviz dünyada ve Türkiye’ de geleceği parlak olan ve üreticisine gelir getirecek önemli meyve türlerinden biridir. Dikogami özelliğinden dolayı büyük oranda yabancı tozlanan ceviz, birbirinden farklı özelliklere sahip genotipler oluşturmaktadır. Bu genotipler yetiştiği bölgenin ekolojik koşullarına iyi uyum göstermektedir. Ülkemizde yapılan ceviz ıslahı çalışmaları genellikle bu genotipler içerisinde üstün özellikli olanların seleksiyonuna dayanmaktadır. Ancak seçilen bu bireylerde istenen özelliklerin toplanması mümkün olmamaktadır.

Melezleme ıslahı ile yeni çeşit geliştirmeyi hedefleyen bu projede: Dünyada standart olarak çok önemli düzeyde yetiştirilen “Chandler ve Pedro” çeşitleri ana ebeveyn olarak; Malatya yöresinde selekte edilen kaliteli ve üstün özellikli meyvelere sahip Hekimhan ve Darende genotipleri ise baba ebeveyn olarak kullanılacaktır.

Araştırma sonunda; geç yapraklanan, yan dal verimi yüksek, ağaç verimi ve meyve kalitesi yüksek yeni çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

2017 yılı melezleme kombinasyonu sonucunda 173 melez birey elde edilmiş katlamaya alınmış çimlendirildikten sonra ilkbahar döneminde içeriği orantılı hazırlanmış tüplere aktarılarak bakımlarına devam edilmiştir.

2018 yılı melezleme kombinasyonunda 99 melez birey elde edilmiş katlamaya alınıp çimlendirildikten sonra tüpleme çalışmaları yapılacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Malatya İli Ceviz Genotiplerinin Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mustafa AKÇAY
Proje Yürütücüleri	Nedim GÜLTEKİN, Burak ASLANSOY, Yusuf BAYINDIR, Tahir MACİT, Erdoğan ÇÖÇEN, Yılmaz UĞUR, Prof. Dr. Turan KARADENİZ(Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2015-31/12/2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2015: 5.150 TL 2016: 5.150 TL 2017: 7.650 TL 2018: 5.150 TL 2019: 4.650 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz dünya ceviz üretiminde önemli bir paya sahiptir. Türkiye, 2013 yılı istatistiklerine göre 212.140 ton ceviz üretimi ile dünyada dördüncü sırada yer almaktadır. Çok farklı ekolojik koşullara sahip ülkemizde her yöreye uygun yerli ve yabancı yüzlerce ceviz çeşidi yetiştirilmektedir. Malatya yöresinde de yöre iklimine iyi adapte olmuş ve uzun zamandan beri yetiştiriciliği yapılan çok sayıda ceviz genotipi bulunmaktadır. Ancak son yıllarda bu genotipler gerek hastalık - zararlılar ve gerekse yetersiz bakım koşulları nedeniyle hızla kaybolmaktadır. Bu genetik kaynaklar içerisinde üstün özellikli olan yerel çeşitlerin kaybolmasının önlenmesi ve üretime kazandırılması amacıyla planlanan bu çalışmada belirlenecek ümitvar ceviz genotipleri muhafaza altına alınacak ve seleksiyon kriterlerine göre çeşit olmaya aday üstün özellikte olanların üretime kazandırılmasına çalışılacaktır. Bu çalışma ile Malatya yöresindeki ümitvar ceviz genotiplerini tanımlamak ve standart olabilecek yeni ümitvar çeşitleri tespit etmek amaçlanmaktadır. Çalışma sonunda Seleksiyon-1 aşaması tamamlanmış olacaktır.</p> <p>2017 yılı sürvey çalışmaları sonucunda 41 genotip tespit edilmiş olup yapılan pomolojik analizler neticesinde 13 genotip ümitvar olarak tespit edilmiştir</p> <p>2018 yılı sürvey çalışmaları sonucunda 13 genotip tespit edilmiş yapılan pomolojik tartılı derecelendirme sonucunda ümitvar olarak 3 genotip tespit edilmiştir. Seleksiyon-1 aşaması sonucunda ümitvar genotipler gen kaynakları parsellerine aktarılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Melezleme İslahı ile Yeni Kurutmalık Kayısı Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ali Rıza ŞAHİNOĞLU
Proje Yürütücüleri	Erdoğan ÇÖÇEN, Duygu ÖZELÇİ, Yüksel SARITEPE Abdullah ERDOĞAN, Mehmet ÖZELÇİ, Yusuf BAYINDIR, Sevgi ESKİGÜN, Rukiye YAMAN Danışman: Prof.Dr. Ayzin B. KÜDEN, Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	50.650 TL
Proje Özeti <p>Türkiye kuru kayısı üretiminde dünyada birinci sırada yer almakta olup, dünya kuru kayısı üretiminin %75'ine ve ihracatının %65'ine sahiptir. Ülkemiz kuru kayısı üretiminin %80-85'i Malatya ilinde üretilmektedir. Kuru kayısı üretimi ve pazarlamasında çözülmesi gereken önemli sorunlardan birisi, meyve iriliğinin küçük olması ve dış pazarlarda aranan irilikte olmamasıdır. İhracatçı firmalar kg'daki meyve sayısının az olduğu iri kayıslara daha yüksek ücret ödemektedir.</p> <p>Bu projenin amacı, ülkemizin en önemli kurutmalık kayısı çeşitleri olan Hacihaliloğlu ve Kabaası çeşitlerine göre; meyveleri daha iri, ağaç başına verimi ve kurutma randımanı ile rekabet gücü yüksek, dışsatıma uygun, kaliteli yeni kurutmalık kayısı çeşitlerinin melezleme ıslahı ile geliştirilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Materyal olarak Hacihaliloğlu ve Kabaası çeşitleri ana ebeveyn olarak, Hasanbey, İsmailağa, Alkaya, Soğancı ve Roxana kayısı çeşitleri tozlayıcı çeşitler olarak kullanılmıştır.</p> <p>2018 yılı melezleme çalışmalarından 963 adet tohum elde edilmiştir. Tüplere ekimi yapılmıştır. Melezleme çalışmalarına 2019 yılında devam edilecektir.</p>	

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Melezleme Islahı ile Yeni Sofralık Kayısı Çeşitlerin
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Cemil ERNİM
Proje Yürütücüleri	Tahir MACİT, Selçuk AVCI, Kadir ÖZTÜRK, Bülent ÖZTÜRK, Abdullah DEMİR, Şule ŞAHİN KOVUK, Züleyha DURAN, Sultan NALÇACI, Yusuf KARAKUŞ, Makbule YANAR, Mehmet SÖNMEZ, Ahmet KAVMAZ, Prof. Dr.Hatice DUMANOĞLU, İhsan AKGÜL, Sibel KILIÇARSLAN, Nedim GÜLTEKİN, Yılmaz UĞUR, Nihat ÖZKAN, Hatice ŞAHİNER ÖYLEK, Muhittin NİKSARLI, Adil GEZER, Tuğba ÇEVİK AKOĞUL, Belgin ÇELİK, Oktay Turgay ALTUN, Çiğdem YAVUZ, Emel YILMAZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	128.500 TL
Proje Özeti	<p>Bu projenin materyalini oluşturan Hasanbey, Ağırık, Aprikoz, İsmailağa, Stark Early Orange, Luizet, Roxana, Perfection, Alkaya, Kabaası, Levent ve Özal kayısı çeşitlerinin farklı kombinasyonlarla melezlenmesi ile iri meyveli, albenisi yüksek, geç olgunlaşan, ihracata uygun ve rekabet gücü yüksek, yola ve muhafazaya dayanımı iyi, çekirdeği ete yapışık olmayan kaliteli ve verimli sofralık kayısı çeşitlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>2018 yılında melezleme çalışmaları 2 iş paketi altında Merkez ve Battalgazi kampüslerinde bulunan Kayısı Genetik Kaynakları parsellerinde yürütülmüştür. Her iki iş paketindeki her kombinasyon emaskulasyon ve tozlama işlemleri yapılmıştır. Birinci iş paketinde 329 adet, ikinci iş paketinde 63 adet melez tohum elde edilmiştir. 2017 yılında elde edilen melez tohumlar katlamaya alınmıştır. Katlama işleminden sonra melez tohumların tüplere ekim işlemleri yapılacaktır. Melezleme çalışmalarına ve dikilen fidanların bakım ve kültürel işlemlerine 2019 yılında devam edilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Mutasyon İslahı ile Kayısı Yetiştiriciliğine Uygun Bodur/Yarı Bodur Klonal Anaç Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ali Rıza ŞAHİNOĞLU
Proje Yürütücüleri	Selçuk AVCI, Cemil ERNİM, Duygu ÖZELÇİ, Yüksel SARITEPE, Yılmaz UĞUR, Çiğdem YAVUZ, Tahir MACİT Hatice ŞAHİNER ÖYLEK Danışman: Prof.Dr. Ayzin B. KÜDEN, Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	50.000 TL
Proje Özeti	<p>Kayısı üretimi dünya genelinde 500 bin hektar alanda ve 4 milyon tonun üzerinde gerçekleşmektedir. Türkiye dünya kayısı üretiminin yaklaşık %20'sini karşılamaktadır. 2014 yılında taze kayısı ihracatından 27,5 milyon dolar pay alan ülkemiz, kuru kayısı üretimi ve ihracatında ise lider konumundadır. Dünya'da ve Türkiye'de kayısı yetiştiriciliği büyük oranda tohum anaçları üzerine çeşit aşılansarak yapılmaktadır. Tohum anaçları kuvvetli gelişmekte, gençlik kısırlığı uzun olmakta olup yoğun yetiştiricilik yapılamamaktadır. Bu projenin amacı mutasyon ıslahı tekniği kullanılarak elde edilen varyasyondan; yoğun kayısı yetiştiriciliğine uygun, bodur/yarı bodur gelişen, kültür çeşitleri ile aşı uyuşması iyi ve klonal çoğaltılabilen kayısı anacı geliştirmektir.</p> <p>Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ile işbirliği içerisinde yürütülecek bu projede, 2018 yılında tohumlara farklı dozlarda gama ışını (Kobalt 60 – ⁶⁰Co) uygulamaları yapılmıştır. 2019 yılı içerisinde EMD (etkili mutasyon dozu) belirleme çalışmalarına devam edilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/G/18/A1/P3/914
Proje Başlığı	Ulusal Kayısı Genetik Kaynaklarında Bulunan Kayısı Genotiplerinin Soğuğa Toleranslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Adnan CANBAY
Proje Yürütücüleri	Dr. Ümran KÜÇÜKÖZDEMİR, Yusuf BAYINDIR, Erdoğan ÇÖÇEN, Yusuf KARAKUŞ, Cemil ERNİM, Berrin DUMLU, Zeki YALÇIN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018 - 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 37.720 TL 2020: 14.720 TL 2021: 15.720 TL 2022: 15.820 TL
Proje Özeti	<p>Kayısı yetiştiriciliğinde, meyve üretimini sınırlayan en önemli faktörlerden birisi de ilkbahar geç donlarıdır. Kayısı ağaçlarının farklı fenolojik dönemlerinde gerçekleşen ilkbahar geç donları, kayısı verimini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle kayısı yetiştiricileri ve pazarlayıcıları önemli ekonomik kayıplar yaşamaktadır. Bu projede; Malatya Kayısı Genetik kaynakları parselinde bulunan kayısı çeşit ve genotiplerin farklı fenolojik dönemlerinin soğuğa toleranslık derecelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonunda soğuğa toleranslık derecesi yüksek çeşit ve genotiplerin belirlenmesi durumunda bu çeşitler üretim ve ıslah çalışmalarında kullanılabilir.</p> <p>Projenin 2018 yılı çalışmalarında; Malatya ili kayısı ağacı varlığının % 90'ını oluşturan Hacihaliloğlu ve Kabaası kayısı çeşitlerinin 3 farklı fenolojik döneminde, farklı sıcaklık değerleri ve 1 saatlik sürede soğuğa dayanıklılık testi uygulaması yapılarak kritik sıcaklık ve süre belirlenmiştir.</p> <p>Projenin 2019 yılı ve daha sonraki yıllardaki çalışmalarda ise belirlenen bu kritik sıcaklık derecesi ve süre esas alınarak diğer kayısı genotiplerinin 3 farklı fenolojik döneminde dona dayanıklılığı araştırılacaktır. Çalışma sonunda Malatya Ulusal Kayısı Genetik Kaynakları parsellerinde bulunan kayısı genotiplerinden, Hacihaliloğlu ve Kabaası kayısı çeşitlerine göre ilkbahar geç donlarına daha dayanıklı genotipler belirlenmiş olacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Melezleme İslahı ile Şarka Hastalığı (Plum pox potyvirus)'na Dayanıklı Kayısı Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Adnan CANBAY
Proje Yürütücüleri	Erdoğan ÇÖÇEN, Yusuf KARAKUŞ, Makbule YANAR, Oktay Turgay ALTUN, Mustafa AKÇAY, Pakize GÖK GÜLER, Dr. Mahmut YEGÜL
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023
Projenin Toplam Bütçesi:	110800,00
Proje Özeti	<p>Bu proje ile ülkemizde iç ve dış karantina listesinde yer alan ve sert çekirdekli meyve ağaçlarında zarar yapan Şarka virüs hastalığına karşı melezleme ıslahı ve moleküler yöntemler yardımı ile dayanıklı çeşitlerin elde edilmesi hedeflenmiştir. Şarka hastalığına neden olan Plum pox potyvirus (PPV)'ün çok hızlı epidemi göstermesi, kimyasal bir çözümünün olmayıp hastalıktan kurtulmanın tek çaresinin eradikasyon olması, PPV'yi önemli kılan birkaç nedendir.</p> <p>Dünya kuru kayısı ticaretinde çok önemli yeri olan Hacihaliloğlu ve Kabaası çeşitleri ana çeşit; Şarka hastalığına dayanıklı olduğu önceki çalışmalarla kanıtlanmış olan Stark Early Orange, Goldrich ve Harleyn çeşitleri tozlayıcı çeşit olarak kullanılmak suretiyle 6 kombinasyonda melez bireyler elde edilecektir. Tozlayıcı olarak seçilen çeşitlerden balon aşamasındaki çiçekler toplanarak laboratuvar koşullarında çiçek tozları elde edilecek, ana birey olarak seçilen çeşitlerde ise çiçekler balon aşamasına geldiğinde emaskülasyon yapılacaktır. Emasküle edilen çiçekler tozlanarak meyve tutumu beklenecek ve bu meyvelerden hasat olgunluğuna gelenlerin çekirdekleri çıkartılarak katlamaya tabi tutulacaktır. Katlamadan çıkan tohumlar tüplere dikilerek F1 bitkileri elde edilecektir. Bu melez bireyler 15-20 cm uzunluğuna geldikten sonra DNA izolasyonu için yaprak örnekleri alınacak ve SSR markörleri kullanılarak Şarka hastalığına dayanıklı olanları tespit edilecektir. Daha sonra dayanıklı oldukları belirlenen bireylere, arazi koşullarında, hastalık yapay yolla bulaştırılarak testlemesi gerçekleştirilecektir.</p> <p>Çalışma sonucunda; melezleme ıslahı ile elde edilen F1 melez popülasyonlarından elde edilecek yeni genotipler şarka virüsüne dayanıklılık yanında farklı özellikler bakımından da ileriki ıslah çalışmalarına temel teşkil edecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Bazı Derim Sonrası Uygulamaların ‘Bursa Siyahı’ ve ‘Kenmonchi’ Dut Genotiplerinin Soğukta Depolama Süresi ve Kalitesi Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Kayısı Araştırma Enstitüsü MALATYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Rukiye YAMAN
Proje Yürütücüleri	Yılmaz UĞUR, Erdoğan ÇÖÇEN, Oktay Turgay ALTUN, Çiğdem YAVUZ, Sultan NALÇACI Prof. Dr. Nurdan TUNA GÜNEŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2021
Projenin Toplam Bütçesi	64500,00
Proje Özeti	<p>Üzümsü meyveler içerisinde yer alan ve yüksek besin içeriği nedeniyle beslenmede önemli bir yere sahip olan dut meyvesine, olan ilgi son zamanlarda giderek artmaktadır. İnsanların taze meyve tüketimine yönelik talepleri, bu meyve türünün küçük ambalajlar içerisinde market raflarında yer almasını sağlamıştır. Ancak dut meyvesinin hassas ve yumuşak dokulu olması kısa sürede bozulmasına sebep olmaktadır. Bu durum hem ekonomik kayıplara yol açmakta hem de tüketicilere uzun süre taze meyve sunumunu engellemektedir. Bu nedenle sofralık dutlarda derim sonrası raf ömrünün uzatılmasına yönelik çalışmalar, hem tüketicilerin sağlıklı dut meyveleri tüketebilmeleri hem de son derece sınırlı raf ömrüne sahip olan bu meyvelerde kalite ve kantite kayıplarının azaltılmasında önem kazanmaktadır.</p> <p>Önerilen bu araştırma projesinde, dut genetik kaynakları parselinde bulunan sofralık, siyah renkli, iri ve albenisi yüksek ‘Bursa Siyahı’ ve ‘Kenmochi’ dut genotiplerinde derim sonrası dönemde yapılacak kalsiyum klorür (CaCl₂), kükürt dioksit (SO₂) ve modifiye atmosferli paketlenme (MAP) uygulamalarının soğukta muhafaza süreçlerinde bazı meyve kalite parametrelerinin korunumuna etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.</p> <p>Proje sonunda elde edilecek bulgular, çalışılan genotiplere ait meyvelerin muhafaza süresi ve raf ömrü sürelerinin uzatılmasında yol gösterici olabilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/15/A10/P03/01
Proje Başlığı	Fındıkta Islah Çalışmaları Melezleme ve Seleksiyon Yolu İle Islah Edilen Bazı Fındık Çeşitlerinin Farklı Ekolojilerdeki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü GİRESUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Karadeniz İhracatçılar Birliği Genel Sekreterliği, Fındık Tanıtım Grubu
Proje Lideri	Yusuf BİLGİN
Proje Yürütücüleri	Ömür DUYAR, Dr. Arzu SEZER, Doç. Dr. Taki DEMİR, Prof. Dr. Veli ERDOĞAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 58.250 TL 2017: 50.250 TL 2018: 46.250 TL 2019: 46.250TL 2020: 47.250 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye’de fındık üretimi Karadeniz Bölgesinde doğuda Artvin ilinden batıda Kocaeli iline kadar 16 ilde ekonomik anlamda yapılmaktadır. Türkiye fındık yetiştiriciliğinde farklı yöre ve rakımlarda hangi fındık çeşitlerinin en iyi performans gösterdiği tam olarak bilinmediğinden üretim alanları içerisinde bir çeşit karmaşası meydana gelmektedir. Çeşit karışımının sebep olduğu standardizasyon eksikliği ürün kalitesinin düşmesine üretici, sanayici ve ihracatçının gelir kaybı yaşamasına sebep olmaktadır. Bu olumsuzlukların ortadan kaldırılması bahçelerin ekolojiye uygun çeşitlerle yeniden tesis edilmesiyle mümkün olacaktır.</p> <p>Bu projede; Türkiye’de fındık üretiminin yapıldığı Trabzon, Ordu ve Düzce illerinde kurulacak bahçelerde Tombul, Çakıldak, Foşa, Okay 28, Giresun Melezi ve Allahverdi çeşitlerinin performansları belirlenecektir. Ayrıca hangi yörede veya yükseklikte hangi fındık çeşidinin verim, kalite, ilkbahar geç donlarına, hastalık ve zararlılara karşı en iyi performansı gösterdiği belirlenecektir.</p> <p>Proje; Doğu Karadeniz Bölgesinde Trabzon İli Vakfıkebir İlçesinde, Orta Karadeniz Bölgesinde Ordu İli Ünye İlçesinde ve Batı Karadeniz Bölgesinde Düzce İli Akçakoca İlçesinde sahil, orta ve yüksek kolda yürütülmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/Ü/18/A1/P4/306
Proje Başlığı	Tombul Fındık Klon Seleksiyonu (3.Dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü GİRESUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Proje Lideri	Dr. Hüseyin İrfan BALIK
Proje Yürütücüleri	Selda KAYALAK BALIK, Çiğdem KÖSE, Prof. Dr. Veli ERDOĞAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018-31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 20.000 TL 2020: 20.000 TL 2021: 20.000 TL 2022: 20.000 TL

Proje Özeti

Bu proje, Fındık Araştırma Enstitüsü'nde Türkiye'nin önemli fındık çeşitlerinden olan Tombul'da yürütülen seleksiyon çalışmasının üçüncü aşamasını oluşturmaktadır. Projenin seleksiyon I aşamasında 400'ün üzerinde klon verim ve kalite özellikleri itibariyle incelenmiş Tartılı Derecelendirme Metoduna göre yapılan değerlendirmeler sonucunda 29 tanesi seçilmiştir. Bu klonların moleküler genetik analizleri SSR ve AFLP teknikleri kullanılarak yapılmış ve standart Tombul'dan genetik olarak farklı 14 klon belirlenmiştir. Klonlar deneme alanına 2014 yılında tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrür ve her tekerrürde 3 bitki olacak şekilde dikilmiştir. Projede bu klonların verim, pomolojik, morfolojik, fenolojik ve biyokimyasal özellikleri incelenmektedir.

2018 yılında klonların verimi 741-1142 g/bitki, iç oranı % 53.9-55.3, meyve ağırlığı 1.94-2.21 g, iç ağırlığı 1.05-1.21 g, kabuk kalınlığı 0.90-1.02 mm, göbek boşluğu 1.71-2.60 mm, sağlam iç oranı % 93-98, boş meyve oranı % 0-1, çift iç oranı % 0-3.7, buruşuk iç oranı % 0-2.3, abortif iç oranı % 0-2.7, beyazlaşma oranı %75-91, meyve büyüklüğü 16.81-17.66 mm, iç büyüklüğü 13-13.97 mm, çotanaktaki meyve sayısı 3.08-3.80 adet, zuruf uzunluğu 41.01-48.41 mm arasında belirlenmiştir. Ham yağ %55-61 arasındadır ve yağ asidi bileşenleri analizi sonuçlarına göre baskın yağ asidinin oleik asit olduğu bunu linoleik, palmitik, stearik asit takip ettiği tespit edilmiştir. Klonlarda oleik asit % 84-86, linoleik asit % 5.5-7.5, palmitik asit % 5.2-5.5, stearik asit ise % 2.4-2.8 arasında saptanmıştır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/Ü/19/A1/P4/1331
Proje Başlığı	Fındıkta Soğuğa Dayanıklılık Çalışmaları
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü GİRESUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Proje Lideri	Dr. Hüseyin İrfan BALIK
Proje Yürütücüleri	Selda KAYALAK BALIK, Ebru GÜMÜŞ, Ayşenur KANDEMİR, Meryem Nur ŞENEL, Yasemin KANEL, Dr. Ümran KÜÇÜKÖZDEMİR, Berrin DURLU, Vedat BEDİRHANOĞLU, Zeki YALÇIN, Prof. Dr. Neriman BEYHAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019-31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 170.000 TL 2020: 114.500 TL 2021: 39.500 TL 2022: 45.000 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye’de fındık tarımının en önemli problemi verim düşüklüğüdür. Olumsuz iklim şartları ve özellikle ilkbahar geç donları son yıllarda verim düşüklüğünün sebepleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Fındığın düşük sıcaklıklara en hassas olduğu Mart-Nisan aylarında meydana gelen zirai don bazı yıllar %100’e varan oranlarda zarar meydana getirebilmektedir. Düşük sıcaklığın şiddetine, süresine ve fenolojik devreye bağlı olarak don zararının etkileri tomurcuklarda, çotanak taslaklarında ve hatta yıllık sürgünlerde bile görülebilmektedir. Verim kaybının yanı sıra iç ve dış piyasada fiyat istikrarsızlığına sebep olan bu durum üreticinin, sanayicinin ve ihracatçının gelir kaybı yaşamasına sebep olmaktadır. Bu projede fındığın farklı fenolojik devrelerinde (dinlenme, tomurcuk kabarması ve yaprak açım) düşük sıcaklıklara dayanıklılık durumunun ve dayanıklı genotiplerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. 2019-2022 yılları arasında yürütülecek olan projede, Fındık Araştırma Enstitüsü arazi gen bankasında muhafaza edilen genotipler ile surveyler sonucunda belirlenecek olan genotiplerin düşük sıcaklıklara dayanımları test edilecektir. Ayrıca genotiplerin protein, karbonhidrat, makro-mikro besin elementi ve hormon seviyelerindeki değişimler belirlenerek soğuğa dayanımla arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Proje; Fındık Araştırma Enstitüsü, Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi işbirliğinde yürütülmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM /BBAD/15/A10/P02/02
Proje Başlığı	Badem Anaç-Çeşit Geliştirme Projesi Badem Yetiştiriciliğinde Kullanılan Bazı Anaçların Bahçe Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Ajlan YILMAZ
Proje Yürütücüleri	Cem BİLİM, Hatice GÖZEL, Sibel AKTUĞ TAHTACI, Mehmet ÇALIŞKAN, Prof.Dr. Yeşim OKAY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2015-31/12/2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2015: 25 000 TL 2016: 5 000 TL 2017: 6 000TL 2018: 6 000 TL 2019: 8 000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada; badem yetiştiriciliğinde yaygın olarak kullanılan GF-677 ve tohum anacı ile Rootpac serisi anaçların, bazı badem çeşit ve tipleri ile aşı uyumu ile arazi performansı, erkencilik, verim ve kalitelerine olan etkilerini araştırmak amaçlanmıştır. Projenin ilk çalışma konusu olan aşı kombinasyonlarının uyuşma durumlarının belirlenmesi çalışmasında anaçların bütün çeşitler ile kambiyal devamlılığın sağlandığı ve yeni kambiyumdan yeni iletim dokuları meydana geldiği tespit edilmiştir.</p> <p>Projenin ikinci aşaması olan bahçe performanslarının belirlenmesi aşamasında ise 2017 yılında projede yer alan anaçlar üzerine aşılantmış Lauranne badem çeşidine ait fidanlar anaçların gelişim kuvvetleri dikkate alınarak (6x5,6x4,6x3, 4x2,4x1,5, 4x1m) iki farklı lokasyonda (Gaziantep ve Adıyaman) 2018 yılı şubat ayında dikim işlemleri yapılmıştır. Yıl boyunca lokasyonlarda fidanların bakım işlemleri periyodik olarak gerçekleştirilmiştir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Sulu Koşullarda Bazı Antepfıstığı Anaçlarının Bahçe Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Belgin AKÇA İZCİ
Proje Yürütücüleri	Ajlan YILMAZ, Mehmet UZUN, Kamil SARP KAYA, Burcu KARUSERCİ, Tuğba ŞİMŞEK, Serkan KÖSETÜRKMEN, Doç. Dr. İzzet AÇAR, Prof. Dr. Salih KAFKAS, Şuayip ASLAN, Yılmaz IŞIK
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 16.000 2019: 12.000 2020: 12.000 2021:8.000 2022:12.000
Proje Özeti	<p>Güneydoğu Anadolu Bölgesi ülkemizin antepfıstığı yetiştiriciliği açısından en önemli bölgesidir. Sulu koşullarda antepfıstığı yetiştiriciliği, kuru koşullara göre verim ve kalite açısından önemli düzeyde avantaj sağlamaktadır. Antepfıstığının yoğun yetiştiriciliğinin yapıldığı alanların yaklaşık %10'u sulanabilmektedir. GAP'ın devreye girmesiyle ve antepfıstığı bahçelerinde sulanabilirlik alışkanlığının artması sebebiyle, sulanabilir üretim alanlarının miktarında artış beklenmektedir. Bununla birlikte son yıllarda antepfıstığı üretim alanları da hızla artmaktadır. Ancak, yapılan çalışmalarda yeni tesis antepfıstığı bahçelerinde %9 oranında toprak kökenli hastalıklar sebebiyle kurumalar gözlenmektedir. UCB1 anacının toprak kökenli hastalıklara dayanımı, sulanabilen arazilerde avantaj sağlamaktadır. Ülkemizde bu zamana kadar UCB1 anacının soğuğa karşı hassas olduğu düşüncesinin yaygın olması sebebiyle bu anacın kullanımı gerçekleşmemiştir (Atlı ve ark.2001).</p> <p>Bu çalışmada, antepfıstığında klonal anaç olarak geliştirilen UCB1 anacının, sulu ve kuru koşullarda bahçe performansının Uzun ve Tekin çeşitlerine verim ve kalite açısından etkisi belirlenecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A10/P02/04
Proje Başlığı	Badem Anaç – Çeşit Geliştirme Projesi Sulu Koşullarda Badem İçin Uygun Anaç ve Dikim Mesafelerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ertuğrul İLİKÇİOĞLU
Proje Yürütücüleri	Mehmet Fatih BATMAZ, Cem BİLİM, Serkan KÖSETÜRKMEN, Dr. Nevzat ASLAN, Dr. Kamil SARPKAYA, Dr. Öğretim Üyesi Halit Seyfettin ATLI, Prof. Dr. Bekir Erol AK
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 13.705 TL 2017: 5.000 TL 2018: 5.000 TL 2019: 5.000 TL 2020: 5.000 TL
<p>Bu proje 2013 yılında başlayıp 2015 yılında sona eren TAGEM/BBAD/13/A10/P02/02 numaralı “Sulu Koşullarda Badem İçin Uygun Anaç ve Dikim Mesafelerinin Belirlenmesi” isimli projenin devamı olarak yürütülmektedir.</p> <p>Projenin amacı sulu koşullarda farklı taç yapısına sahip badem çeşitlerine uygun anaç ve dikim sıklığını saptamaktır. Proje 2016 – 2020 yılları arasında yürütülmektedir.</p> <p>Projede tohum anaçları olarak; Drake badem çeşidi, Prunus webbii Spach. badem türü ile Amygdalus orientalis Mill. tipi olan AB3 çöğürleri, klonal anaç olarak ise GN22 melezi kullanılmaktadır. Anaçlar üzerine yayvan gelişen Nonpareil çeşidi, dik gelişme gösteren Ferragnes çeşidi ile yerli çeşit olan Gülcan-2 çeşitleri aşılanmıştır. Ayrıca bahçeye tozlayıcı olarak; Nonpareil çeşidi için Sonora, Ferragnes ve Gülcan-2 çeşitleri için ise Ferraduel çeşidi dikilmiştir.</p> <p>Deneme tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 4 ağaç olacak şekilde Müdürlüğümüze bağlı Dr. Ahmet Münir Bilgen Araştırma İşletmesi’nde tesis edilmiş olup; dikim mesafeleri 6x3 m, 6x4 m, 6x5 m, 6x6 m’dir.</p> <p>Projede fenolojik gözlemler ile ağaçların gelişmesi, verim ve meyve kalite özellikleri ile ilgili değerlendirmeler yapılmakta, ayrıca anaçların topraktaki besin elementlerinden faydalanabilme yetenekleri saptanmaktadır.</p>	

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/15/A10/P02/01
Proje Başlığı	Yerli ve Yabancı Değişik Badem Çeşitlerinin Gaziantep İlindeki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ertuğrul İLİKÇİOĞLU
Proje Yürütücüleri	Cem BİLİM, Hakan USANMAZ, Serkan KÖSETÜRKMEN, Dr. Nevzat ASLAN, Dr. Kamil SARP KAYA, Dr. Öğretim üyesi Halit Seyfettin ATLI, Prof. Dr. Veli ERDOĞAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015-2018
Projenin Toplam Bütçesi:	2015: 9.070 TL 2016: 13.705 TL 2017: 10.000 TL 2018:10.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje Gaziantep ve Mardin (Kızıltepe ilçesi) ekolojilerine uygun yeni badem çeşitlerinin belirlenmesi amacı ile 2010 yılında başlatılmıştır. Materyal olarak, yerli ve yabancı 17 badem çeşidi ve tipi kullanılmıştır.</p> <p>Yerli badem çeşitlerinden Bozkurt ve Halitbey; yabancı badem çeşitlerinden Ferragnes, Ferraduel, Glorietta, Süper Nova, Ayles, Guara, False Baresse, Lauranne, Ne Plus Ultra, Ferrastar, Marta ve Bertina; yerli badem tiplerinden T2, T4, ve A5-1'in gelişme, verim ve meyve kalite özellikleri belirlenecektir.</p> <p>Projenin fidanları; 2009 yılı Eylül ayında, Garrigues yozları üzerine çeşit ve tiplerin aşılınması ile üretilmiştir. Bahçeler; tesadüf blokları deneme desenine göre, 3 tekerrürlü 6 x 4 m aralıklarla, 2010 yılında Gaziantep'te Dr. Ahmet Münir Bilgen İşletmesine tesis edilmiştir.</p> <p>Çeşitler arasında tam çiçeklenme; en erken A5-1 ve T4 badem tiplerinde, en geç çiçeklenme ise Bertina çeşidinde görülmüştür. Dekara en yüksek sert kabuklu verim Ferragnes çeşidinden alınırken, en yüksek randıman T4 genotipinde görülmüştür.</p> <p>2019 yılında sonuç raporu yazılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/15/A10/P01/01
Proje Başlığı	Mutasyon İslahı Yöntemi ile Yeni Antepfıstığı Çeşitlerinin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)
Proje Lideri	Ertuğrul İLİKÇİOĞLU
Proje Yürütücüleri	Mehmet Fatih BATMAZ, Mehmet UZUN, Dr. Kamil SARP KAYA, Dr. Öğretim üyesi Halit Seyfettin ATLI
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 13.705 TL 2017: 10.000 TL 2018: 10.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL
Proje Özeti	<p>Dünyada aroma bakımından en kaliteli antepfıstığı çeşitleri ülkemizde yetiştirilmekle birlikte; üstün özelliklerin tamamını bünyesinde barındıran çeşitler henüz mevcut değildir. Bu nedenle yeşil iç rengi, iri meyve, ince kabuk, çıtılma oranı yüksek, kabuk ayrılma direnci az, yüksek randıman gibi üstün meyve özelliklerine sahip olan ayrıca hastalık ve zararlılara dayanıklılık, periyodisite eğilimi az, aşılması sorunsuz, verimi yüksek, makinalı hasada uygunluk gibi bitkisel özelliklerin tümünü taşıyan çeşitlerin elde edilmesi oldukça önemlidir.</p> <p>Kırmızı, Uzun, Halebi, Ohadi, Siirt, Tekin, Barak Yıldızı ve Akıncı haricinde ticari çeşidimiz bulunmamaktadır.</p> <p>Bu projede antepfıstığında henüz uygulanmamış bir yöntem olan mutasyon ıslahı yöntemi uygulanacaktır. Çalışmada uzun antepfıstığı çeşidinin aşı gözlerine CO⁶⁰ elementinin gamma ışınları uygulanarak genetiksel form zenginliği elde edilecek ve bu genetik materyaller içerisinden amaca uygun olan mutant bitkiler seçilerek üreticilerimize sunulacaktır.</p> <p>2018 yılında Etkili Mutasyon Dozu (EMD) nun belirlenmesi amacıyla belirlenen ağaçlardan alınan aşı kalemleri Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'na (TAEK) bağlı olan Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi (SANAEM) ne götürülerek farklı dozlarda gama ışınları kullanılarak ışınlanmıştır. Işınlanan aşı kalemleri Müdürlüğümüze getirilerek kontrollü sera içerisindeki tüplü antepfıstığı çöğürlerine aşılandı. Yapılan gözlemler sonucunda Etkili Mutasyon Dozu belirlenmiştir.</p> <p>2019 yılında belirlenen EMD değeri ile ışınlamalar yapıp aşı gözleri büyük ağaçlara aşılanarak süren aşı gözlerinde ölçüm ve gözlemler yapılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P4/439
Proje Başlığı	Bazı Pistacia Türlerinin Melezlenmesi Yoluyla Antepfıstığına Anaç Olabilecek Melez Kombinasyonların Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mehmet Fatih BATMAZ
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul İLİKÇİOĞLU, Kürşat Alp ASLAN, Hakan USANMAZ, Prof. Dr. Safder BAYAZİT, Dr. Öğr. Üyesi H. Seyfettin ATLI
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2020
Projenin Toplam Bütçesi	2018: 14.000 TL 2019: 21.500TL 2020: 12.000 TL

Proje Özeti

Bu proje antepfıstığına anaç olabilecek hızlı gelişen ve aşı tutma oranı yüksek olan melez kombinasyonların saptanması ve bunların sonraki yıllarda yapılacak hastalık-zararlı ve stres koşullarına dayanıklı, ayrıca klonal çoğaltılabilen anaç eldesine yönelik çalışmalara materyal temininde kullanılması amacıyla 2018 yılında başlatılmıştır.

Materyal olarak P. vera, P. khinjuk, P. atlantica, P. eurocarpa, P. chinensis ve P. integerrima türlerine ait dişi bireyler ile P. vera, P. khinjuk, P. atlantica, P. integerrima ve UCB-1 genotiplerine ait erkek bireyler kullanılmıştır.

Projede materyal olarak kullanılan bireylerin melezlenmesi sonucunda elde edilen tohumlarda uzunluk, genişlik ve kalınlık ölçümleri yapılmıştır. Ölçümleri yapılan tohumlar katlamaya alınmıştır. Katlama sonrası çimlenen tohumlar tüplere alınacaktır.

Tohumların çimlenmesiyle meydana gelecek çöğür bireylerde büyüme değerleri (çap, boy, boğum arası, yan dal oluşumu) saptanacak ve Haziran ayında aşı kalınlığına gelen çöğürlerde T-göz aşısı yöntemiyle Uzun çeşidine ait gözler ile aşılama yapılacaktır. Aşılama sonrası aşı tutma ve aşı sürme durumları saptanacak olup elde edilen melez bireylerdeki kök kuru ağırlığı ile saçak kök oluşturma durumu da incelenecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/96/05/02/009
Proje Başlığı	Yerli ve Yabancı Bazı Antepfıstığı Çeşitlerinde Melezleme Yoluyla Çeşit Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mehmet UZUN
Proje Yürütücüleri	Dr. Hatice GÖZEL, Prof. Dr. İzzet AÇAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	1996 -2018
Projenin Toplam Bütçesi:	15.000 TL

Proje Özeti

Bu çalışma, Antepfıstığı Araştırma İstasyonu'nda 1996 yılında başlamıştır. Projede, yeni tozlayıcı ve dişi çeşit elde etmek amacıyla yerli ve yabancı bazı antepfıstığı çeşitleri arasında melezlemeler yapılmıştır.

Çalışmada dişi ebeveyn olarak Siirt, Ohadi, Hacışerifi, Kallaghochi ve Sel 14, erkek ebeveyn olarak ise Uygur, Atlı ve Kaşka çeşitleri kullanılmıştır. Ayrıca şans çöğürü elde etmek üzere Kerman, Ohadi, Akbari ve Kallaghochi çeşitlerinin doğrudan tohumları kullanılmıştır. Çalışmanın amacı; melezleme yoluyla verimli, çıtlak, çıtlama aralığı geniş, sert kabuğun ayrılma direnci az, iç oranı yüksek, düşük periyodisite gösteren ve yeşil içli bireyler elde etmektir. Öte yandan çiçek tozu miktarı ve çimlenme gücü yüksek, uzun süre çiçek tozu verebilen, standart dişi çeşitlerle çiçeklenmesi çakışan tozlayıcılar elde etmek hedeflenmektedir.

Elde edilen 3500 adet F1 birey, 1997 ve 1998 yıllarında Antepfıstığı Araştırma İstasyonu Merkez İşletmesine 90 x 40 cm aralıklarla dikilmiştir. Ayrıca 2005 yılında 'Tekin x Atlı', 'Tekin x Kaşka', 'Sel 5 x Atlı', 'Sel 5 x Kaşka' ve 'Siirt x Kaşka' melezlemesi sonucu elde edilen tohumlardan 737 adet F1 birey üretilmiş ve melez parseline dikilmiştir.

Amaca uygun olan f1 bireylerin fenolojik gözlemleri, çiçek tozu üretimi, çiçek tozu çimlenmesi ve çiçeklenme periyodu dikkate alınarak 5 tozlayıcı tip ile verimli, çıtlama oranı yüksek, çıtlama aralığı geniş, sert kabuğun ayrılma direnci az, iç oranı yüksek, periyodisitesi düşük ve yeşil içli özelliklere sahip olan 4 dişi tip (14-28, 14-58, 23-100, 24-16) ve 1 erkek tip (11-143) seçilmiş ve bunlar Ara Sonuç Raporunda (2009) sunulmuştur. Sonraki yıllarda elde edilen F1 bireyler ürün verdikçe, fenolojik gözlem alınmakta, verim ve kalitelerine bakılmaktadır.

Genetik çalışmalarda kullanılmak üzere sökümler durdurulmuştur Bazı ümitvar F1 ler yaşlı ağaçlara aşılama devam edilmektedir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/15/A10/P01/03
Proje Başlığı	Antepfıstığında Çeşit Geliştirme Seleksiyon Yolu ile Antepfıstığında Yeni Çeşit Seçimi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mehmet UZUN
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul İlikcioğlu, Dr.Kamil SARP KAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016 - 2018
Projenin Toplam Bütçesi:	19.500

Proje Özeti

GAP'ta sulanacak arazilerde yetiştirilecek ürün profili içerisinde, 2010 yılı itibariyle meyveciliğin 3. sırada, meyvecilik içerisinde ise antepfıstığının 1. sırada yer alacağı belirtilmektedir (ANONİM, 1999).

Türkiye antepfıstığı üretiminin tamamına yakını uzun meyveli çeşitler sınıfına giren Uzun çeşidi oluşturmaktadır. Dünya antepfıstığı ticaretinde randımanı yüksek, iri ve yuvarlak meyveli çeşitler tercih edilmektedir. Ülkemizde yetiştirilen Uzun çeşidi uluslararası standartlarda olmakla birlikte, orta büyüklükte meyveliler sınıfına girmekte, ayrıca kemik kabuğun sert olması, çıtlama aralığının ve çıtlama oranının az (%70) ve ayrılma direncinin fazla olması gibi olumsuz özellikleri bulunmaktadır.

Araştırmacılar tabiattaki antepfıstıkları içerisinde mevcut Uzun çeşidinden daha kaliteli genotiplerin olduğunu belirtmektedirler.

GAP'ta, sulu koşullarda antepfıstığı yetiştiriciliğinin çok iyi bir yer bulacağı açıktır. Sulu koşullarda yetiştirilecek çeşidin, dış pazarın istediği kalitede olması ihracatımızı artıracaktır.

Bu projede ;

- Mevcut standart Uzun antepfıstığı çeşitlerinden daha yüksek kalitede çeşit selekte etmek,
- Periyodisitesi olmayan veya kısmi olan çeşit seleksiyonu ile ülke üretimini artırmak,
- Gençlik kısırlığı az olan çeşit elde etmek,
- İç ve dış pazarın istediği iri meyveli çeşit ile bu alandaki boşluğu doldurmak hedeflenmiştir.

Çalışmada materyal olarak Gaziantep yöresinden selekte edilecek antepfıstığı genotipleri kullanılacaktır. Genotiplerin belirlenmesinde; ağaçların, verim, periyodisite ve karagöz oluşturma durumları, meyvelerin, dane iriliği, çıtlama oranı, randıman, çıtlama aralığı, ayrılma direnci, dikkate alınmaktadır.

Amaca uygun olduğu belirlenen, öne çıkan 10 tip ile Gaziantep'te kuru ve sulu koşullarda Seleksiyon II bahçesi kurulacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/15/A10/P01/02.
Proje Başlığı	Bazı Antepfıstığı Çeşit ve Ümitvar Tiplerinin Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mehmet UZUN
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul İLİKCİOĞLU, M. Fatih BATMAZ, Serkan KÖSETÜRKMEN, Prof. Dr. İzzet AÇAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016 - 2019
Projenin Toplam Bütçesi:	41.000 TL

Proje Özeti

Ülkemiz Pistacia türlerinin anavatanı olan ülkelerden biridir. Dünyada sadece P. vera türünün kültürü ve ticareti yapılmaktadır. Bu tür içerisinde de çeşit sayısı çok fazla değildir ve bugüne kadar elde edilen çeşitler daha çok doğal popülasyondan seleksiyonla ortaya çıkmıştır. Melezleme yoluyla antepfıstığı çeşit ıslahı çalışmaları oldukça sınırlıdır ve ABD, Türkiye ile İspanya'da çalışmalar devam etmektedir. Antepfıstığının dioik çiçek yapısına sahip olması ve gençlik kısırlığı döneminin çok daha uzun olması nedeniyle ıslah çalışmaları oldukça uzun yıllar almaktadır.

1996 Yılında başlayıp halen devam eden “Yerli ve Yabancı Bazı Antepfıstığı Çeşitlerinde Melezleme Yoluyla Çeşit Islahı” Projesinde ümitvar F1 melez bireyler, kendi aralarında aynı anaç üzerinde aynı koşullarda yarıştıracaktır.

Böylece elde edilen ümitvar F1 bitkiler kullanılarak verimli ve kaliteli yeni çeşit adaylarının performansları belirlenecektir. Proje kapsamında Siirt çeşidi çöğürleri anaç olarak kullanılacaktır. Kullanılacak olan materyal, melezleme ıslahı sonucunda elde edilen ümitvar, verimli ve kaliteli genotiplerden 7 dişi F1 birey (7-109, 14-58, 14-107, 16-30, 19-112, 23-100 ve 24-16), seleksiyon ıslahı yoluyla elde edilen, Nizip Yolağzı köyünde (27 NZ 02) ve Kilis'te (Akıncı), 27 GA 07, 27 GA 08, 27 GA 09 ve 27 GA 10 genotipler ile gen parselinde bulunan her yıl ürün veren kaliteli çerezlik Ajamy kullanılacaktır.

Tozlayıcı olarak 16-32 F1 bireyi ile Uygur, Atlı ve no 7 erkeği kullanılacaktır.

Kontrol olarak ise Uzun ve Tekin çeşitleri kullanılacaktır.

Parseller, sulu koşullarda 4 x 6 metre dikim aralığında, kuru koşullarda ise 6 x 6 m aralığında, 3 tekerrürlü her bireyden 5 adet olacak şekilde, tesadüf blokları deneme desenine göre Gaziantep ve Şanlıurfa'da kurulacaktır. Proje süresince bitkilerde gelişme, verime başlama, verim ve meyve kalite değerlendirmeleri yapılacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Antepfıstığına Anaç Cinsiyetinin Anaçlık Özellikler Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Sibel AKTUG TAHTACI
Proje Yürütücüleri	Hatice GÖZEL, Nergiz ÇOBAN Mehmet UZUN, Hakan USANMAZ, Prof. Dr. Salih KAFKAS, Harun KARCI
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2019
Projenin Toplam Bütçesi	2016: 13 705 TL 2017:-

Proje Özeti

İyi bir gelir kaynağı ve gıda sektöründe ham madde olması nedeniyle antepfıstığına talep artmakta, buna bağlı olarak bölgede yeni tesis bahçelerin sayısı ise hızla artmaktadır. Aşılı tüplü fidanlar yeterince temin edilemediği için, bahçe tesisinde aşısız tüplü çöğürler tercih edilmekte, özellikle çöğür üretiminde Doğrudan tohum ekimine bağlı olarak ortaya çıkan heterozigoti nedeniyle, birçok sorun açığa çıkmaktadır. Çöğürler tek tip gelişim göstermemekte, aşıya gelme zamanları farklılık göstermekte, aşı tutmada yeterli başarı sağlanamamakta veya ara aşı gereksinimi açığa çıkmaktadır. Yapılan anaç çalışmaları incelendiğinde, herhangi bir cinsiyet ayırımına gidilmeksizin anaçlık özelliklerinin belirlendiği görülmüştür. Yoğun fidan üretiminin yapıldığı günümüzde, bu sorunların cinsiyetten kaynaklı olup olmadığı bilinmemektedir.

Bu proje ile; antepfıstığına kontrollü melezleme sonucu elde edilen melez bireylerin cinsiyet ile ilişkili geliştirilmiş olan DNA markörleri kullanılarak, cinsiyetlerinin belirlenmesi ve belirlenen erkek ile dişi F1 bitkilerin büyüme, gelişme, aşıya gelme ve aşı tutma performanslarının saptanması amaçlanmaktadır. Böylece anaç üretiminde karşılaşılan sorunların cinsiyete bağlı olup olmadığı belirlenecek ve fidan üretiminde standardizasyon sağlanacaktır.

2015 yılında melezleme ön çalışmaları yapılmıştır. Elde edilen melez birey tohumlar, katlama işlemine alınmış, sonrası tohumlar tüplere aktarılmıştır. Fidanlara gerekli bakım işlemleri yapılmıştır. Fidan çap ve boy ölçümleri yapılmıştır. F1 bireylerin cinsiyetleri belirlenmiştir. 2018 yılında aşılama işlemi yapılmış yeni melez bireyler elde edilmiştir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Melengicin (Pistacia terebinthus) Üzerine Aşılı Antepfıstığının Farklı Dikim İmkanlarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ümran ELDOĞAN
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul İLİKÇİOĞLU, Dr.Hatice GÖZEL, Sibel Aktuğ TAHTACI, Belgin AKÇA İZCİ, Serkan KÖSETÜRKMEN, Tuğba ŞİMŞEK, Serpil KARADAĞ, Prof. Dr. İzzet AÇAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023
Projenin Toplam Bütçesi	50300,00 TL
Proje Özeti	<p>Güneydoğu Anadolu Bölgesinde antepfıstığı yetiştiriciliği diğer meyve türleriyle karşılaştırıldığında ekonomik açıdan önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde, Antepfıstığı üretiminin 2013-2016 ortalamasına göre 120 bin 650 tonun yaklaşık %90'ı Güneydoğu Anadolu bölgesinden elde edilmiştir.</p> <p>Geleneksel antepfıstığı yetiştiriciliğinde bahçe tesisi, Pistacia vera L. P.khinjuk Stochks, P. atlantica Desf. ve P. terebinthus L. anaçları üzerine aşılardan oluşan çeşitlerle çok geniş dikim mesafelerinde yapılmaktadır. Ancak son yıllarda birim alandan daha fazla gelir elde etmek amacıyla birçok meyve türünde yoğun yetiştiricilik yapılmaktadır. Siirt çeşidinde anaçların farklı dikim mesafelerinde verim ve kalite üzerine etkileri konulu çalışma yapılmış olmasına rağmen küçük taç oluşturan melengiçe (P. terebinthus L.) özel yoğun yetiştiriciliğe uygun bir çalışma bulunmamaktadır.</p> <p>Bu çalışmada küçük taç oluşturan Pistacia türleri kullanılarak birim alandan daha fazla ürün alınması amaçlanmaktadır. Daha önce yapılan çalışmalarda Pistacia terebinthus L.'un diğer anaçlara göre daha erken meyveye yattığı(meyve gözü oluşturduğu) bilinmektedir. Bu nedenle çalışmada kullanılacak anaçlarla kısa sürede ürün alınması sağlanarak antepfıstığı yetiştiriciliğinin geç meyveye yatma inansımının da önüne geçilmiş olacaktır</p> <p>Çalışmada anaç olarak zayıf gelişme gösteren melengiç (P. terebinthus) ve kontrol olarak da Pistacia vera (Siirt) kullanılacaktır. Bu anaçların üzerine Uzun çeşidi ile kurumumuzun tescil ettirmiş olduğu yüksek verimli Tekin çeşidi aşılacaktır. Tozlayıcı olarak ise farklı zamanlarda çiçek açan Uygur ve Atlı çeşitleri kullanılacaktır.</p> <p>Deneme sulu koşullarda Tesadüf Bloklarında Bölünmüş Parseller Deneme Desenine göre 3 tekerrürlü olarak ve her tekerrürde 5 ağaç olacak şekilde kurulacaktır. Dikim mesafeleri 2x5 m, 3x5 m ve 4x5 m olacaktır. Projede ağaçların gelişme, meyveye yatma yaşı, verim ve meyve kalite özellikleri belirlenecektir. Deneme bahçesi Dr.Ahmet Münir Bilgen İşletmesinde kurulacaktır. Araştırma sonucunda melengiç anacının (P. terebinthus) 2 farklı çeşit ve 3 farklı sık dikim aralığındaki performansı, P. khinjuk anacıyla karşılaştırılacak ve zayıf anaç özelliğine sahip olan melengiçin entansif bahçe tesisine uygunluğu belirlenecektir.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Antepfıstığı, anaç, melengiç, buttum, Pistacia terebinthus</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/TA/11/06/01/016
Proje Başlığı	Sivas ve Tokat Yöresinde Doğal Olarak Yetişen Kuşburnuların (Rosa spp) Seleksiyon Yolu ile Islahı (Seleksiyon 2).
Projeyi Yürüten Kuruluş	Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü - TOKAT
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. İ. Kürşat ÖZYURT
Proje Yürütücüleri	Dr. Duran KILIÇ, Mualla AYDIN, Dr. Aslı YILMAZ, Z.Selcen ÖZMEN, Oğuzhan AYDIN, A.Serhat EDİZER, Yalçın KAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 - 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2016 : 20000 TL 2017 : 6900 TL 2018 : 3400 TL 2019 : 3900 TL

Proje Özeti

Bu proje; Sivas ve Tokat İllerinde doğal olarak yetişen kuşburnu alanları taranarak elde edilen ümitvar tiplerden, verimli, kaliteli ve albenisi yüksek yeni çeşitler elde etmek amacıyla planlanmıştır.

Projenin ilk aşama çalışmaları; 1998 yılında Sivas ve Tokat İllerinde, kuşburnu doğal yetiştiricilik alanlarında başlatılmıştır. Çalışma esnasında; göreceli olarak seleksiyon kriterlerine uymayan (çok küçük meyveli, bol çekirdekli, aşırı dikenli, hastalık ve zararlılarla bulaşıklık gibi) tiplerden meyve örneği alınmamıştır. 2006 yılına kadar süren çalışmalar neticesinde Sivas ve Tokat İli genelinde meyve ağırlığı, meyve iriliği, verimlilik, renk ve albeni yönünden üstün olan 10 tip tartılı derecelendirme ile belirlenmiştir.

Çalışmanın 2. aşaması Tokat Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Arazisinde yürütülmektedir. Bu amaçla fidan üretimi yapılması planlanmış ve 2016 yılı içerisinde çelikle köklendirme yapılarak fidan üretimi gerçekleştirilmiştir. 2017 yılında elde edilen fidanlar ile, 10 tipten 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 3 bitki olacak şekilde tesadüf blokları deneme desenine göre seleksiyon 2 denemesi kurulmuştur. Sıra arası ve sıra üzeri mesafe 3 metre olacak şekilde dikimler gerçekleştirilmiştir. 2018 yılı içerisinde deneme bahçesinin bakım ve kültürel işlemleri gerçekleştirilmiştir. Fidanların ilk yılı olduğu için henüz verim alınamamış ve herhangi bir gözlem ve ölçüm işlemi gerçekleştirilememiştir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P01/01
Proje Başlığı	Bazı Yerli ve Yabancı Kayısı Çeşitlerinde Melezleme Islahı Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Mustafa BİRCAN
Proje Yürütücüleri	Mustafa ÜNLÜ, Filiz BAYSAL, Dr. Hasan PINAR, Prof.Dr. Sevgi PAYDAŞ KARGI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 – 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 10.000 TL 2018: 7.500 TL 2019: 7.500 TL 2020: 7.500 TL 2021: 7.500 TL
Proje Özeti	<p>Sofralık kayısıda yeni çeşit geliştirmek üzere başlatılan projede, 2018 yılında meyve veren 100 melez kayısıda ilk hasat tarihleri belirlenmiş, pomolojik analiz yapılmıştır. Melez kayısı bitkilerinin ilk hasat tarihleri 6 Mayıs ile 4 Haziran tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Melez kayısı tiplerini kıyasladığımız erkenci kayısı çeşitlerinden Ninfa'nın 4 Mayıs'ta, Precoce de Tyrinthe'nin ise 14 Mayıs'ta ilk hasatları yapılmıştır.</p> <p>Meyve ağırlıkları 82,24 g.(PALS-6genotipi) ile 24,99 g. (ÇĞTxNİN-13genotipi) arasında değişmiştir. Ninfa'nın meyve ağırlığı 64,27 g.Precoce de Tyrinthe'nin meyve ağırlığı 44,96g. olmuştur.</p> <p>Suda çözünen kuru madde miktarları %14,1 (AUXBEB-1genotip) ile %7,4(PALSXBEB-2genotipi) arasında bulunmuştur. Ninfa'nınSÇKM'si % 10,3, Precoce de Tyrinthe'nin % 11,2 bulunmuştur.</p> <p>Meyve eti sertliği 0,81 kg/cm²(PSLS-6 genotipi) ile 0,03 kg/cm² (AUXCOL-3genotipi) arasında bulunmuştur. Ninfa'nınmeyve eti sertliği 0,19 kg/cm², Precoce de Tyrinthe'nin0,51 kg/cm² bulunmuştur.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P01/02
Proje Başlığı	Akdeniz Bölgesi Şeftali ve Nektarin Yetiştiriciliğinde Farklı Anaçların Verim ve Kalite Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü - MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Hürü ALTAN
Proje Yürütücüleri	Mustafa BİRCAN, Bülent ALTAN, Rasim ARSLAN, O.Sedat SUBAŞI, Doç. Dr. Oğuzhan ÇALIŞKAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017:20.000 TL 2018:10.000 TL 2019:10.000 TL 2020:5.000 TL 2021: 5.000 TL
Proje Özeti	<p>Şeftali dünya üzerinde üretimi hızlı gelişme gösteren meyve türlerinden biridir. Mersin ili Türkiye şeftali üretiminde 1.sıradadır. Ülkemiz erkenci şeftali yetiştiriciliği bakımından ön planda olan Akdeniz Bölgesinde yaygın olarak şeftali x badem melezi olan GF 677 anacı kullanılmaktadır. Bununla birlikte, bu anacın nematodlu ve kireçli topraklara uygun olmasına rağmen, özellikle taban suyu problemi görülen alanlarda ciddi problemler gösterebilmektedir. Bu nedenle, son yıllarda bu anaca alternatif olarak taban suyu seviyesi yüksek ve ağır topraklara uyum sağlayabilen Garnem anacı yaygınlaşmıştır. Ayrıca, Akdeniz bölgesi topraklarının kireç oranının yüksek olması, sahil bölgesine uygun daha iyi anaç ve örtü altı üretiminin yoğun olarak yapılması nedeniyle bodur ve erkencilik sağlayabilecek anaçlara ihtiyaç olduğu söylenebilir. Patrones-Arda® ve Rootpac-40,Rootpac-R anaçları bu bölge açısından ümitvar olarak gözükmektedir. Bu anaçların bu bölgedeki performanslarının karşılaştırılması ve sonuçlarının ortaya konulması bölgedeki şeftali ve nektarin yetiştiriciliğinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada GF-677, Garnem, Patrones-Arda®, Rootpac-40,Rootpac-R anaçlarının şeftali ve nektarin (Flored, Crimson Baby) çeşitler ile erkencilik, arazi performansı, verim ve kaliteye etkilerini araştırarak çalışmanın ekonomik analizini yapmak amaçlanmıştır. Proje süresince morfolojik ölçümler, fenolojik gözlemler, meyve kalite özellikleri ve verimleri belirlenecektir.2018 yılında fenolojikve morfolojikölçümler yapılmıştır. Gerekli tüm kültürel işlemlere devam edilmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	
Proje Başlığı	Bazı Yabani Erik Klonlarının Erik ve Kayısıya Anaçlık Özelliklerinin Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Remzi UĞUR
Proje Yürütücüleri	Özkan ALTUN, Hacı Osman ÖZATAR, Prof. Dr. Sevgi Paydaş KARGI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 8.350 TL 2018: 10.825 TL 2019: 8.325 TL 2020: 8.325 TL 2021: 8.325 TL TOPLAM: 44.150 TL.
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada Kahramanmaraş yöresinde seleksiyon ıslahı ile elde edilen bazı yabani erik klonlarının kayısıda anaçlık özellikleri araştırılmaktadır. Çalışmada materyal olarak 2 adet Prunus Spinosa ve 2 adet Prunus Domestica olmak üzere 4 adet anaç aday ile Hacıhaliloğlu, Kabaası ve Hasanbey kayısı çeşitleri ile Black Diamond erik çeşidi kullanılmaktadır. Çalışmada verim ve meyve kalite değerlerinin ölçülmesi planlanmaktadır. Deneme, Kahramanmaraş İli Elbistan İlçesi'nde çiftçi koşullarında, tesadüf blokları deneme deseninde, 3 tekerrürlü ve her parselde 3 bitki olacak şekilde kurulmuştur. Her anaç adayından 10 bitki kurum arazisine tescil amaçlı dikilmiştir. Çalışma sonunda tescilli bir veya iki kayısı anacı ıslahı amaçlanmaktadır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A10/P02/02
Proje Başlığı	Kahramanmaraş Bölgesi Ceviz Seleksiyonu II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Osman ÖZATAR
Proje Yürütücüleri	Dr. Remzi UĞUR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-01.01. 2018
Projenin Toplam Bütçesi:	25.000 TL.

Proje Özet

Bu çalışmada, Kahramanmaraş bölgesinden seleksiyon yoluyla elde edilen 10 adet ceviz genotipinin, eşit toprak ve iklim koşullarında performans değerleri incelenmektedir. Çalışmada materyal olarak 2009–2013 yılları arasında seleksiyon ıslahı yoluyla elde edilen çeşit adayları 10 adet ceviz genotipi, kontrol bitkisi olarak ise Maraş–18, Chandler ve Franquette çeşitleri kullanılmaktadır. Çalışma, Kahramanmaraş Merkez ve Çağlayancerit olmak üzere iki farklı lokasyonda devam ettirilmiştir. 2018 yılı itibarıyla çeşit adayları genotiplerinin fenolojik özellikleri gözlemlenmiştir. Çalışmada tesadüf blokları deneme deseni kullanılmakta, her tekrerde üç bitki bulunmaktadır. Çalışmanın sonunda ilkbahar geç donlarına dayanıklı, meyve verimi ve kalitesi yüksek ceviz çeşidi ıslah edilmesi planlanmaktadır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A08/P03/04
Proje Başlığı	Ateş Yanıklığına Dayanıklı Ayva Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Müge ŞAHİN
Proje Yürütücüleri	Dr. Andaç ÇAVDAR, Salih GÖKKÜR, Celal ŞAFAK, Deniz AKSOY, Prof. Dr. Adalet MISIRLI, Prof. Dr. Hatice ÖZAKTAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016-31/12/2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 23.000 TL 2017: 10.000 TL 2018: 10.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL

Proje Özeti

Dünya ayva üretiminde lider konumda olan ülkemizde, ateş yanıklığı hastalığının yaygın ve yıkıcı boyutlarda görülmesi ve bu konuda yeterli çalışma bulunmaması nedeniyle planlanan çalışmanın amacı; mevcut genetik kaynaklar ve toplanan genotipler (survey+introduksiyon) ile yapılacak hastalığa dayanım testlemeleri sonucunda, kaliteli ve dayanımı yüksek tiplerin geliştirilmesine uygun genitörlerin belirlenmesi ve ilerleyen aşamalarda melezleme çalışmalarının başlatılmasıdır.

Mevcut genetik kaynakları, hastalığa karşı 3 dönem testlenmiştir. Üç dönem ortalaması dikkate alındığında 6 genotip duyarlı, 50 genotip orta derecede duyarlı olarak görülmüştür. Hassasiyet indeksi açısından “orta duyarlı” grupta yer alan genotiplerden, istatistiksel olarak da ön plana çıkanlar incelendiğinde, sırasıyla 2168, 2154, Altın 35, Ayva B 35, 2764, 2615, 3179, 3184, Ege 25, 2169, 2761 ve Zeybek 35 nolu genotiplerin hem dönemler hem de dönem ortalamasına göre, kararlı bir davranış sergilediği belirlenmiştir.

Seleksiyon 1 parselinin kurulmasına yönelik alt yapı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Önümüzdeki proje döneminde Seleksiyon 1 parsel tesisi, Meyve Genetik Kaynakları Projesi parsel yenileme çalışmaları ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilecektir. Seleksiyon ve introduksiyon materyalinin hastalığa karşı suni inokulasyon çalışmalarını gerçekleştirmek amacıyla, Ayva A anacı üzerine Mart ayında aşılanmıştır. Aşılı fidanların sulama, gübreleme, ot alma, ilaçlama ve tekleme gibi kültürel işlemleri düzenli olarak gerçekleştirilmiştir. Aşı tutma oranlarına göre, hastalık testlemeleri önümüzdeki proje döneminde gerçekleştirilecektir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/13/A08/P01/08
Proje Başlığı	Ege Bölgesi Erik Çeşit Geliştirme Çalışmaları
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. Andaç ÇAVDAR
Proje Yürütücüleri	Dr. Erol KÜÇÜK, Celal ŞAFAK, Dr. Müge ŞAHİN, Dr. Mehmet TUTAR, Deniz AKSOY, Fatih ÇAĞIR, Salih GÖKKÜR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018 – 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 20.000 TL 2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL 2021: 10.000 TL 2022: 10.000 TL
Proje Özeti	<p>Çeşit ıslahı çalışmaları kapsamında, japon erikleri türünde hasat dönemi geniş bir periyoda yayılan, verimli ve kalitesi yüksek, depolamaya uygun çeşitler geliştirmesi amaçlanmıştır. Islah yöntemi olarak melezleme ıslahı yöntemi kullanılmaktadır. Melezlemelerde Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü (ETAE) arazi gen bankasında bulunan 12 japon eriği çeşidi kullanılmaktadır.</p> <p>2013-2016 yılında ETAE bitki genetik kaynakları parselinde bulunan ebeveyn bireylerin kültürel bakım işlemleri gerçekleştirilmiştir. Kombinasyonların melezleme çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışma dahilinde kullanılan 6 tek yönlü melez ve 3 kendileme kombinasyonunda meyve tutumu açısından herhangi bir olumsuzluk gözlenmemiştir. 9 kombinasyon melezinden toplam 2100 adet birey elde edilmiştir. Elde edilen bireylerin tamamı dikilerek seleksiyon-I parseli oluşturulmuştur. Melezleme çalışmalarına devam edilerek elde edilen tohumlar katlamaya alınmıştır.</p> <p>Projenin 2017 yılı çalışmalarında 9 kombinasyon melezinden yaklaşık 750 adet birey elde edilmiştir. Elde edilen bireyler seleksiyon-I parseline aktarılmış toplam 2854 adet melez birey adedine ulaşılmıştır. Melezleme çalışmalarına devam edilerek elde edilen tohumlar katlamaya alınmıştır. 2018 yılı çalışmaları kapsamında meyve vermeye başlayan 2200 bireyden gözlemler gerçekleştirilmiştir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/15/A08/P01/07
Proje Başlığı	Kiraz, Elma ve Şeftalide Göz Yönetiminin Ağaçların Erken Meyveye Yatması, Verim ve Meyve Kalitesi Üzerine Etkisi II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü SAMSUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Dr. İdris MACİT
Proje Yürütücüleri	Erol AYDIN, Prof Dr. Hüsnü DEMİRSOY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2015-31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2015 15 000 TL 2016 10 000 TL 2017 10 000 TL 2018 10 000 TL 2019 10 000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile Dünyada ve ülkemizde yetiştiriciliği ve ticareti yapılan en önemli meyve türlerinden olan kiraz, elma ve şeftalide göz yönetiminin, ağaçların erken meyveye yatması ve kaliteli ürün miktarı üzerine etkilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Araştırma Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü A1 parselinde yürütülmektedir. Çalışmanın kiraz bölümünde, MM 60 anaçlı 0900 Ziraat ve Sweet Heart, Gisela 6 anaçlı Regina, Gisela 5 anaçlı 0900 Ziraat çeşidi kullanılarak Göz Yönetimi ile Vogel Merkezi Lider (Vogel central leader) karşılaştırılmaktadır. Elma için M9 anacı ile Amasya Elması ve Granny Smith çeşitleri kullanılarak Göz Yönetimi ile Vertical Axis, Şeftalide ise Şeftali çöğür anacı ile Red Haven ve Elegant Lady çeşitleri kullanılarak Göz Yönetimi ile Goble karşılaştırılmaktadır.</p> <p>Kiraz denemesi 25 Mart 2010 tarihinde, projede belirtildiği gibi anaçlara göre ayrı ayrı ve tesadüf bloklarında bölünmüş parseller deneme desenine göre 5 tekerrürlü olarak ve her parselde 6 ağaç olacak şekilde 4x3 m mesafelerle kurulmuştur. Elma parseli tesadüf blokları deneme desenine göre 4x1.5 m mesafelerle, şeftali göz yönetimi parselinde 4x2 m, goble parselinde ise 4x4 m mesafelerle 14.02.2011 tarihinde dikimler yapılmıştır. Denemelerde sulama, damla sulama sistemi ile yapılmaktadır. Ot mücadelesi ara işleme ve yabancı ot ilacı kullanılarak gerçekleştirilmektedir.</p> <p>Çalışmada ağaç ölçümleri (ağaç boyu ve çapı, taç boyu ve hacmi), fenolojik gözlemler (vegetatif göz patlama, çiçeklenme ve hasat tarihleri) ve meyve ağırlığı, SÇKM ile verim değerleri tespit edilmiştir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM BBNB/10/10
Proje Başlığı	Karadeniz Bölgesinden Selekte Edilen Anaç Adayı Kiraz, Vişne ve Mahlep Tiplerinin Doku Kültürü ile Çoğaltma ve Kiraz Çeşitleriyle Uyuşma Durumlarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü SAMSUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Erol AYDIN
Proje Yürütücüleri	Ercan ER, Dr. Mikail ÇALIŞKAN, Prof Dr. Leyla DEMİRSOY, Prof Dr. Hüsnü DEMİRSOY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018-31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018 20 000 TL 2019 10 000 TL 2020 10 000 TL 2021 10 000 TL 2022 10 000 TL

Proje Özeti

Çalışmada 2009 yılında sonuçlanan “Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Kiraz Vişne Anaç Islahı” projesi kapsamında, kiraz ve vişneye anaç olma potansiyeli olan kiraz, vişne ve mahlep tipleri ile Gisela 6 ve SL 64 anaçları materyal olarak kullanılmıştır. Anaç çeşitleri ve tipler doku kültürü ile çoğaltılıp 0900 ve Lambert kiraz çeşitleriyle aşıl原因 olarak aşı uyuşma durumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Kiraz, vişne ve mahlep tipleri doku kültürü yöntemiyle çoğaltılarak enfeksiyon oranı (%), çoğalma katsayısı ve köklenme oranları (%) belirlenmiştir. Doku kültürü çalışmaları Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü doku kültürü laboratuvarlarında yürütülmüştür. Besi ortamı olarak MS temel besi ortamı ve farklı hormon doz ve kombinasyonları kullanılmıştır. 2018 yılında denemedeki enfeksiyon oranı % 13.07 -% 26.60, çoğalma katsayısı 2.10-4.66 ve köklenme oranı ise % 21.82-95.56 arasındadır.

2017 yılında doku kültürü ile çoğaltılan 6 adet tip ve Gisela 6 anacının 1 yıllık homojen gelişen 60’şar adet fidanda 0900 Ziraat ve Lambert kiraz çeşitleri Ağustos ayında durgun T göz aşısı ile aşılanmıştır. Yapılan aşılarında Lambert çeşidinin aşı sürme oranı çok düşük olduğundan (%3 0) Lambert çeşidi denemesinin sonuçları değerlendirme dışında tutulmuş ve 0900 çeşidinin sonuçları tartılı derecelendirme yöntemine göre değerlendirilmiştir. 0900 kiraz çeşidi ile aşıları kiraz, vişne tipleri ve Gisela 6 anacının tartılı derecelendirme puanları 865 ile 145 arasında değişmiştir. 2018 yılı çalışmalarında 500 ve üzeri puan alan tipleri ümitvar olarak gördüğümüzde 2 adet (08 K 056 ve 55 K 104) tip belirlenmiştir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Fındığın (Corylus avellana L.) Mikroaşılama Tekniği ile Corylus colurna L. Anacı Üzerinde In vitro Çoğaltımı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü ANKARA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Ferah ERTEKİN ÖNER
Proje Yürütücüleri	Prof.Dr. Veli ERDOĞAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2021
Projenin Toplam Bütçesi:	120000,00
Proje Özeti <p>Fındık bitkisi bol miktarda dip sürgünü vermektedir. Bunlar, besin maddeleri, su ve ışıklanma yönünden ana bitki ile rekabete girerek ana bitkinin ve üzerindeki meyvelerin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Bahçelerde her yıl birkaç kez yapılması gereken dip sürgünü temizliği hem üretim maliyetini arttırmakta hem de işgücü kaybına yol açmaktadır. Öte yandan özellikle son yıllarda küresel iklim değişikliğinin etkilerinden biri olarak yıllık yağış rejimindeki düzensizlikler fındık üretim alanlarında zaman zaman kuraklığa yol açmakta, bu da çotanak dökümleri şeklinde ürün veya kalite kaybına neden olmaktadır. Her iki soruna da çözüm olabilmesi amacıyla kültür çeşitleri için daha derin köklü ve dip sürgünü vermeyen Türk fındığı (Corylus colurna L.) türünün anaç olarak kullanılması ve aşılı fındık fidanı ile bahçe tesis edilmesi gündeme gelmiştir. Ayrıca, aşılı ağaçların oluşturacağı düzgün ve tek gövdeli taç formu sayesinde Karadeniz bölgesinde hastalık ve zararlılarla mücadelenin zorlaştığı sık dikilmiş bahçeler veya kalabalıklaşan ocaklar için alternatif oluşturacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, Türk fındığı türünün eksplantlarının kültüre alınması ve in vitro anaç elde edilmesi, fındık çeşitleri (Corylus avellana L.) eksplantlarının kültüre alınması ve in vitro aşı kalemi elde edilmesi ile anaç ve kalemin in vitro mikro aşı tekniği ile aşılması ve bu bitkilerin dış koşullara adaptasyonu amaçlanmıştır. Çalışmada eksplant kaynağı olarak Bolu ve Giresun illerinden seçilecek dip sürgünü vermeyen Türk fındığı türüne ait ağaçlar ile kültür çeşitlerimizden Tombul ve Okay28' in serada yetiştirilen tüplü fidanları kullanılacaktır.</p>	

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/12/A10/P02/01
Proje Başlığı	Türkiye Badem Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi Diyarbakır Yöresi Bademlerinin Seleksiyon Yoluyla Islahı Projesi II. Aşama
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi DİYARBAKIR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Kenan ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Murat KAYA, Mehmet ÇİÇEK, Şahımerdan TÜRKÖLMEZ, Prof. Dr. Ahmet KAZANKAYA, Doç. Dr. Hakan YILDIRIM
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 – 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 5.000 2018: 5.000 2019: 5.000 2020: 5.000 2021: 5.000 TL
Proje Özeti	<p>Diyarbakır İli ve İlçelerinde 2012/2016 yıllarında yürütülen seleksiyon projesinin devamı olarak yürütülmekte olan bu çalışmayla seleksiyon sonucu seçilen genotiplerin standart çeşitlerle karşılaştırılmalı olarak aynı bahçe koşullarında adaptasyonları yapılarak, yöre için uygun çeşit veya çeşit adaylarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi arazisinde yürütülmektedir. Çalışmalar proje kapsamında 2015 yılında kurulan bahçelerde devam etmekte ve proje 2021 yılında sona erdirilecektir. Bahçe 2015 yılında GF-677 klonal anacı üzerine aşılınmış 13 adet genotip ve 2 adet badem çeşidi, tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak; her tekerrürde 3 ağaç olarak şekilde 5 x5 m aralık ve mesafelerle tesis edilmiştir.</p> <p>2018 Yılında bahçede meyve alınamamış, Şekil budaması, sulama, gübreleme, yabancı otlarla mücadele, İlaçlama gibi kültürel işlemler yapılmıştır, proje plana uygun devam etmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Sert Kabuklu Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/11/A10/P02/02
Proje Başlığı	Bazı Badem Çeşit ve Tiplerinin Diyarbakır Ekolojisindeki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi DİYARBAKIR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Kenan ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Murat KAYA, Mehmet ÇİÇEK, Prof.Dr. Ahmet KAZANKAYA, Doç. Dr. Hakan YILDIRIM, Dr. Halit Seyfettin ATLI, Şahimerdan TÜRKÖLMEZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2019
Projenin Toplam Bütçesi	2016:10.000 2017:7.500 2018:7.500 2019:7.500 TL
Proje Özeti	<p>Diyarbakır ekolojisine uygun yeni badem çeşitlerinin belirlenmesi amacı ile 2016 – 2019 yılları arasında yürütülen bu çalışmada GF-677 Klonal anacı ve Garrigues çöğür anacı üzerine aşılantmış yerli ve yabancı 18 badem çeşidinin sulu koşullarda; ağaç gelişimi, verim, fenolojik ve pomolojik özellikleri belirlenmektedir.</p> <p>2018 Yılında deneme bahçelerinde çeşitlerin pembe tomurcuk dönemleri 19 şubat ile 13 Mart arasında, tam çiçeklenme dönemleri 1 Mart – 23 Mart tarihleri arasında değişirken, Hasat tarihleri ise 29 Ağustos ile 7 Eylül tarihleri arasında değişmiştir. Ağaç başına düşen ortalama kabuklu verim olarak Garrigues anaçlı bahçe de en yüksek Bertina, GF-677 Anaçlı bahçede ise Ferraduel çeşidinde ölçülmüştür. (Bertina 7,049 gr, Ferraduel 8,099 gr), Çeşitlerin iç meyve randımanları ise % 26,34 ile % 45 arasında değişiklik göstermiştir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Ilıman İklim Meyveleri

Proje No	TAGEM/BBAD/12/A08/P01/07
Proje Başlığı	Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Kiraz Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması Değişik Kiraz Çeşitlerinin Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine Uyumlarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi DİYARBAKIR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	TAGEM
Proje Lideri	Kenan ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Ali KÜDEN, Prof. Dr. Ahmet KAZANKAYA Doç.Dr. Hakan YILDIRIM, Murat Kaya, Mehmet ÇİÇEK, ŞahimerdanTÜRKÖLMEZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 5000 2018:5000 2019:5000 2020:5000 2021:5000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma Diyarbakır ve Adana ekolojilerine uygun alternatif kiraz çeşitlerinin belirlenmesi amacı ile 2017 – 2021 yılları arasında yürütülmektedir. Yerli ve yabancı 17 kiraz çeşidinin sulu koşullarda; ağaç gelişimi, verim, fenolojik ve pomolojik özellikleri belirlenmektedir.</p> <p>Proje Diyarbakır lokasyonunda 2012, Adana lokasyonunda 2013 yılında kurulan bahçelerde yürütülmektedir. Kullanılan anaç MaxMa 60 anacı olup üzerine aşılınmış çeşitler : 0 900 Ziraat, Regina, Kordia, Star, Newmoon, Summit, Noir de Meched, EarlyBurlat, Cristalina, Celeste, Sunburst, BigLory, Stella, Lapins, SweetHeart, Prococe de Bernard ve Starks Gold çeşitleridir. Denemeler tesadüf blokları deneme desenine göre her blokta 3 ağaç ve 3 tekerrürlü olarak tesis edilmiştir.</p> <p>2018 Yılında Diyarbakır lokasyonunda meyve enleri 21,53 mm ile 27,8 mm arasında belirlenirken ağaç başına alınan verim en fazla Lapins Çeşidinde belirlenmiştir (7.716,67 gr)</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

DİĞER PROJELER
TÜBİTAK 1007 ve 1001 PROJELERİ

Proje Başlığı	Armut Yetiştiriciliğinde Kullanılan Farklı Anaçların ve Çeşit- Anaç Kombinasyonlarının Tuzluluğa Toleranslarının Morfolojik, Fizyolojik ve Biyokimyasal Parametreler ile İncelenmesi
Proje Lideri	Melih AYDINLI
Projeyi Yürüten Kuruluş	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü, Eğirdir ISPARTA
Proje Yürütücüleri	Dr. Emel KAÇAL, Mesut ALTINDAL, Prof. Dr. Yaşar KARAKURT, Prof. Dr. Fatma YILDIRIM
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.02.2017-01.02.2019
Projenin Toplam Bütçesi	57.700 TL
Proje Özeti	<p>Tuz stresi tarımsal alanlarda üretimi sınırlandıran önemli faktörlerden biridir. Ekonomik anlamda önemli olan meyve türlerinin büyük bir çoğunluğu düşük tuzlulukta dahi zarar görmektedir. Bu nedenle yetiştiriciliğe konu olan anaç ve çeşitlerin tuza karşı gösterdikleri tolerans düzeylerinin bilinmesi önemlidir. Toleransın belirlenmesinde, bitkilerin stres altında geliştirdikleri mekanizmaların ortaya çıkarılması temel faktördür. Projede, tuz stresi altındaki OH x F 97, OH x F 333, Fox 11 ve BA 29 anaçları ile bu anaçlar üzerine aşılı “Deveci” ve “Ankara” armut çeşitlerinin gösterdikleri morfolojik, fizyolojik ve biyokimyasal tepkilerin incelenerek bu parametrelere göre tolerans düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.</p> <p>Projede bitkisel materyallere, sulama suyu ile farklı konsantrasyonlarda (0,3 dS⁻¹(Kontrol), 2 dS⁻¹, 4 dS⁻¹, 8 dS⁻¹) sodyum klorür tuzu uygulanarak stres oluşturulmuştur. Ortaya çıkan stres sonucunda bitki boyu-çapı, yaprak alanı, köklerin yaş-kuru ağırlığı gibi morfolojik ölçümler yapılmıştır. Fizyolojik ölçümlerde yaprak su potansiyeli, stoma iletkenliği ve membran stabilite indeksi ölçümleri gerçekleştirilmiştir. Biyokimyasal analizlerde ise klorofil yoğunluğu, lipid peroksidasyonu, prolin, glisin betain, hidrojen peroksit, toplam fenolik madde, toplam flavonoid ve toplam antioksidan kapasite içerikleri ile armutta önemli bazı fenolik bileşiklerin ve şekerlerin miktarları belirlenmiştir. Ayrıca streste önemli olan bazı enzimlerin ve yapraktaki mineral maddelerin miktarları ortaya konmuştur.</p>

DİĞER PROJELER
(AB, İl Özel İdaresi vb.)

Proje Başlığı	Fındıkta Kseni ve Metakseni Üzerine Araştırmalar
Proje Lideri	Dr. Hüseyin İrfan BALIK
Projeyi Yürüten Kuruluş	Fındık Araştırma Enstitüsü
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. Neriman BEYHAN (Danışman)
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	Fındık ve Mamülleri İhracatçıları Birliği
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2015-31.12.2017
Projenin Toplam Bütçesi	53.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma 2015 ve 2017 yıllarında Fındık Araştırma Enstitüsü (Giresun) deneme bahçelerinde yürütülmüştür. Çalışmada fındıkta tozlayıcı çeşitlerin meyve ve iç özelliklerinde sebep olduğu değişimlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ana çeşit olarak Tombul, Palaz, Çakıldak, Foşa ve Allahverdi; tozlayıcı çeşit olarak ise bu beş çeşide ilave olarak Sivri, Kalıncara ve Yassı Badem kullanılmıştır. Kendileme, kontrol olarak kabul edilmiş, serbest tozlanma ise ayrı bir uygulama olarak değerlendirmeye alınmıştır.</p> <p>Çalışmada, tozlayıcı çeşitlerin kseni ya da metakseni etkisi ile bazı meyve ve iç özelliklerinde değişikliklere sebep olduğu tespit edilmiştir. Uygulamaların karanfilin çotanağa dönüşüm oranı ile çotanaktaki meyve sayısına etkileri oldukça çarpıcı olmuştur. Pomolojik özelliklerde meydana gelen değişimlerin çiçek tozu kaynağının yanı sıra meyve yükü ile de ilişkili olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca, tozlayıcı çeşitlerin meyve ve iç şeklinin yanı sıra biyokimyasal özellikler ile renk değerlerinde de değişikliklere sebep olabileceği kanıtlanmıştır.</p> <p>Araştırmanın sonucunda tozlayıcı çeşitlerin karanfilin çotanağa dönüşüm oranı ve meyve özelliklerine etkileri ile çiçeklenme zamanları birlikte değerlendirildiğinde; Tombul çeşidi için Allahverdi, Palaz çeşidi için Foşa, Çakıldak çeşidi için Tombul, Foşa çeşidi için Çakıldak ve Allahverdi, Allahverdi çeşidi için ise Foşa'nın en uygun tozlayıcılar olduğu belirlenmiştir.</p>

DIĞER PROJELER
(AB, İl Özel İdaresi vb.)

Proje Başlığı	Organik Badem Üretimini Adıyaman İli Ekonomisine Katkısının Arttırılması
Proje Lideri	Zir. Yük. Müh. Ela TOHUMCU
Projeyi Yürüten Kuruluş	Adıyaman Sert Kabuklu Meyveler Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Yürütücülerini	Ali Türker YENER, Atilla ÖZTOKMAK, Adil GEZER, Öznur ÇAĞLAR, Mustafa ÜNAL, Mehmet ASLAN
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	İpek Yolu Kalkınma Ajansı
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.06.2018/ 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi	205.500 TL
Proje Özeti	<p>Tarihi eski Mısırlılara kadar uzanan bademin (<i>Prunus dulcis</i> L.) anavatanı Orta ve Batı Asya'dır. Çin, Hindistan, İran, Suriye ve Akdeniz kıyılarına bu bölgelerden yayılmıştır. Dünyada 1.865.632 ha alanda 3.214.304 ton badem üretimi gerçekleştirilmektedir. Ülkemiz, dünyada badem üretiminde alan bakımından 33.322 ha alan ile 10. sırada iken, verim bakımından 85.000 ton üretim ile 6. sırada yer almaktadır. Türkiye deki üretimde ise 51.495 dekar alan ile Adıyaman 1. sıraya yerleşmiştir. Bu denli yüksek üretime sahip olan badem de organik üretimin üretici sayısının ve üretim alanının çok düşük olması (1.435,337 dekar alan ve 18 adet kayıtlı üretici) ve üretilen badem kalite ve kantitesinin düşük olması nedeniyle bölge ekonomisine olan katkısı da düşmektedir.</p> <p>Organik tarım, mevzuatlarla kontrol altına alınmış, doğa ve insanlara dost, sürdürülebilir bir üretim sistemidir. Organik badem üretimindeki üretici sayısının düşük olmasının sebebi; mevzuatın ve organik yetiştiriciliğinin üretici tarafından yeterince bilinmemesi ve teknik personel tarafından da aynı sebeplerden dolayı yeterli yayımın yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Organik badem üretimini sürdürebilmek için kullanılan pestisit ve gübrelerin hem çok pahalı hem de sınırlı olması, organik üretici olarak tescillenmek için gerekli olan başvuru ücretinin oldukça yüksek ve geçiş sürecin uzun olması üretici sayısını sınırlandıran diğer sebepler arasında yer almaktadır. Organik olarak üretilen bademin kalitesinin ve veriminin düşük olması ekonomik kazancı azaltmaktadır. Ayrıca organik olarak üretilen bademin bölgemizden çok uzak olan organik pazarlara ulaştırılması sorunu, ulaşsa bile tüketicilerin yeterince bilinçli olmamasından dolayı değerinden daha düşük fiyatlar ile alıcı bulması elde edilecek geliri düşürmektedir. Yapılacak olan bu proje ile Adıyaman İlinde organik badem üretimine olan ilgi ve bilgi arttırılarak organik üretim zincirinin geliştirilmesi ve organik sektördeki tüm ilgili aktörler arasında sürdürülebilir nitelikte bölgesel, ulusal ve uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Böylece organik badem üretimi güçlendirilerek ulusal ve uluslararası rekabet gücüne katkıda bulunulacaktır.</p>

DİĞER PROJELER
(AB, İl Özel İdaresi vb.)

Proje Başlığı	Adıyaman İli'nde Badem Ağaçlarında Zarar Yapan Kabuklubit ve Koşnil (Hemiptera: Coccoomorpha) Türlerinin Saptanması, Yaygınlık Durumları, Parazitoit ve Predatörlerinin Belirlenmesi ile Yaygın Olan Tür(ler)ün Popülasyon Özelliklerinin İncelenmesi ve Mücadele Olanaklarının Araştırılması
Proje Lideri	Öznur ÇAĞLAR
Projeyi Yürüten Kuruluş	Sert Kabuklu Meyveler Araştırma Enstitüsü ADIYAMAN
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. M. Bora KAYDAN, Mustafa ÜNAL, Ela TOHUMCU Ahmet Nuri ÖZDAĞ, Hasan DENİZHAN, Yılmaz YAŞAR Dr. Şaban KARAAT
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	TAGEM
Başlama-Bitiş Tarihleri	2020-2022
Projenin Toplam Bütçesi	2020: 106.430TL 2021: 29.850TL 2022: 32.500TL
<p>Bu çalışma, son yıllarda Adıyaman ili badem üretim alanlarındaki artışa bağlı olarak entomolojik sorunlarla ilgili gözlem ve şikâyetler doğrultusunda ele alınmıştır. Proje 2020-2022 yılları arasında Adıyaman İli'nde badem yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı Merkez, Besni, Kahta ve Gölbaşı ilçelerinde yürütülecektir.</p> <p>Bölgede badem alanlarının ve yetiştiriciliğin kapama bahçeler şeklinde artmasıyla birlikte özellikle zararlılardan kaynaklanan ürün kayıpları ön plana çıkmıştır. Yapılan arazi çalışmalarında bazı Coccoid (Hemiptera: Coccoomorpha) türlerinin özellikle de Diaspididae türlerinin badem bahçelerinde önemli zarara neden oldukları saptanmıştır.</p> <p>Adıyaman ilinde ilk defa yapılacak bu çalışma ile badem bahçelerinde sürveyler yapılarak ekonomik zararlara neden olan Coccoid (Hemiptera: Coccoomorpha) familyalarına ait türler saptanarak, bu türlerin bölgedeki yaygınlık durumları tespit edilecek, zararlıların parazitoit ve predatörleri belirlenecektir. Önemli tür(ler)ün popülasyon değişimleri belirlenip, mücadelesine yönelik kritik dönemler saptanacaktır.</p> <p>Çalışma sonuçları, Adıyaman ili badem bahçelerinde sorun olan kabuklubite karşı uygulanacak olan mücadele programlarına katkı sağlayacaktır. Zararlıların parazitoit ve predatörlerinin bölgede varlığının belirlenmesi, üreticilerin kimyasal mücadelede doğal düşmanlara zarar vermeyen spesifik ilaçların kullanımına yönelmelerini sağlayacaktır.</p>	

SUBTROPİK İKLİM
MEYVELERİ

ARAŞTIRMALARI
PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
PROJE ÖZETLERİ

11-15 ŞUBAT 2019

SONUÇ RAPORLARI

SONUÇ RAPORU

AFA ADI :Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/11/A08/P09/01
Proje Başlığı	Bursa Siyahı İncir Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi-II
Projenin İngilizce Başlığı	Bursa Siyahı İncir Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi-II Development of 'Bursa Siyahı' Fig Growing-II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü İncir Araştırma Enstitüsü-AYDIN Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü-MERSİN
Proje Lideri	Dr. Nesrin AKTEPE TANGU
Proje Yürütücüleri	Dr. Burhan ERENOĞLU (Emekli-Atatürk Bah. Kül. Mer. Araş. Ens.) Mehmet Ali KARGICAK (İncir Araştırma Enstitüsü) Cengiz TÜRKAY (Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2006 - 31.12.2017
Projenin Toplam Bütçesi	99 000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmanın amacı standart 'Bursa Siyahı'ndan daha kaliteli, verimli, çatlamaya eğilimi daha az olan üstün özellikteki klonları üretime kazandırmaktır. Bu çalışma kapsamında 2002-2006 yılları arasında yapılan seleksiyon çalışmasında seçilen 8 adet klon ile Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsünde, İncir Araştırma Enstitüsünde ve Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsünde olmak üzere 3 lokasyonda deneme bahçeleri kurulmuştur.</p> <p>Bu çalışma Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsünde 2006-2014 yılları arasında yürütülmüştür. Yalova lokasyonunda klonlara ait meyve ağırlığı değerleri 95-126g arasında, SÇKM oranları ise %16,55 ile %18,38 arasında değişmiştir. Çatlama oranları açısından bütün klonlar standart çeşitten daha iyi performans göstermiştir. 2014 yılı sonunda yapılan tartılı derecelendirme sonucunda BS-1003, BS-0021 ve BS-0022 nolu klonlar üstün özellikli klonlar olarak belirlenmişlerdir. BS-1003 klonu 2018 yılında 'Dürdane 1003' olarak tescil edilmiştir.</p> <p>İncir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünde 2009-2017 yılları arasında yürütülmüştür. Yapılan pomolojik ölçümlere göre meyve ağırlığı 91,32-116,38 g arasında değişirken SÇKM oranlarının %19,40 ile %23,65 arasında değişim gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen verilerin tartılı derecelendirme yöntemi ile değerlendirilmesi sonucunda BS-0004 ve BS-0005 öne çıkan klonlar olmuştur.</p> <p>Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsünde deneme bahçesi 2011 yılında kurulmuş olup 2017 yılında çalışma tamamlanmıştır. Çalışmanın yürütüldüğü bahçenin konumu (deniz seviyesi) itibarıyla; yapılan gözlemler sonucunda, meyvelerde ortaya çıkan kalite kayıpları nedeniyle Akdeniz sahil bölgesinde yaklaşık 300 rakıma kadar bu çeşidin ve klonların yetiştiriciliği önerilmemiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	İncir, Ficus carica L., Bursa Siyahı, Klon Seleksiyonu

SONUÇ RAPORU

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/17/A08/P09/02
Proje Başlığı	Bursa Siyahı İncir Klonlarının Hasat Sonrası Muhafaza Performanslarının Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Determination of Post-Harvest Storage Performance of Bursa Black Fig Clones
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Arzu ŞEN
Proje Yürütücüleri	Dr. Nesrin AKTEPE TANGU, Dr. Burhan ERENOĞLU, Dr. Muammer YALÇIN, Dr. Birgül ERTAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi	2017: 16.500 TL 2018:16.500 TL
Proje Özeti	<p>Dünya sofralık incir piyasasında üstün kalite özellikleri ile yoğun talep gören “Bursa Siyahı” çeşidimiz ile rekabet edebilecek çeşit bulunmamaktadır. Dış Pazar talebinin olması ve üretiminde fazla sorunlar yaşanmaması Bursa Siyahı incir üretiminde giderek bir artışa neden olmaktadır. Ancak Türkiye'nin sahip olduğu yüksek üretim potansiyeline rağmen, üretilen kaliteli ürün miktarı önemlidir. Bursa Siyahı incir çeşidine alternatif ve ihracata uygun yeni çeşitlerin geliştirilmesine ve meyve kalitesini olumlu yönde etkileyecek çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.</p> <p>Bu çalışma ile üstün özellik gösteren BS-0013, BS-0004, BS-0005, BS-0021, BS-1006, BS-0008, BS-0022 ve BS-1003 Bursa Siyahı klonlarının hasat sonrası fizyolojilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma Yalova ve Aydın olmak üzere 2 lokasyonda yürütülmüştür.</p> <p>Çalışma sonucunda ele alınan tüm kalite parametreleri açısından klonlar arasında muhafaza potansiyelleri bakımından Bursa Siyahı incir çeşidine göre bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir</p>
Anahtar Kelimeler:	İncir, Ficus carica, Bursa Siyahı, muhafaza, kalite

SONUÇ RAPORU

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI:Subtropik Meyveler

Proje No	
Proje Adı	Organik Tarımda Hasat Sonrası Teknolojilerinin Kullanılması Organik Taze İncirin Dondurularak Muhafazasının Optimize Edilmesi.
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Saneks Kuru İncir İşleme ve Tic.A.Ş.
Proje Lideri	Dr. Birgül ERTAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Sunay DAĞ, Dr. Arzu AYAR, Mehmet Ali KARGICAK, Mehmet GÜLCE, Dr. Erdem ÇİÇEK, Prof Dr. Uygun AKSOY
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2016- 31.12.2018
Projenin Yıllara Göre Bütçesi (")	2016- 40000TL, 2017- 24000 TL
Proje Özeti:	<p>İncir yetiştiriciliğinde farklı değerlendirme şekilleri ile incir ticaretine ivme kazandırılması yüksek katma değerli ürünlerin ortaya çıkması ile mümkün olacaktır. Bu nedenle, ülkemiz için önemli bir tarımsal ihracat ürünü olan taze incirde, dünyadaki yerimizi korumamız ve mevcut ihracat potansiyelimizi arttırmamız gerekmektedir. Bu çalışma, olgun ve sert olgun aşamada hasat edilen Sarılop, Bursa Siyahı, Yeşilgüz ve Siyah Orak incir çeşitlerinde farklı dondurma ve çözündürme sıcaklıklarının depolama süresi boyunca meyve kalite özellikleri üzerine etkilerini belirlemek amacıyla 2016 ve 2017 üretim sezonunda yürütülmüştür. Bu amaçla, ön soğutma işleminden sonra, herhangi bir uygulama yapılmadan yetiştirilen taze incir meyveleri, 24 saat boyunca -20 ° C'de ve 8-10 saat boyunca -40 ° C'de dondurulmuş ve dondurulmuş incir meyveleri,-18°C'de ve% 70-80 bağıl nemde doypack poşetler içerisinde 10 ay süresince depolanmıştır. -18 °C'de depolamadan 60 ve 300 gün sonra, meyve örnekleri, 24 saat boyunca, sırasıyla 0°C ve 4°C'de plastik kaplarda çözündürülmüştür. Depolama süreleri sonunda, meyve örneklerinde sızıntı kaybı (%), meyve eti sertliği (N), suda çözünebilir kuru madde (%) ve meyve kabuğu rengi (L) değerleri belirlenmiştir. Dondurma ve çözündürme sıcaklıklarının incelenen özellikler üzerine etkisi genel olarak değerlendirildiğinde, 24 saat boyunca-20°C'dedondurulanve 0°C'de çözündürülen meyvelerde istatistiksel olarak önemli farklılıklar olduğu ve en düşük sızıntı kaybı değerine ulaşıldığı, ayrıca, meyve eti sertliğinin, depolama süresi boyunca hem sert olgun hem de olgun meyvelerde azaldığı ve en yüksek suda çözünebilir katı madde oranının, -20 ° C'de dondurulmuş ve aha sonra 300 gün boyunca -18 ° C'de depolanmış meyvelerde saptandığı belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler	Anahtar Kelimeler: İncir, IQF, depolama, sarılop, kalite

SONUÇ RAPORU

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI :Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/16/AOB/P07/02
Proje Başlığı	İncirde Çeşit Geliştirme Projesi Tescile Esas Sarılop Klonlarının Meyve Kalite Parametreleri Yönünden İncelenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Investigations on Fruit Quality of Sarılop Clones For Further Registration
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr.Arzu AYAR
Proje Yürütücüleri	Aytekin BELGE, Mehmet GÜLCE, Dr. Birgül ERTAN, Duygu BİROL, M.Ali KARGICAK
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015-2017
Projenin Toplam Bütçesi	30.000TL
Proje Özeti	<p>Sarılop, Ege Bölgesi incir varlığının hemen hemen tamamını oluşturan üstün kurutmalık özelliklere sahip bir incir çeşididir. Sarılopun üstün kuru kalitesi yanında, çatlama ve güneş yanıklığına hassas, zararlı ve hastalık etmenlerinin girişine olanak tanıyan geniş ağız açıklığına sahip olması gibi olumsuz özellikleri bulunmaktadır. Sayılan olumsuzlukların giderilmesinde Sarılop incir çeşidi içindeki klonal varyasyondan yararlanmak amacıyla Ege Bölgesi Sarılop popülasyonu içinden seçilerek üstün nitelikli olan 25 klonu ile 1994 yılında İncir Araştırma Enstitüsü'nde bir parsel kurulmuştur. Çalışma bu parseldeki klonların tescile esas baz materyalin seçilmesi ve üretim amacıyla devamlılığının sağlanması amacıyla planlanmıştır. Bu amaçla 25 Sarılop klonunun morfolojik, fenolojik, pomolojik özellikleri ile verim özellikleri 2015, 2016 ve 2017 yılları itibariyle belirlenmiştir. Elde edilen veriler, varyans ve temel bileşenler analizi ile tartılı derecelendirme yöntemleri aracılığıyla değerlendirilmiştir. Temel bileşenler analizi sonucunda öne çıkan değişkenler, tartılı derecelendirme metodunda klonların sıralanmasında kriter olarak alınmıştır. Tartılı Derecelendirme sonucunda klonlar kuru meyve kaliteleri açısından farklılık göstermiş, sırasıyla en yüksek puan alan 82, 59, 50 ve 83 kod no'lu klonlar kuru meyve kalitesi yönünden ilk sırada yer almış, ümitvar bulunmuşlardır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Klon seleksiyonu, Ficus carica L., Sarılop, kuru incir

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P07/
Proje Başlığı	Sarılop ve Bursa Siyahı İncir Çeşitlerine Uygun Tozlayıcıların Tespit Edilmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Determination of pollinators suitable for varieties of Sarılop and Bursa Siyahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Aytekin BELGE
Proje Yürütücüleri	Selim ARPACI, Mesut ÖZEN, Dr.Birgül ERTAN, Eşref TUTMUŞ, Dr.Özlem DOĞAN, Dr.Arzu AYAR, Dr.Sunay DAĞ, Prof.Dr.Engin ERTAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2015-2018
Projenin Toplam Bütçesi	43.000 TL
Proje Özeti	<p>İncir döllenme biyolojisi açısından diğer meyve türlerinden oldukça farklıdır. İncir yetiştiriciliğinde (<i>Ficus carica</i> L.), tozlanmaya gereksinimi olan çeşitlerde yeterli meyve tutumunun gerçekleşmesi için kaliteli erkek incirlerle tozlanmanın yapılması gereklidir. Bu proje, kurutmalık Sarılop ve sofralık Bursa Siyahı incir çeşitlerine uygun tozlayıcıların belirlenmesi amacıyla İncir Araştırma Enstitüsü bahçesinde 2015 -2018 yılları arasında yürütülmüştür.</p> <p>Bu proje ile incir genetik kaynakları erkek incir koleksiyonunda bulunan çeşitler taranarak değerlendirilmiştir. 2015 ve 2016 yıllarında 53 adet tozlayıcı çeşitte yapmış olduğumuz fenolojik gözlemler ve pomolojik analizler neticesinde, 12 adet tozlayıcı belirlenerek 2017 ve 2018 yıllarında Sarılop ve Bursa siyahı dişi incir çeşitlerinin tozlanmasında kullanılmıştır.</p> <p>Bursa Siyahı incir çeşidi için kullanılan tozlayıcı çeşitlerin, meyve tutum yüzdesi üzerindeki etkisinin istatistiksel olarak önemli ($p<0.01$) olduğu belirlenmiştir. Meyve ağırlığı yönünden Bursa Siyahı ve Sarılop incir çeşitlerinde tozlayıcıların etkisi istatistiki açıdan önemli bulunmamıştır.</p> <p>Sarılop incir çeşidi için meyve tutum oranları açısından 6 adet tozlayıcı çeşit ön plana çıkmıştır. Bunlar; Kızılay-1, Siyah, Kıbrıslı, Mor Demirtaş, Şeytan-1 ve Mıstık çeşitleridir.</p> <p>Bursa Siyahı incir çeşidi için ise meyve tutum oranları açısından 4 adet tozlayıcı çeşit ön plana çıkmıştır. Bunlar; Mor Demirtaş, Siyah, Şeytan-1 ve Kızılay-1 çeşitleridir.</p>
Anahtar Kelimeler:	İncir, ilek, Bursa Siyahı, Sarılop.

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P09/02
Proje Başlığı	Bazı Nar Çeşit ve Tiplerinin Bazı Biyoaktif Özelliklerinin Karakterizasyonu.
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Zafer KARAŞAHİN
Proje Yürütücüleri	Nesrin KARATAŞ, Zeynettin BAYSAL, Mustafa ÜNLÜ, Evren Çağlar EROĞLU, Dr.Osman UYSAL, Prof.Dr. Ahmet Erhan ÖZDEMİR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2016 - 01/01/2019
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2016: 10.000TL 2017: 10.000 TL 2018: 5.000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz narın anavatanlarından biridir ve çok sayıda nar çeşidi ve tipi bulunmaktadır. Önceki yıllarda, bu çeşit ve tiplerin, özellikle Akdeniz ve Ege Bölgelerinde seleksiyon ıslahı çalışmaları yapılmış ve değişik kurumlarda koleksiyon parsellerine alınmıştır. Bu nar genetik kaynaklar koleksiyonlarından en zenginlerinden biri de Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü nar genetik kaynakları koleksiyonudur. Bu çalışma ile, Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Nar Genetik Kaynakları parselinde yer alan 79 adet nar genotipinin üç yıl boyunca, meyve ağırlığı (g), 100 dane ağırlığı (g), meyve kabuk rengi, dane rengi, suda çözünür kuru madde miktarı (SÇKM) (%), pH miktarı, titre edilebilir asit miktarı (%), antioksidant aktivitesi (%), C vitamini miktarı (mg/L), şeker (glukoz, fruktoz, sakkaroz) miktarı (g/100 mL), toplam fenolik madde miktarı (mgGAE/100 mL), toplam antosiyanin miktarı (mgSYD3GLZT/100 mL), toplam flavanoid madde miktarı (mgKE/100 mL), pektinmetilesteraz (PME) enzim aktivitesi miktarı (U/mL) gibibazı biyoaktif özellikleri belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Nar, Antioksidant, Askorbik Asit, Biyoaktif

SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P06/05
Proje Başlığı	Bazı Zeytin Çeşitleri Tozlayıcılarının (Donorlarının) Moleküler Markörler Aracılığı İle Tanımlanması
Projenin İngilizce Başlığı	Identification of some olive Cultivars Pollinators (Donors) By Molecular Markers
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ŞANLIURFA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Zir. Yük. Müh. Şehnaz KORKMAZ
Proje Yürütücüleri	Zir. Müh. İsmail TURANOĞLU, Zir.Yük Müh. Sibel SÖYLEMEZ Zir.Yük Müh. Şeyda İPEKÇİOĞLU, Zir.Yük Müh. İsmail RASTGELDİ Yrd.Doç. Dr Ebru SAKAR, Prof. Dr. Bekir Erol AK
Başlama- Bitiş Tarihleri	2014 – 2019
Projenin Toplam Bütçesi	60.000 TL
Proje Özeti:	<p>Bu araştırmada, Güneydoğu Anadolu Bölgesi Şanlıurfa İl sınırları içerisinde, 1990 yılında GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsüne bağlı Koruklu Talat Demirören Araştırma İstasyonunda kurulan bahçedeki farklı zeytin çeşitlerinin moleküler markörler kullanarak genetik tanımlanması ve ayrıca bazı çeşitlerde tozlayıcıların (donorlarının) markör yardımı ile belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma sonucunda, bahçedeki mevcut çeşitlerde SSR markörlerle genetik tanımlama çalışmaları tamamlanmıştır. Bununla beraber, bahçedeki çeşitler içinde belirlenen 4 çeşit (Gemlik, Yuvarlak halhalı, Memeli ve Memecik), hem kendiyle hem de diğer çeşitlerle moleküler markörler ile değerlendirilerek en muhtemel tozlayıcılar tespit edilmeye çalışılmıştır. Buna göre Y.Halhalı çeşidinin en muhtemel tozlayıcılarının Gemlik (%13.7), Edincik Su (%9.8) ve Delice (%9.0) ; Gemlik çeşidinin en muhtemel tozlayıcılarının Gemlik (%13.6) ve Ayvalık (%10.8); Memeli çeşidinin en muhtemel tozlayıcılarının Uslu (%10.8), Gemlik (%9.4) ve kendisi (%9.2) ; Memecik çeşidinin en muhtemel tozlayıcıları Gemlik (%13.2), Ayvalık (%11.7) ve Memeli (%8.4) olduğu söylenebilir. Araştırma alanında bulunan çeşitlerde kendileme uygulamaları yapılarak, çeşitlerin kendine verimlilik durumu araştırılmıştır. Buna göre Yuvarlak halhalı (0.14) ve Manzanilla çeşidinin kendine verimsiz, Delice (1.13) ve Nizip yağlık (0.34), Hojibilanca (0,45) ve Edincik su (0,43) çeşitlerinin kendine verimli, Domat (0.29), Gemlik (0.29), Memeli (0,20), Memecik (0,19) Eğriburun (0,19), Uslu (0,18) ve Ayvalık (0,26) çeşitlerinin ise kısmen kendine verimli olduğu belirlenmiştir. Araştırma alanında bulunan tüm çeşitlerde tam çiçek oranı ve çiçek tozu canlılığı belirlenmiştir. Ayrıca somaklanma, çiçeklenme ve meyve olum dönemlerini tespit etmek amacıyla fenolojik gözlemler de belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, SSR, tozlayıcı, dölleme, kendileme

DEVAM EDEN PROJELER

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P5/13
Proje Başlığı	Çevresel kirleticilerin zeytin ve zeytinyağında bazı kalite parametreleri üzerine etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Özgür DURSUN
Proje Yürütücüleri	Aişe DELİBORAN, Kerem SAVRAN, Halil KÖKTÜRK, Bilge TÜRK, Bayram DAVARCI, Prof.Dr.Fatih ŞEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2018-01/01/2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 30000 TL 2019: 20000 TL
Proje Özeti :	<p>Kirletici kaynağı dikkate alınarak farklı yönlerden ve belirli uzaklıklardan belirlenen bahçelerdeki ağaçlarda bazı morfolojik gözlemler yapılmış, alınan toprak, yaprak ve meyve örnekleri ile zeytinyağının bazı kalite parametrelerine bu santralin etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Çevresel kirletici olarak belirlenen yatağan termik santralinin (YTS) kuzey batısı ve güney doğusu olmak üzere 4'er bahçe belirlenmiştir. Bu bahçelerden alınan toprak yaprak ve meyve örneklerinde analizler gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında ağaçlarda verim ve gelişim periyotları incelenmiştir. Ağaçlarda fenolojik gözlemler (sopaklanma başlangıcı, çiçeklenme başlangıcı, tam çiçeklenme ve çiçeklenme sonu) yapılmıştır. Meyvelerde fiziksel analizler (meyve ağırlığı ve hacmi, çekirdek ağırlığı, et oranı, kuru madde miktarı, meyve rengi ve sertliği) gerçekleştirilmiştir. Yağmur suyu pH analizi yapılmış ve zeytinyağında ağır metal analizleri gerçekleştirilmiştir. Yaprak alan ölçümü, klorofil a,b ve toplam klorofil miktarı, toplam fenol madde miktarı, antioksidan aktivitesi, yağ asitleri bileşimi ile meyve yağ miktarı belirlenmiştir. Hasat sonrası alınan toprak, meyve ve yapraklarda ve çiçeklenme zamanı alınan yaprak ve topraklarda ağır metal analizleri yapılmıştır. Kirletici kaynaklı birikim her bir element için farklı bir dağılım dokusu göstermiştir. Rüzgar havadaki kirleticileri farklı bahçelerde birikmesine sebep olmuştur. Genel olarak yapılan analizler ve gözlemlerde tüm bahçelerde ölçümlerin birbirine yakın değerler taşıdığı belirlenmiştir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/10
Proje Başlığı	Karaburun Yarımadası'nda Yer Alan Organik Zeytinliklerin Sürdürülebilirliği Üzerine Bir Araştırma
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi (Teknik Katkı) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Ortaca Meslek Yüksek Okulu (Teknik Katkı) ETO (Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği)
Proje Lideri	Hande UÇAR ÖZKAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Meltem AYAZ Dr. Songül ACAR Nurcan ULUÇAY Elif Burçin BÜYÜKGÖK Dr. Alev KIR Dr. Öğr. Üyesi H. Zafer CAN Dr. Öğr. Üyesi Koray KAÇAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019-31/12/2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 33.500 TL 2020: 32.500 TL 2021: 32.500 TL
Proje Özeti	<p>Organik tarım, geleneksel tarımsal uygulamaların yarattığı olumsuz etkileri ortadan kaldırmak amacıyla sürdürülebilir bir tarım sistemi olarak gelişmiş ve yaygınlaşmıştır. Sürdürülebilir tarım, uzun dönemde doğal kaynakların korunması yanında çevreye zarar vermeyen tarımsal teknolojilerin kullanıldığı ve hızla artan dünya nüfusu karşısında gelecek nesillerin ihtiyaçlarını korumaya ve karşılamaya yönelik oluşturulan tarımsal bir yapıdır. Ancak temel ilkelere, çevresel, etik ve ekonomiksürdürülebilirliği hedeflediği halde uygulamalarda yasal düzenlemelere uyulmakla birlikte üretimin sürdürülebilirliği ile uzun dönemli verim ve kaliteye etkileri tartışılmaktadır. Bu proje kapsamında, organik olarak sertifikalandırılan zeytin alanlarında sürdürülebilirlik ölçülerek verim ve kalite yanında sürdürülebilirliğin artırılması için önerilerin hazırlanması amaçlanmaktadır. Proje, İzmir iline bağlı Karaburun, Seferihisar ve Urla ilçelerinde, organik sertifikalı ekonomik verim çağında olan zeytinlikler ile kontrol grubu olarak seçilecek bahçelerde yürütülecektir. Projenin ilk aşamasında, araştırma parsellerinde bahçe tesis özellikleri, bakım işlemleri, hasat ve hasat sonrası uygulamaları öncelikle üreticilerle yapılacak görüşmeler ve sonrasında da yıl içinde yapılacak gözlemlerle belirlenecektir. Proje, Karaburun yarımadasında seçilmiş organik sertifikalı zeytin alanlarında bitkisel biyoçeşitlilik, toprak verimliliği, hastalık ve zararlı yönetimi, girdi kullanımı, zeytin ve zeytinyağı ürününün hangi oranda organik pazara sunulduğu gibi temel bazı parametrelerin belirlenmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesinde bir ilk olacaktır. Ayrıca yöreye özgü Erkence çeşidinin bilinmesi, Yarımada veya Erkence odaklı olarak zeytin kalite özelliklerinin belirlenmesi, orta ve uzun dönemli planlamalara ışık tutacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A08/P06/01
Proje Başlığı	Bazı Önemli Zeytin Çeşitlerinde Meyve Tutumundan Olgunlaşmaya Kadar Olan Dönemde Meyvede Meydana Gelen Fiziksel ve Biyokimyasal Değişimlerin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Neslihan UZUN
Proje Yürütücüleri	Doç.Dr. Özlem TUNCAY/ Ege Üniversitesi Bahçe Bitkileri Bölümü Erkan SUSAMCI / ZAE- Gıda Teknolojileri Bölümü Hande Ö. UÇAR / ZAE- Yetiştirme Tekniği ve Teknolojileri Bölümü
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 40.000 (TL) 2018: 20.000 (TL) 2019:20.000 (TL) 2020: 20.000 (TL)
Proje Özeti	<p>Zeytin basit drupa yapısında ve diğer sert çekirdekli gibi çift sigmoid meyve gelişmesi gösteren bir türdür. Ülkemizde yetiştirilen zeytin çeşitlerinin meyve gelişimleri dönemleri ve bu dönemlerdeki fiziksel ve kimyasal değişimler hakkında ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle, bu projede ülkemizin önemli yağlık çeşitlerden Erkence, Memecik ve Ayvalık ile sofralık çeşitlerden Gemlik, Domat ve Eşek Zeytini (Ödemiş)'de meyve gelişim dönemlerinin tespiti ve bu dönemlerdeki fiziksel ve biyokimyasal değişimlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. İki yıl yapılacak bu çalışma, söz konusu çeşitlerin tüm meyve gelişim aşamaları süresince meyve yapısındaki fiziksel ve biyokimyasal değişimler tespit edilerek, meyvenin ticari ve kalitatif karakteristiklerini geliştirmek ve sofralık zeytin ve zeytinyağı kalite ve miktarını belirleyen en önemli faktör olan optimum hasat zamanını tanımlamak amacıyla zeytin yetiştiricilerine bir rehber olması için çalışılacaktır. Enstitü bahçesinde bulunan zeytin ağaçlarında fenolojik gözlemler yapılarak yoğun çiçeklenme ve meyve tutumu olan ağaçlarda her bir çeşitte 3 tekrarlı toplam 9 ağaç olacak şekilde seçim yapılarak çalışmada kullanılacak ağaçlar işaretlenmiştir. Bu dönemde de (2018 yılı) meyve örneklerinde tüm pomolojik analizlerin yanı sıra % nem ve yağ miktarı tayinleri yapılmıştır. Toplam fenol miktarı, fenolik bileşikler liyofilize işlemi için ve yağ asitleri kompozisyonu tayini için ayrılan örnekler derin dondurucuya kaldırılmıştır. Liyofilizasyon işlemi devam etmektedir. Liyofilizasyon işlemi tamamlandıktan sonra söz konusu analizlere başlanacaktır. Renk ölçümü ve et sertliği ölçümü verilerinin değerlendirilmesi devam etmektedir. 2016 ve 2017 yılına ait solunum hızı ile etilen miktarı ölçümleri ile 2017 ve 2018 yıllarına ait et sertliği ve renk ölçümü verilerinin sonuçları birlikte verilecektir. Genel olarak 20 Nisan gibi tam çiçeklenme ve Mayıs başı gibi meyve tutumları gözlenmiştir. Meyve tutumundan yaklaşık 3 hafta sonra (28/05/2018) örnek alma işlemine başlanmıştır. Endokarp sertleşmesi ise; Erkence, Ayvalık, Memecik ve Gemlik çeşidinde Haziran ortası, Domat çeşidinde Haziran ayı sonunda, Eşek zeytini çeşidinde ise Temmuz ayı başında gerçekleşmiştir.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Zeytin, Fiziksel ve biyokimyasal değişimler, meyve büyüme aşamaları</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/13
Proje Başlığı	Zeytinde Ticari Değeri Yüksek, Verim ve Kalite Özellikleri Bakımından Üstün Sofralık ve Yağlık Çeşit Geliştirmek Amacıyla Yeni Melez Popülasyonlarının Oluşturulması (I. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü - Bornova/İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Zir. Yük. Müh. Hande YILMAZ DÜZYAMAN
Proje Yürütücüleri	Mehmet HAKAN, Songül ACAR, Uğur GÜLOĞLU, Neslihan UZUN, Oktay SEZGİN, Furize TOPAKLI, Nurcan ULUÇAY, Melek GÜRBÜZ VERAL, Latife ERTEN CARAN, Ayça AKÇA UÇKUN, Prof. Dr. Ahmet İPEK (Danışman), Dr. Lorenzo LEÓN (Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019 - 31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	TOPLAM: 65.000 TL
Proje Özeti:	<p>Proje kapsamında moleküler markörler yardımıyla melezlenecek ebeveyn adayları belirlenecek, ardında da yerli x yerli ve yerli x yabancı kombinasyonlarında melezlemeler yapılacaktır. Çalışmada gerçekleştirilecek melezleme programında yer alan ebeveynlerin farklı allel genleri taşıyor olmasına dikkat edilecektir. Çalışma kapsamında hem sofralık hem de yağlık çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Sofralık çeşitlerde sanayinin ihtiyaç duyduğu, ekonomik değeri yüksek, iri meyveli, meyve et-çekirdek ayrımı kolay, iğnesi olmayan çeşitler geliştirilecektir. Yağlık çeşitler için de benzer şekilde; yağ miktarı ve kalitesi iyi, fenolik maddeler bakımında zengin ve yağ stabilitesi iyi olan çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Enstitümüz tarafından geliştirilmiş ve tescil ettirilmiş olan 'Hayat' çeşidinin ve yine Enstitümüzde uzun yıllardır yürütülmekte olan ve önümüzdeki yıllarda sonuçlandırılması düşünülen “Zeytinde Melezleme Yoluyla Çeşit Geliştirme” adlı Tagem projesi kapsamında elde edilen çeşit adaylarının kendilemeleri yapılacaktır. Çalışmada melezlemelerin elde edilmesinden sonra yine moleküler markörlerle melezlerin doğrulanması yapılacak ve Enstitü bünyesinde melez parselleri oluşturulacaktır. Bir gen havuzu niteliğinde olan ve birçok bilimsel çalışmanın yürütülmesine imkân verecek olan melez parsellerde yapılacak değerlendirmelerle gelecekte yeni ticari çeşit adayları belirlenebilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, Islah, Yağ kalitesi, Sofralık çeşitler, Zeytin verimi

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/13/A08/P06/01
Proje Başlığı	Zeytinde Anaç Geliştirme Çalışmaları (Çatı Proje) Bazı Zeytin Çeşitlerinin Tohumlarının Çimlenme Yeteneklerinin ve Aşı Tutma Oranlarının Belirlenmesi (Alt Proje)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü -BORNOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü E.Ü.Z.F. Bahçe Bitkileri Bölümü
Proje Lideri	Hükümran GÜL
Proje Yürütücüleri	Doç. Dr. Murat İSFENDİYAROĞLU, Serkan KAPTAN, Mehmet YORGANCI, Murat AYATA, Zekeriya ÇİĞDEM
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014 -31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2014 – 3210 TL 2015 – 2350 TL 2016 – 1800 TL 2017 – 1800 TL 2018 – 1750 TL
Proje Özeti:	<p>Bu projede zeytin arazi gen kaynaklarımızda bulunan bazı zeytin çeşitlerinin tohumlarının çimlenme yetenekleri ve anaçlık özellikleri belirlenmeye çalışılacaktır. Bu amaçla projede materyal olarak kullanılan 32 çeşit içinde 17 adet çeşidin yüksek çimlenme oranlarına sahip olduğu görülmüştür. Seçilen diğer adaylar ise soğuğa olan tolerans, Verticillum dahlie hastalık etmenine olan dirençleri ve tuza olan dayanımlarına göre toplam da 25 adet olmak üzere seçilmiştir. Çalışma sonucunda yüksek çimlenme özelliği gösteren çeşitlerin çöğürleri üzerine Domat çeşidi aşılansarak, tohum anaç adaylarının, aşı uyumu, aşı tutma düzeyi ve aşılansan çeşidin fidan kalitesine etkileri belirlenecek ve mevcut tohum anaçlarından daha üstün özellik gösterenlerin tohum anacı olarak tescil edilmesi hedeflenmektedir.</p> <p>2016 ve 2017 yılında 25 çeşide ait çöğürlerde; tesadüf parselleri deneme desenine göre her tekerrürde 10 bitki olacak şekilde kurulan denemede, sürgün uzunluğu ve aşı noktasında gövde çap ölçümleri yapılmıştır. 2018 yılında sera koşullarında beklenen vegetatif gelişme gözlenmemesi nedeniyle temmuz ayında çöğürler seradan arazi koşullarına taşınmıştır. Çöğürlerde ölçümler aşı noktası kalınlığına gelinceye kadar (16 mm.) devam edilecek ve tahmini olarak en geç 2019 Eylül ayında aşılama çalışmalarına geçilmesi planlanmaktadır. Aşı uygulamaları yapıldıktan sonra ise aşı sürgününün gelişmesi ve ölçülmesi için ek bir 6 aylık süreye daha ihtiyaç olduğu öngörülmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM /BBAD/15/A08/P06/02
Proje Başlığı	Melezleme Yolu İle Yeni Zeytin Çeşitlerinin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Filiz SEFER
Proje Yürütücüleri	Uğur GÜLOĞLU Hülya KAYA Dr. Nurengin METE Dr. Öznur ÇETİN Mehmet HAKAN Nurcan ULUÇAY Mehmet GÜREL Hande DÜZYAMAN Latife ERTEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	1990-Sürekli (2015-2019 Dönemi)
Projenin Toplam Bütçesi:	2015: 6500 TL 2016: 6500TL 2017: 6500 TL 2018: 6500TL 2019: 6500TL

Proje Özeti

Bu projenin amacı, zeytinde yapılacak melezlemeler çalışmaları sonucunda genetik varyabilitenin artırılarak, istenilen özellikler yönünden yeni zeytin çeşitlerin elde edilmesidir. 1990-2000 döneminde, melezleme çalışmaları yapılarak 2683 melez fert elde edilmiştir.2000-2010 döneminde, bu melez popülasyonlardan ön seleksiyon aşamasına ulaşan Memecik x Gemlik, Gemlik x Memecik melezlerinden ümitvar 11 fert seçilmiştir. 2010-2014 döneminde, Memecik x Uslu, Uslu x Memecik ve Uslu x Uslu melez kombinasyonlarından 18 ümitvar melez tip, Gemlik x Gordal, Manzanilla x Uslu, Manzanilla x Ayvalık ve Memecik x Erkence kombinasyonlarından ise ümitvar 18 melez fert seçilmiştir. Ayrıca Memecik x Ayvalık, Ayvalık x Memecik, Ayvalık x Ayvalık kombinasyonlarında da ön seleksiyon çalışmaları tamamlanarak ümitvar 17melez fert tespit edilmiştir. 2015, yılında 25 ümitvar fertlerden gözlem ve tescil parseli oluşturulmuştur. 2016 yılında, Memecik x Memecik kombinasyonundan ümitvar 10 melez fert seçilmiştir. 2018 yılında, Memecik x Ayvalık kombinasyonundan 192, Ayvalık x Memecik kombinasyonundan 360 bireyde arazi ve meyve gözlemlerim yapılmıştır. Proje kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda Memecik x Ayvalık, Ayvalık x Memecik, kombinasyonlarında da ön seleksiyon çalışmaları tamamlanarak ümitvar 10 melez fert tespit edilmiştir. 2019 yılında da proje programı doğrultusunda ümitvar olarak tespit edilen bireylerden tescil ve gözlem parselleri oluşturulması planlanmaktadır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P06/02
Proje Başlığı	Bazı Zeytin Çeşitlerinin Kuraklık Stresine Toleranslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Bornova İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Nurcan ULUÇAY
Proje Yürütücüleri	Dr. Öznur ÇETİNDr. Ünal KAYAUğur GÜLOĞLU Mehmet GÜREL Hülya KAYA Dr. Melek GÜRBÜZ Dr. Filiz SEFER Hande UÇAR ÖZKAN Yar.Doç.Dr.H.Zafer CAN (Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 - 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 5.000 TL; 2017: 5.000 TL; 2018: 5.000 TL; 2019: 5.000 TL; 2020: 5.000 TL. (25.000 TL)
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile tescilli bazı yerli zeytin çeşitlerinin, kuraklık stresine toleranslarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Denemede bitkisel materyal olarak; Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Arazi Gen Bankası'ndan çelikle çoğaltılması başarıyla gerçekleştirilerek, deneme için yeterli sayıda fidan elde edilmiş 14 adet zeytin çeşidimiz (İzmir Sofralık, Kara Yaprak, Marentelli, Sinop No:2, Butko, Satı, Samanlı, Sarı Ulak, Kiraz, Görvele, Erdek Yağlık, Tekirdağ Çizmelik, Gemlik, Sarı Yaprak) kullanılmıştır. Çeşitlere ait kendi kökü üzerinde üretilen 2 yaşlı fidanlara, kontrollü sera koşullarında iki uygulama yapılmıştır. Kontrol grubuna (tam sulama) iki günde bir saksılar tartılarak tarla kapasitesinde sulama yapılmış; stres grubu ise Haziran ayından itibaren sıfır sulama uygulamasına maruz bırakılmıştır. Daha sonra planlanan aralıklarla yaprak oransal su içeriği (YOSİ), yaprak su potansiyeli (Ψ), fotosentez, transpirasyon, su kullanım etkinliği, stoma iletkenliği ve kök/sürgün oranı ölçümleri yapılmıştır. Denemenin kurulduğu sera alanına da Hobo data loggere yerleştirilerek sıcaklık ve nem verileri kayıt altına alınmıştır.</p> <p>Bu yıl, tescilli bazı zeytin çeşitlerine ait arazi uygulamaları ve planlanan ölçümler gerçekleştirilmiştir. Gelecek yıl, alınan verilerin istatistik analizlerinin yapılması raporun yazılması planlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, Kuraklık Stresi, Yaprak Su Potansiyeli, Fotosentez

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P06/03
Proje Başlığı	Zeytinde Sık Dikime Uygun Çeşitlerin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Nurengin METE
Proje Yürütücüleri	Dr. Öznur ÇETİN, Dr. Filiz SEFER, Uğur GÜLOĞLU, Hülya KAYA, Dr. Mehmet HAKAN, Hükümran GÜL, Dr. Handan ATAOL ÖLMEZ, Oktay SEZGİN, Firuze TOPAKLI, Hande UÇAR ÖZKAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 - 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016:10.000 TL, 2017: 10.000 TL, 2018: 5.000 TL 2019: 5.000 TL, 2020: 5.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile zeytinde sık dikime uygun sofralık, yağlık veya çift amaçlı yeni zeytin çeşitleri geliştirmek amaçlanmaktadır. Bu amaçla Enstitümüzde yürütülmekte olan ‘Melezleme Yoluyla Yeni Zeytin Çeşitlerinin Elde Edilmesi’ projesi kapsamındaki 13 farklı melezleme kombinasyonundan elde edilen 2700 melez birey içerisinde seçilen ve sık dikim tekniklerine uygun olduğu düşünülen melez fertler üzerinde, morfolojik ve pomolojik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar sonucunda, ağaç özelliği, verim, meyve iriliği, et/çekirdek oranı ve yağ içeriği gibi kriterler dikkate alınarak, farklı kombinasyonlardan 16 melez tip çalışmanın 2. aşaması için seçilmiştir. Proje kapsamında seçilen 16 melez bireyin 7’inde çelikle fidan üretimi gerçekleştirilmiştir. Diğer 9 genotip köklenmediği için Gemlik klonal anacı üzerine aşılansmıştır. 2018 yılı içerisinde bu genotiplerle bahçe tesisi gerçekleştirilmiştir. Her sırada 6 ağaç olacak şekilde kurulan bahçede gelecek yıllarda gözlem ve veri analizlerine başlanacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P5/14
Proje Başlığı	Zeytinde Mutasyon İslahı ile Yeni Çeşit Geliştirme
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Oktay SEZGİN
Proje Yürütücüleri	Dr. Öznur ÇETİN, Dr. Nurengin METE, Hande YILMAZ DÜZYAMAN, Neslihan UZUN, Naciye ALPER, Dr. Songül ACAR, Firuze TOPAKLI
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2018 - 31/12/2022
Projenin Toplam Bütçesi	2019: 15.000TL TL 2020: 10.000TL 2021: 10.000TL 2022: 10.000TL
Proje Özeti	<p>Bu proje kapsamında Domat zeytin çeşidinde mutasyon ıslahı yöntemi ile elde edilecek mutant adayı bitkiler içerisinde, verim ve kalite yönünden üstün ticari değerleri olan, sofralık ve yağlık olarak kullanılabilen, bitki habitusu ve gelişme kuvveti az, boğum araları daralmış kompakt yapıda çeşitler elde etmek amaçlanmaktadır.</p> <p>2018 yılı içerisinde Etkili Mutasyon Dozunu belirlemede kullanılacak anaçlar hazırlandı. Aşı kalemlerinin alınacağı ağaçlar belirlendi. Atom Enerjisi Kurumu ile ikili işbirliği protokolü imzalandı. Proje çalışmaları çalışma takvimi doğrultusunda devam edecektir.</p>
Anahtar Kelimeler	Zeytin, mutasyon, çeşit

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/11
Proje Başlığı	Bazı Zeytin Çeşitlerinin Farklı Ekolojik Koşullarda Genotip X Çevre İlişkisinin Tespit Edilmesine Yönelik Adaptasyon Parsellerinin Kurulması ve Yönetimi (I. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü - Bornova/İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Öznur ÇETİN
Proje Yürütücüleri	Oktay SEZGİN, Dr Nurengin METE, Firuze TOPAKLI, Dr. Songül ACAR, Dr. Nuray KÖRÜKMEZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019-31-12/2021
Projenin Toplam Bütçesi:	25.000 TL
Proje Özeti:	<p>Bu çalışma ile farklı illerdeki (İzmir, Yalova, Samsun, Antalya, Gaziantep, Mersin, Hatay) araştırma kurumlarında adaptasyon parselleri ve mini meteoroloji istasyonu tesis edilecektir. Zeytin çeşitlerinin farklı iklim ve toprak şartlarındaki fenolojik ve pomolojik farklılıkları kayıt altına alınıp çevrimiçi olarak izlenebilecektir. Üreticilere bölgelerine en iyi uyum sağlayan çeşitler tavsiye edilecektir. Ayrıca ıslah programlarında yeni geliştirilen çeşitleri bu bölgelere tavsiye etmek söz konusu olabilecektir. Çalışma en az iki aşamadan oluşacaktır. İlk aşama üç yıl sürecektir. Bu aşamada çalışmanın materyalini oluşturacak olan 15 çeşide ait (Gemlik, Ayvalık, Domat, Memecik, Hayat, Kilis yağlık, Sarı Ulak, Saurani, Butko, Uslu, Erkence, Nizip yağlık, Memeli, MXG 11, GXM 39) fidanlar üretilecektir. Proje materyalinin üretiminde Zeytin Arazi Gen Bankasında bulunan ağaçlar kullanılacaktır. 2019 yılı Şubat-Mart aylarında alınan yeşil dal çelikleri ile fidan üretimi gerçekleştirilecektir. Her çeşit için en az 200 çelik köklendirme ortamına konulacaktır. Fidanların üretimi ve dikim aşamasına kadar geçen bakım işlemleri Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü'nde yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, adaptasyon, çeşit, iklim

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/12
Proje Başlığı	Ayvalık Zeytin Çeşidinde Seleksiyon Yöntemi ile Ticari Değeri Yüksek Yeni Çeşitlerin Geliştirilmesi (I. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü - Bornova/İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Songül ACAR
Proje Yürütücüleri	Uğur GÜLOĞLU, Oktay SEZGİN, Nurcan ULUÇAY, Dr. Nurengin METE, Dr. Öznur ÇETİN, Hande Yılmaz DÜZYAMAN, Hande Uçar ÖZKAN, Dr. Mehmet HAKAN, Furize TOPAKLI, Fatma ÇELİK, Cengiz TÜRKAY
Başlama- Bitiş Tarihleri	Başlama Tarihi: 01.01.2019 Bitiş Tarihi: 31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	65.000 TL
Proje Özeti:	<p>Ülkemizin farklı iklim ve ekolojik koşullara sahip bölgelerine dağılmış olan bir çok zeytin çeşidi bulunmaktadır. Ege bölgesinin en önemli çeşitlerinden olan ve zeytin varlığımızın yaklaşık % 20'sini oluşturan Ayvalık zeytin çeşidi, geçmiş yıllardan günümüze kadar yerini korumuş ve çeşitler arasında oransal değer olarak 2. sırada yer almıştır.</p> <p>Zeytin tarımının çok eski tarihlere dayandığı ülkemizde, yüzlerce, hatta binlerce yıldır yetiştirilen çeşitlerde zaman içinde farklılıkların meydana gelme olasılığı son derece yüksektir. Geçmiş yıllardan günümüze kadar birçok çeşitte seleksiyon çalışması yapılmıştır. Ancak ağaç varlığı bakımında 2. sırada bulunan Ayvalık zeytin çeşidinde sonuçlanmış bir seleksiyon çalışması bulunmamaktadır. Ayvalık zeytin çeşidine ait çok zengin genetik kaynaklar içerisinde günümüz ıslah programlarında arzu edilen özellikleri taşıyan tiplerin bulunma olasılığı oldukça yüksektir. Bu noktadan hareketle Ayvalık zeytin çeşidinde doğal melezlemelerle oluşan bireyler de dahil olmak üzere popülasyon içerisinde yapılacak olan bu seleksiyon çalışması ile çeşidin yoğun olarak yetiştiği Balıkesir, Çanakkale, Manisa, İzmir, Hatay ve Mersin illeri ile belli bir popülasyona sahip olduğu belirlenen diğer alanlarda; özellikle verimi ve yağ oranı daha yüksek olan, periyodisiteye eğilimi daha az olan, meyvelerinde şekil bozukluğu göstermeyen, iri meyveli tiplerin tespit edilmesi ve bu tiplerin çoğaltılarak kaybolmadan üretici ve tüketicilerin hizmetine sunulması planlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, Ayvalık, Seleksiyon

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A08/P06/01
Proje Başlığı	Melezleme Yolu İle Yeni Zeytin Çeşitlerinin Elde Edilmesi-2 Development of New Olive Cultivars By Crossing-2
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Nesrin AKTEPE TANGU
Proje Yürütücüleri	Dr. M. Emin AKÇAY, Cemil HANTAŞ, Dr. Yasin ÖZDEMİR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2017- 31/12/2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 27.000 TL 2020: 30.500 TL 2021: 32.500 TL
Proje Özeti	<p>Son derece kaliteli bir sofralık çeşit olan ‘Gemlik’ zeytin çeşidinin bazı olumsuz özelliklerinden (geç ve homojen olgunlaşmama, meyve iriliğinin homojen olmaması gibi) yola çıkılarak 1990 yılında başlatılan “Melezleme Yolu İle Yeni Zeytin Çeşitlerinin Geliştirilmesi” projesinin ilk aşaması 1990-1998 yılları arasında tamamlanmış ve ön elemeye tabi tutulduktan sonra 2028 F1 bitkisi ile 1999 yılında gözlem bahçesi oluşturulmuştur. 2002 yılında ilk meyveler görülmeye başlamıştır. 2010 yılında amaca uygun genotipler ön seleksiyonla belirlenmiş ve 23 adet siyah, 3 adet yeşil sofralık melez tip performans denemesine alınmıştır.</p> <p>2014 yılı Mart ayında seçilen mezlere ait bitkilerle deneme parseli kurulmuştur. 2017 yılı içerisinde şekil budaması yapılmış ve bazı melez bireylerde meyve gözlenmiştir. 2018 yılında iyi bir çiçeklenme olmasına rağmen, çiçeklenme dönemi içerisinde meydana gelen yağışlar nedeniyle meyve tutumunda sıkıntılar yaşanmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/1040
Proje Başlığı	Farklı Terbiye Sistemlerinin Trabzon Hurmasının Verim ve Kalitesi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Aydoğan Fidancılık
Proje Lideri	Dr. Nesrin AKTEPE TANGU
Proje Yürütücüleri	Dr. Mehmet Emin AKÇAY (Atatürk Bah. Kül. Mer. Araş. Ens.) Dr. Adnan DOĞAN (Atatürk Bah. Kül. Mer. Araş. Ens.) Dr. Arzu ŞEN (Atatürk Bah. Kül. Mer. Araş. Ens.) Dr. İdris Macit (Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü) Dr. Nilüfer AKSU USLU (Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 - 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 60.000 TL 2020: 25.000 TL 2021: 25.000 TL 2022: 25.000 TL 2023: 25.000 TL
Proje Özeti	<p>AYK kararları (Projeye Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünün dâhil edilmesi, Projede materyal olarak Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından geliştirilen tescilli Yerli Trabzon hurması çeşitlerimizin dahil edilmesi, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünde de bir lokasyon kurulması ve proje bütçesinin revize edilmesi) doğrultusunda değişiklikler ve projenin ön hazırlıkları yapılmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/Ü/19/A1/P7/1282
Proje Başlığı	Organik Zeytin Yetiştiriciliğinde Bahçe Zemin Yönetimi – II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Emre BİLEN
Proje Yürütücüleri	Dr. Nesrin Aktepe TANGU, Mustafa BIYIKLI, Özlem Bengü DAŞ KILIÇ, Gülşah Mısır BİLEN, Seda KAYAHAN, Dr. Yasin ÖZDEMİR, Gürsel ÇETİN, Hande Uçar ÖZKAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 - 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	Toplam:75 000 TL
Proje Özeti	<p>Son istatistiklere bakıldığında Türkiye’deki zeytin bahçelerinin yaklaşık %10 unun organik olarak yetiştiriciliğinin yapıldığı görülmektedir. Ancak bu bahçelerdeki üretim etkinliği İtalya ve İspanya gibi önemli üretici ülkelere nazaran çok düşük kalmaktadır. Üretim etkinliğindeki bu yetersizlikler genel olarak temel yetiştiricilik ile ilgili yapılan hatalardan kaynaklanmaktadır. Bahçe zemin yönetimi başarılı ve sürdürülebilir bir zeytin üretimi için yetiştiriciliğin önemli boyutlarından biridir. Örtü bitkisi ve organik malç, verimin sürdürülebilir olarak artırılmasında, zeytin kalitesinin artırılmasında ve üretimde gübre gibi girdilerin kullanımına olan ihtiyacı azaltarak çevreye olan olumsuz etkilerinin sınırlandırılmasına katkı sağlayabilmektedir. Bu bilgiler ışığında Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsünde 4 farklı bahçe zemin yönetimi metodu uygulanmaktadır. Bu 4 metot, geleneksel toprak işleme (doğal vejetasyonun düzenli aralıklar ile işlenerek temiz tutulduğu alanlar) işlenmiş toprak yönetimi, organik malç (saman), örtü bitkisi (fiğ+yulaf), uygulamalarının organik zeytin üretiminde, verim ve kalite üzerine olan etkileri değerlendirilerek, üretimde sürdürülebilirliğe katkısı olacak, üreticilere tavsiye edilebilecek yetiştirme yöntemlerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Araştırmada kullanılan zemin yönetimi metotlarının araştırma periyodunda zeytin verim ve kalitesi üzerine istatistiki düzeyde önemli etkileri olup olmadığı belirlenmektedir. Toprak analizleri yapılarak uygulamaların toprak üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir. Üreticiler tarafından tercih edilen geleneksel toprak işleme yöntemlerinin diğer uygulamalar ile karşılaştırıldığında verim ve kalite açısından olumlu herhangi bir etkisi var mı değerlendirilmektedir. Tüm uygulamalar için ayrıca maliyet analizleri gerçekleştirilmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI :Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/16/A8/P06(01-2)
Proje Başlığı	Gaziantep, Kilis ve Hatay İlleri Yabani Zeytin (<i>O. europaea</i> L. subsp. <i>oleaster</i>) Popülasyonlarından Seleksiyon Yoluyla Çeşit Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr.Hatice GÖZEL
Proje Yürütücüleri	Sibel AKTUĞ TAHTACI, Dr. Ajlan YILMAZ, Hakan USANMAZ Prof. Dr. Mürüvvet ILGIN, Prof. Dr. Celil TOPLU, Doç. Dr. M.Taha ÖZKAYA
Başlama-Bitiş Tarihleri	2016-2020
Proje Bütçesi	2016:5000 2017:5000 2018:5000
Proje Özeti	<p>Zeytin yetiştirilen ülkelerde birçok çeşit, “O. europaea L. subsp. oleaster” olarak bilinen yabani zeytin tiplerinin doğadan yapılan seleksiyonlar sonucunda kültüre alınmasıyla ortaya çıkmıştır. Ülkemiz, zeytinin anavatanı içinde yer alması nedeniyle zeytin genetik kaynakları bakımından birçok doğal yabani zeytin popülasyonlarına sahiptir. Yabani zeytin tipleri içerisinde yapılacak seleksiyon çalışması ile zeytin üretimi ve zeytinyağı kalitesine katkı verilebileceği düşünülmektedir. Gaziantep, Kilis ve Hatay illerinde yapılacak olan bu çalışma ile yabani zeytin tipleri içerisinde; düzenli verim, verimlilik, yağ oranı, erkencilik gibi özellikler incelenecektir.</p> <p>Projede, Hassa ve İslahiye ilçelerinde daha önce işaretlenmiş olan toplam 90, Kilis ilinde 11, Erzin/Hatay ilçesinde 3 genotipte gözlemlere devam edilmiştir. Verimde olan genotiplerden meyve örnekleri alınarak analizler yapılmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI :Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi İncirlerinde Çeşit Geliştirme 1.Gaziantep, Adıyaman ve Kilis İllerinde İncir Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mehmet UZUN
Proje Yürütücüleri	Nergiz ÇOBAN, Hatice GÖZEL, Ajlan YILMAZ, Birgül ERTAN, Prof. Dr. Mürüvvet ILGIN
Proje Yürütücüleri	2015-2017
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2015: 15 000 TL 2016: 10 000 TL 2017: 10 000 TL
Proje Özeti	<p>Güneydoğu Anadolu Bölgesinin gen merkezi olması ve değişen çevre koşullarına bağlı olarak incir genotiplerinin yok olma tehlikesi altında olması gibi nedenlerden dolayı Gaziantep, Adıyaman ve Kilis illeri ve bağlı ilçelerinde seleksiyon çalışmasının yapılarak ümitvar genotiplerin koruma altına alınması amaçlanmaktadır. Çalışma ile yöreye uygun tiplerin belirlenmesi ve üretime geçirilmesiyle, bölge çiftçisine alternatif bir geçim kaynağı sağlanacaktır.</p> <p>Proje kapsamında meyve iriliği, verim, kabuğun soyulma durumu ve ostiol açıklığı gibi seleksiyon kriterlerine uygun şekilde yapılan çalışmalar sonucu 2015 yılında Gaziantep ilinde 9 tip ve Adıyaman ilinde 7 tip olmak üzere 16 tip belirlenmiştir.</p> <p>2016 yılında her üç ilde de seleksiyon çalışmalarına devam edilmiştir. Gaziantep ilinde 19 sofralık 4 kurutmalık, Kilis ilinde 4 sofralık ve Adıyaman ilinde 7 sofralık tip olmak üzere toplam 34 yeni tip selekte edilmiştir. Toplamda belirlenen 50 adet tipin, hem fenolojik gözlemleri alınmış, hem de pomolojik analizleri yapılmıştır. Gerek sofralık gerekse kurutmalık tipler uygun Tartılı Derecelendirme'ye tabi tutularak puanlama yapılmış ve öne çıkan tipler belirlenmiştir.</p> <p>2018 yılında ise belirlenmiş 16 tipten çeşitli sebeplerden dolayı (örnek bulunamayışı, ekstrem iklim koşulları ve buna bağlı hastalıklar) sadece 9'undan örnek alınmış ve uygun Tartılı Derecelendirme'ye tabi tutularak puanlama yapılmıştır.</p> <p>Bu yıl örneklemenin tam olarak yapılamaması nedeniyle gelecek yıl tüm örneklerle Tartılı Derecelendirme tekrarlanacaktır. Ayrıca elde edilen materyallerin meyve tat analizi için 10 kişiden oluşan bir grup ile puanlama yapılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/E/19/A1/P5/1271
Proje Başlığı	Melezleme Islahı ile Partenokarp İncir Çeşidi Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Akdeniz Üniversitesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü
Proje Lideri	Dr. Birgül ERTAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Sunay DAĞ, Selim ARPACI, Mehmet Ali KARGICAK, Mesut ÖZEN, Mehmet ÖZKUL, Yrd.Doç.Dr. Hatice İKTEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	1.Yıl-28000 TL; 2.Yıl-23000 TL; 3. Yıl-50000 TL; 4.Yıl-15000 TL; 5. Yıl-13000 TL
Proje Özeti	<p>ürkiye dünyada incir üretiminde söz sahibi olan ülkeler arasında yer almaktadır. Dünyada 1.1 milyon ton incir üretiminin 305.282 tonu Türkiye tarafından karşılanmakta bu miktarda dünya incir üretiminin %27'sini oluşturmaktadır. Türkiyedeki üretimin büyük bir bölümü (%90) Aydın ve İzmir illerinde gerçekleşmektedir. İncir üretiminde ve ihracatında sahip olunan üstünlüğü sürdürebilmek ve dünya pazarındaki payımızı arttırabilmek için yüksek kaliteli, partenokarp ve erken olgunlaşan yeni incir çeşitlerine ihtiyaç vardır. Partenokarp incir çeşitleri meyve oluşturmak için döllenmeye ihtiyaç duymadıklarından dolayı incir üretiminde büyük avantaj sağlar. İlekleme işleminin elimine edilmesi işçilik masraflarını ve ilekleme sırasında oluşabilecek hastalık bulaşma risklerini azaltır. Bu çalışmanın amacı melezleme ıslahı ile kurutmalık ve taze tüketime yönelik partenokarp, kaliteli ve erkenci incir çeşitleri geliştirmektir. Teklif edilen projede hem kurutmalık hem de taze tüketime yönelik çeşit geliştirmek için yürütülecek ıslah programlarında dişi ebeveyn olarak Beyaz Orak Bursa Siyahı, Sarılop incir çeşidi, erkek ebeveyn olarak Mersin 06 (partenokarp), Osmaniye02(partenokarp), Sarılop F1 (SarılopX Ak ilek), Bursa Siyahı F1 (B. Siyahı X Ak ilek)melez bireyleri kullanılacaktır. 2019 ve 2023 yılları arasında yürütülecek çalışmada, melezlemeden sonra oluşan meyvelerden tohumlar çıkarılarak ekim yapılacak ve elde edilen çöğürlerde moleküler testleme yapılacak ve erken dönemde erkek ve dişi birey tespit edilecek erkek olanlar elimine edilecektir.Melez bireyler meyveye yatana kadar bakım işlemleri devam edecektir. Meyveler oluşmaya başladığında pomolojik ve fenolojik karakter değerlendirilerek yüksek kaliteli ve partenokarp çeşitler seçilecektir. Bu dönem için proje faaliyeti bulunmamaktadır.</p>
Anahtar kelimeler:	Melezleme, partenokarp, Beyaz Orak, Ficus carica L.,erkencilik

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/E/19/A1/P5/1273
Proje Başlığı	İncirde Örtüaltı Yetiştirme Tekniklerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mehmet Ali KARGICAK
Proje Yürütücüleri	Birgül ERTAN, Selim ARPACI, Sunay DAĞ, Mesut ÖZEN, Pınar GÖRÜCÜOĞLU, Duygu BİROL, H. Ahmet AKDEMİR, Prof. Dr. Engin ERTAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 73.000,00 TL 2020: 20.000,00 TL 2021: 20.000,00 TL 2022: 22.000,00 TL 2023: 11.000,00 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz sahip olduğu ekolojik koşulları ve genetik çeşitlilik açısından, kurutmalık ve sofralık incir yetiştiriciliğinde dünyada ilk sırada yer almaktadır. Meyve yetiştiriciliğinde ekolojik faktörlerin uygun olmasının, sağlayacağı en önemli avantajlardan biri olan erkencilik, sofralık incirlerde, ürünün piyasaya erken olarak çıkması ve üreticinin elde edeceği gelir açısından son derece önemlidir. Ege ve Akdeniz bölgesinde, doğal olarak bir erkencilik söz konusudur. Gerek iklimin uygun olması, gerek bazı erkenci çeşitlerin daha erken pazara çıkması, üreticiler için bir avantaj, tüketiciler için ise bir zenginlik oluşturmaktadır. Tüm bu noktalardan hareketle bu çalışma ile; yaygın ve erkenci sofralık incir çeşitlerinin örtüaltı koşullarında üretilerek daha erkencilik sağlanması ve geçici çeşitler ile üretim periyodunun uzatılarak incirin pazarda kalma süresi ve ihracat payının artmasına katkı imkanlarının araştırılması hedeflenmiştir. Yürütülecek olan çalışmada; Bursa Siyahı, Beyaz Orak, Morgüz incir çeşitleri ile 3 farklı ilek çeşidine ait 1 yaşlı fidanlar bitkisel materyal olarak kullanılacaktır. Proje 560 m² lik polietilen örtü ile kaplanmış serada 2,5x2,5 dikim mesafesiyle, Morgüz çeşidi sadece toprağa, Bursa Siyahı ve Beyaz Orak çeşitleri hem toprağa, hemde 65lt' lik saksıda topraksız ortama dikim şeklinde, 4 tekerrürlü ve her tekerrürde 2 bitki olacak şekilde planlanmıştır. Proje süresince fenolojik, morfolojik, pomolojik ölçümler yapılacak ve çeşitlerin örtü altında toprakta ve saksıda topraksız ortamda; bitki gelişimi, erkencilik ve verimlilik durumları değerlendirilecektir. İncir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Merkez İşletmesi Fidan Üretim Parselinde Bursa Siyahı, Beyaz orak, Morgüz dişi çeşitleri ile Kıbrıslı, Hamza, Karabulut ilek çeşitlerine ait fidanlar bitkisel materyal olarak üretilmiştir. Doğu-batı yönünde, olukaltı 3,5 m, çift kapılı, yanlardan ve üstten çift havalandırmalı, üst havalandırmaları motorlu, polietilen örtü malzemesi ile kaplanmış toplam 560 m² alana sahip, 35*16 m ölçülerinde, tüm havalandırma bölmeleri 0,40 mesh insectnet ile kapatılmış olan sera, İncir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Merkez İşletmesi içerisine kurulmuştur.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P07
Proje Başlığı	İncir Yetiştiriciliğinde Verim ve Kalitenin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar Bazı İncir Çeşitlerinde Sık Dikim ve Terbiye Sisteminin Bitki Gelişimi ile Meyve Verim ve Kalitesi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Aytekin BELGE
Proje Yürütücüleri	Mesut ÖZEN, Ramazan KONAK, Eşref TUTMUŞ, Dr.Arzu AYAR, Demet MUTLU, Pınar GÖRÜCÜOĞLU, Dr.Sunay DAĞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2015-31/12/2019
Projenin Toplam Bütçesi:	42.500 TL
Proje Özeti	<p>Modern meyvecilikte sık dikim ve buna bağlı olarak budama ve terbiye sistemleri oldukça önemlidir. Birim alandaki ağaç sayısının fazla olması ile meyve verim ve kalitesinin yüksek olması sık dikimin en önemli avantajları arasındadır. Bu amaçla, Bursa Siyahı, Beyaz Orak ve Sarı Zeybek incir çeşitlerinde verim ve kaliteyi artırmak, hasat kolaylığı sağlamak ve Sarı Zeybek çeşidinde sorun teşkil eden dal kırılmalarının önlenmesi hedeflerine yönelik olarak bu proje hazırlanmıştır. 2018 yılında proje kapsamında belirlenen ağaçlara nisan ve mayıs aylarında 250 ppm dozunda yan dal oluşumunu teşvik etmek amacıyla gibberellik asit inhibitörü bir madde olan Pro-Ca uygulamaları yapılmıştır. Ağaçların yan dalları destek sistemi ile desteklenmeye devam edilmiş, bakım ve şekil verme işlemleri düzenli bir şekilde yapılmıştır. Bütün parsellere yabancı ot mücadelesi için malçlama yapılmıştır. Deneme parsellerindeki çeşitlerin ortalama meyve ağırlığı, meyve eni meyve boyu, meyve ostiol genişliği, SÇKM, meyve kabuk rengi, TTA değerleri ile çeşitlerin dekara toplam verimleri hesaplanmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/Ü/19/A1/P5/1240
Proje Başlığı	İncirde Anaç Islahı (I.Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Sunay DAĞ
Proje Yürütücüleri	Dr. Birgül ERTAN, Selim ARPACI, Mehmet Ali KARGICAK, Mesut ÖZEN, Sibel Akkuş BINICI, Dr. Gökhan AKKUŞ, Dr. Nesrin Aktepe TANGU, Dr. Nilüfer Uslu AKSU, Sabahittin ABAY
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 35.000,00 TL, 2020: 25.000,00 TL, 2021: 30.000,00 TL, 2022: 22.000,00 TL, 2023: 32.000,00 TL TOPLAM:144.000,00 TL

Proje Özeti

İncir (**Ficus carica** L.) Anadolu'dan Suriye, Irak ve Arabistan'a, Hazar Denizi'nin güneyine ve Kafkasya'ya kadar yayılmıştır. Ülkemiz yabani **Ficus** türleri bakımından çok geniş bir gen kaynağına sahip olmasına rağmen, daha önce incirde farklı özelliklere sahip anaçların elde edilebilmesi için herhangi bir ıslah çalışması yapılmamıştır. İncir yetiştiriciliğinde değişen iklim olayları, toprak kaynaklı hastalıklar, incirin dağlık ve yamaç arazilerde konumlanmasının olumsuz toprak koşullarını beraberinde getirmesi, doğal afetler, yerleşim alanlarının genişlemesi, sanayinin tarım arazileri içinde gelişmesi gibi faktörler incir yetiştiriciliğini olumsuz etkilemekte ve yetiştiriciliği sınırlandırmaktadır. İncir üreticilerine bu olumsuz koşullar için alternatif bir üretim yöntemi sunulmamaktadır. Bu koşullar dikkate alındığında anaç elde etmek amacı ile Anadolu'da doğada kendiliğinden yetişen yabani incir genotiplerinin seleksiyonu, incir yetiştiriciliğine uygun anaçların belirlenebilmesi açısından önem kazanmaktadır. Modern meyvecilikte sıklıkla kullanılan anaçların olumlu özelliklerinin, incir yetiştiriciliğinde de kullanılması incir yetiştirilen alanlarda süreklilik ve sürdürülebilirliğe katkı sağlayacaktır. Projede amaç; incirin yoğun olarak bulunduğu Ege, Akdeniz, Marmara, Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde olumsuz iklim ve toprak koşullarına uyum sağladığı gözlenen, bitki gelişme kuvveti açısından kültür çeşitlerinden farklı özellikteki, sağlıklı görünen ve anaç özelliği taşıyabilecek olan **Ficus** alt türleri ile botanik varyeteleri ve Anadolu'da doğada kendiliğinden yetişen yabani incir genotiplerinde seleksiyon yapılmasıdır. Yapılacak seleksiyonun ardından, elde edilecek tüm genotiplerin performansları karşılaştırılacak, moleküler tanılamaları yapılarak türler arası farklılıkları belirlenecek ve bu çalışmanın devamındaki aşamalar için temel oluşturacak anaç adayı niteliği taşıyabilen materyalin temin edilmesi sağlanacaktır. İncirde anaç ıslahı çalışması ile standart anaçlar elde edildiğinde, üretimde standardizasyon sağlanacak, kalite ve kantite artırılarak incir üreticilerimize, sektöre ve dolayısıyla da ülke ekonomisine katkı sağlanmış olacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P07/1(1-2-3)
Proje Başlığı	Ülkesel İncir Seleksiyon Projesi 1. Kahramanmaraş ve Osmaniye İllerinde İncir Seleksiyonu 2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi İncirlerinde Çeşit Geliştirme 3. Karadeniz Bölgesi İncir (ficus carica L.) Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mesut ÖZEN (Koordinatör)
Proje Yürütücüleri	M.Ali GÜNDEŞLİ Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tar.Arş. Ens.M. Mehmet UZUN Antepfıstığı Araş. Enst. Müdürlüğü Nilüfer AKSU Karadeniz Tar. Araş. Enst. Müdürlüğü
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 22.000 TL, 2017: 17.000 TL, 2018:12,000 TL,2019: 8.000 TL, 2020: 8.000 TL
Proje Özeti :	<p>Ülkemiz İncirin anavatanı, kültür çeşitlerinin oluşum ve gelişim merkezi olup önemli gen kaynaklarına sahiptir. Ülkemizde incir Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgesinin kışı çok sert geçen bölgeleri hariç bütün bölgelerimizde 700-800 m. yüksekliklere kadar yetişir. Ege bölgesi incirin gen merkezidir. Türkiye taze ve kuru incir ihracatında dünyada ilk sırada yer almaktadır. Rakip ülkeler ise gün geçtikçe çoğalmaktadır. Dünyada incir üretim ve ihracatımızda bu liderliğimizin sürdürülmesi için üstün nitelikli yeni incir çeşitlerine ihtiyaç vardır. Buda doğadan seleksiyon veya melezleme ve mutasyon yoluyla üstün nitelikli çeşitlerin seçilmesiyle olur. Bu amaçla ülkemizin farklı üç yöresinde; Güneydoğu Anadolu Bölgesi (Gaziantep, Kilis, Adıyaman), Akdeniz Bölgesi (Kahramanmaraş, Osmaniye), Karadeniz Bölgesi (Samsun, Ordu, Kastamonu, Giresun, Sinop, Artvin) illerinde yürütülmek üzere ‘Ülkesel İncir Seleksiyon Projesi’ hazırlanmıştır. Proje ile ülkemizin üç farklı coğrafik yöresinde surveyler yapılarak farklı incir genotipleri belirlenecek ve bu genotiplerden üstün meyve özellikleri gösterenler seçilerek çeşit olarak tescil edilecektir. Projenin Karadeniz Bölgesi İncir (ficus carica L.) Seleksiyonu I kısmında doğadan seleksiyon işlemi tamamlanmış ve bu seçilenlerin fidanları üretilerek bahçeye dikim aşamasına gelmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi İncirlerinde Çeşit Geliştirme projesinde doğadan seleksiyon devam etmektedir. Kahramanmaraş ve Osmaniye İllerinde İncir Seleksiyonu projesinde seleksiyon kısmı iptal edilerek sadece yöreye has Abbas incirinin tesciline yönelik çalışmalar devam etmektedir</p> <p>Anahtar Kelimeler: İncir, Doğadan seleksiyon , Sarılop, Bursa Siyahı</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	İncirde Çeşit Geliştirme Projesi 3: Ülkesel İncir Seleksiyon Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Muhammet Ali GÜNDEŞLİ
Proje Yürütücüleri	H. Osman ÖZATAR, Serkan ARAS, Dr. Remzi UĞUR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	67.000 TL.
Proje Özeti;	<p>İncir (Ficus carica L.), Moraceae (Dutgiller) familyasının Ficus cinsinde yer alan, kültür tarihi oldukça eski bir meyve türüdür. Yüksek kalori içeren, kalsiyum, potasyum ve vitamin açısından oldukça zengin bir meyve olan incir, insan sağlığı ve beslenme açısından da oldukça önemli bir meyvedir. Ülkemiz İncirin anavatanı, kültür çeşitlerinin oluşum ve gelişim merkezi olup önemli gen kaynaklarına sahip olan ülkelerden biridir. Ülkemizde incir bu kadar geniş bir yayılıma sahip olduğu için, farklı yörelerin hakim ekolojik koşullarına uygun kaliteli ve pazar değeri yüksek tipler mevcuttur. 2017 yılında sadece abbas incirin fenolojik gözlemleri ve bazı ölçümler yapılmış olup 2017 yılında tescil başvurusu yapılmıştır. Ortalama Meyve Ağırlığı : 70-104 gr, Ortalama Meyve Eni : 50-65 mm, İlk yapraklanma tarihi : Şubat sonu,3-5 Loblu, Yaprak Eni : 17- 21 cm, Yaprak sap uzunluğu :5-8 cm Olgunlaşma başlangıcı : 10 Temmuz, Olgunlaşmanın Yoğun olduğu dönem : 15 Ağustos, Derim Süresi : Orta ve Geç (40-60 Gün),Ortalama verim : 32 kg ,Kabuk açık yeşil üzerine sarı renkte ve kolay soyulur, Çekirdekler orta irilikte ve meyve içi boşluğu yoktur, Meyveler çok tatlı, hissedilir hoş kokuludur, Ortalama Meyve Boyu : 30-50 mm ,Meyve kabuk kalınlığı : 0,85-1,24 mm, Meyve Eti kalınlığı : 2-8 mm, SÇKM: % 15-25 İncirde Çeşit Geliştirme entegre projesi içerisinde‘ Kahramanmaraş ve Osmaniye Koşullarında İncir Seleksiyonu’ isimli alt projede 2016 yılında TAGEM proje değerlendirme toplantısında alınan kararlar neticisinde; Projenin seleksiyon projesi olmaktan çıkarılıp özellikle Kahramanmaraş bölgesi için önemli bir incir genotipi olan ABBAS yerel isimli türün tesciline yönelik olarak devam etmiştir. Tescil başvuru kabul edilmiş olup 2 yıl süre ile (2018 ve 2019) sadece abbas incirin tohumluk tescilin istemiş olduğu UPOV kriterleri göre çalışmalar devam edecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Kahramanmaraş ve Adıyaman İlleri Zeytin Seleksiyon Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Özkan ALTUN
Proje Yürütücüleri	Dr. Remzi UĞUR, Dr. M. Ali GÜNDEŞLİ, Serkan ARAS Doç. Dr. Mücahit Taha ÖZKAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 5.000 TL 2018: 5.000 TL 2020 : 5.000 TL 2017: 5.000 TL 2019: 5.000 TL
Proje Özeti:	<p>Zeytin, özellikle Akdeniz ülkelerinin tarım sektöründe önemli rol oynayan, sofralık ve yağlık olarak ekonomik değeri yüksek bir meyvedir. Mardin, Kahramanmaraş ve Hatay İllerinin bulunduğu bölge zeytinin anavatanı olarak kabul edilmektedir. Bölge genetik kaynak olarak araştırmacıların, önemli çalışma alanlarından birini oluşturmaktadır. Birçok medeniyetin yaşadığı bu bölgelerde, verimli zeytin genotiplerinin yetiştirildiğini görmekteyiz. Yapılan çalışmalar bu bölgede büyük bir genotip zenginliğinin olduğunu göstermektedir. Ancak bu genotipler zamanla kaybolmuş ve kaybolmaya devam etmektedir. Bu durum, özellikle Kahramanmaraş'da kentsel gelişimin zeytin tarımının yapıldığı alanlara kaymasıyla daha tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Bu proje ile Kahramanmaraş ve Adıyaman illerinde zaman içerisinde seleksiyonla oluşmuş ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan bu genetik kaynaktan farklı amaçlara yönelik zeytin genotiplerinin seleksiyonu amaçlanmaktadır. Proje 5 yıl olarak planlanmıştır. Kahramanmaraş ve Adıyaman illerindeki zeytinliklerin sürvey yapılarak gözlemlenmesi, farklı tiplerin belirlenmesi ve yapılacak tartılı derecelendirme analizi sonucunda önemli bulunan genotipler selekte edilerek yağlık ve sofralık yeni çeşit eldesi amaçlanmaktadır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Doğu Akdeniz Havzası ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Bulunan Delice Zeytinlerinden ve Doğal Zeytin Popülasyonlarından Seleksiyon Yoluyla Verticillium'a Dayanıklı Anaç Geliştirilmesi. (Seleksiyon II).
Projeyi Yürüten Kuruluş	Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü KAHRAMANMARAŞ
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Özkan ALTUN
Proje Yürütücüleri	Dr. Remzi UĞUR Kerim KARATAŞ Betül GÜRKAN Dr. Serap TOKER DEMİRAY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016 – 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 6.250 TL 2017: 5.000 TL 2017: 20.000 TL 2019: 750 TL
Proje Özeti:	<p>Zeytinde, verim ve kalite üzerine olumsuz etkileyen hastalıkların başında Verticillium solgunluğu gelmektedir. Hastalık etmeni (Verticillium dahliae kleb.) toprakta çok uzun süre canlı kalabilmekte ve bu durum hastalığın mücadelesini zorlaştırmaktadır. Yapılan birçok araştırmalarda hastalığın kimyasal uygulamalarla önlenemediği belirtilmiştir. Hastalıkla mücadelede kültürel önlemler önem kazanmıştır. Çözümün dayanıklı anaç ve çeşit eldesi ile mümkün olabileceği belirtilmiştir. Dünyada ve ülkemizde zeytin çeşitlerinin hastalığa karşı duyarlılıkları ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır ancak Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki delicelerle ilgili bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma; Kahramanmaraş, Osmaniye, Hatay, Gaziantep, Kilis, Adıyaman ve Mardin illerinden seleksiyon ile elde edilmiş ve Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü arazisindeki Delice Koleksiyon Bahçesindeki zeytinlerden, çelikle köklendirme ile yeterli miktarda tüplü fidan elde edilecektir. 2018 Yılı içerisinde Kahramanmaraş bölgesinde Verticillium bulaşık zeytinlerden elde edilen fungus, kültüre alınıp çoğaltıldıktan sonra ön testleme amacıyla Gemlik zeytin çeşidine inokule edilmiştir. Virulensi yüksek bulunan izolat, köklendirilen diğer anaç fidanlarının kök bölgesine inokule edilerek testlenmiştir. Yapılan uygulamalar sonucunda Verticillium'a karşı dayanıklı tiplerin bulunması hedeflenmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A08/P06/01 (AkademikKariyerProjesi)
Proje Başlığı	Klemantin x Minneola Melez Popülasyonunda Linkage GruplarınınOluşturulması veTurunçgil Iorotik Cüceleşme Hastalığına Toleransı Sağlayan Gen veya Genlerle Yakın İlişkili Markırların Belirlenmesi (DoktoraTezi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	AlataBahçeKültürleriAraştırmaEnstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Deniz SANAL
Proje Yürütücüleri	Onur UYSAL, Bülent ALTAN, Doç. Dr. Aydın UZUN, Prof. Dr. Çiğdem ULUBAŞ SERÇE, Prof. Dr. Turgut YEŞİLOĞLU (ProjeDanışmanı)
Başlama- Bitiş Tarihleri	2017-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	88.0000TL
Proje Özeti	<p>Projede; TurunçgilKlorotik Cüceleşme Hastalığına dayanıklı çeşit geliştirmek amacına hizmet etmek için; ABKAE (Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü) parselinde bulunan ve hastalıklı olduğu kanıtlanan Klemantin x Minneola melezi bitkilerde yapılacak moleküler analizler ile hastalığının toleransını sağlayan gen ve genler ile ilgili yakın ilişkili markırların belirlenmesi hedeflenmektedir. 2017 yılı içerisinde proje materyalini oluşturan 200 bitki turunç anacı üzerinde aşılmıştır. 200 bitkinin DNA izolasyonu gerçekleştirilmiş olup bu bitkiler üzerinde SSR çalışmasına başlanmıştır. 2018 yılı içerisinde, TKCH simptomlarının yapraklarda nasıl bir etkide bulunduğu arazide yapılan morfolojik gözlemler ile tespit edilmesi ve bu tespitlerin fenotiplemede kullanılması amacıyla arazideki ve greenhouse içerisindeki bitkilerde gözlemlere devam edilmiştir. 147 SSR primeri ile gerçekleştirilen moleküler analizlerin değerlendirilmesine devam edilmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/10/A08/P06/
Proje Başlığı	Sarı Ulak Zeytin Çeşidinde Klon Seleksiyonu (II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü - GAZİANTEP Zeytincilik Araştırma Enstitüsü - İZMİR
Proje Lideri	Cengiz TÜRKAY
Proje Yürütücüleri	F. Belkıs ESİMEK, Ali TEKİN, Zeynettin BAYSAL, Dr. Hatice GÖZEL, Hükümrân GÜL
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	Toplam Bütçe: 25.000 TL 2019:5.000 TL 2020:5.000 TL
Proje Özeti:	<p>Adana ve Mersin illerinde yeşil sofralık olarak tercih edilen önemli zeytin çeşitlerinden birisi olan Sarı Ulak çeşidinin üstün özellik gösteren klonları, Seleksiyon I aşamasında belirlenmiştir.</p> <p>Bu projede I. aşamada seçilen klonlarının aynı şartlarda yarıştırlarak gösterecekleri performanslarına bakılmaktadır. Projede materyal olarak Adana ve Mersin illerindeki bahçelerden I. aşamada seçilen Sarı Ulak zeytin çeşidinin klonları kullanılmış ve seçilen klonların fidanları araziye aktarılmıştır.</p> <p>2018 yılı içerisinde fenolojik gözlemler, morfolojik ölçümler, meyve özellikleri ve yağ özellikleri incelenmiş ve parseldeki rutin bakım faaliyetleri sürdürülmüştür.</p> <p>2019 yılı içerisinde parseldeki rutin bakım faaliyetleri devam edecek, fenolojik gözlemler alınacak, morfolojik ölçümler, meyve özellikleri ve yağ özellikleri incelenecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P02/
Proje Başlığı	Farklı Lokasyonlarda Yetiştirilen Kütdiken Limon Çeşidinde Doğal Depolama Sırasında Kayıp Ve Sebeplerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mustafa ÜNLÜ
Proje Yürütücüleri	Zafer KARAŞAHİN, E. Çağlar EROĞLU, Zeynettin BAYSAL, Dr. Güçer KAFKA, Rasim ARSLAN, Seyfettin FARUK, Osman UYSAL
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016-31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2016:10.000TL 2017:10.000TL 2018:5.000TL Eren Tarım:10.000TL (Aynı destek)
Proje Özeti	<p>Türkiye yıllık yaklaşık 1.000.000 ton limon üretimi bulunmaktadır. Üretimin yaklaşık olarak %20 den fazlası doğal muhafaza depolarında depolanmaktadır. Bu çalışmada; limonlarda depolama sırasında her yıl meydana gelen kayıpların miktarı ve sebepleri tespit edilerek yetiştirme bölgelerinin kayıplar ile ilgili bağlantısı araştırılacaktır. Bu çalışmada materyal olarak Mersin ilinin limon üretim desenini yansıtacak şekilde Tarsus, Mersin Merkez, Silifke ve Erdemli'de (Araştırma Enstitüsü) 4 farklı lokasyondan alınan limonlar kullanılmıştır. Limonlar 20 Kasım-15 Aralık tarihleri arasında derilmiş ve ambalajlanmıştır. Ambalajlamadan sonra Ürgüp-Ortahisar doğal muhafaza depolarına götürülmüş ve Ağustos ayı sonuna kadar burada depolanmıştır. Muhafaza süresi boyunca aylık periyotlarda ağırlık kaybı (g.), SÇKM (%), titre edilebilir toplam asit miktarı(%), pH değeri, usare oranı(%), SÇKM/Asit oranı, duyusal kalite(1-5 skalası), renk (Lab), askorbik asit(mg/kg), fizyolojik bozukluklar ve depo çürümeleri(%), yeşil kapsüllü meyve oranı(%) analizleri yapılmıştır. Çalışmada muhafaza kısmı tamamlanmış olup verilerin değerlendirilmesi devam etmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P02/03
Proje Başlığı	Turunçgil Islah Materyalinin Tanımlanması ve Farklı Değerlendirme Olanaklarının Araştırılması 4:Mandarinlerde Hasat Sonrası Kaliteyi Etkileyen Karakterlerin Moleküler Haritayla İlişkilendirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mustafa ÜNLÜ
Proje Yürütücüleri	Prof. Dr. A. Erhan ÖZDEMİR (Danışman), Prof. Dr. Aydın UZUN(Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi:	2014:20.000 TL 2015:20.000TL 2016: 15.000TL 2017:15.000TL2018:15.000TL

Proje Özeti

Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsünde genetik haritalaması yapılan Klemantin X Orlando melezi 144 adet Mandarin genotipi bulunmaktadır. Bu mandarinlerde hasat sonrası kaliteyi etkileyen özellikler, raf ömürlerinin belirlenmesi, hasat sonrası kaliteyi etkileyen özelliklerle moleküler markırlar arasında ki ilişkinin belirlenmesi, orta mevsim olgunlaşan çeşit aday olabilecek tiplerin depolanma özellikleri araştırılarak ıslahçılara ıslah süresini kısaltacak materyal temin edilmesi amaçlanmaktadır.

Projenin 2014 ve 2015 yılında 3 adet mandarin genotipi, 2016 ve 2017 Yılında 3 mandarin genotipi 4-6 C sıcaklıkta ve % 85-90 nemde 3 ay süreyle depolanmıştır. Meyvelerin depolama süresince her 0,30,60 ve 90. gün analizi yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi devam etmektedir.

Mandarinler SÇKM/asit oranı 6,5 ve üzerine geldiğinde hasat edilmiş, 20 C'de % 70-75 oransal nem içeren depoda 14 gün süreyle bekletilmişlerdir. Raf ömrü boyunca meyvelerde 0,7 ve 14. günde ağırlık kaybı (g.), SÇKM (%), titre edilebilir toplam asit miktarı(%), pH değeri, usare oranı(%), SÇKM/Asit oranı, duyusal kalite(1-5 skalası), renk (Lab), askorbik asit(mg/kg), fizyolojik bozukluklar ve depo çürümeleri(%), yeşil kapsüllü meyve oranı(%) analizleri yapılmıştır. pomolojik analizleri yapılmıştır.

Raf ömrü boyunca elde edilen hasat sonrası özelliklerinin her birisi için ayrı ayrı SAS programı kullanılarak moleküler markırlarla ilişkileri tespit edilmiş ve hem klemantin mandarini hemde Orlando tanjelo kromozomları üzerinde QTL'lerin bağlantı lokusları tespit edilmiştir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/11/A08/P02
Proje Başlığı	Doğu Akdeniz Bölgesinde Yayılım Gösteren Bazı Turunçgil Çeşitlerinin Mersin – Erdemli Koşullarında Verim, Meyve ve Bitkisel Özelliklerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Onur UYSAL
Proje Yürütücüleri	Dr. Güçer KAFA, Deniz SANAL, Dr. Öğ.Gör. Sefa POLATÖZ, H.İhsan TEKİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 5000 TL 2019: 5000 TL 2020: 5000 TL 2021: 5000 TL 2022: 5000 TL

Proje Özeti

Bazı tür ve çeşitlerin ülke ve bölge ekolojisine nasıl tepki vereceği; verim, kalite, hasat sonrası kriterler ile anaç-çesit uyumu nasıl olacağı konuları tam olarak bilinmemektedir. Bu amaçla, Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü arazisinde yürütülen projede; son yıllarda dünyada ve ülkemizde önemli yer edinen bazı çeşitlerin bölgemiz şartlarında verimlilik durumlarının tespiti ile; Bölgemiz koşullarına iyi adapte olan, yüksek verimli, anaç-çesit uyumu iyi tür ve çeşitlerin teşvikiyle uygun olmayan yetiştiriciliğin önüne geçmek, üreticilere doğru bilgi akışını sağlamak, piyasalarda daha doğru çeşitle ve daha kaliteli ürünle bulunmak amaçlanmıştır.

Veri alınabilen bazı çeşitlerde pomoloji analizlerine devam edilmektedir.

	Okitsusu	M. Wase	D. Beni	Ortanık	W. Mrct	Mid. Val.	Fuku moto	Naveli na	W. Navel
Meyve Ağırlığı	142,6	149,8	145,9	206,2	100,5	193,5	262,7	224,3	247,3
Tohum Sayısı (adet)	1,3	2,0	0,9	15,6	12,9	4,9	0	0	0
Usare Miktarı (%)	36,22	35,97	37,67	36,08	35,37	44,18	40,71	42,45	42,5
SÇKM (%)	8,7	9,0	8,6	11,7	12,19	9,96	12,5	13,1	12,0
T.E.Asit (%)	1,19	1,13	1,04	1,45	1,17	1,16	1,09	1,18	1,21

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P02/01
Proje Başlığı	Mezleme Yoluyla Elde Edilen Bazı Ümitvar Mandarin Tiplerine Mutasyon Islahı Yoluyla Çekirdeksizlik Özelliğinin Kazandırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Onur UYSAL
Proje Yürütücüleri	Dr. Güçer KAFA, Deniz SANAL, Dr. Öğ. Gör. Sefa POLATÖZ, Nesrin KARATAŞ, Savaş NAMDAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014-31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi:	50.000 TL
Proje Özeti:	<p>Çekirdeksizlik özellikle sofralık olarak tüketilen turunçgil çeşitlerinde ilk aranan özelliklerden biridir. Turunçgillerde çekirdeksiz birey elde edilmesi somatik mezleme, ploidi, mutasyon gibi yöntemlerle mümkün olabilmektedir. Çalışmanın amacı mezleme yoluyla elde edilen ümitvar mandarin mez bireylerinde mutasyon yoluyla çekirdeksizlik özelliklerinin kazandırılmasıdır.</p> <p>Mart 2014 tarihinde 7/19, 13/22, 20/2, 33/6, 32/38 ve 19/2 mez bireylerden alınan kalemlere 50 gray dozunda Co60 kaynağından akut gamma ışını uygulandı, uygulamadan çıkan gözler Yerli Turunç (<i>Citrusaurantium L.</i>) anacı üzerine aşılandı. 22 Ekim 2014 tarihinde ikinci ışın uygulaması yapıldı, mez bireylerden alınan kalemlere tekrardan 50 gray dozunda Co60 kaynağından akut gamma ışını uygulanıp, bu uygulamada çıkan gözler turunç anacı üzerine aşılandı.</p> <p>12 Ekim 2015 tarihinde M₁V₁ bitkilerinden alınan aşı gözleri turunç anacı üzerine aşılanarak M1V2 bitkileri oluşturulmuştur.</p> <p>10 Ekim 2016 tarihinde M₁V₂ bitkilerinden alınan aşı gözleri tekrardan turunç anacı üzerine aşılanarak M₁V₃ bitkileri elde edilmiştir.</p> <p>2017 yılında elde edilen M₁V₃ bitkilerinin bakım işlemleri yapıp, araziye dikimleri 2018 yılı itibariyle tamamlanmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P02/04
Proje Başlığı	Kütdiken Limon Çeşidinde Sağlıklı Çiçek Oluşumunu Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi ve Çözüm Önerilerinin Araştırılması ---- -Kütdiken Limon Çeşidinde Değişik Uygulamaların Sağlıklı Çiçek Oluşumu ile Meyve Verim ve Kalite Özellikleri Üzerine Etkileri (Doktora Tez Projesi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Nesrin KARATAŞ
Proje Yürütücüleri	Dr. Güçer KAFA, Rasim ASLAN, Dr. Ayhan AYDIN, Danışman: Prof. Dr. Sinan ETİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014 -31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	1.yıl: 20.000 2.yıl: 10.000 3.yıl : 10.000 4.yıl: 10.000 5.yıl : 10.000 Toplam 60.000 TL

Proje Özeti

Bu çalışmada Kütdiken limon çeşidine ait verim çağındaki ağaçlar kullanılmıştır. Normal budama ve rutin gübrelemeye ilave olarak yapraktan verilen Zn, B, P dozlarının ve geç hasat uygulamalarının; serbest tozlanmada çiçeklerin normal veya eksik organlı ya da kusurlu olması yanında, polen canlılığı, çimlenmesi, üretim miktarı ile meyve verim ve kalitesi üzerine etkileri incelenmiştir.

Yapılan uygulamaların normal gelişen çiçek oranına etkileri incelendiğinde, en yüksek ortalama değer yapraktan ekstra gübreleme Zn+P+B uygulamasından elde edilmiştir. Toplam kusurlu çiçek oranları incelendiğinde en yüksek ortalama değerlerin geç hasat uygulamalarından elde edildiği görülmüştür. Normal ve staminate çiçeklere ait en yüksek çiçek tozu canlılık oranı, yaprak gübresi bor uygulamasından elde edilirken, çiçek tozu çimlenme oranlarına ait en yüksek değerler ise yapraktan ekstra bor uygulaması ve yapraktan ekstra Zn+P+B uygulamalarından elde edilmiştir. İn vitro koşullarda çiçek tozu çimlendirme ve canlılık denemelerinde elde edilen veriler değerlendirildiğinde, staminate çiçeklerin tozlayıcılık potansiyelinin normal çiçeklerden pek de düşük olmadığı, bazen daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Meyve kalite özellikleri incelendiğinde; ortalama meyve ağırlığı, meyve eni, meyve boyu, kabuk kalınlığının hasat süresi geciktikçe arttığı tespit edilmiştir. Usare randımanı ve meyve suyu asitlik değeri de hasat geciktikçe olumsuz yönde etkilenmektedir. Meyve kalite özellikleri yönünden en yüksek ortalama meyve ağırlığı, meyve eni, meyve boyuna ait değerler; yapraktan ekstra çinko uygulamalarından elde edilmiştir. Usare randımanı yönünden en düşük değerler gübreleme ve budama+gübreleme uygulamalarından elde edilmiştir.

Proje ait tüm çalışmalar tamamlanmış olup tez yazımı devam etmektedir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/
Proje Başlığı	Melezleme ve Mutasyon İslahı Yoluyla Yeni Altıntop Çeşitleri Geliştirme
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Nesrin KARATAŞ
Proje Yürütücüleri	Dr. Güçer KAFA, Deniz SANAL, Onur UYSAL, Savaş NAMDAR, Ali TEKİN, Evren Çağlar EROĞLU, Dr. Sefa POLATÖZ(Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	1.yıl 25.000 TL; 2.yıl 20.000TL; 3.yıl 17.000TL; 4.yıl 21.000 TL; 5.yıl 25.000 TL
Proje Özeti:	<p>Türkiye sahip olduğu değişik iklim ve toprak özellikleri bakımından birçok meyve türünün yetişebildiği bir ülkedir.Türkiye meyveciliği incelendiğinde turunçgillerin Dünya üretimine paralel olarak ülkemizde de en fazla artış gösteren meyve türü olduğu görölmektedir.Dünya turunçgil üretimi 137.845.380 tona ulaşmıştır. Ülkemiz turunçgil üretimi 3.783.517 tondur (FAO, 2016). Turunçgillerde birçok çeşit doğal mutasyonlarla olmuş ve bunlar seçilerek üretimleri gerçekleştirilmiştir. Doğada meydana gelen değişimlerin yapay olarak oluşturulması özellikle bazı karakterler için mümkündür. Melezleme ve mutasyon ıslahı portakalda [C. sinensis (L.) Osbeck], altıntop (C. paradisi Macf.) ve mandarinlerde (C. reticulata Blanco) çeşit geliştirme amacıyla kullanılmaktadır. Çalışmanın amacı melezleme ve mutasyon ıslahı yapılarak elde edilen ümitvar bireylerden meyve eti ve kabuk rengi daha koyu olan, erkenci, geççi, verimli, sıcaklık toplam isteği, acılığı ve asit miktarı daha düşük yeni altıntop çeşitleri elde etmektir. Proje 2018 yılında başlamış olup, Mart ayında Rio Red, Star Ruby ve Marsh Seedless altıntop çeşitlerinden alinantohum ve aşı gözlerine Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Co⁶⁰ kaynağından akut gamma ışını uygulaması yapılmıştır. Nisan ayında: Pink şadok x Rio Red, Pink şadok x Star Ruby, Pink şadok x Marsh Seedless, Şadok x Moro ve Şadok x W. Murcott melezleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Faaliyetlere devam edilmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/G/18/A1/P5/369
Proje Başlığı	Sanayiye Yönelik Turunçgil Çeşit Geliştirme Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü Adana Bilim ve Teknoloji Üniv. Müh. Ve Doğa Bil. Fak. Gıda Müh. Böl. Mustafa Asparuk Sinerji A.Ş. / TARGID A.Ş.
Proje Lideri	Dr. Güçer KAFA
Proje Yürütücüleri	Nesrin KARATAŞ, Ali TEKİN, Zafer KARAŞAHİN, Zeynettin BAYSAN, Onur UYSAL, Savaş NAMDAR, Dr. Sefa POLATÖZ(Danışman), Prof. Dr. Osman KOLA(Danışman), Adil KOÇDEMİR (BÜGEM temsilcisi)
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	1.yıl 25.000 TL; 2.yıl 20.000TL; 3.yıl 17.000TL; 4.yıl 21.000 TL; 5.yıl 25.000 TL

Proje Özeti:

Bu proje ile ülkemiz meyve suyu sanayiinin, işlemek üzere nitelikli ve sürdürülebilir hammadde ihtiyacının karşılanması için uygun sanayilik turunçgil çeşitlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Hedeflenen çeşitlerin üretim yelpazesinde yer alması ve böylece üreticilere yeni bir alternatif sunulması da arzulanmaktadır. Amaçlanan sanayilik yeni turunçgil çeşitlerinin geliştirilmesi için mutasyon ve melezleme ıslah yöntemleri kullanılacak olup, meyve suyu sanayii için önem arz eden SÇKM/Asit oranı, SÇKM, Limonin içeriği ile usare miktarı bakımından istenilen özelliklere sahip olan mutant ya da melez bitkiler belirlenerek çeşit adayları olarak tescile sunulacaktır. Amaçlara ulaşılması halinde Türk meyve suyu sektörünün taze sıkılmış turunçgil suyu üretimi artacak olup, buna bağlı olarak toplumda artan talebin karşılanması ile üretimden tüketime değin uzanan zincirde çarpan etkisi yüksek olacağı tahmin edilen bir memnuniyete ulaşılacağı öngörülmektedir. Proje ile SÇKM/Asit oranı 16 ve üzeri değerlere sahip ve Limonin değerleri düşük, meyve suyu randımanı yüksek portakal ve mandarin melezleri elde edilmesi ve elde edilen bireylerin çeşit olarak tescilinin gerçekleştirilerek hızlı bir şekilde sektörün hizmetine sunulması arzulanmaktadır. Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü tarafından yürütülmekte olan turunçgil çeşit geliştirme çalışmaları kapsamında oluşturulan mutant portakal, mutant mandarin ve melez mandarin popülasyonları meyve suyu sanayiinin kullanımına uygunluk bakımından incelenecektir.

Bunun yanı sıra Hamlin, Akçay Şekeri, Dörtüyl Yerli ve Kozan Yerli portakal çeşitlerinde akut Gama ışını uygulamasıyla mutant popülasyon meydana getirilerek elde edilen popülasyon meyve suyu sanayiinin kullanımına uygunluk bakımından incelenecektir. Ayrıca; Klemantin mandarini X Akçay Şekeri portakalı; Klemantin mandarini X Hamlin portakalı; Klemantin mandarini X Kozan Yerli portakalı; Klemantin mandarini X Dörtüyl Yerli portakalı; Klemantin mandarini X Trovita portakalı kombinasyonlarından elde edilecek melezler (tangor) meyve suyu sanayiinin kullanımına uygunluk bakımından incelenecektir.

Mutasyon çalışmalarında ışınlamalar, melezleme çalışmalarında öngörülen faaliyetler yapılmış olup süreç devam etmektedir. Aralık 2018 itibarıyla meyve hasadı gerçekleştirilerek analizler devam etmektedir.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P02/02
Proje Başlığı	Turunçgil Islah Materyallerinin Tanımlanması ve Farklı Değerlendirme Olanaklarının Araştırılması Mandarinlerde Tam Gelişme Göstermeyen Tohumlardan Farklı Ploidi Seviyelerine Sahip Bitkilerin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Güçer KAFA
Proje Yürütücüleri	H. İhsan TEKİN, Nesrin KARATAŞ, Savaş NAMDAR
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	43.250 TL
Proje Özeti:	<p>Çekirdeksizlik turunçgillerde giderek önem kazanan bir özellik olup, yeni geliştirilmiş bir çeşidin gerçekten iddialı olabilmesi için olmazsa olmaz aranan şartlardan biridir.Çekirdeksizliğinmutasyonlarla ya da ploidi ıslahı ile elde edilmesi mümkündür. Şimdiye kadar kurumsal olarak mutasyon ıslahı yolu ile çekirdeksizlik eldesi için pek çok proje hazırlanmış olup yürütülmektedir. Ülkemizin dünya pazarlarındaki yarışa daha aktif ve kısa sürede ciddi manada dâhil olabilmesi için çekirdeksiz ve geççi mandarin çeşitlerine en kısa sürede sahip olması gerekmektedir. Bu sebeple farklı ploidi seviyelerine sahip mandarin bireylerinin elde edilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu proje ile özellikle triploid ve tetraploid mandarin bireylerinin elde edilmesi amaçlanmaktadır. Bugüne kadar yapılan çalışmalar abortif nitelikli tohumlardan triploid ve tetraploid bitkilerin elde edilebildiğini ortaya koymaktadır. Konu üzerine yaptığımız ön çalışmalarda in vitro koşullarda embriyo kurtarma yapmaksızın, abortif nitelikli tohumların çimlendirilerek bitki haline getirilebileceği görülmüştür. Bu anlamda hem serbest tozlanma hem de melezleme çalışmalarından elde edilen meyvelerdeki abortif nitelikli tohumlar kullanılmak suretiyle amaçlanan özelliklere haiz bitkilerin elde edilmesi için triploid bireylerin doğrudan çeşit olabilmeye nitelikleri incelenerek tescili gerçekleştirilecekken, tetraploid bireylerin de triploid elde edilebilecek melezleme çalışmaları için ebeveyn olma durumu değerlendirilecektir. 2016 yılında ekimi yapılan ilk tohumlarda çimlenme ve bitki oluşum ve gelişiminde başarılı neticeler elde edilmiştir.2017 yılında toplam 1470 adet bitki,Flowsitometri analizine tabi tutulacak düzeye gelmiş ve testten geçirilmiştir. Yapılan analizlerde 39 adet triploid ve 15 adet tetraploid bitki tespit edilmiştir.2018 yılında analiz aşamasına yönelik bitki eldesi ve yetiştirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir. Proje faaliyetleri sorunsuz bir biçimde yürütülmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P02/01
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Yeni Mandarin Çeşitlerinin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Güçer KAFA
Proje Yürütücüleri	Nesrin KARATAŞ, Onur UYSAL, Mustafa ÜNLÜ, Deniz SANAL, Savaş NAMDAR, Dr. Sefa POLATÖZ (Danışman), Doç. Dr. Aydın UZUN(Danışman), Prof. Dr. Turgut YEŞİLOĞLU(Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	2005- Sürekli
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	50.000 TL
Proje Özeti:	<p>Günümüzde kültürü yapılan birçok turunçgil tür ve çeşidi, türlerin doğal hibridizasyonu sonucunda oluşmuştur. Melezleme çalışmasında, farklı dönemlerde olgunlaşan, verim ve kalite yönünden üstün özelliklere sahip yeni turunçgil çeşitlerinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Farklı kombinasyonların kullanılmasıyla melezlemeler yapılmış ve çok sayıda melez bitki elde edilmiştir. Bu bitkilerde ilk meyvelerin elde edilmesiyle birlikte, meyve özellikleri ile ilgili ölçüm, analiz ve değerlendirmeler yapılmış ve meyve özellikleri yönünden üstün özellikli bireylerin olduğu belirlenmiştir. 2005 yılında başlayan proje kapsamında; 2017 yılı itibariyle 56 farklı kombinasyondan elde edilen toplam 4457 melez bitki araziye aktarılmıştır. Geçen dönem 1257 bitki sökülmüş geri kalan 3200 melez bitkide gerekli gözlem ve analizler yapılmıştır. Proje faaliyetleri sorunsuz bir biçimde yürütülmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/1033
Proje Başlığı	Turunçgil Anaç Islahı (I. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Güçer KAFA
Proje Yürütücüleri	Nesrin KARATAŞ, Onur UYSAL, Dr. Sevinç TEKİN, Savaş NAMDAR, Dr. Sefa POLATÖZ (Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	2019-2023
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	111.000 TL
Proje Özeti:	<p>Türk turunçgil tarımında mevcut zayıf yönlerin başında alternatif turunçgil anaçlarının yeterince var olmaması gelmektedir. Günümüzde mevcut üretim alanlarının çok büyük bir kısmı, anaç olarak turunç üzerine aşıllı ağaçlardan oluşmaktadır. Bilhassa limon üretiminde turunç anacının alternatifsizliği ülkemize ciddi riskler de getirmektedir. Özellikle Tristeza hastalığının ülkemizde bir epidemi yapma olasılığı mevcut riskin derhal kaldırılmasına yönelik adımların atılmasını zorunlu kılmaktadır. Türk turunçgil tarımının risklerini azaltmak adına yabancı menşeli turunçgil anaçlarının üretimde kullanımı son yıllarda artış göstermesine rağmen, bu noktada pek çok sorun bulunmaktadır. Çünkü söz konusu anaçların adaptasyonu, tür ve çeşitlerle ortaya koydukları birlikteliklerin arzulanan performansı gerçekleştirememesi sebebiyle Türk turunçgil tarımının uzun vadede ihtiyacı olan “ideal anaç” için çok yönlü ar-ge faaliyetlerinin yürütülmesi gerekmektedir. Ülkemizde bu alanda başlayan çalışmalar bulunmakla beraber, seçeneklerin artırılmasına hizmet edecek biçimde yeni ve ilave programların da hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu noktadan hareketle bu proje ile gelecekteki ihtiyaçları karşılamak adına bu projeye birinci aşama olarak farklı anaçların ebeveyn olarak kullanıldığı kombinasyonlardan melez bir popülasyonun elde edilmesi amaçlanmıştır. Birinci aşamada öngörülen kombinasyonlardan elde edilecek melez popülasyonun takip eden aşamalarda anaçlık vasıflarına ilişkin ileri düzey değerlendirmelerinin yapılması planlanmaktadır. Projenin ilk aşaması olan 2019-2023 ayağında takip eden aşamalar için gerekli asgari popülasyon genişliğinin elde edilmesi hedeflenmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A08/P02/01
Proje Başlığı	Kütdiken Limon, Satsuma ve Nova Mandarin Çeşitlerinde Yeni Nesil Gübre Uygulamalarının Meyve Verim ve Kalitesi ile Muhafazası Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Hekagro Bitki Besleme Ürünleri ve Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Güçer KAFA
Proje Yürütücüleri	Onur UYSAL, Deniz SANAL, Rasim ARSLAN, Mustafa ÜNLÜ, Zafer KARAŞAHİN, Nesrin KARATAŞ, E. Çağlar EROĞLU, Yusuf ARAS, Savaş NAMDAR, Dr. Sefa POLATÖZ(Danışman)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017-31.12.2020
Projenin Yıllara Göre Bütçesi:	34.000 TL
Proje Özeti:	<p>Türkiye sahip olduğu değişik iklim ve toprak özellikleri bakımından birçok meyve türünün yetişebildiği bir ülkedir. Türkiye meyveciliği incelendiğinde turunçgillerin Dünya üretimine paralel olarak ülkemizde de en fazla artış gösteren meyve türü olduğu görülmektedir. Türle ve çeşitlere göre değişen kalite parametrelerini bakım koşulları, kullanılan anaç, uygun hasat dönemleri ve ekoloji gibi faktörler etkilemektedir. Dünya turunçgil üretimi 137.845.380 tona ulaşmıştır. Ülkemiz turunçgil üretimi 3.783.517 tondur (FAO, 2016). Turunçgil yetiştiriciliğinde görülen hızlı artış yanında bazı yetiştiricilik sorunlarının olduğu bir gerçektir. Bu sorunlardan birisi olarak da ağaçların beslenmesi gösterilebilir ki, turunçgil ağaçlarının yetiştirme merkezlerine göre değişmekle birlikte makro ve mikro besin elementleri bakımından yetersiz beslendiği saptanmıştır. Bitki besin maddeleri noksanlıkları değişik toprak ve değişik ekolojik koşullarda farklı olabilmektedir. Bu çalışmada yeni nesil gübre uygulamalarının Kütdiken limon, Satsuma ve Nova mandarin çeşitlerinde meyve verim ve kalitesi ile muhafaza süresine etkileri belirlenecektir. Bunların sonucu olarak klasik gübre uygulamaları ile yeni nesil gübre uygulamaları arasındaki farklar görülüp, bunların yetiştiriciliğe aktarılması hedeflenmektedir. Çalışmada yeni nesil ve klasik gübre uygulamaları yapılmış olup, Kütdiken limon, Satsuma ve Nova mandarin çeşitlerinde verim ve pomolojik özellikler, uygulamaların muhafaza süresine etkileri, toprak ve yapraktaki makro-mikro besin elementlerinin değişimleri incelenmektedir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/Ü/18/A1/P5/359
Proje Başlığı	Karadeniz Bölgesi İncir (Ficus carica) Seleksiyonu-II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü SAMSUN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Nilüfer AKSU USLU
Proje Yürütücüleri	Erol AYDIN, Ercan ER, Prof. Dr. Muharrem ÖZCAN, Dr. Birgül ERTAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2018-2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 20 000 TL 2019: 10 000 TL 2020: 10 000 TL 2021: 10 000 TL 2022: 10 000 TL
Proje Özeti	<p>İncir yetiştiriciliği için uygun olan Karadeniz Bölgesi'nde, bölgeye uyum göstermiş yerel incir tipleri ile kurulmuş kapama bahçe sayısı yok denilecek kadar azdır. Sertifikalı incir fidanı kullanımı olmadığından rastgele tiplerin dikilmesi sonucu incir tipleri arasında herhangi bir standardizasyon bulunmamaktadır. Fidanlardaki bu heterojenite de pazarlanan üründe standardizasyonu engellemektedir.</p> <p>Bu çalışma ile bölgemizde bulunan incir tiplerinden ostiol açıklığı göstermeyen, verimli, tat ve aroması yüksek sofralık tüketime uygun incirler ile verimli, meyvesi küçük ve pişme sırasında dağılmayan, tat ve aroması yüksek reçel olarak tüketime uygun tipler tespit edilecektir.</p> <p>Çalışmanın ilk dönemi olan Seleksiyon-I aşamasında; Kastamonu, Sinop, Samsun, Ordu, Giresun ve Artvin illerinden selekte edilen incir tiplerinden sofralık ve reçellik olarak yapılan tartılı derecelendirme sonucu toplam 16 adet incir tipi belirlenmiştir. Bunlardan 13 adet tip sofralık, 6 adet tip ise reçellik olarak alınmıştır. Ayrıca bu tiplerden 3 adedi hem sofralık hem de reçellik grupta yer almaktadır. 2017 yılı Şubat ayında 16 tipten alınan ve Erbeyli İncir Araştırma Enstitüsü'ne gönderilen odun çeliklerinden elde edilen tüplü fidanlar (erkek çeşitler hariç), projenin ilk yılı olan, 2018 yılı Şubat ayı sonunda Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'ne getirilmiştir. Fidanlar her iki lokasyondaki hazırlanmış olan yerlerine tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak dikilmiştir. Denemede gerekli kültürel bakım işlemleri (sulama, gübreleme, ilaçlama, dip sürgünü temizliği, yabancı ot mücadelesi gibi) yapılmıştır. Ayrıca mevcut 2 yıllık tüplü fidanlardan Şubat ayında odun çelikleri alınarak eksik genotipler için çelikle çoğaltma yapılmıştır. Her iki lokasyonda da damla sulama sistemi kurulmuştur.</p> <p>2019 yılı Mart-Nisan aylarında Erbeyli İncir Araştırma Enstitüsü'nden gönderilecek olan erkek fidanlar ile Bafra Deneme İstasyonu'ndaki denemeye ait eksik fidanların dikimi yapılacaktır. Vegetasyon süresince meydana gelen fenolojik gözlemler (tomurcuk patlaması ve doğuş zamanları gibi) ile fidanlarda gerekli kültürel bakım işlemlerinin (sulama, gübreleme, ilaçlama, yabancı ot mücadelesi, rüzgar zararına karşı bambu kullanımı gibi) yapılmasına devam edilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM /BBAD/B/19/A1/P5/06		
Proje Başlığı	Bazı Yeni Tropik Meyve Türlerinin Ülkemize Kazandırılması ve Antalya Koşullarına Adaptasyonu		
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA		
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü		
Proje Lideri	Dr. Banu DAL		
Proje Yürütücüleri	Dr. Beyza BİNER; Zir. Yük. Müh. Mehmet ÖZDEMİR; Prof. Dr. Hamide GÜBBÜK		
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 – 31/12/2023		
Projenin Toplam Bütçesi: 73.000TL	2019:50.000.TL	2020:7000TL	2021:6000TL
	2022: 5000TL	2023:5000TL	
Proje Özeti	<p>Ülkemizde tropik meyvelere olan ilgi giderek artmaktadır. Antalya İl Tarım Orman Müdürlüğü koordinatörlüğünde, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ile 2012-2016 yılları arasında “Değişik Tropik Meyve Türlerinin Antalya Koşullarına Adaptasyonu Üzerinde Araştırmalar” isimli ortaklaşa yürütülen projede 6 farklı tropik meyve türünün (mango, guava, pitaya, pasiflora, longan ve litchi) Antalya ekolojik koşullarında yetiştirme olanakları araştırılmıştır. Bu kapsamda, türlerin adaptasyonu, ekolojik koşullardan etkilenme durumları, verim ve kalite performansları, pazarlama ve damak tadımıza uygunluk durumları ortaya konulmuştur. Adaptasyon çalışması sonuçlarında, tüm türlerin Antalya koşullarında yetiştirilme durumları ümitvar olarak belirlenmiştir. Bu projeden elde edilen bulguların ışığında, ülkemizde yetiştirilme şansı olan bazı yeni tropik türlerin üretime ve fidancılık sektörüne kazandırılması için birinci projenin devamı niteliğinde yeni bir projeye ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle hazırlanan bu projede, damak tadı ve ülkemiz koşullarına uyum sağlaması açısından “Black Sapote, Cherimoya, Karambola, Sapodilla, Mamey Sapote, Wampee, Soursop” tropik türlerinin ülkemize kazandırılması ve bu türlerin yetiştirilme olanaklarının araştırılması planlanmıştır. Bu projenin sonuçlandırılması ile yeni tropik türlerin ülkemize kazandırılması mümkün olacak ve tür zenginliği açısından ülkemizin zenginleşmesine katkı sağlanacaktır. Proje resmi olarak başlamamış olup 01.01.2019 tarihinde başlayacaktır. Bu dönemde yurtdışından fidan getirilecek adresler konusunda ön araştırmalar yapılmıştır. Yurtdışındaki fidan firmalarına mail yoluyla fidan talepleri bildirilmiştir. Önümüzdeki dönemde bu konuyla ilgili araştırmalar ve yazışmalar devam ettirilecek ve uygun olanlardan fidan temin edilerek çalışmalara başlanılacaktır.</p>		

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/932
Proje Başlığı	Farklı Zamanlarda Hasat Edilen Fuerte ve Hass Avokado Çeşitlerinde Putresin ve Salisilik Asit Uygulamalarının Hasat Sonrası Fizyolojisi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Cemile Ebru ONURSAL
Proje Yürütücüleri	Dr. Işıl YILDIRIM, Kimya Müh. Tuba SEÇMEN, Zir.Yük.Müh. Mahmut Alper ARSLAN, Prof.Dr. Mehmet Ali KOYUNCU, Araş.Gör. Derya ERBAŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019- 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 27.500 TL 2020: 22.500 TL 2021: -
Proje Özeti :	<p>Bu projede, avokado meyvelerinde depolama ve raf ömrü sırasında kalitenin daha uzun süre korunması amacıyla hasat sonrası putresin ve salisilik asit uygulamalarının Fuerte ve Hass avokado çeşitlerinde derim sonrası fizyolojisi üzerine etkileri araştırılacaktır. Hass çeşidi meyveleri Şubat ayı ortasından başlayarak 45 gün aralıklarla, Fuerte çeşidi meyveleri ise Kasım ayı sonundan başlayarak yine 45 gün aralıklarla üç dönemde hasat edilecektir. Hasatlardan sonra meyvelere 0.5, 1, 2 ve 4 mM dozlarında putresin ve 0.5, 1, 2 ve 4 mM dozlarında salisilik asit uygulamaları yüzey yapıştırıcı kullanarak (Tween-20) 10 dakika süreyle daldırma şeklinde uygulanacaktır. Sulu kontrol uygulaması için örnekler saf suya daldırılacaktır. Kontrol uygulaması meyvelerine ise hiçbir uygulama yapılmayacaktır. Uygulamalardan sonra meyveler 6°C sıcaklık ve % 90±5 nisbi nem koşullarında 60 gün süreyle depolanacaktır. Depolama başlangıcında ve 15 gün aralıklarla çıkarılan meyve örneklerinde fiziksel ve kimyasal analizler yapılacaktır. Raf ömrü çalışmaları için her analiz döneminde soğuk muhafazadan çıkartılan meyveler 20°C'de olgunlaştırma için bekletilecek, 7 ve 14. günlerde duyuşal, fiziksel ve biyokimyasal kalite analizleri yapılacaktır. Bu ölçümlerin yanında depolama süresince patojenik ve fizyolojik kaynaklı kayıplarda incelenecektir. Proje çalışmaları 2019 yılı Şubat ayında başlayacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P02/04
Proje Başlığı	Çekirdeksiz, Dikensiz ve Periyodisite Göstermeyen Mutant Yerli Mandarin ve Antalya Yerli Yuvarlak Limon Tiplerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Ertuğrul TURGUTOĞLU
Proje Yürütücüleri	Gülay DEMİR, Şenay KURT, Dr. İlknur POLAT, Bora AĞSARAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2016-31.12.2020 (Sürekli proje)
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 10.000 TL 2020: 10.000 TL 2021: TL 2022: TL 2023: TL
Proje Özeti :	<p>Yerli mandarin; verimli ve aroması iyi bir mandarin çeşidi olmasına rağmen çok sayıda çekirdek içermekte ve periyodisite göstermektedir. Antalya Yerli Yuvarlak limon çeşidi ise yerli mandarin gibi bölgemizde yetiştirilen verimli ve düzenli meyve veren limon çeşididir. Bu limon çeşidi çok sayıda çekirdek ve dikene sahiptir. Aynı zamanda uç kurutan hastalığına göreceli olarak dayanıklıdır. Bu proje ile gamma ışını uygulanarak, çekirdeksiz veya çok az çekirdekli, kaliteli, dikensiz ve periyodisite göstermeyen mutant yerli mandarin ve yerli yuvarlak limon tiplerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Proje amaçlarına uygun olarak az çekirdekli 17 adet Yerli mandarin tipi ile dikensiz veya az dikenli 10 adet Yerli yuvarlak limon tipi belirlenerek 2009 ve 2015 yıllarında ara sonuç raporu ve yeni teklif proje sunulmuştur.</p> <p>2015 yılında proje parselinde soğuk zararı nedeniyle eksilen bireyler yedekler ve yeni aşılama ile tamamlanmış ve deneme parselinin kültürel bakım işlemlerine devam edilmiştir. 2016 yılı kış aylarında meydana gelen soğuk zararı nedeniyle parselde eksilmeler meydana gelmiş ve eksilen bireyler yeni dikimler ve aşılama ile tamamlanmıştır.</p> <p>2017-2018 yıllarında fenolojik gözlemler ve pomolojik analizler yapılmıştır. 2019 yılında da proje parselinin kültürel bakım işlemlerine devam edilecek olup deneme parselinde fenolojik gözlemler ve pomolojik analizler gerçekleştirilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/931
Proje Başlığı	Bazı Anaçların Meyer, Limoneria 8A ve BATEM Pınarı Limon Çeşitlerinde Verim ve Meyve Kalitesi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Gülay DEMİR
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul TURGUTOĞLU - Şenay KURT - Mehmet ÖZDEMİR Zeynep ERYILMAZ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 - 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019 - 6000 TL 2020 – 6000 TL 2021- 5000 TL 2022- 6500 TL 2023 -TL
Proje Özeti :	<p>Ülkemizde turunçgillerde genellikle turunç anacı kullanılmaktadır. Son zamanlarda turunçgil fidancıları tarafından Volkameriana (Citrus volkameriana Tan. ve Pasq.) ve Kaba limon (Citrus jambhiri Lush.), anaçlarının limon çeşitleri için anaç olarak kullanılmaya başlandığı görülmeye rağmen bu anaçların bölgemizdeki performansları yeterince incelenmemiştir. Bu amaçla proje kapsamında ülkemizde son yıllarda yetiştiriciliği yaygınlaşmakta olan Meyer, Limoneria 8A, BATEM Pınarı limon çeşitlerinin meyve verim ve kalitesi üzerine Yerli turunç (Citrus aurantium L. var. “Yerli”), Carrizo sitranjı (Poncirus trifoliata Raf x Citrus sinensis Osb. var.. Carrizo), Volkameriana (Citrus volkameriana Tan. ve Pasq.) ve Kaba limon (Citrus jambhiri Lush.), anaçlarının etkileri araştırılacaktır. Proje sonucunda limon çeşitleri için uygun anaç tavsiyeleri ortaya konulması hedeflenmektedir.Çalışma 2019 yılında başlayacaktır. Projede 2018 yılı sonbahar dönemindeki anaçlara ait tohumlar elde edilmiş olup 2019 yılında tohum ekimleri yapılacaktır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1/P5/930
Proje Başlığı	“Washington Navel” Portakal Çeşidinde Hasat Sonrasında Depo Çürüklüklerini Kontrol Edebilecek ve Meyve Kalitesini Koruyabilecek Alternatif Yöntemlerin Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Işıl YILDIRIM
Proje Yürütücüleri	Zir. Yük. Müh. Cemile Ebru ONURSAL, Dr. Arzu BAYIR YEĞİN Zir. Yük. Müh. İlker KURBETLİ, Prof. Dr. Mustafa ERKAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019- 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 24.250 TL 2020: 10.750 TL

Proje Özeti :

Sentetik kimyasallara alternatif çevre dostu hasat sonrası uygulamaları arasından, bu çalışma ile turuncgillerde hasat sonrasında ortaya çıkan fizyolojik ve patolojik kaynaklı kayıpları azaltabilecek ümit var özgün bir yöntem geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu hedeflerle bu projede, sıcaklık uygulaması (sıcak suya daldırma) (SSD), inorganik tuzlardan potasyum bikarbonat (PB), Arap zıncı (AZ) uygulamasının tek başına, ikişerli veya tümünün kombinasyonlarının hasat sonrasında portakalların turuncgil yeşil ve mavi çürüklük (*Penicillium digitatum* (Pers.:Fr.) Sacc. ve *Penicillium italicum* Wehmer) kontrolü, depo ömrü ve meyve kalitesi üzerine etkileri araştırılacaktır. Projenin ilk yılında in-vivo koşullarda alternatif uygulamaların etkililikleri belirlenecektir. Hasat edilen ‘Washington Navel’ çeşidi portakal meyvelerinin yüzeyine uygulamalardan 24 saat önce *Penicillium digitatum* hastalık etmeni 2 noktaya inokule edilecektir. İnokulasyondan 24 saat sonra bu meyvelere 53°C sıcaklıktaki sıcak suya 3 dakika (dk.) süreyle daldırma (SSD), 3 dakika (dk.) süreyle 20°C sıcaklıktaki %1 ve %3 (w/v) potasyum bikarbonat çözeltisine daldırma, 3 dakika (dk.) süreyle %10 ve %15 (w/v) Arap zıncı çözeltisine daldırma, sıcak su ile potasyum bikarbonat çözeltisinin kombinasyonu, sıcak su ile Arap zıncının kombinasyonu, potasyum bikarbonat ile Arap zıncının kombinasyonu ve her 3 uygulamanın kombinasyon uygulamaları, 30 saniye süreyle ticari fungusit Imazalil’e (1000 ppm) bandırma, kontrol grubu olarak ta 20°C sıcaklıktaki çeşme suyuna 3 dk süreyle daldırma olmak üzere 19 farklı uygulama yapılacaktır. Kurutulan meyveler iklim odası koşullarında depolanacaktır. Bir hafta sonunda yara yerlerindeki çürüklük durumuna göre çürük meyveler sayılıp değerlendirilecektir. Projenin 1. yılında etkililik durumu yüksek olan uygulamalar belirlenecek ve 2. deneme yılında soğukta muhafaza öncesi portakallara bu uygulamalar yapılacaktır. Uygulamaların ardından meyveler 5°C sıcaklıkta %85-90 oransal nemde 5 ay süreyle muhafazaya alınacaktır. Ayrıca her ay depodan çıkarılan meyvelerde 1 hafta süreyle 20°C’de bekletilecek ve raf ömürleri de incelenecektir. Depolanan ve raf koşullarında bekletilen portakallardan sırasıyla ayda bir ve raf ömrü sonunda alınan meyve örneklerinde muhafaza sırasında meydana gelen çeşitli fiziksel, kimyasal değişimler (ağırlık kaybı, renk, SÇKM, asitlik, toplam fenol, antioksidanlık vs.) ve fungal çürümeler incelenecektir. Proje çalışmaları 2019 yılı Şubat ayında başlayacaktır.

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM /BBAD/15/A08/P09/02
Proje Başlığı	Avokado Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Mutasyon İslahı ile Avokado 'Hass' Çeşidinden Yeni Genotiplerinin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	M. Alper ARSLAN
Proje Yürütücüleri	Dr. Süleyman BAYRAM, Zeynep ERYILMAZ, Öğr. Gör. Süleyman Fatih ÖZMEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	15/3/2015- 15/3/2020
Projenin Toplam Bütçesi:	Toplam Bütçe : 29500TL 2015: 4600 2016: 5000TL 2017: 6300TL 2018:6800TL 2019:6800
Proje Özeti	<p>Avokado (<i>Persea americana</i> Mill.)'nin anavatanı Orta Amerika ülkeleri, Güney Amerika'nın kuzey sahilleri ve Batı Hint Adalarıdır. Ülkemizde Avokado yetiştiriciliği ağırlıklı olarak Akdeniz sahil şeridinde devam etmektedir. Türkiye'nin dünya Avokado ticaretinde yerini alabilmesi için, dünya pazarlarında kabul görececek olan çeşitlerin ıslahı büyük önem arz etmektedir. Günümüzde dünyada yeni avokado çeşitlerinin elde edilebilmesi amacı ile mutasyon ıslahı çalışmaları önem kazanmıştır. Ülkemizde bugüne kadar avokadoda mutasyon ıslahı ile yeni çeşitlerin geliştirilmesi konusunda bir çalışma yapılmamıştır. Bu projede Avokado (<i>Persea americana</i> Mill.) Hass çeşidinde mutasyon ıslahı ile verim ve kalite yönünden üstün, albenisini düşüren meyve küçüklüğünün irileştirip, pürüzlülüğü giderilmiş yeni tiplerin belirlenmesi ve ülkemize ait ilk yerli çeşitlerin elde edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla yürütülen bu projede, Hass çeşidinin aşı kalemlerine, Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fizik Bölümü'nde bulunan ⁶⁰Co kaynağından 15, 20 ve 25 Gray dozunda gamma ışını uygulanmıştır. Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde Mexicola avokado anaçları üzerine her doz için 50 adet aşı gözü olacak şekilde 'T' göz aşısı ile aşılanarak M1V1 bireyleri oluşturulmuştur.2016 yılında kuruyan fidanların yerine ilave ışınlamalar yapılarak aşıları yapılmış M1V1 bireyleri oluşturulmuştur. M1V1 bireyleride geriye budama yapılarak M1V2 bireyleri oluşturulmuş ve kültürel bakımları yapılmıştır.2017 yılında hazırlanan çöğürlere M1V2 gözleri aşılanmıştır. İlave ışınlamalarla elde edilmiş M1V1 bireyleride geriye budanarak M1V2' ler elde edilmiştir. Bu dönemde M1V2 bireyleride geriye budanarak M1V3 bireyleri oluşturulmuştur.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/18/A1/P5/341
Proje Başlığı	Bazı Pikan (Carya illioinensis) Anaç ve Çeşitlerinin Antalya Sahil Kuşağındaki Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mehmet ÖZDEMİR
Proje Yürütücüleri	Dr. Ş.Beyza BİNER, Bora AĞSARAN, Demet Yıldız TURGUT, İlker KURBETLİ, Dr.Dilek GÜVEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	60.000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemize ilk olarak 1953 yılında tohumla getirilen ve 1969 yılında aşılı fidanları da getirilerek BATEM’de çalışmalarına başlanılan pikan, ülkemizin Akdeniz, Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin bazı kısımlarında yetiştirilebilmesine rağmen henüz istenilen üretim potansiyeline ulaşamamıştır. Ülkemizin en büyük gen kaynağına sahip Enstitümüzün elinde bulunan çeşitlerin fenolojik özelliklerinin belirlenmesi, meyve kalite parametrelerinin ortaya konulması, elde edilecek verilerle yeni çeşit veya çeşitlerin üretime kazandırılması büyük önem arz etmektedir. Bu proje de bunlarla birlikte bu çeşitlere ait bilgilerin Meyve- Bağ Genetik Kaynakları veri tabanına eklenmesi sağlanacaktır.</p> <p>Özellikle pikanda fidan yetiştiriciliğinin sorunlu olması nedeniyle özel sektör fidancıları pikan fidan üretimine yeterli ilgiyi göstermemiştir. Pikan üretiminde tohum anacı kullanıldığından dolayı anaç olarak kullanılabilecek çeşit veya çeşitlerin tespiti ile birlikte aşı performansının artırılmasına yönelik olarak değişik aşı zamanlarının denenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu proje kapsamında bazı pikan çeşitlerinin çimlenme durumları, çöğür gelişimleri, aşı performanslarının, en uygun aşılama zamanı ve anaçlık özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.Proje kapsamında 2018 yılında fenolojik gözlemler alınmış, hastalıklara duyarlılıklarının incelenmesi için örnek analizleri alınmıştır. Meyve örneklerinde pomolojik analizler yapılmış, besin maddesi içerikleri ile yağ asitleri bileşimlerinin tespiti için analizler devam etmektedir. Anaç performanslarının değerlendirilmesine yönelik olarak tohumlar hasat edilmiş ve tohum çimlenme denemesi kurulmuştur.2019 yılında aynı faaliyetler tekrar edilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P09/03
Proje Başlığı	Yenidünya Çeşit Geliştirme Projesi II. Ümitvar Genotiplerin Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Seyla TEPE
Proje Yürütücüleri	M. Alper ARSLAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/04/2016- 30/04/2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 5050 TL 2017: 3900 TL 2018: 4750 TL 2019: 5600 TL 2020: 7450 TL
Proje Özeti :	<p>Çeşit olarak Akko XIII, Champagne de Grasse, Gold Nugget, Hafif Çukurgöbek, Uzun Çukurgöbek ve Sayda ele alındığı projenin ilk aşamasında çeşitlerin kombinasyon melezlerinin çiçeklenme, erkencilik- geçcilik ve meyve kalitesi konuları araştırılmıştır. Değerlendirme sonuçlarına göre; 13 melez birey ümitvar olarak belirlenmiş ve gözlemlerin yapılması için değerlendirme parseline alınması uygun bulunmuştur. Projenin ikinci diliminde bu 13 melez birey meyve kalitesi, erkencilik- geçcilik, çiçeklenme ve muhafazaya dayanıklılık bakımından değerlendirilecektir. Projenin sonunda belirlenen melezler tescil edilerek üreticiye sunulacaktır.</p> <p>Gelişme raporu dönemini kapsayan zaman diliminde parselde bakım işlerine devam edilmiş ve 2018 hasat döneminde pomolojik çalışmalar ve 2018 sonbaharında fenolojik gözlemler yapılmış, çiçeklenmenin melez bireyler arasında farklılık gösterdiği belirlenmiştir.</p> <p>Bir sonraki Yıl Yapılacak Faaliyetler: 2019 yılı hasat döneminde pomolojik çalışmalar yapılacak, sonbaharında ise fenolojik gözlemlere devam edilecektir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/16/A08/P09/04
Proje Başlığı	Avokado Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Avokado için Klonal Anaç Geliştirme
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Süleyman BAYRAM
Proje Yürütücüleri	Alper ARSLAN, Dr. Seyla TEPE
Başlama- Bitiş Tarihleri	2016-2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2016: 10.000 TL 2017: 5.000 TL 2018: 5.000 TL 2019: 5.000 TL 2020: 5.000 TL
Proje Özeti	<p>Avokado anaçlarının vegetatif olarak çoğaltılmasının çok zor olması ve tohumdan çoğaltılan çöğür anaçların yüksek seviyede heterozigot özellik taşımasından dolayı, her bir anaç farklı ve üniform olmayan özellikler taşımaktadır. Bununla birlikte, ülkemiz koşullarında avokado fidan yetiştiriciliğinde çöğür anaçlar kullanılmakta ve çöğür anaçlarının performansları henüz ortaya konulmamıştır.</p> <p>Bu proje; 2010-2014 yılları arasında yürütülen projenin devamı şeklinde yapılacaktır. Ülkemizde çöğür anaç olarak kullanılan Topa Topa ve Mexicola çeşitlerinin performanslarının ortaya konulması ve üstün özellikli bireylerin vegetatif çoğaltılması amaçlanmıştır. Bu nedenle; bu çeşitlerin çöğür anaçlarının üzerine Bacon, Zutano, Fuerte ve Hass çeşitleri aşılacak ağaç özellikleri, çiçeklenme zamanları, meyve özellikleri, verimlilik ve iklim koşullarından etkilenme durumlarına göre üstün özellik taşıyan bireyler seçilecek ve klonal olarak çoğaltılması sağlanacaktır. Bu çoğaltılan klonal anaçlar arasında fenolojik, morfolojik, pomolojik ve iklimden etkilenme durumuna göre seçim yapılacaktır.</p> <p>Proje çalışmalarında (2018 yılı dâhil) ise; önceki yıllarda dikilen ve klonal üretim için seçilen fidanların bakımı yapılmıştır. Bununla birlikte, 2017 yılında aşılardan yaklaşık 250 adedi araziye dikilmiştir. Ayrıca, 2017 yılında Mexicola ve Topa Topa çeşitlerinde tohumlar alınmış ve ekimleri yapılmış olan çöğürlerden yaklaşık 500 adedi aşılammıştır. Denemede bulunan anaç x çeşit kombinasyonlarında, morfolojik ölçümlere devam edilmiştir. Projenin en önemli alt yapı ünitesi olarak kurulan 'Klonal Anaç Üretim Odası'nda, klonal anaç üretimleri yapılmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/B/19/A1P5/998
Proje Başlığı	Litchi (<i>Litchi chinensis</i>) ve Longan (<i>Dimocarpus longan</i>) Meyve Türlerinin Hava Daldırma İle Çoğaltılması Üzerine Farklı Dönem ve Hormon Uygulamalarının Etkilerinin Belirlenmesi
Projeyi Teklif Eden Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Beyza BİNER
Proje Yürütücüleri	Dr. Banu DAL, Zir. Yük. Müh. Mehmet ÖZDEMİR, Prof. Dr. Hamide GÜBBÜK
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2019- 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi	21.450TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz, sahip olduğu ekolojik koşullar nedeniyle birçok ılıman ve subtropik meyve türlerinin yetiştiriciliği açısından büyük öneme sahiptir. Tropik meyve yetiştiriciliğinin ise ülkemizde sadece Akdeniz Bölgesinin mikroklima özelliği gösteren bazı lokasyonlarında yapılma şansı bulunmaktadır. Bu konuda bilimsel olarak ilk adaptasyon çalışması altı farklı tropik meyve türü ile Antalya'nın Gazipaşa ilçesinde başlatılmıştır. Adaptasyon çalışmalarının sonuçlarına göre; meyvelerin albenisi, damak tadımıza uygunluk, soğuklara dayanıklılık ve raf ömrünün uzunluğu açısından denenen türlerden litchi ve longan ön plana çıkan türler arasında yer almıştır. Bununla birlikte, bu parselden elde edilen litchi ve longan meyvelerine iç piyasada fazla talep olmuştur. Bu durumda fidan taleplerinin artmasına neden olmuştur. Bu türlerdeki fidan ihtiyacının karşılanması için çoğaltma çalışmalarının bir an önce başlanılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle planlanan projede, litchi ve longanın hava daldırma ile çoğaltılması üzerine farklı dönemlerin ve farklı hormon uygulamalarının etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Uygulamalar nisan ve eylül ayları olmak üzere 2 farklı dönemde yapılacaktır. Bitkiler üzerinde seçilen dallarda 2-3 cm genişliğinde kabuk çıkartılacak ve kontrol dışında 3 farklı IBA konsantrasyonu uygulanacaktır. Uygulamadan yaklaşık 60-80 gün sonra köklenmiş dallar kesilerek köklenme oranı, kök sayısı, en uzun ve ortalama kök uzunluğu ve kök kalınlığı belirlenecektir. Köklenen dallar torf:perlit içeren torbalara aktarılacak, kontrol dışında torbaların bir kısmına bakteri içerikli gübre, bir kısmına ise solucan gübresi uygulanacaktır. Proje sonucunda; litchi ve longan türlerinin hava daldırma ile çoğaltma olanakları belirlenecektir. Proje 01.01.2019 tarihinde başlamıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/17/A08/P09/03
Proje Başlığı	Antalya Koşullarında Pitaya ve Passifloranın Yetiştirme Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Beyza BİNER
Proje Yürütücüleri	Dr. Banu DAL, Dr. Işıl YILDIRIM, Zir. Yük. Müh. Mehmet ÖZDEMİR, Prof. Dr. Hamide GÜBBÜK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2017-31/12/2020
Projenin Toplam Bütçesi:	2017: 75050 TL 2018: 14400 TL 2019: 13800TL 2020: 9000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde tropik meyve türlerinin yetiştiriciliği ve ayrıca tüketimine olan ilginin gün geçtikçe artış göstermesi sonucunda; Antalya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (AİGTHM), Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM) ve Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi (AKDZF) işbirliği ile passiflora, guava, mango, longan, litchi, pitaya gibi tropik meyve türlerinin değişik çeşitleriyle 2012 yılında Gazipaşa ilçesinde ilk adaptasyon çalışmaları başlatılmıştır. Adaptasyon çalışmalarının ilk izlenimlerine göre pitaya ve passiflora türleri birçok özellikleri bakımından ön plana çıkmıştır. Bu türlerin sınırlı iklim alanlarının dışında kalan bazı lokasyonlarda denenmesi ile daha geniş alanlarda yetiştirilmesi ve dolayısıyla kitlesel üretim açısından önemli bir avantaj oluşturacağı düşünülmektedir. Bu nedenlerle planlanan bu projede, pitaya ve passifloranın Antalya'nın Serik ilçesi, Kayaburnu mevkinde bulunan BATEM'e ait arazide açıkta ve örtü altında yetiştirme olanaklarının araştırılması amaçlanmıştır.</p> <p>Projenin 01.01.2018-31.12.2018 faaliyet döneminde, çelikle çoğaltılarak dikimleri gerçekleştirilmiş olan passiflora ve pitaya bitkilerinde terbiye sistemi üzerinde şekil budamaları gerçekleştirilmiştir. Hem açıkta hem örtü altında bulunan bitkilerde kültürel işlemler gerçekleştirilmiş ve fenolojik gözlemler alınmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/11/A08/P02
Proje Başlığı	Mutasyon İslahı ile Cara Cara Navel (Citrus sinensis (L.) Osbeck) (TUR020-438) Portakalından Yeni Genotiplerin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal araştırma Enstitüsü-ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Zeynep ERYILMAZ
Proje Yürütücüleri	Burak KUNTER, Işıl YILDIRIM, Gülay DEMİR, Dilek GÜVEN, Tuğba SANSÜR, Hamide GÜBBÜK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018- 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 14250 TL 2019: 5750 TL 2020: 6750 TL 2021: 6750 TL 2022: 10250 TL
Proje Özeti:	<p>Turunçgil yetiştiriciliği gerek dünyada gerekse ülkemizde hızlı bir gelişme süreci içerisinde. Ülkemizde iç ve dış pazar isteklerine uygun turunçgil tür ve çeşitlerinde; verimlilik, meyve kalitesi ve karlılığı artırmak için seleksiyon, melezleme, mutasyon ıslahı programlarının yürütülmesi oldukça önemlidir.</p> <p>Geleneksel ıslah metotları ile turunçgilleri ıslahı etmek uzun zaman almaktadır. Turunçgil türleri arasında ıslah açısından önemli sorunları olan türlerden biri de portakallardır. Turunçgillerde tomurcuk varyasyonları şeklinde sonuçlanan mutasyonlara çok sık rastlanmaktadır. Turunçgillerde mutasyon sonucu meydana gelen çeşitlerin yüzdesi, diğer meyvelerden daha yüksektir. Dünyadaki önemli turunçgil çeşitlerinin hemen hemen tümü, orijinal tiplerden doğal mutasyonlar yoluyla ortaya çıkmıştır.</p> <p>Ülkemizde bugüne kadar turunçgillerde mutasyon ıslahı ile yeni çeşitlerin geliştirilmesi konusunda çok az çalışma yapılmıştır. Yapılan mutasyon ıslahı çalışmalarında Cara Cara Navel (TUR020-438) portakalı ile ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır.</p> <p>Bu çalışmada projenin 1. diliminde mutasyon ıslahı yöntemi ile, Cara Cara Navel (TUR020-438) portakalının aşu kalemlerine ⁶⁰Co kaynağından 40-50-60-80 gray dozlarında gama ışını uygulanarak bunların Yerli turunç anacı üzerine aşılması ile elde edilen M1V3 aşamasına getirilmiş bireylerin araziye dikilerek verim ve kalite yönünden üstün, daha renkli, farklı zamanlarda olgunlaşan tipler belirlenmesi ve ülkemize has çeşitlerin elde edilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Projede 2018 yılında portakal parselinde bulunan fidanlarda ilaçlama, gübreleme, budama yabancı ot kontrolü yapılmıştır.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/A08/P02
Proje Başlığı	Farklı Anaçlar Üzerine Aşılı Bazı Yeni Portakal Çeşitlerinin Antalya Ekolojik Koşullarında Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal araştırma Enstitüsü-ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Zeynep ERYILMAZ
Proje Yürütücüleri	Dilek GÜVEN, Gülay DEMİR, Tuğba SANSÜR, Hamide GÜBBÜK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2018- 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2018: 13250 TL 2019: 3750 TL 2020: 3750 TL 2021:4000 TL 2022: 5250 TL
Proje Özeti :	<p>Antalya ve yöresinde hala yaygın olarak kullanılan anaç Yerli turunç (Citrus aurantium L.var.''Yerli'') anacıdır. Fakat turunç (Citrus aurantium L.var ''Yerli'') anacının Tristeza (göçüren) hastalığına duyarlı olması, turunçgil endüstrisi açısından büyük bir risk oluşturmaktadır. Ülkemiz turunçgil yetiştiriciliğinde, tür olarak portakal ağırlıkta olup, çeşitlerin önemli bir kısmının orta mevsim çeşitleri oluşturmaktadır. Bu durum ise üretimin daha geniş bir zamana dilimine yayılmasını engelleyerek, hem üretici ve hem de tüketici açısından önemli bir dezavantaj oluşturmaktadır.</p> <p>Son yıllarda yurt dışından değişik yollarla ülkemize getirilmiş, fakat bölgesel performansları bilinmeyen Lane Late (Citrus sinensis (L.) Osbeck), Cara Cara (Citrus sinensis (L.) Osbeck), Fukumoto (Citrus sinensis (L.) Osbeck) gibi bazı portakal çeşitleri bulunmaktadır. Bu yeni çeşitlerin bölgesel performansları belirlenmeden üreticiler tarafından kapama bahçe tesisinde kullanımı, herhangi bir olumsuzlukla karşılaşılması durumunda üreticiler açısından önemli ölçüde ekonomik kayıplara neden olmaktadır.</p> <p>Projenin 1. Diliminde Antalya bölgesinde yaygın olarak kullanılan Yerli turunç anacı ve turunca alternatif olarak C-35 (Poncirus trifoliata Raf.x Citrus sinensis (L.) Osbeck Ruby) ve Carrizo sitranjı (Poncirus trifoliata Raf.x Citrus sinensis OSB.var.''Carrizo'') anaçları üzerine, bölgede yaygın olarak yetiştirilen Washington Navel (Citrus sinensis (L.) Osbeck) portakal çeşidi ile ülkemizde ve bölgemizde performansları bilinmeyen Fukumoto , Lane Late ve Cara Cara Navel portakal çeşitleri aşılı olarak portakal fidanları yetiştirilmiştir. Bu portakal fidanları ile 6x3 m aralıklarla (yarı sık dikim), sırta dikim şeklinde, damla sulama sistemi ile sulanan portakal parseli oluşturulmuştur.</p> <p>Projede 2018 yılında portakal parselinde kültürel bakım işlemleri yapılarak anaç ve çeşitlerde gövde çapı ve fidanların boyu ölçülerek değerlendirilmiştir.</p>

GELİŞME RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/11/A08/P06/1
Proje Başlığı	Şanlıurfa Koşullarında Farklı Dikim Aralıklarında Yetiştirilen Bazı Zeytin Çeşitlerinin Verim ve Kalite Değişimleri
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ŞANLIURFA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	İsmail M. TURANOĞLU
Proje Yürütücüleri	Şehnaz KORKMAZ, Ufuk RASTGELDİ, Sibel SÖYLEMEZ ,Şeyda İPEKÇİOĞLU, İsmail RASTGELDİ, Yrd. Doç.Dr. Ebru SAKAR, Prof.Dr. B.Erol AK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2017 – 31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2017 : 33.600 TL 2020 : 6.600 TL 2018 : 6.600 TL 2021 : 9.100 TL 2019 : 6.600 TL
Proje Özeti:	<p>Meyvecilikte birim alandan yüksek ürün ve kalite elde etmek ve net geliri artırmak için masrafların en aza indirilmesi ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla birim alandan elde edilecek verimin artırılması, ağaçları küçülterek birim alana daha fazla sayıda ağaç dikilmesi yoluyla sağlanır. Aynı zamanda budama, sulama, toprak işleme, gübreleme, mücadele ve hasat masrafları en aza indirilmekte, iş gücü azalmakta ve kolaylaşmaktadır.</p> <p>Proje ile farklı dikim aralıklarında yetiştirilen bazı zeytin çeşitlerinin verim ve kalite özelliklerini belirleyerek birim alandan yüksek ve kaliteli ürün elde edilmesine olanak sağlamak dolayısıyla ülke ekonomisine katkıda bulunulması amaçlanmıştır.</p> <p>2017 yılında Hatay zeytincilik araştırma enstitüsüne verilen proje 2018 ATK kararıyla tekrar Gap Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından yürütülmesine karar verilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, adaptasyon, dikim aralığı, verim

YENİ TEKLİF PROJELER

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM /BBAD/15/A08/P06/01
Proje Başlığı	Zeytinde Çeşit Geliştirme Çalışmaları Domat Zeytin Çeşidinde Klonal Seleksiyon 1 (Alt Proje)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü E.Ü.Z.F. Bahçe Bitkileri Bölümü
Proje Lideri	Hükümran GÜL
Proje Yürütücüleri	Doç. Dr. Murat İSFENDİYAROĞLU, Dr.Mehmet ULAŞ, Uğur GÜLOĞLU, Dr.Şahnur IRMAK, Dr. Filiz SEFER, Mehmet YORGANCI, Hüseyin TABAKÇI, Zekeriya ÇİĞDEM
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2015 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2015 – 16100 TL 2016 – 4050 TL 2017 – 1225 TL 2018 – 2450 TL 2019 – 1275 TL
Proje Özeti:	<p>Bu projede Manisa, İzmir ve Aydın illerinde zeytin bahçelerinden seçilen Domat zeytin çeşidinin değişik klon adayları materyal olarak kullanılmakta ve değerlendirmeler yapılmaktadır. Deneme de Salman ve ark. (1998), kullandığı “Değiştirilmiş Tartılı Derecelendirme Metodu” kullanılmaktadır.2015 ve 2016 yıllarında Manisa ilinde 45 farklı bahçeden 84 klon adayı, Aydın ilinde 9 farklı bahçeden 12 klon adayı, İzmir ilinde 3 farklı bahçeden 16 klon adayı olmak üzere toplamda 57 farklı bahçeden 112 klon adayı seçilmiştir. 2015 yılında seçilen 77 adayda 4 yıllık veriler tamamen toplanıp bu adaylarda verim, yağ oranı, meyve eti sertliği, kg.’daki meyve sayısı, et çekirdek oranı ve periyodisite katsayısı parametreleri sayısal olarak ortaya konulup adaylara uygulanan tartılı derecelendirme sonucunda, yuvarlak 2 sırtlı, uzun 2 sırtlı ve yuvarlak köşeli ve 4 sırtlı tipte üstün performans gösteren 7 adet klon adayı tespit edilmiştir.2016 yılında yapılan 2 seleksiyonda seçilen 27 adaya ait 3 yıllık veriler toplanmış ve bu adaylara ait 4.yıl verileri 2019 Eylül – Ekim ayında toplanıp tamamlandıktan sonra üstün performans gösteren 3 klon adayı daha seçilecek ve toplamda 10 klon adayı ile seleksiyon 2 aşamasına geçilecektir. Bu nedenle seleksiyon 2 aşaması için yeni teklif projesi sunulmuştur.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Zeytinde Çeşit Geliştirme Çalışmaları Domat Zeytin Çeşidinde Klonal Seleksiyon 2
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü E.Ü.Z.F. Bahçe Bitkileri Bölümü Akhisar Ticaret Borsası
Proje Lideri	Hükümrhan GÜL
Proje Yürütücüleri	Doç.Dr. Murat İSFENDİYAROĞLU, Uğur GÜLOĞLU, Dr.Filiz SEFER Dr. Mehmet ULAŞ, Dr.Şahnur IRMAK, Zekeriya ÇİĞDEM, Berna YILDIRIM
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020:14,150TL 2021:4250TL 2022:2250TL 2023:2850 TL 2024:2300 TOPLAM BÜTÇE: 26,600 TL

Proje Özeti

Türkiye yeşil sofralık zeytin üretiminde yaklaşık 24.000 ton ile % 5.2'lik bir paya sahip olan Domat zeytin çeşidi, 1.500.000 ağaç varlığı ile ülkemizin en önemli yeşil sofralık zeytin çeşitlerinden birisidir. Son yıllarda yapılan adaptasyon çalışmaları neticesinde Ege, Marmara ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri için öne çıkmış olup, bu bölgelerimiz için yetiştiriciliği önerilen bir çeşittir. Bu bölgelerde yeni tesis edilen zeytinlik alanlarda, üreticilerimizden de talepler artarak devam etmektedir Çok fazla periyodisite göstermemesi iyi bakım koşullarında oldukça düzenli ürün vermesi, tanelerinin iri olması, elde edilen ürünün satışının kolay ve karlı olması, getirisinin diğer zeytin çeşitlerine göre daha iyi olması çiftçilerimizin bu çeşide olan ilgisinin sürekli artmasına neden olmaktadır. Daha önce Ülkesel araştırma projesi kapsamında Zeytincilik Araştırma Enstitüsünce başlatılan projeler Gemlik, Memecik, Ayvalık gibi zeytin çeşitlerinde verimi doğrudan arttırmaya yönelik klon seleksiyonu projeleri tamamlanmış, Akdeniz bölgesi için Sarı Ulak, Güney doğu Anadolu bölgesi için Nizip ve Kilis Yağlık zeytin çeşitlerinde devam eden projeler bulunmaktadır. Yeşil sofralık kategoride dolgulu zeytin işlemeye uygun olan Domat zeytin çeşidinde sofralık yetiştiricilikte kullanılan farklı tipler bulunmaktadır, ağırlıklı olarak 'topan domat' olarak isimlendirilen yuvarlak form kullanılmaktadır. Ayrıca bu çeşit için daha önce **varlığı bilinmeyen** yuvarlak köşeli ve 4 sırtlı yeni bir tip seleksiyon 1 aşamasında tespit edilmiştir. Bu çalışma ile çeşide ait farklı tip ve klonlar ortaya konulabilecek sonuçta verim, periyodisite, habitus, sofralık işleme kriterleri, pomolojik kriterler (meyve iriliği ve sertliği) gibi parametreler ayrıntılı olarak incelenecek ve bu yolla zeytin tarımında ana amaç olan verim ve kaliteyi arttırmaya yönelik iyileştirmeler üreticilerimizin hizmetine sunulabilecektir. Birim alandan alınan verimin yükseltilmesi ancak verimli ve kaliteli çeşitlerin kullanılmasıyla mümkün olmaktadır, bu manada küresel ölçekte, yapılan klon seleksiyonu çalışmalarıyla bir çok bitki türünde % 33-75'lere varan verim artışları pratiğe aktarılmıştır. Bu neden ve amaçla yeşil sofralık kategoride **çok fazla alternatifi bulunmayan** Domat zeytin çeşidimize ait en verimli klonların ortaya konulup, üretimime aktarılması için **Seleksiyon 1 aşamasında seçilen 10 adet klon** adayının **Seleksiyon 2 aşamasında eşit koşullarda bahçe şartlarında performanslarının** test edilmesi gerekmektedir.

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/13/A08/P06/04
Proje Başlığı	Karadeniz, Marmara ve Ege Bölgeleri Yabani Zeytin (<i>O. europaea</i> L. subsp. <i>oleaster</i>) Popülasyonlarından Seleksiyon Yoluyla Anaç ve Çeşit Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi / Bahçe Bitkileri Bölümü Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi / Bahçe Bitkileri Bölümü
Proje Lideri	Dr. Nurengin METE
Proje Yürütücüleri	Dr. Öznur ÇETİN, Oktay SEZGİN, Mehmet HAKAN, Hülya KAYA, Uğur GÜLOĞLU, Nurcan ULUÇAY, Çiğdem CEREN, Dr. Nilüfer Aksu USLU, Dr. Nesrin A. TANGU, Dr. Mehmet E. AKÇAY, Dr. Didar SEVİM, Elif B. BÜYÜKGÖK, Yeşim ALTUNOĞLU, Naciye ALPER, Doç. Dr. Mücahit Taha ÖZKAYA, Yrd. Doç. Dr. Hakkı Zafer CAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014 - 31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi:	2014:20.000 TL, 2015: 15.000 TL, 2016:10.000 TL 2017: 10.000 TL, 2018:10.000 TL
Proje Özeti	<p>Proje ile; Artvin, Tokat, Samsun, Sinop, Bartın, Eskişehir, Yalova, Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Balıkesir, Manisa, İzmir, Aydın ve Muğla illerinde seleksiyon ıslahı ile anaç ve çeşit geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla seleksiyon sahasında bulunan genotiplerde; ağaç kuvveti, ağaç şekli, verim, yağ verimi, meyve iriliği, biyotik ve abiyotik faktörlere tolerans (gözlem) gibi özellikler incelenmektedir. Projenin ilk diliminde Tokat, Samsun, Sinop, Bartın, Eskişehir, Çanakkale, Balıkesir, Manisa, Aydın ve İzmir illerinde seleksiyon çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu bölgelerden seçilen 32 genotipte 1. Seleksiyon Tescil Gözlem Bahçesi oluşturulmuştur. Eşit şartlarda muhafaza edilecek olan bu genotipler içerisinde ticari değer gösterenlerin önümüzdeki yıllarda tescil işlemleri başlatılacaktır. Ayrıca halen 21 farklı genotipte fidan üretim çalışmaları devam etmektedir. Gelecek yıllarda taraması yapılmayan bölgelerden gelen yeni genotiplerle birlikte 2. Seleksiyon Tescil Gözlem Bahçelerinin kurulması planlanmaktadır. Projenin ilk 5 yıllık safhasında seçilen genotiplerden 7'si sofralık, 4'ü yağlık kullanım amacıyla değerlendirilmiştir. 29 genotip ise çift amaçlı olarak seçilmiştir. Bodur anaç olma potansiyeli olan 3 genotip belirlenmiştir. Halkalı leke hastalığının yoğun olduğu bölgelerde hastalık belirtisi göstermeyen 3 genotip seçilmiştir. Kurağa dayanıklı olduğu düşünülen 3 genotip belirlenmiştir. Dona dayanıklı olduğu düşünülen 8 genotip selekte edilmiştir. Bodur gelişim gösteren ve sofralık ya da yağlık yeni çeşit olma potansiyeli olan 6 genotip belirlenmiştir. Diğer yağlık çeşitlerimize kıyasla erken yağlanan ve yağ oranı yüksek olan 2 genotip saptanmıştır. Seçilen genotiplerden 8'i süs bitkisi olma potansiyeli taşımaktadır.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/13/A08/P06/04
Proje Başlığı	Karadeniz, Marmara ve Ege Bölgeleri Yabani Zeytin (<i>O. europaea</i> L. subsp. <i>oleaster</i>) Popülasyonlarından Seleksiyon Yoluyla Anaç ve Çeşit Geliştirilmesi (II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Nurengin METE
Proje Yürütücüleri	Dr. Öznur ÇETİN, Oktay SEZGİN, Dr. Mehmet HAKAN Hülya KAYA, Uğur GÜLOĞLU, Nurcan ULUÇAY Songül ACAR, Hande DÜZYAMAN, Handan ATAOL ÖLMEZ Dr. Didar SEVİM, Elif BÜYÜKGÖK, Yeşim ALTUNOĞLU Nesrin AKTEPE TANGU, Übeyit SEDAY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020:35.000 TL, 2021: 25.000 TL, 2022:25.000 TL, 2023: 25.000 TL, 2024: 25.000 TL Toplam: 135.000 TL
Proje Özeti	<p>Ege, Marmara ve Karadeniz Bölgelerinde yapılması planlanan bu çalışma ile yabani zeytin (<i>oleaster</i>) tiplerinin bulunduğu bazı alanlarda survey çalışmaları yapılacak ve farklı amaçlara yönelik olarak yeni çeşit/anaç geliştirilmesi amacıyla materyal toplanacaktır. Proje kapsamında 15 farklı ilde saha taraması yapılması planlanmıştır. Projenin ilk diliminde (I. Aşama) Tokat, Samsun, Sinop, Bartın, Eskişehir, Çanakkale, Balıkesir, Manisa, Aydın ve İzmir illerinde seleksiyon çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu bölgelerden seçilen 32 genotipte 1. Seleksiyon Tescil Gözlem Bahçesi oluşturulmuştur. Eşit şartlarda muhafaza edilecek olan bu genotipler içerisinde ticari değer gösterenlerin önümüzdeki yıllarda tescil işlemleri başlatılacaktır. Ayrıca halen 21 farklı genotipte fidan üretim çalışmaları devam etmektedir. Gelecek yıllarda taraması yapılmayan bölgelerden gelen yeni genotiplerle birlikte 2. Seleksiyon Tescil Gözlem Bahçelerinin kurulması planlanmaktadır.</p>

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P06/03
Proje Başlığı	Zeytinde Genetik Araştırmalar İçin Melez Popülasyonlarının Oluşturulması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü-İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Öznur ÇETİN
Proje Yürütücüleri	Dr. Nurengin METE, Hülya KAYA, Dr. Mehmet HAKAN, Nurcan ULUÇAY, Hükümran GÜL, Dr. Songül ACAR, Kenan ALTAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2014-31/12/2019
Projenin Toplam Bütçesi:	82.500 TL
Proje Özeti	<p>Zeytin genetiği hakkında yapılacak araştırmalarda materyal olarak kullanılmak üzere melezleme çalışmaları yapılmış ve F1 bitkileri elde edilmiştir. Domat x Gemlik, Kilis yağlık x Edincik su, Girit zeytini x Karamürsel su, Girit zeytini x Edincik su, Gemlik x Çilli zeytin çeşitlerinden oluşan kombinasyonlarda melezleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Girit zeytini x Karamürsel su ve Girit zeytini x Edincik su melezlemesinden elde edilen F1 bitkileri İzmir/Kemalpaşa'da araziye dikilmiştir. Kilis yağlık x Edincik su, Gemlik x Çilli melez kombinasyonlarında melezleme çalışmaları tamamlanmış, elde edilen F1 bitkileri saksılara aktarılmıştır. Domat x Gemlik kombinasyonunda melezleme çalışması tamamlanmıştır. Tohumların çimlendirme çalışmaları devam etmektedir.</p> <p>Elde edilen melez bitkiler zeytinde linkage haritalarının oluşturulması, Kantitatif Özellik Lokuslarının belirlenmesi ve zeytin genomu ile ilgili yapılacak çalışmaların materyalini oluşturacaktır. Belirlenen QTL'lerin ileride markır destekli seleksiyonda kullanılması ile erken generasyonlarda daha verimli ve karlı zeytin yetiştiriciliğinin yapılabilmesi, sağlık açısından daha yararlı zeytinyağlarının elde edilebileceği zeytin çeşitlerinin elde edilebilmesi mümkün olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, melezleme, genetik, linkage, QTL

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P06/03
Proje Başlığı	Zeytinde Genetik Araştırmalar İçin Melez Popülasyonlarının Oluşturulması 2. Aşama
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü-İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Öznur ÇETİN
Proje Yürütücüleri	Dr. Nurengin METE, Hülya KAYA, Dr. Mehmet HAKAN, Nurcan ULUÇAY, Hükümran GÜL, Dr. Songül ACAR, Oktay SEZGİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31/12/2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020:3.000 TL 2021:84.000 TL 2022: 84.000 TL 2023:1.000 TL 2024:1.000 TL TOPLAM: 173.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma 2014-2018 yılları arasında yürütülen TAGEM/BBAD/14/A08/P06/03 nolu projenin ikinci aşaması olarak planlanmıştır. İlk aşamada zeytin genetiği hakkında yapılacak araştırmalarda materyal olarak kullanılmak üzere melezleme çalışmaları yapılmış ve F1 bitkileri elde edilmiştir. Domat x Gemlik, Kilis yağlık x Edincik su, Girit zeytini x Karamürsel su, Girit zeytini x Edincik su, Gemlik x Çilli zeytin çeşitlerinden oluşan kombinasyonlarda melezleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Girit zeytini x Karamürsel su ve Girit zeytini x Edincik su melezlemesinden elde edilen F1 bitkileri İzmir/Kemalpaşa'da araziye dikilmiştir. Kilis yağlık x Edincik su, Gemlik x Çilli melez kombinasyonlarında melezleme çalışmaları tamamlanmış, elde edilen F1 bitkileri saksılara aktarılmıştır. Domat x Gemlik kombinasyonunda melezleme çalışması tamamlanmıştır. Tohumların çimlendirme çalışmaları devam etmektedir. Projenin birinci aşamasında elde edilen F1 popülasyonları zeytinde linkage haritalarının oluşturulması, Kantitatif Özellik Lokuslarının belirlenmesi ve zeytin genomu ile ilgili yapılacak çalışmaların materyalini oluşturacaktır. Belirlenen QTL'lerin ileride markır destekli seleksiyonda kullanılması ile erken generasyonlarda daha verimli ve karlı zeytin yetiştiriciliğinin yapılabilmesi, sağlık açısından daha yararlı zeytinyağlarının elde edilebileceği zeytin çeşitlerinin elde edilebilmesi mümkün olacaktır. Projenin ikinci aşamasında melez bitkilerinin arazide kültürel uygulamaları yapılacaktır. Bitkilerin gelişim durumlarına göre fenolojik gözlemler ve meyve vermeye başlamasıyla birlikte pomolojik analizler yapılacaktır. Bu dönem içerisinde Girit zeytini x Karamürsel su ve Girit zeytini x Edincik su kombinasyonunda DNA izolasyonları ve GBS analizi için çalışmalar yapılması planlanmaktadır. Çalışmada ayrıca ihtiyaç duyulan özelliklere göre yeni melez popülasyonları oluşturulmaya devam edilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, melezleme, genetik, linkage, QTL, GBS

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Zeytinde Çeşit Geliştirme 4:Kilis Yağlık ve Nizip Yağlık Zeytin Çeşitlerinde Klon Seleksiyonu II
Projenin İngilizce Başlığı	Clone Selection on Kilis Yaglik and Nizip Yaglik Olive Varieties
Proje Lideri	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Proje Yürütücüleri	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr.Hatice GÖZEL
Yardımcı Araştırmacılar	Sibel AKTUĞ TAHTACI, Dr.Ajlan YILMAZ, Serpil KARADAĞ, Hükümran GÜL, Serkan KAPTAN
Başlama-Bitiş Tarihleri	2015-2018
Proje Toplam Bütçesi	40.000TL
Proje Özeti	<p>Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yoğun olarak yetiştirilen Nizip Yağlık ve Kilis Yağlık zeytin çeşitlerinin, daha verimli tiplerinin bulunduğu, bu tiplerin en iyisinin seçilmesi ve üretime kazandırılması amacıyla Kilis Yağlık ve Nizip Yağlık çeşitlerinde yürütülen Seleksiyon I aşaması sonucunda; verim, boncuklanmama oranı, periyodisite eğilimi ve yağ oranı açısından yapılan değerlendirmede; Kilis Yağlık ve Nizip Yağlık çeşitlerinden öne çıkan 8'er tip belirlenmiştir. Bu tipler Seleksiyon II parselinde eşit koşullarda yarıştırmak üzere, Antepfıstığı Araştırma İstasyonu Müdürlüğü A.Münir BİLGİN İşletmesine 6x5 m aralıkla dikilen Gemlik çeşidi üzerine tesadüf parselleri deneme desenine göre 7 tekerrürlü olarak aşılanmış olup proje parselinin başka bir alana taşınması neticesinde fidan kayıpları yaşanmıştır. Fidan ve aşı tamamlama çalışmalarına devam edilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Kilis yağlık, Nizip yağlık, seleksiyon,zeytin

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Zeytinde Çeşit Geliştirme Kilis Yağlık ve Nizip Yağlık Zeytin Çeşitlerinde Klon Seleksiyonu -II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr.Hatice GÖZEL
Proje Yürütücüleri	Sibel AKTUĞ TAHTACI, Dr.Ajlan YILMAZ, M.Fatih BATMAZ, Hükümrhan GÜL, Serkan KAPTAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 13650 TL 2021: 9150 TL 2022: 10150 TL 2023: 11650 TL 2024: 12650TL
Proje Özeti	<p>Gaziantep ve Kilis bölgelerinde yetiştirilen zeytinlerin büyük çoğunluğunu Kilis Yağlık ve Nizip Yağlık çeşitleri oluşturmaktadır. Nizip Yağlık ve Kilis Yağlık zeytin çeşitlerinin, daha verimli tiplerinin bulunduğu, bu tiplerin en iyisinin seçilmesi ve üretime kazandırılması amacıyla Kilis Yağlık ve Nizip Yağlık çeşitlerinde klon seleksiyonu çalışmasına 2004 yılında başlanmıştır. 2004-2009 yılları arasında yürütülen Seleksiyon I aşaması sonucunda; verim, boncuklanmama oranı, periyodisite eğilimi ve yağ oranı açısından yapılan değerlendirmede; Kilis Yağlık ve Nizip Yağlık çeşitlerinden öne çıkan 8'er tip belirlenmiştir. Bu tipler Seleksiyon II parselinde eşit koşullarda yarıştırmak üzere, Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü A.Münir BİLGİN İşletmesine 6x5 m aralıkla dikilen Gemlik çeşidi üzerine tesadüf parselleri deneme desenine göre 7 tekerrürlü olarak aşılanmıştır. İlerleyen yıllarda proje alanına DHMİ tarafından lojman yapılması nedeniyle ağaçlar farklı bir parselde taşınmıştır. Taşınma sonrasında yaşanan kurumalar nedeniyle parselde yeni fidan dikimi ve aşı tamamlama çalışmaları yürütülmekte olup kültürel bakım işlemlerine devam edilmektedir. Ağaçlar, verime başladığında fenolojik gözlemler, pomolojik analizler, verim değerlendirmesi yapılacak, periyodisite eğilimleri ve % yağ oranları belirlenecek ve Tartılı derecelendirmeye tabi tutulacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Nizip Yağlık, Kilis Yağlık, Klon, Seleksiyon, Zeytin

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	
Proje Başlığı	Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Zeytinde Çeşit Geliştirme GAP Bölgesi Sulu ve Kuru Koşullarında Bazı Yerli ve Yabancı Zeytin Çeşitlerinin Performanslarının Belirlenmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Determination of Performances of some Domestic and Foreign Olive Varieties Under Dry and Irrigated Conditions in GAP Region.
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr.Hatice GÖZEL
Proje Yürütücüleri	Sibel AKTUĞ TAHTACI, Dr.Ajlan YILMAZ, Serpil KARADAĞ, Dr.Kamil SARP KAYA, Ahmet ŞAHAN, Hükümran GÜL, Serkan KAPTAN, Dr.Gökhan AKKUŞ, İsmail TURANOĞLU
Başlama-Bitiş Tarihleri	2015-2018
Proje Toplam Bütçesi	50.000 TL
Proje Özeti	<p>Bahçe tesisinde çeşit seçimi oldukça önemlidir. Tür ve çeşitlerin, değişik lokasyonlarda yetiştirilerek, o yörelere sağlıklı uyum gösterip göstermediklerini belirlenmektedir. Son yıllarda Türkiye genelinde olduğu gibi Gaziantep'te de zeytin yetiştiriciliğine olan talep artmış olup çeşit seçimi konusunda tereddütler yaşanmaktadır. Bölgemize getirilen zeytin fidanlarının neredeyse %90'ını, Gemlik ve Ayvalık çeşitleri oluşturmaktadır. Gemlik çeşidinde; kabuk kalınlaşması, erken büzüşme ve dökülmeler, Ayvalık çeşidinde ise geç meyveye yatma, az ürün verme konusunda şikayetler olmaktadır. Bu proje ile GAP bölgesinde sulu ve kuru koşullarda, bazı yerli ve yabancı zeytin çeşitlerinin performanslarını karşılaştırarak çeşit tercihinin belirlenebilmesi ve çiftçilere çeşit önerisinde bulunularak bölgedeki zeytin yetiştiriciliğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada; Yuvarlak Halhalı, Ayvalık, Manzanilla, Gemlik, Sarı Ulak, Memecik, Eğriburun Nizip, Eğriburun Tatayn, Kilis Yağlık, Nizip Yağlık, Sorani, Kaisy ve Arbequine çeşitleri kullanılmıştır. Gaziantep'te sulu ve kuru koşullarda, Şanlıurfa 'da sulu koşullarda tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak 2010 yılında tesis edilmiş, 2017 ve 2018 yıllarında verim ve pomolojik değerlendirmeler yapılmış, kültürel bakım uygulamalarına devam edilmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, çeşit, performans, sulu ve kuru koşullar

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI: Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Zeytinde Çeşit Geliştirme GAP Bölgesi Sulu ve Kuru Koşullarında Bazı Yerli ve Yabancı Zeytin Çeşitlerinin Performanslarının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü GAZİANTEP
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr.Hatice GÖZEL
Proje Yürütücüleri	Sibel AKTUĞ TAHTACI, Dr.Ajlan YILMAZ, M.Fatih BATMAZ, Ahmet ŞAHAN, Dr.Kamil SARP KAYA, Dr.Gökhan AKKUŞ, İsmail TURANOĞLU, Hükümran GÜL, Serkan KAPTAN,
Başlama- Bitiş Tarihleri	2020-2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 19200 TL 2021: 10750TL 2022: 12450 TL 2023: 12700TL 2024: 12850 TL
Proje Özeti	<p>Akdeniz'in sembolü olan zeytin ağacı, tarih boyunca bu bölgede kurulan tüm uygarlıkların temelini oluşturmuştur. Zeytinin anavatanının Mardin, Gaziantep, Hatay, Suriye ve Filistin'in batı kıyılarını içerisine alan Yukarı Mezopotamya olarak adlandırılan bölge olduğu kabul edilmektedir.</p> <p>Zeytincilik, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde de önemli geçim kaynaklarından birisini oluşturmaktadır. Türkiye zeytin üretiminin yaklaşık % 5 'ini karşılayan bölgede; Gaziantep, Kilis, Mardin, Şanlıurfa Adıyaman, Diyarbakır, Şırnak ve Batman'da yaklaşık 82 bin ha alanda zeytin yetiştirilmektedir. Bölge, zeytinin anavatanı olmasına rağmen üretim, daha çok Gaziantep ve Kilis illerinde yoğunlaşmıştır. Bölgemizdeki zeytin yetiştiriciliğinde bölgesel çeşitler yanında son yıllarda özellikle Gemlik ve Ayvalık çeşitleri yaygınlaşmış durumdadır. Bu çeşitlerde görülen bazı olumsuzluklar nedeniyle çeşit seçiminde tereddütler yaşanmaktadır.</p> <p>Bu çalışmada, bahçe tesisi konusunda yaşanan tereddütleri ortadan kaldırmak ve bölge çiftçisine çeşit tavsiyesinde bulunabilmek amaçlanmıştır. 2010 yılında başlatılan proje ile bölgemizin en yaygın çeşitleri, diğer bazı yerli ve yabancı çeşitlerle(Yuvarlak Halhalı, Ayvalık, Manzanilla, Gemlik, Sarı Ulak, Memecik, Eğriburun Nizip, Eğriburun Tatayn, Kilis Yağlık, Nizip Yağlık, Sorani, Kaisy ve Arbequine) birlikte sulu ve kuru koşullarda yarıştırmakta olup en iyi performansı gösteren çeşitler bölge çiftçisine tavsiye edilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, çeşit, performans, sulu ve kuru koşullar

ARA SONUÇ PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P07/01
Proje Başlığı	İncirde Çeşit Geliştirme Melezleme ve Mutasyon İslahı Yöntemleriyle Üstün Nitelikli Kurutmalık ve Sofralık İncir Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projenin İngilizce Başlığı	Development of Dried and Fresh Fig (Ficus carica L.) Cultivar Having Superior Characters via Hybridization and Mutation Breeding
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mesut ÖZEN
Proje Yürütücüleri	Selim ARPACI, Aytekin BELGE, Birgül ERTAN, Nilgün TAN, Berrin ŞAHİN, Ramazan KONAK, M. Ali KARGICAK, Eşref TUTMUŞ, H. Ahmet AKDEMİR, Arzu AYAR, Osman GÜLŞEN, Uygun AKSOY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2015 - 31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi	60.000 TL
Proje Özeti:	<p>İncir Türkiye'nin önemli bir ihraç ürünüdür. Ülkemiz dünya kuru ve taze incir ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Ülkemizin bu liderliğini sürdürmesi için üstün nitelikli yeni incir çeşitlerine ihtiyaç vardır. Bu sebeple, projenin amacı; melezleme ve mutasyon ıslahı yöntemlerini kullanarak küçük/kapalı ostiollü, iri meyveli ve erkenci kurutmalık ve sofralık taze incir çeşitleri geliştirebilmektir. Melezleme ıslahı için dişi çeşit olarak Sarılop ve Bursa siyahı incir çeşitleri kullanılmıştır. Erkek çeşit olarak; Ak ilek ve Kaba ilek erkek incir çeşitleri kullanılmıştır. Melezlemede Sarılop X Ak ilek, Sarılop X Kaba ilek, Bursa Siyahı X Ak ilek ve Bursa Siyahı X Kaba İlek melezlemeleri yapılarak her bir melezlemeden 500 adet olmak üzere toplamda 2000 adet melez birey elde edilmiş ve 2015 yılı Mart ayında enstitü bahçesine 3x1.25 mesafelerle dikilmiştir. Melezleme çalışmalarında seleksiyon I aşaması devam etmektedir. Mutasyon ıslahında materyal olarak; kurutmalıkta Sarılop ile taze incirde Bursa Siyahı kullanılmıştır. Bu iki çeşidin çeliklerine, 5 farklı dozda (10.0, 16.9, 25.3, 50.7, 67.0 Gray) gamma ışını uygulanmıştır. Bu çeliklerden aşılama ile M1V3 bireyleri elde edilerek enstitü bahçesine dikilmiştir. M1V1 bireylerinden Lethal doz hesaplanarak Sarılop için 50.7 ve Bursa Siyahı için 25.3 gray olarak belirlenmiştir. Epistatik etki ölümleri; Sarılop'ta 67,0 ve Bursa Siyahında 25,3 gray dozunda en fazla gerçekleşmiştir. Bahçeye dikilen M1V3 bireylerinden istenen özellikler yönünden meyve gözlem ve analizlerine 2014 yılında başlanarak 2017 yılında alınan meyve verilerine tartılı derecelendirme uygulanıp Sarılop ve Bursa Siyahı mutantlarından öne çıkan 5'er adet ümitvar tip belirlenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	İncir, Sarılop, Bursa Siyahı, ilek, mutasyon, melezleme

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P07/01
Proje Başlığı	İncirde Çeşit Geliştirme Melezleme ve Mutasyon İslahı Yöntemleriyle Üstün Nitelikli Kurutmalık ve Sofralık İncir Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Mesut ÖZEN
Proje Yürütücüleri	Selim ARPACI, Aytekin BELGE, Birgül ERTAN, Nilgün TAN, Berrin ŞAHİN, Ramazan KONAK, M. Ali KARGICAK, Eşref TUTMUŞ, H. Ahmet AKDEMİR, Arzu AYAR,
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 19.000 TL, 2021: 17.000 TL, 2022:14.500 TL, 2023: 14.000 TL 2024: 14.000 TL TOPLAM : 79.500 TL
Proje Özeti:	<p>İncir Türkiye'nin önemli bir ihracat ürünüdür. Türkiye dünya kuru ve taze incir ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Dünyada incir üretim ve ihracatımızda bu ilk sıradaki yerimizin korunması için üstün nitelikli yeni incir çeşitlerine ihtiyaç vardır. Bu sebeple, projemizin amacı; melezleme ve ayrıca mutasyon ıslahı yöntemlerinden gamma ışını uygulaması ile küçük/kapalı ostollü, iri meyveli ve erkenci kurutmalık çeşitler ile küçük/kapalı ostiollü, iri meyveli ve erkenci sofralık taze incir çeşitleri geliştirebilmektir. Melezleme ıslahı için kurutmalıkta dişi ebeveyn olarak Sarılop ve sofralık taze incirde ise Bursa siyahı incir çeşitleri kullanılmıştır. Melezlemede Sarılop X Ak ilek, Sarılop X Kaba ilek, Bursa Siyahı X Ak ilek ve Bursa Siyahı X Kaba İlek melezlemeleri yapılmıştır. Yapılan her melezleme için 500 adet melez birey enstitü arazisine dikilmiştir. Melez bireylerden meyve elde edilmeye başlanmış olup seleksiyon 1 aşaması için meyve gözlemleri yapılmaktadır. Mutasyon ıslahında, kurutmalık incir çeşidi Sarılop, ile taze incir çeşidi Bursa Siyahı kullanılmıştır. İncir çeşitlerine 5 farklı dozda (10.0, 16.9, 25.3, 50.7, 67.0 Gy) gamma ışını uygulanıp, M1V3 bireyleri elde edilerek enstitümüz bahçesine dikilmiştir. Bu bireylerden meyve gözlemleri yapılmış ve seleksiyon I aşaması tamamlanmıştır. Seleksiyon 1 aşamasında üstün bulunan 5 adet kurutmalık ve 5 adet sofralık birey ile bahçe tesis edilerek seleksiyon II aşamasına geçilecektir. Çalışma sonunda bahçeye dikilen bu bireylerden yeterli sayıda meyve alınmaya başlandığında seçim yapılarak üstün nitelikli mutant kurutmalık ve sofralık incir çeşitleri geliştirilmeye çalışılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Mutasyon, melezleme, Sarılop, Bursa Siyahı, kalite

ARA SONUÇ PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/14/A08/P09/01
Proje Başlığı	Ege Bölgesi'nde Melezleme Yoluyla Yeni Nar (Punica granatum L.) Çeşitlerinin Geliştirilmesi (SÜREKLİ)
Projenin İngilizce Başlığı	Improvement Of New Pomegranate (Punica granatum L.) Cultivars by Cross Breeding in Aegean Region
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluşlar	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Erol KÜÇÜK
Proje Yürütücüleri	Dr. Andaç ÇAVDAR, Uzm. Celal ŞAFAK, Uzm. Deniz AKSOY, Fatih ÇAĞIR, Dr. Müge ŞAHİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	1997 – Sürekli
Projenin Toplam Bütçesi	100.000 TL
Proje Özeti	<p>Bu ara sonuç raporu, 1997 yılından beri yürütülmekte olan projenin 2013-2018 yılları arasındaki faaliyetlerini kapsamaktadır.</p> <p>Çalışmanın 1997-2018 döneminde, ebeveyn olarak seçilen İzmir 16, İzmir 23, İzmir 1445, İzmir 1465 ve İzmir 1513 çeşitleri aralarında resiprokal olarak melezlenmiş ve kendilemeleri yapılmıştır. Melezleme ve kendileme çalışmaları sonucunda elde edilen bireylerden seleksiyon I parseli oluşturulmuştur. Seleksiyon I parselindeki değerlendirme çalışmaları sonucunda, melez bitkilerin, meyve rengi, dane rengi, çekirdek sertliği, dane iriliği, meyve suyunda suda çözünür kuru madde, meyve suyu asitliği özellikler tespit edilmiş ve 38 adet birey seleksiyon II aşaması için seçilmiştir. 2007 yılında bu bireyler ve 2 adet standart çeşit (İzmir 23 ve İzmir 1513) ile seleksiyon II parseli kurulmuştur. Bu parselde verim ve kalite özellikleri kaydedilmiş ve melez bireyler ve standart çeşitler bu özellikleri bakımdan kıyaslanmıştır. Mevcut seleksiyon II parselindeki değerlendirme çalışmaları sonucunda 4 çeşit tescil edilmiştir.</p> <p>Projenin bu diliminde yeni melez kombinasyonların oluşturulması, fidan yetiştiriciliği, yeni bir seleksiyon I parselinin oluşturulmasına başlanmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Punica granatum L., melezleme, ıslah, çeşit geliştirme

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/14/A08/P09/01
Proje Başlığı	Ege Bölgesi'nde Melezleme Yoluyla Yeni Nar (<i>Punica granatum</i> L.) Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Uzm. Deniz AKSOY
Proje Yürütücüleri	Dr. Erol KÜÇÜK, Dr. Andaç ÇAVDAR, Uzm. Celal ŞAFAK Fatih ÇAĞIR, Dr. Müge ŞAHİN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2019 – 31/12/2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 99.000 TL 2020: 73.000 TL 2021: 73.000 TL 2022: 54.000 TL 2023: 48. 000 TL
Proje Özeti	<p>Bu proje 1997 yılından beri yürütülmekte olan projenin devamıdır. Proje çalışmalarına 5 yıllık bir zaman diliminde daha devam edilmesi önerilmektedir.</p> <p>Çalışmanın 1997-2007 döneminde, ebeveyn olarak seçilen İzmir 16, İzmir 23, İzmir 1445, İzmir 1465 ve İzmir 1513 çeşitleri aralarında resiprokal olarak melezlenmiş ve kendilemeleri yapılmıştır. Melezleme ve kendileme çalışmaları sonucunda elde edilen bireylerden seleksiyon I parseli oluşturulmuştur. Seleksiyon I parselindeki değerlendirme çalışmaları sonucunda, melez bitkilerin, meyve rengi, dane rengi, çekirdek sertliği, dane iriliği, meyve suyunda suda çözünür kuru madde, meyve suyu asitliği özellikler tespit edilmiş ve 38 adet birey seleksiyon II aşaması için seçilmiştir. 2007 yılında bu bireyler ve 2 adet standart çeşit (İzmir 23 ve İzmir 1513) ile seleksiyon II parseli kurulmuştur. Mevcut seleksiyon II parselindeki değerlendirme çalışmaları sonucunda 4 çeşit tescil edilmiştir.</p> <p>Projenin bu diliminde fidan yetiştiriciliği, yeni bir seleksiyon I parselinin oluşturulması ve melezler arasından seçim çalışmalarına başlanması planlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Nar, <i>Punica granatum</i> L., melezleme, ıslah, çeşit geliştirme.

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM /BBAD/15/A08/P09/03
Proje Başlığı	Batı Akdeniz’de Melezleme Yoluyla Yeni Nar Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Alpaslan ŞAHİN
Proje Yürütücüleri	Dr. Süleyman BAYRAM, İlker KURBETLİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.04.2015-31.12.2019
Projenin Toplam Bütçesi:	2015:5500 TL 2016:6500 TL 2017:9500 TL 2018:9500 TL 2019:9500 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde nar üretim ve tüketimiyle iç ve dış ticaretinde nerdeyse tek bir standart çeşit olan Hicaznar nar çeşidi; kırmızı kabuğu, koyu kırmızı taneleri ve mayhoş tadıyla önemli bir yer tutmaktadır. Hicaznar her ne kadar nakliyyeye ve muhafazaya uygun olsa da, kırmızı kabuk renginin tam olarak her zaman oluşmaması, çekirdeklerinin orta-sert olması ve geççi bir çeşit olmasından dolayı bazı yerlerde sonbahar yağışları nedeniyle büyük oranda meyve çatlamalarının oluşması gibi olumsuz özelliklere de sahiptir. Ayrıca Hicaznarın ekşiye yakın mayhoş bir tada sahip olması; bazı tüketicilerin mayhoş veya tatlı nar talebini karşılayamamaktadır.</p> <p>Bu nedenlerle bu çalışmada; kırmızı veya koyu kırmızı kabuklu ve taneli, yumuşak çekirdekli, tatlı, mayhoş ve ekşi ayrıca meyvelerinde çatlama oranı düşük, özellikle erken ve orta mevsimde olgunlaşan nar çeşitlerinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle üreticiye ve tüketiciye alternatif çeşitler sunularak ekonomiye katkı sağlanacaktır. Aynı zamanda nar ıslahı yapan araştırmacılar için genetik kaynak sağlanmış olacaktır.</p> <p>Bu çalışma kapsamında 2018 yılında, 2015 ve 2016 yıllarında bahçeye dikilen genotiplerin kültürel işlemleri ile meyveye yatan 17 adet genotipin meyve kabuğu zemin ve üst rengi, tane rengi, tat durumu(tatlı, mayhoş, ekşi) ve çekirdek sertliği özellikleri belirlenmiştir.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Suptropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Batı Akdeniz'de Melezleme Yoluyla Yeni Nar Çeşitlerinin Geliştirilmesi-2
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Alpaslan ŞAHİN
Proje Yürütücüleri	Dr. Süleyman BAYRAM, İlker KURBETLİ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/02/2020-31/12/2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 16.000TL2021: 17.000 TL2022: 17.500 TL2023: 20.500 TL 2024: 22.500 TLToplam: 93.000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemizde nar üretim ve tüketimiyle iç ve dış ticaretinde nerdeyse tek bir standart çeşit olan Hicaznar nar çeşidi; kırmızı kabuğu, koyu kırmızı taneleri ve mayhoş tadıyla önemli bir yer tutmaktadır. Hicaznar her ne kadar nakliyyeye ve muhafazaya uygun olsa da, kırmızı kabuk renginin tam olarak her zaman oluşmaması, çekirdeklerinin orta-sert olması ve geçici bir çeşit olmasından dolayı bazı yerlerde sonbahar yağışları nedeniyle büyük oranda meyve çatlamalarının oluşması gibi olumsuz özelliklere de sahiptir. Ayrıca Hicaznarın ekşiye yakın mayhoş bir tada sahip olması; bazı tüketicilerin mayhoş veya tatlı nar talebini karşılayamamaktadır.</p> <p>Bu nedenle yapılacak bu çalışmada; kırmızı veya koyu kırmızı kabuklu ve taneli, yumuşak çekirdekli, tatlı, mayhoş ve ekşi ayrıca meyvelerinde çatlama oranı düşük, özellikle erken ve orta mevsimde olgunlaşan nar çeşitlerinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle üreticiye ve tüketiciye alternatif çeşitler sunularak ekonomiye katkı sağlanacaktır. Aynı zamanda nar ıslahı yapan araştırmacılar için genetik kaynak sağlanmış olacaktır.</p> <p>Bu çalışmada bitkisel materyal olarak Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından geliştirilen BATEM Esinnar, BATEM Yılmaznar ve BATEM Onurnar çeşitlerinin kendilenmesi, karşılıklı melezlenmesi ve açık tozlanması yoluyla elde edilen bireylerden amaca uygun olanlar çoğaltılarak değerlendirme parsellerine dikilecek ve bunların fenolojik ve pomolojik değerlendirmeleri yapılmak suretiyle amaca uygun çeşitlerin seçimi gerçekleştirilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	nar, ıslah, melezleme, meyve kalitesi, verimlilik

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	TAGEM/BBAD/15/A08/P02/01
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Yeni Mandarin Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Ertuğrul TURGUTOĞLU
Proje Yürütücüleri	Şenay KURT, Gülay DEMİR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2015-31.12.2019 (Sürekli)
Projenin Toplam Bütçesi:	2019: 12.000 TL 2020: TL 2021: TL 2022: TL 2023: TL
Proje Özeti	<p>Projede; Klemantin mandarininin ağırlıklı olarak ana olarak kullanılmasıyla turuncu tür ve çeşitleri arasında kontrollü melezlemeler yapılarak; bol ve kararlı verime sahip, yüksek oranda partenokarpik ve pazarlanabilir irilikte meyve oluşturan, erkenci, orta mevsim veya geçici, kaliteli mandarin melezlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma sonunda arzu edilen özellikleri taşıyan melez çeşitlerin elde edilmesiyle, verimli ve kaliteli mandarin melezleri ülkemiz turuncu yetiştiricilerinin hizmetine sunulacak ve böylece ihracat şansı yüksek yeni melez çeşitlerle kurulacak bahçeler sayesinde, üreticilerimizin gelirlerini arttırması sağlanacaktır. Bu hedeflere ulaşmak amacıyla 2009 yılında melez bireyler arasından seçilen 13 adet ümitvar bireyin değerlendirme parselinde kültürel bakım işlemlerine devam edilmiştir. 2014 yılı Program Değerlendirme Toplantısında da ara sonuç raporu sunularak projede yer alan Satsuma x Klemantin ve Satsuma x SRA-90 Klemantin melezleri arasından 12 ümitvar birey seçilmiştir. 2014 yılı içerisinde değerlendirme parseli kurulması amacıyla seçilen bireylerden aşılama yapılmış olup 2015 yılı ilkbahar döneminde bu bireyler ile değerlendirme parseli oluşturulmuştur. 2018 yılında yapılan kontrollü melezlemeler sonucu elde edilen melez çöğürlerin şaşırtmaları ve kültürel bakım işlemleri yapılmıştır. Yıl boyu hem seçim parsellerinde hem de değerlendirme parsellerinde bulunan bireylerin kültürel bakım işlemlerine devam edilmiştir. 2019 yılında da proje parsellerinde kültürel bakım işlemlerine devam edilecektir. Proje kapsamında çiçek açan ve meyve veren bireylerde fenolojik gözlemler ve pomolojik analiz çalışmaları gerçekleştirilecektir.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Yeni Mandarin Çeşitlerinin Geliştirilmesi-2
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Ertuğrul TURGUTOĞLU
Proje Yürütücüleri	Şenay KURT, Gülay DEMİR
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 13.000 TL, 2021: 17.250 TL, 2022: 20.500 TL 2023: 23.000 TL 2024: 28.000 TL
Proje Özeti	<p>Turunçgiller dünyada en çok üretilen meyve grubudur. Gerek dünyada gerekse ülkemizde hızlı bir üretim artışı görülmektedir. Dünya turunçgil üretimi incelendiğinde; 2016 yılında ise 9.453.478 hektar alanda 146.429.018 tona yükseldiği görülmektedir. Ülkemiz 2016 yılı turunçgil üretimi 4.293.007 ton olup, yaklaşık 1.672.800 tonluk turunçgil ihracatı yapılmaktadır. Dünyada gerçekleşen çok hızlı üretim artışı nedeniyle turunçgil pazarlarında çok büyük bir rekabet yaşanmaktadır. Diğer Akdeniz ülkeleriyle dış pazarlarda rekabet edebilmek için ilk koşul kalite ve verimi artırarak yıl boyunca üretim yapabilmek, ihracattaki pazar boşluğunu doldurabilecek yeni çeşitleri kullanmaktır.</p> <p>1997 yılında sürekli proje olarak başlatılan proje kapsamında öncelikle Klemantin mandarini ile bazı mandarin çeşitleri arasında melezlemeler yapılmakta ve turunçgil pazarlarında rekabet edebilmek için geliştirilecek yüksek verimli ve kaliteli çeşitler ile mandarin üretim sezonunun genişletilmesi sağlanarak, erkenci ve geççi çeşitler ile pazardaki üretim boşluğu doldurulmuş olacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Islah, mandarin, melezleme, turunçgil

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No	TAGEM/BBAD/92/A08/P09
Proje Başlığı	Türkiye Turunçgil Çeşit Geliştirme Programı (TTÇGP)
Projenin İngilizce Başlığı	The Citrus Variety Improvement Program in Turkey (CVIPT)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Şenay KURT
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul TURGUTOĞLU, Gülay DEMİR, Nejla ÇELİK, Bengi TOPKAYA
Başlama- Bitiş Tarihleri	1992 (Sürekli), 2014 - 2018
Projenin Toplam Bütçesi	120.000 TL
Proje Özeti	<p>Turunçgil üretiminde verim ve kaliteyi etkileyen en önemli faktör virüs ve virüs benzeri hastalıklardır. Ülkemiz turunçgil plantasyonları, önemli ekonomik kayıplara neden olan birden fazla virüs ve virüs benzeri hastalıklarla bulaşmıştır. Bu nedenle “Virüs ve Virüs Benzeri Hastalıklardan Temiz Turunçgil Aşı gözü Elde Edilmesi” çalışmalarına 1988 yılında başlanmıştır. Bu çalışma kapsamında sürgün ucu aşılama tekniği (SUA) ve sıcaklık tedavisi (ST), biyolojik indekslemeler, serolojik testler uygulamaya konulmuştur. Özellikle verim ve kaliteyi artırmak ve dünya pazarında rekabet gücüne ulaşabilmek için birçok ülkenin çeşit geliştirme, arındırma ve indeksleme konularını içeren Turunçgil Çeşit Geliştirme Programlarının uygulanmasına çok önceden başladıkları görülmektedir.</p> <p>Ülkemizde 1988 yılında FAO destekli olarak ismi Narenciye Araştırma Enstitüsü olan Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünde başlatılan bu proje 1994 yılında “Türkiye Turunçgil Çeşit Geliştirme Programı” sürekli bir proje haline gelmiştir.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Çeşitli ıslah yöntemleri kullanılarak geliştirilen turunçgil çeşitlerinin arındırılması ve indekslenmesi,2. Ana Damızlık Blok ve Aşı Gözü Çoğaltım Bloklarının kurulması,3. Ana materyalin muhafazası amaçlanmaktadır. <p>Proje kapsamında 1992-2018 yılları arasında 121 portakal, 58 mandarin, 56 limon, 14 altıntop ve 22 diğer turunçgil tür ve çeşitlerinden olmak üzere toplam 271 değişik turunçgil çeşidi programa dahil edilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Turunçgil, virüs, sürgün ucu aşılama, arındırma, indeksleme

YENİ TEKLİF PROJELER

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Türkiye Turunçgil Çeşit Geliştirme Programı – 2 (TTÇGP-2)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Şenay KURT
Proje Yürütücüleri	Ertuğrul TURGUTOĞLU, Gülay DEMİR, Nejla ÇELİK, Bengi TOPKAYA, Gizem GÜLER
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 24.000 TL 2021: 32.000 TL 2022: 32.000 TL 2023: 35.000 TL 2024: 40.500 TL
Proje Özeti:	<p>Turunçgil üretiminde verim ve kaliteyi etkileyen en önemli faktör virüs ve virüs benzeri hastalıklarıdır. Ülkemiz turunçgil plantasyonları, önemli ekonomik kayıplara neden olan birden fazla virüs ve virüs benzeri hastalıklarla bulaşıktır. Bu nedenle “Virüs ve Virüs Benzeri Hastalıklardan Temiz Turunçgil Aşı gözü Elde Edilmesi” çalışmalarına 1988 yılında başlanmıştır. Bu çalışma kapsamında sürgün ucu aşılama tekniği (SUA) ve sıcaklık tedavisi (ST), biyolojik indekslemeler, serolojik testler uygulamaya konulmuştur. Özellikle verim ve kaliteyi artırmak ve dünya pazarında rekabet gücüne ulaşabilmek için birçok ülkenin çeşit geliştirme, arındırma ve indeksleme konularını içeren Turunçgil Çeşit Geliştirme Programlarının uygulanmasına çok önceden başladıkları görülmektedir. Ülkemizde 1988 yılında FAO destekli olarak ismi Narenciye Araştırma Enstitüsü olan Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünde başlatılan bu proje 1994 yılında “Türkiye Turunçgil Çeşit Geliştirme Programı” sürekli bir proje haline gelmiştir.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Çeşitli ıslah yöntemleri kullanılarak geliştirilen turunçgil çeşitlerinin arındırılması ve indekslenmesi,2. Ana Damızlık Blok ve Aşı Gözü Çoğaltım Bloklarının kurulması,3. Ana materyalin muhafazası amaçlanmaktadır. <p>Proje kapsamında 1992-2018 yılları arasında 121 portakal, 58 mandarin, 56 limon, 14 altıntop ve 22 diğer turunçgil tür ve çeşitlerinden olmak üzere toplam 271 değişik turunçgil çeşidi programa dahil edilmiştir. Projenin bundan sonraki diliminde ülkemizde geliştirilen veya turunçgil genetik kaynak envanterinde bulunan bireylerin arındırma çalışmalarına devam edilerek virüs ve virüs benzeri hastalıklardan temiz üretim materyallerinin turunçgil sektörünün hizmetine sunulması amaçlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Turunçgil, virüs, sürgün ucu aşılama, arındırma, indeksleme

ARA SONUÇ RAPORU

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	GAP Bölgesinde Bazı Yeni Nar Çeşitlerinin Adaptasyonu ve Yerel Nar Genotiplerinin Üretime Kazandırılması (I. Dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ŞANLIURFA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Gökhan AKKUŞ
Proje Yürütücüleri	Sibel AKKUŞ BİNİCİ, Ufuk RASTGELDİ, İsmail RASTGELDİ, Fatih ÇAĞIR, Doç. Dr. Ferhad MURADOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2014 - 31.12.2018
Projenin Toplam Bütçesi:	2014 : 5000 TL 2015: 5000 TL 2016: 5000 TL 2017 : 5000 TL 2018: 5000 TL
Proje Özeti	<p>Bir bitki çeşidinin belirli bir özellik açısından yapay seçilime tabi tutulması o çeşidin sahip olduğu genetik varyasyonun azalmasına ve genetik homojeniteye neden olmaktadır. Son yıllarda GAP bölgesinde, standart çeşitlerden olan Hicaz narı üretimindeki artış bunun göstergesi konumundadır. Bu durum zaman içerisinde bölgedeki yöresel nar genotiplerinin kaybolacağı ihtimalini güçlendirmektedir. GAP bölgesinde sulamaya açılan ve açılacak olan alanlarla, giderek önem kazanacağı düşünülen nar'ın bölgeye adapte olacak çeşit ve tiplerinin araştırılması önem kazanmıştır. Bu çalışma ile GAP bölgesinde nar çeşit ve tiplerinin bölge koşullarına uyum kabiliyetleri araştırılarak ekonomik anlamda en iyi performans gösteren tip ve çeşitlerin bölge üreticisine tanıtılmasının bunun yanı sıra yerel nar genotiplerinin özelliklerinin belirlenmesi, muhafazası bu çeşit ve tiplerle yeni bahçe tesislerinin oluşturulması amaçlanmıştır.</p> <p>Projenin I. Diliminde nar çeliklerinin toplanması ve çoğaltılması ile birlikte Talat Demirören ve Gündaş istasyonlarında dikimleri yapıldı. 2017-2018 yıllarında fenolojik (odun gözlerinin sürmesi, ilk çiçek tomurcuklarının belirmesi, ilk çiçeklenme, tam çiçeklenme, son çiçeklenme meyve olumu, yaprakların sararması, yaprakların dökülmesi) gözlemleri yapıldı.</p>
Anahtar Kelimeler:	Nar, adaptasyon, verim, çeşit, genotip

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	GAP Bölgesinde Bazı Yeni Nar Çeşitlerinin Adaptasyonu ve Yerel Nar Genotiplerinin Üretime Kazandırılması (II. Dilim)
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ŞANLIURFA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Gökhan AKKUŞ
Proje Yürütücüleri	Sibel AKKUŞ BİNİCİ, Ufuk RASTGELDİ, İsmail RASTGELDİ, Fatih ÇAĞIR, Doç. Dr. Ferhad MURADOĞLU
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2019 - 31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	41.650 TL

Proje Özeti:

Bir bitki çeşidinin belirli bir özellik açısından yapay seçilime tabi tutulması o çeşidin sahip olduğu genetik varyasyonun azalmasına ve genetik homojeniteye neden olmaktadır. Son yıllarda GAP bölgesinde, standart çeşitlerden olan Hicaz narı üretimindeki artış bunun göstergesi konumundadır. Bu durum zaman içerisinde bölgedeki yöresel nar genotiplerinin kaybolacağı ihtimalini güçlendirmektedir. GAP Bölgesinde sulamaya açılan ve açılacak olan alanlarla giderek önem kazanacağı düşünülen nar'ın bölgeye adapte olacak çeşit ve tiplerinin araştırılması önem kazanmıştır. Bu çalışma ile GAP bölgesinde nar çeşit ve tiplerinin bölge koşullarına uyum kabiliyetleri araştırılarak ekonomik anlamda en iyi performans gösteren tip ve çeşitlerin bölge üreticisine tanıtılmasının yanı sıra yerel nar genotiplerinin özelliklerinin belirlenmesi, muhafazası bu çeşit ve tiplerle bahçe tesisinin sağlanması amaçlanmıştır.

Denemede yerel nar genotiplerinden 23 adet, Akdeniz Bölgesi'nde yetiştirilen 5 adet yeni nar çeşidi ve Ege Bölgesinden 4 adet yeni nar çeşidi ile birlikte toplam 32 adet nar çeşit ve tipi kullanılacaktır. Çalışmada fenolojik gözlemler ve bazı pomolojik ve morfolojik özellikler değerlendirilerek GAP bölgesinde en iyi performans gösteren çeşit ve tipler belirlenecektir. Deneme Akçakale-Suruç yolu 17. km'sinde bulunan GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne ait Gündaş Araştırma istasyonu ve Talat Demirören araştırma istasyonu alanlarında 2019-2023 yılları arasında yürütülecektir.

Anahtar Kelimeler: Nar, adaptasyon, verim, çeşit, genotip

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Kuraklık ve Sıcaklık Stresinin Farklı Zeytin (<i>Olea europaea</i> L.) Çeşitlerinde Fotosentez Verimliliğine Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ege Üniversitesi Fen Fakültesi
Proje Lideri	Zir. Yük. Müh. Firuze TOPAKLI
Proje Yürütücüleri	Ayça AKÇA UÇKUN, Oktay SEZGİN, Halil KÖKTÜRK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2022
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 171.365,00 TL 2021: 113.500,00 TL 2022: 34.000,00 Toplam: 318.865,00 TL
Proje Özeti	<p>Akdeniz havzasının karakteristik bir türü olan kültür zeytini (<i>Olea europaea</i> subsp. <i>europaea</i>) Anadolu'da yüzyıllardır yetiştirilmektedir. Yetiştiriciliği sınırlayan faktörlerin önemli bir kısmını abiyotik ve biyotik stres unsurları oluşturmaktadır. Küresel ısınmanın iklim parametrelerindeki etkileri sebebiyle Türkiye risk grubu ülkeler arasında yer almaktadır. Bu durum özellikle yağışın azalması, sıcaklığın ve dolayısıyla kuraklığın artmasına bağlı olarak tüm tarım ürünlerinde olduğu gibi zeytin bitkisinin yetiştiriciliğini de önemli derecede etkileyecektir. Bu nedenle gelecekteki olumsuz abiyotik stres koşullarına dayanımı belirleme ihtiyacı duyulmuştur. Araştırmada küresel ısınma ile öngörülen yüksek sıcaklığa eşlik eden kuraklık stresi karşısında zeytin yetiştiriciliğinin gelecekteki durumunun fotosentez verimliliğine etkisini öngörmek hedeflenmiştir. Bu hedefle iki stresin doğada birlikte meydana geleceği düşünülerek, bitkinin bu kombine strese vereceği tepki mekanizması çeşitler bazında incelenecektir. Deneme 2020-2023 yılları arasında Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü bünyesinde yürütülecektir. Çekişte, Gemlik, Kilis Yağlık ve Ayvalık çeşitleri kullanılarak yapılacak araştırmada detaylı olarak fotosentez reaksiyonları fizyolojik ve biyokimyasal olarak incelenecektir. Deneme Tesadüf Blokları Deneme Desenine göre 5 tekerrürlü ve her parselde 2 bitki olacak şekilde kurulacaktır. Her çeşidin aşısız fidanları kullanılacak ve saksıda yetiştiriciliği yapılacaktır. Su stresi için fidanlar tamamen susuz bırakılacaktır. Kuraklık, Yüksek sıcaklık ve kuraklık- yüksek sıcaklık stresi uygulamaları iklim odasında gerçekleştirilecektir. Araştırma sonucunda iki stres faktörünü bir arada inceleyerek ortaya çıkan verilerin küresel ısınma karşısında çizilecek yolu net olarak aydınlatılmasına olanak sağlanacaktır. Çeşitlerin kuraklık ve sıcaklık stresine dayanım mekanizmaları incelenecek, verdiği tepkiler belirlenecektir. Sonuçlar yeni plantasyonlarda çeşit önerisi için çiftçilerimize sunulacaktır. Ayrıca elde edilen sonuçlar ışığında ülkemizde zeytin yetiştiriciliğinin, çeşitler göz önüne alınarak yayılacak ya da kısıtlanacak olan alanları öngörülebilecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Küresel iklim değişikliği, Gemlik, Çekişte, Ayvalık, Kilis Yağlık.

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Bazı yerli zeytin çeşitlerinin yüksek yoğunluklu dikime uygunluklarının belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Mehmet ULAŞ
Proje Yürütücüleri	Zir.Yük.Müh. Murat ÖZALTAŞ,Dr. Ayça AKÇA UÇKUN, Zir.Yük.Müh. Murat AYATA, Zir.Müh. Halil KÖKTÜRK, Ar.Gör. Rüştü Efe OKŞAR (Ege Üniv. Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri Böl)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 -31.12.2024
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 81.000TL 2021: 9000TL 2022: 2.000.TL 2023: 2.000TL Toplam: 94.000TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz zeytinciliğinin genel yapısına bakıldığında geleneksel zeytin yetiştiriciliği göze çarpmaktadır. Zeytin tarımı ülkemizde genellikle küçük ölçekli alanlarda yapılmaktadır. Ortalama üretim alanları 5-10 da ve ağaç başına ortalama verim 12-13 kg'dır. Geleneksel zeytin yetiştiriciliğinde yaklaşık olarak bir dekar arazide 20-30 ağaç bulunmaktadır. Yaşlı plantasyonlar bu tip yapılan yetiştiriciliğin büyük bir bölümünü teşkil etmektedir. Bu sistemde, hasat, budama ve mücadele işlemlerinden kaynaklanan yüksek maliyet, düşük verim ve çok düşük ekonomik getiri zeytin tarımından geçinen üreticinin vazgeçmesine neden olmaktadır.</p> <p>Günümüz zeytin tarımında dünyada ve Türkiye de yüksek yoğunluklu dikim sistemlerine geçiş talebi her geçen gün artmaktadır. Dünyada ilk olarak İspanya'da uygulamaya başlanmıştır. Sık dikim sistemle yapılan uygulamaların % 65'i (40.000 ha) bu ülkede yer almaktadır. Özellikle düz veya hafif eğimli araziler bu sistem kullanılmaktadır. Ekonomik açıdan karlılığın sağlanabilmesi için minimum 15 ha'lık bir alana ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sistemde tavsiye edilen dikim mesafeleri 3.5 m x 1.25 m, 4.0 m X 1.5 m ve türevleridir. Dikim mesafelerine bağlı olarak yaklaşık olarak 150 bitki/da veya daha fazlası yerleştirilmektedir. Dikim mesafelerini etkileyen en önemli etken tercih edilen çeşidin gelişme gücü ve taç yapısıdır.</p> <p>Birim alana maksimum miktarda ağaç sığdırmayı ve yüksek verim elde etmeyi hedefleyen bu sistemler yenilikçi yatırımlar statüsündedir. Önerilen bu proje kapsamında, tam mekanizasyona (hasat, budama ve kimyasal mücadele) izin veren yüksek yoğunluklu zeytin plantasyonun tesisi öngörülmektedir. Farklı dikim mesafeleri ve çeşitlerin proje dönemi içerisinde, ağaç mimarisi ve verimlilik parametrelerinin incelenmesi sağlanacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Tavşan Yüreği Zeytin Çeşidinde Klonal Seleksiyon (II. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Muzaffer Kerem SAVRAN
Proje Yürütücüleri	Zir. Yük. Müh. Mehmet ÖZDEMİR Zir. Müh. Bora AĞSARAN Zir. Yük. Müh. Mahmut Alper ARSLAN Dr. Fatih Alpay VURAN Dr. Songül ACAR Dr. Mehmet HAKAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2023
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 11.600 TL 2021: 8.700 TL 2022: 8.700 TL 2023: 8.700 TL Toplam: 37.700 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye, birçok meyve türünün olduğu gibi zeytinin de anavatanıdır. Ayrıca coğrafi konumu, arazi yapısı, ekolojik yatkınlığı nedeniyle dünyanın en önemli zeytin üreticisi ülkeleri arasında yer almaktadır. Ülkemizin farklı iklim ve ekolojik koşullara sahip bölgelerine dağılmış olan bir çok zeytin çeşidi bulunmaktadır. Akdeniz bölgesinin yerel çeşitlerinden olan Tavşan Yüreği zeytin çeşidi, zeytinciliğin hızla yaygınlaştığı bölge için büyük önem taşımakta, ticaretle de iri kalibre sofralık zeytin alanında önemli bir açığı kapatacak potansiyele sahip bulunmaktadır.</p> <p>Zeytin tarımının çok eski tarihlere dayandığı ülkemizde, yüzlerce, hatta binlerce yıldır yetiştirilen çeşitlerde zaman içinde farklılıkların meydana gelme olasılığı son derece yüksektir. Türkiye’de yetiştiriciliği yapılan birçok çeşitte, başta yüksek ve düzenli verim olmak üzere, meyve kalite özellikleri, taç yapısı, gelişme kuvveti, biyotik ve abiyotik faktörlere dayanıklılık gibi çeşitli kriterlerin ele alındığı birçok seleksiyon çalışması gerçekleştirilmiştir. 1979 yılında şekillenen ve I. Safhası tamamlanan projede II. Safha çalışmaları tamamlanamamış ancak büyük değere sahip II. Safha uygulama parseli Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından günümüze kadar iyi şekilde korunmuştur.</p> <p>Bu noktadan hareketle özellikle I. Aşamada belirlenen tipler arasında diğerlerine göre verimi ve sofralık kalitesi yüksek olan, periyodisite eğilimi daha az olan, meyvelerinde şekil bozukluğu göstermeyen, iri meyveli tiplerin tespit edilmesi ve bu tiplerin çoğaltılarak kaybolmadan üretici ve tüketicilerin hizmetine sunulması planlanmaktadır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, Tavşan Yüreği, Seleksiyon.

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	-
Proje Başlığı	Bazı Önemli Zeytin Çeşitlerinin In Vitro Koşullarda Köklendirme Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü HATAY
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Çiğdem CEREN
Proje Yürütücüleri	Dr. Filiz BAYSAL (Alata BKAE), Prof. Dr. Serra HEPAKSOY (EÜ)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 50.000,00 TL 2021: 50.000,00 TL (100.000,00 TL)
Proje Özeti	<p>Zeytin yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı Akdeniz havzasında, zeytin fidanı üretiminin %70'inden fazlası yarı-odun çelikler ile yapılmaktadır. Bu yöntem ile genetik homojenlik korunmasına rağmen, zor köklenen çeşitlere uygulamada başarılı sonuç elde edilememekte ve özellikle viral veya bakteriyel bulaşıklıklara karşı sağlıklı fidan materyali talebi karşılanamamaktadır. In vitro koşullarda gerçekleştirilen mikroçoğaltım, zeytin fidanı elde etmede ve çoğaltmada bir çözüm yolu olarak öne çıkmaktadır. Önceki yıllarda yapılan çalışmalarda geleneksel çoğaltma yöntemlerinde, genetik olarak heterozigotik tepkilerin devam ettiği belirtilmiştir. Özellikle çoğaltımında sıkıntı yaşanan neredeyse bütün türlerde çözüm olarak in vitro yöntemler tercih edilmektedir. Doku kültüründe yapılan çoğaltımda, hem genotipe hem de yetiştirme ortamına bağlı olarak farklı sonuçlar elde edilirken, bitki büyüme düzenleyicilerinin de ortama eklenmesi ile çoğaltmada başarılı çıktılar elde edilmektedir. Ülkemizde in vitro şartlarda zeytin çoğaltımı ve köklenmesi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmalar sınırlı sayıda kaldığı gibi pratiğe de aktarılamamıştır. Bunun yanı sıra bazı önemli zeytin çeşitlerinin köklenme sorunu sebebiyle, kendi bölgesinde popüler olan çeşitlerin fidan üretimi gerçekleşmemekte ve bu çeşitler yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu projede zeytinde tek çeşit baskısı altında yetiştiriciliği önlemek ve karşılaşılabilecek herhangi bir epidemi durumunda zeytin ve zeytinyağı üretimini korumak adına genetik olarak en uzak akraba çeşitler olan 'Sarı Ulak', 'Nizip Yağlık', 'Sarı Yaprak' farklı büyüme düzenleyicileri konsantrasyonları ile oluşturulmuş besin ortamlarında sürgün gelişimleri ve kök oluşumları araştırılacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	-
Proje Başlığı	Hatay İline Ait Bazı Zeytin Çeşitlerinin ve Ümitvar Genotiplerin Morfolojik, Fenolojik, Pomolojik ve Yağ Kalite Özelliklerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü HATAY
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	İsmail YAMAN
Proje Yürütücüleri	Çiğdem CEREN, Sefer DEVİREN, Cemile KAPLAN, Adem DAL, Sabahittin ABAY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2021
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 35.500,00 TL 2021: 34.500,00 TL (70.000,00 TL)

Proje Özeti

Zeytin, meyvesi yağlık ve sofralık olarak işlenilebilen ve bu işleme sonucu oluşan yan ürünleri değerlendirilebilen tarımsal bir üründür. Zeytin bitkisinin iklim isteği nedeniyle zeytincilik, dünyada daha çok Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerde (İspanya, İtalya, Yunanistan, Türkiye, Tunus, Suriye, Fas, Fransa ve Portekiz) yapılmaktadır. Ülkemizde zeytin üretimi; üretim miktarlarına göre değerlendirilecek olursa; Ege Bölgesi, Marmara Bölgesi, Akdeniz Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Karadeniz Bölgesi' şeklinde sıralanmaktadır. Akdeniz Bölgesindeki zeytin üretiminin %30'unu gerçekleştiren Hatay İli, bu payla Akdeniz Bölgesinde ilk sırada yer almaktadır. Ülkemiz zeytin üretiminin %8'i Hatay ilinden karşılanmaktadır. Endüstriyel anlamda büyük öneme sahip zeytin bitkisinin ülke ekonomisine katkısı yanında, sofralık zeytin ve zeytinyağının besin içeriğinin insan sağlığına katkısı da son derece önemlidir. Zeytinin içerdiği fenolik bileşikler, suda çözünebilir bileşikler olup, antikanserojenik, antimikrobiyal, antioksidan, antienflamatuvar, antiviral, hipokolesterolemik ve hipoglisemik özelliklerinden dolayı önemli rollere sahiptirler. Zeytin fenollerinin önemi sadece beslenme ile ilgili özelliklerinden değil, aynı zamanda yağın tadına ve raf ömrünün uzamasına da katkıda bulunmaktadır. Bu çalışma Hatay İlimizde bulunan zeytin gen kaynaklarının içerisinde, bazı çeşitlerin ve çeşit olmaya aday ümitvar genotiplerin fenolojik, morfolojik ve pomolojik özelliklerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilecektir. Çalışmada Halhalı, Saurani, Karamani, Sarı Haşebi, Elmacık ve Sayfi çeşitleri ve Abu-şavki, Celep ve Hambelescik genotiplerinde ağaç, meyve, yaprak özellikleri ve yağ kalitesi ile ilgili özellikler incelenecektir. Çalışma ile Hatay' a ait yerel çeşitlerin ve ümitvar genotiplerin özellikleri belirlenecektir. Proje ile Hatay' da yerel olarak adlandırılan ve aynı zamanda bölge üreticileri tarafından yıllardır yetiştiriciliği yapılan ve aranan fakat tescili henüz yapılmayan genotiplerin tescil çalışmalarının başlatılması düşünülmektedir. Zeytin kataloğuna eklenecek yeni çeşitlerin tespiti hedeflenmektedir.

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	-
Proje Başlığı	Hatay İlinde Yetiştirilen Yerel Kargaburnu Zeytin Genotipinin Karakteristik Özelliklerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü HATAY
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Fatma ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Murat ÇELİK, Dr. Öğretim Üyesi Dilşat BOZDOĞAN KONUŞKAN (MKÜ), İpek SEZER, Sefer DEVİREN, Sabahittin ABAY, Adem DAL, Senem FİLİZ DOKSÖZ, Cemile KAPLAN, Çiğdem CEREN, Prof. Dr. Celil TOPLU (MKÜ)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 23.250,00 TL 2021: 18.250,00 TL 2022: 16.250,00 TL (57.750,00 TL)

Proje Özeti

Ülkemizde zeytin yetiştiriciliği yapılan birçok bölgede olduğu gibi, Akdeniz Bölgesinde en fazla üretime sahip Hatay ilinde, ağırlıklı olarak yerel çeşitler yetiştirilmektedir. Uzun yıllardan beri zeytin yetiştiriciliği yapılan, ekim alanlarının her geçen gün arttığı Hatay'da Halhalı, Savrani, Sarı Haşebi, Karamani, Gemlik gibi çeşitler ile bazı ilçelerde Kargaburnu genotipi, ağırlıkta yer almaktadır. Ancak, yeni tesis edilen bahçelerde genellikle Gemlik çeşidinin tercih edilmesi yerel çeşitlerin kaybolmasına yol açmaktadır.

Halihazırda tescilli bir çeşit olarak Türkiye Zeytin Çeşit Kataloğunda yer almayan Kargaburnu zeytini, özellikle Antakya ve Arsuz ilçelerinde Amanos Dağları'nın eteklerinde dağılım göstermektedir. Yağlık ve aile ihtiyacı için sofralık olarak yetiştirilen "Kargaburnu" zeytininin özellikleri tam olarak bilinmemekte, zaman zaman farklı çeşitlerle karıştırılmaktadır.

Yürütülmesi planlanan bu çalışmada, Hatay ilinde özellikle Antakya ve Arsuz ilçelerinde yerel olarak özellikle kapama bahçelerde yetiştirilen Kargaburnu zeytin genotipinin morfolojik özellikleri ile tarımsal ve ticari özelliklerinin ayrıntılı olarak belirlenmesi ve ülkemiz zeytinciliğine kazandırılması, araştırmacılara ve üreticilere ayrıntılı bilgi sunulması amaçlanmaktadır.

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	-
Proje Başlığı	Hatay Halhalı Zeytin Çeşidinde Üstün Özellikli Farklı Tiplerin Belirlenmesi (I. Aşama)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü HATAY
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Murat ÇELİK
Proje Yürütücüleri	Fatma ÇELİK, İpek SEZER, Sefer DEVİREN, Sabahittin ABAY, Adem DAL, Senem FİLİZ DOKSÖZ, Cemile KAPLAN, Çiğdem CEREN, Dr. Songül ACAR (ZAE), Dr. Öğr. Üyesi Dilşat BOZDOĞAN KONUŞKAN (MKÜ), Prof. Dr. Celil TOPLU (MKÜ)
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 30.500,00 TL 2021: 21.000,00 TL 2022: 18.000,00 TL 2023: 18.000,00 TL 2024: 7.000,00 TL (94.500,00 TL)
Proje Özeti	<p>Akdeniz Bölgesinde zeytin yetiştiriciliği için uygun ekolojiye sahip bir il olan Hatay, bölge zeytin üretiminde birinci sırada yer almaktadır. Hatay ili ve çevresinde çoğunlukla yerel çeşitler olan Halhalı (Hatay), Savrani, Sarı Haşebi, Kargaburnu, Karamani ile Gemlik ve az da olsa Ayvalık zeytin çeşitleri yetiştirilmektedir. Bölgede uzun yıllar yetiştiriciliği yapılan ve bölgeye oldukça iyi uyum sağlayan yerel çeşitlerin korunması, yeni tesis edilecek bahçelerin bu çeşitlerle kurulması ve bölge ile özdeşleşmiş ticari öneme sahip çeşitlerin desteklenmesi zeytinciliğin doğru gelişimi açısından önem arz etmektedir.</p> <p>Proje ile, Hatay ili zeytin üretimi ve tüketiminde önemli bir yer tutan Halhalı zeytin çeşidine ait popülasyon içerisinde seleksiyon kriterleri esas alınarak farklı tipleri belirlemek, bu tipleri temsil edecek ağaçları seçmek ve yapılan ölçüm, gözlem ve analizlerle seçilen tipler arasındaki farklılıkları ortaya koymak amaçlanmaktadır. Özellikle verimi ve yağ oranı daha yüksek olan, periyodisiteye eğilimi daha az olan, iri meyveli tiplerin tespit edilmesi ve bu tiplerin kaybolmadan çiftçi ve ülke ekonomisine kazandırılması hedeflenmektedir.</p>

YENİ TEKLİF PROJELER

AFA ADI : Bahçe Bitkileri

PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Melez Bireylerden Seçilen Genotipler İle Zeytinde Bodur Anaç Geliştirme Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Emre BİLEN
Proje Yürütücüleri	Dr. Nesrin Aktepe TANGU, Dr. Mehmet Emin AKÇAY
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2024
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2020: 25.000 TL 2021: 25.000 TL 2022: 10.000 TL 2023: 10.000 TL 2024: 30.000 TL Toplam: 100.000 TL
Proje Özeti	<p>Bitki ıslahında amaç, bir çeşidin üretim sisteminde kullanılması için gerekli olan tüm özellikleri içermesidir. Ancak dayanıklılık, yüksek verim ve kalite gibi istenilen tüm özellikleri bir arda gösteren genotipler geliştirmek mevcut bilgi birikimimiz ile her zaman mümkün olmamaktadır. Böyle durumda istenilen özelliklere sahip anaç ve kalem bir araya getirilerek yetiştiricilik ihtiyaçlarımızı karşılayacak bitkiler elde edilebilir. Çevresel faktörlere de bağlı olarak bazı genetik özellikler bitkinin anaç veya kalem olarak kullanıldığı durumlarda pozitif bir unsur olarak ortaya çıkar iken bazı durumlarda bitkinin anaç kullanılmadan tek başına dikildiği durumlarda olumsuz bir özellik olarak ortaya çıkabilmektedir. Dolayısı ile Anaç x Kalem x Çevre 3 lü ilişkilerinden biri bile değişse çok değişik sonuçlar elde edilebilmektedir. Bu nedenlerden dolayı anaç ıslahı karmaşık bir süreçtir. Bu bilgiler göz önünde bulundurularak hazırlanan proje kapsamında sofralık zeytin yetiştiriciliğinde günümüz yoğun yetiştiricilik anlayışının kaçınılmaz gerekliliklerinden biri olmaya başlayan yoğun mekanizasyona uygun dolayısı ile bodur özelliklere sahip anaç çeşitleri ıslah edilmek istenmektedir. Bu amaç ile daha önce yapılan projelerde melezlenmiş enstitü bahçemizde yer alan genotipler bir de bu gözle değerlendirilecek ve uygun olanlar belirlenmeye çalışılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin, ıslah, anaç

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI :Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI: Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Trabzon Hurmasında Burukluğun Giderilmesi İçin Yapılan Uygulamaların Pazarlama Sürecine Adaptasyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü YALOVA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Aydoğan Fidancılık- YALOVA, Anadolu Etap - İSTANBUL Agrofresh – İSTANBUL, Carmen Tarım - YALOVA
Proje Lideri	Dr. Arzu ŞEN
Proje Yürütücüleri	Dr. Nesrin AKTEPE TANGU Ertürk İNCE
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020 - 31/12/2022
Projenin Toplam Bütçesi:	68.000 TL
Proje Özeti	<p>Dünyada çoğunlukla subtropik iklim koşullarında yetiştiriciliği yapılan bir meyve türü olan Trabzon Hurması'nın yetiştiriciliğinde, Türkiye diğer üretici ülkeler arasında ilk 10'a girmektedir. Trabzon hurmalarının depolama ömrü; hasat olgunluğu ve yetiştirme koşullarına bağlı olarak çeşitler arasında büyük ölçüde değişmektedir. Pazarlarda bulunma süresi hasat zamanıyla sınırlı kalmaktadır. Trabzon hurmalarının pazarlarda daha uzun süre bulunabilmesi ve rasyonel bir pazarlamanın yapılabilmesi için bazı "Trabzon Hurması" çeşitlerinin soğukta muhafaza edilmesi gerekmektedir. "Rojo Brilliante" ve Hachiya çeşitleri yaklaşık 5 aylık bir muhafaza süresine sahiptir. Bu dönemde kalitenin de korunarak yapılması planlanan yeme olumu çalışmaları meyvenin fizyolojisini tanımlamak açısından yol gösterici olacaktır. Trabzon Hurmasında görünüm, ürünün pazar değerini belirlemede kullanılan en önemli kalite faktörüdür. Kalite; sertlik, irilik, renk, meyvenin durumu ve bozulma miktarına göre değerlendirilmekte olup, özellikle olgunlaşan meyvedeki renk değişimi ile şeker içeriği ve burukluk pazarlamada en önemli parametreler olarak değerlendirilmektedir. Trabzon hurmasında meyve hasat tarihine karar verilirken, meyvenin pazara sunum konusunun oldukça iyi değerlendirilmesi gerekmekte ve meyvelerin depolanması düşünülüyorsa, hasadın optimum zaman yapılması gerekmektedir. Ancak bu dönemde hasat edilen meyvelerin tamamının yeme olumunda olmayacağı unutulmamalıdır. Eğer meyveler depolanmadan pazarlanacaklarsa yeme olumu için mutlaka bir olgunlaştırma işleminin yapılması gerekmektedir.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Rojo Brilliante, Hachiya, muhafaza, kalite, olgunlaştırma, etilen, etanol, kuru buz, raf ömrü</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	İncirde Çeşit Geliştirme Projesi Kurutmalık Bazı İncir Tip ve Çeşitlerinin Farklı Ekolojik Koşullarda Performanslarının Karşılaştırılması I.
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr.Arzu AYAR
Proje Yürütücüleri	Aytekin BELGE, Koray KARATAŞ, Demet MUTLU, Ümran AKSU, Sabahittin ABAY, Cemile KAPLAN, Murat KAYA, Kenan ÇELİK, Sibel AKKUŞ BİNİCİ, Gökhan AKKUŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2019:15.000TL 2020:10.000 .TL 2021:10.000.TL 2022:38.000TL 2023: 10.000TL
Proje Özeti	<p>Türkiye, ekolojik koşulları ve zengin gen kaynakları açısından, kurutmalık incir yetiştiriciliği ve ticaretinde dünyada ilk sırada yer almaktadır. Zengin gen kaynaklarının koruma altına alınması, öne çıkan üstün incir çeşit ve tiplerinin ülkenin değişik lokasyonlarında yaygınlaştırılması ve değerlendirilmesi, Türkiye'nin incir konusundaki önderliğinin sürdürülebilirliğinin sağlaması açısından önem taşımaktadır.</p> <p>Aydın İlinde başta polikültür tarımı nedeniyle ovalarda yapılan incir üretimi her geçen gün azalmakta ve dağlık alanlara kaymaktadır. Bu durum, özellikle ekonomik değere sahip kurutmalık incir üretiminde bir risk olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü, kuru incirin genişleme sahası bölgede daralmaya başlamıştır. Kuru incir konusunda ileride ekonomiye olumsuz katkı sağlayacak bu gibi risklerin önceden görülmesi ve alternatif bölgelerde kuru incir üretiminin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması gerekmektedir.</p> <p>Bu projede; ekonomik öneme sahip bazı incir tip ve çeşitlerinin Urfa, Diyarbakır, Hatay ve Aydın illerini içine alan değişik ekolojik bölgelerde kurutmalık performansları değerlendirilecektir. Bölgesel değerlendirmeye en iyi uyum sağlayan kurutmalık çeşit ve tipler belirlenecek, üretimi yaygınlaştırılacak; alan ve buna paralel üretim artışıyla desteklenen Türkiye ekonomisine katkı sağlanacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Ülkesel İncir Seleksiyon Projesi Muğla Bölgesinde İncir Seleksiyonu ve Tanımlanması I
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, Fethiye Ziraat Odası, Seydikemer Ziraat Odası
Proje Lideri	Dr.Arzu AYAR
Proje Yürütücüleri	Mesut ÖZEN, Berrin ŞAHİN, Dr. Özlem DOĞAN, Aytekin BELGE, Demet MUTLU, Ümran AKSU, Nilgün TAN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31.12.2024
Projenin Toplam Bütçesi:	2019:65.000..TL 2020:61.000..TL 2021:18.000.TL 2022:12.000..TL
Proje Özeti	<p>İncir (<i>Ficus carica</i> L.), Moraceae (Dutgiller) familyasının <i>Ficus</i> cinsinde yer alan, kültür tarihi oldukça eski bir meyve türüdür. Yüksek kalori içeren kalsiyum , potasyum ve vitamin açısından oldukça zengin bir meyve olan incir, insan sağlığı ve beslenme açısından da oldukça önemli bir meyvedir.Türkiye, İncir anavatanı, kültür çeşitlerinin oluşum ve gelişim merkezi, önemli gen kaynağıdır.</p> <p>Muğla Bölgesi, incir popülasyonu yüksek olan illerimizden biridir. Bölgede doğal melezleme sonucu ortaya çıkan ve şimdiye kadar taranamamış çeşit ve tiplerin bölgesel saptanması yapılmamıştır. Ayrıca Fethiye Bölgesinde yaygın olarak bulunan ve üretimi yapılan Fethiye Kaya incirinin de sofralık ve kurutmalık açıdan üstün özelliklerinin olduğu bilinmektedir. Ancak, çeşide özgü standart bir fidan ile kurulu kapama bahçeler bulunmamaktadır. Kapama bahçeler kurulması konusunda, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın, Seydikemer ve Fethiye Ziraat Odalarının ve bölge çiftçilerinin fidan talepleri bulunmaktadır. Bölgede Kaya inciri adıyla anılan incir tiplerinin olduğu ve birbirine benzemedikleri belirtilmektedir. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın Fethiye Kaya inciri için coğrafi işaret almak için müracaatı söz konusudur. Fethiye Kaya inciri için yapılacak seleksiyon ile üstün incir tipleri saptanacak, coğrafi işaret için bilimsel veriler elde edilecek, bölgede üstün tiplerin yaygınlaştırılması ile Türkiye ekonomisine katkı sağlanacaktır.</p> <p>Proje ile, Muğla'da yapılacak popülasyon seleksiyonunda belirlenecek üstün tipler, genetik kaynaklarda koruma altına alınarak, tescillenmesi aşamasına geçilecek ve çeşit özelliği kazandırılacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje Başlığı	Farklı Yenidünya Çeşitlerinde Mikoriza İnokulasyonunun Fidan Büyüme ve Gelişimi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Proje Lideri	Fatma Belkıs ESİMEK
Proje Yürütücüleri	Mehmet Erdem KİRAZ, Rasim ARSLAN, Dr. Ayhan AYDIN, Prof.Dr.Ayzin B.KÜDEN, Prof.Dr.İbrahim ORTAŞ
Başlama- Bitiş Tarihleri	01/01/2020-31/12/2022
Projenin Toplam Bütçesi:	16.500 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışmada, mikoriza inokulasyonunun bazı yenidünya çeşitlerinde fidan büyüme ve gelişimi üzerine etkisi incelenecektir. Araştırma 2020-2022 yılları arasında Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nde sera koşullarında saksı denemeleri şeklinde yürütülecektir. Çalışmada, bölgemizde yaygın olarak yetiştiriciliği yapılan Hafif Çukurgöbek ve Yuvarlak Çukurgöbek ile Akko XIII yenidünya çeşitleri materyal olarak kullanılacaktır. Bitki köklerine mikoriza inokule edilecektir. Denemede yetiştirme ortamı olarak 3:1 torf-pomza karışımı ve 11 litrelik saksılar kullanılacaktır. Çalışma, tesadüf bloklarında bölünmüş parseller deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 3 bitki olacak şekilde (+) ve (-) mikorizalı olarak oluşturulacaktır. Yetiştirme ortamına 1000 spor/bitki olacak şekilde mikoriza aşılması yapılacaktır. Mikoriza aşılması yapılmayan saksılara aynı miktarda mikorizadan ari (steril edilmiş) orijinal yetiştirme ortam ilave edilecektir. Mikoriza etkisinin belirlenmesi amacıyla; gövde çap gelişimi, bitki yaprak sayısı, yaprak alanı, kök uzunluğu, gövde ve kök yaş ağırlığı, gövde ve kök kuru ağırlığı, yaprak klorofil miktarı incelenecek ve bitki besin maddeleri analizleri yapılacaktır. Proje sonucunda mikoriza aşıllı yenidünya fidanı üretimi teşvik edilecek ve yaygınlaştırılmaya çalışılacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	-
Proje Başlığı	Düşük Sıcaklığa Tolerant ve Orta Düzey Tolerant Ümitvar Muz Çeşit Adaylarının Farklı Lokasyonlarda Performanslarının Değerlendirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü MERSİN
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Filiz BAYSAL
Proje Yürütücüleri	Çiğdem CEREN, Haluk İhsan TEKİN, Cengiz TÜRKAY, Osman KAVAK, Hasan ÇELEN
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020-31.12.2023
Projenin Toplam Bütçesi:	2020: 62.000 TL 2021: 20.000 TL 2022: 20.000 TL
Proje Özeti:	<p>Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü' nde 2006-2010 yılları arasında yürütülen "Türkiye'de Muz Seleksiyonu ve Karakterizasyonu" projesi kapsamında Grand Nain, Azman ve Dwarf Cavendish çeşitlerine ait olduğu düşünülen 96 muz klonu selekte edilmiştir. Bunlar arasından seçilen en verimli 28 muz klonu "Türkiye'de yetiştirilen bazı önemli muz klonlarının düşük sıcaklık toleransının belirlenmesi" isimli proje sonucunda 28 klondan sadece 4 klon yaşamayı başarmıştır. Geriye kalan klonlar geri dönüşüm olmaksızın tamamen ölmüştür.</p> <p>Düşük sıcaklığa tolerant ve orta düzey tolerant kabul edilen bu klonların potansiyel muz yetiştiricilik alanlarına kaydırılabilmesi için öncelikle çeşit adaylarının kaybolma riskine karşı Nisan 2019 yılında tescil başvuruları yapılacaktır. Daha sonra Mersin (Alata-Kontrol), Hatay (Arsuz), Adana (Seyhan), İzmir (Bornova) ve Rize (Merkez) olmak üzere altı farklı lokasyonda örtü altı ve açıkta yetiştiriciliği yapılacaktır. Üç yıl süreyle morfolojik gözlemler yapılacak bitkilerde, çiçeklenme ve hasat parametreleri üzerinden değerlendirme yapılacakken, bir yandan lokasyonların iklim verilerine ait kayıtlar tutulacaktır.</p> <p>Sonuç olarak, proje tamamlandığında elde edilen veriler ışığında doğru çeşit seçimi ile muz yetiştiriciliği için pilot bölgeler belirlenecektir. Ülkemizde ilk kez yapılmış bu proje çıktılarında ortaya çıkan ümitvar çeşit adaylarımızın bölgelere göre tavsiyesi yapılacağı gibi, ithalata bağımlı olduğumuz muzun üretim miktarı artırılarak iç tüketimin karşılanması sağlanacaktır. Böylece ithalattan kaynaklanan döviz kaybını önemli ölçüde azaltarak milli ekonomimize önemli katkı sağlayacaktır.</p>

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Yerli Turunç (<i>Citrus aurantium</i> L.) ve Troyer Stranj (<i>Poncirus trifoliata</i> Raf. x <i>Citrus sinensis</i> Osb. var.) Çöğürlerinde <i>Trichoderma harzianum</i> L. Uygulamalarının Kök Gelişimi ve Fidan Kalitesi Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ANTALYA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Dr. Dilek GÜVEN
Proje Yürütücüleri	Zir. Yük. Müh. Mehmet ÖZDEMİR Zir. Yük. Müh. Zeynep ERYILMAZ Zir. Yük. Müh. Murat ŞİMŞEK Zir. Yük. Müh. Asuman YERDELEN Zir. Müh. Mehmet Ali ÇELİKYURT
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 – 31.12.2022
Projenin yıllara Göre Bütçesi	2020: 21.500 TL , 2021: 13.500 TL 2022: 6.000 TL Toplam:41.000 TL
Proje Özeti:	<p>Turunçgiller genelde tohum, çelik ve diğer vegetatif çoğaltım yöntemleri ile başarılı bir şekilde çoğaltılmasına rağmen, özellikle uygun olmayan toprak ve iklim koşulları ile hastalıklar anaç kullanımını zorunlu hale getirmektedir. Bundan dolayı, yetiştiriciliği yapılan turunçgil türlerinin hemen hemen tamamı aşılansmaktadır. Aşılansan çeşidin özellikleri üzerine anaçın etkisi de önemlidir. Bölgemizde kireçli toprak yapısından dolayı Yerli Turunç ve Troyer Stranj anaçları kullanılmaktadır. Çöğürlerin istenilen çeşitle aşılansabilmesi için yeterli çap kalınlığına (0,5-0,7 cm) gelmeleri de gerekmektedir. Sağlıklı bir anaç için, kök yapısının da sağlam, kuvvetli olması gerekir. Günümüzde köklenmeyi artırıcı değişik uygulamalar (Hormonlar, mikrobiyal karışımlar, vb) yapılmakla beraber, son yıllarda yararlı bir fungus olan <i>Trichoderma</i> türleri de birçok çalışmada kullanılmaya başlanmış, kök gelişimini ve bitki gelişimini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bu araştırmalar dikkate alınarak planlanan bu çalışmada, bölgemiz için önemli olan Yerli Turunç (<i>Citrus aurantium</i> L.) ve Troyer Stranj (<i>Poncirus trifoliata</i> Raf. x <i>Citrus sinensis</i> Osb. var.) anaçlarının çöğürlerinde <i>Trichoderma harzianum</i> L. Uygulamalarının Kök Gelişimi ve Fidan Kalitesi Üzerine Etkileri araştırılacaktır</p>
Anahtar Kelimeler:	Yerli Turunç, Troyer Strange, <i>Trichoderma harzianum</i> , köklendirme, anaç

YENİ TEKLİF PROJE

AFA ADI : Bahçe Bitkileri
PROGRAM ADI : Subtropik Meyveler

Proje No:	
Proje Başlığı	Harran Ovasında Yetiştirilen Bazı Pikan Cevizi (Carya Illinoensis) Çeşitlerinin Fiziksel, Kimyasal ve Biyokimyasal Özelliklerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ŞANLIURFA
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politakalar Genel Müdürlüğü
Proje Lideri	Sibel AKKUŞ BİNİCİ
Proje Yürütücüleri	Gökhan AKKUŞ, Şehnaz KORKMAZ, Yılmaz IŞIK, Prof. Dr. Bekir Erol AK
Başlama- Bitiş Tarihleri	01.01.2020 - 31.12.2022
Projenin Toplam Bütçesi:	56.100 TL
Proje Özeti : Pikan cevizi Juglandales takımının Juglandaceae familyasının içinde Carya cinsine bağlı (Carya illinoensis) türü olup, sert kabuklu bir meyvedir. Yerli cevizlere göre iç randıman oranı yüksekliği, ılıman iklim bölgelerde daha az masrafla yetiştirilmesi, zengin besin içeriğinin olması Pikan cevizi üstün kılan özelliklerdendir. Ege ve Akdeniz bölgelerimizin denize bakan yamaçlarında yetiştiriciliği yapılmakta olup; GAP bölgesinde de pikan yetiştiriciliği ile ilgili yapılan çalışmalarda olumlu sonuçlar alınmaktadır. Pikan cevizi; diğer sert kabuklu meyvelerin çoğundan daha yüksek yağ ve antioksidan içeriğine sahiptir. Bu çalışma, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yetiştirilen 21 pikan cevizi çeşidinden alınacak meyvelerde pomolojik özellikler; sırasıyla meyve ağırlığı, meyve uzunluğu, meyve genişliği, meyve yüksekliği, meyve kabuk kalınlığı, meyve iç ağırlığı gibi bazı pomolojik özelliklerin yanında, meyve yaprak, toprak ve meyve örneklerinde makro ve mikro besin elementleri düzeyleri belirlenecektir. Yine meyvede total yağ, yüzde nem, kül ve meyve yağ asitleri (doymuş yağ asitleri, tekli doymamış yağ asitleri, çoklu doymamış yağ asitleri, trans yağ, omega-3, omega-6, omega-9) gibi bazı kimyasal ve biyokimyasal özellikleri de tespit edilecektir. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde pikan cevizinin bazı çeşitlerinin kimyasal ve biokimyasal özellikleri ve değerlendirme yöntemleri üzerine yapılmış bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu çalışma, ülkemizde özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde üretim ve adaptasyon çalışmaları için kaynak teşkil edecektir. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde pikan cevizinin bazı çeşitlerinin kimyasal ve biokimyasal özellikleri ve değerlendirme yöntemleri üzerine yapılacak ilk çalışma niteliğindedir.	
Anahtar Kelimeler: Pikan, Carya illinoensis, Çeşit, Yağ, Yağ asidi bileşimi	

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER
TÜBİTAK 1001

Proje Başlığı	Bulk Segregant Analizi Kullanılarak Narda Önemli Karakterlerle İlişkili Moleküler Markörlerin Geliştirilmesi
Proje Lideri	Doç. Dr. Keziban YAZICI
Projeyi Yürüten Kuruluş	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Süleyman Demirel Üniversitesi Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Yürütücüleri	Doç. Dr. Mehtap ŞAHİN ÇEVİK Zir. Yük. Müh. Alpaslan ŞAHİN
Başlama-Bitiş Tarihleri	2014-2017
Projenin Toplam Bütçesi	148.638.17 TL
Proje Özeti	<p>Bu projede; melezleme çalışmaları sonucu elde edilmiş, morfolojik, pomolojik ve fenolojik gözlemleri tamamlanmış 94 nar tipi, 4 yeni nar çeşidi ve bunların ebeveynleri değerlendirilerek narda arzu edilen karakterlerle (yumuşak çekirdeklilik, koyu kırmızı meyve kabuk rengi, güneş yanığına dayanıklılık) ilişkili moleküler markörleri belirlemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 114O380 Numaralı projemiz kapsamında bu markörler geliştirilmiştir. Bu proje kapsamında geliştirilen markörler dünyada bir ilk niteliğindedir ve nar ıslahında tüm dünyada kullanılabilecek ve çok uzun olan ıslah süresini önemli derecede kısaltacaktır.</p> <p>Bu amaç doğrultusunda projenin alt amaçları:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Narda yumuşak çekirdeklilik, koyu kırmızı meyve kabuk rengi, güneş yanığına dayanıklılık özellikleri ile ilişkili moleküler markörler geliştirmek amacıyla bulk segregant analizinin gerçekleştirilmesi.2. Bulk Segregant analizi sonunda geliştirilen markörlerin yumuşak çekirdekli, koyu kırmızı meyve kabuk rengine sahip ve güneş yanığına dayanıklı tiplerde teker teker denenmesi ve böylece bulk segregant analizi sonunda elde edilen markörlerin kesin olarak belirlenmesidir. <p>Bu alt amaçlar doğrultusundaki çalışmalar da başarıyla tamamlanmıştır.</p> <p>Sonuçlanan bu proje kapsamında kırmızı kabuklu ve pembe kabuklu bireyleri birbirinden ayırt etmemizi sağlayan 1, güneş yanığına dayanıklı ve hassas bireyleri birbirinden ayırt etmemizi sağlayan 2 ve yumuşak çekirdekli ve sert çekirdekli bireyleri birbirinden ayırt etmemizi sağlayan 3 tane, olmak üzere toplam olarak 6 RAPD markörü geliştirilmiştir. Ayrıca güneş yanığına dayanıklı ve hassas bireyleri birbirinden ayırt etmemizi sağlayan 1 RAPD markörü kullanılarak daha spesifik olan SCAR markörü geliştirilmiştir. Bu proje sonucunda ülkemizde nar konusunda yapılan Klasik Islah çalışmaları Moleküler Islahla birleştirilmiş ve Moleküler Islaha geçilmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Nar, Moleküler Markörler, RAPD, SCAR, Bulk Segregant Analizi

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	KKTC’de Turunçgillerde Virüslerden Arındırma ve Çeşit Geliştirme Projesi
Proje Lideri	Konce BAYDAR
Projeyi Yürüten Kuruluş	KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Yürütücüleri	Yeşim Rehber DİKKAYA, Ayda KONUKSAL, Cem KARACA, Esra SERİNOL, Hüseyin KARANFİLOĞLU
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Yardım Heyeti Başkanlığı, TAGEM,Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Başlama-Bitiş Tarihleri	Nisan 2017 - Nisan 2022
Projenin Toplam Bütçesi	1.555.000 TL
Proje Özeti :	<p>Tüm bitki türlerinde olduğu gibi narenciyede de etkin bir mücadele yöntemi olmayan virüs ve virüs benzeri hastalıklar, üretim alanlarında önemli sorunlara yol açmakta ve ilerleyen evrelerde ağaç ölümlerine varan zararlar oluşmaktadır. Böylelikle üretim alanlarında ciddi bir azalma gözlemlenmekte ve ekonomik kayıplar ortaya çıkmaktadır.</p> <p>Bu nedenle proje kapsamında; iklim koşulları bakımından turunçgil yetiştiriciliğine oldukça elverişli olan ülkemizde, yetiştiriciliği yapılan turunçgil çeşit envanterinin oluşturulması ardından virüs ve virüs benzeri hastalıkların neden olduğu problemlerin çözümü için arındırma ve indeksleme çalışmalarının başlatılarak üreticilere ve fidancılık kuruluşlarına virüs hastalıklarından temiz turunçgil üretim materyali sağlanmış olacaktır. Aynı zamanda turunçgillerde ıslah ve adaptasyon çalışmaları ile KKTC turunçgil sektörünün dünyada meydana gelen talep değişikliklerine uygun çeşitlerle üretim yapabilmesi için dinamik bir yapı kazandırılmış olacaktır.</p> <p>Dönem Bulguları:Bazı turunçgil çeşitlerinin KKTC koşullarında performanslarının belirlenmesi amacıyla oluşturulan adaptasyon parseline dikilmiş olan 21 adet turunçgil çeşidinin yıl boyu kültürel bakım işlemleri yapılmıştır. Proje kapsamında 2013 yılı itibari ile yapımına başlanan laboratuvar tamamlanmıştır olup 2014 yılında virüs ve virüs benzeri hastalıklardan arındırma çalışmalarına başlanabilmesi amacıyla gerekli olan alet, ekipman ve sarf malzeme alımları yapılmıştır. Proje 3. alt başlığı için anket çalışmalarına başlanmış. Bu kapsamda üreticilerle görüşülmüş ve bahçe ziyaretleri yapılmıştır. İlk etapta virüslerden arındırma programına alınacak türlerin aşılama yapılarak bitkiler hazır hale getirilmiştir. 2018 yılı içinde Laboratuvar hazır hale getirilmiş, virüsten arındırma çalışmaları için tohum ekimleri gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı içinde SUA çalışmalarına devam edilecektir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje No	1170129
Proje Başlığı	Palistore Depolama ve Taşıma Sisteminin Farklı Zamanlarda Olgunlaşan İncir Çeşitlerinde İhracatı Artırmak Amacıyla Kullanılabilirliğinin Araştırılması
Proje Lideri	Prof. Dr. Mustafa ERKAN
Projeyi Yürüten Kuruluş	Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü
Proje Yürütücüleri	Dr. Birgül ERTAN, Dr. İhsan Burak ÇAM
Projeyi Destekleyen Kurumlar	TÜBİTAK- TOVAG
Başlama-Bitiş Tarihleri	2018-2020
Projenin Toplam Bütçesi	195.000 TL
Proje Özeti	<p>Taze incir gibi hasat sonrası ömrü son derece kısa olan ürünlerde hasat ve hasat sonrası işlemlerde kalitenin korunması son derece önemlidir. İncirde hasat sonrası kayıplar oldukça yüksek olup, kimi zaman %40-50 seviyelerine ulaşmaktadır. Bu nedenle, incirde kayıp oranlarının azaltılması için hasat sonrası tüm ara kademelerde uygun teknolojilerin kullanılması büyük önem arz etmektedir. Diğer tüm bahçe ürünlerinde olduğu gibi incirde de hasat sonrası kayıpları azaltmak ve ürün kalitesini korumak amacıyla ülkemizde ve dünyada değişik çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar arasında özellikle son yıllarda kimyasal uygulamalara alternatif çevre ve insan sağlığına olumsuz etkileri bulunmayan yöntemlerin kullanıldığı araştırmalar ağırlık kazanmaktadır.</p> <p>Proje kapsamında Siyah Orak, Yeşil Güz ve Bursa Siyahı incir çeşitlerinin farklı atmosfer bileşimlerine sahip palistore ortamında depolanmasının etkileri incelenmektedir. Bu amaçla İncir Araştırma Enstitüsü'nden farklı zamanlarda hasat edilen meyveler soğutmalı bir araçla Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümüne getirilmiştir. Çalışmada ülkemizde ilk defa bir laboratuvarında kurulan palistore depolama ünitesi (Palet depolama sistemi) kullanılarak bu sistemin incir muhafazası üzerine etkisi denenmiştir. %21 O₂ + %0,03 CO₂ (Kontrol), %3 O₂ + %15 CO₂, %3 O₂ + %20 CO₂, %3 O₂ + %25 CO₂ atmosfer bileşimleri denenmiştir. Çalışmada her çeşit için bu ortamlar kullanılmıştır. Meyveler bu konsantrasyonlar altında palistore ortamında 0°C sıcaklıkta % 90-95 oransal nemde 4 hafta süreyle depolanmıştır. Ayrıca çalışmalarda meyvelerin 20°C sıcaklıkta %65-70 oransal nemde raf ömürleri de test edilmiştir. Çalışmada ağırlık kaybı, kabuk rengi, meyve eti sertliği, çürümeler kaydedilmiştir. Ayrıca yapılması planlanan şeker kompozisyonu, organik asit kompozisyonu, fenolik madde kompozisyonu, antosiyanin kompozisyonu için örnekler alınmıştır. Taşıma modelleme çalışması da yapılmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Taze incir, ihracat, yüksek CO ₂ , biyokimyasal kompozisyon, depolama.

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje No	118O206
Proje Başlığı	İlek İnciri Muhafazasında Uygun Depolama Sıcaklığının Belirlenmesi
Proje Lideri	Dr. Birgül ERTAN
Projeyi Yürüten Kuruluş	İncir Araştırma Enstitüsü
Proje Yürütücüleri	Dr. Özlem DOĞAN, Doç. Dr. Özlem TUNCAY, Dr. Sunay DAĞ, Duygu BİROL
Projeyi Destekleyen Kurumlar	TÜBİTAK- TOVAG
Başlama-Bitiş Tarihleri	2018-2021
Projenin Toplam Bütçesi	265.000 TL
Proje Özeti	<p>Ülkemiz için yüksek katma değere sahip olan Sarılop ve Bursa Siyahı incir çeşitlerinde kaliteli ve yeterli ürün alabilmek için meyve tutumunu sağlamak üzere mutlaka ilekleme ile döllenenin sağlanması gerekmektedir. Ülkemizde incir yetiştiriciliği yapılan bölgelerde tozlayıcı erkek incir meyveleri doğada kültürel işlemler olmaksızın, dağınık ve hatta yabancı formlarda yetişen ve az sayıda erkek incir ağaçlarından sağlanmaktadır. Ege bölgesi hem kendi hem de diğer yetiştirici bölgelerin ilek ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamaktadır. Bu projede amaç; kaliteli ve yeterli ürün elde edebilmek için birinci koşul olan temiz/sağlıklı olarak üretilecek ileklerin, incir üretimi yapılan diğer bölgelere tozlayıcı özelliklerini kaybetmeden ulaştırılması amacıyla soğuk havada muhafaza koşullarını ve sürelerini tespit etmektir. Gerek Dünya’da gerekse ülkemizde ilek meyvelerinin soğukta muhafazası ile ilgili bilimsel çalışmaya rastlanmamıştır. Üreticiler sorunlarına çözüm bulmak amacıyla ilek meyvelerini buzdolabında saklama yoluna gitmekte, ancak gerek polenlerin gerekse ilek arısının hangi sıcaklıkta ve ne kadar süre ile canlılıklarını kaybetmeden saklanabileceklerine dair bilgi bulunmamaktadır. Bu amaçla 3 farklı sıcaklıkta (0±0,5°C; 4±0,5°C ve 8±0,5°C) depolanacak 4 farklı ilek çeşidinin (Hamza, Taşlık, Kıbrıslı, Kara İlek) 30 gün süre ile polen canlılığı, ilek arısı canlılık durumu ve çıkış sürelerine ait verileri laboratuvar koşullarında elde edilmeye çalışılacaktır. Ayrıca en uzun dayanıma sahip bulunan ilek çeşidi ile bölgemizde 3 farklı lokasyonda bulunan Sarılop incir ağaçlarına ilekleme işlemi yapılarak ilek meyvelerinin performansları sahada gözlenecektir. Bu çalışma ile ülkemizin önemli ihracat ürünü olan kuru incir (Sarılop çeşidi) ve taze incir (Bursa Siyahı) üretim devamlılığının sağlanması, herhangi bir bölgede sağlıklı tozlayıcı meyve eldesinde sorun olması durumunda diğer bölgelerden tozlayıcı meyve temini için altyapı hazırlanması ve bu konuda yapılmış başka çalışma olmadığından sadece ülkemizde değil, dünya’daki incir üreticileri için de literatürdeki önemli bir eksikliğin giderilmesi projenin ana amaçlarını oluşturmaktadır. Bu proje sonucunda elde edilecek bilgilerin; üreticileri bilinçli ve modern ilek üretimine teşvik etmesi, sağlıklı ve yeterli miktarda gerçekleştirilecek ilek üretiminin incir üretim ve kalitesinde olumlu artış sağlaması ve sonuçta sosyo ekonomik faydaları beraberinde getirmesi beklenmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Ficus carica, ilekleme, muhafaza, polen canlılığı, ilek arısı.

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje No	
Proje Başlığı	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde İncir “Ficus carica L.” Seleksiyonu ve Muhafazası
Proje Lideri	Berna Kamçı ALTUN
Projeyi Yürüten Kuruluş	Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü/ Tarım Dairesi Müdürlüğü
Proje Yürütücüleri	Yrd. Doç. Dr. Nihat YILMAZ, Dr. Birgül ERTAN, Yeşim REHBER DİKKAY, ATurgut ALAS, Ahmet KARABAY
Projeyi Destekleyen Kurumlar	TAGEM ,İncir Araştırma Enstitüsü AYDIN LAÜ Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi
Başlama-Bitiş Tarihleri	2014- 2018
Projenin Toplam Bütçesi	52,500
Proje Özeti	<p>Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, incir genetik çeşitliliği bakımından son derece zengin bir yapıya sahiptir. Ülkede, “bardak inciri, beyaz incir, siyah incir” olarak adlandırılan yöresel çeşitlerin yanında, doğal olarak yayılış gösteren pek çok incir genotipi bulunmaktadır. Bu çalışma ile doğal populasyon içindeki nitelikli tiplerin ortaya çıkarılmasının yanı sıra, yöreye özgü tiplerin “gen kaynağı” olarak korunması amaçlanmıştır. Selekte edilen genotip veya yöresel çeşitlerin adaptasyon çalışmalarının yapılması ve üretimlerinin yaygınlaştırılması için bir alt yapı oluşturulması da hedeflenmiştir.</p> <p>Çalışma kapsamında, kuzeye ve doğuya doğru yetiştiricilik yapılan bölgeler ile KKTC’nin bütün kasaba ve köylerinin doğal florasında yer alan incir genotiplerinin bulunduğu alanlar 2015-2016 yılları üretim döneminde yapılan surveyler ile taranmış ve genotipler işaretlenmiştir. Meyve iriliği, verimlilik ve erkencilik/geçcilik durumu gibi temel seleksiyon kriterlerine göre işaretleme yapılmış incir genotiplerine ait ağaçlarda fenolojik, morfolojik ve pomolojik özelliklere ilişkin veriler elde edilmiş, diğer kalite özellikleri açısından seçime esas olmak üzere tartılı derecelendirme yöntemi kullanılarak değerlendirilmiş ve yüksek puan alanlar belirlenmiştir.</p> <p>İncir seleksiyonunda yüksek kaliteli sofralık genotipler Yerli siyah (Lefke) , Bardak (Aydıncöy), geçici Bardak (Bostancı)., reçellik ve macunluğa uygun genotipler Küçük Beyaz (Lefke), Andoliga (Esentepe)) olarak meyve kalite özelliklerine göre ön plana çıkmıştır. En verimli sofralık genotip Geçici Siyah (Aydıncöy) ile reçellik genotip Kara (Esentepe) olarak belirlenmiştir. 2017 yılında belirtilen genotiplerden çelik alınarak KKTC Tarımsal Araştırma Enstitüsünde köklendirme çalışmaları yapılmış ve her bir genotipten 5’er adet fidan araziye dikilerek parsel oluşturulmuştur. Sonuç olarak üstün özellik gösteren genotiplerden çelikler alınarak ülkemize gönderilecek ve enstitümüzde parsel oluşturularak adaptasyon çalışması yapılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	: İncir, Seleksiyon, Muhafaza, Ficus carica L.

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje No:	TAGEM –BS-14/10-07/02-15
Proje Başlığı	Bazı İncir Çeşitlerinde Virüsten Ari Ön Temel Üretim Materyalinin Elde Edilmesi ve Sertifikalı Fidan Üretimine Yönelik Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü İZMİR
Projeyi Destekleyen Kuruluş:	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Proje Yürütücüsü	Dr. Serpil ERİLMEZ
Yardımcı Araştırmacılar	Sabriye ÖZDEMİR, Tevfik TURANLI, Dr. Birgül ERTAN, Dr.Sunay DAĞ, Dr.Özlem DOĞAN, Pınar GÖRÜCÜOĞLU, Eşref TUTMUŞ, Prof. Dr. Gonca ÜNVER DALKILIÇ
Başlama- Bitiş Tarihleri	Ocak 2015- - Aralık 2018
Projenin Toplam Bütçesi:	40000 TL
Proje Özeti	<p>Türkiye incir üretiminin % 90'ından fazlasını oluşturan Sarılop çeşidi özel mikroklima koşulları nedeniyle Ege Bölgesi'nin Aydın yöresinde yetiştirilmektedir. Bu derece de önemli bir ürünün yetiştiriciliğini sertifikasyon açısından sınırlayan "İncir mozaik hastalığı" incir yetiştirilen tüm bölgelerde görülmektedir. Öngörülen çalışmada; bölgemiz için önemli olan incir türlerine ait tescilli çeşitlerden damızlık materyalin üretilmesi, korunması ve mevcut damızlıklardan sertifikasyona hazır fidan üretiminin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır</p> <p>Sağlıklı üretim materyali elde edilmesinde in vitro çoğaltım yöntemlerinden meristem kültürü yöntemi kullanılmış ve bununla birlikte virüssüz materyal elde edebilmek için 37-38 °C sıcaklıkta ve 21 gün süre ile termoterapi uygulaması yapılmıştır. Bu amaçla Sarılop, Bursa Siyahı, Morgüz, Beyaz Orak, Siyah Orak, Taşlık, Hamza ve Bardakçı çeşitlerinden sürgün uçları ve meristemler alınmış, testleme için yaprak örnekleri temin edilmiş fakat şaşırtma serasına bitkiler aktarılamamıştır. İMH'na neden olan etmen veya etmenlerin tanınmasına yönelik yapılan çalışmalar kapsamında sürgün ucu kültürü ve termoterapi uygulaması sonucunda FBV-1 etmeni yönünden arındırma gerçekleştirilememiştir. Sürgünucu ve meristem örneklerinde yapılan testlemeler sonrası diğer viral etmenler elemine olurken FBV-1 pozitif olarak bulunmuş ve bu etmenin incir genomuna entegre olabileceği sonucuna varılmıştır. İMH etmenlerinin aşı ve vektör ile taşıyıcı olması hastalık etmenleri ile mücadelede zorlukları da beraberinde getirmiştir. Bu araştırma ile Sarılop, Bursa Siyahı, Morgüz, Beyaz Orak, Siyah Orak, Taşlık, Hamza ve Bardakçı incir çeşitlerinde virüsten temiz üretim materyalinin nasıl elde edileceği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu yöntemler kullanılarak, sağlıklı incir baz materyalleri elde edilmeli ve çelikler bu anaçlardan alınarak yeni tesis edilecek bahçelerde bu üretim materyalleri kullanılmalıdır. Hastalığın taşınma riski A. ficus' a karşı ruhsatlı bir akarisitinin geliştirilmesi ile önlenabilir. İncirde doku kültürü yöntemlerinden tomurcuk ve meristem kültürü çalışmalarına halen Biyoteknoloji Merkez Araştırma Enstitüsü tarafından devam edilmektedir. Ancak alınan yaprak örneklerinde Bornova Zirai Mücadele Enstitüsü tarafından yapılan testlemeler sonucunda FBV-1 ve FMV viral etmenleri tespit edilmiştir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

TÜBİTAK 1003

Proje Başlığı	Zeytinde Don Toleransı Yüksek Çeşit Geliştirilmesi ve Don Stresinde Protein ve Karbonhidrat Metabolizmasından Sorumlu Aday Genlerin Belirlenmesi
Proje Lideri	Prof. Dr. Hatice GÜLEN
Projeyi Yürüten Kuruluş	Bilgi Üniversitesi-İstanbul Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü-İZMİR Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir TÜBİTAK MAM
Proje Yürütücüleri	Dr. Öznur ÇETİN, Dr. Nurengin METE, Dr. Handan ATAOL ÖLMEZ, Prof. Dr. Ece TURHAN, Yrd. Doç. Dr. Sergül ERGİN, Doç. Dr. Asuman CANSEV, Dr. Birsen CEVHER KESKİN
Başlama-Bitiş Tarihleri	15/04/2017-15/04/2020
Projenin Toplam Bütçesi	1.428.462TL
Proje Özeti	<p>Tüm bitkilerde olduğu gibi zeytin bitkisinin de yetiştiriciliğini ve yayılımını sınırlandıran en önemli abiyotik stres faktörlerinden birisi düşük sıcaklıklardır. Özellikle son yıllarda zeytin yetiştiriciliği yapılan bazı bölgelerde oluşan ani sıcaklık düşüşleri ve don zararı nedeniyle önemli verim ve kalite kayıpları yaşanmaktadır. Bu çalışma ile zeytin çeşitlerinin don toleranslarının belirlenmesi, don toleransı yüksek çeşit geliştirilmesi ve don stresinde protein ve karbonhidrat metabolizmasından sorumlu aday genlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.</p> <p>Proje, zeytin gen kaynaklarının don toleransı bakımından taranması (screening aşaması) ve don stresine toleransın karbonhidrat, protein ve gen düzeyinde araştırılmasını kapsayan üç alt projeden oluşmaktadır.</p> <p>Zeytincilik Araştırma Enstitüsü iş paketinde ikinci ve üçüncü alt projelerde materyal olarak kullanılacak olan Çelebi-İznic(dona hassas) ve Memeli (tolerant) çeşitlerine ait fidanların üretimini gerçekleştirilmiştir. Zeytin Arazi Gen Bankasında bulunan 90 çeşitte 2018 yılı Ocak ayı ve Temmuz ayında; Memecik X Gemlik melez popülasyonunda yer alan 160 genotipe ise 2018 yılı Şubat ayında +4C ile -20 C arasında kademeli soğutma yapılarak don testi uygulanmıştır. Ayrıca GBS analizinde kullanılmak üzere Memecik X Gemlik melez kombinasyonundaki genotiplerde DNA izolasyonları yapılmıştır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Zeytin (Olea europaea L.), don stresi, çeşit, ıslah

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Yüksek lisans tez projesi

Proje Başlığı	Bazı melez çeşit adayları ve zeytin çeşitlerinin kendine verimlilik durumlarının saptanması
Proje Lideri	Hükümrhan GÜL
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Yürütücüleri	Hükümrhan GÜL Doç.Dr. Murat İSFENDİYAROĞLU (Proje Tez Danışmanı)
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2018, 31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi	5560 TL.
Proje Özeti: Diğer meyve türlerinde olduğu gibi, zeytin çeşitlerinde de verimliliğinin artırılması için döllenme biyolojisi sorunlarının bilinmesi ve bu sorunların giderilmesi gerekmektedir. Ülkemizde tescilli gerçekleştirilmiş 92 adet zeytin çeşidi bulunmakta ve bu çeşitlerden sadece 18'ünün kendine uyuma durumu bilinmektedir. 2018 yılında yapılan çalışmalarda Zoncuk, Melkabazı, GM-41, Sinop No 1, Çekişte, Marantelli, Eğriburun Nizip, GM-39, MG-11 çeşit ve çeşit adaylarının kendine verimsiz olduğu; Şam (İznik), Çilli, Butko ve Karayaprak çeşitlerinin kısmen kendine verimli olduğu, Görvele ve Karamürsel Su çeşitlerinin kendine verimli olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca GM-41, GM-39 ve MG-11 Çeşit adayları için uygun tozlayıcı belirlemeye yönelik yapılan çalışmalarda ise GM-41 için memecik ve Ayvalık çeşitlerinin kabul edilebilir tozlayıcı çeşit sınıfında, GM-39 için Ayvalık ve uslu çeşitlerinin iyi tozlayıcı sınıfında, MG-11 için Memecik, Gemlik, Uslu ve Ayvalık çeşitlerinin iyi tozlayıcı sınıfında, Eğriburun Nizip çeşidinin ise kabul edilebilir tozlayıcı sınıfında olduğu tespit edilmiştir. Çeşit ve çeşit adaylarına ait çiçek tozu canlılık ve çimlendirme testlerinde ise çiçek tozu canlılık testlerinde oldukça yüksek canlılık oranları elde edilmiş, çimlendirme testlerinde ise Zoncuk çeşidinin haricinde diğer çeşitlerin çiçek tozu çimlenme oranları kabul edilebilir sınırlarda tespit edilmiştir. İlerleyen dönemde çiçek tozu canlılık ve çimlendirme testlerinin bir kez daha tekrar edilmesinde fayda olduğu düşünülmektedir. Planlandığı şekilde 2019 yılında ve gerekirse 2020 yıllarında çalışma tekrar edilip daha güvenilir sonuçlar elde edilmesi düşünülmektedir.	

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Zeytin Bitkisinde (Olea europaea L) Kuraklık Stresi Yanıtında Epigenetik Regülasyon (Tübitak 2515 COST- Proje No: 217O401)
Proje Lideri	Dr. Birsen CEVHER KESKİN
Projeyi Yürüten Kuruluş	Marmara Araştırma Merkezi, Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü, MAM Gebze Yerleşkesi, Gezbe / Kocaeli
Proje Yürütücüleri	Dr. Birsen CEVHER KESKİN (Tübitak MAM), Yasemin YILDIZHAN, Aydan SARAÇ, Altan KARA, Doç.Dr.Aşkın Hediye SEKMEN (İş Paketi:Ege Üni. Biyoloji Böl.) Dr. Ünal KAYA (İş Paketi: Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müd.), Nurcan ULUÇAY
Başlama-Bitiş Tarihleri	15.06.2018 -- 15.06.2021 (36 ay)
Projenin Toplam Bütçesi	358.600,00 TL.
Proje Özeti:	<p>Projede materyal olarak: Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Arazi Gen Bankası'nda yer alan tescilli 8 zeytin çeşidinin (Görvele, Butko, Gemlik, Ödemiş Eşek, Ayvalık, Çekişte, Memecik, Domat), çelik alıp köklendirme usulü ile yetiştirilmiş, 3 yaşlı fidanları kullanılacaktır. Denemede kontrollü sera koşulları altında (sıcaklık ve nem kayıtları alınarak); kontrol grubu (tam sulama), kuraklık stres grubu (susuz) şeklinde iki uygulama yapılacaktır. Stres uygulaması başladıktan sonra belirlenen aralıklarla enstitümüz iş paketinde morfolojik ve fizyolojik (bitki boyu, gövde çapı, yaprak oransal su içeriği, yaprak su potansiyeli, fotosentez, transpirasyon, su kullanım etkinliği) ölçümleri yapılacaktır. Projenin diğer bir iş paketinde ise Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nde biyokimyasal analizler kapsamında antioksidan enzim aktiviteleri değerlendirilecektir. Böylece çeşitler fizyolojik ve biyokimyasal testlerden geçirilip taranarak kuraklığa tolerant ve hassas genotipler seçilecektir. Tübitak Marmara Araştırma Merkezi'nde ise seçilen bu çeşitlerde (tolerant ve hassas) RNA seq, CHIP Seq analizleri ve farklı anlatım yapan genlerin qRT-PCR ile Doğrulanması çalışmaları ile kuraklık stresiyle ilgili epigenom haritalaması çalışmaları yürütülecektir.</p>
Anahtar Kelimeler:	

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER
TAGEM ARGE PROJESİ

Proje Başlığı	Yerel Tarımsal Kaynaklardan Biyoteknolojik Girdilerin Geliştirilmesi
Proje Lideri	BİROL CARAN -Anadolu Çim Ltd. Şti-İzmir
Projeyi Yürüten Kuruluşlar	İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü (ZAE), İzmir Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü (BZMAE) Anadolu Çim Ltd. Şti., Aydın Kimya Sanayi Ticaret A.Ş., Caran Kimya Sanayi Ticaret Ltd. Şti, S.S. Bademli Fidancılık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Biyomühendislik Bölümü, İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Proje Koordinatörü	Dr. Alev KIR
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, TAGEM ARGE Programı
Başlama-Bitiş Tarihleri	36 Ay/ Ocak 2019-Aralık 2022
Projenin Toplam Bütçesi	2,3 milyon TL
Proje Özeti	<p>Projenin amacı; Yerel kaynaklarımızdan izole edilen toprak mikroorganizmaları ile (a) biyofungisit ve (b) bitkisel ve hayvansal organik atıklardan sağlanan kompost ürünlerini biyoteknolojik yöntemler kullanarak geliştirmek, tekerrürlü denemelerle yaygın üretimi yapılan bitki türlerinde verim ve kaliteye olan etkilerini belirleyerek üreticilerimizin hizmetine kaliteli ve milli ürünler sunma kapasitesini artırmaktır.</p> <p>Hedeflenen 4 ürünün:Yerli ve Milli Kaliteli Üreticilerimizin farklı taleplerine karşılık verecek yelpazede Yenilikçi Ekonomik Son teknolojiye uygun Ar-Ge faaliyetleri ile etkileri şeffaf olarak ortaya konulmuş olmaları hedeftir.</p> <p>Proje; kamu – üniversite - özel sektör - kooperatif olmak üzere 9 (dokuz) ayrı kuruluş ortaklığı ile gerçekleştirilecektir. Faaliyetler; 6 (altı) şekilde tanımlanmış ve kuruluşların bu aşamalarındaki işbirliği ile planlanmıştır. 3 yıllık (6 dönem) proje süresince gerçekleştirilecektir.</p> <p>Bu faaliyetler sonucunda, örneği oluşturulan yöntemlerin ve ürünlere ait performansların ve uygulamaya ilişkin sürdürülebilirliğin durumunun ortaya konulması proje teklifinin başlıca çıktısıdır. Ayrıca, küçük aile çiftliklerine desteklemek amaçlı, çiftlik şartlarında üretimlerinde sosyal sorumluluk bilinci ile bilinçlendirme, farkındalık ve teknik eğitimler verilecektir.</p> <p>Sonuçta, proje ile ithal ürünlerin yerine geçebilecek ikame kapasite ve kalitesi yüksek yerel yerli üretim ürünlerin ar-ge faaliyetleri ile desteklenerek geliştirilmesi ve ülkemiz milli ekonomi ve istihdamını önemli ölçüde desteklemek olasıdır. Üretilen ürünler hem bitki sağlığı hem de toprak sağlığına çözüm getirecek nitelik taşımasının yanında çevrede çöp olarak nitelenen atık ve artıkların yeniden ekonomiye kazandırılmasını sağlayacaktır.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Organik Bahçe Bitkileri Yetiştiriciliği ve Sürdürülebilirliğinin Menemen-Alaniçi Köyünde Geliştirilmesi Projesi
Proje Lideri	İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Projeyi Yürüten Kuruluş	İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü (ZAE)
Proje Yürütücüleri	Uzm. Sevinç Kacargil, Dr. Alev KIR, Uzm. Sedef ÖZDEN
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	BUGEM, (Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi)
Başlama-Bitiş Tarihleri	36 Ay/ Ocak 2019-Aralık 2022
Projenin Toplam Bütçesi	335 Bin TL
Proje Özeti	<p>İzmir İli Menemen İlçesine bağlı Alaniçi Köyünden üreticilerin; üretim ve planlama, eğitim ve demonstrasyon yoluyla bilgi ve becerilerinin artırılması, çeşitli desteklemelerle organik çilek, zeytin, meyve ve sebze üretimi yapmalarının sağlanması ve örnek işletmeler haline getirilmeleri amaçtır. Bu faaliyetler ile üreticilerin gelir düzeyinin artırılarak, tarımsal kalkınmayı sağlamak ve istihdam yaratmak temel amaç olarak belirlenmiştir. Konvansiyonel tarımda, aşırı gübre ve zirai ilaç kullanıldığından bu durum toprak ve suda kirlilik sorunlarını doğurmakta ve zaman zaman toplum sağlığını tehdit eden sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca toprak ve su kaynaklarının kirlenmesi zaman içinde verimli arazilerin çoraklaşarak tarım arazisi niteliğini kaybetmesine neden olmaktadır. Böyle bir ortamda da sürdürülebilir ve rekabetçi bir tarım sektörünün geliştirilmesi mümkün değildir. Proje ile yörede tarımla uğraşan kesimin bilgi toplumunun gerektirdiği doğrultuda çevreye duyarlı bir işgücü niteliğine sahip olması yöredeki doğal kaynaklar ile flora- fauna zenginliği üzerindeki olumsuz baskıyı azaltacak ve yörede diğer sektörlerin de sürdürülebilir bir gelişme göstermesine ve tüketici taleplerine katkı sağlayacaktır.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER
AB UFUK2020 (EU Horizon 2020) PROJESİ

Proje Başlığı	Avrupa'da Organik Tarımın Tartışmalı Girdilerini Ortadan Kaldırmak için Çıkış Yolları –Organic-Plus
Proje Lideri	Dr. Ulrich Schmutz-Proje Koordinatörü Dr. Alev Kır (TR Çalışmaları Lideri)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Coventry Üniversitesi (UK)(Koordinatör Kuruluş) Zeytincilik Araştırma Enstitüsü (ZAE İzmir)(Ortak Kuruluş)
Proje Yürütücüleri	Dr. Alev KIR, Dr. Barbaros ÇETİNEL, Dr. H. Sevim TURAN, Dr. Ünal KAYA, Dr. Ayşen ALAY VURAL, Uzm. Erol AYDOĞDU, Dr. Tülin PEKCAN
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	AB Komisyonu, Horizon 2020
Başlama-Bitiş Tarihleri	48 Ay/ Haziran 2018-Haziran 2022
Projenin Toplam Bütçesi	4,2 Milyon Euro
Proje Özeti	<p>AB Horizon 2020 (Ufuk 2020) Projesi, SFS-08-2017 Organik Girdiler çağrısına başvuru ve değerlendirme sonucu kabul edilmiştir. Proje; 4 yıl, 4,2 milyon Euro bütçeyle 9 AB Üyesi ve 3 bağlı ülke temsilcisi olan 11 Üniversite ile 14 araştırma kuruluşu ile yürütülecek olup, 50'yi aşkın KOBİ ve STK desteği ile yürütülecektir.</p> <p>Projede ana amaç, organik tarımda sertifikalı olarak kullanımına halen izin verilen; ancak kullanılması konusunda kademeli indirim ve tamamen kaldırılması öngörülen girdilerin alternatiflerini tekerrürlü denemelerle sunarak yaygınlaştırmak ve her platformdaki yöneticilere yasal kararları konusunda bilgi üretmektir.</p> <p>Projede ZAE İzmir, Yönetim, Toprak, Bitki, Yaygınlaştırma başta olmak üzere 6 iş paketinde görev almış olup, Ülkemiz sektörünün güçlendirecek ve ivme kazandıracak tekerrürlü alternatif yerel ürünler konusunda çalışacaktır.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Tarımsal Ekoloji ve Organik Tarım Üzerine Uzun Dönemli Denemeler Ağı-NET-LEAF
Proje Lideri	Doç. Dr. Daniele Antichi-Proje Koordinatörü Dr. Alev KIR (TR Çalışmaları Lideri)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Pisa Üniversitesi (IT)(Koordinatör Kuruluş) Zeytincilik Araştırma Enstitüsü (ZAE İzmir)(Ortak Kuruluş)
Proje Yürütücüleri	Dr. Alev KIR
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	AB Komisyonu, Horizon 2020, Cost Action
Başlama-Bitiş Tarihleri	48 Ay/ Haziran 2019-Haziran 2023
Projenin Toplam Bütçesi	5 milyon Euro
Proje Özeti	<p>Net-LEAF'ın temel amacı, ilk uluslararası uzun vadeli organik ağı kurmaktır. Tarımsal ekoloji ilkeleri ve uygulamaları doğrultusunda tasarlanmış ve yönetilen çok yıllık denemeler ve AB tarımsal gıda sistemlerinin sürdürülebilir gelişimi, gelecek nesiller için önemli bir önceliktir. Organik tarım, yaygın olarak sürdürülebilir tarım sisteminin destekler ve tüm AB ülkelerinde ve aday ülkelerde üretim ve pazar yönünden istikrarlı bir şekilde artmaktadır. Bu ağın kurulması ile sistemin kurgulanmasına ait 46 ülke ile birlikte çalışılarak istikrarlı artış desteklenecektir.</p> <p>Organik tarımda sistemlerin işleyişi karmaşık biyolojik döngülere dayanmaktadır. Proje ile bu döngülere uyumlu başarılı sonuçlar tekerrürlü denemeler ile irdelenerek yaygınlaştırılacaktır. Ayrıca, ekoloji ile dost girdilerin geliştirilmesi ve uzun süreli etkilerinin incelenmesi hedefdir. Bu nedenle, COST Ülkelerinde organik uzun dönemli saha araştırma deneyimlerinin desteklenmesi ve yeni çalışmaların yürütülmesi bilgi eksikliklerini azaltmak ve metodolojik yaklaşımları uyumlu hale getirmek açısından önem arz eder. Bu çerçevede, geniş katılımlı ağda tarımsal ekoloji iş paketinde alınan görev yürütülecektir.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER

Proje Başlığı	Organik Tarımı Büyütüyoruz (OTB)
Proje Lideri	Dr. Alev KIR (Zeytincilik Araştırma Enstitüsü)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Zeytincilik Araştırma Enstitüsü (ZAE İzmir)
Proje Yürütücüleri	ETO Derneği, Demirci ve Köprübaşı MEB İlçe Md. ve İlçe Tarım Orman Md.lüğü
Başlama-Bitiş Tarihleri	12 Ay/ Nisan 2018-Nisan 2019
Projenin Toplam Bütçesi	79 bin TL
Proje Özeti	<p>Türkiye, sürdürülebilir tarım tekniklerinin uygulandığı ülkelerden biridir ve önemli avantajlara sahiptir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB), gelecek nesillere korunmuş tarım alanları emanet etmek, gıda güvenliğini ve sürdürülebilirliği temin etmek amacıyla Organik (Ekolojik=Biyolojik) Tarım (OT) politika olarak benimsemiştir. Ülkemiz 70 bin organik üretici ile dünya ülkeleri içinde ilk 10 arasında, sebze üretimi açısından 4. sırada olup, 1850 milyon tonluk OT üretimi gerçekleştirmiştir (Anonim, 2016a). Ancak, tarımsal uygulamalar ve diğer etkenlerle `tarımsal ekoloji` gittikçe kayba uğramaktadır ve ülkemiz OT potansiyeli yeterince kullanılamamaktadır. Demirci, Manisa ilinde gerçekleştirilen OT'ı geliştirme faaliyetleri ve projeleri çerçevesinde öncelikli ve avantajlı yapısı ile öne çıkmıştır. Ayrıca, son yıllarda Köprübaşı (Manisa) da sürdürülebilir tarım yapan çiftliklerin ve girişimcilerin faaliyet gösterdiği bir alandır. Yeni nesil ise, büyük oranda beslenme için stratejik önemi olan tarımdan uzak olup, doğa koruma ile agro ekoloji ve çevre sağlığı farkındalığı ve eğitimi açılarından desteklendiği taktirde bilinçli yönlendirilebilecektir. GTHB Araştırma Enstitüleri ve Organik Tarım timleri tarafından OT'ın Ar-Ge, Eğitim, Demonstrasyon ve Yayım faaliyetleri uzun yıllardır ulusal ve uluslararası desteklerle projeler bazında sürdürülmektedir. Projede, bitkisel-hayvansal organik üretim ve tarımsal ekolojinin çevre koruma ile bağlantılı olarak korunması ile önemi Demirci'de halen yürütmekte olduğumuz 'Demirci Organik Tarım Kapasitesinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi' projemizi destekleyici niteliğinde `İlköğretim 7. sınıf çiftçi çocuğu öğrencileri hedef kitle alınarak gerçekleştirilecektir. Ayrıca; ETO 2015 yılı yarışması en iyi üreticisi seçilen Karaoklar Ekolojik Yaşam Çiftliği organik ürünlerle atölye çalışmaları gerçekleştirilecektir. Amaç; hedef kitleye OT'ın; toprak, ekosistemler ve insanların sağlığını devam ettiren bir üretim sistemi olduğu ve iyi bir yaşam kalitesini geliştirmek için gelenek, yenilik ve bilimi bir araya getirdiği farkındalığını kazandırmaktır. Sonuçta hedef kitleye; çevre sağlığına ilişkin uluslararası boyutta kazanılan deneyimler aktarılacak, ülkemizde tarımdan gelen kirlilik yönünde farkındalık ve duyarlılık kazandırılacak; tarım eğitimi almadan yetişen ilköğretim öğrencilerine ebeveynlerinin mesleklerini sevdiren girişimcilik ruhu aşılanacaktır. Yaşlanan tarım nüfusunun göç ile kayıplarını azaltmada katkıda bulunulacaktır. Katılımcılardan geri bildirimler alınarak düzenlenecek benzer etkinliklerin oluşturulmasına katkı sağlanacak ve kursiyerlere konu üzerine sorumlu davranış kazandırılacaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Organik tarım, Eğitim

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER
KKTC PROJELERİ

Proje Başlığı	KKTC Koşullarında, Bazı Zeytin Çeşitlerinin Adaptasyon Durumlarının Araştırılması ve Yerli Zeytin Tipinin Karakterizasyonu
Proje Lideri	Hüseyin KARANFİLOĞLU
Projeyi Yürüten Kuruluş	KKTC Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Yürütücüleri	Yeşim REHBER DİKKAYA Dr.Nurengin METE Dr. Mehmet HAKAN Hülya KAYA
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	TAGEM, Zeytincilik Araştırma Enstitüsü-İZMİR
Başlama-Bitiş Tarihleri	2015-2020
Projenin Toplam Bütçesi	25.000 TL
Proje Özeti	<p>Bölge koşullarına uyum sağlayabilecek yeni zeytin çeşitlerinin belirlenmesi amacı ile bir adaptasyon parseli için 20 farklı çeşit ve yerli zeytin tipinden seçilmiş baz materyali uslu anacı üzerine aşılansarak tesadüf parselleri deneme desenine göre sulu ve kuru şartlarda olmak üzere dikim yapılmıştır. Adaptasyon parselinde kuru ve sulu şartlarda çeşitlerin bakımları yapılmakta olup çeşitlerin gelişme durumları takip edilmektedir.</p> <p>Dönem Bulguları: Adaptasyon parselinde çiçeklenme gözlemleri yapıp meyve tutan çeşitlerin meyve tutma miktarları alınıp pomolojik analizleri yapılmıştır.</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER
KKTC PROJELERİ

Proje Başlığı	KKTC Yabani Zeytin Popülasyonlarından Seleksiyon Yolu İle Yeni Çeşit Geliştirilmesi
Proje Lideri	Hüseyin KARANFİLOĞLU
Projeyi Yürüten Kuruluş	KKTC Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Yardımcı Araştırmacı	Konce BAYDAR, (KKTC Tarımsal Araştırma Enstitüsü)
Proje Danışmanları	Dr. Öznur ÇETİN Dr.Nurengin METE
Projeyi Destekleyen Kurum/lar	TAGEM ,Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü-İZMİR
Başlama-Bitiş Tarihleri	01.01.2016-31.12.2020
Projenin Toplam Bütçesi	187.500 TL
Proje Özeti	<p>Bu çalışma ile yabani zeytin (oleaster) tipleri içerisinde; erkencilik, ağaç kuvveti, biyotik ve abiyotik faktörlere dayanım, verimlilik ve yağ oranı gibi özellikler incelenecektir. Çalışma neticesinde, bu tipler içerisinde yapılacak seleksiyon ıslahı ile üstün özelliklerde yeni zeytin çeşitlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Dönem Bulguları:Arazi çalışması yapıp önemli olduğu düşünülen yaklaşık yüz adet numune toplanmıştır.Alınan örneklerin yağ analizleri yapılmıştır. Yağlık ve sofralık özellikleri iyi olan yabani genotiplerin fidan üretimi için 2018 yılında aşılama işlemi yapılmış ve 8 farklı genotip 2019 ocak ayında araziye aktarılmıştır.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Zeytin, O. europaea L. subsp. oleaster, Yabani zeytin, Seleksiyon</p>

BİLGİ AMACIYLA SUNULAN PROJELER
KKTC TARIM VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE ORTAKLAŞA
YÜRÜTÜLEN PROJELER

Proje No	
Proje Başlığı	KKTC’de Farklı Turunçgil Anaçlarının Performanslarının Belirlenmesi
Proje Yürütücüsü	Hüseyin KARANFİLOĞLU
İşbirliği Yapılan Kuruluş	T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü ile KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü arasında imzalanan “Tarımsal Araştırmalar Alanında İşbirliği” protokolü
Proje Danışmanları	Ertuğrul TURGUTOĞLU
Yardımcı Araştırmacılar	Ayda Konuksal- Adnan HACİKÜÇÜK
Başlama-Bitiş Tarihleri	2019-2024
Projenin Bütçesi	70000TL
Proje Özeti:	<p>Çalışmada; farklı turunçgil anaçlarının KKTC koşullarında portakal ve mandarin yetiştiriciliğinde verim ve meyve kalitesi üzerine performanslarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu proje kapsamında, topraklarında tuzluluk problemi yaşanan alanlar bulunmasına rağmen iklim koşulları bakımından turunçgil yetiştiriciliğine oldukça elverişli olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde farklı turunçgil anaçlarının performansları belirlenerek portakal üretimi için uygun anaçların belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu sayede yurtdışındaki yeni turunçgil anaçlarının KKTC turunçgil üreticilerine tanıtılması hedeflenmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler:	Turunçgil, Adaptasyon